

LOS JUDÍOS DEL REINO DE NAVARRA

Documentos hebreos 1297-1486

José Luis Lacave

Pamplona, 1998

Gobierno de Navarra
Departamento de Educación y Cultura

La elaboración de esta obra ha contado con la ayuda del
Fondo de Cooperación Aquitania, Euskadi, Navarra.

Título: Los judíos del Reino de Navarra. Documentos hebreos 1297-1486

Autor: José Luis Lacave

Edita: GOBIERNO DE NAVARRA
DEPARTAMENTO DE EDUCACIÓN Y CULTURA
Dirección General de Cultura - Institución Príncipe de Viana

Fotocomposición: EBCOMP, S.A.
Imprime: Ona, S.A.

© José Luis Lacave
GOBIERNO DE NAVARRA

I.S.B.N. (Obra Completa) 84-235-1292-4
I.S.B.N. Tomo 7: 84-235-1774-8
Depósito Legal: NA. 1.823/1998

Promociona y distribuye: Fondo de Publicaciones del Gobierno de Navarra
(Departamento de Presidencia e Interior)
C/ Navas de Tolosa, 21
Teléfono y fax: 948 427 123
Correo electrónico: fpubli01@cfnavarra.es
31002 PAMPLONA

ÍNDICE GENERAL

1. Notas del editor.....	7
2. Siglas y signos.....	13
3. Bibliografía.....	17
4. Documentos.....	23
5. Índice de nombres propios.....	517

Notas del editor

Conforme al plan expuesto en la Presentación de “Navarra Judaica” (vol. 1), publicamos en este volumen los documentos hebreos que se conservan en Navarra, concretamente en Pamplona y en Tudela, aquéllos en el Archivo General de Navarra, Sección de Comptos, Caj. 192, y en el Archivo de la Catedral, V. Epi., y éstos en el Archivo Municipal.

Son en total 61 documentos, aunque en piezas de archivo suman 68, pues hemos visto que en algunos casos, 2 ó más piezas del Caj. 192 del AGN, *Comptos*, constituyen en realidad un solo documento, lo mismo que ocurre con 3 piezas del AMT; y por el contrario en un caso, 1 de las piezas del citado Caj. 192 contiene realmente 2 documentos diferentes.

Estos 61 documentos se pueden distribuir en varios grupos. En primer lugar, por orden de importancia, los 3 que contienen las ordenanzas de la aljama de los judíos de Tudela redactadas entre los años 1297-1305 y una última hacia 1391; a éstos se podría añadir el que contiene las ordenanzas de la sisa del vino y de la carne (sisa que cobraba la aljama) en las que se ven implicadas las juderías de Funes y Puente la Reina. Muy importante es también el doc. 56, que recoge las actas de una sesión del tribunal rabínico de Tudela, una pieza excepcional y quizá única en la documentación hebrea medieval; además, este documento contiene en sí mismo otros varios: un contrato matrimonial, un testamento y una valoración de bienes muebles e inmuebles.

Otro grupo lo constituyen las *ketubot* (contratos matrimoniales), todas ellas de Tudela, excepto una que es de Milagro; en un caso el matrimonio se celebra y se fecha en Borja (Aragón), pero todo se lleva a cabo de acuerdo con las ordenanzas de Tudela, ciudad en la que se redacta un apéndice a la *ketubá* con muy importantes cláusulas matrimoniales.

Vienen luego los libros del veinteno (5) y de la alcabala (1), impuestos reales por los que se pagaba de cada 20 dineros de venta, 1 dinero, es decir el 5%. Los veintenos son de la carne (2), de la seda, cueros, pieles y mercancías afines, de la plata y uno de las “embesías” o “envasías”, que no hemos podido averiguar qué es. El libro de la alcabala se refiere a muy diversas mercancías.

Un grupo muy numeroso de documentos (23) son libros de registro de judíos particulares de Pamplona, Estella, Puente la Reina, Tudela, Olite, Tafalla, Funes y quizá Los Arcos (en algunos casos no es posible fijar la residencia del titular del registro). En estos libros, los judíos anotaban la relación de sus bienes y la relación de los préstamos que habían cumplimentado con cristianos de su ciudad y de los pueblos de alrededor, a veces incluso distantes. Tales libros no se llevaban sólo por mantener una buena administración, sino que, puesto que los judíos pagaban al fisco real en función de su hacienda, y en ésta entraba el lucro obtenido con los préstamos, era necesario confeccionar esos libros de registro con bastante detalle, anotando el nombre y la residencia del deudor, la cuantía de la deuda, el plazo de amortización y el garante o los garantes. A veces, los judíos expresan en estos libros las dificultades que tienen en cobrar ciertas deudas; y en algún caso exponen diversas peripecias y malos momentos que pasan; particularmente interesante es el libro de registro de unas huérfanas (doc. 20), donde se dan detalles de la muerte de su padre, robado y asesinado por un cristiano, que luego será ejecutado. A este grupo de los libros de registro, se puede asimilar el doc. 38, en el que, con el mismo fin de aclarar el pago de impuestos al fisco real, los escribanos de la aljama de Tudela dan cuenta de los diversos negocios llevados a cabo por judíos de su comunidad.

El doc. 49 es muy interesante por su extensión y por su contenido, un contrato de empeño de unas casas en el barrio judío de Tudela, que contiene a su vez un poder notarial otorgado por una judía a su suegra.

Otro grupo lo constituyen las cartas de deuda (8), a las que unimos 2 resúmenes de cartas de deuda en árabe, en las que 2 judíos de Borja hacen préstamos a 5 moriscos también de Borja.

Por último, está el grupo de varios, 7 documentos, entre los que hay 2 “baratas” (subasta o venta a bajo precio de diversas mercancías, cebada, trigo, habas, óleo, paños ...), 3 notificaciones de venta, empeño o arriendo de viñas, 1 orden de Saúl Leví, tornador de las cartas tornadas, para hacer presa a Oroceti, mujer de Salomón Franco, y 1 papel suelto que parece un fragmento de la contabilidad de un judío tudelano.

La mayor parte de estos documentos están escritos en lengua hebrea y los demás en aljamiado hebraico. Pero dentro de los documentos en hebreo,

a veces se incluyen palabras, frases e incluso párrafos en aljamiado, es decir, en romance con letras hebreas, tal vez por considerar inconveniente o difícil expresar en su hebreo normativo cosas de la vida corriente, como por ejemplo, los utensilios de una casa o los nombres de las ropas; o sencillamente, por ser su hábito designar estas cosas o construir determinadas frases jurídicas en el romance que hablaban. Cabe consignar aquí el contagio que a veces se advierte en el uso del hebreo y el romance. Así, no es raro ver usar el constructo hebreo en expresiones romances; o cambiar el género de los nombres: por ejemplo, viña es en hebreo masculino, y sin embargo, en algún texto hebreo se le adjetivan calificativos en femenino.

De todos estos documentos, los del AGN habían sido publicados ya por Y. T. Assis y R. Magdalena (excepto las ketubot), y antes que ellos F. Baer había publicado una parte (y F. Cantera tradujo al español una *ketubá*); los del ACP los publicó Millás Vallicrosa y los del AMT los había publicado yo mismo (v. para todo ello, Bibliografía). Pero ahora, por primera vez, se publican todos juntos y de una manera, creo yo, más ordenada y cuidada. Además, hemos querido añadir al texto hebreo su traducción española (en los docs. aljamiados, su transcripción), por entender que los documentos en hebreo solamente, habrían tenido mucho menor aprovechamiento. De este modo, pensamos que ofrecemos una ayuda al historiador español que, lógicamente, en general, desconoce la lengua hebrea.

Quizá sea éste el momento de decir que el doc. 23 (AGN, *Comptos*, Caj. 192, 35) no lo he podido ver porque no se encuentra actualmente en el archivo; en este caso, he copiado literalmente el texto publicado por Assis y Magdalena. Lo mismo pasa con el doc. 31 (AGN, *Comptos*, Caj. 192, 41), que no he podido verlo en el archivo a causa de su extravío momentáneo, pero en este caso disponía de una fotocopia que me había remitido hace ya más de 2 años mi buen amigo, el Prof. J. Carrasco.

Rompiendo un poco la norma seguida por los editores de “Navarra Judaica”, he incluido notas a pie de página y lo he hecho para, por su medio, tratar de identificar a los judíos y cristianos que aparecen en estos documentos hebreos y aljamiados. Me parecía interesante que se pudiera comprobar que las personas, judías y cristianas, que figuran en estos textos hebraicos son las mismas que aparecen en documentos romances. Bien es cierto, que sólo he buscado la identificación a través de los volúmenes ya publicados de “Navarra Judaica” (citados en las notas: *Doc. J. N.*, *Documentos para la historia de los judíos en el reino de Navarra*), y que en muchos casos la identificación que yo propongo, en el caso de los judíos, quizá no sea acertada. La repetición de nombres y apellidos entre los judíos hace difícil afirmar con certeza que tal nombre se refiera a una determinada persona y no a su nieto (abuelos y nietos suelen llevar el mismo nombre, Fulano, hijo de

Zutano), o a otro pariente, o a otro judío de otra aljama. De todos modos, sólo se ha puesto nota en aquellos casos en que a mi juicio es muy probable la identificación. Otras notas, en los documentos finales, tienen que ver con el estado en que se encuentran los textos hebreos en sus pergaminos, a veces rotos o agujereados.

A la edición de los documentos propiamente dicha, hemos añadido en un apéndice una relación de todo aquello que va escrito en hebreo en los documentos romances (“cristianegos” o “cristianegos” decían los judíos de los siglos XIII y XIV). Sabido es que F. Baer, en su *Die Juden im christlichen Spanien*, vol. I (Berlín, 1929) recogía también algunos breves textos hebreos o aljamiados hebraicos –a veces una sola frase y muchas veces simplemente la firma en hebreo de un personaje judío que ocupaba un cargo público o de alguien que cobraba un salario del reino–, que van escritos en documentos romances de la Sección de *Comptos (Documentos y Registros)* del AGN. Pues bien, los editores de “Navarra Judaica” han hallado bastantes más textos hebreos en estas condiciones. Todos ellos, los de Baer y los nuevos, los hemos reunido en el citado Apéndice.

No me queda ya sino expresar mi sincero agradecimiento a cuantos generosamente me han prestado su ayuda en esta tarea. En primer lugar, al Prof. D. Juan Carrasco, quien me animó a emprender este trabajo y siempre me ha estimulado con su palabra y su apoyo, y a sus compañeros del Comité de Edición, Fermín Miranda y Eloísa Ramírez, que, todos los tres, me han ayudado a resolver muchos problemas que han ido surgiendo. Asimismo, al personal del Archivo General de Navarra, a su cabeza su director D. Juan J. Martinena, cuya ayuda en el manejo de los documentos ha sido inestimable. A D. José Goñi Gaztambide, que me mostró con tanto cariño los documentos hebreos del Archivo de la Catedral de Pamplona. A mi querido amigo D. Julio Segura, archivero del Ayuntamiento de Tudela, que tanto me ayudó cuando se descubrieron los documentos hebreos de aquel archivo y que con tanto amor ha seguido ocupándose de los documentos y de mi labor. A la Institución Príncipe de Viana –Dirección General de Cultura del Gobierno de Navarra–, que ha tenido a bien editar este costoso volumen. Y por último, aunque no menos sino todo lo contrario, a Charo Sanz, mi mujer, que se ha encargado de incluir todas estas páginas en el ordenador a medida que yo las iba confeccionando, resolviendo al mismo tiempo las mil y una pejiueras que yo ponía con mi labor y las dificultades que los textos hebreos ofrecen todavía hoy a los ordenadores en nuestro país.

JOSÉ LUIS LACAVE

Madrid, 1 de abril –día de San Venancio– de 1998
Consejo Superior de Investigaciones Científicas

FONDOS DOCUMENTALES
SIGLAS

Siglas:

Archivo Catedral de Pamplona.

ACP

Archivo General de Navarra. Pamplona.

AGN

Sección Comptos. Documentos.

Sección Comptos. Registros.

Archivo Municipal de Tudela.

AMT

Signos:

\ /

Interlineado. En el texto hebreo.

[ ]

Adición. En el texto hebreo.

BIBLIOGRAFÍA

- ARIGITA y LASA, M., *La Asunción de la Sma. Virgen y su culto en Navarra*. Madrid, 1910.
- *Los judíos en el País Vasco*. Pamplona, 1908.
- ARROYO, F., *La política semita de Felipe el Atrevido en Navarra (1277-1281)*, “Ligarzas” 2 (1970), pp. 87-108.
- ASSIS, Y. T. y MAGDALENA NOM DE DÉU, J. R., *Aljamía romance en los documentos hebraiconavarros (siglo XIV)*. Barcelona, 1992.
- *Yehudé Navarra be-silhé yemé-ha-benayim (Los judíos en Navarra a fines de la Edad Media)*. Jerusalem, 1990.
- ÁVILA PALET, E., *Don Ezmel de Ablitas “el Viejo”, su muerte y los problemas de su herencia*, “Sefarad” 45 (1985), pp. 281-314.
- *Genealogía familiar de los Abenabez de Ablitas. Los descendientes de don Ezmel de Ablitas “el Viejo”*, “Sefarad” 47 (1987), pp. 9-57.
- BAER, F., *Die Juden im christlichen Spanien. Erster teil: Urkunden und Regesten. I. Aragonien und Navarra*. Berlin, 1929.
- *Historia de los judíos en la España cristiana*. Traducida del hebreo por J. L. Lacave. Madrid, 1981.
- BALEZTENA, J., *Catálogo del Archivo General. Sección de Comptos. Papeles sueltos. Segunda Serie. I. Años 1237-1399*. Pamplona, 1985.
- CANTERA BURGOS, F., *La “Ketuba” de Davidovitch y las Ketubbot españolas*, “Sefarad” 35 (1975), pp. 375-386.
- CANTERA MONTENEGRO, E., *Notas sobre la judería de Los Arcos (Navarra)*, “Sefarad” 43 (1983), pp. 99-107.
- CARRASCO, J., *Bienes raíces de judíos de Tudela y su merindad (1348-1381)*, “Proceedings of the Ninth World Congress of Jewish Studies”, Division B, vol. I. Jerusalem, 1986, pp. 97-103.

– *El crédito judío en las villas navarras del Camino de Santiago (1339-1408)*, “Ninth International Economic History Congress, Bern 1986, B. 9: Local and International Credit in the Middle Ages and the 16th. Century”. Berna, 1986, pp. 8-14.

– *La actividad crediticia de los judíos en Pamplona*, “Minorités et marginaux en France meridionale et dans la Peninsule ibérique (VIIe-XVIIIe siècles)”. Paris, 1986, pp. 221-263.

– *La población de Navarra en el siglo XIV*. Pamplona, 1973.

– *Los judíos de Viana y Laguardia (1350-1408): aspectos sociales y económicos*, “Vitoria en la Edad Media”, Vitoria, 1982, pp. 419-447.

– *Prestamistas judíos de Tudela a fines del siglo XIV (1382-1383)*, “Miscelánea de estudios árabes y hebraicos” 29 (1980), pp. 97-141.

– *Sinagoga y Mercado. Estudios y textos sobre los judíos del Reino de Navarra*. Pamplona, 1993.

CARRASCO, J., MIRANDA GARCÍA, F., RAMÍREZ VAQUERO, E., *Navarra Judaica. Documentos para la Historia de los judíos del reino de Navarra*. Pamplona, 1994-

CASTRO, J. R. e IDOATE, F., *Archivo General de Navarra. Catálogo de la Sección de Comptos. Documentos*, Pamplona, 1953-1970, vols. 1-50; idem, *Catálogo de la Sección de Comptos. Registros*, Pamplona, 1974, vol. 51.

CASTRO, J. R., IDOATE, F. y BALEZTENA, J., *Catálogo del Archivo General de Navarra. Sección de Comptos. Documentos. Adiciones. I. Años 1092-1400*. Pamplona, 1988.

FUENTES, F., *Catálogo del Archivo Municipal de Tudela*. Tudela, 1947.

GAMPEL, B. R., *The Last Jews on Iberian Soil*. Berkeley-Los Angeles-Oxford, 1989.

– *Los últimos judíos en suelo ibérico. Las juderías navarras 1479-1498*. Introducción, traducción y notas por E. Ramírez Vaquero. Pamplona, 1996.

GOÑI GAZTAMBIDE, J., *Catálogo del Archivo Catedral de Pamplona, I (829-1500)*. Pamplona, 1965.

– *La matanza de judíos de Navarra en 1328*, “Hispania Sacra” 12 (1959), pp. 5-33.

- JACOBS, J., *An Inquiry into the Sources of the History of the Jews in Spain*. Londres, 1894.
- JIMENO, J. M., *La guerra de la Navarrería*. Pamplona, 1970.
- KAISERLING, M., *Die Juden in Navarra, den Baskerlaenden und auf den Balearen*. Berlin, 1861.
- LACARRA, J. M., *Guía del Archivo General de Navarra*. Madrid, 1953.
- LACAVE, J. L., *El contrato matrimonial entre los judíos navarros*, "Estudios mirandeses" 8 (1988), pp. 91-99.
- *Importante hallazgo de documentos hebreos en Tudela*, "Sefarad" 43 (1983), pp. 169-179.
  - *Juderías y sinagogas españolas*. Madrid, 1992, pp. 143-160.
  - *Ketubot from Sefarad*. Jerusalem, 1998.
  - *La comunidad donde nació Abraham ibn Ezra*, "Actas del Simposio Internacional sobre Abraham ibn Ezra y su tiempo. Madrid, Tudela y Toledo, 1-8 febrero 1989". Madrid, 1990, pp. 169-174.
  - *La judería de Cascante*, "Sefarad" 50 (1990), pp. 131-145.
  - *Tres nuevas ketubbot españolas*, "Proceedings of the Ninth World Congress of Jewish Studies", Division B, vol. I, Jerusalem, 1986, pp. 91-96.
  - *Un contrato de empeño y un poder en un documento hebreo de Tudela*, "Sefarad" 45 (1985), pp. 3-32.
  - *Un interesante documento hebreo de Tudela*, "Exile and Diaspora. Studies in the History of the Jewish People Presented to Professor Haim Beinart". Jerusalén, 1991, pp. 131-145.
  - *Una escritura de compromiso de otorgar la halisá*, "Sefarad" 52 (1992), pp. 131-139.
- LEROY, B., *La juiverie de Tudela aux XIIIe et XIVE siècles, sous les souverains français de Navarre*, "Archives Juives", 9 (1972-1973), pp. 1-10 y 15-18.
- *Le royaume de Navarre et les juifs aux XIVE et XVe siècles: entre l'accueil et la tolerance*, "Sefarad" 38 (1978), pp. 263-292.
  - *Les comptes d'Abraham Enxoeop au débuts du XVe siècle*, "Príncipe de Viana" 146-147 (1977), pp. 177-205.
  - *Les difficultés de la communauté juive navarroise observées par les officiers du royaume, au XIVE siècle*, "Exile and Diaspora. Studies in

the History of the Jewish People Presented to Professor Haim Beinart". Jerusalén, 1991, pp. 44-55.

– *Les Menir, une famille sépharade à travers les siècles (XIIIe-XXe siècles)*. Paris, 1985.

– *Los judíos de Navarra al final de la Edad Media*, en García-Arenal, M. y Leroy, B., *Moros y judíos en la baja Edad Media*. Madrid, 1984, pp. 143-257.

– *Recherches sur les juifs de Navarre à la fin du Moyen Age*, "Revue des études juives" 140 (1981), pp. 319-432.

– *The Jews of Navarre in the Late Middle Ages*. Jerusalem, 1985.

MARÍN DE LA SALUD, J., *La moneda navarra y su documentación*. MADRID, 1975.

MARTINENA RUIZ, J. J., *Guía del Archivo General de Navarra*. Pamplona, 1997.

MENDOZA, F. DE, *Con los judíos de Estella*, "Príncipe de Viana" 12 (1951), pp. 235-271.

MILLÁS VALLICROSA, J. M., *Contratos de judíos y moriscos del reino de Navarra*, "Anuario de Historia del Derecho Español" X (1933), pp. 273-286.

RAMÍREZ VAQUERO, E., *Cartas tornadas y quenaces*, "Sefarad" 44 (1984), pp. 71-141.

REGNÉ, J., *History of the Jews in Aragon. Regesta and Documents 1213-1327*, ed. y not. Y.T. Assis en col. con A. Gruzman. Jerusalem, 1978.

STOW, K. R., *Papal and Royal Attitudes towards Jewish Lending in the Thirteenth Century*, "Association of Jewish Studies Review" 6 (1981), pp. 161-184.

URANGA, J. J., *Libro del monedaje de Tudela de 1353*, "Príncipe de Viana" 22 (1961), pp. 137-176 y 23 (1962), pp. 243-300.

YANGUAS Y MIRANDA, *Diccionario de Antigüedades del reino de Navarra*. Pamplona, 1840-1843 (reed. Pamplona, 1964).

– *Adición al Diccionario de Antigüedades del reino de Navarra*. Pamplona, 1845 (reed. Pamplona, 1964, t. 3º).

ZABALO ZABALEGUI, J., *La administración del reino de Navarra en el siglo XIV*. Pamplona, 1973.

DOCUMENTOS

1287, septiembre 25-1305, mayo-junio y julio, 16. Tudela.

Ordenanzas (taqqanot) de la aljama de los judíos de Tudela.

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núms. 15 (§1-9) y 16 (§10-16).

Pub. F. Baer, *Die Juden*, I, n° 586, pp. 948-957.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 1.1-1.2; 3.1-3.4; 53.1-53.2.

Cit. Baer, *Historia*, I, pp. 176 ss.

1. הסכימו הקהל ישצ"ו שלא ידונו בעיר הזאת שום דין בעולם בשום ענין בעולם אלא על דעת רבינו משה ז"ל בכל אותם הענינים שיוכלו לכוון ולידע דעתו בהם זולתי בשני ענינים אלו שהקהל הסכימו בהם שלא לדון אותם על דעתו והם ענין שמטת כספים וענין נכיתא ממשכונת הבתים שהקהל ישצ"ו הסכימו שלא יהא רשות לשום אדם בעולם לטעון ענין שמטת כספים ומעכשו בטלו טענתו ממנו והפקיעו זכותו וקנסו הקהל לכל מי שיטעון אותו בחמש מאות זהובים אדפיונשיא מזהב לאחר שיתרו בו המוקדמין שיהיו באותו זמן וארבעה מגדולי הקהל ויעמוד במרדו. ואע"פי שהקהל ישצ"ו הסכימו על דבר זה קודם היום ותקנו בה תקנה עכשו ראו הקהל בעצתם וחזרו וקיימו התקנה הנזכרת שתהא התקנה ראשונה שרירה וקימה ותקנה זו שרירה וקימה מזמן כתיבת תקנה זו בחדש סיון שנת חמשת אלפים וששים וחמש למניננו בתטילה עד סוף חמשים שנה. והכל שריר וקיים. עלי בר' חייא נ"ע. יהושע בר' שמואל זלה"ה. חיים בר' יצחק ז"ל. שמואל בר' יוסף מ"ב. שמואל בר' יהודה יא"ע. יוסף בר' יצחק ז"ל בן דאוד. חיים בר' שמטוב תמ"ך בן מניר.

2. הסכימו הקהל ישצ"ו שכל תקנה שתקנו הקהל ישצ"ו קודם לכן או שיתקנו מכאן והלאה שלא ידונו אותה אלא על דעת אחד עשר מגדולי הקהל ישצ"ו לאותם הענינים שיסכימו כלם או רובם שהיתה בה כוונת הקהל ישצ"ו כשעשו אותה התקנה. נתקימה תקנה

זו בחדש סיון שנת חמשת אלפים וששים וחמש למניננו בתטילה עד תשלום חמשים שנה. והכל שריר וקיים.

3. הסכימו הקהל ישצ"ו על כל האנשים הנזכרים למטה בבזירוש או על מי שיראו הקהל להוסיף עליהם שכל מי שיחרף מהם או מלטריריד לגדולי הקהל או לבניהם או לאחד מהם בדבור שיפרע למלכות עשרים דינרים שנג'אשיא ואם יכה אותו ביד שיפרע למלכות חמשים דינרים שנג'אשיא ואם יוציא לו סכין שיפרע למלכות מאתיים דינרים שנג'אשיא ואם יכהו בו מכה שאינה של סכנה שיפרע למלכות חמש מאות דינרים שנג'אשיא ואם יכהו מכה של סכנה שיפרע כל מה שיגזרו עליו עשרים מגדולי הקהל או רובם וכל מי שלא יפרע הקנס הנזכר על החרופין שילקוהו בפרהסיא ויפטר בכך ואם יכה ביד ולא ירצה לפרוע הקנס הנזכר שילקוהו בפרהסיא ויהיה בנדוי סתם חדש ימים וכל זה שאמרנו הוא כשיצא המריבה והשוברביאה מהאנשים ההם שהם בזירוש אבל אם האחרים יתחילו המריבה והשוברביאה יהיה עונשם של אלו לפי ראות עשרים מגדולי הקהל או רובם ועוד הסכימו עליהם שכל מי שיבוא בעזר חברו אצל שום אדם מגדולי הקהל או מבניהם כלומר אין בנדו שיפרע למלכות שלש מאות דינרים שנג'אשיא ועל כל הנזכר למעלה נתנו רשות לבדין לבקש אותו אפילו שלא יתרעמו ועוד הסכימו על כל מי שיבוא לבטל שום דבר מכל הנזכר למעלה שיפרע למלכות שלש מאות דינרים שנג'אשיא אחר שיתרו בו המוקדמין שיהיו באותו זמן ויעמוד במרדו. ועוד הסכימו על כל מי שיעמוד בבית הכנסת לחלוק על שום דבר מעניני הקהל או על שום דבר אחר ויאמרו לו שנים מגדולי אותה בית הכנסת שישתוק וישקוט מאותו ענין ולא ישמע אליהם שיפרע למלכות חמשה דינרים שנג'אשיא. נתקיימו תקנות אלו בחדש סיון שנת חמשת אלפים וששים וחמש עד תשלום עשרים שנה. ואלו הם הבזירוש שלמה בר' ששון בן אלרביסה וכל בניו, כל בני יצחק בן אלרביסה בר' ששון, משה בר' ששון ׳ אלרביסה וכל בניו, יומטוב בר' ששון הנזכר, כל בני אברהם אשקליו, יומטוב אלדיב, אלעזר בר' יהודה עמילו. והכל שריר וקיים.

4. הסכימו הקהל ישצ"ו והחרימו על כל יהודי שיעיד על הקהל או על אחד מהם איש או אשה עדות ויכירו עשרים מגדולי הקהל מנהיגיה שיהיו באותו זמן או רובם שהעדות ההוא כלו או מקצתו הוא שקר בענין שיגיע נזק לקהל או לאחד מהם בגופם או הפסד בממונם ממאה דינרים שנג'אשיא ולמעלה בסבת השקרנות שבאותו עדות שישומו הקהל כל מאודם לסתור ולבטל העדות ההוא ולהוציא משלהם כל ההוצאות הצריכות לסתור ולבטלו ושישלימו הקהל משלהם למי שנעשה העדות עליו כל ההוצאות שיוציא וכל הפסד שיגיע לו מחמת העדות ההוא. וכמו כן הסכימו הקהל על כל יהודי איש או אשה שילשין לקהל או לאחד מהם איש או אשה הן בפיו הן בכתב הן על יד שליח בענין שיגיע שום נזק לקהל לו לאחד מהם בגופם כלל או בממונם למעלה ממאה דינרים שנג'אשיא בסיבת המלשינות ההוא שישומו הקהל כל מאודם לבטל ולסתור המלשינות ההוא ולהוציא משלהם כל ההוצאות הצריכות לסתור ולבטלו ושישלימו הקהל משלהם כל ההוצאות שיוציא מי שנעשה המלשינות

עליו וכל הפסד שיגיע לו מחמת המלשינות ההוא. והסכימו עוד שכשיגמר הענין של העדות או של המלשינות שיחרימו הקהל בכל בתי כנסיות שבעיר הזאת ביום השבת שם אותו האיש שהעיד העדות ההוא או שהלשין המלשינות ההוא ויחרימו אותו בשם וינדהו עד סוף חמשים שנה ולא ידור בניהם תוך החמשים שנה ושיפרע מקנס לאדוננו המלך ירום הודו אלף זהובים מזהב וכל זה לאחר שיתרו בו המוקדמין שבאותו זמן ויעמוד במרדו. ואם לא יעלה ההפסד שיגיע לאחד מהקהל מחמת אותו עדות או מחמת המלשינות שיעשה עליו בממונו ממאה דינרים שנגיאשיא ולמעלה שיהא רשות לעשרים מגדולי הקהל הנזכרים או לרובם לגזור עליו באותו שעה הן בגופו הן בממונו לפי ראות עיניהם והסכימו עוד שכל הוצאות וההפסדות העתידות להעשות בענינים אלו שיפרעום הקהל בשוה בשביל ראשיהם והאלחליש שלהם כפי שנהגו לפרוע הראשים והאלחליש מקודם לכן ויש לעשרים מגדולי הקהל מנהיגיה הנזכרים שיהיו באותו זמן להחרים על עצמם שיגיד כל אחד ואחד מהם באמת ובאמונה לפי דעתם אם יש שקרנות בעדות הנזכר או אם הדברים שהיגיד (*sic*) האיש ההוא בפיו או בכתב או על על (*sic*) יד שליח על הקהל או על אחד מהם אם הם דברי מלשינות ושלא יגידו בזה שום עולה מחמת האהבה או קורבה או שנאה ואיבה וכל מי שיגרום שום סתירה בעולם על תקנה זו בשום ענין בעולם מכל הענינים הנזכרים אחר שיתרו בו המוקדמין שבאותו זמן שיהא בנדוי גמור שתי שנים ושיתנהגו הקהל עמו נדוי ויפרע למלכות אלף זהובים מזהב והחרימו הקהל ישצ"ו על כל זה חרם חמור וגמור ביום השבת בבתי כנסיות אבל הוציאו הקהל מתקנה זו חוקי המלך הידועים. והחרימו הקהל על כל השמשים שבבתי כנסיות להיות ברשות כל אחד ואחד מהם טופס תקנה זו ולתתה ביד כל חזן וחזן שבבתי כנסיות ביום הכפורים לקרותה ביום הכפורים והחזנין בכלל החרם אם לא יקראו אותה ביום הכפורים שבכל שנה ושנה. ואע"פ שהקהל ישצ"ו הסכימו על כל הנזכר למעלה קודם היום ותקנו בה תקנה עכשו ראו הקהל בעצתם וחזרו וקיימו תקנה זו שתהא התקנה הראשונה שרירה וקימה ותקנה זו שרירה וקימה מזמן כתיבת תקנה זו שהוא בחדש סיון שנת חמשת אלפים וששים וחמש למנינו בתטילה עד תשלום חמשים שנה. והכל שריר וקיים.

5. הסכימו הקהל ישצ"ו על מי שהכריז לשעבר או יכריז מכאן ולהבא על שום קרקע בבתי כנסיות ויהיה לו זכות להקדש בו שלא יפסיד ההקדש זכותו מחמת אותה ההכרזה אע"פ שלא מסר שום אדם מודעה על אותה ההכרזה או לא ימסור מכאן ולהבא בין שתהא ההכרזה על מכירת קרקע או על מתנה או על משכונה וכל מי שיעבור על שום דבר מכל הנזכר למעלה יפרע למלכות אלף זהובים מזהב לאחר שיתרו המוקדמין שיהיו באותו זמן ויעמוד במרדו. נתקימה תקנה זו בחדש סיון שנת תתרט"ה עד תשלום חמשים שנה. והכל שריר וקיים.

6. הסכימו הקהל ישצ"ו שלא יהא רשות לשום יהודי להוציא סכין או כיוצא בו לשום יהודי אחר במריבה ומי שיתחיל להוציאו ויהא בנדוי גמור שנה אחת) ואם לא ירצה להתנהג באותו נדוי שיפרע למלכות מאה דינרים שנגיאשיא ואם יכה בו שיהיה בנדוי גמור בעיר

הזאת חמש שנים שלמות ושיצא מהעיר הזאת ושלא יכנס בה ושיפרע מאה דינרים שנג'אשיא למלכות ואם יסרב ולא ירצה להתנהג באותו נדוי שיפרע בכל שנה ושנה מאה דינרים שנג'אשיא עד סוף חמש שנים שלמות ואין לו להתנהג בנדוי הנזכר ולא לפרוע הקנס הנזכר אלא כשיתרעם ממנו האיש שיוציאו לו הסכין או שיוכה בו ויתברר בשני עדים וכל מי שיצאו עליו עדים שהוציא הוא הסכין או הכה בו יהא מחוייב בקנסו או בנדויו לבד אם יביא עדים שמי שכנגדו הוציא עליו סכין תחלה או הכהו בסכין וכל יהודי שיריב עם יהודי אחר ואחר כך לוקומטיריד דיפייטו בשום מקום אחר בעיר הזאת שיהיה בכלל הקנס הנזכר של המאה דינרים הנזכרים או יהא בנדוי שנה אחת כשיתברר עליו בשני עדים ומן הקדינש ולמטה בעד אחד. נתקיימה תקנה זו בחדש סיון שנת חמשת אלפים וששים וחמש למניננו בתטילה עד עשרים שנה. והכל שריר וקיים.

7. הסכימו הקהל ישצ"ו על כל יהודי שיריב באחת מבתי כנסיות שבעיר הזאת או באלקיסריאה ויתחיל להכות את חברו בידו שיפרע למלכות עשרים דינרים שנג'אשיא ובלבד שיתרעם ממנו חברו בפני עדים לבידין ושיברר בעדים שהכה אותו ואם יצא שום דם מאותה הכאה שהכהו בידו יפרע למלכות חמשים דינרים שנג'אשיא ובלבד שיתרעם ממנו חברו ושיברר עליו בעדים שהכה אותו. נתקיימה תקנה זו בחדש סיון שנת חמשת אלפים וששים וחמש עד תשלום עשר שנים. והכל שריר וקיים.

8. הסכימו הקהל ישצ"ו על כל היהודים הדרים בעיר הזאת היום ושהיו דרים בעיר הזאת היום שנה ועל אותם שיבאו לדור בעיר הזאת מהיום והלאה שכל יהודי או יהודית בין יחידים בין רבים שילשינו לקהל כלו או לשום אחד מהם בין שילשינום על ידי עצמם או על ידי שלוחם בין על ידי יחיד בין על ידי רבים יהודי או ארמאי איש או אשה בכתב או בעל פה ויעלה אותו הפסד שיגיע מחמת אותו מלשינות למעלה ממאה דינרים שנג'אשיא שימסרו הקהל לאותו מלשין ביד המלכות להמיתו ולהשמידו בגופו ובממונו ושישתדלו הקהל בגופם ובממונם למסרו לאותו מלשין ביד המלכות ואם לא יוכלו להמיתו שיהא אותו מלשין בנדוי גמור עד חמשים שנה ושיפרע מקנס למלכות מאה זהובים יפים אדפ'ונשיא ויהו הקהל נוהגין עמו נדוי וכל מי שיתברר לבית דין שבאותו זמן שאינו נוהג עמו נדוי שיהא גם הוא בנדוי ושיפרע מקנס למלכות מאה זהובים יפים אדפ'ונשיא ושישלחו הקהל שבעיר הזאת בכל קהלות הקדש להחרים ולנדות בכל קהל וקהל לאותו מלשין ושלא יצטרף עמהם לשום דבר של קדושה ושלא יזמן עליהם ולא יזמנו עליו וכל אותו הפסד או נזק או הוצאה שיגיע לקהל או לשום יהודי או יהודית על ידי אותו מלשין שיפרע כל אחד ואחד מן הקהל חלקו כמו שפורעים במס בשביל ראשיהם והאלחאליש שלהם כדי לשלם לאותו נפסד כל ההפסד שהגיע לו מחמת אותו מלשין וכל זה בשאין לו נכסים למלשין כשעור ההפסד ואם יש לו נכסים למלשין כשעור אותו ההפסד שיגיע לניזק שישתלם מנכסי המלשין והמלשינות הנזכר שיהא מתברר אם אמת אם לאו לפי ראות ר' יוסף בר' שם טוב ׳ן פלקירה נ"ע ולפי ראות ר' שמואל בר' יוסף ׳ן עבאסי נ"ע ולפי ראות ר' חיים בר' שם טוב ׳ן מניר נ"ע. נתקיימה תקנה זו ביי"ד יום לחדש תשרי שנת תתרמ"ח עד תשלום שנה שלימה.

"ניזק" על המחק. והכל קיים. והחרימו שלא יעשו משוא פנים בדבר אלא שיהא דין זה שוה בין לעניים בין לעשירים. וקיים. משה בר' יואל ז"ל. שמואל בר' יוסף מ"ב. יצחק בר' שמואל ז"ל. יוסף בר' יצחק ז"ל. שמואל בר' יוסף נ"ע בן פשאט. חיים בר' שמטוב תמ"ך. מאיר בר' יוסף ז"ל. יהודה בר' משה ז"ל. שאול בר' שמואל זלה"ה בן שעוב.

9. הסכימו הקהל ישצ"ו על כל איש מבני העיר הזאת שיפטר מכאן ולהבא ויהא לו אשה בין יהיה לו זרע ממנה בין לא יהיה לו זרע ממנה שכל זמן שירצו יורשי המת או אפטרופוס שלהם לחלוק עם האשה כל הנכסים שהניח המת שוה בשוה ויטלו היורשים המחצית ותטלה (האשה *sic, falta*) המחצית מהכל שיפטרו היורשים בכך מכל מה שמוחזק לה על בעלה מחמת כתובה ותנאי כתובה ותוספת ונדוניא ומתנה לחוד ובלבד שיכירו המוקדמין שבאותו זמן בדעתם שלא הערים הבעל בחיו (*sic*) להפקיע זכות אשתו ואם יהיו הנכסים מרובים כל זמן שיפרעו לה היורשים או אפטרופוס שלהם בלא דין ודברים נדוניתה כדת וכהלכה ויוסיפו לה עוד לפרוע משל בעל כשעור מחצית הנדוניא ההיא יותר על נדוניתה שתסתלק היא מכל הנכסים הנשארים סלוק גמור עד שלא ישאר לה רשות וזכות בהם כלל מחמת כתובה ותנאי כתובה ותוספת ונדוניא ומתנה לחוד המוחזקים לה על בעלה הנפטר. יורש אחד או יורשים רבים בדין תקנה זו או זכרים או נקבות מלבד אם תהא לאשה ההיא בת מבעלה הנפטר ולא יהא לה נדוניא הראויה לה שתהא אותה בת קודמת לזכרים לזכות בכל מה שתניח האשה מחמת תקנה זו מן הראוי לה ליטול קודם תקנה זו ואם יהא לאותה בת נדוניא ואינה ראויה לה ישלימו לה לנדוניא הראויה ממה שתניח אמה מחמת תקנה זו והנשאר יהא לזכרים ואם תסרב האשה ליטול מחצית הנכסים או שיעור סך הנדוניא ומחצית הנדוניא על פי מה שזכר למעלה ולא תרצה היא להסתלק בכך משאר הנכסים שהניח הבעל שתפרע למלכות אלף זהובים אדפיונשיא מזהב לאחר שיתרו בה המוקדמין שבאותו זמן וארבעה מגדולי הקהל ויאמרו לה הזהרי בתקנה זו ויודיעוה הקנס שקנסו בו הקהל. והוציאו הקהל מכלל תקנה זו כל אשה שעשתה שום תנאי עם בעלה מוקדם לכן או אשה שתעשה שום תנאי עם בעלה מכאן ולהבא קודם שתשא ובלבד שיהיו אותם תנאים בשטר כתוב וחתום חוץ לשטר כתובתה. ועוד הסכימו הקהל ישצ"ו שכל אשה שתפטר בחיי בעלה ויהיה לה זרע של קימה ממנו יחיד או רבים יהא האב חייב לתת לאותו זרע מחצית הנדוניא שהכניסה לו האם ואם ירצה האב לחלוק עם אותו זרע כל הנכסים שיש לו בעולם יהא נפטר בכך ובלבד שיכירו המוקדמין שבאותו זמן שלא הערים הבעל בנכסיו להפקיע זכות אותו זרע שאם הערים בדבר זה לפי ראות המוקדמין יתחייב לתת לאותו זרע מחצית הנדוניא משלם כמו שזכר ועל הבעל לתת לאותו זרע מחצית הנדוניא או לחלוק עמהם הנכסים לזמן שיקבעו המוקדמין שבאותו זמן וארבעה מגדולי הקהל ואם יהיה בכלל אותו זרע נקיבה או נקיבות ואינן נשואות יהיו קודמות לזכות בזכות זה לבנים הזכרים אם אין להם (*sic*) נדוניא הראויה להם (*sic*) לפי ראות המוקדמין שבאותו זמן או אם אין להן נדוניא שלימה הראויה להן ישלימו להן מזה שנתן האב מדין תקנה זו לנדוניא הראויה להן והשאר יהיה לבנים הזכרים ואם אין שם בנים זכרים יתחלק המותר עד תשלום נדונית הבנות שאינן נשואות בין הבנות הנשואות

ואינן נשואות שוה בשוה ואם יהיה הזרע יתיר (?) על אחד ויפטר מקצת אותו זרע יהא חלק הנפטר לשאר הזרע ואם יפטר אותו זרע כלו קודם שיגיע לשנים עשרה שנה יהא רביעית הנדוניה כלה או רביעית הנכסים שנתן האב לאותו זרע לאבי האשה הנפטרת ואם? הוא קיים או ליוצאי יריכו אם לא יהא קיים ואם תפטר תחת בעלה ולא יהא זרע ממנו יהא הבעל חייב לתת לאבי האשה אם הוא קיים סך מחצית הנדוניה שהכניסה לו בתו או מחצית כל הנכסים שיהא לו בלא הערמה כלל על דרך שאמרנו למעלה ואם לא יהא האב קיים יהיו יוצאי יריכו אחד או רבים זוכים במקומו במחצית הנדוניה או במחצית הנכסים שיהיו לבעל בלא הערמה על הדרך שהיה זוכה בהם אבי האשה כפי מה שזכר ואם יהיה בכלל יוצאי יריכו נקיבה או נקיבות ואינן נשואות יהו קודמות בזכות זה לבנים הזכרים ויהיה הכל לנדוניתן אם אין להן נדוניה הראויה להן ממקום אחר ואם יהיה להן נדוניה ואינה שלימה ישלימו להן.

10. [הסכימו הקהל] ישצ"ו והחרימו בספרי התורה על כל איש שעליו לפרוע שום מס בזו העיר תטילה בין מן השוכנים בה עכשיו או חוצה ואו מן הבאים] לשכון בה מי שעליו לפרוע מס שיבקש לעצמו או לזולתו שחרור ממס אדוננו המלך ירום הודו או מי שיבקש שיניחו לו [מה שעליו?] לפרוע במס או בשאר ההוצאות שיעשו הקהל ישצ"ו בין בכח החותמות של אדוננו המלך משחרור שיש לו היום הזה בין בכח החותמות שיבקש אחר היום או מי שיבקש עזר מהקרובים למלכות או מזולתם מן האומות שישחררוהו מן המס מזמן תקנה זו עד תשלום חמשים שנה ישלם לאדוננו המלך ירום הודו אלף זהובים מזהב ויהיה מנודה לעירו ומנודה לכל ישראל עשרים שנים [ושלמות?] פתו פת כותי ויינו יין נסך אל יזדמן בשלשה ואל יתפלל בעשרה ולא יהיה לשום אדם מן השוכנים בעיר הזאת עמו שום חברה ולא דבור ולא משא ומתן אבל אם יזדמן לו דין או מריבה עם שום אדם מותר לבעל דינו ולעדים המצויין באותו מעמד לדבר עמו ולאחר תשלום אותו הדין ימנעו מלדבר עמו ולא יהא לשום אדם עמו משא ומתן ולא סחורה ולא אכילה ושתייה על שולחן אחד ולא קיום מצוה [ומן?] המצות לא מילה ולא חופה ולא אבילות ולא ילוהו לקבר אלא ינהגו עמו כמו שנוהגים עם מי שמת בנדיו ועל כל זה החרימו חרם חמור. נתקיימה תקנה זו בחדש סיון שנת תתרט"ה למניננו בתטילה. והכל שריר וקיים.

11. הסכימו הקהל ישצ"ו על שום יהודי או יהודית שימשכן שום משכון לשום יהודי או לשום יהודית על שם שום גוי או גויה או ישמעאל או ישמעאלית שלא יהא רשות לאותו ממשכן או ממשכנת לתבוע לאותו שימשכנו אותו משכון אצלו ולומר מיהודים הם או מיהודית בין שיעשה תביעה על המשכונות שמשכנו קודם לכן עד היום בין על המשכונות שימשכנו מכאן ולהבא וכל מי שיעשה תביעה אחר כן בין על ידי גוים בין על ידי ישראל בין על יד שלטון יפרע לאדוננו המלך ירום הודו מאה זהובים מזהב אחר שיתרו בו המוקדמין שבאותו זמן ויעמוד במרדו. נתקיימה תקנה זו בחדש סיון שנת תתרט"ה למניננו בתטילה. והכל שריר וקיים.

12. הסכימו הקהל ישצ"ו שלא יהא רשות לשום אדם בעולם מהדרים בעיר הזאת לדרוש ברבים בבתי כנסיות ולא להורות שום הוראה ברבים בבתי כנסיות שהיא כנגד מה שהורה רבינו משה ז"ל בן מימון באיסור והיתר. נתקיימה תקנה זו בחדש סיון שנת תתרט"ה למנינו בתטילה. והכל שריר וקיים.

13. הסכימו הקהל ישצ"ו על כל אותם שימכרו או ימשכנו שום קרקע הקהל ישצ"ו הם או מקצתם או שמשכנו או שמכרו מקודם לכן בשביל שום ענין בעולם שלא יהא רשות לשום אדם לערער שום ערעור באותה מכירה או באותה משכונה ולא לגרום באותו קרקע שום ערעור וכל מי שיערער ואו יגרם לערער? שום אדם באותם הקרקעות שיפרע מקנס לאדונו המלך ירום הודו מאה זהובים מזהב לאחר שיתרו בו המוקדמין שבאותו זמן וויעמוד במרדו? נתקיימה תקנה זו בחדש סיון שנת תתרט"ה עד תשלום עשר שנים. והכל שריר וקיים.

14. הסכימו הקהל ישצ"ו על שום יהודי מהדרים בעיר הזאת מהקרובים של מר שלמה בר' יצחק ן' אלרביסה ושל ששון ויצחק בני מ' אברהם אשקליו [ושלא ...] לתת קולות או לסרב על ענין החרם והנדוי שיש לקהל להחרים ולנדות למ' שלמה הנזכר ועל ענין הנדוי שיש לקהל לנדות לששון ויצחק (הנזכרים וכל מי שיתן) קולות על ענין זה או יסרב על ענין זה שיפרע מקנס לאדונו המלך ירום הודו מאה דינרים שנג'אשיא ויהיה בנדוי גמור שנה שלימה ועוד הסכימו והקהל שכל מין שיריב מהם עם שום יהודי מהדרים בעיר הזאת על ענין החרם והנדוי הנזכרים שיפרע מקנס לאדונו המלך ירום הודו מאתים דינרים שנג'אשיא ויהיה בנדוי גמור שנה שלימה ואם יכה שום מכה בשום דבר בעולם או יוציא כלי זיין או כיוצא בו שיפרע מקנס לאדונו המלך ירום הודו מאה זהובים מזהב ויהיה בנדוי גמור שנה שלימה והסכימו תקנה זו עד זמן שמונה שנים שלימות והיה זה בשלש ועשרים יום לחדש תמוז שנת תתרט"ה. והכל שריר וקיים. עלי בר' חייא. יהושע בר' שמואל זלה"ה. יוסף בר' שמואל ז"ל. יצחק בר' שמטוב זלה"ה. שמואל בר' יוסף מ"ב. יוסף בר' יצחק ז"ל [...]. משה בר' יצחק ז"ל.

15. הסכימו הקהל ישצ"ו שאם חס ושלוס יבקש אדונו המלך ירו' הו' או שום אדם אחר מצד המלכות שום בקשה לקהל כלו או ליחידים בפני עצמם שיפרעו אותה בקשה כל הקהל כאחד כמו שפורעים בתיבת המס בשביל ראשיהם וקרקעותיהם והאלחאליש שלהם ובשביל שאר כל נכסיהם וכל מי שיסרב מלפרוע חלקו שלם מאותה בקשה שיהא בנדוי גמור עד חמשים שנה ושיפרע מקנס לאדונו המלך ירו' הו' אלף זהובים יפים אדפ'נשיא ושיהו נוהגין הקהל עם אותו סרבן נדוי וכל מי שלא ינהוג לו נדוי שיהא גם הוא בנדוי ושיפרע מקנס למלכות מאה זהובים יפים אדפ'נשיא והסכימו הקהל שלא לבטל נדוי אותו הסרבן ושלא יהא לו היתר לאותו נדוי לא על ידי שום קהל ולא על ידי שום רב וחכם או שום אדם אחר בעולם ואם יתירוהו שלא יהא מותר ושישלחו בכול קהלות הקדש לנדות

ולהחרים לאותו סרבן. נתקיימה תקנה זו בי"ד יום לחדש תשרי שנת תרמ"ח עד תשלום /חמש\ שנים. "חמש" בני שיטי. "שת"י" עבר עליו קולמוס. והכל קיים. מ' משה בר' יואל ז"ל. שמואל בר' יוסף מ"ב. יצחק בר' שמואל ז"ל. יוסף בר' יצחק ז"ל. חיים בר' שמטוב תמ"ך. שמואל בר' יוסף נ"ע בן פשאט. מאיר בר' יוסף ז"ל. יהודה בר' משה ז"ל. שאול בר' שמואל זלה"ה בן שע"ב.

16. הסכימו הקהל ישצ"ו וקבלו וקיימו עליהם כל התקנות הכתובות והחתומות אשר בקונדריס הקלף שביד ר' משה בר' יואל] בן [...] וכל שאר התקנות שאינם בקונדריס [תנזכר] בטלום ועשאוים כמי שלא היו מעולם וכל מי שקיצץ או לקח מספר התקנות אשר בתיבת הקהל אותה תקנה שתקנו הקהל שיחתמו שבעה אנשים משבעה משפחות שבעיר הזאת כל מי שהוא (?) [יודע?] מי לקח התקנה הנוכרת שיודיעם לקהל ושיחזירה עד יום אחד הבא ראשון ואם לאו יחרימוהו בבתי כנסיות /ותהא תקנה זו בטילה\ וכל מי שיצא מתחת ידו התקנה הנוכרת מיום אחד הנזכר והלאה שיהא בנידוי גמור עשר שנים ושיפרע מקנס למלכות אלף זהובים אדפינשיא. "מיום אלחד" על המחק. "ותהא תקנה זו בטילה" בני חטי. ועוד הסכימו שכל תקנה והסכמה שיתקנו הקהל ושיסכימו מחג הסוכות זה והלאה ולא? יאה קיימת עד שיחתמו בה שמונה אנשים משמונה משפחות מאותם הרגילין להתקבץ בקבוץ הקהל והמוקדמין שיהיו באותו זמן ואלו והן השמונה המשפחות? בני פ'לקירה ובני עבאסי ובני פשאט ובני שע"ב ובני דאוד ובני מניר ובני כמיס ובני אורה בונה ושלא יעשו שום תקנה עד שיהיו שם (?) [...] [...] שרגילין להתקבץ בקבוץ הקהלה]. ובזני חטי בני שיטי. וקיים. משה בר' יואל ז"ל. שמואל בר' יוסף מ"ב. יוסף בר' יצחק ז"ל. חיים בר' שמטוב תמ"ך. יצחק בר' שמואל ז"ל. שמואל בר' יוסף נ"ע בן פשאט. יוסף בר' יהודה נ"ע. מאיר בר' יוסף ז"ל. יהודה בר' מ'שה ז"ל. שאול בר' שמואל זלה"ה ובן שע"ב. יוסף בר' יהודה נ"ע בן פ'לקירה.

1. Acordó la aljama, guárdela su Roca y su Redentor, que en esta ciudad no se emitirá veredicto en ningún juicio, trate de lo que trate, si no es siguiendo la opinión de nuestro maestro Moisés (*Maimónides*), de bendita memoria, en todos aquellos asuntos en que pueda aducirse su opinión, excepto en estos dos, en los que la aljama acordó que no se han de resolver judicialmente según su opinión, y que son: la remisión de las deudas en el año sabático y la reducción en la deuda por empeño de las casas a cuenta del usufructo de tales casas cedido por el deudor al acreedor. La aljama, guárdela su Roca y su Redentor, acordó que nadie tenga licencia para reclamar judicialmente la remisión de las deudas por año sabático, quedando desde ahora anulada su reclamación y cancelado su derecho y multando la aljama a todo aquel que la reclamare con 500

maravedís de oro, alfonsíes de oro, después de que le hayan advertido de ello los adelantados que en ese momento estén en ejercicio y cuatro de los grandes de la aljama, y no se haya sometido. Y aunque la aljama, guárdela su Roca y su Redentor, ya tomó un acuerdo sobre esto antes de hoy y estatuyó en ello una ordenanza, ahora la aljama ha reflexionado y ha vuelto a confirmar la citada ordenanza, [acordando] que la primera ordenanza sea firme y permanente. Y esta ordenanza es firme y permanente desde el momento de su escritura en el mes de *siwán* del año 5065 según nuestro cómputo (*mayo-junio 1305*), en Tudela, hasta el final de 50 años. Y todo es firme y permanente.

Elí bar Hiyya; Yehosúa bar Samuel; Hayyim bar Isaac; Samuel bar Yosef; Samuel bar Judá; Yosef bar Isaac ben Daud (*Juce Evendehut, notario*); Hayyim bar Semtob ben Menir (*Vitas Evenminir*).

2. Acordó la aljama, guárdela su Roca y su Redentor, que ninguna ordenanza que haya estatuído la aljama, guárdela su Roca y su Redentor, antes de esto o que estatuyere de aquí en adelante se aplicará en juicio si no es siguiendo la opinión de once de los grandes de la aljama, guárdela su Roca y su Redentor, para aquellos asuntos que acordaran todos, o la mayoría de ellos, que ésa era la intención de la aljama, guárdela su Roca y su Redentor, cuando se hizo tal ordenanza. Se sancionó esta ordenanza en el mes de *siwán* del año 5065 según nuestro cómputo (*mayo-junio 1305*), en Tudela, hasta que se completen 50 años. Y todo es firme y permanente.

3. Acordó la aljama, guárdela su Roca y su Redentor, contra todos los hombres mencionados abajo entre los *beceros* (*¿los que protestan contra un acuerdo de la aljama?*) o contra quien la aljama considere que se debe añadir a ellos, que todo aquel de ellos que agraviare, o *maltraered* (*e. d. injuriare*) a los grandes de la aljama, o a sus hijos, o a uno de ellos, de palabra, pagará al reino 20 sueldos sanchetes; y si le golpeará con la mano, pagará al reino 50 sueldos sanchetes; y si le sacare un cuchillo, pagará al reino 200 sueldos sanchetes; y si le hiriese con él produciéndole una herida no peligrosa, pagará al reino 500 sueldos sanchetes; y si le hiriese produciéndole una herida peligrosa, pagará lo que decidan acerca de ello veinte de los grandes de la aljama o la mayoría de ellos. Y a todo aquel que no pagare la multa mencionada por las injurias, se le azotará en público y luego se le dejará libre; y si golpeará con la mano y no quisiera pagar la multa citada, se le azotará en público y será reo de anatema durante un mes. Y todo esto que se ha dicho, se aplicará cuando la disputa

o la *soberbia* (*ant. acción injuriosa; en aljamiado en el texto*) proviniere de esos hombres que son *becerros*, pero si fueren los otros los que comenzaren la disputa o la *soberbia*, el castigo de éstos será según estimen 20 de los grandes de la aljama o la mayoría de ellos. Además, acordó [la aljama] contra ellos que quien viniere con ayuda de compañeros, o sea *en bando*, cerca de alguien de los grandes de la aljama o de sus hijos (*e. d. quien conspirase contra el gobierno de la aljama*), pagará al reino 300 sueldos sanchetes. Y acerca de todo lo citado arriba, autorizó [la aljama] al *bedín* (*aquí, una especie de juez, fiscal, o policía de la aljama*) para investigarlo, incluso aunque no se haya denunciado. Además, acordó [la aljama] contra todo aquel que viniere a invalidar alguna cosa de todo lo mencionado arriba, que pague al reino 300 sueldos sanchetes, después de que le hayan advertido de ello los adelantados que estén en ejercicio en ese momento, y no se haya sometido. Además, acordó [la aljama] contra quien se pusiera de pie en la sinagoga para oponerse a alguna cosa de los asuntos de la aljama, o a cualquier otra cosa, y le dijieran dos de los grandes, feligreses de esa sinagoga, que se callara y mantuviera silencio en aquel asunto, y no les escuchara, que pague al reino 5 sueldos sanchetes. Se sancionaron estas ordenanzas en el mes de *siwán* del año 5065 (*mayo-junio 1305*) hasta que se completen 20 años. Y estos son los *becerros*: Salomón bar Sasón ben al-Rabiça y todos sus hijos; todos los hijos de Isaac ben al-Rabiça bar Sasón; Moisés bar Sasón ben al-Rabiça y todos sus hijos; Yomtob bar Sasón; todos los hijos de Abraham Escallo; Yomtob Aldib (o Aldayeb); y Eleazar bar Judá Amillo. Y todo es firme y permanente.

4. Acordó, con apercibimiento de anatema, la aljama, guárdela su Roca y su Redentor, acerca de todo judío que diere testimonio contra la aljama o contra uno de sus miembros, varón o hembra, y entendieren veinte de los grandes y los dirigentes de la aljama que estuvieren en ejercicio en ese momento, o la mayoría de ellos, que ese testimonio, todo él o una parte, era falso, con lo que le hubiere sobrevenido un perjuicio a la aljama o a uno de sus miembros en su persona, o una pérdida en su dinero de 100 sueldos sanchetes para arriba, a causa de la falsedad de tal testimonio, que aplique la aljama todo su poder a refutar y anular ese testimonio, sufragando de su peculio todos los gastos que sean necesarios para refutarlo y anularlo, y que pague la aljama de su peculio a aquel contra quien se hubiere dado el testimonio todos los gastos que hiciere y toda la pérdida que le sobreviniere en razón de tal testimonio.

Y asimismo acordó la aljama acerca de todo judío, varón o hembra, que malsinare a la aljama o a uno de sus miembros, hombre o mujer, bien

oralmente, bien por escrito, bien por intermedio de un mensajero, con lo que le hubiere sobrevenido algún perjuicio a la aljama o a uno de sus miembros en su persona, o en su dinero por encima de 100 sueldos sanchetes, a causa de tal malsindad, que aplique la aljama todo su poder a anular y refutar esa malsindad, sufragando de su peculio todos los gastos que sean necesarios para anularla y refutarla, y que pague la aljama de su peculio todos los gastos que hiciere aquel que hubiere sufrido la malsindad, así como toda la pérdida que le sobreviniere en razón de tal malsindad.

Además, acordó [la aljama] que cuando se resolviere el asunto del testimonio o de la malsindad, la aljama anatematizará en todas las sinagogas de esta ciudad, en un sábado, el nombre de aquel individuo que hubiere dado tal testimonio o que hubiere malsinado tal malsindad, y anatematizará su nombre con gravedad hasta el final de 50 años, y [ese individuo] no podrá residir entre ellos en esos 50 años; y [además de anatematizarlo acordó la aljama] que pague de multa a nuestro señor el rey, su majestad sea ensalzada, 1000 maravedís de oro; todo esto después de que le hayan advertido de ello los adelantados que estén en ejercicio en ese momento, y no se haya sometido.

Y si la pérdida que le sobreveniere en su dinero a uno de los miembros de la aljama en razón de ese testimonio dado contra él o de esa malsindad que sufriera, no subiere de 100 sueldos sanchetes, que estén autorizados los veinte de los grandes de la aljama mencionados, o la mayoría de ellos, para tomar una decisión contra él en aquel momento, bien sea afectando a su persona bien a su dinero, según estimen ellos.

Además, acordó [la aljama] que todos los gastos y pérdidas que se produzcan en el futuro en estos asuntos los pague la aljama a partes iguales, la mitad per cápita y la mitad según la hacienda de cada uno, según se acostumbraba a pagar, per capita y según la hacienda de cada uno, antes de esto.

Y los mencionados veinte grandes y dirigentes de la aljama que estén en ejercicio en ese momento se apercibirán de anatema a sí mismos para que cada uno de ellos diga veraz y sinceramente, según su opinión, si hay falsedad en el testimonio citado o si son palabras de malsindad las proferidas por aquel individuo, oralmente, por escrito o por intermedio de mensajero, contra la aljama o contra alguno de sus miembros, y para que

no dijeran en esto ninguna injusticia por razón de amistad, parentesco, odio o rencor. Y aquel que cause una refutación contra esta ordenanza en algún asunto de todos los mencionados, que después de que le hayan advertido de ello los adelantados que estén en ejercicio en aquel momento, sea anatema total por 2 años y que la aljama se comporte con él como con un anatematizado, y además, que pague al reino 1000 maravedís de oro.

Proclamó la aljama, guárdela su Roca y su Redentor, un anatema grave y total contra todo esto un sábado en las sinagogas, pero excluyó la aljama de esta ordenanza [lo que impiden castigar] las leyes reales conocidas. Y apercibió de anatema la aljama a todos los servidores de las sinagogas para que cada uno de ellos tuviera en su poder un ejemplar de esta ordenanza para entregarlo en mano de cada chantre de las sinagogas el día de *Kippurim* para que la leyera el día de *Kippurim*; y los chantres quedaron incurso en el anatema si no la leyeran el día de *Kippurim* de cada año.

Y aunque la aljama, guárdela su Roca y su Redentor, ya tomó un acuerdo sobre todo lo citado arriba antes de hoy y estatuyó en ello una ordenanza, ahora la aljama ha reflexionado y ha vuelto a confirmar esta ordenanza, [acordando] que la primera ordenanza sea firme y permanente. Y esta ordenanza es firme y permanente desde el momento de su escritura, que es en el mes de *siwán* del año 5065 de nuestro cómputo (*mayo-junio 1305*), en Tudela, hasta que se completen 50 años. Y todo es firme y permanente.

5. Acordó la aljama, guárdela su Roca y su Redentor, contra quien hubiere hecho en el pasado o hiciere de aquí en adelante un pregón en las sinagogas acerca de un terreno —teniendo él el derecho de [edificar] en aquél algo sagrado (*e. d., un hospital para pobres o algo relacionado con el culto*)—, que el [hipotético edificio] sagrado no pierda su derecho [a ser construido en ese terreno] por causa de ese pregón, aun cuando nadie hubiere hecho o hiciere en el futuro una declaración secreta ante testigos de que ese pregón se hacía a su pesar, sea el pregón de venta del terreno, de donación o de empeño. Y quien transgrediere algún punto de todo lo mencionado arriba, pagará al reino 1000 maravedís de oro, después de que le hayan advertido de ello los adelantados que estén en ejercicio en ese momento, y no se haya sometido. Se sancionó esta ordenanza en el mes de *siwán* del año 1065 (*mayo-junio 1305*) hasta que se completen 50 años. Y todo es firme y permanente.

6. Acordó la aljama, guárdela su Roca y su Redentor, que ningún judío esté autorizado para sacar un cuchillo o algo similar a otro judío en una riña, y quien fuere el primero en sacarlo, sea anatematizado por un año; y si no quisiere comportarse como anatematizado, que pague al reino 100 sueldos sanchetes. Y si hiriere con él, que sea anatema total en esta ciudad por cinco años completos, y que salga de esta ciudad y no vuelva a ella, y que pague 100 sueldos sanchetes al reino; y si se negare y no quisiere comportarse como anatematizado, que pague cada año 100 sueldos sanchetes hasta el final de 5 años completos. Pero no tendrá que comportarse como anatematizado ni pagar la multa mencionada sino cuando se lo reclamare el hombre a quien sacare el cuchillo o lo hiriere con él, y quedare probado con dos testigos. Y todo aquel contra quien salieron testigos de que él había sacado el cuchillo o herido con él, sea obligado a [pagar] su multa o a [cumplir] su anatema, a no ser que trajere testigos de que su oponente sacó primero un cuchillo contra él o de que le hirió con un cuchillo. Y todo judío que riñera con otro judío, y luego *lo cometered* (e. d. *lo acometiere*) de feyto en otro lugar de esta ciudad, que sea incurso en la mencionada multa de los 100 sueldos citados o que sea anatematizado por un año, cuando quedare probado contra él por medio de dos testigos; y de las *cadenas* para abajo, basta con un testigo. Se sancionó esta ordenanza en el mes de *siwán* del año 5065 según nuestro cómputo (*mayo-junio 1305*) hasta 20 años. Y todo es firme y permanente.

7. Acordó la aljama, guárdela su Roca y su Redentor, acerca de todo judío que tuviere una riña en una de las sinagogas de esta ciudad o en la *alcaicería* y comenzare a golpear a su prójimo con la mano, que pague al reino 20 sueldos sanchetes; pero solamente cuando se lo reclame su prójimo ante el *bedín* (*aquí, probablemente, juez*) delante de testigos y se pruebe con testigos que le golpeó. Y si saliere sangre por ese golpe que le dió con la mano, pague al reino 50 sueldos sanchetes; pero solamente cuando se lo reclame su prójimo y se pruebe contra él mediante testigos que le golpeó. Se sancionó esta ordenanza en el mes de *siwán* del año 5065 (*mayo-junio 1305*) hasta que se completen 10 años. Y todo es firme y permanente.

8. Acordó la aljama, guárdela su Roca y su Redentor, acerca de todos los judíos que residen en esta ciudad hoy, los que hayan residido en esta ciudad hasta hace un año y acerca de los que vayan a residir en esta ciudad de hoy en adelante, que cualquier judío o judía que individualmente o en grupo malsinare a la aljama toda ella, o a uno de sus miembros, bien lo hiciera por si mismo directamente, bien por intermedio de mensajero, sea

éste uno solo o varios, judío o gentil, varón o hembra, por escrito u oralmente, elevándose la pérdida que sobreviniere por causa de esa malsindad por encima de 100 sueldos sanchetes, que entregue la aljama al poder real a ese malsín para que lo ejecute y lo destruya en su persona y en su dinero; y que se esfuerce la aljama física y económicamente en entregar al poder real a ese malsín.

Y si no pudiera [conseguir que el poder real] lo ejecute, que el tal malsín sea anatematizado totalmente por 50 años, y que pague de multa al reino 100 maravedís de oro válidos alfonsíes, y que la aljama se comporte con él [como corresponde a] un anatematizado. Y todo aquel de quien se probare ante el tribunal judío que esté en ejercicio en ese momento que no se comportaba con él [como corresponde a] un anatematizado, que sea también él anatematizado y que pague de multa al reino 100 maravedís de oro válidos, alfonsíes. Y que la aljama de esta ciudad envíe mensajeros a todas las santas aljamas para que en cada una de ellas se anatematice gravemente a ese malsín, y que no le permitan juntarse con sus miembros para ninguna cosa sagrada ni le permitan bendecir los alimentos en su compañía ni ellos (los miembros de las aljamas) los bendecirán en compañía de él.

Y respecto a toda aquella pérdida, daño o gasto que le sobreviniere a la aljama o a cualquier judío o judía por intermedio de ese malsín, que pague cada miembro de la aljama su parte, igual que pagan el impuesto, per cápita y según la hacienda de cada uno, a fin de resarcir al perjudicado de la pérdida que le hubiere sobrevenido por causa del tal malsín. Todo esto en el caso de que el malsín no tenga bienes de un valor equivalente a la pérdida, pues si el malsín tuviera bienes de un valor equivalente a la pérdida que le hubiere sobrevenido al perjudicado, entonces se le ha de resarcir de los bienes del malsín.

Y la malsindad mencionada, que se decida si es cierta o no según el criterio de R. Yosef bar Sem Tob ben Falaquera (*Juce del Gabay*), R. Samuel bar Yosef ben Abasi (*Samuel Abenabez*) y R. Hayyim bar Sem Tob ben Menir (*Vitas Evenminir*).

Se sancionó esta ordenanza el día 14 del mes de *tisrí* del año 1048 (25 *septiembre* 1287) hasta que se complete un año entero. “Perjudicado”, escrito sobre la raspadura. Y todo es firme. Y apercibió [la aljama] de anatema para que no se haga acepción de personas en este tema, sino que esta ley sea igual para pobres que para ricos. Y todo es firme.

Moisés bar Yoel; Samuel bar Yosef; Isaac bar Samuel; Yosef bar Isaac [ben Daud (*Juce Evendeut*)]; Samuel bar Yosef ben Pesat (*Samuel Evenpesat*); Hayyim bar Semtob [ben Menir (*Vitas Evenminir*)]; Meir bar Yosef; Judá bar Moisés; Saúl bar Samuel ben Soeb (*Saúl Enxoeb*).

9. Acordó la aljama, guárdela su Roca y su Redentor, acerca de todo ciudadano de esta ciudad que falleciere de aquí en adelante teniendo esposa, tanto si tuviere descendencia de ella como si no la tuviere, que siempre que los herederos del fallecido o su tutor quieran repartir con la esposa todos los bienes que dejó el difunto a partes iguales, tomando los herederos la mitad y ella la otra mitad del total, que de esa manera se liberen los herederos de todo lo que le sea reconocido a ella sobre [los bienes] de su marido en razón del contrato matrimonial y de las estipulaciones de la *ketubá*, la adición, la dote y la donación aparte; con tal de que los adelantados que estuvieren en ejercicio en ese momento entiendan, según su opinión, que el marido no había actuado con malicia mientras vivía para recortar los derechos de su esposa.

Y si los bienes fueren cuantiosos, siempre que los herederos o su tutor le paguen a ella, sin litigar por ello, su dote de acuerdo con la ley y las prescripciones talmúdicas, y le añadan además, pagándolo del peculio del marido, la mitad más de esa dote, que ella renuncie a todos los bienes restantes, con renuncia total, hasta el punto de que no le quede a ella ningún poder ni ningún derecho en ellos en razón del contrato matrimonial y de las estipulaciones de la *ketubá*, la adición, la dote y la donación aparte que le sean reconocidos a ella sobre los bienes de su difunto marido.

Un heredero o varios herederos. En la interpretación jurídica de esta ordenanza, es lo mismo que sean varones o hembras, salvo que esa esposa tenga una hija de su difunto marido y ésta no tenga la dote que merece; en ese caso, que esa hija preceda a los varones en el derecho a todo lo que dejare la esposa en razón de esta ordenanza, de lo que le correspondía a ella tomar antes de esta ordenanza. Y si esa hija tuviere dote, pero no la que merece, se le completará la dote que merece de lo que dejare su madre en razón de esta ordenanza, y el resto será para los varones.

Y si rehusare la esposa tomar la mitad de los bienes o una suma que sea el importe de la dote más la mitad de la dote, según lo que se ha mencionado arriba, y no quisiere así renunciar al resto de los bienes que dejó el esposo, que pague ella al reino 1000 maravedís de oro, alfonsíes de

oro, después de que los adelantados que estén en ejercicio en ese momento y cuatro de los grandes de la aljama le hayan amonestado y le hayan dicho: “Quedas advertida con esta ordenanza”, y después de que le hayan informado de la multa que le había impuesto la aljama.

La aljama excluyó de esta ordenanza a toda mujer que hubiere hecho antes de esto o la que hiciere de aquí en adelante una estipulación con su marido antes de casarse, a condición de que esas estipulaciones consten en un documento escrito y firmado, aparte del documento de su contrato matrimonial.

Además, acordó la aljama, guárdela su Roca y su Redentor, que en cuanto a toda mujer que falleciere en vida de su marido, teniendo descendencia de él con entidad real (*de más de 3 años y medio, o más de 4 años y medio*), un hijo o varios, quede el padre obligado a dar a esa descendencia la mitad de la dote que le aportó a él la madre; y si quisiere el padre repartir con esa descendencia todos los bienes que tuviere, quede de esa manera liberado [de darles la mitad de la dote], a condición de que los adelantados que estén en ejercicio en ese momento entiendan que el marido no actuó maliciosamente con sus bienes para recortar los derechos de esa descendencia; que si actuó con malicia en este caso, según estimación de los adelantados, se ha de comprometer a dar a esa descendencia la mitad de la dote, como se ha dicho. Así pues, el marido queda obligado a dar a esa descendencia la mitad de la dote o a repartir con ella los bienes en el plazo de tiempo que fijaren los adelantados que estén en ejercicio en ese momento y cuatro de los grandes de la aljama.

Y si hubiere en el conjunto de esa descendencia una o varias hembras que no estuvieren casadas, tendrán preferencia de derecho en este derecho sobre los hijos varones, en el caso de que no tengan la dote que merecen, según estimación de los adelantados que estén en ejercicio en ese momento; o en el caso de que no tengan completa la dote que merecen, se les completará de lo que hubo de entregar el padre por la ley de esta ordenanza para la dote que merecen, y el resto será para los hijos varones; y si no hubiere hijos varones, se repartirá el sobrante de completar la dote de las hijas que no estuvieren casadas entre las hijas casadas y las no casadas, a partes iguales.

Si la descendencia fuere más de uno, y falleciere una parte de esa descendencia, sea la parte de los difuntos para el resto de esa descendencia; y si falleciere toda esa descendencia antes de llegar a los 12 años, la cuarta

parte de toda la dote o la cuarta parte de los bienes que hubo de entregar el padre para esa descendencia será para el padre de la esposa fallecida, si es que existe, o para los descendientes de éste, si no existiera.

Y si falleciere [la esposa] antes que su marido sin dejar descendencia de él, quede obligado el marido a dar al padre de la esposa, si existiere, una suma que sea la mitad de la dote que le aportó su hija, o la mitad de todos los bienes que tuviere, sin ningún ardid, de la manera que se ha dicho arriba; y si no existiere el padre, serán los descendientes de éste, uno o varios, los que ocupen su lugar en [el cobro de] la mitad de la dote o de la mitad de los bienes que tuviere el marido, sin ningún ardid, de la manera que tenía derecho a ello el padre de la esposa, según se ha mencionado; y si en el conjunto de esos descendientes suyos, hubiere una o varias hembras que no estuvieren casadas, precederán en este derecho a los hijos varones, y todo será para su dote si no tuvieren la dote que merecen por otro sitio; y si tuvieren dote, pero no estuviere completa, se les completará.

10. Acordó la aljama, guárdela su Roca y su Redentor, con apercebimiento de anatema por los libros de la Torá, acerca de todo hombre que deba pagar algún impuesto en esta ciudad de Tudela, bien sea de los que ahora habitan en ella, o fuera de ella, o de los que vengan en el futuro a habitar en ella: Aquel que debiendo pagar un impuesto pida para sí mismo o para su prójimo una exoneración del impuesto de nuestro señor el rey, su majestad sea ensalzada; o aquel que pida que se le rebaje lo que deba pagar en el impuesto, o en otros gastos que haga la aljama, guárdela su Roca y su Redentor; tanto [si lo pide] en virtud de los sellos reales de exención de impuestos que tenga hoy, como [si lo pide] en virtud de los sellos que solicitará después de hoy; o quien pida ayuda de los cortesanos o de alguien de los pueblos gentiles para que se le exonere del impuesto; desde el momento de esta ordenanza hasta que se completen cincuenta años, pagará a nuestro señor el rey, su majestad sea ensalzada, 1000 maravedís de oro y será anatema para esta ciudad y para todo Israel durante 20 años completos: su alimento será alimento de gentil, su vino, vino prohibido para un judío; no se podrá contar con él cuando se necesite encontrar 3 judíos ni cuando se necesiten 10 para rezar; nadie de los que habitan en esta ciudad tendrá con él ninguna sociedad, ni hablará ni negociará con él; ahora bien, si ocurriera que tuviese un pleito o una querella con alguna persona, se permitirá al demandante y a los testigos que se encuentren en esta situación hablar con él, pero después de terminado el pleito, se

abstendrán de hablar con él; y nadie tendrá con él negocios, ni comercio, ni comerá ni beberá con él en una misma mesa, ni cumplirá un precepto en su compañía, ni circuncisión, ni boda, ni duelo, ni le acompañará en un entierro; sino que se comportarán con él como se comportan con uno que ha muerto. Y contra todo esto, se apercibió de anatema grave. Se sancionó esta ordenanza en el mes de *siwán* del año 1065 de nuestro cómputo (*mayo-junio 1305*), en Tudela. Y todo es firme y permanente.

11. Acordó la aljama, guárdela su Roca y su Redentor, acerca de cualquier judío o judía que empeñe algo a un judío o a una judía, [poniendo el empeño] a nombre de un cristiano, una cristiana, un musulmán o una musulmana, que no esté autorizado el que empeña o la que empeña a reclamar nada al que tomare ese empeño consigo diciendo: “[lo empeñado] es de judíos o de judía”; tanto si hiciere la reclamación sobre los empeños que se hubieren hecho antes de esto hasta hoy, como sobre los empeños que se hicieren de aquí en adelante. Y todo el que haga una reclamación después de esto, bien sea por medio de cristianos, por medio de judíos o de la autoridad gobernadora, pagará al señor rey, su majestad sea ensalzada, 100 maravedís de oro, después de que los adelantados que estén en ejercicio en ese momento le hayan advertido de ello, y no se haya sometido. Se sancionó esta ordenanza en el mes de *siwán* del año 1065 según nuestro cómputo (*mayo-junio 1305*), en Tudela. Y todo es firme y permanente.

12. Acordó la aljama, guárdela su Roca y su Redentor, que nadie de los que residen en esta ciudad estará autorizado a predicar en público en las sinagogas ni a enseñar en ellas públicamente interpretación alguna de la ley rabínica que vaya en contra de lo que enseñó nuestro maestro Moisés, su memoria sea bendita, ben Maimón (*Maimónides*) acerca de lo que está prohibido y lo que está permitido. Se sancionó esta ordenanza en el mes de *siwán* del año 1065 según nuestro cómputo (*mayo-junio 1305*), en Tudela. Y todo es firme y permanente.

13. Acordó la aljama, guárdela su Roca y su Redentor, que si se vendiere o empeñare algún terreno de la aljama, guárdela su Roca y su Redentor, lo hiciera la aljama o una parte de sus miembros, o si se hubiere empeñado o vendido antes de esto por razón de cualquier asunto, que nadie esté autorizado a presentar ninguna impugnación contra esa venta o ese empeño ni a causar respecto a ese terreno ninguna impugnación; y todo aquel que impugnare o llevare a alguien a impugnar respecto a esos

terrenos, que pague de multa a nuestro señor el rey, su majestad sea ensalzada, 100 maravedís de oro, después de que le hayan advertido de ello los adelantados que estén en ejercicio en ese momento, y no se haya sometido. Se sancionó esta ordenanza en el mes de *siwán* del año 1065 (*mayo-junio 1305*) hasta completar 10 años. Y todo es firme y permanente.

14. Acordó la aljama, guárdela su Roca y su Redentor, acerca de cualquier judío de los que residen en esta ciudad, de los parientes de Mar Salomón bar Isaac ben al-Rabiça y de Sasón e Isaac, hijos de Mar Abraham Escallo, que no [¿se levanten en la sinagoga?] para dar voces o para manifestar rechazo respecto al anatema grave que la aljama tiene para imponer al citado Mar Salomón o respecto al anatema que tiene la aljama para imponer a los citados Sasón e Isaac; y quien se levantara a dar voces respecto a eso o a manifestar su rechazo, que pague de multa a nuestro señor el rey, su majestad sea ensalzada, 100 sueldos sanchetes y que sea anatema total durante un año entero. Además, acordó la aljama que quien de ellos riña con un judío de los que residen en esta ciudad en relación con los citados anatemas, que pague de multa a nuestro señor el rey, su majestad sea ensalzada, 200 sueldos sanchetes y que sea anatema total durante un año entero; y si le diera un golpe con alguna cosa o le sacara armas o cosa similar, que pague de multa a nuestro señor el rey, su majestad sea ensalzada, 100 maravedís de oro y que sea anatema total durante un año entero. Y se acordó esta ordenanza para un plazo de 8 años enteros. Ocurrió esto el día 23 del mes de *tammuz* del año 1065 (*16 julio 1305*). Y todo es firme y permanente. Elí bar Hiyya; Yehosúa bar Samuel; Yosef bar Samuel; Isaac bar Semtob; Samuel bar Yosef; Yosef bar Isaac; Moisés bar Isaac.

15. Acordó la aljama, guárdela su Roca y su Redentor, que si, Dios no lo quiera, nuestro señor el rey, su majestad sea ensalzada, u otra persona de parte de la corte, demandara una petición [de dinero] a la aljama toda ella, o a unos particulares [de ella] aisladamente, que pague esa petición toda la aljama conjuntamente, como se paga el impuesto, per cápita y según las propiedades inmobiliarias y demás bienes de cada uno. Y quien rehusare pagar su parte entera de esa petición, que sea anatema total por un plazo de 50 años y que pague de multa a nuestro señor el rey, su majestad sea ensalzada, 1000 maravedís de oro válidos, alfonsíes, y que la aljama se comporte con ese que rehusa pagar como con un anatematizado; y todo el que no se comportare con él así, que sea también él anatematizado y que pague de multa al reino 100 maravedís de oro válidos, alfonsíes.

sies. Y acordó la aljama que no se pueda anular el anatema de ese que rehusa pagar y que no tenga modo de liberarse de tal anatema, ni a través de una aljama, ni a través de un rabino ni de otra persona cualquiera; y si se le liberase, que no sea lícita esa liberación; y que se envíe el caso a todas las santas aljamas para que anatematicen a ese que rehusa pagar.

Se sancionó esta ordenanza el día 14 del mes de *tisrí* del año 1048 (25 *septiembre 1287*) hasta que se completen (*interlineado*: 5) (*tachado*: 2) años. “5” encima de la línea; “2”, tachado. Y todo es firme. Moisés bar Yoel; Samuel bar Yosef; Isaac bar Samuel; Yosef bar Isaac [ben Daud (*Juce Evendeut*)]; Hayyim bar Semtob [ben Menir (*Vitas Evenminir*)]; Samuel bar Yosef ben Pesat (*Samuel Evenpesat*); Meír bar Yosef; Judá bar Moisés; Saúl bar Samuel ben Soeb (*Saúl Enxoeb*).

16. Acordó la aljama, guárdela su Roca y su Redentor, asumir y confirmar todas las ordenanzas escritas y firmadas que constan en el cuadernillo de pergamino que está en poder de R. Moisés bar Yoel ben ...; y todas las demás ordenanzas que no constan en el cuadernillo citado, invalidarlas y estimarlas como si nunca hubieran existido. Y todo aquel que haya arrancado o cogido del libro de las ordenanzas que está en el arcón de la aljama esa ordenanza que ha estatuido la aljama para que la firmen siete hombres de las siete familias [principales] de esta ciudad, quienquiera que sea quien ha cogido la citada ordenanza que lo informe a la aljama y que la devuelva antes del día domingo primero venidero; y si no [lo hace], se le anatematizará en las sinagogas (*interlineado*: y esa ordenanza será invalidada); y quien diera validez a la citada ordenanza desde el día domingo mencionado en adelante, que sea anatema total durante 10 años y que pague de multa al reino 1000 maravedís de oro, alfonsíes. “Desde el día domingo”, sobre la raspadura; “y esa ordenanza será invalidada”, encima de la línea.

Además, acordó [la aljama] que ninguna ordenanza o norma que estatuyera y acordara la aljama desde esta fiesta de *Succot* (*las cabañuelas*) en adelante entrará en vigor hasta que la firmen ocho varones de las ocho familias que participan regularmente en las asambleas de la aljama junto con los adelantados que estén en ejercicio en ese momento. Y éstas son las ocho familias: los bené Falaquera, los bené Abasi (*los Abenabez*), los bené Pesat (*los Evenpesat*), los bené Soeb (*los Enxoeb*), los bené Daud (*los Evendeut*), los bené Menir (*los Evenminir*), los bené Camiç y los bené Orabuena; y que no se haga ninguna ordenanza hasta que estén allí ... [de

las familias] que participan regularmente en las asambleas de la aljama. “Encima de la línea”, encima de la línea. Y sea todo firme. Moisés bar Yoel; Samuel bar Yosef (*Samuel Abenabez*); Yosef bar Isaac (*Juce Evendeut*); Hayyim bar Semtob (*Vitas Evenminir*); Isaac bar Samuel; Samuel bar Yosef ben Pesat (*Samuel Evenpesat*); Yosef bar Judá; Meir bar Yosef; Judá bar Moisés; Saúl bar Samuel [ben Soeb (*Saúl Enxoeb*); Yosef bar Judá ben Falaquera (*Juce del Gabay*).

2

1300, agosto 18. Tudela.

Ketubá (contrato matrimonial) de Salomón Alparga y Soli, hija de Vitas Galaf.

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 2.

Pub. J. L. Lacave, *Ketubot*, pp. 378-379.

Pub. trad. esp. F. Cantera, *La Ketubá*, pp. 379-380, letra A.

בחמישי בשבת בשני ימים לחדש אלול שנת חמשת אלפים וששים לבריאת עולם למנינו בתטילה מתא דעל נהר אברה מותבה איך ר' שלמה החתן בר' יומטוב ש"צ אלפרגה אמר לה לשולי בתולתא בת ר' חיים ש"צ בן כלף: הוי לי לאנתו כדת משה וישראל ואנא אפלא ואוקיר ואיזון ואפרנס יתיכי כהלכת גוברין יהודאין דפלחין ומוקרין וזנין ומפרנסין ית נשיהון בקושטא. ויהבנא ליכי מוהר בתוליכי אחיר וקיים עלאי מנכסאי כסף זוזי מאתן דחזו ליכי מדרבנן ומזוניכי וכסותיכי וספוקיכי ומיעל לותיכי כאורח כל ארעא. וצביאת שולי דא והות ליה לאנתו. וצביא ר' שלמה החתן דנן והוסיף לה מדיליה תוספת על כתובתה שלשים זהובים יפים אדפינשיא מזהב טוב ומשקל שלם בפירוש בלא תערובת כלום משאר המטבעות דלא להוּו מקולי כתובה. וכך אמר לנו ר' שלמה החתן דנן: דא נדוניא דהנעלת לי שולי דא אנתתי בגדים ותכשיטין ושמוש ערש מה ששווין ושקבלתים על עצמי במאה וחמשים זהובים יפים אדפינשיא מזהב טוב ומשקל שלם ורציתי מעכשיו ברצון נפשי וקבלתים על עצמי כנכסי צאן ברזל שאם פחתו פחתו לי ואם הותירו הותירו לי. ואחריות וחומר כתובה ותוספת ונדוניא אלן קבלית עלאי ועל ירתאי בתראי ועל כל נכסאי מטלטלי אגב מקרקעי לאתפרעא מכל שפר ארג נכסין וקנינין דאית לי תחות כל שמיא דקנאי ודקנינא ודאנא עתיד למקני ואפלו מגלימא דאכתפאי בחיי ובמותא מן יומא דנן ולעלם כחומר כל שטרי כתובות ותוספות ונדוניות דנהיגן בבנת ישראל אגב ארבע

אמות קרקע כהוגן וכתיקון חז"ל דלא כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרי. וקנינא מר' שלמה החתן דנן לשולי דא אנתתיה אכל מאי דכתיב ומפרש לעילא קנין שלם מעכשיו במנא דכשר למקניא ביה. והכל שריר וקיים. שלמה החתן בר' יום טוב ש"צ אלפרגה. יואל בר' שמואל י"א. יהודה בר' שמואל נר"ו. יונה בר' שלמה נר"ו. חיים בר' שמטוב נר"ו.

El jueves, a 2 días del mes de *elul* del año 5060 de la Creación del mundo según nuestro cómputo (18 agosto 1300), en la ciudad de Tudela, sita junto al río Ebro, es de saber cómo el novio R. Salomón bar Yom Tob, Dios lo guarde, Alparga (*Salomón Alparga*) le ha dicho a la doncella Soli, hija de R. Hayyim, Dios lo guarde, ben Galaf (*Vitas Galaf*): Sé mi esposa según la ley de Moisés e Israel, y yo te serviré, honraré, mantendré y sustentaré a la manera de los varones judíos que sirven, honran, mantienen y sustentan a sus mujeres fielmente. Y te daré como *móhar*¹ de tu virginidad, garantizado y certificado con mis bienes, 200 *zuzim*² de plata que te corresponden por prescripción rabínica, así como tu manutención, tu vestido y demás necesidades, y haré vida marital contigo según costumbre de toda la tierra. Y consintió esta Soli y fue su esposa. Y R. Salomón, este novio, le ha añadido voluntariamente a ella de su peculio, como adición a su *ketubá*³, 30 maravedís de oro válidos, alfonsíes, de oro bueno y peso exacto, netamente, sin mezcla alguna de las demás monedas y sin que se les pueda aplicar en la práctica una interpretación no estricta.

Y así nos ha dicho R. Salomón, este novio: Esta es la dote que me trae a mí Soli, esta esposa mía, en vestidos, alhajas y ajuar de cama, lo cual se ha valorado, y yo lo he aceptado, en 150 maravedís de oro válidos, alfonsíes, de oro bueno y peso exacto; y desde este momento he querido yo voluntariamente aceptar esos bienes como bienes *son barzel*⁴, que si disminuyeran, disminuirían para mí, y si aumentaran, aumentarían para mí.

¹ El *móhar* es el precio (simbólico) que se paga por la esposa a los padres de ésta, siguiendo muy antiguas tradiciones judías.

² Una moneda de plata del antiguo Israel.

³ Otras veces se dice: "adición al principal de su *ketubá*".

⁴ *Lit.* "oveja férrea"; con esos términos se expresaba un tipo especial de arriendo en el que el título de propiedad de los bienes quedaba en manos de la esposa, mientras la posesión y el manejo de esos bienes correspondía al esposo, quien podía usarlos para sus necesidades, si bien tenía que garantizar el retorno a la esposa a la disolución del matrimonio.

En cuanto a la garantía de estas *ketubá*, adición (*toséfet*) y dote (*nedunyá*), asumo sobre mí, sobre mis herederos después de mí y sobre todos mis bienes, los inmuebles, y por vía de ellos, los muebles, que se pagarán [sacándolo] de todo lo más selecto de los bienes y propiedades que yo posea bajo todos los cielos, los que haya adquirido y los que vaya a adquirir en el futuro, incluso el manto que está sobre mi espalda, durante mi vida y después de mi muerte, [garantía] desde este día y por siempre jamás, con la validez de la garantía de todas las escrituras de *ketubá*, adición (*toséfet*) y dote (*nedunyá*) que se acostumbran con las hijas de Israel. Por medio de los cuatro codos de terreno, apropiadamente y de acuerdo con las prescripciones de nuestros sabios de bendita memoria, pues no es esto como una promesa meramente teórica ni como un simple formulismo documental. Y recibimos *quinyán*⁵ de R. Salomón, este novio, para Soli, esta esposa suya, sobre todo lo escrito y especificado arriba, *quinyán* íntegro desde este momento, con un objeto legalmente apto para recibir *quinyán*. Y todo es firme y permanente.

Salomón, el novio, bar Yom Tob Alparga (*Salomón Alparga*). Yoel bar Samuel. Judá bar Samuel. Yoná bar Salomón. Hayyim bar Sem Tob.

3

1303, febrero-marzo. Tudela.

Ordenanzas (taqqanot) de la aljama de los judíos de Tudela.

Una versión romance de estas ordenanzas, de fines del s. XIV o comienzos del XV, se conserva en AGN, Comptos, Papeles sueltos, leg. 2, carp. 7.

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 21.

Pub. F. Baer, *Die Juden*, I, n° 601.1 y 601.2, p. 983.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 2.1-2.2.

Pub. versión esp. antigua Yanguas, *Adiciones*, pp. 166 ss.

Pub. versión esp. antigua Kayserling, *Juden in Navarra*, pp. 206-208.

---

⁵ En el Derecho rabínico, el *quinyán* es el acto que da validez a la adquisición de una propiedad o de un compromiso. Se formaliza mediante el intercambio entre el dador y el adquirente de un objeto (en la actualidad, un pañuelo) que simboliza la propiedad transferida o el compromiso adquirido, que así se hace irreversible.

1. הסכימו הקהל יצ'ו על כל האנשים הדרים בעיר הזאת שלא יהא להם רשות פורשונליבנטרשי על שום דבר שיעשו הקהל יצ'ו ולא לעשות שום קיבוץ ואסיפה ולא הסכמה לבטל שום תקנה ושום הסכמה שיעשו הקהל שיסכימו עליה העשרים מהם או האחד עשר מהם וכל מי שיעבור על שום דבר מכל הנזכר או שיערער על שום דבר שיעשו הקהל יצ'ו יפרע מקנס לאדונינו המלך ירו' הודו ק"ק זהובים מזהב טוב וכל זה אחר שיתרו בו המוקדמין שבאותו זמן השלש מהם או השנים ויעמד במרדו שבאותה שעה יהא מחוייב לפרוע הק"ק זהובים הנזכרים ואם כשיקראו התקנה בבית הכנסת יערער שום אדם בעולם או שוליבנטריד שיעשו ההתראה הנזכרת שנים מגדולי הקהל של אותה בית הכנסת ולאחר כך שיפרע הקנס הנז' אם יעמוד במרדו.

2. ועוד הסכימו הקהל יצ'ו על כל יהודי שיעיד על הקהל או על אחד מהם איש או אישה עדות ויבינו עשרים מגדולי הקהל ומנהיגיה שיהיו באותו הזמן או רובם שהעדות הואו כלו או מקצתו הוא שקר בענין שיגיע נזק לקהל או לאחד מהם בגופם כלל או הפסד בממונם למעלה ממאה דינרי' שנג'ישיא בסבת השקרנות שבאותו עדות שישמו הקהל כל מאודם לסתור ולבטל העדות הואו ולהוציא משלהם כל ההוצאות הצריכות לסתור ולבטלו ושישלימו הקהל משלהם למי שיעשה העדות עליו כל ההוצאות שיוציא וכל הפסד שיגיע לו מחמת העדות הואו. וכמו כן הסכימו הקהל יצ'ו על כל יהודי איש או אשה שילשין לקהל או לאחת מהם איש או אשה הן בפניו הן שלא בפניו בין על ידי שלוחו או על פי כתבו והגיע נזק לקהל או לאחת מהם בגופם כלל או בממונם למעלה ממאה דינרי' בסבת המלשינות הואו שישמו הקהל כל מאודם לבטל ולסתור המלשינות הואו להוציא משלהם כל ההוצאות הצריכות לסתור ולבטלו ושישלימו הקהל משלהם כל ההוצאות שיוציאו מי שנעשה המלשינות עליו וכל ההפסד שיגיע לו מחמת המלשינות הואו. והסכימו עוד כי כשיגמר הענין של העדות או של המלשינות שיחרימו הקהל בבתי כנסיות שבעיר ביום שבת שם אותו האיש שהעיד העדות הואו או שהלשין אותו מלשינות ויחרימו אותו בשם וינדרוהו עד סוף חמשים שנה ולא ידור בינינו תוך החמשים שנה ההם ושיפרע מקנס לאדונינו המלך ירו' הו' אלף זהובים יפים אדפ'ונשיש מזהב ואם לא יעלה ההפסד שיגיע לאחד מן הקהל מחמת אותו עדות או המלשינות שיעשה עליו בממונו למעלה ממאה דינרי' שנג'ישיא שיהא רשות לעשרים מגדולי הקהל הנזכרי' או לרובם לגזור עליו באותו שעה הן בגופו הן בממונו לפי ראות עיניהם. והסכימו עוד שכל ההוצאות וההפסדות העתידות להעשות בענינים אלו שיפרעו כל הקהל ישצ'ו בשוה בשביל ראשיהם והאלחליש שלהם כפי שנהגו לפרוע בשביל הראשים והאלחליש קודם לכן ויש לעשרים מגדולי הקהל ומנהיגיה הנזכרי' שיהיו באותו זמן להחרים על עצמן שיגיד כל אחד מהם באמת ובאמונה לפי דעתו אם יש שקרנות בעידות הנז' או אם הדברים שהגיד האיש הואו בפיו או בכתב או על ידי שליח על הקהל או על אחד מהם אם הם דברי מלשינות ושלא יגידו בזה עולה מחמת אהבה או קורבה או שנאה ואיבה וכל מי שיגרום שום סתירה על תקנה זו בשום ענין מכל הענינים הנזכרי' אחר שיתרו בו המוקדמין שיהיו באותו זמן שיהא בנדוי גמור

ב' שנים ושיתנהגו הקהל עמו נדוי ויפרע מקנס לאדונינו המלך ירו' הו' אלף זהובים אדפיונשיש מזהב והחרימו על כל זה בבתי כנסיות חרם חמור וגמור ביום השבת אבל הוציאו הקהל יצו מכל הנזכר למעלה חוקי המלך הידועים. והחרימו הקהל על כל השמשים שבבתי כנסיות להיות ברשות כל אחד מהם תופס תקנה זו תמיד לתתה ביד כל חזן וחזן שבבית הכנסת שלו לקרותה ביום הכפורים והחזנים בכלל החרם אם לא יקראו אותה ביום הכפורים מדי שנה בשנה כשיתנוה השמשים לקרותה. נתקיימה תקנה זו בחדש אדר שנת תתרט"ג עד תשלום חמשים שנה.

1. Acordó la aljama, guárdela su Roca y su Redentor, acerca de todos los hombres que habitan en esta ciudad, que no estén autorizados *porsonlevantarse (a levantarse en la sinagoga para protestar)* contra alguna cosa que hiciere la aljama, guárdela su Roca y su Redentor, ni a llevar a cabo ninguna asamblea ni reunión, ni tampoco ordenanza alguna, para invalidar algún estatuto u ordenanza que hiciere la aljama porque la acordaren los veinte o los once; y todo aquel que transgrediere algún punto de todo lo mencionado, o impugnare alguna cosa que hiciere la aljama, guárdela su Roca y su Redentor, pagará de multa a nuestro señor el rey, su majestad sea ensalzada, 200 maravedís de oro bueno; todo esto, después de que le hayan advertido de ello los adelantados que estén en ejercicio en ese momento, los tres, o los dos, y no se haya sometido; en ese momento, quedará obligado a pagar los 200 maravedís citados de oro bueno. Y si cuando se lea la ordenanza en la sinagoga, alguien impugnare o *solevanted*, que lleven a cabo la citada advertencia dos de los grandes de la aljama [que sean feligreses] de esa sinagoga, y después que pague la mencionada multa, si no se sometiere.

2. Además, acordó la aljama, guárdela su Roca y su Redentor, acerca de todo judío, varón o hembra, que diere testimonio contra la aljama o contra uno de sus miembros, y entendieren veinte de los grandes y los dirigentes de la aljama que estuvieren en ejercicio en ese momento, o la mayoría de ellos, que ese testimonio, todo él o una parte, era falso, con lo que le hubiere sobrevenido un perjuicio a la aljama o a uno de sus miembros en su persona, o una pérdida en su dinero por encima de 100 sueldos sanchetes, a causa de la falsedad de tal testimonio, que aplique la aljama todo su poder a refutar y anular ese testimonio, sufragando de su peculio todos los gastos que fueran necesarios para refutarlo y anularlo, y que pague la aljama de su peculio a aquel contra el que se hubiere dado el

testimonio todos los gastos que hiciere y toda la pérdida que le sobreviniere en razón de tal testimonio.

Y asimismo acordó la aljama, guárdela su Roca y su Redentor, acerca de todo judío, varón o hembra, que malsinare a la aljama o a uno de sus miembros, hombre o mujer, bien sea en su presencia o no, bien sea por medio de un mensajero o por escrito, sobreviniéndole por ello un perjuicio a la aljama o a uno de sus miembros en su persona, o en su dinero por encima de 100 sueldos, a causa de tal malsindad, que aplique la aljama todo su poder a anular y refutar esa malsindad, sufragando de su peculio todos los gastos que sean necesarios para refutarla y anularla y que pague la aljama de su peculio todos los gastos que hiciere aquel que hubiere sufrido la malsindad, así como toda la pérdida que le sobreviniere en razón de tal malsindad.

Además, acordó [la aljama] que cuando se resolviere el asunto del testimonio o de la malsindad, la aljama anatematizará en las sinagogas de esta ciudad, en un sábado, el nombre de aquel individuo que hubiere dado tal testimonio o que hubiere malsinado tal malsindad, y anatematizará su nombre con gravedad hasta el final de 50 años, y [ese individuo] no podrá habitar entre nosotros en esos 50 años; y [además de anatematizarlo, acordó la aljama] que pague de multa a nuestro señor el rey, su majestad sea ensalzada, 1000 maravedís de oro válidos, alfonsíes de oro.

Y si la pérdida que le sobreviniere en su dinero a uno de los miembros de la aljama en razón de ese testimonio dado contra él o de esa malsindad que sufriera, no subiere por encima de 100 sueldos sanchetes, que estén autorizados los veinte de los grandes de la aljama mencionados, o la mayoría de ellos, para tomar una decisión contra él en aquel momento, bien sea afectando a su persona bien a su dinero, según estimen ellos.

Además, acordó [la aljama] que todos los gastos y pérdidas que se produzcan en el futuro en estos asuntos los pague toda la aljama, guárdela su Roca y su Redentor, a partes iguales, la mitad per cápita y la mitad según la hacienda de cada uno, según se acostumbraba a pagar, per cápita y según la hacienda de cada uno, antes de esto.

Y los mencionados veinte grandes y dirigentes de la aljama que estén en ejercicio en ese momento se apercibirán de anatema a sí mismos para que cada uno de ellos diga veraz y sinceramente, según su opinión, si hay

falsedad en el testimonio citado o si son palabras de malsindad las proferidas por aquel individuo, oralmente, por escrito o por intermedio de mensajero, contra la aljama o contra alguno de sus miembros, y para que no dijeran en esto ninguna injusticia por razón de amistad, parentesco, odio o rencor. Y aquel que cause alguna refutación contra esta ordenanza en algún asunto de todos los mencionados, que después de que le hayan advertido de ello los adelantados que estén en ejercicio en ese momento, sea anatema total por 2 años y que la aljama se comporte con él como con un anatematizado, y además, que pague de multa a nuestro señor el rey, su majestad sea ensalzada, 1000 maravedís de oro, alfonsíes de oro.

Proclamó [la aljama] un anatema grave y total contra todo esto un sábado en las sinagogas, pero la aljama, guárdela su Roca y su Redentor, excluyó de todo lo citado [lo que impiden castigar] las leyes reales conocidas. Y apercibió de anatema la aljama a todos los servidores de las sinagogas para que cada uno de ellos tuviera siempre en su poder un ejemplar de esta ordenanza para entregarlo en mano de cada chantre de su sinagoga para que la leyera el día de *Kippurim*. Y los chantres quedaron incursos en el anatema si no la leyeran el día de *Kippurim* de cada año, cuando se la entregaran los servidores para leerla.

Se sancionó esta ordenanza el mes de *adar* del año 1063 (*febrero-marzo 1303*) hasta que se completen 50 años.

4

1309, mayo 15. Milagro.

Ketubá (contrato matrimonial) de Samuel ben Yom Tob Surí (Samuel Zurí) y Jámila, hija de Isaac ben Bibach (Azac Bibach).

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 54.

Pub. J. L. Lacave, *Ketubot*, pp. 384-385.

Cit. F. Cantera, *La Ketubá*, p. 380, letra B.

בחמישי בשבת בחמשה ימים לחדש סיון שנת חמשת אלפים וששים ותשע לבריאת עולם
למנינו במ/ו\רקלו מתא דעל נהר ארגון מותבה איך מ' שמואל החתן בר' מ' יומטוב
צורי נ"ע אמר לה לגימילה בתולתא בת מ' יצחק ש"צ בן ביבאג: הוי לי לאנתו כדת

משה וישראל ואנא אפלה ואוקיר ואיזון ואפרנס יתיכי כהלכת גוברין יהודאין דפלחין ומוקרין וזנין ומפרנסין ית נשיהון בקושטא. ויהבנא ליכי מוהר בתוליכי אחיר וקיים עלאי מנכסאי כסף זווי מאתן דחוז ליכי מדרבנן ומוזוניכי וכסותיכי וספוקיכי ומיעל לותיכי כאורח כל ארעא. וצביאת ג'מילה דא והות ליה לאנתו. וצבי מ' שמואל החתן דנן והוסיף לה מדיליה תוספת על כתובתה שלשים דינרין יפים שנג'שיא בפירוש בלא תערובת כלום משאר המטבעות דלא להווי מקולי כתובה. וכך אמר מ' שמואל החתן דנן: דא נדוניא דהנעלת לי ג'מילה דא אנתתי בגדים ותכשיטין ושמוש ערש מה ששווין ושקבלתים על עצמי בשלש מאות דינרים יפים שנג'שיא ורציתי מעכשיו ברצון נפשי וקבלתים על עצמי כנכסי צאן ברזל שאם פחתו פחתו לי ואם הותירו הותירו לי. ואחריות וחומר כתובה ותוספת ונדוניא אלין קבלית עלאי ועל ירתאי בתראי ועל כל נכסאי מטלטלי אגב מקרקעי לאתפרעא מכל שפר ארג נכסין וקנינן דאית לי תחות כל שמיא דקנאי ודאנא עתיד למקנא ואפילו מגלימא דאכתפאי בחיי ובמותא מן יומא דנן ולעלם כחומר כל שטרי כתובות ותוספות ונדוניות דנהיגן בבנת ישראל אגב ארבע אמות קרקע כהוגן וכתקון חז"ל דלא כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרי. וקנינא ממ' שמואל החתן דנן לג'מילה דא אנתתיה אכל מאי דכתיב ומפרש לעילא קנין שלם מעכשיו במנא דכשר למקניא ביה. [י"י בניי שיטי. והכל שריר וקיים. שמואל החתן בר' מ' יומטוב צורי נ"ע. ... .. מאיר בר' יום טוב (... ..) ש"צ].⁶

El jueves, a 5 días del mes de *siwán* del año 5069 de la Creación del mundo según nuestro cómputo (*15 mayo 1309*), en la ciudad de Milagro, sita junto al río Aragón, es de saber cómo el novio Mar Samuel bar Mar Yomtob Surí, su alma descanse en el Edén (*Samuel Zurí*), le ha dicho a la doncella Jámila, hija de Mar Isaac, Dios lo guarde, ben Bibach (*Azac Bibach*): Sé mi esposa según la ley de Moisés e Israel, y yo te serviré, honraré, mantendré y sustentaré a la manera de los varones judíos que sirven, honran, mantienen y sustentan a sus mujeres fielmente. Y te daré como *móhar* ⁷ de tu virginidad, garantizado y certificado con mis bienes, 200 *zuzim* ⁸ de plata que te corresponden

⁶ El documento tiene pegado a su margen izquierdo lo que parecen ser restos de otra ketubá. De ella se ve lo siguiente: 1) En una línea la palabra כטופסין en letra cuadrada; en otra línea, la palabra מעכשיו, también en letra cuadrada; y en otra línea, la firma שמואל בר' יוסף אל. 2) El comienzo de trece líneas (en letra cursiva) de una *donación aparte* (*donación aparte*), de la que podemos entresacar los siguientes datos: Tiene lugar un día 14 del mes...; el novio se llama Abraham y la novia se llama Sol; y uno de los testigos firmantes es שם טוב בר' יעקב זלה"ה אדר. Otro firmante se llamaba... ..

⁷ Véase n. 1 del doc. 2.

⁸ Véase n. 2 del doc. 2.

por prescripción rabínica, así como tu manutención, tu vestido y demás necesidades, y haré vida marital contigo según costumbre de toda la tierra. Y consintió esta Jámila y fue su esposa. Y Mar Samuel, este novio, le ha añadido voluntariamente a ella de su peculio, como adición a su *ketubá*⁹, 30 sueldos válidos, sanchetes, netamente, sin mezcla alguna de las demás monedas y sin que se les pueda aplicar en la práctica una interpretación no estricta.

Y así nos ha dicho Mar Samuel, este novio: Esta es la dote que me trae a mí Jámila, esta esposa mía, en vestidos, alhajas y ajuar de cama, lo cual se ha valorado, y yo lo he aceptado, en 300 sueldos válidos, sanchetes; y desde este momento he querido voluntariamente aceptar esos bienes como bienes *son barzel*¹⁰, que si disminuyeran, disminuirían para mí, y si aumentarán, aumentarían para mí.

En cuanto a la garantía de estas *ketubá*, adición (*toséfet*) y dote (*nedunyá*), asumo sobre mí, sobre mis herederos después de mí y sobre todos mis bienes, los inmuebles, y por vía de ellos, los muebles, que se pagarán [sacándolo] de todo lo más selecto de los bienes y propiedades que yo posea bajo todos los cielos, los que haya adquirido y los que vaya a adquirir en el futuro, incluso el manto que está sobre mi espalda, durante mi vida y después de mi muerte, [garantía] desde este día y por siempre jamás, con la validez de la garantía de todas las escrituras de *ketubá*, adición (*toséfet*) y dote (*nedunyá*) que se acostumbran con las hijas de Israel. Por medio de los cuatro codos de terreno, apropiadamente y de acuerdo con las prescripciones de nuestros sabios de bendita memoria, pues no es esto como una promesa meramente teórica ni como un simple formulismo documental. Y recibimos *quinyán*¹¹ de Mar Samuel, este novio, para Jámila, esta esposa suya, sobre todo lo escrito y especificado arriba, *quinyán* íntegro desde este momento, con un objeto legalmente apto para recibir *quinyán*. [La letra *yod*, encima de la línea. Y todo es firme y permanente.

Samuel, el novio, bar Mar Yomtob Surí (*Samuel Zurí*) ... ..] Meír (o Moisés) bar Yomtob ... ..

---

⁹ Véase n. 3 del doc. 2.

¹⁰ Véase n. 4 del doc. 2.

¹¹ Véase n. 5 del doc. 2.

1315-1316. [¿Puente la Reina?].

Fragmento de un libro de registro de doña Sol Oro, viuda de Jacob Enbolat ¹². *Contiene breve lista de sus deudores cristianos (consignando nombre del deudor, cuantía de la deuda, plazo de amortización y garante) y relación de sus bienes. Al dorso, escrito en hebreo, pone: "Doña Sol Oro, viuda de Jacob ben (con otra letra: Yahyón; error del escriba por: Bolat)".*

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 20.

Pub. Y. T. Assis-R. Magdalena, *Yehudé Nav.*, núm. 2, pp. 108-109.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 5.1.

[1] פרו שנגיץ ומרטין פריץ דגלדייאנו וגיאן פריץ בן פשקואל דטוריִש [... ...] (*agujero*) בן פרו שנגיץ דלוש אורטוש ושנגו לופיץ בן מרטין לופיץ פנאלן אחד ושלושים דינרין [ואר]בעה רובעים חטה זמן ש'מיגאל הבא משנת ע"ו ערב רואי מרטיניץ דארמננש.

[2] ג'ואן דפורטילה השועיר חמשה עשר דינרין.

[3] יש לי כרם אחת (*sic*) בטוריִש בלא ריגדירה למצר פרו גרציץ דליסגוריִיא ולמצר יורשי ר' יוסף בן בולאט בני ושוה שבעים דינרין. ובפרקמטייא ושימוש ערש שמונים דינרין ולא הוצאתי מטתי.

[1] Pero Sanchiz y Martin Periz de Galdeano y Johan Periz, hijo de Pascoal de Torres, ... (*agujero*) hijo de Pero Sanchiz de los Ortos y Sancho Lopiz, hijo de Martín Lopiz Peñalen: 31 sueldos y 4 robos de trigo; plazo, San Miguel venidero, del año [50]76 (1315-1316); garante, Ruy Martiniz de Armañanças.

[2] Johan de Portilla, el portero: 15 sueldos.

[3] Tengo una viña en *Torres*, en *La Regadera*, que linda con la de Pero Garçez de Liçagurria (*por* Lazagurría) y con la de los herederos de Yosef ben Bolat (*Juce Enbolat*), mi hijo, de un valor de 70 sueldos. Y en mercancía y ajuar de cama: 80 sueldos. Y no he sacado (*e. d., excluido*) mi cama.

¹² Muy probablemente, es la madre del Juce Enbolat cuyo libro de registro se recoge en el doc. 8.

1323, julio-agosto. [Estella].

*Libro de registro de Gento Enegriel, hijo de doña Oro Vita, hija de Gento Evenayón*¹³, al parecer residente en Estella. Contiene lista de sus deudores cristianos (consignando nombre, profesión y lugar de residencia del deudor, cuantía de la deuda, garante y a nombre de quien está la carta de deuda) y relación de sus bienes. Al dorso, pone, escrito en hebreo, lo mismo que en la cabecera, excepto la fecha: “Libro de registro de Yom Tob [ben Negriē], hijo de doña Oro Vita, hija de Yom Tob ben Yahyón”.

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 22.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 8.1.

- פנקס יום טוב בן נגריאל בן דונה אורו ובוֹיטה בת ר' יום טוב בן יחיון זלה"ה
בחדש אב שנת פ"ג ליצירה.
- [1] פרו פריץ דארינסנו איפ'נסון ומרטין פריץ בן פרו מרטינץ דארינסנו איפ'נסון שכיני ארינסנו אישקודירוש עשרה דינרין ריבית של חמשה שנים ויותר.
- [2] פרו מרטינץ ואשתו שגיה מרטינץ ובינאיטה פריץ בת דומינגו פריץ אישקודירו שכיני אישפורונסידה עשרה דינרין ועשרה רובוש חטה ערבים שנגזו פריץ קפילן ומרטין לופיץ מפיןד]רה מילירה חתן דאורטי אידירה דלברקה לשם אבי שהיה.
- [3] יש לי מחכירות בכל שנה ארבעה ושלשים דינרין וששה פשיטים משלשה כרמים הכרם האחד הוא בגבול קרקלשיטה למצר דון פרא מרין חנוני ולמצר יורשי דון ג'ולייך ביגוט ולמצר ר' יוסף מהא ולדרך רשות הרבים והכרם השני הוא בגבול ש' לורינט למצר דון מרטינץ פריץ ספר ולמצר דון שנגזו דאייגי ספטיר ולמצר יורשי דון פשקואל דגוני ולמצר שביל היוצא לרשות הרבים. והכרם השלישי הוא בגבול בל מיור למצר דון מרטינץ דמנדגוריאה ולמצר דון פשקואל דביהרין ולמצר דון פרא בלדרישיר כלם שטרי החכרות מהכרמים הנזכרים הם לש/מי).
- [4] יש לי פרקמטיא משמוש ערש חמשה עשר דינרין אחר שהוצאתי מטתי.

Libro de registro de Yom Tob ben Nagriēl (*Gento Enegriel*)¹⁴, hijo de doña Oro Vita, hija de Yom Tob ben Yahyón (*Gento*

¹³ Este abuelo de Gento Enegriel, posiblemente sea también el abuelo del Gento Evenayón cuyo libro de registro se recoge en el doc. 16.

¹⁴ En *Doc. J.N.*, 1, 163-151, (cuentas del tesorero de Navarra de 1309), figura un Gento Enegriel, bedín, que podría ser este mismo.

Evenayón)¹⁵, su memoria sea bendita, en el mes de *ab* del año [50]83 de la Creación (*julio-agosto* 1323).

- [1] Pero Periz de Arinçano, *ifançon*, y Martin Periz, hijo de Pero Martinez de Arinçano¹⁶, *ifançon*, vecinos de Arinçano, *escuderos*: 10 sueldos; interés, 5 años y más.
- [2] Pero Martinez y su mujer, Sancha Martinez, y Beneita Periz, hija de Domingo Periz, *escudero*, vecinos de Esporonçada: 10 sueldos y 10 *robos* de trigo; garantes, Sancho Periz Capellan (o *capellan*) y Martin Lopiz de Pie[d]ra Millera, yerno de Orti Ederra de Labarca; a nombre de mi padre, que fue.
- [3] Tengo de arrendamientos 34 sueldos y 6 dineros anuales de 3 viñas; la primera viña está en el término de Carcalaseta (*Estella*), lindando con don Pere Marin, comerciante, con los herederos de don Julien Bigot, con Yosef (*Juce*) Mehe y con el camino público; la segunda viña está en el término de San Lorent, lindando con don Martin Periz, barbero, con don Sancho de Ayegui, *çapater*, con los herederos de don Pascoal de Goñi y con el sendero que sale al camino público; y la tercera viña está en el término de Val Mayor (*Estella*), lindando con don Martin de Mendigorria, con don Pascoal de Beharin y con don Pere, *baldreser*. Todos los documentos de arrendamiento de las mencionadas viñas están a mi nombre.
- [4] Tengo mercancía de ropa de cama, 15 sueldos, después de haber sacado (*e. d., excluido*) mi cama.

7

1323, julio 31. [¿Estella?].

Libro de registro de Abraham Farach. Contiene lista de sus deudores cristianos (consignando nombre y lugar de residencia del deudor, cuantía de la deuda y, a veces, garante). Al final añade sus pro-

¹⁵ En *Doc. J.N.*, 1 y 2, *passim*, aparece varias veces el nombre Gento Evenayón, pero por las fechas no puede ser éste, ya fallecido en 1323, sino si acaso un descendiente suyo.

¹⁶ En *Doc. J.N.*, 1, 246-6, 203 (inventario de 1329 de los bienes tomados en el asalto a la judería de Estella), figura rindiendo cuentas por los de Arinçano Pero Martinez de Arinçano, mayoral del lugar, que muy bien podría ser este mismo.

pias deudas, consignando sus acreedores judíos, y unas interesantes notas sobre sus dificultades para cobrar sus deudas y sus problemas con la aljama con motivo de un impuesto. Al dorso, pone, escrito en hebreo: "Libro de registro de Abraham bar Yom Tob, su memoria sea bendita, ben Farach; 28 días [del mes] de ab del año 5083 (31 julio 1323)".

AGN, Comptos, Caj. 192, núm. 19.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 9.1-9.3.

Pub. parcialm. F. Baer, *Die Juden*, I, núm. 588.1, pp. 959-960.

[folio 1r]

- [1] פשקאל מונטירו שבעים ושבעה קפ"י חט' דומינגו וג'ואן אחיו ערבים.
- [2] ג'ואן אוג'ואה ואשתו עשרה דינרין ושנים קפ"י חט'.
- [3] שלבדור דאלבירטה ושימין פלר שנים קפ"י חט'.
- [4] יניגו לופיץ דגוארדיינו עשרה דינר' וארבעה קפ"י חט'.
- [5] ג'ואן מרנון ובת דמרנון אחיו ושטר אחר דמרנון הנזכר / שהוא ערב פרו שביליא\ עשרים דינר' וחמשה עשר קפ"י חט'.
- [6] פ'ירירו דלמינדגורינא ואורייה אחותה (*sic*) ודומנגו ג'ואן ואשתו ויש בשטר אחד מאלו ערב פרו רמיריץ מאה דינר' וחמשה עשר קפ"י חט' ויש בארביטוש.
- [7] פרו אסרי ומיגיל אסנר עשרים דינר'.
- [8] ג'ואן פלר פרו שנג'ו אחיו וג'ואן גוארדיינו ערבים עשרה קפ"י חט'.
- [9] ג'ואן פ'ורטונו ומיגיל בנו שנים קפ"י חט'.
- [10] גרסי פריס פ'ירירי ואשתו ופ'ירירו בנו ואשתו וגרסיא אחיו ארבעה ליטרי'.
- [11] דומנגו פרו מרטין ואשתו ופשקאל בנם אחד קפ"י חט'.
- [12] דומנגו ברגן וג'ואן גונסלביץ ואשתו ודומנגו בייגור ואשתו ואילוירה אחותם (*sic*) עשרים דינר' וחמשה /ועשרים קפ"י חט'.
- [13] ג'ואן טרדנו עשרים דנרין ועשרה קפ"י חט' ג'ואן ודומנגו בניו וגרסי פריס טרדנו ערבים.
- [14] ג'ואן פריץ ופ'ירנדו בנו מדומנגו (*sic*) ג'ואן פריס וג'ואן פלר עשרים דינר' ו' רו' חט'.
- [15] פ'ירירו דשימינו דפ'ורה עשרה דינר'.
- [16] דומנגו פרו ברבינצנה ופטרו ושנג'ה עשרים ושלושה רו' חט'.
- [17] מיגיל דונה מריא ואשתו שלשים דינר' וששה רו' חט'.
- [18] פשקאל קרפינטירו ואורקה אשתו ומרטין בנם עשרים דינר' א' קפ"י חט'.
- [19] שנג'ו דג'ואן פלר ואורקה אשתו חמשה עשר דינר' ושלושה רו' חט'.
- [20] בלינגיר פיאון ואשתו עשרים דינר' ושמונה קפ"י חט'.
- [21] ג'ואן מרין ואשתו ופטרו בנו עשרה דנר' ושנים קפ"י חט'.

- [22] גרסיא בן מרטה ודומינגו בן גרסי יבניש ופרו מטיב ואשתו (שמונים: *tachado*) תשעים וחמשה דינר' י"ז ר' חט' /ויש ערב ג'ואן מטיב).
- [23] מיגיל דשגילים ואשתו ודומנגו בן פשקאל מיטירי ומיגיל אחיו ארבעים דינרין ושמונה קפ"י חט'.
- [24] שימין פלר ופרו שנג'ו עשרה דינר' ושנים ר' חט'.
- [25] מרטיין דפרו בירבינסנה ובנו חמשה עשר דינר' וארבעה ר' חט'.
- [26] דומינגו ללנדה ואשתו שלשים דינר' וחמשה קפ"י חט'.
- [27] ג'ואן בן ג'ואן טרדנו ודונה אורייה אשתו ארבעה ליטרי' ושלשים קפ"י חט'.
- [28] ג'ואן גוארדייאנו שלשים דינר' וששה קפ"י חט'.
- [29] דומינגו פ'ורטונו ואשתו מאה דינר' וששה עשר קפ"י חט'.
- [30] פשקאל דפרו ניקוניש ואחיו עשרה דינר' ושלשה ר' חט'.
- כל אלו החובות הנזכרו' לעיל דלרגה ויש החט' מדת לרגה וקפ"י מדת לרגה.

[folio 1v°]

- [31] ג'ואן ברדלו ואשתו דברבינסנה (אחד קפ"י חט': *tachado*) בשני שטר' שמונה קפ"י.
- [32] דומינגו מרטיין ופ'ורטונו אחיו ודונה שנג'ה חמותה (*sic*) דברבינסנה כ'.
- [33] ביגיש וגרסיא בנה בשני שטר' כ"ד קפ"י חט' ברבינסנה.
- [34] פרו קלביט שופט דברבינסנה א' קפ"י חט'.
- [35] (פרו: *tachado*) מיגיל מרטיין ואשתו וגיל מרטיין אחיו ואשתו דברבינסנה י"ד קפ"י חט'.
- [36] ג'ואן גרסיא ואפריסיו ביליר ב' קפ"י חט' ברטילומיב סובייה דברבינסנה ערב.
- [37] שימין ברדלו ואשתו דברבינסנה ב' קפ"י חט'.
- [38] פשקאל לפייסה ודומנגו מרטיין ופרו פריס וג'ואן אבט דמרנדה עשרה ליטרי' ושלשה עשר ר' חט'.
- [39] גרסיא נברה דמרנדה [...] ויש השטר ביד ג'ואן דלנה דמרנדה (*toda la línea tachada*).
- [40] יש ב' שטר' דשימין גורדו וחבריו ביד ר' יצחק לוי (*toda la línea tachada*).
- [41] שימין גורדו דמרנדה וגרסי נברה וגיל נכדו ומריא שנג'ו דמרנדה כ"ג קפ"י חט'.
- [42] מיקולי ומיגיל לופיץ אחיו דמירנדה כ"ב ר' חט'.
- [43] פשקאל דטוטה לופיץ ואשתו דמרנדה עשרים דינר' וד' ר' חט'.
- [44] מיקולו בא... (*ilegible*) דלורין עשרים דינר' מ' ר' חט'.
- [45] ג'ואן מרטיניץ ואשתו דארילנו עשרה ר' חט'.
- [46] נתתי שטר אחד דמרי לופיץ דבנו (*sic*).

- [47] פרו גרסייץ דאובנוש ואשתו כ"ה ורבית ד' שנים.
 [48] מריא שמין דמנירו ובנה ששה קפ"י חט'.
 [49] ג'ואן מרטיניץ וג'ואן פריץ בן פרו גרסייץ ופשקאל אנזינה וחבריו דאוטיננו י"ב ר'ו חט'. ג'ואן דאנזינה ומיגיל ארצץ וגרסי ברסירו דאוטיננו ערבים.
 [50] ג'ואן מילי אורי ואשתו וג'ואן פירץ בן טוטה סבלה וגרסיא מקואה שכיני ארטסו ע'.
 [51] יניגו פריס ופשקאל דפרו לורין וג'ואן דפרו לורין עשרים וששה קפ"י חט' /על שני שטרות\ ויש בשטר אחד מהם פרו שנגיז /ערב\.
 [52] ואלו החובות הם לשמי וא'ע"פ' שהם לשמי אלו החובות הם מאברהם בר' יוסף ז"ל בן אלחכים ויש תנאי ביני ובינו שאכתבנה /הן\ בפנקסי ושאפרע מס אני עבור אלו החובות עד ש' מרטין הבא ראשון ומשם ואילך שיפרע אברהם אלחכים הנז' אותו מס שיגיע לאלו החובות.
 [53] גרסי נברה /וחבריו\ דמרנדה חייב לי מעות בשט' אחד ויש השט' ביד ג'ואן דלנה /ביילי\ דמרנדה וב' שטר'ו אחרות דגרסי נברה ומשמין גודרו וחבריו יש ברשות ר' יצחק לוי ויש עליו לדון בשני שטר'ו שהם ברשותו מחמשה קפ"י עד עשרה /קפ"י חט'\ ועל זה אמר ג'ואן דלנה הנזכר כי כל אלו השלשה שטר'ו שיש /ביד\ ג'ואן דלנה הנזכר וביד ר' יצחק לוי הנזכר שנשאריו כולם בשביל לב' והראה אותו בשולי כתב החוב שיש בידו כתוב מכתיבת מטיב הסופר /מיהודים\ ועם עדים יהודי וגוי. ובאלו השטר'ו יש שטר'ו מהם מיותר ואני כתבתי מה שחייבין לי עליהם.

[folio 2r]

כל אלו החובות שכתבתי הנה שחייבין בלרגה ובמרנדה אינן בדאי לחשבן לפרוע מס בשבילן כי כל החייבים מתעסקים עמי בחצר עליהן ומהם הברחת נכסים ושטר'ו פרועות כדי שלא יפרע מה שהם חייבים ובחמשה שנים שאנו הולכים בחצר על זה ואני לווה בכל יום כדי לעשות הוצאה בזה ולפרוע מס שהכבידו עלי בעול גדול עד אשר איני יכול להתפרנס בתפשה ולעשות מאומה וכל מה שיש לו (*sic, por*) אין בו שבח כי אם הוצאה בלי שום ריוח ודבר ברור הוא.

אני אברהם בן פרג' חייבתי מגביית ר' אברהם בן שברוט ור' יהודה מטשקון ל"ד ליטרי' וחצי ועו' מגביית ר' יצחק בן זוהר ובני יום טוב ור' יעקב מאגזו ז' ליטרי' ג' ד' שגביות אלו תוך שנים חדשים. ובעונותי בהכרח קנס ונידוי נכנסתי בתפשה ובעוד שהייתי בתפשה הגיע מס של יינירו שעבר ונתפשו הקהל בראותם שהיו דחוקים ולחוצים הוצרכו לפרוע מס בתורת הלואה והתנו בניהם שיטילו אחרי כן המס ויפרעו כדי שיצא שם כל אחד ואחד הן ליותר הן לפחות ובאותו מס לא פרעתי כלום שסכמו ו' ליטרי' ט"ו שבעונותי גלוי וידוע לכל כשיטילו מס איני חייב סך זה אלא פחות

ופחות ומאותו פחות שיצא שמי כשיטילו מס יש להם לגבות משמי שיעלה בפנקסי הגביות הנזכרות וההלוואות הנזכרות שיש מגבית ר' יוסף בר' אברהם מאגז' ור' יעקב בר' אברהם אסקרה ומגביית אחרת ר' אברהם אלחכים ור' אברהם אלמכראן. [54] חייבתי אני אברהם לר' שלמה נעמאן בשטר מוחזר מ' ליטרי' אלו ארבעים ליטרי' הנזכרים יש לנכות לחושבי הפנקסים מסכומי.

[55] יש לי פרקמטייא של שמש (*sic*) ערש ואינו שוה אותו סך שאנו רגילין לפטור המס לאיש שעולה סך פנקסו לסך פנקסי.

אלו החובות הנזכר' הם קצתם בחותם המלך יחיה וקצתם שאינם בחותם המלך ויש מהם לשמי ומהם לשם אחרים שהם פורעים עמו.

[folio 1r]

- [1] Pascal Montero: 77 *cafices* de trigo; Domingo y Johan, sus hermanos, garantes.
- [2] Johan Ochoa y su mujer: 10 sueldos y 2 *cafices* de trigo.
- [3] Salvador de Alberta y Semen Pelar: 2 *cafices* de trigo.
- [4] Yenegro Lopiz de Guardiengo: 10 sueldos y 4 *cafices* de trigo.
- [5] Johan Marañon y la hija de Marañon, su hermano, y otra carta [de deuda] del citado Marañon (*interlineado*): de la que es garante Pero Sevilla): 20 sueldos y 15 *cafices* de trigo.
- [6] Ferrero de la Mendigorriena y Oria, su hermana, y Domingo Johan y su mujer; y en una carta de éstos es garante Pero Ramiriz: 100 sueldos y 15 *cafices* de trigo; y está en árbit[r]os.
- [7] Pero Açari (o Eçari) y Miguel Açnar: 20 sueldos.
- [8] Johan Pelar, Pero Sancho, su hermano, y Johan Guardiengo, garantes: 10 *cafices* de trigo.
- [9] Johan Fortuño y Miguel, su hijo: 2 *cafices* de trigo.
- [10] Garçi Periz Ferrere (*por* Ferrero) y su mujer, y Ferrero, su hijo, y la mujer de éste, y Garçia, su hermano: 4 libras.
- [11] Domingo Pero Martin y su mujer y Pascal, hijo de ambos: 1 *cafiz* de trigo.
- [12] Domingo Barragan y Johan Gonçalbiz y su mujer y Domingo Baigor (*¿por* Baigorri?) y su mujer y Elvira, hermana de ellos (*sic*): 20 sueldos (*interlineado*): y 25 *cafices* de trigo.
- [13] Johan Tardano: 20 sueldos y 10 *cafices* de trigo; Johan y Domingo, sus hijos, y Garçi Periç Tardano, garantes.
- [14] Johan Periz y Ferrando, hijo de Domingo Johan Periç y Johan Pelar: 20 sueldos, 6 *robos* de trigo.
- [15] Ferrero de Ximeno de Fura: 10 sueldos.

- [16] Domingo [de] Pero Berbinzana y Petro y Sancha: 23 *robos* de trigo.
 [17] Miguel Donamaria y su mujer: 30 sueldos y 6 *robos* de trigo.
 [18] Pascal, *carpintero*, y Urraca, su mujer, y Martin, hijo de ambos: 20 sueldos, 1 *cafiz* de trigo.
 [19] Sancho de Johan Peler y Urraca, su mujer: 15 sueldos y 3 *robos* de trigo.
 [20] Belenguer Peon (o *peon*) y su mujer: 20 sueldos y 8 *cafices* de trigo.
 [21] Johan Marin y su mujer y Petro, su hijo: 10 sueldos y 2 *cafices* de trigo.
 [22] Garçia, hijo de Marta, y Domingo, hijo de Garçi Ibañis, y Pero Mateu y su mujer (*tachado*: 80): 95 sueldos, 17 *robos* de trigo; (*interlineado*: y hay garante: Johan Mateu).
 [23] Miguel de San Guillem y su mujer, y Domingo, hijo de Pascal Metiri, y Miguel, su hermano: 40 sueldos y 8 *cafices* de trigo.
 [24] Semen Peler y Pero Sancho: 10 sueldos y 2 *robos* de trigo.
 [25] Martin de Pero Berbinçana y su hijo: 15 sueldos y 4 *robos* de trigo.
 [26] Domingo Lalanda y su mujer: 30 sueldos y 5 *cafices* de trigo.
 [27] Johan, hijo de Johan Tardano, y doña Oria, su mujer: 4 libras y 30 *cafices* de trigo.
 [28] Johan Guardiengo: 30 sueldos y 6 *cafices* de trigo.
 [29] Domingo Fortuño y su mujer: 100 sueldos y 16 *cafices* de trigo.
 [30] Pascal de Pero Nicones (?) y su hermano: 10 sueldos y 3 *robos* de trigo.

Todas estas deudas mencionadas arriba son de Larraga; el trigo es en medida de Larraga y los *cafices*, medida de Larraga.

[folio 1 vº]

- [31] Johan Bardalo y su mujer, de Berbinçana (*tachado*: 1 *cafiz* de trigo), en 2 cartas: 8 *cafices*.
 [32] Domingo Martin y Fortuño, su hermano, y doña Sancha, su suegra, de Berbinçana: 20 [¿sueldos?].
 [33] Biges (?) y Garçia, su hijo (*de ella*), en 2 cartas: 24 *cafices* de trigo; Berbinçana.
 [34] Pero Calvet, juez de Berbinçana: 1 *cafiz* de trigo.
 [35] (*tachado*: Pero) Miguel Martin y su mujer y Gil Martin, su hermano, y la mujer de éste, de Berbinzana: 14 *cafices* de trigo.
 [36] Johan Garçia y Apariçio Beler: 2 *cafices* de trigo; Bartelomeu Çubia de Berbinzana, garante.

- [37] Semen Bardalo y su mujer, de Berbinçana: 2 *cafices* de trigo.
- [38] Pascal Lapieça y Domingo Martin y Pero Periç y Johan, *abat de* Miranda: 10 libras y 13 *robos* de trigo.
- [39] Garçia Navarra (o Navarro), de Miranda ...; y la carta está en poder de Johan de Lana, de Miranda (*toda la línea está tachada*).
- [40] Hay 2 cartas de Semen Gordo y sus socios en poder de Isaac (*Azac*) Leví (*toda la línea está tachada*).
- [41] Semen Gordo, de Miranda, y Garçi Navarra (o Navarro) y Gil, su nieto, y Maria Sancho, de Miranda: 23 *cafices* de trigo.
- [42] Micolai (*Nicolás*) y Miguel Lopiz, su hermano, de Mira[n]da: 22 *robos* de trigo.
- [43] Pascal de Tota Lopiz y su mujer, de Miranda: 20 sueldos y 4 *robos* de trigo.
- [44] Micolai (*Nicolás*) Ba... (*ilegible*) de Lurin: 20 sueldos, 40 *robos* de trigo.
- [45] Johan Martiniz y su mujer, de Arellano: 10 *robos* de trigo.
- [46] Le dí una carta [de deuda] de Mari Lopiz a mi hijo (*pone*: de nuestro hijo).
- [47] Pero Garçez, de Obanos, y su mujer: 25 [robos de trigo]; y de interés, 4 años.
- [48] Maria Semen de Mañeru y su hijo: 6 *cafices* de trigo.
- [49] Johan Martiniz y Johan Periz, hijo de Pero Garçez, y Pascal Anzina (*¿por Ancín?*) (*¿Ozina?*) y sus socios, de Otiñano: 12 *robos* de trigo; Johan de Anzina y Miguel Arcez y Garçi Berçero, de Otiñano, *garantes*.
- [50] Johan Mile Urri y su mujer y Johan Periz, hijo de Tota Çabala, y Garçia Macua, vecinos de Artaçu: 70 sueldos.
- [51] Yenegro Periç y Pascal de Pero Lurin y Johan de Pero Lurin: 26 *cafices* de trigo (*interlineado*: en dos cartas [de deuda]); y en la primera de ellas está Pero Sancho (*interlineado*: de garante).
- [52] Estas deudas están a mi nombre, pero aunque están a mi nombre, estas deudas son de Abraham bar Yosef, su memoria sea bendita, ben Alhakim (*Abraham Alfaquín*); y hay un acuerdo entre él y yo: que yo las consignaré en mi libro de registro y pagaré yo el tributo por estas deudas hasta San Martin primero viniente; y desde allí en adelante, que pagará el citado Abraham Alhakim (*Alfaquín*) aquel impuesto que les sobrevenga a estas deudas.
- [53] Garçi Navarra (o Navarro), (*interlineado*: y sus socios), de Miranda, me debe dinero en una carta [de deuda]; y la carta está en poder de Johan de Lana, (*interlineado*: baile) de Miranda; y otras 2 cartas de

Garçi Navarra (o Navarro) y de Semen Gordo y sus socios están en poder de Isaac (*Azac*) Leví, y él debe examinar las 2 cartas que están en su poder, de 5 *cafices* hasta 10 (*interlineado: cafices* de trigo). Y sobre esto dijo el citado Johan de Lana que todas estas tres cartas que están (*interlineado: en poder*) del mencionado Johan de Lana y del mencionado Isaac (*Azac*) Leví, que quedaron todas ellas en 2 y lo hizo ver en los márgenes de la escritura de deuda que está en su poder, escrita por la escritura de Mateu, el escribano (*interlineado: de los judíos*) y con los testigos judío y cristiano. Y en estas cartas [de deuda] hay algunas que están de más, pero yo he escrito lo que me deben por ellas.

[folio 2r]

Todas estas deudas que he consignado aquí, que me deben en Larraga y en Miranda, no merece la pena contarlas para pagar el impuesto por ellas, porque todos los deudores disputan por ellas conmigo en los tribunales de justicia, pues algunos ocultan bienes y hay cartas que figuran pagadas para que no se pague lo que deben. Y en los 5 años que andamos nosotros en los tribunales por esto, yo he tomado dinero prestado cada día para cubrir gastos en esto y para pagar el impuesto que se ha gravado sobre mí con un gran yugo, hasta el punto de que no puedo mantenerme en la cárcel ni hacer nada, y en todo lo que tengo no hay provecho alguno, sino sólo gasto, sin ningún beneficio, claro es.

Yo, Abraham ben Farach (*Abraham Farach*), debo de la cobranza de Abraham ben Sabrut (*Abraham Evensabrut*) y Judá (*Judas*) Matascón 34 libras y media; y además, de la cobranza de Isaac ben Zohar (*Azac Evenzohar*), de mi hijo Yom Tob (*Gento*) y de Jacob Macho, 7 libras, 3 sueldos, pues estas cobranzas fueron en el plazo de 2 meses. Y por mis pecados, a causa de una multa y un anatema, ingresé en prisión, y mientras estaba en la cárcel, llegó el impuesto de enero pasado y lo tomó la aljama y al ver que estaba apretada y agobiada, se vio forzada a pagar el impuesto por medio de un préstamo; y acordó imponer después el tributo y que se pagara tasando a cada uno su cantidad en más o en menos; y en ese impuesto no pagué nada, pues totalizaba 6 libras y 15 sueldos, que por mis pecados será claro y evidente para todos cuando se imponga el impuesto que yo no debo esa suma, sino mucho menos; y de

ese menos que me tasen cuando se imponga el impuesto tienen que cobrarse lo que suba en los libros de cobranza mencionados y los préstamos citados que hay de la cobranza de Yosef bar Abraham Macho (*Juce Macho*) y Jacob bar Abraham Eçquerra (*Jacob Ezquerra*) y de otra cobranza de Abraham Alhaquim (*Abraham Alfaquín*) y de Abraham Almacarén.

[54] Debo yo, Abraham, a Salomón Naamán en una carta tornada 40 libras; y estas 40 libras citadas han de descontarse para las cuentas totales de los libros de registro.

[55] Tengo mercancía de ajuar de cama que no vale la suma que acostumbramos a eximir del impuesto a un hombre que suba la suma de su libro de registro a la suma de mi libro de registro.

Estas deudas mencionadas, una parte está con el sello del rey, que Dios le conserve la vida, y una parte no está con el sello real; y hay unas a mi nombre y otras a nombre de otros que pagan con nosotros.

8

1323, agosto 1. [Puente la Reina].

*Libro de registro de Juce Enbolat, al parecer residente en Puente la Reina*¹⁷. *Contiene lista de sus deudores cristianos (consignando nombre, muchas veces profesión, y lugar de residencia del deudor, cuantía de la deuda y, a veces, garante) y relación de sus bienes. En alguna ocasión la carta de deuda está a nombre de su hijo o de Abraham Ezquerra o de Azac Evensabrut; y algún préstamo está hecho en sociedad con su hijo o con Judas Matascón. Consigna también una deuda que tiene con él su hermano, Mosse Enbolat.*

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 11.

Pub. Y. T. Assis-R. Magdalena, *Yehudé Nav.*, núm. 3, pp. 109-114.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 7.1-7.2.

¹⁷ Un Juce Enbolat, judío, figura en unas cuentas del tesorero de Navarra de 1318 (v. *Doc. J.N.*, 1, 187-146), aunque éste parece ser de Estella.

[folio A]

- [1] פרו גרסייך בן דון פרו מיגיל דארנידו שכן אובאנוש שלשה ליטרין לזמן ש'מיגאל.
 [2] דון ייניגו פריץ בן ייניגו לורינדי דאובאנוש ואשתו גראסייא. והערב מיגיל שנץ שכן אובאנוש (ששה ליטרין: *tachado*) ששה ליטרין.
 [3] דון ג'ואן פריץ דגורוסיין אישקודירו ואחיו שנג'ו פריץ והערבים מרטין גרסיץ דגורוסייא ואש/תו\ שכיני אשתילה שמונה עשר ליטרין.
 [4] ג'ואן מיגיל בן שנג'א דלא קמרא ושנג'ו פריץ בן פרו מיגיל בן פרו מיגיל (*sic, rep.*) מיוראליש מעדת ארטאסו וגרסייא פריץ בן פדרו לורין פלאן פרו פריץ ונגואה וג'ואן פריץ סבאלה בקול העדת שמונה ליטרין.
 [5] דייאגו שמיניץ וגרסייא שמיניץ דטולטו אחים בורילירוש שכיני אשתילה שבעה ליטרין.
 [6] ייניגו לופיץ דאמישקואה פקיד ופ'ורטון פריץ שיון ורוי פריץ דסודיירי ארבעה ליטרין.
 [7] מרין בן פ'ורטון גארא ופרו פריץ קצב ופ'ורטון בן גרסי שמיניץ וטוטא שנץ אשת גרסי ביאלץ ואורייא אשת ג'ואן פריץ שכיני איבלאטי שמונה ליטרין.
 [8] מרטין רואיץ דאלביסו שכן לגוארדיאה חמשים דינרים ערב ג'ואן שנץ טינדיר שכן אשתילה.
 [9] דון פרא די איירבי דאשתילה קצב והערב ג'ואן די רוייטיגי דאשתילה ששה עשר ליטרין.
 [10] ייניגו שנץ דבקיזאנו והערב מרטין שנג'יץ דאשתילה קצב שבעה ליטרין.
 [11] שנג'ו דאורקיסו ספאטיר זקן והער' שנג'ו דאורקיסו קטן דאשתילה שמונה ליטרין.
 [12] דון פ'יראנד פריץ דאשרטא קוריירו ואשתו קטילינא והערב מרטין ייניגיץ דמונטריאל שכיני אשתילה מאה דינרין.
 [13] דון פ'יראנד שנג'יץ דפ'לסיש פרש שכן פ'לסיש שלשה ועשרים ליטרין ערבי' פרא די מורסייא ומרטין מיגיל דארביסו וטוטא פריץ אלמנת ג'ואן פריץ דשלבא טיאירא שכיני אשתילה.
 [14] דון פרא דגלדיאנו בלדרישיר ואשתו בורזישא דאשתילה עשרים ליטרין.
 [15] דון מרטין שנג'יץ דיסודיירי קצב ואשתו דומינגא ייניגיץ שכיני אשתילה שמונה ליטרין.
 [16] פ'יראנד איבאניש קפילאן בן ג'ואן פריץ דאולישואן ארבעים רובוש מחטה מדת אשת/לה\ ערבי' מיגיל פריץ דאולישואן ומיגיל איבאניש בנו.
 [17] לוף גסטארויניץ דיין דאמישקואה ורוי פריץ דיסודיירי ארבעה ליטרין.
 [18] ג'ואן פריץ דבידא אורי ספטיר וטוטא מיגיל אשתו ומרטין גרסייא חתנו ואשתו שכיני אשתילה ששים דינרין.
 [19] ג'ואן מיגיל דאורדיין פליטיר ואשתו מרייא פריץ שכיני אשתילה והערבי' גרסייא די לשקוף ומרטין ייניגיץ פליטיר שכיני אשתילה ששים דינרין.
 [20] פרו גרסייא די איבלאטי ופ'ורטון פריץ די אראנארג' ומרי פריץ ופרו מרטיניץ דש'

- מרטין שכיני אראנארג' ומרטילו דאיבלאטי והערב פרו מיגיל איסורא שכיני אשתילה ששים דינרין.
 [21] מיגיל פשקל דאלביסו וחתנו פרו פריץ שכיני אלו עשרים/דינרין\ אלו (*repetido?*) השטר לשם ר' אברהם אסקירה.
 [22] ג'יימיש בן ייניגו פריץ לורינד שכן אובאנוש ערב לוף ייניגיץ אחיו דאובאנוש והשטר לשם ר' יצחק בן שברוט מאה דינרין.
 [23] מרטין לופיץ דפיאידרא מילירא בלדרישיר ואשתו גראסייא וקטילינא בתם דאשתילה שכיני אשתילה שמונה ליטרין ושנים שנים מרבית.

[folio B]

- [24] מיגיל שניץ דאלדאבא קצב ואשתו שכיני אשתילה בשטר פקדון ארבעה ליטרין.
 [25] גרסייא פריץ בן אלבירא דימואיץ שכן ארוניץ והער' פרו מרטינץ נכד לוף אורוארטיקו ארוניץ חמשים דינר' ורבית ארבע שנים.
 [26] ג'ואן בן פשקואל דומינקוש ואשתו אוראקא שכיני לראגא ארבעים דינר' לשם ר' יצחק בן שברוט.
 [27] גרסייא פריץ דלא טיאנדא בן טומש שכן אוליט ששה ליטר' ער' רומיב בראלא ומרטין פריץ דלא טיאנדא וג'ואן פריץ בן השופט שכיני אוליט.
 [28] פשקל גלופין דבירבינסאנא וער' פרו גרסייא גלופין מ' דינרין.
 [29] פרו גרסייא גלופין חמשים דינר' ערב פשקואל/גלופין.
 [30] פרו לופיץ דיושטא ואשתו ופרו שמינץ דבירבינסאנא ארבעים דינרין.
 [31] לוף דיאץ פואירקו ושמינץ פריץ די טודון ולוף דארדאנץ שכיני ביאנא ארבעה ליטרין.
 [32] טוטא אלמ' מרין דאשתילה קצב וער' פרו פ'יראנדיץ דאשתילה קצב שמונה ליטרין.
 [33] גרסייא דפרא אוניאיקא ובילינגירא אשתו שכיני לראגא בשותפות עם בני (ששים *tachado*): חלקי ששים דינרים ושמונה רובוש חטה מדת פנפלונה.
 [34] בירטילומי אבט די אראנארג' ומרטין שמינץ ופ'יראנדו פריץ ושנג'ו גרסייא ואוג'ואה וגרסייא שנג'יץ ופרו פריץ ופרו אורטיץ ואנדריאה וגונסלבו מיגיל שכיני אראנארג' בשותפות עם בני חלקי ששה ליטרים. הערבי' פרו מיגיל איסורא ואחיו פרא איסו/רא\ דאשתילה.
 ובאלו השטרות הכתובים בפנקסי זו מקצתם יש שטרות מיותר.
 [35] מרטין יוראטו דלא סינטינא דלש ארש דלראגא וגרסייא דפרו גראנד ופרו דפדרו גראנד וג'ואן דדון ג'ואניש ופשקל (למולי: *tachado*) הטוחנת ופשקל דפרא אורטיץ דומינגו לורינט וגרסייא לוניאטו ומיקולי ומרטין בייגורי ופשקל לורינט ופשקל דומינקוש הם וכל הסינטינא דלש ארש דלראגא בשטר אחד לשם בני. ובשטר אחר לשמי ג'ואן בן פשקל דון איבאניש יוראדו דלא סינטינא מלש ארש דלאראגא

הוא וכל הסינטינא וערבי' גונסלבו ופדרו דפרו איבאניש דומינגו לוסאנו וגרסייא לוניאטו ומרטן בייגורי ופרא איבאניש דפרו גראנט אלו החובות הם בשותפות עם בני חלקי שלשים ליטרים.

[36] ג'ואן בן דומינגו פשקל יוראדו דלא סינטינא מש' מיגיל דלאראגא הוא וכל הסינטינא/נא והערבי' פשקל דדון ג'ואניש שמינו בן דומינגו שמינו בן דומינגו (*sic, repetido*) ג'ואן דפשקל דומינקוש פדרו לוש יירנוש גדול. מראנון דגרסייא גרסייא דלא קלבא ג'ואן חתן מרטין קלבו הם וכל הסינטינא הנזכרת חייבים לפרוע בארבע שנים הבאות בכל חצי אגושטו לפרוע לי הרביעית מהסך שקניתי להם זה החטה בארבעה שנים בכל חצי אגושטו (מתא: *tachado*) מאתים רובוש חטים מדת פנפלונה ומזה יש לכם לנכות לי הרבית בכל שנה ושנה לעניין חמשה בששה.

[37] ג'ואן פריץ דגורוסייא ופיראנדו קפילאן ושג'ו גומינסא (פרו מיגיל: *tachado*) ומיגיל שמיניץ מרטין איבאניש ומיגיל לופיץ אוג'ואה לופיץ (ומרטין: *tachado*) ומיגיל מרטיניץ שכיני גורוסייא ששים דינרין.

[38] פרו פריץ בן דון פדרו דנסר שכן הבלטי ארבעה ליטריין ערב ג'ואן ש... (*en blanco*) בן שמין גרסיא שכן אשטלא.

[39] חייב לי ר' משה בן בלאט אחי בשטר שמונה עשר ליטרי' לפרוע לראש מרחשוון.
[40] דון ג'ואן גרסיס ומריא שנאץ (*sic*) אשתו שכיני אשטילה בשותפות עם ר' יהודה מטשקון חלקי ששים דינרין.

[*al dorso del documento, con la misma letra*]

[41] יש לי בית בגשר המלכה למצר פרו ראטל ולמצר מיגאל דאיגרי.

[42] יש לי בפרקמטייא ובמשכונות ובכסף ובפשי' שלשים ליטריין ולא הוצאתי מטתי.

[43] יש לי שלשה בתי יין בחברה אחת עם בני לשתייה.

פנקס ר' יוסף בר' יעקב בן בלאט שעשה בראש חדש אגושטו ארא אלף ושלוש מאות וששים ואחת למניין הגויים.

[folio A]

[1] Pero Garçez, hijo de don Pero Miguel de Arnedo, vecino de Obanos: 3 libras; plazo, San Miguel.

[2] Don Yenego Periz, hijo de Yenego Lorende, de Obanos, y su mujer Graçia; y el garante, Miguel Sanz, vecino de Obanos: (*tachado*: 6 libras) 6 libras.

- [3] Don Johan Periz de Goroçaiain (*Grocín*), escudero, y su hermano Sancho Periz; y los garantes, Martin Garçez de Goroçia y su mujer; vecinos de Estella: 18 libras.
- [4] Johan Miguel, hijo de Sancha de la Camara, y Sancho Periz, hijo de Pero Miguel, hijo de Pero Miguel (*sic, repetido*), *mayorales* del Concejo de Artaçu, y Garçia Periz, hijo de Pedro Lurin (o Lorin, *quizá* Leorin) Palan (o Plan), Pero Periz Vengoa y Johan Periz Çabala, en nombre del Concejo: 8 libras.
- [5] Diago Xemeniz y Garçia Xemeniz de Toleto, hermanos *borrileros*, vecinos de Estella: 7 libras.
- [6] Yenego Lopiz de Amescua, intendente, y Fortun Periz, *sayon*, y Ruy Periz de Çudaire: 4 libras.
- [7] Marin, hijo de Fortun Garra, y Pero Periz, carnicero, y Fortun, hijo de Garçi Xemeniz, y Tota Sanz, mujer de Garçi Velaz, y Oria, mujer de Johan Periz, vecinos de Eulate: 8 libras.
- [8] Martin Ruiz de Albiçu, vecino de Laguardia: 50 sueldos; garante, Johan Sanz, *tender* (o Sanz Tender), vecino de Estella.
- [9] Don Pere de Ayerbe, de Estella, carnicero ¹⁸; y el garante, Johan de Roitegui, de Estella: 16 libras.
- [10] Yenego Sanz, de Baquedano; y el garante, Martin Sanchiz, de Estella, carnicero: 7 libras.
- [11] Sancho de Urquiçu, *çapater*, el Viejo; y el garante, Sancho de Urquiçu el Joven, de Estella: 8 libras.
- [12] Don Ferrand Periz, de Asarta, *correero* (*el que hace o vende correas*), y su mujer Catilina; y el garante, Martin Yeneguiz de Montreal; vecinos de Estella: 100 sueldos.
- [13] Don Ferrand Sanchiz de Falçes, caballero, vecino de Falçes: 23 libras; garantes, Pere de Murçia y Martin Miguel de Arbiçu ¹⁹ y Tota Periz, viuda de Johan Periz de Salvatierra, vecinos de Estella.
- [14] Don Pere de Galdeano, *baldreser*, y su mujer Borzesa, de Estella: 20 libras.
- [15] Don Martin Sanchiz de Çudaire, carnicero, y su mujer, Dominga Yeneguiz, vecinos de Estella: 8 libras.
- [16] Ferrand Ibañis Capellan (o *capellan*), hijo de Johan Periz de Olisoain (*por* Orisoain): 40 *robos* de trigo, medida de Estella; garantes, Miguel Periz de Olisoain, y Miguel Ibañis, su hijo.

¹⁸ En *Doc. J.N.*, 1, 249-270 (unas cuentas de Estella de 1330), aparece un Petro Ayerbe, carnicero, que puede ser este mismo.

¹⁹ En *Doc. J.N.*, 1, 199 (arriendo de un huerto en Estella, en 1321), figura como testigo un Martin Miguel de Arbiçu, vecino de Estella, que seguramente es este mismo.

- [17] Lop Gaçterruiç, juez de Amescoa, y Ruy Periz de Çudaire: 4 libras.
- [18] Johan Periz de Vidaurre, *çapater*, y Tota Miguel, su mujer, y Martin Garçia, su yerno, y la mujer de éste, vecinos de Estella: 60 sueldos.
- [19] Johan Miguel de Urdiain, *peleter*²⁰, y su mujer, Maria Periz, vecinos de Estella; y los garantes, Garçia de Lascoz²¹ y Martin Yeneguiz, *peleter*, vecinos de Estella: 60 sueldos.
- [20] Pero Garçia de Eulate y Fortun Periz de Aranarach y Mari Periz y Pero Martinez de San Martin, vecinos de Aranarach, y Martelo de Eulate; y el garante, Pero Miguel Içurra²²; vecinos de Estella: 60 sueldos.
- [21] Miguel Pascal de Albiçu, y su yerno, Pero Periz, vecinos de Allo: 20 (*interlineado*: sueldos); la carta está a nombre de Abraham Eçquerria²³.
- [22] Jaimes, hijo de Yenego Periz Lorend, vecino de Obanos; garante, Lop Yeneguiz, su hermano, de Obanos; y la carta, a nombre de Isaac ben Sabrut (*Azac Evensabrut*)²⁴: 100 sueldos.
- [23] Martin Lopiz de Piedramillera, *baldreser*, y su mujer Graçia, y Catalina, hija de ambos, de Estella, vecinos de Estella: 8 libras; y 2 años de interés.

[folio B]

- [24] Miguel Sanz de Aldaba, carnicero, y su mujer, vecinos de Estella, en carta de depósito: 4 libras.
- [25] Garçia Periz, hijo de Alvira de Muez, vecino de Arroniz; y el garante, Pero Martinez, nieto de Lop Urruarteçu Arroniz (*¿de Arroniz?*); 50 sueldos; y de interés, 4 años.
- [26] Johan, hijo de Pascoal Domincoç, y su mujer Urraca, vecinos de Larraga: 40 sueldos; a nombre de Isaac ben Sabrut (*Azac Evensabrut*).

²⁰ En *Doc. J.N.*, 1, 246-85 (inventario de 1329 de los bienes tomados en el asalto a la judería de Estella), figura rindiendo cuentas un Johan Miguel d'Urdayn, peyllitero, que sin duda es este mismo.

²¹ Como Johan Miguel de Urdiain, un Garcia de Lascoz, que seguramente es este mismo, rinde cuentas en *Doc. J.N.*, 1, 246-95.

²² En *Doc. J.N.*, 1, 246-419, (inventario de 1329 de los bienes tomados en el asalto a la judería de Estella), rinde cuentas un Pero Miguel Yçurra, que sin duda es este mismo.

²³ Abraham Ezquerria aparece profusamente en los docs. recogidos en *Doc. J.N.*, 1.

²⁴ En *Doc. J.N.*, 1, 187-257, 468 (cuentas del tesorero de Navarra de 1318), aparece pagando quenaces un Azac Evensaprut que pudiera ser este mismo.

- [27] Garçia Periz de la Tienda, hijo de Tomas, vecino de Olit: 6 libras; garantes, Romeu Baralla y Martin Periz de la Tienda y Johan Periz, hijo del juez, vecinos de Olit.
- [28] Pascal Galopin, de Berbinçana; y garante, Pero Garçia Galopin: 40 sueldos.
- [29] Pero Garçia Galopin: 50 sueldos; garante, Pascoal (*interlineado*: Galopin).
- [30] Pero Lopiz de Vasta y su mujer y Pero Xemenez, de Berbinçana: 40 sueldos.
- [31] Lop Diaz Puerco y Semen Periz de Tudon (*¿por Tidon?*) y Lop de Ardanaz, vecinos de Viana: 4 libras.
- [32] Tota, viuda de Marin de Estella, carnicero; y garante, Pero Ferrandiz, de Estella, carnicero: 8 libras.
- [33] Garçia de Pere Onieca y Belenguera, su mujer, vecinos de Larraga; en sociedad con mi hijo; (*tachado*: 60) mi parte: 60 sueldos y 8 *robos* de trigo, medida de Panplona.
- [34] Bertelome, *abat de* Aranarach, y Martin Xemenez y Ferrando Periz y Sancho Garçia y Ochoa y Garçia Sanchiz y Pero Periz y Pero Ortiz y Andrea y Gonçalbo Miguel, vecinos de Aranarach; en sociedad con mi hijo; mi parte: 6 libras. Los garantes, Pero Miguel Içurra ²⁵ y su hermano, Pere Içurra, de Estella.
- Y en estas cartas consignadas en este libro de registro mío, hay algunas que están de más.
- [35] Martin, *jurato (jurado) de la Çentena de las Eras (o Arras) de* Larraga, y Garçia de Pero Grand y Pero de Pedro Grand y Johan de don Johannes y Pascal (*tachado: la moli*), la molinera (*sic*), y Pascal de Pere Ortiz, Domingo Lorent y Garçia Lonieto y Micolai (*Nicolás*) y Martin Baigorri y Pascal Lorent y Pascal Dominicos; ellos y toda la *Çentena de las Eras (o Arras) de* Larraga, en una carta a nombre de mi hijo. Y en otra carta, a mi nombre: Johan, hijo de Pascal don Ibannis, *jurado de la Çentena de las Eras (o Arras) de* Larraga, él y toda la *Çentena*; y garantes, Gonçalbo y Pedro de Pero Ibannis, Domingo Loçano y Garçia Lonieto y Martin Baigorri y Pere Ibannis de Pero Grant. Estas deudas son en sociedad con mi hijo; mi parte: 30 libras.
- [36] Johan, hijo de Domingo Pascal, *jurado de la Çentena de* San Miguel de Larraga, él y toda la *Çentena*; y los garantes, Pascal de don Johannes, Xemeno, hijo de Domingo (*repetido este nombre*), Johan de Pascal Dominicos, Pedro los Yernos (?) el Mayor. Marañón de

²⁵ Véase n. 22 de este mismo documento.

Garçia, Garçia de la Calva, Johan, yerno de Martin Calvo, ellos y toda la *Çentena* mencionada deben pagar en los 4 años venideros, en cada mitad de *agosto*, pagarme a mí, la cuarta parte de la suma en que compré para ellos este trigo; en cada uno de los 4 años, en cada mitad de *agosto*, 200 *robos* de trigo, medida de Panplona. Y de esto teneis que descontar para mí el interés de cada año, al tipo del 5 por 6.

- [37] Johan Periz de Goroçia (*por* Goroçiaín, *Grocín*, v. núm. 3) y Ferrando Capellan (o *capellan*) y Sancho Gomença (*tachado*: Pero Miguel) y Miguel Xemeniz, Martin Ibañis y Miguel Lopiz, Ochoa Lopiz (*tachado*: y Martin) y Miguel Martinez, vecinos de Goroçia (*Grocín*): 60 sueldos.
- [38] Pero Periz, hijo de don Pedro de Naçar, vecino de Eulate: 4 libras; garante, Johan S... (*en blanco*), hijo de Semen Garçia, vecino de Estella.
- [39] Me debe Moisés ben Bolat (*Mosse Enbolat*), mi hermano, en una carta, 18 libras; a pagar el primero de *marheswán* (1 octubre 1323).
- [40] Don Johan Garçeç y Maria Sanz (*escrito, por error*: Snaz), su mujer, vecinos de Estella; en sociedad con Judá (*Judas*) Matascón; mi parte: 60 sueldos.

[*Escrito al dorso del documento, con la misma letra*]

- [41] Tengo una casa en Puente la Reina, lindante con Pero Ratal y con Miguel de Echarri.
- [42] Tengo en mercancía, en empeños, en plata y en dinero, 30 libras; y no he sacado (*e. d., excluido*) mi cama.
- [43] Tengo 3 *bates* (*medida de capacidad de líquidos, podría equivaler a: cubas*) de vino en una sociedad con mi hijo, para bebida.

Libro de registro de Yosef bar Jacob ben Bolat (*Juce Enbolat*), que lo hizo el primer día del mes de *agosto*, era 1361 del cómputo de los cristianos (1 agosto 1323).

1323, agosto. [¿Estella?] [¿Los Arcos?].

Libro de registro de Juce Levi, quizá residente en Estella o en Los Arcos. Contiene lista de sus deudores cristianos (consignando nombre,

lugar de residencia y en ocasiones profesión del deudor, cuantía de la deuda, alguna vez, plazo de amortización y, muchas veces, garante) y relación de sus bienes dispersos por Estella, Los Arcos y Arellano; 2 de las cartas de deuda están a nombre de sus hijos Abraham y Samuel y otras 2 a nombre de su padre, al parecer fallecido no ha mucho. En el folio de guarda pone, escrito en hebreo: "Libro de registro de Yosef ha-Leví bar Abraham ha-Leví".

El documento lleva un folio suelto escrito con diferente letra que contiene un fragmento de otro libro de registro. Esa letra es sin duda la misma que escribe el doc. 12; por ello y por otras circunstancias (medidas, texto), creemos que pertenece a ese documento 12, y en consecuencia, allí lo incluimos.

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm 12.

Pub. Y. T. Assis-R. Magdalena, *Yehudé Nav.*, núm. 4, pp. 115-129.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 10.1-10.7.

Pub. parcialm. F. Baer, *Die Juden*, I, núm. 588.2, p. 960.

[folio 1r]

פנקס יוסף הלוי הנעשה בחדש אב שנת פ"ג לפרט.

- [1] ג'ואן שנג'יץ ד'וראץ שכן אוליט ארבעים ואחד ליטרין ויש לחשוב הרבית כמו שכתוב בשטר החוב דון פשקל וקטילינא אשתו ויניגו מיגאל מקואה ומריא ג'ואן אהובתו דשטילה ערבים ויש שש שנים ושבעה חדשים שעברו אחר זמן פרעון השטר פרע מזה תשעה ליטרין ויש לו הודאה.
- [2] לופי גרצ'א דאופקו ומריא רומיריץ אשתו וגרצ'א בנם מאה וחמשים רוב' חט' דון פרו גרצ'א דיהניץ פרש ערב.
- [3] דון פרו שניץ דמירנדא שכן אישטילה ששים דינרין.
- [4] שנג'ו מרטיניץ דאבייגר וגרצ'א ביסקאינו ופרא ואיקנישא בניו ששים דינרין.
- [5] פרו שנג'יץ דשרושלדא הקטן וג'ואן מרטיניץ דמיריפ'ונטיש וג'ואן דאזידו שכני מיריפ'ונטיש ושנג'ו אפריסיו דשרטא ומרטיין איוניש ופרו לופיץ שכני אזידו שמונים דינרין.
- [6] פרו פריץ דמורינטין בן פ'ורטדו שבעה ליטרין שנג'ו גונסלביץ דמורינטין ערב.
- [7] מרטיין גרצ'א דסבל שכן אלו וטודה מיגאל אשתו שלשים רוב' חט'.
- [8] ועוד הוא שמונים דינרין פרו אורטיץ דאלו ערב.
- [9] פרו גרצ'יץ ושנג'ה אשתו וגרצ'א פריץ ואלוירה אשתו שכני ארילנו שמונים דינרין.

- [10] פִּירָן אִיוֹנִישׁ אִישְׁקוּדִירו דֶּארִילְנוּ וְדוֹנָה טְרִישָׁא אִשְׁתוּ שְׁמוֹנָה לִיטְרִין וְשָׁנִים עֶשֶׂר רֹב' חט' וְשָׁנֵי שְׁנֵי רַבִּית.
- [11] וְעוֹד הוּא וְאִשְׁתוּ עֶשְׂרִים וְשְׁמוֹנָה דִּינְרִין וְרֹב' וְחֲצֵי חט' וְרַבִּית ב' שְׁנֵי.
- [12] מְרִטִין שְׁמִינֵץ אֹפָה דְשְׁטִילָה שְׁשִׁים דִּינְרִין דּוֹן פְּרָא דוּאָרְט דְשְׁטִילָה עֶרֶב.
- [13] שְׁנֵי יִנְגִיץ דְאוֹטִיצָא שְׁכָן אֵלּוּ שְׁשִׁים דִּינְרִין וְעֶשְׂרָה רֹב' חט' שְׁנֵי פְּרִיץ בֵּן פְּרוּ שְׁנֵינֵץ דֶּאלוּ עֶרֶב.
- [14] דּוֹן פְּרָא דוּאָרְט וְרוֹלְדֵן וְלוֹפִי קְצָבִים דְשְׁטִילָה חֲמֵשֶׁה עֶשֶׂר לִיטְרִין וְרַבִּית ה' שְׁנֵי וְיוֹתֵר.
- [15] וְעוֹד רוֹלְדֵן שְׁבַע לִיטְרִין דּוֹן פְּרָא דוּאָרְט עֶרֶב.
- [16] דוֹנָה אֵלּוּרָה דְדִיקְשְׁטִילוּ וְגוֹנְסֵלְבוּ וְטְרִישָׁא וְאִיקְנִישָׁא וְגִוְאָן בְּנֵיה עֶשְׂרִים וְחֲמֵשֶׁה רֹב' חט'.
- [17] שְׁמֵן גְּרִצִּץ דֶּארִילְנוּ אַרְבַּעִים דִּינְרִין וְשֵׁשֶׁה רֹב' חט' דּוֹן מְרִטִין שְׁנֵינֵץ דֶּארִילְנוּ עֶרֶב.
- [18] דּוֹן מְרִטִין שְׁנֵינֵץ דֶּארִילְנוּ וְגִיל רֹמִירִץ אִישְׁקוּדִירוּ מֵאָה וְעֶשְׂרָה דִּינְרִין וְעֶשְׂרָה רֹב' חט'.
- [19] פְּרוּ שְׁנֵינֵץ דְבִילָא טוֹרְטָא וְשְׁמֵן שְׁנֵינֵץ וְמְרִטִין פְּרִיץ וְדִיאָגוּ לוֹפִיץ וְגְרִצָּא רֵי שְׁכְנֵי דִיקְשְׁטִילוּ מֵאָה דִּינְרִין וְעֶשְׂרָה רֹב' חט'.

[folio 1v^o]

- [20] מִיגָל גְּרִצִּץ דֶּאִיגְרִי שְׁכָן אִישְׁטִילָה וְאִשְׁתוּ אַרְבַּעִים דִּינְרִין גִּוְאָן מוֹשְׁקוּט דְשְׁטִילָה עֶרֶב.
- [21] מִיגָל גְּרִצִּץ דְלִיסְרָגָא שְׁרִיָּאָה וְגִוְאָן מְרִטִינֵץ דְגִנְסָא וְגִוְאָן מְרִטִינֵץ דְמִיאֲנָטָא שְׁכְנֵי גִנְסָא אַרְבַּעִים דִּינְרִין דּוֹמִינְגוּ שְׁנֵץ דְשְׁטִילָה עֶרֶב.
- [22] אִירְמָנָא פְּרִיץ דֶּארִינְסֵנוּ וְפִירָן רוּיץ וְפְרוּ רוּיץ בְּנֵיה וְכֹלְתָה אַרְבַּעִים דִּינְרִין מְרִטִין פְּרִיץ וְפִירָן שְׁנֵינֵץ דֶּארִינְסֵנוּ וְפְרוּ שְׁנֵץ דְשְׁטִילָה עֶרֶבִים.
- [23] גִּוְאָן פְּרִיץ דְטוֹרְשֵׁי וְאִשְׁתוּ שְׁכְנֵי אֶרִינְסֵנוּ עֶשְׂרִים דִּינְרִין פִּירָן רוּיץ וְפְרוּ רוּיץ וְלוֹפִי שְׁמִינֵץ דֶּארִינְסֵנוּ / עֶרֶבִי.
- [24] יִיגוּ מְרִטִינֵץ וְמְרִטִין פְּרִיץ וְיִיגוּ לוֹפִיץ דֶּארִינְסֵנוּ אַרְבַּעִים דִּינְרִין דִּיאָגוּ לוֹפִיץ וְרוּי דִּיאָץ וְפִירָן רוּיץ וְפְרוּ רוּיץ דֶּארִינְסֵנוּ עֶרֶבִים.
- [25] שְׁנֵץ דְלַגְרִיא וְקִטְלִינָא אִשְׁתוּ שְׁכְנֵי אִישְׁטִילָה שְׁבַע לִיטְרִין גִּוְאָן בּוֹן חֲמִי עֶרֶב.
- [26] דּוֹמִינְגוּ שְׁנֵץ וְאִשְׁתוּ וְבֶרְטִלוּמִי דְפִירְלְטָא שְׁכְנֵי אִישְׁטִילָה שְׁלֹשִׁים דִּינְרִין.
- [27] לוֹפִי פְּרִיץ קוֹמְדִי דֶּארִילְנוּ וְאִשְׁתוּ וּבְנֵם חֲמֵשִׁים וְשֹׁלְשָׁה דִּינְרִין וְעֶשְׂרָה רֹב' חט'.
- [28] שְׁמֵן גּוֹנְסֵלְבִיץ אֶבֶד דְמוֹרִינְטִין אַרְבַּעִים דִּינְרִין דּוֹן גּוֹנְסֵלְבוּ מְרִטִינֵץ פְּרֵשׁ אֲבִיו עֶרֶב וְרַבִּי ה' שְׁנֵי.
- [29] מִיגָל פְּרִיץ לִיבְרָא דְשְׁטִילָה עֶשְׂרָה לִיטְרִין מְרִטִין אַחִיו עֶרֶב.
- [30] שְׁמֵן אֹרְטִיץ דֶּארִיסְלָא וְאוֹגִיוָּאָה וְגִוְאָן פְּרִיץ וְשְׁנֵינֵץ וְמִיגָל דֶּארִירוֹנְלָה עֶשְׂרִים דִּינְרִין וְחֲמֵשֶׁה עֶשֶׂר רֹב' חט' דּוֹן מְרִטִין בִּיקְרִיו דּוּרִיקוּ עֶרֶב.

- [31] לזרו ואשתו דשטילה ששים דינרין זון פלגרין דשטילה ערב.
- [32] מרטיין פ'רנדיץ קלריגו דדיקשטילו עשרים דינרין וארבעים רוב' חט' זון פ'ירן /איוניש/ אשקודירו דארילנו /ערב/.
- [33] גרציא שנגיץ קריאדו דדונה טרישא דארילנו עשרה רוב' חט'.
- [34] זון פ'ירן איוניש אישקודירו דארילנו ואשתו שבעה ליטרין וחצי רודריגו איוניש אחיו ערב.
- [35] מיגאל גרציא וג'ואן גרציא ופרו גרציא אחים דהרונץ שבעים דינרין.
- [36] פ'ירן פריץ וגרציא מרטיניץ ושמן שנגיץ דדיקשטילו ששים ושבעה דינרין וחצי ושנים עשר רוב' חט' גרציא ריי ויניגו פריץ ופרו מרטיניץ דדיקשטילו ערבים.
- [37] מרטיין פריץ וגונסלבו פריץ אחיו דמורינטין מאה ועשרה דינרין ושבעה עשר רוב' חט'.
- [38] דונה טרישא אשת רוי פריץ דארינסנו ופרו גרציא דארינסנו מאה דינרין ועשרה רוב' חט' זון ברנל קטילן דשטילה ערב.
- [39] זון פלגרין ברינא (?בריגא *por*) דשטילה שמונים דינרין יניגו מיגאל דשטילה ערב ורבית ב' שנים.
- [40] זון מיגאל שנץ דמויץ ואשתו ומיגאל בנס וג'ואן בנו ששה ליטרין.
- [41] ועוד הוא ואשתו וג'ואן שנץ דארטברי ואשתו דשטילה ארבעה עשר ליטרין.

[folio 2r]

- [42] רוי פריץ דסודאירי ומריא אשתו ומריא פריץ אלמנת פ'ורטונו דברינדנו וטודה אורטיץ בתה דשטילה תשעה ליטרין פ'ורטונו דהיבלטי ואלוירה אשתו וג'ואן פריץ דלרהונא ולופי דשטילה ערבי'.
- [43] גיימיש שנץ דשטילה ואשתו שמונה ליטרין גרציא פריץ דמורו שכן אישטילה ערב.
- [44] מיגאל פריץ דאיוקא שכן איג'רי ששים דינרין דונה מריא ושנג'ו בנה דשטילה ערבים.
- [45] ג'ואן גרצין דקואיבש שכן ביינה עשרה ליטרין על ב' שטרות ובאחד מהם ערב ג'ואן גיל דביינא.
- [46] זון ג'ואן מרטיניץ דמידרנו העשיר ודונה אלדואינסא אשתו ששים /ליטרין/ ורבית שנה וחצי.
- [47] גונסלבו דמורינטין וגרסיה אשתו ארבעים דינרין ועשרה רוב' חט'.
- [48] פ'ירן איוניש דדיקשטילו ואלוירה שמיניץ אשתו עשרה ליטרין ושלישים רוב' חט' זון פ'ירן איוניש דארילנו /ערב/.
- [49] מרטיין בן פ'ירן פריץ דאלו שבעים ושנים דינרין פדרו אחיו ופרו גרציא גיסם ערבים.
- [50] פרו גרציא דאלו ופדרו גיסו חמשים דינרין וחמשה רוב' חט'.
- [51] פ'ורטון פריץ דאלו ואשתו ארבעים דינרין ועשרים רוב' חט'.
- [52] פרו מרטיניץ קוגוט דאלו ואשתו שמונה עשר רוב' חט'.

- [53] פרו גרציץ אסקרו דביגור ופשקל אחיו וגרציא דש' ברטלומי שמונים דינרין.
 [54] ועוד פרו גרציץ עשרים דינרין ושני רוב' חט'.
- [55] גרציא פריץ בנו חמשים דינרין אביו ערב.
 [56] פרו פריץ ושמן פריץ דמורינטין שמונים דינרין.
 [57] דון ג'ואן פריץ פרש דארילנו שמונים דינרין.
 [58] מרטין פ'רנדיץ ופ'ירן פריץ דמורינטין ורומיב מרטיניץ דברברין ופ'ירן איוניש ומרטין שנגיץ ודיאגו איוניש דארילנו שמונים רוב' חט'.
- [59] דון שנג'ו מרטיניץ אישקודירו דארילנו ופרו שנגיץ בנו שמונה ליטרין ושנים דינרין וששה עשר רוב' חט'.
- [60] דון מרטין פ'רנדיץ דארילנו ודיאגו איוניש בנו חמשים דינרין שנג'ו מרטיניץ דארילנו ערב.
- [61] ועוד הם ורומיב מרטיניץ חתנו דברברין שמונים דינרין ועשרה רוב' חט'.
- [62] מרטין שנגיץ דליזא דארילנו וטרישא אשתו שלשים וחמשה רוב' חט' דון פ'ירן איוניש ורומיר שנגיץ ומרטין שנגיץ קפילן וג'יל רומירץ דארילנו ערבים.
- [63] שמן גרציץ דארילנו ארבעים דינרין ארנל דשטילה ופ'ירן איוניש דארילנו ערבים.
- [64] דון מרטין מרטיניץ אבד דהרוניץ וגרציא פריץ מירסירו דשטילה עשרים ושמונה ליטרין וארבעים רוב' חט' דון מיגאל גרציא ופרו מרטיניץ וג'ואן מרטיניץ שכני הרוניץ ערבים.
- [65] שנג'ו גרציא דהרוניץ מאה דינרין ג'ואן מרטיניץ חמיו ומיגאל פריץ דהרוניץ ערבים.

[folio 2v^o]

- [66] ג'ואן גרציא ופרו מרטיניץ דלופי דהרוניץ ששה ליטרין ושמונה רוב' חט'.
- [67] ועוד פרו מרטיניץ דלופי ששה ליטרין ועשרה רוב' חט' גרציא מרטיניץ דהרוניץ ערב.
- [68] מרטין מרטיניץ לרסא ואחיו דהרוניץ חמשים דינרין.
- [69] פרו מיגאל ומיגאל פריץ דהרוניץ ומרטין גרציא וג'ואן גרציץ שמונה ליטרין ועשרים רוב' חט'.
- [70] שנג'ו גרציא לריקו דהרוניץ ארבעים דינרין ועשרה רוב' חט' גרציא פריץ אחיו ערב.
- [71] דון מרטין מרטיניץ אבד דהרוניץ שבעה ליטרין שנג'ו שמיניץ וג'ואן מרטיניץ דהרוניץ ערבים.
- [72] דון פלג'ין מלא ברבא ודונה מריא שניץ אשתו דשטילה עשרים וארבעה ליטרין.
- [73] פרא איוניש דלקמברא שכן לרגא חמשים ושלושה ליטרין דון אנדריב דליאג' דשטילה ערב.
- [74] ברטלומי טיג'ירו דשטילה ואשתו שמונים דינרין על ב' שטר'.
- [75] רומיב מרטיניץ דברברין ששים דינרין וארבעה רוב' חט'. ועוד ששים דינרין וארבעה רוב' חט'.

- [76] ועוד הוא ואשתו שבעה ליטרין וחצי.
 [77] דון פרא אימיריק דשטילה ואשתו ובנו ששה ליטרין וחצי.
 [78] מרטין פריץ בורילירו דשטילה ואשתו שלשים וחמשה דינרין גרציא דשיגורא דשטילה ואשתו ערבים.
 [79] לופי גרן דשטילה ששה ליטרין גרציא לופיץ אחיו ערב.
 [80] פ'ירן איוניש אמניאו דשטילה ומריא פריץ אשתו חמשים ליטרין.
 [81] פ'ירן מרטיניץ דאוליט ואוליבא אשתו עשרים ליטרין וחצי מרטין בן טומש דאוליט ערב והשטר מיותר והשאר הוא מאברהם בני והשטר לשמי.
 [82] מרטין שמיניץ אופה דשטילה ואשתו ששים דינרין.
 [83] מריא גרציא דארסוס ארבעים וששה וחצי מיגאל פריץ קפילן דארסוס ערב.
 [84] מרטין שניץ דלגריא שכן אישטילה ואשתו אחד עשר ליטרין וחצי.
 [85] דון ג'יל גרציא דיהניץ פרש וג'יל (*sic*) אחיו ארבעה עשר ליטרין מרטין דאזידו דשטילה ערב.
 [86] דון אנדריב דליאג'י ופשקל אחיו ונשותיהם שכני אישטילה עשרים ליטרין.
 [87] דון מרטין אבד דאולישואן ודון שמינו דבילא מיור וגרציא אדם ולופי פריץ ושנג'ו לופיץ בנו ושנג'ו פריץ דאטיו ומרטין שנג'יץ בנו ומרטין פריץ דלהרסא שלש מאות /ושבעים וחמשה\ רוב' חט' גרציא מרטין ואשתו ואשתו (*sic, repetido*) ושלבדור ואשתו שכני אישטילה ערבים.
 [88] דון ג'ואן בלנק דשטילה ופשקלה אשתו וג'יל בנו ומריא ג'ואן אשתו שבעה ליטרין.
 [89] ועוד ארבעים דינרין לשם שמואל בני. ועוד שנים עשר ליטרין לשמי.
 [90] דון ג'ואן דביינה דשטילה ואשתו עשרים וחמשה ליטרין.

[folio 3r]

- [91] דון מרטין פ'ירנדיץ דרשא פרש עשרים ושבעה ליטרין דון פרו גרציא דיהניץ פרש ולופי ג'יל דרשה /ערבים\.
 [92] ג'ואן פריץ בן פרו אלקלדי דמינדביא ואשתו שמונה עשר ליטרין דומינגו פריץ וגרציא מיגאל ומיגאל נברו ונברו וגונסלבו דמינדביא ערבים.
 [93] מיגאל שנג'יץ דאגילר תשעה ליטרין.
 [94] לופי רויץ דש' ביסנט אישקודירו ואשתו עשרה ליטרין ורבית ה' שנים ויותר דונה גודו אמו ורודריגו איוניש דש' ביסנט וג'ואן מרטיניץ דפיסינא ערבים.
 [95] דון ג'ואן פריץ דלהרסא דשטילה וגרסיה אשתו אחד עשר ליטרין דונה מריא פריץ חמותו ערבת.
 [96] דון ג'ואן פריץ פרש דארילנו אחד עשר ליטרין וחצי.

- [97] דון רודריגו איוניש ומיגאל מרטיניץ דמינדיא ומרטיין שנג'יץ וגרציא פריץ ופ'ירן איוניש ומרטיין פ'ירנדיץ שכני ארילנו שנים עשר ליטרין אזנר מרטיניץ ופרו פריץ ופרא איוניש ושנג'ו מרטיניץ דארילנו ערבים.
- [98] מרטיין פריץ פיגוג'ר דהרוניץ חמשים דינרין וחמשה רוב' חט'.
- [99] פרו מרטיניץ דלופי דהרוניץ מאה דינרין ג'ואן גרציא ושנג'ו גרציא דהרוניץ ערבים.
- [100] ג'ואן פריץ טישידור וגרציא פ'ירנדיץ דהרוניץ ונשותיהם מאה דינרין ועשרה רוב' חט' פ'ירן שנג'יץ דהרוניץ /ערב'.
- [101] פרו מרטיניץ בן אמיגו ושנג'ו מרטיניץ דהרוניץ שמונה ליטרין וששה עשר רוב' חט' יניגו שנץ ערב.
- [102] ועוד פרו מרטיניץ וג'ואן גרציא דהרוניץ מאה דינרין ועשרה רוב' חט'.
- [103] שנג'ו מרטיניץ דהרוניץ מאה דינרין ועשרה רוב' חט' פרו מרטיניץ חמיו ערב.
- [104] דון פרו שנץ דהרוניץ וג'ואן גרציא חתנו ומיגאל גרצ'יץ קלריגו אחד עשר ליטרין ועשרים רוב' חט'.
- [105] ג'יל גרציא אישקודירו דהרוניץ ארבעה עשר ליטרין אבד דהרוניץ ופ'ורטדו דיאץ ויניגו שנץ ושמינו פליג'ירו /ומרטיין שנץ\ דהרוניץ ערבים.
- [106] דון מיגאל דטרסונה מונגי דאירג' שבעה ליטרין ועשרים רוב' חט' בד' ש' מיגאל באים.
- [107] פרו מרטיניץ בלוי דדיקשטילו ואשתו וטרישא בתם ארבעה ליטרין ושמונה רוב' חט' פ'ירן איוניש ופרו רוין דדיקשטילו ערבים.
- [108] דון ג'ואן לופיץ דמורינטיין ומרטיין פ'ירנדיץ ופ'ירן פריץ אחיו עשרה ליטרין.
- [109] גונסלבו פריץ דמורינטיין (*sic*) ששים דינרין וששה רוב' חט'.
- [110] שנג'ו פריץ בן פרו שנג'יץ דאלו ארבעים וארבעה רוב' חט' פרו מרטיניץ קוגוט דאלו ערב.
- [111] יניגו פריץ דלבוטיקא דדיקשטילו ואשתו עשרים רוב' חט' גרציא ריי ערב.
- [112] גרציא ריי ואהובתו ויניגו פריץ ואשתו ופ'ירן מרטיניץ ואשתו ודונה אלויירה שכני דיקשטילו שבעים ושנים דינרין ושלושים ושלושה רוב' חט' וחצי.

[folio 3v^o]

- [113] אורטי ואשתו ומיגאל מירי ואשתו ופרו שנץ חתנו שמונים ושבעה דינרין וחצי ושלושה עשר רוב' /חט'.
- [114] דון פרו שמיניץ דמורונדואה וטודה פריץ אשתו ושנג'ו מרטיין ואשתו וגרציא פריץ ואשתו ושמן פריץ ומרטיין שמיניץ ופרו שמיניץ אחיו שכני אולקוס אחד עשר ליטרין ועשרים וששה רוב' חט' מרטיין שמיניץ דארנשוש ערב.
- [115] פרו שנץ דשריאה ואשתו שכני לפונט שלשה עשר ליטרין.

- [116] פרו שנץ ואשתו ושנ'ו לופיץ ואשתו דסירוקי מאה דינרין ועשרה רוב' חט' שנג'ה פריץ דסירוקי /ערבת\.
- [117] דונה טרישא ויניגו פריץ בנה ואשתו (*siguen 2 palabras tachadas, ilegibles*) דאובנוש שנים עשר ליטרין.
- [118] פשקל דונט ואשתו דלפונט ששים וששה דינרין.
- [119] ג'ואן מרטין דמנירו ואשתו טודה פריץ ששים דינרין ושמונה רוב' חט'.
- [120] פרו גרציא דלפונט ושנ'ו דשורקויס אחיו דלפונט שבעה ליטרין.
- [121] פרו לקואישטא דמינדיגוריאה ואשתו ואחיו חמשים דינרין ושבעה רוב' חט' וחצי.
- [122] דון ג'ואן דאניץ סופר לפונט ודונה ג'ואנה אשתו עשרים וחמשה ליטרין ועשרה דינרין.
- [123] ועוד שלשה עשר ליטרין.
- [124] דון מרקו אושכף /בן ג'ואן אורטיץ\ דלפונט ששים ואחד ליטרין ועשרה דינרין דונה קושטנסא דלפונט ערבת.
- [125] שמינו דלפונט בן אורטי ואשתו שבעה ליטרין וששה עשר דינרין.
- [126] שנ'ו אסקרה דלפונט שנים עשר ליטרין דון ג'ואן דאניץ ערב.
- [127] מרטין אושכף בן דומינגו טוחן דלפונט ששה ליטרין.
- [128] גרסיה גרצ'י דאובנוש ומיגאל שמיניץ בנה שבעים ושמונה דינרין שמן גרצ'י וגרצ'יא מיגאל דאובנוש /ערבים\.
- [129] דומינגו קפילן דסורובוט'יאה שבעים ושמונה דינרין פרו פריץ בן אינגליש ערב.
- [130] דון פרו שנץ ומיגאל שנץ דבילא נואיבא חמשים דינרין מיגאל שמיניץ דשטילה ערב.
- [131] שנג'ה פריץ דסירוקי עשרים דינרין ושלשה רוב' חט' גרסיה אחותה ואנדר'יב בנה ערבים.
- [132] מרטין לופיץ דשפורנסידה ומריא לופיץ אחותו ששים דינרין.
- [133] פרו מוייש בלידו ואלוריה וג'ואן ופדרו ומיגאל בניו דלושארקוש ששים דינרין.
- [134] ג'ואן פריץ דלקואיבא דלושארקוש מאה דינרין דון מרטין מיגאל ביקריו וג'ואן מרטיניץ דלושארקוש /ערבים\.
- [135] גורגוריו סינטול דלושארקוש עשרה ליטרין ועוד הוא ואשתו מאה דינרין.
- [136] ועוד הוא ופרו מוייש דלושארקוש עשרה ליטרין.

[folio 4r]

- [137] מרטין שנג'יץ דארמנסש שכן לושארקוש מאה דינרין מרטין דפיידרולא שכן לושארקוש ערב.
- [138] מיגאל רולדן דלושארקוש ארבעים דינרין ועשרים רוב' חט' מרטין שנג'יץ קפילן ערב.
- [139] פרו מרטיניץ דמינדסא ארבעים וחמשה דינרין וחמשה רוב' חט' גרצ'יא פריץ דמינדסא ערב.

- [140] מרטין פשקל וגרציא בן מריא שמייניץ וג'ואן פריץ וג'ואן מרטיניץ שכני מינדסא מאה דינרין ג'ואן שנגיץ דמינדסא ערב.
- [141] ג'ואן מרטיניץ דבילא (מיר: *tachado*) נואיבא ומרטין שנגיץ סירג'ירו ורוי פריץ ומרטין שנגיץ ואשתו ופ'ירן שנגיץ ואשתו ארבעים רוב' חט' גרציא פריץ דבילא נואיבא ערב (ים: *tachado*).
- [142] אלוריה שנגיץ דפ'יליגורטיש ארבעים דינרין ועשרה רוב' חט' גרציא פריץ דבילא נואיבא ערב.
- [143] מרטין איוניש וג'ואן בן יניגו דאירג' וג'ואן בן פרו אסקרה דפיידרא מילירא מאה דינרין ושנים דינרין (*sic*).
- [144] גרציא אורטיץ דארמננסש פרש ודונה אלפ'א אשתו ופ'ירן גרציא בנס ואשתו וגונסלבו גרציא אחיו ששים דינרין ורבית ה' שנים.
- [145] רומיר גרציא אישקודירו דארמננסש ואשתו ארבעים דינרין ורבית ג' שני' רוי גרציא אחיו ערב.
- [146] דומינגו /פריץ\ דלרין הגדול ששה ליטרין.
- [147] מרטין ג'יל דארמננסש ופ'ירן גרציא אישקודירוש עשרים וארבעה רוב' חט' ורבית ג' שנים.
- [148] פשקלה דלהרסא עשרים דינרין ורבית ד' שנים.
- [149] אלוריה נדל דשרושלדא ומרטין חתנה תשעה ליטרין.
- [150] לופי איוניש דלהרסא ואלוריה אשתו תשעים דינרין ושנים עשר רוב' חט' דונה איקניש דלהרסא ערב.
- [151] דון פרו שנגיץ דלבושטו וג'ואן פריץ קלריגו וג'ואן שנגיץ דלבושטו מאה ועשרה דינרין ועשרה רוב' חט' שנג'ו לופיץ דלבושטו ערב.
- [152] רוי פריץ דלבושטו ומרטין שנגיץ ומרטין מיגאל ואשתו וגרציא אלפונשו חמשים רוב' חט'.
- [153] ועוד רוי פריץ ודיאגו שנגיץ ומרטין שנגיץ דלבושטו ארבעים /וחמשה\ רוב' חט'.
- [154] פרו שנגיץ אבד דנסר וג'ואן פריץ דלודושא ומרטין פריץ ופרו פריץ אחיו דלושארקוש שלשים רוב' /חט'.
- [155] שנג'ו רויץ בן מרטין רויץ דלושארקוש עשרה ליטרין פרו בלסקיס דלושארקוש ערב.
- [156] מיגאל מרטיניץ דלבושטו ודיאגו שנגיץ ומרטין פריץ ומרטין מיגאל דאגילר שלשים רוב' חט'.
- [157] פלגרינא דלושארקוש וטודה בתה וג'ואן בריגא חתנה ושנג'יה אשתו ששה ליטרין ושנים עשר דינרין.
- [158] פרו גרציא דלנא ואשתו ופרו דונש ואשתו ופרו ג'ואן דלושארקוש שלשים דינרין.
- [159] שנג'ו פריץ בן ג'ואן פריץ דפ'יליגורטיש ששה וששה (*sic*) דינרין ג'יל פריץ דלושארקוש ערב.
- [160] רוי פריץ ודיאגו מרטיניץ ומרטין פריץ ואשתו ופ'ירן מרטין ומריא אשתו שכני דיסוג'ו ששה ליטרין ושנים עשר רוב' חט'.

[folio 4v°]

[1611] ג'ואן פורקו ואשתו דלבושטו מאה דינרין ועשרה רוב' חט' עדת בושטו ערבים.
 [162] לופי דלנא דלושארקוש ואשתו ששה עשר ליטרין על ב' שטרו' ובאחד ערב רומיב
 דבננו דלושארקוש.

[1631] ג'ואן פריץ דסטונינגה חמשים דינרין שנג'ו לוג'דור דלושארקוש ערב.

[164] ג'ואן פריץ דביאה שרטא מאה וחמשה עשר דינרין דון פסקל אבד דדישיננא אחיו
 ערב.

[1651] מרטין דהרנא דלושארקוש ואשתו אחד עשר רוב' חט' ושנים דינרין.

[1661] ג'ואן פריץ דליסגוריא שמונים וחמשה דינרין ועשרה רוב' חט'.

[1671] פרו שנג'יץ דשרושלדא הגדול שבעים דינרין פרו שנג'יץ אחיו ערב.

[1681] ג'ואן שנג'יץ דמינדסא חמשים דינרין דומינגו דמינדסא שכן אישטילה ערב.

[1691] פלגרין דמיליא דברבינסנא וג'ואן בנו שמונים דינרין ג'ואן דנברא ערב.

[1701] מיגאל שמיניץ דביינא וג'ילה יבמתו שמונים דינרין ורבית ה' שנים ויותר.

[1711] דונה ג'ואנה אלמנט פרא פלגרין דשטילה ודונה ג'ואנה בתה ששים דינרין גרציא בנה
 ערב.

[1721] פרו גרציץ ואשתו ופ'ירן גרציא ואשתו ומרטין פריץ ואשתו /דארילנו\ ששה ליטרין
 לופי פריץ קומדי דארילנו ערב.

[1731] מרטין פריץ פיגוגר ומיגאל פריץ אחיו ונשותיהם דהרוניץ ששים דינרין.

[1741] פ'ירן שנג'יץ ופרו שנג'יץ אחיו שכני ארילנו ונשותיהם ששים דינרין.

[1751] דון פ'ורטונו אלמורביט העשיר חייב לי ול'ורשי אחי ז'ל וחלקי עשרים ליטרין דון פ'ירן
 ג'יל דרשא ואשתו ודון ג'יל פריץ אחיו ואשתו ודון פרו גרציא דיהניץ ואשתו ודון

מרטין יניג'ץ ואשתו ויניגו פריץ אחיו ואשתו ערבים והשטר לשם אדוני אבי ז'ל.

[1761] דון מרטין איוניש שופט החצר ודון פרו שמיניץ דויראץ שופט שהיה ודון שמן יניג'ץ
 דיאן טודילה שהיה ודון פרו שמיניץ דמיריפ'ונטיש שופט החצר שהיה חייבים לי ול'ורשי
 אחי ז'ל וחלקי עשרה ליטרין והשטר לשם אדוני אבי ז'ל.

החובות שכתבתי בפנקסי זה כלם הם לשמי לבד החובות שכתוב בהם לשם מי
 הם. וגם כן יש שטרי חובות שכתוב בהם יותר ממה שהם חייבים ואני לא כתבתי
 כי אם מה שחייבים לי עתה וכשיפרעו לי מה שכתבתי בכל אחד מהם עם הרבית
 המגיע מכאן ואילך אתן לכל אחד שטר חובו.

[folio 5r]

[1771] יש לי כרם באישטילה בגבול קרקלשיטה למצר ר' יוסף אלמכרן ולמצר שמואל בני י'
 פועלים.

[1781] יש לי בית בלושארקוש למצר שער חומת העיר ולמצר פרי הניץ דרויטיג'י.

[179] עוד יש לי בשותפות בלושארקוש נחלות עם יורשי אחי ז"ל. בית למצר פשקל וגיואן פריץ דליסגוריא. בית למצר אלוירה גייל ולמצר גייל קצב. שני בתים סמוך לגשר ולנהר דלושארקוש מוחכרים בם אחרים שדה שהוא נקרא /לינר/ למצר שדה אירג' ולמצר גן הבישפי.

[180] הנחלות שיש לי בארילנו. שדה במעיין ארילנו למצר מרטין פירנדזיץ דמורינטין ולמצר הדרך ב' רוב' /זריעה/. שדה לפני ש' מריא למצר הדרך א' רוב' זריעה. שדה בשומילו למצר טרישא גייל ומרטין דהרונץ א' רוב'. שדה בקנטא ברנא למצר מרטין שנגיץ א' רוב'. שדה בלוזנו דלברגא למצר הנהר ב' שלי'. שדה בלברגא למצר אבד דארילנו שהיה א' רוב'. ועוד במקום זה למצר פירן איוניש ..(א'?) רוב'. שדה בארנסישטי למצד מרטין שנגיץ [...] ארין ג' רוב'. שדה למטה מש' ברטלומי למצר שדה קופרריאה א' רוב'. שדה בגרמון למצר קופדריש מדיקשטילו ו' רוב'.

[181] יש לי חט' באישטילה ובמקומות אחרים ברשותי שלש מאות רוב' ועשרים רוב' שעו'.

[182] יין לשתות ד' בתים.

[183] פרקמטיא משמוש ערש שוה ט"ו ליטרין ולא הוצאתי מטתי.

[184] כסף ב' מנים.

[185] פרדה שוה שלשה עשר ליטרין.

[186] יש לי צמר צואי ק' דוזינש.

[folio 1r]

Libro de registro de Yosef ha-Leví (*Juce Leví*), hecho en el mes de *ab* del año 83 del cómputo sencillo (*julio-agosto 1323*):

- [1] Johan Sanchiz de Verraiz (=Herraiz), vecino de Olit: 41 libras; y hay que contar el interés como está escrito en la carta de deuda; don Pascal y Catilina, su mujer, y Yenego Miguel Macua y Maria Johan, su amante, de Estella, garantes; y han pasado 6 años y 7 meses después del plazo de pago de la carta; pagó 9 libras; y tiene reconocimiento [de la deuda].
- [2] Lope Garcia de Opacu (*por Opacua*) y Maria Romiriz, su mujer, y Garcia, hijo de ambos: 150 *robos* de trigo; don Pero Garcia de Haniz, caballero, garante.
- [3] Don Pero Sanz de Miranda, vecino de Estella: 60 sueldos.
- [4] Sancho Martiniz de Abaigar y Garcia Viçcaino y Pere e Iqnisa, sus hijos: 60 sueldos.
- [5] Pero Sanchiz de Saruslada (o Sarusalda) (*¿por Sorlada?*) el Menor y Johan Martiniz de Mirefontes y Johan de Azedo, vecinos de Mirefontes, y Sancho

- Apariçio de Sarta (*¿Sartaguda?*) y Martin Ivañis y Pero Lopiz, vecinos de Azedo: 80 sueldos.
- [6] Pero Periz, de Morentin, hijo de Furtado: 70 libras; Sancho Gonçalbiz, de Morentin, garante.
- [7] Martin Garcia de Çabal, vecino de Allo, y Toda Miguel, su mujer: 30 *robos* de trigo.
- [8] Y además, él mismo: 80 sueldos; Pero Ortiz, de Allo, garante.
- [9] Pero Garcez y Sancha, su mujer, y Garcia Periz y Alvira, su mujer, vecinos de Arellano: 80 sueldos.
- [10] Ferran Ivañis, *escudero*, de Arellano, y doña Teresa, su mujer: 8 libras y 12 *robos* de trigo; y 2 años de interés.
- [11] Y además, él mismo y su mujer: 28 sueldos y 1 *robo* y medio de trigo; e interés, 2 años.
- [12] Martin Xemeniz, panadero, de Estella: 60 sueldos; don Pere de Huart (o de Vart), de Estella, garante.
- [13] Sancho Yeneguiz de Oteiza, vecino de Allo: 60 sueldos y 10 *robos* de trigo; Sancho Periz, hijo de Pero Sanchiz, de Allo, garante.
- [14] Don Pere de Huart (o de Vart) y Roldan y Lope, carniceros de Estella: 15 libras; y de interés, 5 años y más.
- [15] Y además, Roldan: 7 libras; don Pere de Huart (o de Vart), garante.
- [16] Doña Alvira, de Dicastillo, y Gonçalbo, Teresa, Iqnisa y Johan, sus hijos: 25 *robos* de trigo.
- [17] Semen Garcez, de Arellano: 40 sueldos y 6 *robos* de trigo; don Martin Sanchiz, de Arellano, garante.
- [18] Don Martin Sanchiz, de Arellano, y Gil Romiriz, *escudero*: 110 sueldos y 10 *robos* de trigo.
- [19] Pero Sanchiz de Villatorta y Semen Sanchiz y Martin Periz y Diago Lopiz y Garcia Rey, vecinos de Dicastillo: 100 sueldos y 10 *robos* de trigo.

[folio 1vº]

- [20] Miguel Garcez de Echarri, vecino de Estella, y su mujer: 40 sueldos; Johan Moscot (o Muscot), de Estella, garante.
- [21] Miguel Garcez de Liçarraga Sarria y Johan Martiniz de Ganuça, y Johan Martiniz de Mianta, vecinos de Ganuça: 40 sueldos; Domingo Sanz, de Estella, garante.
- [22] Ermena Periz, de Arinçano, y Ferran Ruiz y Pero Ruiz, sus hijos, y su nuera: 40 sueldos; Martin Periz y Ferran Sanchiz, de Arinçano, y Pero Sanz, de Estella, garantes.

- [23] Johan Periz de Torres y su mujer, vecinos de Arinçano: 20 sueldos; Ferran Ruiz y Pero Ruiz y Lope Xemeniz, de Arinçano (*interlineado*: garantes).
- [24] Yenego Martiniz y Martin Periz y Yenego Lopiz, de Arinçano: 40 sueldos; Diago Lopiz y Ruy Diaz y Ferran Ruiz y Pero Ruiz, de Arinçano, garantes.
- [25] Sanz de Legaria y Catilina, su mujer, vecinos de Estella: 7 libras; Johan Bon (o Bun), su suegro, garante.
- [26] Domingo Sanz y su mujer y Bartelome de Peralta, vecinos de Estella: 30 sueldos.
- [27] Lope Periz, *comde* de Arellano, y su mujer y el hijo de ambos: 53 sueldos y 10 *robos* de trigo.
- [28] Semen Gonçalbiz, *abad* de Morentin: 40 sueldos; don Gonçalbo Martiniz, caballero, su padre, garante; y de interés, 5 años.
- [29] Miguel Periz Libra, de Estella: 10 libras; Martin, su hermano, garante.
- [30] Semen Ortiz de Arriçala (o Ariçala) y Ochoa y Johan Periz y Sancho y Miguel de Iruñola: 20 sueldos y 15 *robos* de trigo; don Martin, *vicario* de Verico, garante.
- [31] Lazaro y su mujer, de Estella: 60 sueldos; don Pelegrin, de Estella, garante.
- [32] Martin Ferrandiz, *clerigo* de Dicastillo: 20 sueldos y 40 *robos* de trigo; don Ferran (*interlineado*: Ivañis), *escudero* de Arellano, (*interlineado*: garante).
- [33] Garcia Sanchiz, *criado* de doña Teresa de Arellano: 10 *robos* de trigo.
- [34] Don Ferran Ivañis, *escudero* de Arellano, y su mujer: 7 libras y media; Rodrigo Ivañis, su hermano, garante.
- [35] Miguel Garcia y Johan Garcia y Pero Garcia, hermanos, de Harroniz: 70 sueldos.
- [36] Ferran Periz y Garcia Martiniz y Semen Sanchiz, de Dicastillo: 67 sueldos y medio y 12 *robos* de trigo; Garcia Rey y Yenego Periz y Pero Martiniz, de Dicastillo, garantes.
- [37] Martin Periz y Gonçalbo Periz, su hermano, de Morentin: 110 sueldos y 17 *robos* de trigo.
- [38] Doña Teresa, mujer de Ruy Periz, de Arinçano, y Pero Garcia, de Arinçano: 100 sueldos y 10 *robos* de trigo; don Bernal Catelan, de Estella, garante.
- [39] Don Pelegrin Barrena (*¿por Barriga?*), de Estella: 80 sueldos; Yenego Miguel, de Estella, garante; y de interés 2 años.
- [40] Don Miguel Sanz, de Muez, y su mujer, y Miguel, hijo de ambos, y Johan, hijo de éste: 6 libras.
- [41] Y además, él mismo y su mujer y Johan Sanz de Artaberri y su mujer, de Estella: 14 libras.

[folio 2r]

- [42] Ruy Periz de Çudaire y Maria, su mujer, y Maria Periz, viuda de Fortuño de Barindano, y Toda Ortiz, su hija, de Estella: 9 libras; Fortuño de Eulate y Alvira, su mujer, y Johan Periz de Larrahona y Lope de Estella, garantes.
- [43] Jaimes Sanz, de Estella, y su mujer: 8 libras; Garcia Periz de Muru, vecino de Estella, garante.
- [44] Miguel Periz de Ayuca, vecino de Echarri: 60 sueldos; doña Maria y Sancho, su hijo, de Estella, garantes.
- [45] Johan Garcez de Cuevas, vecino de Viana: 10 libras en 2 cartas; y en una de ellas, garante, Johan Gil, de Viana.
- [46] Don Johan Martiniz de Medrano, el rico (=ricohombre)²⁶ y doña Alduença, su mujer: 60 (*interlineado*: libras); y de interés, año y medio.
- [47] Gonçalbo de Morentin y Graçia, su mujer: 40 sueldos y 10 *robos* de trigo.
- [48] Ferran Ivañis, de Dicastillo, y Alvira Xemeniz, su mujer: 10 libras y 30 *robos* de trigo; don Ferran Ivañis, de Arellano, (*interlineado*: garante).
- [49] Martin, hijo de Ferran Periz, de Allo: 72 sueldos; Pedro, su hermano, y Pero Garcia, cuñado de ambos, garantes.
- [50] Pero Garcia, de Allo, y Pedro, su cuñado: 50 sueldos y 5 *robos* de trigo.
- [51] Fortun Periz, de Allo, y su mujer: 40 sueldos y 20 *robos* de trigo.
- [52] Pero Martiniz, *cogot* (*¿un cargo?*) de Allo, y su mujer: 18 *robos* de trigo.
- [53] Pero Garcez Eçquerro, de Baigor (*¿por Baigorri?*) y Pascal, su hermano, y Garcia de San Bartelome: 80 sueldos.
- [54] Y además, Pero Garcez: 20 sueldos y 2 *robos* de trigo.
- [55] Garcia Periz, su hijo (*del anterior*): 50 sueldos; su padre, garante.
- [56] Pero Periz y Semen Periz, de Morentin: 80 sueldos.
- [57] Don Johan Periz, caballero, de Arellano: 80 sueldos.
- [58] Martin Ferrandiz y Ferran Periz, de Morentin, y Romeu Martiniz, de Barbarin, y Ferran Ivañis y Martin Sanchiz y Diago Ivañis, de Arellano: 80 *robos* de trigo.
- [59] Don Sancho Martiniz, *escudero* de Arellano, y Pero Sanchiz, su hijo: 8 libras, 2 sueldos y 16 *robos* de trigo.
- [60] Don Martin Ferrandiz, de Arellano, y Diago Ivañis, su hijo: 50 sueldos; Sancho Martiniz, de Arellano, garante.
- [61] Y además, ellos (*los anteriores*) y Romeu Martiniz, su yerno (*de Martin Ferrandiz*), de Barbarin: 80 sueldos y 10 *robos* de trigo.

²⁶ En *Doc. J.N. 1, passim* (por 1285 a 1329), figura Johan Martiniz Medrano, rico home, y en *Doc. J.N., 2, passim* (por 1335 a 1346), figura Johan Martiniz de Medrano, señor de Sartağuda.

- [62] Martin Sanchiz de Leiza (o de Leza), de Arellano, y Teresa, su mujer: 35 *robos* de trigo; don Ferran Ivañis y Romer Sanchiz y Martin Sanchiz, *capellan*, y Gil Romiriz, de Arellano, garantes.
- [63] Semen Garcez, de Arellano: 40 sueldos; Arnal de Estella y Ferran Ivañis, de Arellano, garantes.
- [64] Don Martin Martiniz, *abad* de Harroniz y Garcia Periz, *merçero* de Estella: 28 libras y 40 *robos* de trigo; don Miguel Garcia y Pero Martiniz y Johan Martiniz, vecinos de Harroniz, garantes.
- [65] Sancho Garcia, de Harroniz: 100 sueldos; Johan Martiniz, su suegro, y Miguel Periz, de Harroniz, garantes.

[folio 2vº]

- [66] Johan Garcia y Pero Martiniz de Lope, de Harroniz: 6 libras y 8 *robos* de trigo.
- [67] Y además, Pero Martiniz de Lope: 6 libras y 10 *robos* de trigo; Garcia Martiniz, de Harroniz, garante.
- [68] Martin Martiniz Larraça y su hermano, de Harroniz: 50 sueldos.
- [69] Pero Miguel y Miguel Periz, de Harroniz, y Martin Garcia y Johan Garcez; 8 libras y 20 *robos* de trigo.
- [70] Sancho Garcia Lareco, de Harroniz: 40 sueldos y 10 *robos* de trigo; Garcia Periz, su hermano, garante.
- [71] Don Martin Martiniz, *abad* de Harroniz: 7 libras; Sancho Xemeniz y Johan Martiniz, de Harroniz, garantes.
- [72] Don Pelegrin Mala Barba y doña Maria Sanz, su mujer, de Estella: 24 libras.
- [73] Pere Ivañis de Lacambra, vecino de Larraga: 53 libras; don Andreu de Leach (*por* Leache), de Estella, garante.
- [74] Bartelome Tijero (o *tejero*), de Estella, y su mujer: 80 sueldos en 2 cartas.
- [75] Romeu Martiniz, de Barbarin: 60 sueldos y 4 *robos* de trigo. Y además, 60 sueldos y 4 *robos* de trigo.
- [76] Y además, él mismo y su mujer: 7 libras y media.
- [77] Don Pere Aimeric, de Estella, y su mujer y su hijo: 6 libras y media.
- [78] Martin Periz, *borrilero* de Estella, y su mujer: 35 sueldos; Garcia de Segura, de Estella, y su mujer, garantes.
- [79] Lope Gran (o Garan, ¿*Garín?*), de Estella: 6 libras; Garcia Lopiz, su hermano, garante.
- [80] Ferran Ivañis, *amanio* (o *amaño*) de Estella, y Maria Periz, su mujer: 50 libras.

- [81] Ferran Martiniz, de Olit, y Oliva, su mujer: 20 libras y media; Martin, hijo de Tomas, de Olit, garante; y la carta está de más; y el resto es de Abraham, mi hijo; y la carta está a mi nombre.
- [82] Martin Xemeniz, panadero, de Estella, y su mujer: 60 sueldos.
- [83] Maria Garcia, de Arçoç: 46 [sueldos] y medio; Miguel Periz, *capellan* de Arçoç, garante.
- [84] Martin Sanz de Legaria, vecino de Estella, y su mujer: 11 libras y media.
- [85] Don Gil Garcia de Haniz, caballero, y Gil (*sic*), su hermano: 14 libras; Martin de Azedo, de Estella, garante.
- [86] Don Andreu de Leach (*por* Leache) y Pascal, su hermano, y sus mujeres, vecinos de Estella: 20 libras.
- [87] Don Martin, *abad* de Olisoain (*por* Orisoáin) y don Xemeno de Villamayor y Garcia Adam y Lope Periz y Sancho Lopiz, su hijo, y Sancho Periz de Etayo y Martin Sanchiz, su hijo, y Martin Periz, de Leharça: 375 (75 *interlineado*) *robos* de trigo; Garcia Martin y su mujer y su mujer (*sic*, *repetido*), y Salvador y su mujer, vecinos de Estella, garantes.
- [88] Don Johan Blanc, de Estella, y Pascala, su mujer, y Gil, su hijo, y Maria Johan, mujer de éste: 7 libras.
- [89] Y además, 40 sueldos, a nombre de Samuel, mi hijo. Y además, 12 libras, a mi nombre.
- [90] Don Johan de Viana, de Estella, y su mujer: 25 libras.

[folio 3r]

- [91] Don Martin Ferrandiz de Sarasa, caballero: 27 libras; don Pero Garcia de Haniz, caballero, y Lope Gil de Sarasa (*interlineado*: garantes).
- [92] Johan Periz, hijo de Pero Alcalde, de Mendavia, y su mujer: 18 libras; Domingo Periz y Garcia Miguel y Miguel Navarro y Navarro y Gonçalbo, de Mendavia, garantes.
- [93] Miguel Sanchiz de Aguilar ²⁷: 9 libras.
- [94] Lope Ruiz, de San Viçent, *escudero*, y su mujer: 10 libras; y de interés, 5 años y más; doña Godo, su madre, y Rodrigo Ivañis, de San Viçent, y Johan Martiniz de Peçiña, garantes.
- [95] Don Johan Periz de Leharça, de Estella, y Graçia, su mujer: 11 libras; doña Maria Periz, su suegra, garante.
- [96] Don Johan Periz, caballero, de Arellano: 11 libras y media.
- [97] Don Rodrigo Ivañis y Miguel Martiniz de Mendia y Martin Sanchiz y Garcia Periz y Ferran Ivañis y Martin Ferrandiz, vecinos de Arellano: 12

²⁷ En *Doc. J.N.*, 2, 272, aparece por 1335 un Miguel Sanchiz de Aguilar, sargento de armas.

libras; Aznar Martiniz y Pero Periz y Pere Ivañis y Sancho Martiniz, de Arellano, garantes.

- [98] Martin Periz, *pegujar* de Harroniz: 50 sueldos y 5 *robos* de trigo.
- [99] Pero Martiniz de Lope, de Harroniz: 100 sueldos; Johan Garcia y Sancho Garcia, de Harroniz, garantes.
- [100] Johan Periz, *texedor* (o Periz Texedor), y Garcia Ferrandiz, de Harroniz, y sus mujeres: 100 sueldos y 10 *robos* de trigo; Ferran Sanchiz, de Harroniz (*interlineado*: garante).
- [101] Pero Martiniz, hijo de Amigo, y Sancho Martiniz, de Harroniz: 8 libras y 16 *robos* de trigo; Yenego Sanz, garante.
- [102] Y además, Pero Martiniz y Johan Garcia, de Harroniz: 100 sueldos y 10 *robos* de trigo.
- [103] Sancho Martiniz, de Harroniz: 100 sueldos y 10 *robos* de trigo; Pero Martiniz, su suegro, garante.
- [104] Don Pero Sanz, de Harroniz, y Johan Garcia, su yerno, y Miguel Garcez, *clerigo*: 11 libras y 20 *robos* de trigo.
- [105] Gil Garcia, *escudero* de Harroniz: 14 libras; el *abad* de Harroniz y Furtado Diaz y Yenego Sanz y Xemeno, *pellejero*, (*interlineado*: y Martin Sanz), de Harroniz, garantes.
- [106] Don Miguel de Taraçona, *monje de Irach* (*por* Irache): 7 libras y 20 *robos* de trigo; en 4 San Miguel venideros.
- [107] Pero Martiniz Beloy (o Beluy), de Dicastillo, y su mujer, y Teresa, hija de ambos: 4 libras y 8 *robos* de trigo; Ferran Ivañis y Pero Ruiz, de Dicastillo, garantes.
- [108] Don Johan Lopiz, de Morentin, y Martin Ferrandiz y Ferran Periz, su hermano: 10 libras.
- [109] Gonçalbo Periz, de Morentin: 60 sueldos y 6 *robos* de trigo.
- [110] Sancho Periz, hijo de Pero Sanchiz, de Allo: 44 *robos* de trigo; Pero Martiniz, *cogot* de Allo, garante.
- [111] Yenego Periz de la Botica, de Dicastillo, y su mujer: 20 *robos* de trigo; Garcia Rey, garante.
- [112] Garcia Rey y su amante y Yenego Periz y su mujer y Ferran Martiniz y su mujer y doña Alvira, vecinos de Dicastillo: 72 sueldos y 33 *robos* y medio de trigo.

[folio 3vº]

- [113] Orti y su mujer y Miguel Miri (o Meri) y su mujer y Pero Sanz, su yerno: 87 sueldos y medio y 13 *robos* de (*interlineado*: trigo).

- [114] Don Pero Xemeniz de Murundoa y Toda Periz, su mujer, y Sancho Martin y su mujer y Garcia Periz y su mujer y Semen Periz y Martin Xemeniz y Pero Xemeniz, su hermano, vecinos de Olcoç: 11 libras y 26 *robos* de trigo; Martin Xemeniz de Aransos, garante.
- [115] Pero Sanz de Sarria y su mujer, vecinos de La Pont (*por* Puente la Reina): 13 libras.
- [116] Pero Sanz y su mujer y Sancho Lopiz y su mujer, de Çirauqui: 100 sueldos y 10 *robos* de trigo; Sancha Periz, de Çirauqui, (*interlineado*: garante).
- [117] Doña Teresa y Yenegro Periz, su hijo, y la mujer de éste (*siguen 2 palabras tachadas, ilegibles*), de Obanos: 12 libras.
- [118] Pascal Donat y su mujer, de La Pont (*por* Puente la Reina): 66 sueldos.
- [119] Johan Martin de Mañeru y su mujer, Toda Periz: 60 sueldos y 8 *robos* de trigo.
- [120] Pero Garcia, de La Pont (*por* Puente la Reina), y Sancho de Soracoïç, su hermano, de La Pont (*por* Puente la Reina): 7 libras.
- [121] Pero Lacuesta, de Mendigorria, y su mujer y su hermano: 50 sueldos y 7 *robos* y medio de trigo.
- [122] Don Johan de Aniz, escribano de La Pont (*por* Puente la Reina) y doña Johanna, su mujer: 25 libras y 10 sueldos.
- [123] Y además [él mismo]: 13 libras.
- [124] Don Marco, zapatero, (*interlineado*: hijo de Johan Ortiz), de La Pont (*por* Puente la Reina): 61 libras y 10 sueldos; doña Costança, de La Pont, garante.
- [125] Xemeno, de La Pont (*por* Puente la Reina), hijo de Orti, y su mujer: 7 libras y 16 sueldos.
- [126] Sancho Eçquerra, de La Pont (*por* Puente la Reina): 12 libras; don Johan de Aniz, garante.
- [127] Martin, zapatero, hijo de Domingo, molinero, de La Pont (*por* Puente la Reina): 6 libras.
- [128] Graçia Garcez, de Obanos, y Miguel Xemeniz, su hijo: 78 sueldos; Semen Garcez y Garcia Miguel, de Obanos, (*interlineado*: garantes).
- [129] Domingo, *capellan* (o Capellan) de Çurrubutia (*¿por Zubiurrutia?*): 78 sueldos; Pero Periz, hijo de Inglés (?), garante.
- [130] Don Pero Sanz y Miguel Sanz, de Villanueva: 50 sueldos; Miguel Xemeniz, de Estella, garante.
- [131] Sancha Periz, de Çirauqui: 20 sueldos y 3 *robos* de trigo; Graçia, su hermana, y Andreu, su hijo, garantes.
- [132] Martin Lopiz, de Esporonçeda, y Maria Lopiz, su hermana: 60 sueldos.
- [133] Pero Mues Bellido y Alvira y Johan y Pedro y Miguel, sus hijos, de Los Arcos: 60 sueldos.

- [134] Johan Periz de Lacueva, de Los Arcos: 100 sueldos; don Martin Miguel, *vicario*, y Johan Martiniz, de Los Arcos, (*interlineado*: garantes).
- [135] Gorgorio Çentol (o Çintol), de Los Arcos: 10 libras; y además, él mismo y su mujer: 100 sueldos.
- [136] Y además, él mismo y Pero Mues, de Los Arcos: 10 libras.

[folio 4r]

- [137] Martin Sanchiz de Armañanças, vecino de Los Arcos: 100 sueldos; Martin de Piedrola ²⁸, vecino de Los Arcos, garante.
- [138] Miguel Roldan, de Los Arcos: 40 sueldos y 20 *robos* de trigo; Martin Sanchiz, *capellan* (o Sanchiz Capellan), garante.
- [139] Pero Martiniz, de Mendaça: 45 sueldos y 5 *robos* de trigo; Garcia Periz, de Mendaça, garante.
- [140] Martin Pascal y Garcia, hijo de Maria Xemeniz, y Johan Periz y Johan Martiniz, vecinos de Mendaça: 100 sueldos; Johan Sanchiz, de Mendaça, garante.
- [141] Johan Martiniz, de Villanueva (*tachado*: [Villa]mayor), y Martin Sanchiz, *çerrajero*, y Ruy Periz y Martin Sanchiz y su mujer y Ferran Sanchiz y su mujer: 40 *robos* de trigo; Garcia Periz, de Villanueva, garante (*tachado*: garantes).
- [142] Alvira Sanchiz, de Felegortes (*por* Heregortes): 40 sueldos y 10 *robos* de trigo; Garcia Periz, de Villanueva, garante.
- [143] Martin Ivañis y Johan, hijo de Yenegro de Irach (*por* Irache), y Johan, hijo de Pero Eçquerra, de Piedramillera: 100 sueldos y 2 sueldos (*sic*).
- [144] Garcia Ortiz de Armañanças, caballero, y doña Alfonsa ²⁹, su mujer, y Ferran Garcia, hijo de ambos, y la mujer de éste y Gonçalbo Garcia, su hermano: 60 sueldos; y de interés 5 años.
- [145] Romer Garcia, *escudero*, de Armañanças, y su mujer: 40 sueldos; y de interés, 3 años; Ruy Garcia, su hermano, garante.
- [146] Domingo (*interlineado*: Periz), de Lerin, el Mayor: 6 libras.
- [147] Martin Gil de Armañanças y Ferran Garcia, *escuderos*; 24 *robos* de trigo; y de interés, 3 años.
- [148] Pascala, de Leharça; 20 sueldos; y de interés, 4 años.

²⁸ En *Doc. J.N.*, 1, 243-346 (cuentas del tesorero de 14 octubre 1329) y 246-288 (inventario de 1329 de los bienes tomados en el asalto a la judería de Estella), aparece un Martin de Piedrola que podría ser este mismo.

²⁹ Está escrito en hebreo Alfa, con signo de abreviatura sobre la f.

- [149] Alvira Nadal, de Saruslada (o Sarusalda) (*¿por Sorlada?*), y Martin, su yerno: 9 libras.
- [150] Lope Ivañis, de Leharça, y Alvira, su mujer: 90 sueldos y 12 *robos* de trigo; doña Iqnes, de Leharça, garante.
- [151] Don Pero Sanchiz, de El Busto, y Johan Periz, *clerigo*, y Johan Sanchiz, de El Busto: 110 sueldos y 10 *robos* de trigo; Sancho Lopiz, de El Busto, garante.
- [152] Ruy Periz, de El Busto, y Martin Sanchiz y Martin Miguel y su mujer y Garcia Alfonso: 50 *robos* de trigo.
- [153] Y además, Ruy Periz y Diago Sanchiz y Martin Sanchiz, de El Busto: 45 (*interlineado el 5*) *robos* de trigo.
- [154] Pero Sanchiz, *abad* de Naçar, y Johan Periz, de Lodosa, y Martin Periz y Pero Periz, su hermano, de Los Arcos: 30 *robos* de (*interlineado*: trigo).
- [155] Sancho Ruiz, hijo de Martin Ruiz, de Los Arcos: 10 libras; Pero Blaçqueç, de Los Arcos, garante.
- [156] Miguel Martiniz, de El Busto, y Diago Sanchiz y Martin Periz y Martin Miguel, de Aguilar: 30 *robos* de trigo.
- [157] Pelegrina, de Los Arcos, y Toda, su hija, y Johan Barriga, su yerno, y Sancha, mujer de éste: 6 libras y 12 sueldos.
- [158] Pero Garcia de Lana y su mujer y Pero de Unx y su mujer y Pero Johan, de Los Arcos: 30 sueldos.
- [159] Sancho Periz, hijo de Johan Periz, de Felegortes (*por Heregortes*): 6 y 6 (*sic, ¿por 66?*) sueldos; Gil Periz, de Los Arcos, garante.
- [160] Ruy Periz y Diago Martiniz y Martin Periz y su mujer y Ferran Martin y Maria, su mujer, vecinos de Desojo: 6 libras y 12 *robos* de trigo.

[folio 4vº]

- [161] Johan Porco (o Furco) y su mujer, de El Busto: 100 sueldos y 10 *robos* de trigo; el concejo de El Busto, garante.
- [162] Lope de Lana, de Los Arcos, y su mujer: 16 libras, en 2 cartas; y en una, garante Romeu de Baño (o Bañano), de Los Arcos.
- [163] Johan Periz de Eçtuñiga: 50 sueldos; Sancho, *luchador* (o Sancho Lojedor), de Los Arcos, garante.
- [164] Johan Periz de Via (*¿por Villa?*) Sarta: 115 sueldos; don Pascal, *abad* de Desiñana, su hermano, garante.
- [165] Martin de Harana (o Eraña), de Los Arcos, y su mujer: 11 *robos* de trigo y 2 sueldos.
- [166] Johan Periz de Liçagurria (*por Lazagurría*): 85 sueldos y 10 *robos* de trigo.

- [167] Pero Sanchiz, de Saruslada (o Sarusalda) (*¿por Sorlada?*), el Mayor: 70 sueldos; Pero Sanchiz, su hermano, [el Menor], garante.
- [168] Johan Sanchiz, de Mendaça: 50 sueldos; Domingo de Mendaça, vecino de Estella, garante.
- [169] Pelegrin de Milia (o Milla), de Berbinçana, y Johan, su hijo: 80 sueldos; Johan de Navarra, garante.
- [170] Miguel Xemeniz, de Viana, y Gila, su cuñada: 80 sueldos; y de interés, 5 años y más.
- [171] Doña Johanna, viuda de Pere Pelegrin, de Estella, y doña Johanna, su hija: 60 sueldos; Garcia, su hijo, garante.
- [172] Pero Garcez y su mujer y Ferran Garcia y su mujer y Martin Periz y su mujer, (*interlineado*: de Arellano): 6 libras; Lope Periz, *comde* de Arellano, garante.
- [173] Martin Periz, *pegujar*, y Miguel Periz, su hermano, y sus mujeres, de Harroniz: 60 sueldos.
- [174] Ferran Sanchiz y Pero Sanchiz, su hermano, vecinos de Arellano, y sus mujeres: 60 sueldos.
- [175] Don Fortuño Almorabit, el rico (= *ricohombre*), nos debe a mí y a los herederos de mi hermano, de bendita memoria, y mi parte son 20 libras; don Ferran Gil de Sarasa y su mujer y don Gil Periz, su hermano, y la mujer de éste y don Pero Garcia de Haniz y su mujer y don Martin Yeneguiz y su mujer y Yenegro Periz, su hermano, y la mujer de éste, garantes; y la carta está a nombre de mi señor padre, su memoria sea bendita.
- [176] Don Martin Ivañis, juez de la corte, y don Pero Xemeniz de Verraiz (= *Herraiz*), juez que fue, y don Semen Yeneguiz, *dean* de Tudela que fue, y don Pero Xemeniz de Mirefontes, juez de la corte que fue, nos deben a mí y a los herederos de mi hermano, de bendita memoria, y mi parte son 10 libras; y la carta está a nombre de mi señor padre, su memoria sea bendita.

Las deudas que he escrito en este libro de registro mío, todos están a mi nombre, excepto aquellas deudas en las que está escrito a nombre de quien están.

Y también hay cartas de deuda en las que consta más de lo que ellos adeudan, pero yo no he escrito [aquí] sino lo que me deben ahora; y cuando me paguen lo que he consignado en cada uno de ellos con el interés que sobrevenga de aquí en adelante, le daré a cada uno su carta de deuda.

[folio 5r]

- [177] Tengo una viña en Estella, en el término de Carcalaseta, que linda con Yosef (*Juce*) Almacarén y con Samuel, mi hijo; 10 peonadas.
- [178] Tengo una casa en Los Arcos, que linda con la puerta de la muralla de la ciudad y con Pere Haniz de Roitegui.
- [179] Además, tengo en Los Arcos unas heredades en sociedad con los herederos de mi hermano, de bendita memoria. Una casa que linda con Pascal y Johan Periz de Liçagurria (*por* Lazagurria); una casa que linda con Alvira Gil y con Gil, carnicero; dos casas colindantes con el puente y con el río de Los Arcos, alquiladas a otros; un campo llamado (*interlineado*: Linar), que linda con un campo [del monasterio] de Irach (*por* Irache) y con un huerto del *bispe*.
- [180] Las heredades que tengo en Arellano: Un campo en el manantial de Arellano, que linda con Martin Ferrandiz de Morentin y con el camino, de 2 *robos* (*interlineado*: de siembra); un campo delante de Santa Maria, que linda con el camino, de 1 *robo* de siembra; un campo en Sumillo, que linda con Teresa Gil y Martin de Harroniz, de 1 *robo*; un campo en Cantabrana, que linda con Martin Sanchiz, de 1 *robo*; un campo en Lozano de Labarga, que linda con el río, de 2 seli...; un campo en Labarga, que linda con el *abad* de Arellano que fue, de 1 *robo*; y además, en este mismo lugar, lindando con Ferran Ivañis, [un campo de] [¿1?] *robo*; un campo en Aranaçesti, que linda con Martin Sanchiz ... , de 3 *robos*; un campo debajo de San Bartelome, que linda con un campo de la *Co[n]fraría*, de 1 *robo*; un campo en Garmon (o Gramon), que linda con *co[n]padres* (¿*cofrades*?) de Dicastillo, de 6 *robos*.
- [181] Tengo trigo en Estella y en otros lugares, en mi propiedad, 300 *robos*; y 20 robos de cebada.
- [182] [Tengo] vino para beber, 4 *bates* (*medida de capacidad de líquidos, podría equivaler a: cubas*).
- [183] [Tengo] mercancía de ajuar de cama que vale 15 libras, y no he sacado (*e. d., excluido*) mi cama.
- [184] [Tengo] plata, 2 minas (*moneda bíblica*).
- [185] [Tengo] una mula que vale 13 libras.
- [186] [Tengo] lana de tejer, 100 *dozenas* (*peso de 12 libras, que se usó en Navarra*).

1323, agosto. [Estella].

Libro de registro de Abraham bar Yosef..., muy probablemente, Abraham Leví, hijo del Yosef (Juce) Leví cuyo libro de registro se recoge en el doc. 10.

Ambos libros están fechados en el mismo mes y año y varios de los deudores cristianos figuran en los dos. Juce menciona (núm. 81) que una de sus cartas de deuda está a nombre de su hijo Abraham.

Contiene lista de sus deudores cristianos (consignando nombre, lugar de residencia y a veces profesión del deudor, cuantía de la deuda y garante) y relación de sus bienes. Al dorso, escrito en hebreo, pone: "Abraham bar Yosef, en ... de agosto, [era] [13]61; y de la Creación, un día antes de ... .. [año] [50]83".

AGN, Comptos, Caj. 192, núm. 30.

Pub. Y. T. Assis-R. Magdalena, *Yehudé Nav.*, núm. 11, pp. 144-149.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 25.1-25.3.

[folio A]

- [1] דון אנגיל בן דון פרו גרציץ דיהרוניץ אדון שרטודה שהיה /חלקי/ ששה עשר ליטרין וארבעים רובעי חטה על שני שטרות /מיותר/ לשם אבא מרי ולשם ר' יעקב דודי ורבית[ארבעה שנים ועברו שנים יותר ערבים דון פ'ראן שנגיץ דמורקורו פרש ושנגיץ שמיניץ דהרוניץ ושי... (agujero en el documento) מרטינץ דוליטה פרש ורוי לופיץ אשגודירו בן דונה שנגי'ה רמיריץ.
- [2] פ'ראן פריץ בן פ'ורטונו ואלוירה פריץ אשתו עשרים וחמשה דינרין ושלושים רובעי חטה על שטר מיותר דקשטילו.
- [3] דון שמין פריץ שופט היבלטי חמשה עשר ליטרין על שטר מיותר ערבים דון אנדריב דטילג' ודון יניגו ביקריו דשי'ג'ואן ודונה ג'ואנה אמו על שטי' מיותר.
- [4] דון פרא דוארט קצב ואשתו שכני אשטילה שמונה ליטרין עי'ש'מיו' (על שטר מיותר) אע"פ שהוא חייב לי יותר אני אפטור אותו בעבור הסך הנזכר בעבור שהוא חייב הרבה ואיני יודע אם אוכל לגבות הסך הנזכר בעבור שאני מן האחרונים.
- [5] דון רמיר פריץ אדון שרטודה שלשה עשר ליטרין ושנים עשר רובעי חטה ערבים דון אנגיל גלח דהרוניץ אחיו ולורנט בן דומינגו גרציץ דשישמה.
- [6] דון פ'ראנדו יואניש בן רודריגו יואניש דדקשטילו ששה ליטרין ושלושה עשר רובעי חטה על שטר מיותר ערב דון פרו /מגיל/ גלח דידיקשטילו.
- [7] פ'ראן שמיניץ דסקונה ופ'ראן מרטינץ בן מרטין פריץ דלבודיגה חמשה עשר רובעי חטה על ש' מי' ערב גרציא פריץ ריי דקשטילו.
- [8] פ'ראן מרטינץ בן מרטין פריץ דילבודיגה ושנגי'ו רימיריץ בן רמיר שנגיץ חמשה עשר רובעי חטה על ש' מי' ערבים מרטין דיין דאובנוש ופ'ראן שמיניץ דסקונה בן שמין גרציץ דקשטילו.
- [9] שנגי'ו גרציא בן גרציא לריקו שלשים דינרין ושלושה רובעי חטה על ש' מי' ערב גרציא מרטינץ בן מרטין דרצייה חתנו הרוניץ.

- [10] מיגייל מרטינץ בן מרטיין פורקו ואלוירה שנץ אשתו מאה דינרין ועשרה רובעי חטה על ש' מיו' ערבים מיגייל פריץ דיג'ברי/יא\ ופרו מרטינץ בן אמיוגו (ושנג'ו: *tachado*) ושנג'ו מרטינץ בן מרטיין גרצ'א וגרצ'א מרטינץ בן מרטיין גרנד אחיו הרוניץ.
- [11] גרצ'א מרטינץ דרצ'יא ושנג'ה גרצ'א אשתו חמשים דינרין וחמשה רובעי חטה על ש' מיו' הרוניץ.
- [12] פרו מרטינץ ומרטיין פריץ וג'ואן מרטינץ אחיו בני מרטיין גלברה ושנג'ו שמיינץ בן דומינגו בלסא חמשים דינרין וחמשה רובעי חטה על שט' מיותר הרוניץ.
- [13] ברטילומיב בן דון פרו שנג'יץ דילוקיין בולשירו שלשים וחמשה דינרין על שט' מיות' ערבים דון פ'רנדו בולשירו וגרצ'א מיגייל דאורה הדר בארינל אשטילה.
- [14] פדרו יואניש בן דון פדרו יואניש דילקלבה שנים עשר ליטרין ושלשים רובעי חטה מדת אשטילה על ש' מיו' ערב גרצ'א דיפדרו אוניקה דילרנה.
- [15] מרטיין מרטינץ בן ג'ואן מרטינץ וגרצ'א מרטינץ בן מרטיין ארצ'יא ארבעים דינרין וארבע/ה\ רובעי חטה על שט' מיו' ערב מרטיין שנג'יץ בן שנג'ו קורטיש הרוניץ.
- [16] מריא גרצ'א אלמנת שימינו גלברה ואלוירה שימיניץ בתה ושנג'ו שימיניץ חתנו ארבעים דינרין וארבעה רובעי חטה על ש' מיו' הרוניץ.
- [17] מרטיין מרטינץ דלרצה ומרטיין קורטיש וג'ואן גרצ'יץ דליצלדיקו וג'ואן פריץ בלצן ומיגייל פריץ בן פרו שמיינץ דבריונובו ששים דינרין וחמשה רובעי חטה על ש' מי/הרונץ\.
- [18] גרצ'א מרטינץ בן דונה טודה פריץ דמינדייה וג'ואן פריץ בן ג'ואן אסקרה וגרצ'א פריץ בן טודה פריץ דיבריונובו שלשים וחמשה דינרין וארבעה רובעי חטה על ש' מיו' הרוניץ.
- [19] שנג'ו דילנה לברדרו וקטילינה אשתו שלשים דינרין על ש' מיו' ערבת דונה טודה אשטילה.
- [20] מיגייל פריץ בן פרו שימיניץ/דיברי/יא\ דבריונובו שלשים דינרין ושלשה רובעי חטה על שטור מיותר ערב פרו שנג'יץ בן שנג'ו מרטינץ בילסא הרוניץ.
- [21] גונצלבו מיגייל בן מיגיליגו וג'ואן שמיינץ בן שמין גרצ'יץ ארבעים דינרין וארבעה רובעי חטה על ש' מיו' ערב שנג'ו מרטינץ דלדה קצב אשטילה.
- [22] רודריגו אורטיץ ופרו אורטיץ אחיו שיכניי הבלטי ארבעים דינרין וארבעה רובעי חטה על ש' מיו' ערב שנג'ו מרטינץ קצב אישטילה.
- [23] [דזונה] פשקלה אשת ג'ואן מרטיין קוריילו שלשים דינרין על ש' מיו' ערבים ברטילומיב דילוקיין בורשילו ומרטיין שמיינץ ומרין שמיינץ דמירנדה אשטילה.
- [24] דון מרטיין פריץ דביקונייה ודונה אלוירה אשתו וג'ואן פריץ בנס שמונים דינרין על ש' מיו' אשטילה.
- [25] דון גרצ'א שנג'יץ דרמנדיה ושנג'ו גרצ'א דאמשקואה ארבעים וחמשה דינרין וחמשה רובעי חטה על ש' מיו'.
- [26] פונץ בן דומינגו פונץ דארינל וגרצ'א אשתו [...] (*agujero en el documento*) [שזלשנזום וחמשה דינרין על ש' מיו' ערבים מיגייל דלויה גרצ'א...].

- [27] דון מיגיל יואניש בן דון ג'ואן אשטיבן [...] (*agujero*) ודונה אלויירה אשתו חמשים דינרין ועל ש' מיו' ערב דון פשקל אחיו אשטילה.
- [28] שנג'ו [מר]טינץ בן מרטיין יואניש ומרטיין פריץ בן [...] (*agujero*) שנג'יץ בן שנג'ו פריץ דהרונניץ חמשים דינרין ושבעה רובעי חטה על ש' מיו' [...] (*roto el doc.*).
- [29] דון פרו שנג'יץ דיילה ומרטיין פריץ קפילן /בנו/ שכני הבלטי שמונים דינרין על נש' מיו' ערבים דונה ג'ואנה אשת דון ג'ואן שפץ הבלטי שהיה ודון יניגו בנה בק [ריו דש'] ג'ואן.
- [30] דונה טודה שנג'יץ בת דון שנג'ו פריץ אבט דליהורין שלשים דינרין על ש' מיו' אחר שניכתי הרבית משנים הבאים ערב שלבדור בן דון גרציא מיגיל נומינסא.

[folio B]

- [31] [...] ... .. [אז] (*roto el doc.*) שמונים דינרין וע [שרה] רובעי חטה [על שטר] מיותר ערבזם מרטיין בירגרה בן שנג'ו בירגרה ומרטיין שנג'יץ נכדו שמין קרוון הרוניץ.
- [32] שנג'ו פריץ בן דון ג'ואן מסונירו ופשקלה אשתו ארבעים וחמשה דינרין על ש' מיותר ערב דון גרציא דש' פרא אורטילנו אשטילה.
- [33] דון פדרו שנג'יץ מנירה בן שנג'ו גרציא וגרציא פריץ בנו חמשים דינרין וששה רובעי חטה על שט' מיו' הרוניץ.
- [34] [...] (*agujero en el documento*) [מר]טינץ איפ'נצון חלקי שנים עשר רובעי חטה על שט' מיו' ערבים פ'ראן שנג'יץ בן שנג'ו פריץ איפ'נצון ואלויירה פ'ורטדה אמו בת ג'ואן פ'ורטדו ארינצנו.
- [35] [...] [א]יץ בקריו דלריהונה שמונים דינרין על שט' מיו' ערב שנג'ו מרטיין דלדה קצב [אז]שטילה.
- [36] [...] [ש]נג'יץ בן שנג'ו גרציא ודונה טרישה אשתו מאה ועשרה רובעי חטה אחר [ש]ניכתי הרבית משנים הבאים ערבים שנג'ו גרציא בן גרציא גרציץ ודונה [מ]ריא אשתו מוריו.
- [37] גרציא שנג'יץ בן שונג'ו בלצה ופרו שנג'יץ בן שנג'ו פריץ שכיני דארנלג' (חמשים *tachado*) חמשים דינרין ועשרה רובעי חטה ע' ש' מי' ערב [ש]נג'ו מרטינץ דלדה קצב אשטילה.
- [38] דון /פרא/ פשקל בוריירו ודונה גרנדה אשתו מאה דינרין אשטילה.
- [39] דון גורגוריו ודונה אלויירה אשתו חלקי שלשים דינרין ערב שנג'ו גרציא דולישואן בוריירו אשטילה.
- [40] פ'ראן רואיץ דרינצנו וגרציא אשתו וארמנא פריץ אמו חלקי תשעים רובעי חטה ערבים פרו רויץ אחיו ואשתו.
- [41] פרו רויץ דרינצאנו ואשתו חלקי ששים רובעי חטה ערבת דונה אלויירה מרטינץ אשת דיניגו מרטינץ דידיקשטילו.
- [42] יש לי בשימוש ערש עשרים דינרין אחר שהוצאתי מטתי כמו שאנו רגילין.
- [43] יש לי במשכונות שלשה עשר ליטרין.

[44] כרם בלמייר הנקרא בינטושו שנים עשר פועלים מפודר מלירע (sic) דונה מרינה האופנית ומצד שני דון פרו יואניש ספטירו חתן דון ג'ואן פריץ רימון ודון גרציא שניץ דלנה ומשני צדדים דרכי הרבים.

[folio A]

- [1] Don Angel, hijo de don Pero Garcez de Harroniz, señor de Sartaguda que fue, (*interlineado*: mi parte): 16 libras y 40 robos de trigo en 2 cartas (*interlineado*: que están de más) a nombre de mi señor padre y de mi tío Jacob; interés, 4 años y pasaron 2 más; garantes, don Ferran Sanchiz de Morcoro, caballero, y Sancho Xemeniz de Harroniz y ... (*agujero en el doc.*) Martinez de Olite, caballero, y Ruy Lopiz, *esgudero* (*por escudero*), hijo de doña Sancha Remiriz.
- [2] Ferran Periz, hijo de Fortuño, y Alvira Periz, su mujer: 25 sueldos y 30 [robos] de trigo, en una carta que está de más; Dicastillo.
- [3] Don Semen Periz, juez de Eulate: 15 libras, en una carta que está de más; garantes, don Andreu de Tilch (*lectura dudosa*) y don Yenegro, *vicario* de San Johan, y doña Johanna, su madre; en una carta que está de más.
- [4] Don Pere de Huart (o de Vart), carnicero, y su mujer, vecinos de Estella: 8 libras, en una carta que está de más; aunque él me debe más, yo le libero por la cantidad citada porque él debe mucho y no sé si podré cobrar la cantidad citada, pues yo soy de los últimos [acreedores en cobrar].
- [5] Don Remir Periz, señor de Sartaguda ³⁰: 13 libras y 12 robos de trigo; garantes, don Angel, cura de Harroniz, su hermano ³¹, y Lorent, hijo de Domingo Garcez, de Sesma.
- [6] Don Ferrando Johannes, hijo de Rodrigo Johannes, de Dicastillo: 6 libras y 13 robos de trigo, en una carta que está de más; garante, don Pero (*inter-mxlineado*: Miguel), cura de Dicastillo.
- [7] Ferran Semeniz d'Açcona y Ferran Martinez, hijo de Martin Periz de la Bodega: 15 robos de trigo, en una carta que está de más; garante, Garcia Periz Rey; Dicastillo.
- [8] Ferran Martinez, hijo de Martin Periz de la Bodega y Sancho Remiriz, hijo de Remir Sanchiz: 15 robos de trigo, en una carta que está de más; garantes, Martin Diaz de Obanos y Ferran Semeniz d'Açcona, hijo de Semen Garcez; Dicastillo.

³⁰ En *Doc. J.N.*, 1, 246-354 (inventario de 1329 de los bienes tomados en el asalto a la judería de Estella) aparece un Remir Periz d'Arroniz, ricohombre, que seguramente es este mismo; aparece varias veces más en ese mismo volumen, por los años 1311 a 1329.

³¹ Es el mismo don Angel que aparece en el núm. [1] de este mismo documento.

- [9] Sancho Garcia, hijo de Garcia Lareco ³²: 30 sueldos y 3 robos de trigo, en una carta que está de más; garante, Garcia Martinez, hijo de Martin de Arracia, su yerno; Harroniz.
- [10] Miguel Martinez, hijo de Martin Porco (o Furco) y Alvira Sanz, su mujer: 100 sueldos y 10 robos de trigo, en una carta que está de más; garantes, Miguel Periz d'Echavarri (*corregido en*: d'Echevarria) y Pero Martinez, hijo de Amigo (*tachado*: y Sancho) y Sancho Martinez, hijo de Martin Garcia, y Garcia Martinez, hijo de Martin Grand, su hermano; Harroniz.
- [11] Garcia Martinez de Arracia y Sancha Garcia, su mujer: 50 sueldos y 5 robos de trigo, en una carta que está de más; Harroniz.
- [12] Pero Martinez y Martin Periz y Johan Martinez, su hermano, hijos de Martin Galbarra, y Sancho Xemeniz, hijo de Domingo Belça: 50 sueldos y 5 robos de trigo, en una carta que está de más; Harroniz.
- [13] Bartelomeu, hijo de don Pero Sanchiz de Luquiayn, *bolsero*: 35 sueldos, en una carta que está de más; garantes, don Ferrando, *bolsero*, y Garcia Miguel de Urrea, que reside en Arenal (*barrio de Estella*); Estella.
- [14] Pedro Johannes, hijo de don Pedro Johannes de la Calva: 12 libras y 30 robos de trigo, medida de Estella, en una carta que está de más; garante, Garcia de Pedro Onieca, de Larraga.
- [15] Martin Martinez, hijo de Johan Martinez, y Garcia Martinez, hijo de Martin Arracia: 40 sueldos y 4 robos de trigo, en una carta que está de más; garante, Martin Sanchiz, hijo de Sancho Cortes; Harroniz.
- [16] Maria Garcia, viuda de Xemeno Galbarra, y Alvira Xemeniz, su hija, y Sancho Xemeniz, su yerno: 40 sueldos y 4 robos de trigo, en una carta que está de más; Harroniz.
- [17] Martin Martinez de Larraza ³³ y Martin Cortes y Johan Garcez de Lizaldecu y Johan Periz Balzan y Miguel Periz, hijo de Pero Xemeniz de Barrionovo: 60 sueldos y 5 robos de trigo, en una carta que está de más; (*interlineado*: Harroniz).
- [18] Garcia Martinez, hijo de doña Toda Periz de Mendia, y Johan Periz, hijo de Johan Eçquerra, y Garcia Periz, hijo de Toda Periz de Barrionovo: 35 sueldos y 4 robos de trigo, en una carta que está de más; Harroniz.
- [19] Sancho de Lana, *labrador*, y Catilina, su mujer: 30 sueldos, en una carta que está de más; garante, doña Toda; Estella.
- [20] Miguel Periz, hijo de Pero Xemeniz (*interlineado*: de Berria) de Barrionovo: 30 sueldos y 3 robos de trigo, en una carta que está de más; garante, Pero Sanchiz, hijo de Sancho Martinez Belça; Harroniz.

³² Sin duda es el mismo Sancho Garcia Lareco, de Harroniz, que figura en el doc. 9, núm. 70.

³³ Sin duda es el mismo Martin Martiniz de Larraça, de Harroniz, que aparece en el doc. 9, núm. 68.

- [21] Gonzalbo Miguel, hijo de Miguelicho, y Johan Xemeniz, hijo de Semen Garcez: 40 sueldos y 4 robos de trigo, en una carta que está de más; garante, Sancho Martinez de Lada, carniceiro; Estella.
- [22] Rodrigo Ortiz y Pero Ortiz, su hermano, vecinos de Eulate: 40 sueldos y 4 robos de trigo, en una carta que está de más; garante, Sancho Martinez, carniceiro; Estella.
- [23] Doña Pascala, mujer de Johan Martin, *correelo* (*por correero*): 30 sueldos, en una carta que está de más; garantes, Bartelomeu de Luquiayn, *borselo* (*por bolsero*), y Martin Xemeniz y Marin Xemeniz de Miranda; Estella.
- [24] Don Martin Periz de Vicuña y doña Alvira, su mujer, y Johan Periz, hijo de ambos: 80 sueldos, en una carta que está de más; Estella.
- [25] Don Garcia Sanchiz de Aramandia y Sancho Garcia de Amescoa: 45 sueldos y 5 robos de trigo, en una carta que está de más.
- [26] Ponz, hijo de Domingo Ponz, de Arenal, y Gracia, su mujer, y ... (*agujero en el doc.*): 35 sueldos, en una carta que está de más; garantes, Miguel de Lavia y Garc[ia] ... (*agujero*).
- [27] Don Miguel Johannes, hijo de don Johan Esteban ... (*agujero*) y doña Alvira, su mujer: 50 sueldos, en una carta que está de más; garante, don Pascal, su hermano; Estella.
- [28] Sancho Martinez, hijo de Martin Johannes, y Martin Periz, hijo de ... .. (*agujero*) Sanchiz, hijo de Sancho Periz de Harroniz: 50 sueldos y 7 robos de trigo, en una carta que está de más ...(*roto el doc.*).
- [29] Don Pero Sanchiz d' Ayala y Martin Periz, *capellan*, (*interlineado*: su hijo), vecinos de Eulate: 80 sueldos, en [una carta que está de más]; garantes, doña Johanna, mujer de don Johan Sanz Eulate que fue, y don Yenegro, su hijo, *vicario* de San Johan.
- [30] Doña Toda Sanchiz, hija de don Sancho Periz, *abat* de Lehorin: 30 sueldos, en una carta que está de más; después de que he descontado el interés de los años venideros; garante, Salvador, hijo de don Garcia Miguel Numinça (*lectura dudosa*).

[folio B]

- [31] ... .. [Gar]zez (*roto el doc.*): 80 sueldos y 10 robos de trigo, en una carta que está de más; garantes, Martin Bergara, hijo de Sancho Bergara, y Martin Sanchiz, su nieto, [y] Semen Caravon (*lectura muy dudosa*); Harroniz.

- [32] Sancho Periz, hijo de don Johan, *maçonero*, y Pascala, su mujer: 45 sueldos, en una carta que está de más; garante, don Garcia de San Pere, *hortelano*; Estella.
- [33] Don Pedro Sanchiz Mañera, hijo de Sancho Garcia, y Garcia Periz, su hijo: 50 sueldos y 6 robos de trigo, en una carta que está de más; Harroniz.
- [34] ... (*agujero en el doc.*) [Mar]tinez, *i[n]fanzon*: mi parte, 12 robos de trigo, en una carta que está de más; garantes, Ferran Sanchiz, hijo de Sancho Periz, *i[n]fanzon*, y Alvira Furtada, su madre, hija de Johan Furtado; Arinzano.
- [35] ... (*agujero*), *vicario* de Larrehona (*por* Larraona): 80 sueldos, en una carta que está de más; garante, Sancho Martin de Lada, *carnicero*; Estella.
- [36] ... (*agujero*) [Sa]nchiz, hijo de Sancho Garcia y doña Teresa, su mujer: 110 robos de trigo, después de que he descontado el interés de los años venideros; garantes, Sancho Garcia, hijo de Garcia Garcez, y doña Maria, su mujer; *murió*.
- [37] Garcia Sanchiz, hijo de Sancho Belza, y Pero Sanchiz, hijo de Sancho Periz, vecinos de Aranalach (*por* Aranarache), (*tachado*: 50) 50 sueldos y 10 robos de trigo, en una carta que está de más; garante, [Sancho] Martinez de Lada, *carnicero*; Estella.
- [38] Don (*interlineado*: Pere) Pascal, *borreero*, y doña Granada, su mujer: 100 sueldos; Estella.
- [39] Don Gorgorio y doña Alvira, su mujer: mi parte, 30 sueldos; garante, Sancho Garcia d'Olisoain (*por* Orisoain), *borreero*; Estella.
- [40] Ferran Ruiz de Arinzano y Gracia, su mujer, y Ermena Periz, su madre: mi parte, 90 robos de trigo; garantes, Pero Ruiz ³⁴, su hermano, y la mujer de éste.
- [41] Pero Ruiz de Arinzano y su mujer: mi parte, 60 robos de trigo; garante, doña Alvira Martinez, mujer de Diago Martinez de Dicastillo.
- [42] Tengo en ajuar de cama 20 sueldos, después de haber sacado (*e. d., excluido*) mi cama, como acostumbramos.
- [43] Tengo en empeños 13 libras.
- [44] [Tengo] una viña [en] Valmayor (*Estella*), [en el término] llamado Ventoso, de 12 peonadas *de podar*, [que linda], por debajo, con doña Marina, la rodera (*¿molinera?*); por el segundo lado, con don Pero Johannes, *çapatero*, yerno de don Johan Periz Remon (o Rimon) y don Garcia Sanz de Lana; y por los otros dos lados, calles públicas.

---

³⁴ Estos Pero Ruiz, Ferran Ruiz, y la madre de ambos, Ermena Periz, de Arinzano, son sin duda los mismos que aparecen en el doc. 9, núm. 22.

11

[h. 1323]. [¿Estella?].

Libro de registro de un judío anónimo, probablemente residente en Estella. A este libro pertenece sin duda —y por ello lo incluimos aquí, en su lugar correspondiente— un folio suelto que hoy está archivado en Comptos, Caj. 192, núm. 12, con el doc. 10. El hecho probable de que ambos documentos se encontraran juntos cuando llegaran al archivo y el que en este doc. 12 se repitan varios nombres de los deudores cristianos que figuran en el doc. 10, hace pensar que este judío anónimo esté relacionado con Juce Leví, cuyo libro de registro se recoge en ese citado doc. 10; es muy posible que se trate de su hijo Samuel a cuyo nombre dice Juce (núm. 89) que está una de sus cartas de deuda.

Este documento contiene lista de los deudores cristianos (consignando nombre, lugar de residencia y, alguna vez, profesión del deudor, cuantía de la deuda y, no siempre, garante) y relación de los bienes del titular del libro, quien declara que el interés de sus préstamos es del 5 por 6. También reconoce una deuda a unos cristianos.

AGN, Comptos, Caj. 192, núm. 13.

Pub. parcial. Y. T. Assis-R. Magdalena, *Yehudé Nav.*, núm. 8, pp. 135-137.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 21.1-21.2.

[folio 1r]

- [1] שנגיז דאוטייצא ופרו שניץ בנו ארבעים דינרין שנים עשר רובו' חטה פשקאל סבלקו ער'.
- [2] מרטיין פריץ דאוטייצא ואוג'אה (sic) מיגיל ארבעים דינר'י תשעה רובו' חטה.
- [3] רומיר שנגיץ דארילנו אלורא אזנרז אשתו שמונים דינר'י שמונה רובו' חט' דון מרטיין שנגיץ גלח ער'.
- [4] ג'ואן פריץ (roto el doc.) (lectura dudosa) וטרישא אשתו דארילנו חמשים דינרין חמשה רובו' חט'.
- [5] מרטיין בלטרן אישקודירו בן בלטרן שנגיץ קנבלטרן (roto) (lectura dudosa) ואלורא איבניש אשתו דארילנו שמונה ליטרין וחמשה עשר רובו' חטה דון ג'ובן פריץ קבלירו ושנגיז מרטינץ ערבים וחייב רבית משנה אחת שעבר.
- [6] פרו גרציץ דארילנו עשרה רובו' חטה וחצי והשטר לשם שמואל בני.
- [7] מרטיין ומריא גרציץ אשתו דאישטילה אחד עשר ליטרין וחמשה עשר דינרין ארנל קטילן ערב.

- [8] גרציא לופיץ דאישטילה חמשים דינרין דומינגו דיוקא חתנו ער'.
- [9] ג'ובן שמיניץ דאישטילה חמשים דינרין גרציא לופיץ ער'.
- [10] פרו גרצין דארילנו שלשים דינרין שלשה רובו/ חט' ושלוש רביעיות.
- [11] ביביין דומינגו דאישטילה וג'ואנה אשתו מאה דינרין אלו/י/רא אמו ערב'.
- [12] דיאגו דאישטילה מאה דינרין ... .. [ilegible] וטרישא אמו ומרטין פריץ דיג וגרסיא אשתו ערב'.
- [13] שנג'ה גרצין אלמנת [...] מן רטינץ פרש ופרו [...] מאה דינרין ושמונה עשר רובו/ חטה ודון מרטין שנג'יץ גלח ודונה טרישה אחותו ערבים ד[...]. (ilegible).
- [14] מרטין פריץ דאישטילה שלשים דינרין ג'ואן בנו ערב'.
- [15] פטרו דלנה דאישטילה וטוטה אשתו ששים דינרין דון בילג'ו ער'.
- [16] שימין גרצין סופר דדיקשטילו ארבעים דינרין ארבעה רובו/ חט' ארנל קטילן ערב'.
- [17] מריא שנג'יץ דארילנו שלשים דינרין שלשה רובו/ חטה פרו שנג'יץ אחיו (sic) ערב'.
- [18] מיגיל מרטינץ ואלוירא גרצין אשתו דארילנו עשרים דינרין וחמשה רובו/ חטה.
- [19] ג'ובן שנג'יץ בן מרטין רואיץ דארילנו חמשים דינרין חמשה רובו/ חטה פ'ירן מרטינץ ער'.
- [20] אלוירא שנג'יץ דארילנו שלשים דינרין חמשה רובו/ חט' שמיין פריץ ער'.
- [21] גרציא לופיץ דארילנו ואלוירא פ'רנדיז אשתו שלשים דינרין אחר שנכתי רבית חמשה וששה מזמנים הבאים לוף קומדי ורומיר שנג'יץ ערב'.
- [22] לוף קומדי דארילנו ואלוירא אשתו וג'ואן לופיץ בנם תשעים דינרין תשעה רובו/ חט'.
- [23] דון מרטין שנג'יץ קפילן דארילנו חמשים דינרין חמשה רובו/ חטה מרטין שנג'יץ אבט ער'.
- [24] שנג'ו מרטינץ ושימין פריץ דארילנו חמשים דינרין וחמשה רובוש חטה.

[folio 1v°]

- [25] לוף גרצין שופט דאמשקואה עשרים משאות עצים פ'ורטון פריץ שיון גרציא אורטיץ ערב'.
- [26] מרטין מיגל דאישטילה שבעים דינרין פרו מיגיל אחיו ערב'.
- [27] ג'ואן דאישטילה תשעים דינרין פרו לופיץ ער'.
- [28] פרו גרצין דלפלציו דאוטיצא עשרים דינרין שימין שנג'יץ ער'.
- [29] שנג'ו ינג'ו דאוטיצא ואשתו שלשים דינרין לאחר ש [נכתי רבית חמשה וששה מזמנים הבאים].
- [30] אורטי בן שמינו דאוטיצא ואשתו ששה ליטרין שנים עשר רובו/ חט' שנג'ו אחיו ער'.
- [31] יינגו גרצין ושנג'ו בנו דאוטיצא חמשים דינרין שבעה רובו/ חט' יינגו וגרצייא בן יינגו ארינה ערב'.
- [32] פשקואל חתן לופי מיגיל וטוטה אשתו דאוטיצא שמונים דינרין שלשה עשר רובו/ חט'.

- [33] פשקאל ומריא אשתו פרו אורטיץ ואורקה אשתו פשקאל וטוטא אשתו תשעה ליטרין שמונה עשר רובו/ חט' גרציא פ'רירו ערב דאוטייצא.
- [34] פרו טורקו דאוטייצא ומריא אשתו ארבעה משאות ענבים פרו לופיץ חתנו ער'.
- [35] פרו ינגיז ובלשקו דאוטייצא עשרים דינרין ושני רוב' חט'.
- [36] שנג'ו איסורא דאוטייצא ומריא אשתו אורטי אלמן ארבעים דינרין ארבעה רוב' חט' וחצי טוטה ינגיז ערב'.
- [37] שנג'ו ודומינגו בני פרו רוגר (*lectura dudosa*) דאוטייצא [גרצ'זיא תמרזא אשתו [ע]שרה ליטרין [אחר שנכתו] רביתיות זמנים /הבאים].
- [38] פדרו אח לופי סמרגין ואשתו דאוטייצא ארבעים דינרין אחר שנכתי רבית זמנים הבאים.
- [39] מרטין פריץ דדיקשטילו בן דיאגו ומרי גרציץ אשתו שלשים וחמשה דינרין ארבעה רובו/ חט' פרו פריץ אחיו /ערב'.
- [40] פ'רין פריץ בן פ'ורטונו ואלוירא אשתו ואלבר איבניש וטרישא אשתו שלשים רובוש חט' דדיקשטילו.
- [41] גרציא מיגיל דאיג'ברי ומריא מרטין אשתו ארבעה עשר ליטרין לאחר שנכתי רבית חמשה וששה מזמנים הבאים ג'ואן מיגיל בן מיגיל מאישטרו ומרטין שנגיץ ערבי'.
- [42] שימין פריץ בן אדם דארילנו ושנג'ה אשתו ומריא בתם מאה דינרין עשרים רובו/ חט' שנג'ה גרציץ וגרציא פריץ /בנה ערבי'.
- [43] מיגיל פריץ דמורינטייאן ואשתו טוטה ובנם פטרו ששים דינרין וששה רובו/ חטה.
- [44] מרטין שנגיץ קריאדו דדונה טרישא עשרים דינרין שנים רובו/ חטה וחצי רודריאגו איבניש ופ'רנדו איבניש ערבי'.
- [45] מגיל פריץ ספטירו וגרסיה אשתו מאה ועשרים דינרין.

[*folio suelto archivado con el doc. 10*]

- [1] פ'רנדו איבניש וטרישא ג'יל אשתו דארילנו עשרים דינרין/ ארבעה רובו/ חט'.
- [2] טוטא שנגיץ בת מריא מרקו דארילנו שלשים דינרין שלשה רובו/ חט' פ'רנדו בנה ואלוירה שנגיץ ערבי'.
- [3] שנג'ו פריץ בן פרו שמיניץ דארילנו ואשתו מריא גרציץ עשרים דינרין/ ושני רובו/ חטה.
- [4] עוד שנג'ו פריץ ששה עשר רובו/ חט'.
- [5] [...] (*agujero en el doc.*) שנץ דא [ש]טילה ואיינשה אשתו עשרה דינרין [...] (*el doc. está cortado por el lado izquierdo en 10 líneas*).
- [6] ג'ובן דלוף ופשקלה אשתו דאישטילה ארבעים דינרין [...]
- [7] פרו לופיץ דאישטילה גרסיה אשתו ששה ליטרין [...]
- [8] גרציא לופיץ דאישטילה אלוירא פריץ אשתו ארבעים [...]
- [9] ג'ובן ופשקלה אשתו וגרסייא קרימנט וגרציא שנץ ו[...]

- [10] גרציא ואשתבניאה אשתו דאשטילה מאה דינרין [...]
 [11] פרו שנץ בן טוטה ארציץ דלגרדה עשרים ושלשה [...]
 [12] דונה מריא שנץ אלמנת פרו פריץ דסרפויי[ץ] [...]
 [13] גיובן לופיץ דבילה טורטה [...] דנרין ש[...]
 [14] גרציא שנגיץ [...]
 [15] גרציא פריץ בן פרו ברברין דארילנו ששים דינרין ששה רובו' חט' לוף קומדי ורומיר שנגיץ ערבי.
 [16] גרציא שנגיץ קריאדו דדונה טרישה דארילנו שלשים דינרין שלשה רובו' חט' גיל רומירו ערב.
 [17] רויי פריץ בן רומיר פריץ דארילנו ששים דינרין ארבעה עשר רובו' חטה רודריגו איבניש ופירנד איבניש ע[...].
 [18] פליגרין דאישטילה וטוטה אשתו ששים דינרין פרו לופיץ ער'.
 [19] שלבדור דאישטילה ומריא לופיץ אשתו מאתים דינרין מיגלי שנץ ואנדריב ערבי.
 [20] גרציא שנץ דאישטילה ואורקא אשתו ששים דינרין מרטין ושנגיה בניה (sic) ערבי.
 [21] פרי יניגז דאוטיצא ואבריהא אשתו ומריא להרא וטוטה בתה ושנגז בנה ואלוריא פטרו וגרסייא בניה דאוטיצא שבעים דינרין שמונה רובו' חטה וחצי.
 [22] ינגז בן שנגז אלמן דאוטיצא שלשים דינרין שלשה רובוש חטה אורטי ערב.
 [23] פרו שנץ בן שנגז אורדוספי דאוטיצא ארבעים דינרין ארבעה וחצי רובוש חטה גרציא אורטיץ ומריא אורטיץ טרישה אורטיץ בני פ'ורטון דדא ערבים לשם ר' יוס[ן] הלוי.

[*continúa el documento*]

[folio 2]

- [46] יש לי משכונות שלשים דינרין בכרים וכסתות וסדינים שהם משמוש ערש.
 [47] שמוש ערש ששים דינרין ולא הוצאתי מטתי /כמנהגנו.
 [48] יש לי בת אחת יין לשתות.
 [49] אני חייב לנערי דון פרו ליאש מאה ושלשה עשר דינרין וששה פש' מבגד שלקחתי מהם.

[folio 1r]

- [1] Sancho de Oteiza y Pero Sanz, su hijo: 40 sueldos, 12 *robos* de trigo; Pascal Çabalecu, garante.
 [2] Martin Periz, de Oteiza, y Och[o]a Miguel: 40 sueldos, 9 *robos* de trigo.

- [3] Romer Sanchiz, de Arellano ³⁵, [y] Alvira Aznariz, su mujer: 80 sueldos, 8 *robos* de trigo; don Martin Sanchiz, cura, garante.
- [4] Johan Periz (*roto el doc.*) (*lectura dudosa*) y Teresa, su mujer, de Arellano: 50 sueldos, 5 *robos* de trigo.
- [5] Martin Beltran, *escudero*, hijo de Beltran Sanchiz, *caballero (roto)* (*lectura dudosa*), y Alvira Ibañis, su mujer, de Arellano: 8 libras y 15 *robos* de trigo; don Joban (*por* Johan) Periz, *caballero*, y Sancho Martinez, garantes; y debe el interés de un año, el año pasado.
- [6] Pero Garcez, de Arellano: 10 *robos* y medio de trigo; y la carta [de deuda] está a nombre de Samuel, mi hijo.
- [7] Martin y Maria Garcez, su mujer, de Estella: 11 libras y 15 sueldos; Arnal Catelan, garante.
- [8] Garcia Lopiz, de Estella: 50 sueldos; Domingo de Vaca (o de Oca, o de Uca), su yerno, garante.
- [9] Joban (*por* Johan) Xemeniz, de Estella: 50 sueldos; Garcia Lopiz, garante.
- [10] Pero Garcez, de Arellano: 30 sueldos, 3 *robos* y 3 cuartos de trigo.
- [11] Bivian Dominguez, de Estella ³⁶, y Johanna, su mujer: 100 sueldos; Alvira, su madre, garante.
- [12] Diago, de Estella: 100 sueldos ... .. (*ilegible; probablemente: x robos de trigo*); [Te]resa, su madre, y Martin Periz, pescadero, y Graçia, su mujer, garantes.
- [13] Sancha Garcez viuda de ... (*ilegible*) [M]artinez, caballero, y Pero ... .. (*ilegible*): 100 sueldos y 18 *robos* de trigo; y don Martin Sanchiz, cura, y doña Teresa, su hermana, garantes; de ... (*ilegible, ¿Estella?*).
- [14] Martin Periz, de Estella: 30 sueldos; Johan, su hijo, garante.
- [15] Petro de Lana, de Estella, y Tota, su mujer: 60 sueldos; don Belacho (*¿Pelayo?*), garante.
- [16] Semen Garcez, escribano, de Dicastillo: 40 sueldos, 4 *robos* de trigo; Arnal Catelan, garante.
- [17] Maria Sanchiz, de Arellano: 30 sueldos, 3 *robos* de trigo; Pero Sanchiz, su hermano, garante.
- [18] Miguel Martinez y Alvira Garcez, su mujer, de Arellano: 20 sueldos y 5 *robos* de trigo.
- [19] Joban (*por* Johan) Sanchiz, hijo de Martin Ruiz, de Arellano: 50 sueldos, 5 *robos* de trigo; Ferran Martinez, garante.
- [20] Alvira Sanchiz, de Arellano: 30 sueldos, 5 *robos* de trigo; Semen Periz, garante.

³⁵ En *Doc. J.N.*, 2, 315-169 (registro de cuentas del tesorero de 1342), aparece un Romey Sanchiz de Arellano, que podría ser este mismo, o mejor, un descendiente suyo.

³⁶ En *Doc. J.N.*, 2, 332-95 (registros de cuentas de diversos oficiales del reino, de 1346) aparece un Bivian Dominguez, vezino de Estella, que podría ser este mismo o un descendiente suyo.

- [21] Garcia Lopiz, de Arellano, y Alvira Ferrandiz, su mujer: 30 sueldos, después de haber yo descontado un interés del 5 por 6 de los plazos venideros; Lop, *comde* [de Arellano] y Romer Sanchiz, garantes.
- [22] Lop, *comde* de Arellano, y Alvira, su mujer, y Johan Lopiz, hijo de ambos; 90 sueldos, 9 *robos* de trigo.
- [23] Don Martin Sanchiz, *capellan* de Arellano: 50 sueldos, 5 *robos* de trigo; Martin Sanchiz, *abat*, garante.
- [24] Sancho Martinez y Semen Periz, de Arellano: 50 sueldos y 5 *robos* de trigo.

[folio 1v^o]

- [25] Lop Garcez, juez de Amescua: 20 cargas de leña; Fortun Periz, *sayon*; Garcia Ortiz, garante.
- [26] Martin Miguel, de Estella: 70 sueldos; Pero Miguel, su hermano, garante.
- [27] Johan de Estella: 90 sueldos; Pero Lopiz, garante.
- [28] Pero Garcez del Palacio, de Oteiza: 20 sueldos; Semen Sanchiz, garante.
- [29] Sancho Yeneguiz, de Oteiza, y su mujer: 30 sueldos, después de haber yo descontado un interés del 5 por 6 de los plazos venideros.
- [30] Orti, hijo de Semeno, de Oteiza, y su mujer: 6 libras, 12 *robos* de trigo; Sancho, su hermano, garante.
- [31] Yenego Garcez y Sancho, su hijo, de Oteiza: 50 sueldos, 7 *robos* de trigo; Yenego y Garcia, hijo de Yenego Arena (o Arina, o Arraina), garantes.
- [32] Pascoal, yerno de Lope Miguel, y Tota, su mujer, de Oteiza: 80 sueldos, 13 *robos* de trigo.
- [33] Pascal y Maria, su mujer, [y] Pero Ortiz y Urraca, su mujer, [y] Pascal y Tota, su mujer: 9 libras, 18 *robos* de trigo; Garcia Ferrero, garante; de Oteiza.
- [34] Pero Turco, de Oteiza, y Maria, su mujer: 4 cargas de uvas; Pero Lopiz, su yerno, garante.
- [35] Pero Yeneguiz y Blasco, de Oteiza: 20 sueldos y 2 *robos* de trigo.
- [36] Sancho Içurra, de Oteiza, y Maria, su mujer, [y] Orti Alaman: 40 sueldos, 4 *robos* y medio de trigo; Tota Yeneguiz, garante.
- [37] Sancho y Domingo, hijos de Pero Roger (*lectura dudosa*), de Oteiza, ¿Garcia? y [Mari]a, su mujer: 10 libras, [después de haber yo descontado] los intereses de los plazos (*interlineado*: venideros).
- [38] Pedro, hermano de Lope Çamarguin ³⁷, y su mujer, de Oteiza: 40 sueldos, después de haber yo descontado el interés de los plazos venideros.

³⁷ En *Doc. J.N.*, 4, 8-38 (registro del sello en Estella de 30 mayo 1356), aparece un Pascal Çamargin, hijo de Lope, vecino de Oteiza, debiendo dinero a un judío de Estella, Abram Jafe.

- [39] Martin Periz, de Dicastillo, hijo de Diago, y Mari Garcez, su mujer: 35 sueldos, 4 *robos* de trigo; Pero Periz, su hermano, (*interlineado*: garante).
- [40] Ferran Periz, hijo de Fortuño, y Alvira, su mujer, y Alvar Ibañis y Teresa, su mujer: 30 *robos* de trigo; de Dicastillo.
- [41] Garcia Miguel, de Echavarri, y Maria Martin, su mujer: 14 libras, después de haber yo descontado el interés del 5 por 6 de los plazos venideros; Johan Miguel, hijo de Miguel, *maestro*, y Martin Sanchiz, garantes.
- [42] Semen Periz, hijo de Adam, de Arellano, y Sancha, su mujer, y Maria, hija de ambos: 100 sueldos, 20 *robos* de trigo; Sancha Garcez y Garcia Periz, (*interlineado*: su hijo, garantes).
- [43] Miguel Periz, de Morentian (*por* Morentín), y su mujer, Tota, y el hijo de ambos, Petro: 60 sueldos y 6 *robos* de trigo.
- [44] Martin Sanchiz, *criado* de doña Teresa: 20 sueldos, 2 *robos* y medio de trigo; Rodriago (*por* Rodrigo) Ibañis y Ferrando Ibañis, garantes.
- [45] Miguel Periz, *çapatero*, y Graçia, su mujer: 120 sueldos.

[folio suelto archivado con el doc. 10]

- [1] Ferrando Ibañis y Teresa Gil, su mujer, de Arellano: 20 sueldos, 4 *robos* de trigo.
- [2] Tota Sanchiz, hija de Maria Marco, de Arellano: 30 sueldos, 3 *robos* de trigo; Ferrando, su hijo, y Alvira Sanchiz, garantes.
- [3] Sancho Periz, hijo de Pero Xemeniz, de Arellano, y su mujer, Maria Garcez: 20 sueldos y 2 *robos* de trigo.
- [4] Además, Sancho Periz: 16 *robos* de trigo.
- [5] ... (*agujero en el doc.*) Sanz, de Estella, y Ayensa (o Inesa), su mujer: 10 sueldos ... (*el documento está cortado por el lado izquierdo en 10 líneas*).
- [6] Joban (*por* Johan) de Lop y Pascala, su mujer, de Estella: 40 dineros ...
- [7] Pero Lopiz, de Estella, [y] Graçia, su mujer: 6 libras.
- [8] Garcia Lopiz, de Estella, [y] Alvira Periz, su mujer: 40 ...
- [9] Joban (*por* Johan) y Pascala, su mujer, y Garçia Crement y Garcia Sanz y ...
- [10] Garcia y Estebania, su mujer, de Estella: 100 sueldos ...
- [11] Pero Sanz, hijo de Tota Arcez (*por* Garcez), de Legarda: 23 ...
- [12] Doña Maria Sanz, viuda de Pero Periz, de Çarapui[z] ...
- [13] Joban (*por* Johan) Lopiz de Villatorta ... sueldos ...
- [14] Garcia Sanchiz ...
- [15] Garcia Periz, hijo de Pero Barbarin, de Arellano: 60 sueldos, 6 *robos* de trigo; Lop, *comde*, y Romir Sanchiz, garantes.

- [16] Garcia Sanchiz, *criado* de doña Teresa de Arellano: 30 sueldos, 3 *robos* de trigo; Gil Romero, garante.
- [17] Ruy Periz, hijo de Romer Periz, de Arellano: 60 sueldos, 14 *robos* de trigo; Rodrigo Ibañis y Ferrand Ibañis, garantes.
- [18] Pelegrin, de Estella, y Tota, su mujer: 60 sueldos; Pero Lopiz, garante.
- [19] Salvador, de Estella, y Maria Lopiz, su mujer: 200 sueldos; Migueli Sanz y Andreu, garantes.
- [20] Garcia Sanz, de Estella, y Urraca, su mujer: 60 sueldos; Martin y Sancha, sus hijos, garantes.
- [21] Pere Yeneguiz, de Oteiza, e Iberia (?), su mujer, y Maria Lahera y Tota, hija de ésta, y Sancho, su hijo, y Alvira, Petro y Garçia, hijos de éste, de Oteiza: 70 sueldos, 8 *robos* y medio de trigo.
- [22] Yenego, hijo de Sancho Alaman, de Oteiza: 30 sueldos, 3 *robos* de trigo; Orti, garante.
- [23] Pero Sanz, hijo de Sancho Ordoçpi (?), de Oteiza: 40 sueldos, 4 *robos* y medio de trigo; Garcia Ortiz y Maria Ortiz [y] Teresa Ortiz, hijos de Fortun de Rada, garantes; a nombre de Yosef ha-Leví (*Juce Leví*).

[*continúa el documento*]

[fol. 2]

- [46] Tengo empeños [por valor de] 30 sueldos en almohadas, colchas y sábanas, que son de un ajuar de cama.
- [47] [Tengo] ajuar de cama [por valor de] 60 sueldos, y no he sacado (*e. d., excluido*) mi cama (*interlineado*: como es nuestra costumbre).
- [48] Tengo un *bat* (*medida de capacidad de líquidos, podría equivaler a: cuba*) de vino para beber.
- [49] Debo a los muchachos de don Pero Leas 113 sueldos y 6 monedas de la ropa que les compré.

1324, julio 7. Tudela.

Ketubá (contrato matrimonial) de Abraham ben Isaac ben David, llamado Abraham de Ainzón, y Fatbuena, hija de Moisés Eflah.

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 1.

Pub. J. L. Lacave, *Ketubot*, pp. 376-377.

Cit. F. Cantera, *La Ketubá*, p. 380, letra C.

בשישי בשבת בשלשה עשר יום לחדש תמוז שנת חמשת אלפים ושמונים וארבע לבריאת עולם למניננו בתטילה מתא דעל נהר אברה מותבה איך ר' אברהם החתן בר' יצחק ש"צ בן דוד הנקרא דאינסון אמר לה לפ'תבונה בתולתא בת ר' משה ש"צ אפלה: הוי לי לאנתו כדת משה וישראל ואנא אפלה ואוקיר ואיזון ואפרנס יתיכי כהלכת גוברין יהודאין דפלחין ומוקירין וזנין ומפרנסין ית נשיהון בקושטא. ויהבנא ליכי מוהר בתוליכי אחיר וקיים עלאי מנכסאי כסף זוזי מאתן דחזו ליכי מדרבנן ומזוניכי וכסותיכי וספוקיכי ומעל לותיכי כאורח כל ארעא. וצביאת פ'תבונה דא והות ליה לאנתו. וצבי ר' אברהם החתן דנן והוסיף לה מדיליה תוספת על כתובתה שלשים דינרים יפים שנג'אשיא בפירוש בלא תערובת כלום משאר המטבעות דלא להוון מקולי כתובה. וכך אמר לנו ר' אברהם החתן דנן: דא נדוניא דהנעלת לי פ'תבונה דא אנתתי בגדים ותכשיטין ושמוש ערש מה ששווין ושקבלתים על עצמי במאתים וחמשים דינרים יפים שנג'אשיא ורציתי מעכשו ברצון נפשי וקבלתים על עצמי כנכסי צאן ברזל שאם פחתו פחתו לי ואם הותירו הותירו לי. ואחריות וחומר כתובה ותוספת ונדוניא אילין קבילית עלאי ועל ירתאי בתראי ועל כל נכסאי מטלטלי אגב מקרקעי לאתפרעא מכל שפר ארג נכסין וקנינין דאית לי תחות כל שמיא דקנאי ודקנינא ודאנא עתיד למקנא ואפלו מגלימא דאכתפאי בחיי ובמותא מן יומא דנן ולעלם כחומר כל שטרי כתובות ותוספות ונדוניות דנהיגן בבנת ישראל אגב ארבע אמות קרקע כהוגן וכתיקון חז"ל דלא כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרי. וקנינא מר' אברהם החתן דנן לפ'תבונה דא אנתתיה אכל מאי דכתיב ומפרש לעילא קנין שלם מעכשו במנא דכשר למקניא ביה. והכל שריר וקיים. אברהם החתן בר' יצחק ש"צ בר' דוד נהנקרא דאינסון? (*ilegible*). יצחק בר' שמטוב זלה"ה. דוד בר' מאיר נ"ע. יצחק בר' יומטוב נ"ע.

El viernes, a 13 días del mes de *tammuz* del año 5084 de la Creación del mundo según nuestro cómputo (7 julio 1324), en la ciudad de Tudela, sita junto al río Ebro, es de saber cómo el novio R. Abraham bar Isaac, Dios lo guarde, ben David, llamado [Abraham] de Aynçon le ha dicho a la doncella Fatbuena, hija de R. Moisés, Dios lo guarde, Eflah: Sé mi esposa según la ley de Moisés e Israel, y yo te serviré, honraré, mantendré y sustentaré a la manera de los varones judíos que sirven, honran, mantienen y sustentan a sus mujeres fielmente. Y te daré como *móhar*³⁸ de tu virginidad, garantizado y certificado con mis bienes, 200 *zuzim*³⁹ de plata que te corresponden por prescripción rabínica, así como tu manutención, tu vestido y demás necesidades, y haré vida marital contigo según costumbre de toda la tierra. Y consintió esta Fatbuena y fue su esposa. Y R. Abraham, este novio, le ha añadido voluntariamente a ella de su peculio, como adición a su *ketubá*⁴⁰, 30 sueldos válidos, sanchetes, netamente, sin mezcla alguna

³⁸ Véase n. 1 del doc. 2.

³⁹ Véase n. 2 del doc. 2.

⁴⁰ Véase n. 3 del doc. 2.

de las demás monedas y sin que se les pueda aplicar en la práctica una interpretación no estricta.

Y así nos ha dicho R. Abraham, este novio: Esta es la dote que me trae a mí Fatbuena, esta esposa mía, en vestidos, alhajas y ajuar de cama, lo cual se ha valorado, y yo lo he aceptado, en 250 sueldos válidos, sanchetes; y desde este momento he querido voluntariamente aceptar esos bienes como bienes *son barzel* ⁴¹, que si disminuyeran, disminuirían para mí, y si aumentarán, aumentarían para mí.

En cuanto a la garantía de estas *ketubá*, adición (*toséfet*) y dote (*nedunyá*), asumo sobre mí, sobre mis herederos después de mí, y sobre todos mis bienes, los inmuebles, y por vía de ellos, los muebles, que se pagarán [sacándolo] de todo lo más selecto de los bienes y propiedades que yo posea bajo todos los cielos, los que haya adquirido y los que vaya a adquirir en el futuro, incluso el manto que está sobre mi espalda, durante mi vida y después de mi muerte, [garantía] desde este día y por siempre jamás, con la validez de la garantía de todas las escrituras de *ketubá*, adición (*toséfet*) y dote (*nedunyá*) que se acostumbran con las hijas de Israel. Por medio de los cuatro codos de terreno, apropiadamente y de acuerdo con las prescripciones de nuestros sabios de bendita memoria, pues no es esto como una promesa meramente teórica ni como un simple formulismo documental. Y recibimos *quinyán* ⁴² de R. Abraham, este novio, para Fatbuena, esta esposa suya, sobre todo lo escrito y especificado arriba, *quinyán* íntegro desde este momento, con un objeto legalmente apto para recibir *quinyán*. Y todo es firme y permanente.

Abraham, el novio, bar Isaac bar David, [¿el llamado de Aynçon?] (*ilegible*). Isaac bar Sem Tob. David bar Meir. Isaac bar Yom Tob.

13

1325, julio 10. Pamplona.

En nombre de la aljama de los judíos de Pamplona, sus delegados reconocen una deuda, a causa de un préstamo, de 1600 sueldos sanchetes con don Miguel Deça, cambista de Pamplona. Al pie del fol. 1r. consta que el 7 de agosto de 1326, los prestatarios pagan 20 libras sanchetes, una parte de la deuda.

⁴¹ Véase n. 4 del doc. 2.

⁴² Véase n. 5 del doc. 2.

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 3.

Pub. F. Baer, *Die Juden*, I, n° 589, pp. 962-964.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 11.1 y 12.1.

[folio 1r]

העידונו על עצמם בקנין שלם מעכשו ר' אברהם בר' יצחק אבולפצ'ל נ"ע ור' יוסף ור' יצחק בני ר' יעקב אלגיאני נ"ע ור' יצחק בר' יוסף בן קביע נ"ע ור' אלעזר הלוי בר' שמואל הלוי נ"ע בן אביאיוב ור' שמואל הרופא בר' משה הרופא בן פשאט נ"ע ור' אברהם ור' יעקב בני ר' שאול אבולפצ'ל נ"ע ור' יעקב בר' מרדכי רואיטי נ"ע ור' חזקיה בר' שאול רואיטי נ"ע ור' יום טוב בר' יצחק בן לואינגו נ"ע ור' חיים בר' שמואל סרוק נ"ע ור' יום טוב בר' יצחק סרוק נ"ע ור' יהודה בר' יעקב ארהינה נ"ע ור' אברהם עבאד בר' יום טוב נ"ע ור' שלמה בר' שמואל שלטנייא נ"ע ור' יום טוב בר' יעקב פרג' ס"ט ור' יוסף ור' יום טוב בני ר' שמואל בן דינה נ"ע ור' שאול בר' יצחק אבולפצ'ל נ"ע ור' חיים בר' יום טוב בן לואינגו ס"ט הנזכר ור' יוסף בר' יום טוב כייט נ"ע ור' אברהם בר' יצחק בן רביסה נ"ע ור' גדליה הנקרא סידילו בר' ששת נ"ע ור' יום טוב בר' שמואל אלבלדנו נ"ע כל אלו האנשים הנזכרים נטלו קנין שלם מעכשו מחמת /שיש\ אצלם חוב גמור הלואה בנאמנות בקול קהל פנפלונה יצ"ו ובמאמרם לדון מיגיל דיסא שולחני מפנפלונה אלף דינרין ושש מאות דינרין כולם יפים שנגייטיש וקבלו עליהם הלווים הנזכרים אחראין וערבאין זה לזה לפרעם לו ולכל מוציא שטר זה בקול הקהל הנזכר ובמאמרם לזמן נדל הבא ראשון בלא עכוב וטענה כלל ובלא שאלת זמן בית דין כלל ובלא שומא כלל ואפילו במטלטלין אלא במעות טבועות יפות שנגייטיש.

ואם יתעכבו לפרעם לדון מיגיל הנזכר ולכל מוציא שטר זה לזמן הנזכר שיפרעו קנס כפי הסך שיתעכב אצלם לכל מי שירצה דון מיגיל הנזכר או כל מוציא שטר זה. וקרן שלו קיימת ושיהיה נאמן בדבורו הוא וכל מוציא שטר זה בגביית האלף ושש מאות דינרין הנזכרים ובמה שישאר לו לגבות מהם כשנוי עדים כשרים באחריות על כל הלווים הנזכרים ועל יורשיהם אחריהם ועל כל נכסיהם שקנו ושיקנו מקרקעי ואגבן מטלטלי וקני כתקון חז"ל דלא כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרי וקנינו מכל הלווים הנזכרים בקול הקהל הנזכר ובמאמרם לדון מיגיל דיסא הנזכר או לכל מוציא שטר זה על כל הכתוב למעלה קנין גמור מעכשו במנא דכשר למקנייא ביה בשמונה ועשרים יום לחדש תמוז שנת חמשת אלפים ושמונים וחמש ליצירה בפנפלונה. "שיש" ביני שיטי. והכל שריר וקיים. צמח בר' שמעיה בן זקוטו אישח"ל. יצחק בר' שמואל ן' בארון זה"ה.

אנו חתומי מטה קבלנו עדות זו מעדים אלו ומקויים. אברהם בר' יהודה חלבו ז"ל. יצחק בר' יום טוב אלמנקש נ"ע.

פרעו הלווים הנזכרים משטר חוב זה עשרים ליטרין שנגייטיש בפני צמח בן זקוטו בז' באלול שנת פ"ו ליצירה.

[folio 1 v°]

החזירו על עצמם שטר זה מעכשו ר' אברהם בר' יצחק אבולפצ'ל נ"ע ור' יוסף ור' יצחק בני ר' יעקב אלגייאיני נ"ע ור' יצחק בר' יוסף בן קביע נ"ע ור' אלעזר הלוי בר' שמואל הלוי נ"ע בן אביאיוב ור' שמואל הרופא בר' משה הרופא בן פשאט נ"ע ור' אברהם ור' יעקב בני ר' שאול אבולפצ'ל נ"ע ור' יעקב בר' מרדכי רואיטי נ"ע ור' חזקיה בר' שאול רואיטי נ"ע ור' חיים בר' שמואל סרוק נ"ע ור' יום טוב בר' יצחק בן לואינגו נ"ע ור' יום טוב בר' יצחק סרוק נ"ע ור' יהודה בר' יעקב ארהינה נ"ע ור' אברהם בר' יום טוב עבאד נ"ע ור' שלמה בר' שמואל שלטנייא נ"ע ור' יוסף ור' יום טוב בני ר' שמואל בן דינה נ"ע ור' יוסף בר' יום טוב כייט נ"ע ור' שאול בר' יצחק אבולפצ'ל נ"ע ור' חיים בר' יום טוב בן לואינגו ס"ט הנזכר ור' יום טוב בר' יעקב פרג' ס"ט ור' אברהם בר' יצחק רביסה נ"ע ור' גדליה הנקרא סידילו בר' ששת נ"ע ור' יום טוב בר' שמואל אלבלדנו נ"ע כל אלו האנשים הנזכרים החזירו על עצמם שטר זה מעכשו לכל בדין ולכל פקיד ולכל שלטון שירצה דון מיגיל דיסא שולחני מפנפלונה או כל מוציא שטר זה לגבות מהם בקול קהל פנפלונה ובמאמרם אחראין וערבאין זה לזה ובלא מסירת מודעא אלף דינרין ושש מאות דינרין כולם יפים שנגייטיש מקרן ואלף דינרין ושש מאות דינרין יפים שנגייטיש מקנס והכל שריר וקיים צמח בר' שמעיה בן זקוטו אישחי"ל. יצחק בר' שמואל ן' בארון זלה"ה.

[folio 1r]

1. Nos atestiguan de sí mismos, con *quinyán*⁴³ íntegro desde ahora, Abraham bar Isaac Abulfaçal (*Abraham Abolfaça*), Yosef e Isaac, hijos de Jacob Aljaení (*Juce y Açach Aljaén*), Isaac bar Yosef ben Cabilia (*Açach Encave*) Eleazar ha-Leví bar Samuel ha-Leví ben Abiayub (*Eleazar Abayú*), Samuel el médico, hijo de Moisés el médico, ben Pesat (*Samuel Evenpesat*), Abraham y Jacob, hijos de Saúl Abulfaçal (*Abolfaça*), Jacob bar Mordejai Rueti (*Jacob Rueti*), Hizquiyá bar Saúl Rueti (*Azquia Arueti*), Yom Tob bar Isaac ben Luengo (*Gento Ebenluengo*), Hayyim bar Samuel Saruq (*Vitas Çerru*), Yom Tob bar Isaac Saruq (*Gento Çerru*), Judá bar Jacob Arrahena (*Judas Rahena*), Abraham Abed bar Yom Tob (*Abraham Abet*), Salomón bar Samuel Saltanya (*Salomón Saldaña*), Yom Tob bar Jacob Farach (*Gento Farach*), Yosef y Yom Tob (*Juce y Gento*), hijos de Samuel ben Diná (*Samuel Ebendino*), Saúl bar Isaac Abulfaçal (*Saúl Abolfaça*), Hayyim, hijo del citado Yom Tob ben Luengo (*Vitas, hijo de Gento Ebenluengo*), Yosef bar Yom Tob Cayat

⁴³ Véase n. 5 del doc. 2.

(*Juce Cayat*), Abraham bar Isaac ben Rabiça (*Abraham Evenrrabiça*), Guedalyá, el llamado Cidello, bar Séset y Yom Tob bar Samuel Albeldano (*Gento Albeldano*)⁴⁴; todos estos hombres mencionados toman *quinyán* íntegro desde ahora por cuanto (*interlineado*: que hay) con ellos una deuda completa de un préstamo con fianza [tomado] en nombre de la aljama de Panplona, Dios la guarde, y por su mandato, de don Miguel Deça, cambista de Panplona, de 1600 sueldos, todos válidos, sanchetes. Y asumen sobre sí los citados prestatarios ser garantes y avalistas uno del otro para pagárselos, a él o a quien muestre esta carta, en nombre de la citada aljama y por su mandato, con el plazo de *Nadal* primero viniente, sin demora ni reclamación alguna y sin petición de un aplazamiento [decretado por] un tribunal rabínico y sin tasación judicial [de bienes de los deudores], y tampoco [pagándolo] con bienes muebles, sino en monedas acuñadas, válidas, sanchetes.

Y si se retrasaran en abonárselos, al citado don Miguel o a quien muestre este documento, en el plazo mencionado, que paguen una multa, según la suma que hayan retenido consigo, a quien quieran el citado don Miguel o el que muestre este documento.

Y su capital (*de don Miguel*) es fijo; y serán dignos de crédito en lo que digan, él o quien muestre esta carta, en cuanto al cobro de los 1600 sueldos citados y en cuanto a lo que le queda por cobrar de ellos, tan dignos de crédito como los dos testigos legalmente aptos. Con la garantía que asumen sobre sí todos los prestatarios citados, y sobre sus herederos después de ellos, y sobre todos sus bienes, los que hayan adquirido y los que vayan a adquirir, los inmuebles, y por vía de ellos, los muebles, y de acuerdo con las prescripciones de nuestros sabios de bendita memoria, pues no es esto como una promesa meramente teórica ni como un simple formulismo documental. Y recibimos *quinyán* de todos los prestatarios citados en nombre de la mencionada aljama y por su mandato para el citado don Miguel Deça, o para quien muestre esta carta, sobre todo lo escrito arriba, *quinyán* íntegro desde este momento, con un objeto legalmente apto para recibir *quinyán*, el día 28 del mes de *tammuz* del año 5085 de la Creación (*10 julio 1325*), en Panplona. “Que hay”, entre líneas. Y todo es firme y permanente.

Sémah bar Semayá ben Zacuto Ishail⁴⁵. Isaac bar Samuel ben Barón (*Azac Barón*).

⁴⁴ De estos 25 judíos aquí citados, 15 figuran en un censo de casas en la judería de Pamplona fechado en 1328; v. *Doc. J.N.*, 1, 237-79 y ss.; publicado también en J. Carrasco, *Sinagoga y mercado* (Pamplona, 1993), Anexo VII, pp. 369-370.

⁴⁵ Probablemente, el Rabí Çema que figura en el censo de casas citado en la nota anterior.

Nosotros, los abajo firmantes, hemos recibido este testimonio de esos testigos; y queda confirmado. Abraham bar Judá Helbo ⁴⁶. Isaac bar Yom Tob Almancas (*Açach Almancas*) ⁴⁷.

Pagaron los prestatarios citados de esta carta de deuda 20 libras sanchetes en presencia de Sémah ben Zacuto (*R. Çema*) el 7 de *elul* del año (50)86 de la Creación (*7 agosto 1326*).

[folio 1v^o]

2. Tornan contra sí mismos esta carta desde este momento Abraham bar Isaac Abulfaçal (*Abraham Abolfaça*), Yosef e Isaac, hijos de Jacob Aljaení (*Juce y Açach Aljaén*), Isaac bar Yosef ben Cabia (*Açach Encave*), Eleazar ha-Leví bar Samuel ha-Leví ben Abiyub (*Eleazar Abayú*), Samuel el médico, hijo de Moisés el médico, ben Pesat (*Samuel Evenpesat*), Abraham y Jacob, hijos de Saúl Abulfaçal (*Abolfaça*), Jacob bar Mordejai Rueti (*Jacob Rueti*), Hizquiyá bar Saúl Rueti (*Azquia Arueti*), Hayyim bar Samuel Saruq (*Vitas Çerru*), Yom Tob bar Isaac ben Luengo (*Gento Ebenluengo*), Yom Tob bar Isaac Saruq (*Gento Çerru*), Judá bar Jacob Arrahena (*Judas Rahena*), Abraham bar Yom Tob Abed (*Abraham Abet*), Salomón bar Samuel Saltanya (*Salomon Saldaña*), Yosef y Yom Tob (*Juce y Gento*), hijos de Samuel ben Diná (*Samuel Ebendino*), Yosef bar Yom Tob Cayat (*Juce Cayat*), Saúl bar Isaac Abulfaçal (*Saúl Abolfaça*), Hayyim, hijo del citado Yom Tob ben Luengo (*Vitas, hijo de Gento Ebenluengo*), Yom Tob bar Jacob Farach (*Gento Farach*), Abraham bar Isaac Rabiça (*Abraham Evenrrabiça*), Guedalyá, el llamado Cidello, bar Séset y Yom Tob bar Samuel Albeldano (*Gento Albeldano*); todos estos hombres citados tornan contra sí mismos esta carta desde este momento ante todo *bedín* (*juez*), ante todo funcionario y ante todo gobernante que quieran don Miguel Deça, cambista de Panplona, o quien muestre esta carta, para cobrarles, en nombre de la aljama de Panplona y por su mandato; garantizando y avalándose uno al otro, y sin hacer una declaración ante testigos de que se ha hecho en contra de su voluntad, [el pago de] los 1600 sueldos, todos válidos, sanchetes, del capital (*del préstamo*) y 1600 sueldos, válidos, sanchetes, de la multa. Y todo es firme y permanente.

Sémah bar Semayá ben Zacuto Ishail (*R. Çema*). Isaac bar Samuel ben Barón (*Azac Barón*).

⁴⁶ Sospecho que se trata del Abraham Alabu que aparece en el censo de casas ya mencionado.

⁴⁷ Açach Almancas también figura en el mismo censo de casas.

[h. 1325]. [Olite].

Libro de registro de Azac Ezquerria, residente en Olite. Contiene lista de sus deudores cristianos (consignando nombre, alguna vez profesión, y lugar de residencia del deudor, cuantía de la deuda, plazo de amortización y garante) y relación de sus bienes, dispersos por Olite, Tafalla, Berbinzana y Tudela, haciendo constar asimismo una deuda que tiene en una carta tornada, siendo su acreedor Obadia del Gabay, vecino de Marcilla. En una ocasión la carta de deuda está a nombre del judío Saúl Mainos. Al dorso, pone, escrito en hebreo, lo mismo que en la cabecera: "Este es el libro de registro de Isaac ben Ezquerria".

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 6.

Pub. Y. T. Assis-R. Magdalena, *Yehudé Nav.*, núm. 1, pp. 105-108.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 4.1-4.2.

[folio 1]

זה פנקס מיצחק בן אסקרה.

- [1] שמן לופיץ בן דון לוף דאולטה שכן אוליט שהיה חמשה ועשרים ליטרין זמן נדל הבאה ערב דון ביסן דפ'ליסייא פריבוש דאוליט.
- [2] שמינו דמרזילה מאה ושלשים דיני ערבים פשקואל פ'רנן ופרו מואילש שכיני אוליט הזמן ש'מיגאל.
- [3] גרצי דאנורבא מאה ושלשים דינרין עוד שמונה דינרין זמן נדל הבאה ואשתו וחמיה שכיני אוליט.
- [4] אנדריב קרירו ואלוירה שוקלבירה שכיני אוליט מאה וחמשים דינרין זמן ש'מיגאל.
- [5] פדרו בן דון פרו מרטינ מאשטרו מאה וארבעים דיני ושוקלבירה שכיני אוליט לשם שאול מנוש.
- [6] טומש בן פשקואל דבוקא ג'יקא שבעים ושמונה דינרין זמן חצי אגושטו ערב דון פשקואל בואינו שכיני אוליט.
- [7] פרו פריץ ואלוירה פריץ אשתו בת דונה ג'ואנה לגורדילה מאה דינרין על שטר עשרה ליטרין לזמן ש'מריא שבחדש מרסו שכיני אוליט.
- [8] דונה מרקיש ובתה וחותרו (sic) תשעים ושנים דיני ושמונה פשיטים זמן נדל.
- [9] לופי דאורוץ מאה וארבעים דינרין ערבים פרו פריץ רודירו ואשתו אלוירא פריץ זמן פשקואייה דמיו שכיני אוליט.

- [10] דון גרצ'י נברו מאה ושלשים ושבעה דיני' ושמונה פשי' זמן ש'מיגאל.
- [11] מרטין טומש שבעים ושמונה דיני' ואשתו זמן יום תופניא שכיני אוליט.
- [12] שנג'ו בן ג'ואן דאנקו נברו מאה ועשרים וששה דינר' זמן נדל ערב פרו גוריא שכיני אוליט.
- [13] דונה טודא שמיניץ גטרטה מאה ושלשים וחמשה דיני' זמן ש'מריא קנדילירא ערבית טודא שמיניץ בתה שכיני אוליט.
- [14] מיגאל פריץ גרצ' ואחיו ששים די' ושנים דיני' זמן ש'מיגאל שכיני אוליט.
- [15] דון מרטין פריץ סנטול שנים עשר ליטרין (וחמשה: *tachado*) ועשרה דיני' על שטר ארבעה עשר ליט' וחמשה דיני' ערב דון ביסן דפ'יליסיא פריוש דאוליט זמן משנים עשר ליט' ועשרה דיני' זמן (*sic, rep.*) ש'ג'ואן שעבר.
- [16] דומינגו מרטין פ'רירו מאה ועשרים וחמשה דיני' זמן ש'מיגאל ערב ג'ואן אבט שכיני טפלא.
- [17] שנג'ה בידל תשעים דיני' זמן נדל ובנו ואחיו (*sic*) שכיני פיטילש.
- [18] רוי מרטינץ מיגאל מרטינץ קריטירו שלשים דינרין זמן אגושטו ערב ג'ואן פ'ורון שכיני טפלא.
- [19] אשטבן בן דומינגו לופיץ קבלרו חמשים /דינ' בח' זמן ש'מיגאל ערב פסקואל דקפרושו שכיני בירי.
- [20] יש לי במשכונות מאה דיני'.
- [21] הסוס שלי ששים דיני'.
- [22] שמוש ערש שבעים דיני' ולא הוצאתי מטתי.
- [23] עוד יש לי שלשה בתי יין למכור.
- [24] פרו טשידור ארבעים דיני' שבעה רובעי' חטה זמן חצי אגושטו ערב בלנגר שכיני פיטילש.
- [25] יש לי קשל אחד בשכונת טפלא מצד אחד רומיב דמרי פסקואל דאנדריא ומשני צדדים דרכי רשות הרבים.
- [26] כרם באשטרמל בגבול טפלא מצד אחד דרך שנקרא ביאה קבלירא ומצד שני כרם פרו שמיניץ פפון שיש ב' פ'אונדש /ד'פודר.
- [27] עוד כרם אחד בגבול קורטיש דשטו בגבול אוליט מצד אחד כרם מרטין ברטון ומצד שני פסקואל פ'רון ב' פ'אונדש דפודר.
- יש לי בבירבינצנא
- [28] בית אחד מצד אחד בנדיט טומש וצד (*sic*) שני שנג'ו טומש.
- [29] עוד כרם אחד בארדואנקא מצד אחד כרם פרו טרדנו ומצד שני דרך ביאה קבלרא.
- [30] עוד כרם אחד בלש פ'ונטש מצד אחד כרם מרי מרטין ומצד שני מג'ואילו משמן לופיץ.

[folio 2]

- [31] עוד כרם אחד בדרך לש פ'ונטיש מצד אחד כרם פסקואל אמורי' ומצד שני דרך הרבים.
- [32] עוד כרם אחד בלריקווא מצד אחד כרם בנדיט טומש ומצד שני מרטין איבניש ויש הכרמים ח' פ'אונדש דפודר.

[33] שדה אחד בקביצולוש ב' רובעי' זריעה מצד אחד שנגז' בורדיל ומצד שני פרו שמינו דלריו.
 [34] עוד שדה אחד בקנפו דשושו א' רובע זריעה מצד אחד בניו של פִּרְנָקוּ ומשני (*sic*) שדה
 אלקלדישא דילרגא.

[35] עוד שדה אחד בקשקלו א' רובע זריעה מצד אחד פשקואל דפרו אשטבניאה.
 [36] יש ליום טוב בני המחצית שלימה מן הבתים שהם באוליט מצד אחד פרו שמיניץ בן דון
 מיגאל פריץ דפרו פשקואל ומצד שני הבתים שאני דר בהם שנתתי אותם במתנה לאברהם
 בני ולבונה אשטרוקא ולאורו סתי אחותיו והמחצית שלימה הנזכרת הם בשותפות
 בלא חלוקה עם יוסף אחיו והם במגרש ש'מיגאל ומלעיל השוק מן המלך יחיה.
 [37] יש לבני לאברהם ולאחותיו בונה אשטרוקא ולאורו סתי בתים וחדרים ועליות שעליהם
 והחצרות והחורבה שמצדה והם באוליט במגרש ש'מיגאל ומצרני הבתים והחורבה מצד
 אחד שהם מיוסף ומיום טוב בני ומצד שני הבתים מדון שנגז' פריץ גוריא ומלעיל
 השוק מאדוננו המלך יחיה.

[38] יש לאשתי סידילה ולבנו (ולבנה o ולבני *sic, por*) אברהם בתים בשכונת ישראל
 באוליסאנה מצד אחד ר' משה כמיס ומצד שני ומלעיל ומלרע דרכי הרבים וחורבה
 אחת שיש להם מלרע והבתים הנזכרים הם בלא חלוקה.
 [39] חייבים אני ואשתי סידילה עשרים וארבעה ליטרין שנגיטיש (בשני שטרות מוחזרות
tachado: /בשטר אחד מוחזר\ לעובדיהן' כבי שכן מרזילה.

[folio 1]

Este es el libro de registro de Isaac ben Ezquerra (*Azac Ezquerra*)⁴⁸:

- [1] Semen Lopiz, hijo de don Lop de Eulate, vecino de Olit, que fue: 25 libras; plazo, *Nadal* venidero; garante, don Viçen de Felicia, *prebos* de Olit.
- [2] Xemeno de Marzilla: 130 sueldos; garantés, Pascoal Fernan y Pero Muelas, vecinos de Olit; plazo, San Miguel.
- [3] Garcí de Añorbe: 130 sueldos, más 8 sueldos; plazo, *Nadal* venidero; y su mujer y el suegro de ésta; vecinos de Olit.
- [4] Andreu Carrero y Alvira, *su clavera*, vecinos de Olid (*por* Olit): 150 sueldos; plazo, San Miguel.
- [5] Pedro, hijo de don Pero Martin, *maestro*: 140 sueldos; y *su clavera*; vecinos de Olit; a nombre de Saul Mainos.

⁴⁸ En *Doc. J.N.*, 2, 269-189 (doc. de 1334) y 302 (doc. de 1341), aparece un Azac Ezquerra, vecino de Estella (en el primer doc., pagando quenaces, y en el segundo, como testigo de un préstamo). Pudiera ser este mismo Azac Ezquerra, aunque éste vive en Olite cuando escribe esto.

- [6] Tomas, hijo de Pascoal de Boca Chica: 78 sueldos; plazo, mitad de *agosto*; garante, don Pascoal Bueno; vecinos de Olit.
- [7] Pero Periz y Alvira Periz, su mujer, hija de doña Johanna *la Gordilla*: 100 sueldos, en una carta de 10 libras; plazo, Santa Maria del mes de *março*; vecinos de Olit.
- [8] Doña Marques[a] y su hija y su suegro (*por yerno*): 92 sueldos y 8 dineros; plazo, *Nadal*.
- [9] Lope de Urroz: 140 sueldos; garantes, Pero Periz Rodero (o *rodero*) y su mujer, Alvira Periz; plazo, *Pascuilla de mayo*; vecinos de Olit.
- [10] Don Garci Navarro: 137 sueldos y 8 dineros; plazo, San Miguel.
- [11] Martin Tomas: 78 sueldos; y su mujer; plazo, el día de *Tofania* (?); vecinos de Olit.
- [12] Sancho, hijo de Johan de Anco (?) Navarro: 126 sueldos; plazo, *Nadal*; garante, Pero Gurrea; vecinos de Olit.
- [13] Doña Toda Xemeniz Guitarte: 135 sueldos; plazo, Santa Maria *Candelera*; garante, Toda Xemeniz, su hija: vecinas de Olit.
- [14] Miguel Periz Garcia (o Garcez) y su hermano: 60 sueldos y 2 sueldos; plazo, San Miguel; vecinos de Olit.
- [15] Don Martin Periz Çantol (o Çansol, *¿por Sansol?*): 12 libras y 10 (*tachado*: 5) sueldos, en una carta de 14 libras y 5 sueldos; garante, don Viçen de Felicia, *prebos* de Olit; plazo de las 12 libras y 10 sueldos, San Johan pasado.
- [16] Domingo Martin, *ferrero*: 125 sueldos; plazo, San Miguel; garante, Johan, *abat*; vecinos de Tafalla.
- [17] Sancha Vidal: 90 sueldos; plazo, *Nadal*; y su hijo y su hermano; vecinos de Pitillas.
- [18] Ruy Martinez, Miguel Martinez, *carretero*: 30 sueldos; plazo, *agosto*; garante, Johan Furon (o Foron); vecinos de Tafalla.
- [19] Esteban, hijo de Domingo Lopiz, *caballero*: 50 (*interlineado*: sueldos) en trigo (? , *escrito en abreviatura*); plazo, San Miguel; garante, Pascoal de Caparroso; vecinos de Beire.
- [20] Tengo en empeños 100 sueldos.
- [21] Mi caballo [vale] 60 sueldos.
- [22] Ajuar de cama: 70 sueldos; y no he sacado (*e. d., excluido*) mi cama.
- [23] Además, tengo 3 *bates* (*medida de capacidad de líquidos, podría equivaler a*: cubas) de vino para vender.
- [24] Pero Texedor (o *texedor*): 40 sueldos, 7 robos de trigo; plazo, mitad de *agosto*; garante, Belenguer; vecinos de Pitillas.
- [25] Tengo un *casal* en el barrio residencial de Tafalla, [que linda], por un lado, con Romeu de Mari Pascoal de Andrio, y por los otros dos lados, con calles públicas.

- [26] [Tengo] una viña en Estremal, en término de Tafalla, [que linda], por un lado, con un camino llamado *Via Caballera*, y por el otro lado, con viña de Pero Xemeniz Papon, y que tiene 2 *peonadas de podar*.
- [27] Además, una viña en el término *Cortes de Sato*, en territorio de Olit, [que linda], por un lado, con viña de Martin Breton, y por el otro lado, con Pascoal Faron (*¿por Furon?*); 2 *peonadas de podar*.

Tengo en Berbinzana:

- [28] Una casa, [que linda], por un lado, con Benedit Tomas, y por el otro lado, con Sancho Tomas.
- [29] Además, una viña en Ardoanca, [que linda], por un lado, con viña de Pero Tardano ⁴⁹, y por el otro lado, con el camino *Via Caballera*.
- [30] Además, una viña en *Las Fontes*, [que linda], por un lado, con viña de Mari Martin, y por el otro lado, con *majuelo* de Semen Lopiz.

[folio 2]

- [31] Además, una viña en el camino de *Las Fontes*, [que linda], por un lado, con viña de Pascoal Amores, y por el otro lado, con camino público.
- [32] Además, una viña en Larricosa, [que linda], por un lado, con viña de Benedit Tomas, y por el otro lado, con Martin Ibañis; y tienen las viñas 8 *peonadas de podar*.
- [33] Un campo en Cabezolos, de 2 robos de siembra, [que linda], por un lado, con Sancho Bordel⁵⁰, y por el otro lado, con Pero Xemeno del Rio.
- [34] Además, un campo en *Canpo de Suso*, de 1 robo de siembra, [que linda], por un lado, con los hijos de Franco, y por el otro lado, con campo de *Alcaldesa* de Larraga.
- [35] Además, un campo en Cascallo, de 1 robo de siembra, [que linda], por un lado, con Pascoal de Pero Estebania (*sic, sin poner el otro linde*).
- [36] Tiene mi hijo Yom Tob (*Gento*) la mitad íntegra de las casas que están en Olit, [las cuales lindan], por un lado, con Pero Xemeniz, hijo de don Miguel Periz de Pero Pascoal, y por el otro lado, con las casas que yo habito, que se las he dado en donación a mi hijo Abraham y a Bona Astruca y Oro Çeti, sus hermanas; y la mitad íntegra citada, es en sociedad indivisible con su hermano Yosef (*Juce*); y están [las casas] en el barrio de San Miguel, y por encima está el zoco del rey, Dios le conserve la vida.

⁴⁹ En *Doc. J.N.*, 4, 8-16 (de 1356), aparece un Pero Tardano, vecino de Berbinzana, debiendo dinero a Juce Ezquerria, judío de Estella (*¿hijo de nuestro Azac?*), que puede ser hijo de éste.

⁵⁰ En *Doc. J.N.*, 2, 317-369 (cuentas del tesorero de 1343), aparece un Sancho Bordel, notario de Tudela, que puede tener que ver con éste.

- [37] Tienen mi hijo Abraham y sus hermanas Bona Astruca y Oro Çeti unas casas con sus habitaciones y los desvanes que están sobre ellas, y los patios y el descampado que están a su lado; y están en Olit, en el barrio de San Miguel; y los lindes de las casas y del descampado son, por un lado, [las casas] que son de Yosef (*Juce*) y de Yom Tob (*Gento*), mis hijos, y por el otro lado, las casas de don Sancho Periz Gurrea; y por encima está el zoco de nuestro señor el rey, Dios le conserve la vida.
- [38] Tienen mi mujer Çidella y mi hijo Abraham unas casas en el barrio judío de Olisana (*Lucena, e. d. Tudela*⁵¹), [que lindan], por un lado, con Moisés (*Mosse*) Camiç⁵², y por el otro lado, y por encima y por debajo, con calles públicas y un descampado que tienen por debajo; y las citadas casas son indivisibles (*e. d., las tienen en sociedad indivisible*).
- [39] Debemos mi mujer Çidella y yo 24 libras sanchetes (*tachado*: en dos cartas tornadas); (*interlineado*: en una carta tornada) a Obadia ben Gabay (*Obadia del Gabay*), vecino de Marzilla.

15

[h. 1325]. [Tudela].

Libro de registro de un judío anónimo, residente en Tudela, cuñado de Gento Evenayón. Contiene lista de sus deudores cristianos (consignando nombre, en ocasiones profesión, y lugar de residencia del deudor, cuantía de la deuda y, a veces, garante, así como a nombre de quién está hecha la carta de deuda) y relación de sus bienes. Consigna también un deudor judío, su cuñado, antes citado.

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 9.

Pub. F. Baer, *Die Juden*, I, núm. 588.3, pp. 960-962.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamia*, Ap. 6.1-6.2.

[folio 1]

[1] פרו מרטיניץ קוגוד דאליו ואשתו ארבעים דינרין עשרה רובוש חטה והשטר יש לשם ר' שם טוב בן יחיון והשטר יש מיותר.

⁵¹ Para la identificación de Lucena con Tudela, v. J. L. Lacave, *Tudela y Lucena*, "Sefarad" 56 (1996) pp. 83-86.

⁵² Este Mosse Camiç es de Tudela, por lo que no parece que sea el mismo que el Mosse Camiç de Funes, cuyo libro de registro se recoge en el doc. 18.

- [2] פרו מרטיניץ הנזכר עשרים דינרין וששה רובוש חטה והשטר לשמי.
 [3] גרצי מרטיניץ דאוגר ואשתו די אליו ארבעים דינרין שנים עשר רובוש חטה והשטר לשמי.
 [4] גרצי מרטיניס ואשתו הנזכר ארבעים דינרין ארבעה רובוש חטה והשטר יש לשם ר' משה כמיס.
 [5] ברטילומיב אלפֿונשו ואשתו די אליו חמישים דינרין וששה רובוש חטה והשטר לשמי.
 [6] פֿורטון פֿריץ ופרו אורטיץ אחיו בני דומינגו פֿריץ די אליו חמישים דינרין ארבעה רובוש חטה והשטר לשמי.
 [7] דונה גיליה בת גרציא דאנטוננה דאשטילה תשעים דינרין ערבים מיגיל שנגיץ קרפינטירו ואשתו די אשטילה והשטר לשמי.
 [8] מרטי איבניש די גברא ספֿטיר ואשתו חמשים דינרין ערבים דונה שנג'ה די גברא ובנו (sic) כלם די אשטילה והשטר לשמי.
 [9] דומיגיל די שרשא די אשטילה שלשים דינרין והשטר לשמי והשטר מיותר.
 [10] דון מיגיל פֿריץ סופר ואשתו די אשטילה שמונה ליטרין ערבים ביניין דומינגיץ קצב וגרציא די איג'בי בלישטיר כלם די אשטילה והשטר לשמי והשטר מיותר.
 [11] גרצי אורטיץ די לרסא ארבעים דינרין ארבעה רובוש חטה ערב בלשקו אחיו שכיני אוטייסא והשטר לשם שול בליטה גיסתי.
 [12] פֿראן פֿריץ בן פרו מרטיניס ואשתו ושנג'ו לופיץ די לה ריבא שכיני ליגריה ארבעים דינרין ארבעה רובוש חטה והשטר לשמי.
 [13] מרטין גרציא דאיגי אישקודירו ואשתו ושנג'ו לופיץ בן לופי די לא ברדא ופרו שנגיץ דלוקיין ואשתו שכיני לגרייה שלשים דינרין

[folio 2]

- ארבעה רובוש חטה והשטר לשמי והשטר מיותר.
 [14] דונה מרי שנץ די מרינדנו ובניה עשרה דינרין ארבעה רובוש חטה ערב פרו שימיניץ די אמשקואה די אשטילה והשטר לשמי והשטר מיותר.
 [15] רוי פֿרנדןץ די מורינטין ואשתו חייבים לי חוב והשטר לשמי ור' אברהם מאג'ו צורף יש לו חלק בחוב והסך שהם חייבים לי ארבעים דינרין עשרה רובוש חטה ערב ג'ואן לופיץ קפילן די מורינטין ובעבור חוב זה עשה מכירה מן קרקעות פרו פֿריץ שוער והפשיטים בשולחן דון מיגיל בלדובין.
 [16] פרי שנץ די בירבינסנה ואשתו ופשקואל ושנג'ה בני פרי שנץ הנזכר שלשים דינרין והשטר מיותר.
 [17] /ויש לנו שטר מוחוזר על' ר' יום טוב גיסי בן יחיון לי ולר' ששון בן דבג' ולינשותינו סך ידוע והוא בעבור חיזוק כתובת אשתו ולא הורגלנו לפרוע מס בעבור שיטרי חיזוקין ותנאים והשטר חוב הנזכר יש ברשות ר' אברהם בר' יום טוב אלחכים בנאמנות כמו שליש.

[18] שימוש ערש ששים דינרין ולא הוצאתי מיטתי.
 [19] חייא בני אינו פורע מס שהוא נער והוא הולך לבית המדרש ויש לו בתים בשכונת
 ישראל בכאן באליסאנה במגרש הנקרא טנדילה ויש בבתים חורבה אחת ומצרניו מצד
 א' ר' יעקב בן הרב ר' אברהם ן' אסקרה ומג' צדדים דרכי רשות הרבים.

[folio 1]

- [1] Pero Martiniz, *cogod* (? , *¿un cargo?*) de Allo, y su mujer ⁵³: 40 sueldos, 10 *robos* de trigo; y la carta está a nombre de Sem Tob ben Yahyón (*Sento Evenayón*), y es una carta que está de más.
- [2] El citado Pero Martiniz: 20 sueldos y 6 *robos* de trigo; y la carta está a mi nombre.
- [3] Garci Martiniz de Oger (o Ugar) y su mujer, de Allo: 40 sueldos, 12 *robos* de trigo; y la carta, a mi nombre.
- [4] El citado Garci Martiniç y su mujer: 40 sueldos, 4 *robos* de trigo; y la carta está a nombre de Moisés (*Mosse*) Camiç ⁵⁴.
- [5] Bartelomeu Alfonso y su mujer, de Allo: 50 sueldos y 6 *robos* de trigo; y la carta, a mi nombre.
- [6] Fortun Periz y Pero Ortiz, su hermano, hijos de Domingo Periz, de Allo: 50 sueldos, 4 *robos* de trigo; y la carta, a mi nombre.
- [7] Doña Gilia, hija de Garcia de Antoñana, de Estella: 90 sueldos; garantes, Miguel Sanchiz, *carpintero*, y su mujer, de Estella; y la carta, a mi nombre.
- [8] Marti Ibañis de Guevara, *çapater*, y su mujer: 50 sueldos; garantes, doña Sancha de Guevara y su hijo; todos ellos, de Estella; y la carta, a mi nombre.
- [9] Do[n] Miguel de Sarasa, de Estella: 30 sueldos; y la carta, a mi nombre; pero está de más.
- [10] Don Miguel Periz, escribano, y su mujer, de Estella: 8 libras; garantes, Bibian Dominguiç ⁵⁵, *carnicero*, y Garcia de Echave, *ballester*; todos ellos, de Estella; y la carta, a mi nombre, pero está de más.

⁵³ Son sin duda los mismos personajes que aparecen en el doc. 9, núm. 52.

⁵⁴ Posiblemente este *Mosse Camiç* sea el mismo judío de Tudela que aparece en doc. 14, núm. 38.

⁵⁵ En *Doc. J.N.*, 2, 332-95 (cuentas de 1346), aparece un Bivian Dominguiç que podría ser este mismo.

- [11] Garci Ortiz de Larraça (o Larça): 40 sueldos, 4 *robos* de trigo; garante, Blasco, su hermano; vecinos de Oteiça; y la carta está a nombre de Sol Bellita, mi cuñada.
- [12] Ferran Periz, hijo de Pero Martiniç, y su mujer, y Sancho Lopiz de la Riba, vecinos de Legaria: 40 sueldos, 4 *robos* de trigo; y la carta, a mi nombre.
- [13] Martin Garcia de Ayegui, *escudero*, y su mujer, y Sancho Lopiz, hijo de Lope de la Barda, y Pero Sanchiz de Luquiayn (*Luquin*)⁵⁶ y su mujer, vecinos de Legaria: 30 sueldos,

[folio 2]

4 *robos* de trigo; y la carta, a mi nombre, pero está de más.

- [14] Doña Mari Sanz de Merindano (o Merendano) y sus hijos: 10 sueldos, 4 *robos* de trigo; garante, Pero Xemeniz de Amescoa, de Estella; y la carta, a mi nombre, pero está de más.
- [15] Ruy Ferrandiz de Morentin y su mujer me deben una deuda, y la carta está a mi nombre; y Abraham Macho⁵⁷, platero, tiene parte en la deuda; y la suma que me deben: 40 sueldos, 10 *robos* de trigo; garante, Johan Lopiz, *capellan* (o Lopiz Capellan) de Morentin; y por esta deuda hizo una venta de terrenos Pero Periz, portero; y los dineros están en la mesa de cambio de don Miguel Baldobin⁵⁸.
- [16] Pere Sanz de Berbinçana y su mujer, y Pascoal y Sancha, hijos del citado Pere Sanz: 30 sueldos; y la carta está de más.
- [17] (*interlineado*: Y tenemos una carta tornada contra) mi cuñado Yom Tob ben Yahyón (*Gento Evenayón*), yo y Sasón ben Dabach (?) y nuestras mujeres, [por] una suma conocida; y es por una confirmación del contrato matrimonial de su mujer y no tenemos costumbre de pagar tributo por los documentos de confirmaciones y estipulaciones [matrimoniales]; y la citada carta de deuda está en poder de Abraham bar Yom Tob Alhaquim (*Abraham Alfaquín*), en fianza, como árbitro.

⁵⁶ En *Doc. J.N.*, 1, 243-320 (cuentas de 1329) y 246-262 (inventario de 1329 de los bienes tomados en el asalto a la judería de Estella), aparece un Pero Sanchiz de Luquin, presbítero, representando a la villa de Luquiayn; podría ser este mismo.

⁵⁷ Por lo que decimos en nota siguiente acerca de Miguel Baldobin, creemos que este Abraham Macho es el mismo Abraham Macho, judío de Estella, que aparece en docs. de 1344-1348 en *Doc. J.N.*, 2, 322-463; 328-174; 334-384 y 335-375.

⁵⁸ En *Doc. J.N.*, 1 y 2, *passim*, aparece varias veces el nombre de Miguel Baldobin (justicia de Tudela, guarda del sello en Estella, ...), pero concretamente éste creemos que corresponde al cambista de Estella que aparece en docs. de 1330-1345 (*Doc. J.N.*, 1, 246-141 y 261; 2, 328-250, doc. de 1345).

- [18] Ajuar de cama: 60 sueldos; y no he sacado (*e. d., excluido*) mi cama.
- [19] Mi hijo Hiyya no paga impuestos porque es un muchacho que va a la madraza (*escuela rabínica*); él tiene unas casas en el barrio judío de aquí, de Aliçana (*Lucena, e. d., Tudela*)⁵⁹ en el barrio llamado Tendilla; y hay con las casas un descampado, y sus lindes son, por un lado, Jacob, hijo del Rab R. Abraham ben Ezquerra, y por los otros tres lados, calles públicas.

16

[h. 1325] . Puente la Reina.

*Libro de registro de Gento Evenayón*⁶⁰, residente en Puente la Reina. Contiene lista de sus deudores cristianos (consignando nombre y residencia del deudor, cuantía de la deuda, plazo de amortización y, a veces, garante) y relación de sus bienes. La segunda columna, quizá anotación de otro judío, recoge una interesante información sobre una garantía entre hermanos judíos. Al dorso, escrito en hebreo, pone: “Este es el libro de registro de Yom Tob bar Samuel ben Yahyón, residente en Puente la Reina”.

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 31.

Pub. Y. T. Assis-R. Magdalena, *Yehudé Nav.*, núm. 5, pp. 129-131.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 13.1-13.2.

[columna 1]

- [1] אורטי ואשתו גרסיא שכיני אניס ששים דינר' ותשעה רוב' מחטה ממדת גשר המלכ/ה\ זמן החטה לש' מריא זמן המעות לש' מיגיל הבא ראשון.
- [2] דונה שנגיה פריץ שכינת סירבקי שבעים דינ' ותשעה רוב' מחטה ממדת גשר המלכה ערבים אורטי וגרסיא אשתו שכיני אניס זמן החטה לש' מריא הבא ראשון והמעות לש' מיגיל.
- [3] ייניגו בן פשקואל דיריבירי ואשתו וגרציא אושי'אה ואשתו ארבעים דינר' וששה רוב' מחט/ה\ זמן החטה לש' מריא והמעות לש' מיגיל הבא ראשון שכיני סירבקי.

⁵⁹ Para esa identificación, véase n. 51, en doc. 14.

⁶⁰ Como se ha advertido en n. 13 del doc. 6, este Gento Evenayón podría ser primo del Gento Enegriel cuyo libro de registro se recoge en dicho doc. 6.

- [4] פ'רנקו די בירבינסנא ארבעים דינר' וחמשה רוב' מחטה ערב מיגיל פייטיבש שכן גשר המלכה זמן לש' מריא ולש' מיגיל הבאים ראשונים.
- [5] פרו דולסא בן שנג'ו דירארט ופרו שנג' פליטר/ו\ (*lectura dudosa*) עשרים דינר' זמן לפשקואה דימיו שכיני סירבקי.
- [6] מיגיל פריץ בן פרו וינגואה וטודה אשתו שכיני גירגילנו שלשים דינר' ומזה החוב לעולם לא קבלתי אפילו פרוטה אחת בשביל שהוא /מקום רע\ ליותר שחייב לאחרים ראשון ממני.
- [7] פשקואל דיארגינריץ ואשתו אלוריא ארבעים דינר' זמן לש' מיגיל הבא ראשון שכיני גשר המלכה.
- [8] ארבעים דינר' משימוש ערש ולא הוצאתי מטתי.
- מהחובת (*sic*) הנזכרים אני חייב לר' יוסף הלוי בר' אברהם הלוי ארבעים דינר' על שטר מוחזר והוא מיותר.
- [9] שנג'ו אישטיבן ואשתו עשרה רוב' מחטה ממדת גשר המלכה והיא (*sic*) במקום רע ליותר שאין לו פת לחם.

[columna 2]

יש לי ולאחי ר' יהודה ז"ל שטר חוב אחד מסך עשרים וחמש (*sic*) ליט' על ר' אברהם אחי /ואשתו ובניו\ ואינו חייב לנו שום דבר אלא שהוא לחזוק שנכנסנו לו ערבים אצל המלכות והשטר חוב הוא ביד ר' מנחם אלבורגי ס"ט על מנת שאם ידחוק אותנו המלכות לפרוע הסך שנתערבנו אצלו שיתן לנו ר' מנחם אותו שטר חוב שברשותו כדי לכוף ולהכריח /בו\ לר' אברהם אחי /ולאשתו ולבניו\ שיפרע למלכות מה שהוא חייב לו ושטר חוב הנזכר על שנתערבנו למלכות בשביל הקנס שקנס המלכות לבנו יוסף בארבעים ליטריין.

[columna 3]

דומינגו דפשקואל דדומינגו אוליבא דדומינגו בנו שכיני מינדיגוריה ומרטין דג'ואן פ'ירנדו ואשתו שכיני מורוסבל ששים דינר' וזה השטר יש לי בחבורה עם יוסף בן שברוט ויש לי בחלקי עשרים דינר' והשאר שלו והשטר לשם ר' יוסף בן בלאט והזמן לש' מיגיל הבא.

[columna 1]

- [1] Orti y su mujer Graçia, vecinos de Aniç: 60 sueldos y 9 *robos* de trigo, de la medida de Puente la Reina; plazo del trigo, para Santa Maria, y plazo de los dineros, para San Miguel primero viniente.

- [2] Doña Sancha Periz, vecina de Çirauqui: 70 sueldos y 9 *robos* de trigo, de la medida de Puente la Reina; garantes, Orti y Graçia, su mujer, vecinos de Aniç; plazo del trigo, para Santa Maria primero viniente, y de los dineros, para San Miguel.
- [3] Yenego, hijo de Pascoal, de Iriberrí, y su mujer y Garcia Oxoá y su mujer: 40 sueldos y 6 *robos* de trigo; plazo del trigo, para Santa Maria, y de los dineros, para San Miguel primero viniente; vecinos de Çirauqui.
- [4] Franco de Berbinçana: 40 sueldos y 5 *robos* de trigo; garante, Miguel Peitebas (o Paitebas) (?), vecino de Puente la Reina; plazo, para Santa Maria y para San Miguel primero vinientes.
- [5] Pero d'Olça ⁶¹, hijo de Sancho de Iriart (*por* Iriarte) y Pero Sanz, *peletero*, 20 sueldos; plazo, para la *Pascua de mayo*, vecinos de Çirauqui.
- [6] Miguel Periz, hijo de Pero Vengoa, y Toda, su mujer, vecinos de Guirguillano: 30 sueldos. Pero de esta deuda nunca he recibido ni siquiera una moneda, porque está (*interlineado*: en mal lugar) de más, pues debe a otros antes que a mí.
- [7] Pascoal de Arguiñariz y su mujer Alvira: 40 sueldos; plazo, para San Miguel primero viniente; vecinos de Puente la Reina.
- [8] [Tengo] 40 sueldos de ajuar de cama y no he sacado (*e. d., excluido*) mi cama.
De las deudas mencionadas, yo debo a Yosef ha-Leví bar Abraham ha-Leví (*Juce Leví*) ⁶² 40 sueldos en una carta tornada, pero está de más.
- [9] Sancho Esteban y su mujer: 10 *robos* de trigo, de la medida de Puente la Reina; pero [la carta] está en mal lugar, de más, pues él no tiene ni un pedazo de pan.

[columna 2] ⁶³

Tenemos mi hermano Judá (*Judas*), de bendita memoria, y yo una carta de deuda por una suma de 25 libras contra Abraham, mi hermano, (*interlineado*: y su mujer y sus hijos), pero no nos debe nada, sino que [la carta] está para afianzar, porque nos constituimos garantes de él ante el

⁶¹ En *Doc. J.N.*, 2, 273, 283, 294, 298 (docs. de 1335 a 1345); aparece un Pero d'Olça con una viña a censo en término de Carcalaseda (Estella).

⁶² Es el mismo Juce Leví cuyo libro de registro se recoge en el doc. 9.

⁶³ Está escrita con una letra absolutamente diversa de la que escribe la primera columna.

reino; y la carta de deuda está en poder de Menahem Alborge ⁶⁴, su fin sea para bien, con la condición de que si nos persigue el reino para pagar la suma de la que salimos garantes por él, que nos entregará Menahem la carta de deuda que está en su poder a fin de forzar y obligar (*interlineado*: con ella) a mi hermano Abraham, (*interlineado*: y a su mujer y a sus hijos), a que pague al reino lo que le debe; y la carta de deuda citada es porque le dimos garantía ante el reino por la multa con que el reino había multado a su hijo Yosef (*Juce*), de 40 libras.

[columna 3] ⁶⁵

Domingo de Pascoal de Domingo Oliva y Domingo, su hijo, vecinos de Mendigorria, y Martin de Johan Ferrando y su mujer, vecinos de Muruçabal: 60 sueldos; y esta carta la tengo en sociedad con Yosef ben Sabrut (*Juce Evensabrut*), y tengo en mi parte 20 sueldos y el resto es suyo; y la carta está a nombre de Yosef ben Bolat (*Juce Enbolat*) ⁶⁶; y el plazo, para San Miguel venidero.

17

[h. 1325]. [¿Estella?].

Fragmento de un libro de registro de Juce Enegriel, hijo de Salomón Enegriel, quizá residente en Estella ⁶⁷. *Contiene relación (o parte de una relación) de sus bienes, con unas viñas a nombre de su hijo, al parecer procedentes de embargos o prendas por préstamos a cristianos no satisfechos. Al dorso, escrito en hebreo, pone: "Este es el libro de registro de Yosef ben Nagriel, hijo de Salomón ben Nagriel"*.

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm 10.

Pub. Y. T. Assis-R. Magdalena, *Yehudé Nav.*, núm. 7, pp. 134-135.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 20.1.

⁶⁴ Es el mismo Menahem Alborge cuyo libro de registro se recoge en el doc. 19, donde consigna (núm. 23) una deuda que tiene en una carta tornada con Judas Evenayón, citado aquí al comienzo de esta columna 2.

⁶⁵ Está escrita con otra letra distinta de las que escriben las 2 anteriores.

⁶⁶ Muy probablemente, este Juce Enbolat es el mismo cuyo libro de registro se recoge en el doc. 8.

⁶⁷ Sin duda, pariente cercano del Gento Enegriel cuyo libro de registro se recoge en el doc. 6.

- [1] יש לי שני כרמים פינלש על שם בני ששים דיני' מן פירו גרציץ דיג'ברי וטודה שנץ אשתו ביזינוש דיאיג'ברי למצר אחד אלו/י'רא פירץ אשת ג'ואן גרצץ ולמצר אחר לפיאיסה דילוירא פירץ ולאחר הכרם למצר דיליגורן ולמצר לפרטציוון ע' מיגל בן גרצי מיגל דיאיג'ברי.
- [2] ועוד יש לי על שם בני כרם סומיטה פינל חמשים דיני' די פירו גרציץ בן מרי גרציא ואשתו מרי שנץ שכני ליגרדיטה למצר שנג'ו מיגל ולמצר אחר פשקואלו אויסקרא ע' גרצי שלבדוד.
- [3] ועוד יש לי על שימוש ידי מאה דיני'.

- [1] Tengo 2 viñas *peñales* (*¿empeñadas?*, *¿en prenda?*) a nombre de mi hijo, 60 sueldos, de Pero Garcez d'Echavarri y Toda Sanz, su mujer, *bezinos* de Echavarri, que lindan, una de ellas, con Alvira Perez, mujer de Johan Garcez, y por otro lado, con *la pieça* d'Elvira Perez; y la otra viña, linda con Deligurin (*¿un término?*) y con La Partizion (*¿término de Echávarri?*); garante, Miguel, hijo de Garci Miguel, de Echavarri.
- [2] Además, tengo a nombre de mi hijo una viña *çumita peñel* (?), 50 sueldos, de Pero Garcez, hijo de Mari Garcia, y su mujer, Mari Sanz, vecinos de Legardeta, que linda con Sancho Miguel y por otro lado con Pasco[al] E[ç]querria; garante, Garci Salvador.
- [3] Además, tengo de ajuar mío 100 sueldos.

18

[h. 1325]. [Funes].

Libro de registro de Mosse Camiç. Contiene lista de sus deudores cristianos (consignando nombre y lugar de residencia del deudor, cuantía de la deuda, a veces el interés, y garante) y relación de sus bienes. Al dorso, escrito en hebreo, pone: "Libro de registro de Moisés ben Camiç".

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 43.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 17.1-17.3.

[folio 1r]

- [1] רואי פראנדיס ואשתו דרים בגרוסיאן מאה דינרי' ומאה ועשרים וחמשה רובעי' ערבי' גומיס דלגריא ואשתו דרים בגרוסיאן ורודריגו דר במורוגרין.

- [2] גומיס דלגריא ואשתו דרים בגורוסיאן שלשים דינרי' ותשעה רובעי'.
- [3] פ'ראי שימין פריס דגורוסיאן קומנדאדור דאיג'ברי מאה דינרי' ועשרה רובעי' ערבי' בנו וג'ואן גרסיה דאיג'ברי.
- [4] פרו גרסיץ דבילה טוארטא ואשתו וגיסו שימין פריס דלרגא עשרים דינרי' ושלושה רובעי' ויש שנה לחשוב רבית.
- [5] מרטין מיגיל אבאד דארנדגויין ודר בבילה טוארטא הוא עשרה ליטרי' ועשרים רובעי' ערבי' דון פשקואל דבילה טוארטא ושמונו פעמים דר /בארנדגויין\.
- [6] ג'ואן גרסיה דגרישוואן ואשתו ששים דינרי' ושנים עשר רובעי' ערב פרו שנג'יס דדיקשטיליו דר בגארישוואן.
- [7] גונסלבו שנג'יס דדיקשטילו עשרים דינרי' ושני' רובעי' וחצי ויש לחשוב רבית שתי שנים והוא אשקודירו ערבי' פרו שנג'יס אחיו דר בגרישוואן /ג'ואן דלנא דר באשטילה והחייב בקשטילא דר ושמו...] והוא דר בסנישירו\.
- [8] לוף אורטיס דמרינדאנו עשרים דינרי' ושלושה רוב' ופרו שנג'יס חייב עמו ערב מרטי שנג'יס אחיו.
- [9] מרי פריס דמרינדאנו ובנה פרו לופיס והיו דרים בהראול שבעים דינרי' ושבעה רובעי' ערבי' שנג'יו מיגיל דאבס ואשתו ולוף אלמולטירו דרים באשטילא.
- [10] פרו שימאניס דמרינדאנו עשרים דינרי' שלושה רובעים ערבי' מרטי שנג'יס ופרו שנג'יס ולוף אורטיס דמרינדאנו.
- [11] אזנר מרטינס ומרטין גרסיה דארלנו לשם ר' יהודה בן יחיון חמשים וחמשה רובעי' [12] עדת דיקשטילו מאתים וחמשים וששה רובעי' ויש לחשוב שתי שנים רבית.
- [13] פרו פריס דאלו ואשתו דרים באלו ששה ליטרי' ועשרים ושנים רובעי' והשטר לשמי ולשם שלמה בן אחי וזה הסך חלקי והשאר לר' יוסף בן אחי שעשאה לשם שלמה אחיו.
- [14] פרו פריס דברברין ספטירו ואמו ששים דינרי' וששה רובעי' ערבי' פרו שנס איג'בריהא והביקריו דרים בברברין.
- [15] גרסי פריס דברברין אשקודירו ארבעה ליטרי' ויש לחשוב בו שנה אחת ערב חמיו דון מרטין מרטינס דברברין הפרש.
- [16] דון מרטין מרטינס הפרש ופרו שנס דאיג'בריהא שלשים רובעי' ויש לחשוב רבית שתי שנים ערב חתנו גרסי פריס דרים בברברין.
- [17] מיגיל יבניש דסוביאלקי ארבעים דינרי' וארבעה רובעי' ערב ג'ואן גונסלביס דרים בסוביאלקי.
- [18] שנג'יו דיאס דלגריא ואשתו שנים עשר ליטרי' ועשרים ואחד רובעי' ערבי' מיגיל פריס הנקרא מיקיליאונה ופרו גרסיה שקורין פרוקנטא ודרים כולם באוקו.
- [19] מיגיל אזנר שופט השוה מאה דינרי' ועשרה רובעי' דר באביגר ערב פיר אורטיס דשטוארסיגי דר באשטילה.
- [20] יניגו לופיטס אבאד דאטיו מאה דינרי' וחמשה רובעי' ערבי' אביו מיגיל פריס ואחיו מרטין שנג'יס.

- [21] פריסיו דפּוּאָדְרָה מלירה ששים דינר' ועשרים וששה רובעי' ערבי' מי(גיל) [...].
(*agujero*) גיסו ושימין פריס דגסולס דר שם.
- [22] רומיב ואשתו ושג'ה אורטיס ופרו שנס ארבעים דינר' וארבעה רובעי' ויש לחשוב רבית שני שנים והם דרים בלהרסא.
- [23] עדת להרסא מאה רובעי'.
- [24] מרטיין פריס ופדרו שקורין פרו ג'ורא דלהרסא שלשים וחמשה דינר' ושלשה עשר רובעי' ויש לחשוב שתי שנים.
- [25] ג'ואן מרטינס(נס) ודונה אקניש דלהרסא ארבעים דינר' וחמשה רובעי'.
- [26] ג'ואן קפלן ו[...] (*agujero*) ובנה דלהרסא ששים דינר' וששה רובעי' ערב פרו גרסיא.
- [27] ג'ואן מרטינס(נס) ואשתו(ן) דרים בארמנסש ששים דינר' ושנים עשר רובעי' ערב פ'ראן שנג'יס דר ביקורה.
- [28] שנג'ו מרט(ינס) ואשתו וג'ואן פריס ואשתו ששים דינר' וארבעים קוצו' /מדת ביאנה(ן) ערב ג'ואן מרטינס דארמנסש ואלו הקוצואילוש מדת ביאנה.
- [29] ג'ואן מרטינס ואשתו אלבירה בלטרין ומרי שנג'יס אמו ופרו מרטינס בנה מאשפורונס(י)דא ששים דינר' וחמשה עשר רובעי'.
- [30] מרי שנג'יס ופרו מרטינס בנה ואשתו דאשפורונס(י)דא ששה ליטר' ועשרים רובעי'.
- [31] ג'ואן פריס דטוראלבה הנקרא פריבושט ואשתו עשרה ליטר' ושמונה עשר רובעים.
- [32] לוף מרטינס קלריגו דטוראלבה ודר באגילר ארבעים דינר' וארבעה רובעים ערב מרטיין גרסיא דטוראלבה.
- [33] טודה שימיניס ומרטיין גרסיא בנה מטוראלבה שלשים דינר' וארבעה רובעים.
- [34] שנג'ה גרסיא ובנה פיר אבאד דטוראלבה ארבעה ליטר' ושמונה רובעי'.
- [35] פרו פ'רנדיס דאזידו ודיאגו אשקודירוש דטוראלבה שמונה עשר רובעי' ויש לחשוב שנה אחת.
- [36] מטיב שנג'יס ואשתו דטוראלבה שלשים דינר' ושנים עשר רובעי' ערבית אלבירה שנג'יס אחותה דרה בארמנסש.
- [37] פרו פ'רנדיס סבריאן ואשתו דפזואילו עשרים דינר' וששה רובעים ושני רובעים אפונים.
- [38] פדרו דדומנגו ברבא ואשתו דפזואילו ארבעים דינר' וחמשה עשר רובעים.
- [39] ג'ואן דאשטונגא ואשתו דפזואילו שלשים וחמשה דינר' ערבי' פרו מרטינס רודירו דפזואילו ואשתו.
- [40] דומנגו מרין ואשתו דפזואילו עשרים דינר' ושנים רובעים.
- [41] פרו מרטינס אוג'וש דבואי ואשתו דפזואילו וג'ואן דא[שטונגא] ואשתו ארבעים דינר' ויש לחשוב בו רבית שני שנים.
- [42] מרי אנורבי דפזואילו עשרים דינר' וששה רובעים ערבית אשת פשקואל שנג'יס דפזואילו.

[43] פשקואל שנגייס וינגו וג'ואן ג'ורדן וג'ואן מרטינס קלריגו דפזואילו ונשותיהם ארבעה ליטרי' וחמשה עשר רובעי' ערב פרו מרטיניס אוג'יש דבואי.

[folio 1v°]

[44] פדרו ומרטין בני דומנגו דלברוסנו דביאנה (שמונה: *tachado*) שמונה ליטרי' ויש שטרות לנ...וק בןוד בניאיט דביאנה על זה וזה /קרן ומי יתן שיפרעו לי הקרן הזו).

[45] פ'ורטונו קלריגו דביאנה בן דומנגו קלבו בלא חותם שלשה עשר ליטרי' ערב' מרטין מנשו ופ'ורטונו דמיגיל דגונסלבו דביאנא.

[46] בני פרו גורגוריו עם משכונת ביתם שמונה ליטר' ומצרניו יצחק פלאטש וביניאיט החלפן מצד אחר.

[47] ג'ואן שימיניס דברגוטה ששים דינר' ושמונה קוסואילוש מדת ביאנא ער' אחיו פרו שמניץ דר בביאנה.

[48] ג'ואן גונסלביס בן דיאגו גונסלביס חמשה עשר ליטרי' ושבעים רובעי' ערב ג'ואן דשרטא דרין באויון.

[49] דונה אלבירה גונסלביס דאויון שמונה עשר קוסואי' ער' ג'ואן גונסלביץ בנה דר בייקורא.

[50] רואי דיאס דאויון ששים דינר' וששה קוסו' דביאנא ערב פ'יראנד בילס דאויון.

[51] רואי שנגייס אשקודירו דר בש'מילן שמונים דינר' ושלשים קוסו' ערב' פרו איבאניש ופרו שנגייץ פ'ירירו דרין בייקורא מדת לגוארדיא.

[52] שנג'ו מרטינס דאשקידי שקורין שנג'ו טוריט שני קפ'יזים ער' לוף ייניגיץ דייקורא.

[53] פרו מרטינס דמורידא שני קפ'יזין ורבית חמש שנים ושמונים דינרי' ער' פרא אבט דמורידא.

[54] פיר אבאד דמורידא עשרה קפ'יזין ערבי' ג'ואן פריץ ופרא אישטיבאליש.

[55] דיאגו פריס דמורידא אשקודירו ודונה אלבירה וגרסיא בנה דמורידא חייבים לי חוב אחד מחטה והוא מר' יוסף בן אחי והוא כתבו בפנקסו.

[56] דומנגו פריס דבינשפרי ואשתו שמונה ליטרי' ושנים קפ'יזין מדת לגוארדיא ערבי' פרו פריץ ופרו גרסיא דבינשפרי.

[57] גרסי מרטינס דגוני דבינשפרי ששים דינר' ערב פרו גרסיא דר בבינשפרי.

[58] מרטין גרסיא ואשתו דבינשפרי חמשים דינרי' ערב פרו גרסיא דר בבינשפרי.

[59] ג'ואן מרטינס דגוני ואשתו דבינשפרי מאה דינרי' וחמשה קוסו' מדת לגוארדיא. ערב אחיו גרסי מרטינץ דרים (בלגוארדיא: *tachado*) /בבינשפרי).

[60] ג'ואן דללנו ומרטין דאשרטא ומרטין גרסיא ופרו גרסיא מאה דינר' וקפ'יז אחד.

יקורה

- [61] אלבירה דג'ואן מרטינס דמ'אה בילה עשרים דינרי' ערב פ'ורטון שנג'יס.
 [62] ג'ואן אבאד דפ'ורטונו ארבעים דינרי' וארבעה קוצו' מדת לגוארדיאה ערב גרסי מרטינס ופיר אבאד.
 [63] ג'ואן דג'ואן פריס ארבעים דינרי' וארבעה קוצו' דלגוארדיאה ערב ג'ואן אישטיבן.
 [64] ג'ואן גונסלביס דגונסלבו פ'רנדיס ששים דינרי' ותשעה עשר קו[... ..] מדת לגוארדיאה ערב ג'ואן דמדראנו.
 [65] גונסלבו בן ג'ואן מרטינס דאשק'די דר ביקורה בן ג'ואן מרטינס דאשק'די [אר]בעה ליטרי' ערב ג'יסו פרו מרטינס דיקורה ג'יס.
 [66] ג'ואן גונסלביס[?] דאיון דר ביקורה ארבעה ליטרי' ערב שנג'ו בן פרו שנג'יס דיקורה.
 [67] ג'ואן שלבן הגדול ופ'ורטונו (ג'ואן שלבן הגדול: *tachado*) שבעים דינרי'.
 [68] שנג'ו בן פרו שנג'יס דמ'אה בילה ואשתו מאה דינרי'.
 [69] פ'ורטונו ו[... ..] (*agujero*) גרסיא עשרה ליטרי' ושני קפ'יזין חטה מדת ביאנה.
 [70] ג'ואן אשקוד'ירו[?] ארבעים דינרי' וארבעה קוצו' ערב פ'רנד ינג'יס דריס ביקורה.
 [71] פ'רנד ינג'יס חמשים דינרי' וארבעה קוצו' ערב ג'ואן אישטיבן.
 [72] ג'ואן אורטיס דלקואשטא חמשים דינרי' וארבעה קוצו' ערב חתנו.
 [73] דונה טודה פ'רנדיס ושנג'ה רואיס בתה שמונה עשר קוצו' מדת לגוארדיאה ערב ג'ואן אשקוד'ירו.
 [74] פ'ורטונו וגרסיא בנו שמונה ליטרי' ערב פרו קנברא.
 [75] ג'ואן ומרטין בני ג'ואן פריס בורדיל עשרים דינרי' ושלשה קוצו'.
 [76] גרסי אשטג'ירו ששים דינרי' ותשעה קוצו' ערב חמיו פרו שנג'יס.

עד כאן יקורה.

- [77] פיר אשקוד'ירו ואשתו דפרלטה בלא חותם מאה דינרי'.
 יש חובות שלא הגיע זמן פריעתם ולא נכיתי רביתם.

[folio 2r]

כל השטרי (*sic*) החובות הכתובים בפנקס זו כולם חתומים בחותם אדונו המלך יחיה זולתי אותם שכתוב עליהם בפירוש בלא חותם. ויש באלו השטרות שטרות שהם מיותר ואני כתבתי מה שיש לי עליהם.
 כל הרובעים הכתובים בפנקס זו מדת אשתילה הם. וכל הקוסואילוש והקפ'יזים הכתובים בזו הפנקס הם מדת ביאנא. זולתי אותם שהוא כתוב בפירוש באי זו מדה הם. והכל חטה מה שכתוב בפנקס זו.

ויש בוז הפנקס חובות שאינם במקום טוב ועם כל זה כתבתים. ויש על מחשבי הפנקסים לראות בדבר זה. אם טעיתי או שניתי בשמות החייבים או בשמות נשותיהם או בשמות הערבים אם שכחתי שום שם מהם מפני שאין מקצת השטרות ההם בידי כי לא במרד [ו]לא במעל.

[78] יש לי ת. [...] ארבעה קוקש.

[79] ויש לי שמוש ערש [ו]מנ הודאי איני יודע שיווי אבל שהוצאותי המטוה [...] השימושים הרגילים] לפטור [...] מס כפי דעתי ששוה ש[...].ה ליטרים.

[80] ויש לי שעורה בביתי ומקוצת] בבית ר' [יוסף] [ו]בן אחי ומקצת בבית אושפי[...]. בביאנא שלש מאות רובעי'.

[81] יש לי ק[...]. בפיוניש במבצר שהיהודים דרים בו [.....].ך (*agujero*) לחורנה[?] במבצר ההוא והוא הבית שקורין פלאסייו ומקצתו חרב ומצד אחר רשות הרבים. עוד יש לי שם בפיוניש שתי חורבות /חוץ\ במבצר היהודים ומצרני החורבה האחת משלשה צדדים רשות הרבים. עוד יש לי שם חורבה אחרת מצד אחד ביר גואן מרטינץ דיסבל ומצד אחר רשות הרבי'.

[82] ואני חייב ממון ואומרים שלא ינכו אותו ועל כן לא כתבתיו.

[folio 1r]

- [1] Ruy Ferrandiç y su mujer, que viven en Goroçiaín (*Grocín*): 100 sueldos y 125 robos; garantes, Gomiç de Legaria y su mujer, que viven en Goroçiaín, y Rodrigo, que vive en Murugarren.
- [2] Gomiç de Legaria y su mujer, que viven en Goroçiaín: 30 sueldos y 9 robos.
- [3] Fray Semen Periç de Goroçiaín, *comendador de Echavarri* ⁶⁸: 100 sueldos y 10 robos; garantes, su hijo y Johan Garçia, de Echavarri.
- [4] Pero Garçez de Villatuerta y su mujer, y su cuñado Semen Periç, de Larraga: 20 sueldos y 3 robos; y hay un año para contar interés.
- [5] Martin Miguel, *abad de Arandigoyen*, que vive en Villatuerta: 10 libras y 20 robos; garantes, don Pascoal de Villatuerta y Xemen, (*a continuación parece clara la palabra hebrea פעמים*, “*veces*” o “*dos veces*”, que no tiene sentido aparentemente), que vive (*interlineado*: en Arandigoyen).
- [6] Johan Garçia, de Garisoain, y su mujer: 60 sueldos y 12 robos; garante, Pero Sanchiç de Dicastillo, que vive en Garisoain.

⁶⁸ En *Doc. J.N.*, 2, 352 (doc. de 1311), aparece Fray Xemen Pereç de Goroçyn, comendador de Çiçur.

- [7] Gonçalbo Sanchiç de Dicastillo: 20 sueldos y 2 robos y medio; y hay que contar de interés 2 años; y es *escudero*; garantes, Pero Sanchiç, su hermano, que vive en Garisoain, (*interlineado*: y Johan de Lana, que vive en Estella; y el deudor está en Castilla viviendo y ... y vive en Çenisero).
- [8] Lop Ortiç de Merindano (o Merendano): 20 sueldos y 3 robos; y Pero Sanchiç es deudor con él; garante, Marti Sanchiç, su hermano.
- [9] Mari Periç de Merindano y su hijo Pero Lopiç, que vivían en Eraul: 70 sueldos y 7 robos; garantes, Sancho Miguel de Abaç (*¿por Abáiz?*) y su mujer, y Lop *el muletero* (*¿mulero?*), que viven en Estella.
- [10] Pero Ximeniç de Merindano: 20 sueldos, 3 robos; garantes, Marti Sanchiç y Pero Sanchiç y Lop Ortiç de Merindano.
- [11] Aznar Martineç y Martin Garçia de Arellano, [la carta] a nombre de Judá ben Yahyón (*Judas Evenayón*)⁶⁹: 55 robos.
- [12] El concejo de Dicastillo: 256 robos; y se tienen que contar 2 años de interés.
- [13] Pero Periç de Allo y su mujer, que viven en Allo: 6 libras y 22 robos; y la carta está a mi nombre y a nombre de Salomón, hijo de mi hermano; y ésta es la suma de mi parte y el resto es de Yosef (*Juce*), hijo de mi hermano, que la hizo (*la carta*) a nombre de Salomón, su hermano.
- [14] Pero Periç, de Barbarin, *çapatero*, y su madre: 60 sueldos y 6 robos; garantes, Pero Sanç Echevarria y el *vicario*; viven en Barbarin.
- [15] Garçi Periç, de Barbarin, *escudero*: 4 libras; y hay que contar en él un año [de interés]; garante, su suegro, don Martin Martineç de Barbarin, el caballero.
- [16] Don Martin Martineç, el caballero, y Pero Sanç de Echevarria: 30 robos; y hay que contar de interés 2 años; garante, su yerno, Garçi Periç; viven en Barbarin.
- [17] Miguel Ibañis de Çubielqui: 40 sueldos y 4 robos; garante, Johan Gonzalbiç; viven en Çubielqui.
- [18] Sancho Diaç de Legaria y su mujer: 12 libras y 21 robos; garantes, Miguel Periç, el llamado Miqueliona (o Miqueliuna) y Pero Garçia, al que llaman Perocanta; y viven todos ellos en Oco⁷⁰.

⁶⁹ Este Judas Evenayón podría ser el mismo que el que figura en doc. 16, col. 2, aunque no es seguro, pues ese nombre es muy frecuente en Navarra.

⁷⁰ En *Doc. J.N.*, 1, 246-172 (inventario de 1329 de los bienes tomados en el asalto a la judería de Estella), sale un Sanz o Sancho Diaz de Legaria y un Pero Carrar (?) de Oco, que podrían ser estos mismos. La lectura del hebreo es claramente "Perocanta".

- [19] Miguel Aznar, juez de Isava: 100 sueldos y 10 robos; vive en Abaigar; garante, Per Ortiç d'Estuarçegui, que vive en Estella.
- [20] Yenegro Lopiç, *abad de Etayo*: 100 sueldos y 5 robos; garantés, su padre, Miguel Periç, y su hermano, Martin Sanchiç.
- [21] Pariçio, de Piedra Millera: 60 sueldos y 26 robos; garantés, Mi[guel] ... (*agujero en el doc.*), su cuñado, y Semen Periç de Gaçolaç ⁷¹; vive allí (*en Piedramillera, se entiende*).
- [22] Romeu y su mujer, y Sancha Ortiç y Pero Sanç: 40 sueldos y 4 [robos]; y hay que contar un interés de 2 años; y ellos viven en Leharça.
- [23] El concejo de Leharça: 100 robos.
- [24] Martin Periç y Pedro, al que llaman Perojurra (o Perochurra), de Leharça: 35 sueldos y 13 robos; y hay que contar [de interés] 2 años.
- [25] Johan Marti[neç] y doña Aqnes, de Leharça: 40 sueldos y 5 robos.
- [26] Johan Capellan (o *capellan*) y ... ... (*agujero en el doc.*) y su hijo (*de ella*), de Leharça: 60 sueldos y 6 robos; garante, Pero Garçia.
- [27] Johan Marti[neç] y su mujer, que viven en Armañanças: 60 sueldos y 12 robos; garante, Ferran Sanchiç, que vive en Yecora.
- [28] Sancho Mart[ineç] y su mujer y Johan Periç y su mujer: 60 sueldos y 40 *cozuelos*, (*interlineado*: medida de Viana); garante, Johan Martineç de Armañanças; y estos *cozuelos* son de medida de Viana.
- [29] Johan Martineç y su mujer, Alvira Beltran, y Mari Sanchiç, su madre, y Pero Martineç, hijo de ésta, de Espo[ron]çeda: 60 sueldos y 15 robos.
- [30] Mari Sanchiç y Pero Martineç, su hijo, y la mujer de éste, de Espo[ron]çeda: 6 libras y 20 robos.
- [31] Johan Periç, de Torralba (*del Río*), el llamado *prebost*, y su mujer: 10 libras y 18 robos.
- [32] Lop Martineç, *clerigo* de Torralba, que vive en Aguilar: 40 sueldos y 4 robos; garante, Martin Garçia, de Torralba.
- [33] Toda Ximeniç y Martin Garçia, su hijo, de Torralba: 30 sueldos y 4 robos.
- [34] Sancha Garçia y su hijo Per abad de Torralba: 4 libras y 8 robos.
- [35] Pero Ferrandiç de Azedo y Diago, *escuderos*, de Torralba: 18 robos; y hay que contar [de interés] 1 año.

⁷¹ En *Doc. J.N.*, 1, 246-359 (inventario de 1329 de los bienes tomados en el asalto a la judería de Estella), sale un escudero, hijo de don Semen Periz de Guaçolaz, caballero que fue.

- [36] Mateu Sanchiç y su mujer, de Torralba: 30 sueldos y 12 robos; garante, Alvira Sanchiç, su hermana, que vive en Armañanças.
- [37] Pero Ferrandiç Çebrian y su mujer, de Pozuelo: 20 sueldos y 6 robos, y 2 robos de guisantes.
- [38] Pedro de Domingo Barba y su mujer, de Pozuelo: 40 sueldos y 15 robos.
- [39] Johan d'Estuñiga y su mujer, de Pozuelo: 35 sueldos; garantés, Pero Martineç Rodero (o *rodero*), de Pozuelo, y su mujer.
- [40] Domingo Marin y su mujer, de Pozuelo: 20 sueldos y 2 robos.
- [41] Pero Martineç, *Ojos de Buey*, y su mujer, de Pozuelo, y Johan d'E[s]-tuñiga y su mujer: 40 sueldos; y hay que contar en él de interés 2 años.
- [42] Mari Añorbe, de Pozuelo: 20 sueldos y 6 robos; garante, la mujer de Pascoal Sanchiç, de Pozuelo.
- [43] Pascoal Sanchiç y Yenego y Johan Jordan y Johan Martineç, *clerigo*, de Pozuelo, y sus mujeres: 4 libras y 15 robos; garante, Pero Martiniç, *Ojos de Buey*.

[folio 1v^o]

- [44] Pedro y Martin, hijos de Domingo de Labaroçano, de Viana: (*tachado*: 8) 8 libras; y hay cartas ... .. en poder de Beneit de Viana sobre esto; y esto (*interlineado*: es el capital y ojalá que me paguen este capital).
- [45] Fortuño, *clerigo de Viana*, hijo de Domingo Calvo, sin sello: 13 libras; garantés, Martin Manso y Fortuño de Miguel de Gonçalbo, de Viana.
- [46] Los hijos de Pero Gorgorio, con empeño de su casa: 8 libras; y sus vecinos (*de la casa*) son: Isaac Platas y Beneit, el cambista, por el otro lado.
- [47] Johan Ximeniç, de Bargota: 60 sueldos y 8 *coçuelos*, medida de Viana; garante, su hermano Pero Xemeniz, que vive en Viana.
- [48] Johan Gonçalbiç, hijo de Diago Gonçalbiç: 15 libras y 70 robos; garante, Johan de Sarta; viven en Oyon.
- [49] Doña Alvira Gonçalbiç, de Oyon: 18 *coçuelos*; garante, Johan Gonçalbiz, su hijo, que vive en Yecora.
- [50] Ruy Diaç, de Oyon: 60 sueldos y 6 *coçuelos* de Viana; garante, Ferrand Velaç, de Oyon.

- [51] Ruy Sanchiç, *escudero*, que vive en San Millan: 80 sueldos y 30 *coçuelos*; garantes, Pero Ibañis y Pero Sanchiz, *ferrero* (o Sanchiz Ferrero), que viven en Yecora; medida de Laguardia.
- [52] Sancho Martineç de Esquidi al que llaman Sancho Torres: 2 *cafices*; garante, Lop Yeneguiz, de Yecora.
- [53] Pero Martineç, de Moreda: 2 *cafices*; y de interés, 5 años; y 80 sueldos; garante, Pere abat de Moreda.
- [54] Per abad de Moreda: 10 *cafices*; garantes, Johan Periz y Pere Estibalis.
- [55] Diago Periç, de Moreda, *escudero*, y doña Alvira y Garçia, su hijo (*de ella*), de Moreda, me deben una deuda de trigo; y es de Yosef (*Juce*), hijo de mi hermano, y él lo escribió en su libro de registro.
- [56] Domingo Periç, de Viñaspre, y su mujer: 8 libras y 2 *cafices*, medida de Laguardia; garantes, Pero Periz y Pero Garçia, de Viñaspre.
- [57] Garçi Martineç de Goñi, de Viñaspre: 60 sueldos; garante, Pero Garçia, que vive en Viñaspre.
- [58] Martin Garçia y su mujer, de Viñaspre: 50 sueldos; garante, Pero Garçia, que vive en Viñaspre.
- [59] Johan Martineç de Goñi y su mujer, de Viñaspre: 100 sueldos y 5 *coçuelos*, medida de Laguardia; garante, su hermano, Garçi Martinez; viven (*tachado*: en Laguardia) (*interlineado*: en Viñaspre).
- [60] Johan del Llano y Martin de Asarta y Martin Garçia y Pero Garçia: 100 sueldos y un *cafiz*.

Yecora

- [61] Alvira de Johan Martineç de Miavilla (o Meavilla): 20 sueldos; garante, Fortun Sanchiç.
- [62] Johan, *abad de* Fortuño: 40 sueldos y 4 *cozuelos*, medida de Laguardia; garante, Garçi Martineç y Per abad.
- [63] Johan de Johan Periç: 40 sueldos y 4 *cozuelos* de Laguardia; garante, Johan Esteban.
- [64] Johan Gonçalbiç de Gonçalbo Ferrandiç: 60 sueldos y 19 *cozuelos*, medida de Laguardia; garante, Johan de Medrano.
- [65] Gonçalbo, hijo de Johan Martineç de Esquidi, que vive en Yecora, hijo de Johan Martineç de Esquidi (*sic*): 4 libras; garante, su cuñado, Pero Martineç, de Yecora; cuñado.

- [66] Johan Gonçalbiç (*lectura muy dudosa*) de Oyon, que vive en Yecora: 4 libras; garante, Sancho, hijo de Pero Sanchiç, de Yecora.
- [67] Johan Selvan el Mayor y Fortuño (*tachado*: Johan Selvan el Mayor): 70 sueldos.
- [68] Sancho, hijo de Pero Sanchiç de Miavilla (o Meavilla) y su mujer: 100 sueldos.
- [69] Fortuño y ... .. (*agujero en el doc.*) Garçia: 10 libras y 2 *cafices* de trigo, medida de Viana.
- [70] Johan, *escudero*: 40 sueldos y 4 *cozuelos*; garante, Ferrand Yeneguïç; viven en Yecora.
- [71] Ferrand Yeneguïç: 50 sueldos y 4 *cozuelos*; garante, Johan Esteban.
- [72] Johan Ortiç de Lacuesta: 50 sueldos y 4 *cozuelos*; garante, su yerno.
- [73] Doña Toda Ferrandiç y Sancha Ruiç, su hija: 18 *cozuelos*, medida de Laguardia; garante, Johan, *escudero*.
- [74] Fortuño y Garçia, su hijo: 8 libras; garante, Pero Canbra.
- [75] Johan y Martin, hijos de Johan Periç Bordel (o *bordel*): 20 sueldos y 3 *cozuelos*.
- [76] Garçi Estajero (o *estajero, el que hace algo a destajo*): 60 sueldos y 9 *cozuelos*; garante, su suegro, Pero Sanchiç.

Hasta aquí, Yecora.

- [77] Per, *escudero*, y su mujer, de Peralta, sin sello: 100 sueldos.

Hay deudas cuyo plazo de pago (*amortización*) no ha llegado y no he descontado su interés.

[folio 2r]

Todas las cartas de deuda consignadas en este libro de registro, todas ellas están selladas con el sello de nuestro señor el rey, Dios le conserve la vida, excepto aquéllas sobre las que está escrito expresamente que van sin sello. Y hay entre estas cartas algunas que están de más y no valen nada, pero yo he escrito lo que tengo sobre ellas.

Todos los robos consignados en este libro de registro son de la medida de Estella. Y todos los *coçuelos* y los *cafices* consignados en este libro de registro son de la medida de Viana, excepto aquéllos de los que está escri-

to expresamente de qué medida son. Y todo es trigo, lo que está consignado en este libro de registro.

Y hay en este libro de registro deudas que no están en buen lugar, pero de todos modos, las he consignado. Y los tenedores de libros tendrán que ver en esto. Si me he equivocado o he cambiado algo en los nombres de los deudores o de sus mujeres, o de los garantes, si he olvidado algún nombre de ellos, es porque una parte de esas cartas no están en mi poder, pero no lo he hecho con trampa o con dolo.

[78] Tengo (*¿vino?*), 4 *cocas*.

[79] Y tengo ajuar de cama, pero (*¿de verdad?*) no sé su valor, mas lo que he gastado de la cama ... .. usos habituales para liberar ... impuesto, según mi opinión, vale ... (3 ó 6) libras ... .

[80] Y tengo cebada en mi casa y una parte en casa de Yosef (*Juce*), [hijo de mi hermano] y una parte en casa de ..., en Viana ... 300 robos.

[81] Tengo ... (*quizá terrenos o bienes inmuebles*) en Funes, en el castillo donde habitan los judíos ... .. en ese castillo, y es la casa a la que llaman *palaçio*, y parte de ello es un descampado, y de otro lado, dominio público. Además, tengo en Funes 2 descampados (*interlineado: fuera*) del castillo de los judíos, siendo los lindes del primero de ellos, por los tres lados, dominio público. Además, tengo allí otro descampado [que linda], por un lado, con el pozo de Johan Martinez de Çabal ⁷², y por otro lado, dominio público.

[82] Y yo debo dinero, y dicen que no lo descontarán, y por eso no lo he consignado.

19

[h. 1325]. [*¿Estella?*].

Libro de registro de Menahem Alborge, quizá residente en Estella. Contiene lista de sus deudores cristianos (consignando nombre, lugar de residencia y, alguna vez, profesión del deudor, cuantía de la deuda, en alguna ocasión, garante y añadiendo al final plazo de amortización) y relación de sus bienes en Estella y Los Arcos; hace constar asimismo una carta tornada contra él y a favor de Judas Evenayón. Al dorso, escrito en hebreo,

⁷² En *Doc. J.N.*, 1, 246-411 (inventario de 1329 de los bienes tomados en el asalto a la judería de Estella), aparece un Johan Martinez de Çaual que puede ser este mismo.

pone: "Este es el libro de registro de Menahem bar Judá Albo[r]ge, de bendita memoria, ...". También al dorso, otro texto hebreo dice: "Con aprobación de los señores y del Parnas (un cargo dirigente de la Comunidad judía)".

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 33.

Pub. Y. T. Assis-R. Magdalena, *Yehudé Nav.*, núm. 6, pp. 131-134.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 15.1-15.2.

[folio A]

- [1] נדל בן דון פרו איהניץ דרויטגי שכן לוש ארקוש חמשים דיני' עשרה רוב' חט'. ערבים (sic) פדרו בן מרטין דורו ביטה שכן לוש ארקוש.
- [2] ג'ובן פריץ דאסקונה פ'ורניר ואשתו פשקואלה וגרסי פריץ פ'ורניר ואשתו טודה שכיני אישטילא ששים דיני'.
- [3] דונה אלוירא אלמנת ג'ואן גונצלוץ וגונצלוו פריץ בנו (sic) שכיני דיקשתילו עשרה ר' חט'.
- [4] גרסיא בן דון מרטין ברנן שכן לושארקוש ששה ליט' עשרים ר' חט'.
- [5] מיגיל בן פרו מיגיל נהרו שמונים דיני' ער' גיל דש'לורנץ שכיני לוש ארקוש.
- [6] מרטין הירנדיץ גלח די דיקשתילו שלשה רוב' שעורה על נוטה שלו בחותמו.
- [7] ג'ובן פריץ דלקורט אישקודירו שכן לוש ארקוש ששה ליטרין.
- [8] ג'ובן דגרננדו ואשתו מרי מרטינץ שכיני אראש ארבעים דיני' ששה ר' חט' בשלשה שנים באים ראשונים רצופות זה אחר זה לשם אדונתי ואמן דונה שולבליטה.
- [9] דונה מריא אלמנת מרטין יניגיץ ובנה פדרו די דיקשתילו עשרים דיני' חמשה ר' חט'.
- [10] גונצלוו גרסיא בן גרסי שנגיץ ואורקה חמותה ואלוירה אלמנת מרטין פריץ דורו בלסא שכיני דיקשתילו שנים עשר ר' חט'.
- [11] דונה מריא אלמנת יניגו פריץ ופרו גרסיץ בנו (sic) שכיני דיקשתילו חמשה ר' חט'.
- [12] מיגיל רוש ואשתו פלגרינה שלשים דיני' שנים עשר ר' חט' שכיני לוש ארקוש.
- [13] פרו גרסיא אישקודירו שכן (לוש אניריץ: *tachado*) אניריץ ארבעים דיני'.
- [14] עוד פרו גרסיא אישקודירו דאניריץ נזכר ואשתו ששים דיני' ששה עשר ר' חט'.
- [15] פרו מרטינץ ואשתו וגרסיא ואשתו ומרי פ'רנדיץ שכיני דיקשתילו שמונה ר' חט'.
- [16] דונה גראציא אלמנת מיגיל מרטין דישגורא דישטילא ששה ליטר' ערבים דון גרסיא אוגיואה ודון פרו ארציץ דלנא ודון פלגרין קפילן שכיני אישטילא.
- [17] פרי פריץ בן ברנל וג'ואן פשקואל דרביסו שכיני אלו ששים דיני' שמונה ר' חט'.
- [18] מרטין בן דייוו פריץ דש'מרטין ואשתו מרי גרסיץ שכיני דיקשתילו מאה דיני' שלשים ר' חט'.
- [19] עוד מרטין נזכר ואחיו פדרו שכיני דיקשתילו עשרה די' שלשים ר' חט'.
- [20] גרסי מרטינץ פליגיירו ואשתו אורקה שכיני לוש ארקוש עשרים ושנים דיני'.

[21] ג'יל מרטינץ סינטול דילוש ארקוש שלשים דיני'.

[22] רמיר גרסיא קלביט ומריא ג'יל אשתו ופראן שנג'יץ בן שנג'ו בננו שכניי ארמנסש עשרים די' שנים ר'ו' חט'.

[folio B]

כל אלו שטרי החובות זמן פריעת החט' לש' מריא מחצי אגושטו והמעות לש' מיגיל באים ראשונים.

[23] ר' יהודה בר' שמואל ׳ן יחיון ששה ליט' בשטר מוחזר מכתובת בת ר' יצחק הלוי המלמד שנכנסתי ערב לפורעה לה.

[24] יש לי כרם באישטילא בגבול אורדויץ עבודת א' אוברדא די פודר למיצר יורשי ר' יהודה בן איסקירה נ"ע ומצד שני כרם מוחזר לדון ג'ואן דאורוס משמחה חלוצת ר' אברהם אצייג די מונטרייל ושביל חוצץ בן ג'ואן קרימינט אישפסייר ומצד שלישי כרם מוחזר למ' יוסף ולחיים בני מ' יעקב ׳ן גליד ויורשי ר' [...] (*ilegible*) ׳ן ג'ינלו.

[25] עוד יש לי מג'ואילו בלוש ארקוש בגבול בליג'א עבודת ארבעה אוברדש די פודר למצר שדה גרסיא קואירבו הקטן ולמצר שדה דיל טינפלי ולמצר שדה שנג'ה לופיץ אלמנת ג'ואן מרטינץ חתן לופי יואניש ולמצר הדרך.

[26] עוד יש לי כרם באישטילא בגבול הנקרא פינא אגודא והוא בור בלא גפנים שקניתי בשבעה דיני' למצר ר' אברהם בר' יום טוב ׳ן פרג' ומצד שני יורשי ר' יום טוב בר' אבון נעמן ומלעיל ומלרע דרך הרבים.

[27] יש לי בפר/קמטיא ובשמוש (ערש: *tachado*) [...] (*agujero*) שבעים דיני' ולא הוצאתי מטתי.

[28] עוד יש לי שנים אונסש מכסף.

[folio A]

[1] Nadal, hijo de don Pero e-Haniz (*por* de Haniz) de Roitegui, vecino de Los Arcos ⁷³: 50 sueldos, 10 robos de trigo; garantes (*sic*), Pedro, hijo de Martin de Oro Vita, vecino de Los Arcos.

[2] Joban (*por* Johan) Periz de Aççona, *forner*, y su mujer Pascoala ⁷⁴ y Garçi Periz, *forner*, y su mujer Toda, vecinos de Estella: 60 sueldos.

[3] Doña Alvira, viuda de Johan Gonzalviz, y Gonzalvo Periz, su hijo, vecinos de Dicastillo: 10 *robos* de trigo.

[4] Garçia, hijo de don Martin Bernan (o Barnan), vecino de Los Arcos: 6 libras, 20 *robos* de trigo.

⁷³ Pero Haniz de Roitegui, vecino de Los Arcos, aparece en el doc. 10, núm. 178.

⁷⁴ En *Doc. J.N.*, 1, 246-368 (inventario de 1329 de los bienes tomados en el asalto a la judería de Estella), se cita a Johan Periz de Ayzcona y a su mujer Paschoala.

- [5] Miguel, hijo de Pero Miguel Naharro: 80 sueldos; garante, Gil de San Lorenz; vecinos de Los Arcos.
- [6] Martin Herrandiz, cura *de* Dicastillo: 3 *robos* de cebada, en una *nota* suya con su sello.
- [7] Joban (*por* Johan) Periz de La Cort, *escudero*, vecino de Los Arcos: 6 libras.
- [8] Joban (*por* Johan) de Garnando y su mujer, Mari Martinez, vecinos de Aras: 40 sueldos, 6 *robos* de trigo; en los 3 años primero vinientes, consecutivos, uno tras otro; [la carta] a nombre de mi señora [madre] doña Solbellita.
- [9] Doña Maria, viuda de Martin Yeneguiz, y su hijo, Pedro de Dicastillo: 20 sueldos, 5 *robos* de trigo.
- [10] Gonzalvo Garçia, hijo de Garçi Sanchiz y Urraca, su suegra, y Alvira, viuda de Martin Periz de Oro Velça (*¿por Oro Vita?*)⁷⁵, vecinos de Dicastillo: 12 *robos* de trigo.
- [11] Doña Maria, viuda de Yenegro Periz, y Pero Garçez, su hijo, vecinos de Dicastillo: 5 *robos* de trigo.
- [12] Miguel Ros y su mujer Pelegrina: 30 sueldos, 12 *robos* de trigo; vecinos de Los Arcos.
- [13] Pero Garçia, *escudero*, vecino de (*tachado*: Los Eneriz) Eneriz: 40 sueldos.
- [14] Además, Pero Garçia, el mencionado *escudero* de Eneriz, y su mujer: 60 sueldos, 16 *robos* de trigo.
- [15] Pero Martinez y su mujer y Garçia y su mujer, y Mari Ferrandiz, vecinos de Dicastillo: 8 *robos* de trigo.
- [16] Doña Gracia, viuda de Miguel Martin de Segura, de Estella: 6 libras; garantés, don Garçia Ochoa y don Pero Arcez de Lana y don Pelegrin, *capellan* (o Capellan), vecinos de Estella.
- [17] Pere Periz, hijo de Bernal, y Johan Pascoal d'Arbiçu, vecinos de Allo: 60 sueldos, 8 *robos* de trigo.
- [18] Martin, hijo de Diago Periz de San Martin, y su mujer, Mari Garçez, vecinos de Dicastillo: 100 sueldos, 30 *robos* de trigo.
- [19] Además, el citado Martin y su hermano Pedro, vecinos de Dicastillo: 10 sueldos, 30 *robos* de trigo.
- [20] Garçi Martinez, *pellejero*, y su mujer Urraca, vecinos de Los Arcos: 22 sueldos.
- [21] Gil Martinez Çentol, de Los Arcos: 30 sueldos.
- [22] Ramir Garçia Calvet y Maria Gil, su mujer, y Ferran Sanchiz, hijo de Sancho Baño (o Bañano), vecinos de Armañanças: 20 sueldos, 2 *robos* de trigo.

⁷⁵ En el núm. 1 de este mismo documento aparece un Martin de Oro Vita.

[folio B]

De todas estas cartas de deuda, el plazo para el pago del trigo es para Santa Maria de mediados de *agosto*, y de los dineros, para San Miguel, primeros vinientes.

[23] [Debo a] Judá bar Samuel ben Yahyón (*Judas Evenayón*)⁷⁶ 6 libras en una carta tornada por la *ketubá* (*contrato matrimonial*) de la hija de Isaac ha-Leví (*Azac Leví*), el maestro, pues me constituí garante para pagársela.

[24] Tengo una viña en Estella, en el término de Ordoiz, labor 1 *obra* *de podar*, que linda con [viña] de los herederos de Judá ben Eçquerra (*Judas Ezquerra*), su alma descanse en el Edén, y por el segundo lado, con una viña arrendada a don Johan de Urroz por Simjá, la viuda liberada para casarse a su voluntad por Abraham Asayag (*Abraham Azaya*) de Montreal (*hermano del difunto marido de Simjá*) y con un sendero que la separa de [la viña del] hijo de Johan Crement (o Criment), *espeçier*, y por el tercer lado, con una viña arrendada a Mar Yosef y a Hayyim, hijos de Mar Jacob ben Galid (o Glid), y con los herederos de ... (*nombre ilegible*) ben Chinillo.

[25] Además, tengo un *majuelo* en Los Arcos, en el término de Baliija (o Balicha), labor 4 *obras de podar*, que linda con un campo de Garçia Cuervo el Menor, con un campo *del Temple*, con un campo de Sancha Lopiz, viuda de Johan Martinez, yerno de Lope Johannes y con el camino.

[26] Además, tengo una viña en Estella, en el término llamado *Peña Aguda*, pero es tierra inculta, sin vides, que la adquirí por 7 sueldos; y linda con Abraham bar Yom Tob ben Farach (*Abraham Farach*)⁷⁷, y por el segundo lado, con los herederos de Yom Tob bar Abún Naamán (*Gento Naamán*), y por arriba y por abajo, con el camino público.

[27] Tengo en mercancia y en ajuar de cama 70 sueldos; y no he sacado (*e, d., excluido*) mi cama.

[28] Además, tengo 2 *onças* de plata.

⁷⁶ Como ya se ha dicho en la n. 64 del doc. 16, es el mismo Judas Evenayón que allí se cita, en la col. 2.

⁷⁷ Muy probablemente, el mismo Abraham bar Yom Tob ben Farach (*Abraham Farach*) cuyo libro de registro se recoge en el doc. 8.

[h. 1325]. [Puente la Reina].

Libro de registro de las huérfanas de Mosse Evenayón. El libro lo escribe el hermano del difunto Mosse, que había sido robado y asesinado por un cristiano, y contiene lista de los deudores cristianos del muerto (consignando nombre y lugar de residencia del deudor, cuantía de la deuda, plazo de amortización, y en algún caso, garante). La mitad de esas deudas son de muy difícil cobro. Se hacen constar también las deudas que tenía el difunto y, finalmente, se anotan detalles interesantes sobre el robo y asesinato, así como del ajusticiamiento del cristiano asesino. Al dorso, escrito en hebreo, pone: “Este es el libro de registro de las 3 hijas huérfanas de Moisés bar Samuel ben Yahyón”⁷⁸.

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 27.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 16.1-16.2.

Cit. F. Baer, *Die Juden*, I, núm 588, p. 962.

[columna A]

- [1] ג'ואן דילפ'ירירא ואשתו אחד וחמשים דינר' וחמשה רוב' מחטה זמן החטה לש' מריא והמעות לש' מיגיל /הבאים\ ראשונים שכני מנדיגוריא.
- [2] דון לוף קפילון] ודונה טרישא שכני גשר המלכה שלשים דינר' זמן לש' מרטין הבא ראשון.
- [3] שנג'ו שיימיניץ ואשתו שכני וילא נואיבה עשרים דינר' וארבעה רוב' מחטה הזמנים לש' מריא ולש' מיגיל הבאים ראשונים.
- [4] אנדריב פ'ירירו ואשתו שכני סירבקי שלשים דינר' לש' מריא הבא ראשונה.
- [5] גרציא גלר ואשתו פ'רנסישא ומיגיל פריץ בן גרציא גלר הנזכר שכני בירבינסנא] [*agujero*] [...] שלש דינר' זמן לשלשה שנים לבד חמ[...]. [*agujero*] דינר' שיפרע לש' מיגיל הבא הראשון וה[...]. ארים [*agujero*] בשלשה שנים בלי שום ריות.
- [6] ג'ואן לופיץ בן דון לוף אבד דימנדילורי שכן אנריץ ארבעים דינר' ערבת דונה ג'ולינה שכנה לפואנט.
- מכאן ואילך כל שטרי חובות הכתובים בפנקס זה הם רעות עד /מאוד\ כי יש מהם

⁷⁸ Ese hermano del asesinado Moisés bar Samuel ben Yahyón (*Mosse Evenayón*) que escribe este libro de registro es, muy probablemente, el Yom Tob bar Samuel ben Yahyón (*Gento Evenayón*) cuyo libro de registro se recoge en el doc. 16, aunque también pudiera ser el Judá bar Samuel ben Yahyón (*Judas Evenayón*) citado en el doc. 19, núm. 23.

שהחייבים ברחו להם לעצמם ויש מהם שלא נמצא להם שום דבר כדי לגבותם מהם כי הם בדלי דלות והנני מזומן לתת אותם ביד הקהל ואם יבא זמן שאוכל לגבות שום דבר הנני עתיד לפרוע מס בשבילים כפי הסך שאגבה מהם בלי שום ספק ואלו הם: [7] שנג'ו אבד דיוילא נואיבה ארבעים דינרין ועשרה רוב' מחטה ערב מיגיל דיסקיבא שכן וילא נואיבה.

[8] פרו גרציא דילש פינש ואשתו שכיני שריא. ומריא פריץ בתם ומיגיל פריץ דילריא ואשתו ופשקואל דילריא וגרציא בן גרציא פשטור שכיני שריא ארבעים דינר' וחמשה רוב' מחטה ממדת גשר המלכה.

[9] פרו גרציא דילש פינש ואשתו שכיני שריא שלשים דינר'.

[columna B]

[10] גרציא פשטור בן גרציא דיאהוש וגרציא בנו ופרו גרציא דילש פינש ואשתו חייבין על שטר חוב אחד שהוא מסך חמשה ושבעים דינרין ואחד עשר רוב' מחטה נשאר בחמשה עשר דינר' ולא יותר שכיני שריא.

[11] פרו גרצייץ די אונסט ואשתו דונה אוריא ששה עשר קפיז' ממלח ממדת גשר המלכה שכיני אובנוש עו' שתיים דינר' ושטר חוב זה קנה משה אחי מיצחק בונישק בכתובה ובמסירה באחריות עלי.

[12] ג'ואן שנץ מאישטרו שכן אנריץ עשרים דינר' ערב פ'ירן מרטיניץ שכן אנריץ.

[13] (ואחיי?) (*agujero en el doc.*) משה הנרצח שבעה ליטר' עם שטר מוחזר ובשבועה בתורה לר' יוסף (הלוי: *tachado*) בר' (אברהם הלוי: *tachado*) יעקב ז"ל בן יחיון והוא עתיד ליפרע ממון משה הנרצח.

[14] עוד לר' ראובן בר' יצחק מנוש ארבעים דינר' עם שטר מוחזר ולא הוציאו היתומות מסך הכתוב בפנקס זה שום דבר לצורך מטתן.

כשתלו הרוצח הודו בפיו שלקח מן משה הנרצח] כיסו עם שטרי חובות מוחזרות על יהודים ואמר כי באותה שעה לא היה [...] (*ilegible*) לתת הכיס ובכל יום ויום מבטיחים אותנו שיתנו לנו קר [...] אותו הגוי הרוצח והיו באותו כיס שטרי חובות אחרים על גוים ואין אנו יודעים מה הם או ע [...] (*ilegible*) וגם שטרי חובות היהודים ואין אנו [...] (*ilegible*) הם או מכמה הם.

[columna A]

[1] Johan de la Ferrera y su mujer: 51 sueldos y 5 robos de trigo; plazo del trigo, para Santa Maria, y de los dineros, para San Miguel primeros (*interlineado*: vinientes); vecinos de Mendigorria.

- [2] Don Lop Capellan (o *capellan*) y doña Teresa, vecinos de Puente la Reina: 30 sueldos; plazo, para San Martín primero viniente.
- [3] Sancho Ximeniz y su mujer, vecinos de Villanueva: 20 sueldos y 4 *robos* de trigo; los plazos, para Santa María y para San Miguel primeros vinientes.
- [4] Andreu Ferrero (o *ferrero*) y su mujer, vecinos de Çirauqui: 30 sueldos; [plazo], para Santa María primero viniente.
- [5] García Galar y su mujer Francesa y Miguel Periz, hijo del citado García Galar, vecinos de Berbinçana; ... (*agujero en el documento*) [y] 3 (*¿23?, ¿33?, ¿43?, etc.*) sueldos; plazo, 3 años, aparte ... (*agujero*) [15] (ó 5 ó 50) sueldos que pagará para San Miguel primero viniente, y los ... (*agujero*) (*¿20?; ¿restantes?*) en 3 años, sin ningún beneficio.
- [6] Johan Lopiz, hijo de don Lop, *abad de Mendilivarri*, vecino de Eneriz: 40 sueldos; garante, doña Juliana, vecina de La Puente (*de la Reina*).

De aquí en adelante todas las cartas de deuda consignadas en este libro de registro son (*interlineado*: muy) malas, pues de algunas, los deudores han huido, y de otras no se les encuentra (*a los deudores*) nada para cobrárselas porque están en una pobreza extrema; y yo estoy dispuesto a entregarlas en poder de la aljama, y si llegara un tiempo en que pueda yo cobrar algo, pagaría el impuesto por ellas, según la suma que yo cobrara de ellas, sin ninguna duda. Y son estas:

- [7] Sancho, *abad de Villanueva*: 40 sueldos y 10 *robos* de trigo; garante, Miguel de Esquiva, vecino de Villanueva.
- [8] Pero García de las Peñas y su mujer, vecinos de Sarria; y María Periz, hija de ambos, y Miguel Periz de Larrea y su mujer y Pascoal de Larrea y García, hijo de García Pastor, vecinos de Sarria: 40 sueldos y 5 *robos* de trigo, de medida de Puente la Reina.
- [9] Pero García de las Peñas y su mujer, vecinos de Sarria: 30 sueldos.

[columna B]

- [10] García Pastor, hijo de García de Ahos, y García, su hijo, y Pero García de las Peñas y su mujer deben en una carta de deuda que consta por una suma de 75 sueldos y 11 *robos* de trigo; se queda en 15 sueldos y no más; vecinos de Sarria.
- [11] Pero Garcez de Unçit (*por Unciti*) y su mujer, doña Oria: 16 *cafices* de sal, de la medida de Puente la Reina; vecinos de Obanos; además, 2 sueldos; esta carta de deuda la adquirió mi hermano Moisés (*Mosse*) de Isaac (*Azac*) Bonisac, con escritura y con mi garantía.

- [12] Johan Sanz, *maestro*, vecino de Eneriz: 20 sueldos; garante, Ferran Martiniz, vecino de Eneriz.
- [13] Y [mi hermano] (*agujero en el doc.*) Moisés, el asesinado, [debía] 7 libras, con una carta tornada y con juramento por la Torá, a Yosef (*tachado*: ha-Leví bar Abraham ha-Leví) bar Jacob, su memoria sea bendita, ben Yahyón (*Juce Evenayón*)⁷⁹ y a éste le iba a pagar un dinero el asesinado Moisés (*parece entenderse: cuando lo asesinaron*).
- [14] Además, [le debía] a Reubén bar Isaac Mainos (*Rubén Mainos*)⁸⁰ 40 sueldos, con una carta tornada. Y no han sacado (*e. d., excluido*) las huérfanas (*hijas del asesinado*) en la suma consignada en este libro de registro nada a propósito de su cama.

Cuando colgaron al asesino, confesó por su propia boca que había cogido la bolsa del asesinado Moisés, con cartas de deuda tornadas contra judíos, y dijo que en aquel momento no había ... (*ilegible*) entregar la bolsa; y cada día se nos aseguraba que nos darían ... del cristiano asesino. Y en aquella bolsa había otras cartas de deuda contra cristianos y no sabemos cuáles son ... (*ilegible*) y también cartas de deuda de judíos, pero nosotros no [sabemos quiénes] eran o de cuánto eran.

21

[h. 1325]. [¿Estella?].

Libro de registro de Abraham Mehe, probablemente vecino de Estella. Contiene lista de sus deudores cristianos (consignando nombre, a veces profesión, y lugar de residencia del deudor, cuantía de la deuda y garante) y relación de sus bienes.

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 14.

Pub. Y. T. Assis-R. Magdalena, *Yehudé Nav.*, núm. 9, pp. 137-140.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 22.1.

⁷⁹ Este Yosef bar Jacob ben Yahyón (*Juce Evenayón*) parece ser, a juzgar por su nombre, un primo del difunto y del que escribe este libro de registro.

⁸⁰ Un Ruben Maynos figura en unas cuentas del tesorero y otros oficiales de Navarra de 1334 (*v. Doc. J.N.*, 2, 269-399); podría ser este mismo.

פינקס יש לי אברהם מהא.

- [1] דון גרסיא שנץ שוגירו ואלוירא אשתו שחיבים לי חמישים דינרי' ערב פירו שנץ בן דון אנרב בשתירו שכנים מאשתילא.
- [2] דון פ'ירנדו לופיץ ודונה קתילינה אשתו ופדרו אחיו וג'ון ממון שחיבים לי תישעה ליטרין שכנים מאשתילא.
- [3] דון מרתין מצגמא אשתירו ואשתו שחיבים לי שמונה ליטרין ערבים דון מיגיל פיריץ מאשלבא ואשתו דונה בורזשה שכנים מאשתילא.
- [4] דון פיליגרין מביגורי שמונה ליטרין חיבים (*sic*) לי ערבים דון פוז ספתיר ובניו ואשתו שכנים מאשתילא.
- [5] דון אשתיבן בן דון שימון בלדרשירו ודונה מיורא אשתו שחיבים לי ארבעים דינרי' ערב ג'ואן פיריץ מריסו שכנים מאשתילא.
- [6] פירו לופיץ ממירנדא וג'ואנה אשתו שחיבים לי מאה דינרי' ערבים דומיגו אצנארץ קרניצירו ואשתו שכנים מאשתילא.
- [7] פירו לופיץ ממירנדא ואשתו ד'ואנה ג'ואנא ואלוירא אחותו שחיבים לי אברעים (*sic*) דינרי' שכנים מאשתילא.
- [8] דון מרתין שנץ משנגושה ודונה (שנץ: *tachado*) מריא שנץ אשתו שחיבים לי תישועה ליטרין שכנים מאשתילא.
- [9] דון פיריא ארג'ינטיר ומריא פיריץ אשתו שחיבים לי שמונה ליטרין ערבים דון פשקלא גילים ודונה קתילנה אשתו (שכנים: *tachado*) שכנים מאשתילא.
- [10] ג'ורדנה מלטור ומיגיל פיריץ ליברא ודונה מריא שנץ אשתו שחיבים לי תישעה ליטרין לשם אברהם מורזיל ערבים מיגיל פיריץ בינו (*sic*) מג'ורדנה מלטור ושימון בן שנגו מיגיל מבילי (*sic*) טורתא שכנים מאשתילא.
- [11] דון פשקל גילים פ'ירדור ודנה (*sic*) קתילינא אשתו שחיבים לי מאה דינרי' ערבים דון דומיגו מרקץ ואשתו שכנים מאשתילא.
- [12] פשקל מלגרדיל/א וג'ואן אוג'ואה ופשקל אחיו שחיבים לי שישים (*sic*) דינרי' ארבעה רובוש מחטה שכנים מלגרדילא.
- [13] שימינו בן פיריא מלהרא ואשתו שחיבים לי חמישים דינרי' ארבעה רובעים מחטה שכנים (מאשתיל: *tachado*) מאוטיסא.
- [14] מרתין גרסיא ושני נעריו שחיבים לי עשרים וארבעה דינרי' שלשה רובוש מחטה שכנים מאוטיסא.
- [15] פירו אורתץ בן אורתי ואשתו שחיבים לי עשרים דינרי' שני רובעים מחטה וחצי שכנים (מאשתילא: *tachado*) מאוטיסא.
- [16] יניגו גרסיץ בן אורתי [שופט?] מאנדיאה ושנגו בינו (*sic*) ואשתו שחיבים לי עשרים דינרי' שלשה רובוש מחטה שכנים מאוטיסא.
- [17] ג'ואן לופיץ קפילן מאר/לנסנו ויניגו גרסיא (*tachado*) יניגו לופיץ אחיו שחיב/ם לי עשרה דינרי' שכנים מארנסנו.

- [18] מיגיל מארינסנו ואשתו מריא אורתין וביתו [sic] שחיבים לי ארבעים דינרי' ארבעה רובש (sic) מחטה ערבים פירו מרכזיר וגרסיא אורתין שכנים מאוטיסא.
 [19] גרסיא שנץ גיקו ואשתו מריא וגיואן ממורילו ואשתו שחיבים לי שלשים דינרי' שלוש רובעים מחטה שכנים משאנא.
 [20] מרתין שנץ ואשתו מריא אד/לרא שחיבים לי עשרים דינרי' שני רובש מחטה שכנים מאשנא. ערב מיגיל מרתין שכן מאשנא.
 [21] ג'ורדנא מלטור ומיגיל פירץ ליברא ואשתו דונה אלורא שנץ שחיבים לי עשרה ליטרין לשם ואברהם מהא (tachado: לש' אבן קבע ערבים מיגיל פירץ בינו מג'ורדנא ושימון בן שנג'ו מיגיל מבילטורתא שכנים מאשתיליא.
 [22] פירו מרתין ושני נערו ארבעים וחמישה דינרי' שכנים מהביריא.
 [23] גרסיא אשתירו ארבעים דינרי' ואשתו שכנים מאשתיליא.
 [24] יין ששה חמישים דינרי'.
 [25] פאנ (sic) עשרה רואפש (sic) פור אנבישתיתש ששה שלושים דינרי'.
 [26] פירגמטיא (sic) ארבעים דינרי'.
 [27] ולוא (sic) הואצתי (sic) שימוש עורשי (sic) לגולגותי.
 [28] משכונות עשרים דינרי'.

Libro de registro tengo yo, Abraham Mehe:

- [1] Don Garçia Sanz, *soguero*, y Alvira, su mujer, que me deben 50 sueldos; garante, Pero Sanz, hijo de don An[d]reu, *bastero (quizá por ballestero)*; vecinos de Estella.
 [2] Don Ferrando Lopiz y doña Catilina, su mujer, y Pedro, su hermano, y Jo[ha]n Mamón (*lectura dudosa, pero las consonantes están claras*), que me deben 9 libras; vecinos de Estella.
 [3] Don Martin de Zegama, *astero (o estero, por esterero)*, y su mujer, que me deben 8 libras; garantes, don Miguel Periz de Eslava ⁸¹ y su mujer, doña Burzesa; vecinos de Estella.
 [4] Don Pelegrin de Baigorri, 8 libras me deben (sic); garantes, don Po[n]z, *çapater*, y sus hijos y su mujer; vecinos de Estella.
 [5] Don Esteban, hijo de don Simon, *baldresero*, y doña Mayora (sic), su mujer, que me deben 40 sueldos; garante, Johan Periz de Rieçu ⁸²; vecinos de Estella.

⁸¹ En *Doc. J.N.*, 2, 280 (doc. de 1336), aparece un Miguel Periz de Eslava, notario, de Estella. Podría ser este mismo.

⁸² En *Doc. J.N.*, 1, 246-413 (inventario de 1329 de los bienes tomados en el asalto a la judería de Estella), aparece un Johan Periz de Rieçu, vecino de Estella y baldresero; seguro que es este mismo.

- [6] Pero Lopiz de Miranda y Johanna, su mujer, que me deben 100 sueldos; garantes, Domi[n]go Aznariz, *carnicero*, y su mujer; vecinos de Estella.
- [7] Pero Lopiz de Miranda y su mujer, doña Johanna, y Alvira, su hermana (*de él*), que me deben 40 sueldos; vecinos de Estella.
- [8] Don Martin Sanz de Sangüesa y doña (*tachado*: Sanz) Maria Sanz, su mujer, que me deben 9 libras; vecinos de Estella.
- [9] Don Piria (?) (*¿Pierre? ¿Pere?, las letras hebreas están claras*), *argenter*, y Maria Periz, su mujer, que me deben 8 libras; garantes, don Pascala (*sic*) Guillem⁸³ y doña Catilina, su mujer; (*tachado*: vecinos) vecinos de Estella.
- [10] Jordana de Lator (*¿Latour?*) y Miguel Periz Libra⁸⁴ y doña Maria Sanz, su mujer, que me deben 9 libras; a nombre de Abraham Murciel; garantes, Miguel Periz, hijo de Jordana de Lator (*¿Latour?*) y Simon, hijo de Sancho Miguel de Ville Torta (*Villatuerta*); vecinos de Estella.
- [11] Don Pascal Guillem, *ferrador*⁸⁵, y doña Catilina, su mujer, que me deben 100 sueldos; garantes, don Domi[n]go Marquiz y su mujer; vecinos de Estella.
- [12] Pascal de Legardilla (*por* Legardeta) y Johan Ochoa y Pascal, su hermano, que me deben 60 sueldos, 4 *robos* de trigo; vecinos de Legardilla.
- [13] Xemeno, hijo de Piria de Lahera (o Lahara), y su mujer, que me deben 50 sueldos, 4 robos de trigo; vecinos (*tachado*: de Estel) de Oteïça.
- [14] Martin Garçia y sus dos muchachos, que me deben 24 sueldos, 3 *robos* de trigo; vecinos de Oteïça.
- [15] Pero Ortiz, hijo de Orti, y su mujer, que me deben 20 sueldos, 2 robos y medio de trigo; vecinos (*tachado*: de Estella) de Oteïça.
- [16] Yenegro Garçez, hijo de Orti, juez (*lectura dudosa*) de Andia y Sancho, su hijo, y la mujer de éste, que me deben 20 sueldos, 3 *robos* de trigo; vecinos de Oteïça.
- [17] Johan Lopiz, *capellan* de Arinçano (*tachado*: Yenegro Garçia) [y] Yenegro Lopiz, su hermano, que me deben 10 sueldos; vecinos de Arinçano.

⁸³ En *Doc. J.N.*, 1, 246-367 (inventario de 1329 de los bienes tomados en el asalto a la judería de Estella), aparece un Pascoal Guillem, ferradero de Estella, que seguramente es este mismo.

⁸⁴ Miguel Periz Libra, de Estella, aparece también en el doc. 9, núm. 29.

⁸⁵ Ver nota 83.

- [18] Miguel de Arinçano y su mujer, Maria Ortiz, y su hija, que me deben 40 sueldos, 4 *robos* de trigo; garantes, Pero, *mercader*, (o Mercader) y Garçia Ortiz; vecinos de Oteiça.
- [19] Garçia Sanz [el] *Chico* y su mujer Maria y Johan de Murillo y su mujer, que me deben 30 sueldos, 3 robos de trigo; vecinos de Sana (*por Asna*).
- [20] Martin Sanz y su mujer, Maria Ederra, que me deben 20 sueldos, 2 *robos* de trigo; vecinos de Asna; garante, Miguel Martin, vecino de Asna.
- [21] Jordana de Lator (*¿Latour?*) y Miguel Periz Libra y su mujer, doña Alvira Sanz ⁸⁶, que me deben 10 libras; a nombre de (*tachado*: Abraham Mehe) Aben Caba (*[Abraham] Encave*); garantes, Miguel Periz, hijo de Jordana, y Simon, hijo de Sancho Miguel de Villatorta; vecinos de Estella.
- [22] Pero Martinez y sus dos muchachos: 45 sueldos; vecinos de Aberia (*¿por Aberin?*).
- [23] Garçia, *astero* (o *estero*, *por esterero*): 40 sueldos; y su mujer; vecinos de Estella.
- [24] [Tengo] vino por valor de 50 sueldos.
- [25] [Tengo] *pañ[o]*, 10 *ropas* por *investitas*, por valor de 30 sueldos.
- [26] Mercancía, 40 sueldos.
- [27] Y no he sacado (*e. d.*, *excluido*) mi ajuar de cama ⁸⁷.
- [28] Empeños, 20 sueldos.

[h. 1325].

Fragmento de un libro de registro (o quizá el libro entero) de Gento Leví el Viejo. Contiene relación de sus bienes y un par de deudores cristianos. Al dorso, escrito en hebreo, pone: “Yom Tob Leví el Viejo”.

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 46.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 23.1.

⁸⁶ En el número [10] a la esposa de Miguel Periz Libra le llama Maria Sanz, no Alvira.

⁸⁷ La palabra que pone en hebreo a continuación no es correcta, no significa nada. Quizá sea una errata, un error más bien, por otra que significaría “por mi impuesto”.

פינקס יום טוב לוי זקן.

- [1] יש לי שנים ענשור בתים מניין לומזכור.
 [2] יש לי בצמר שלושים דינרין.
 [3] שמוש ערש ארבעים דינרין.
 [4] פרקמטייא עשרה דינרין.
 [5] חייב לי מרטין שנץ דצרפויץ עשרה ודינרין אחד רובו חטה.
 [6] גוי אחד על בוריו ששה (*lectura dudosa*) דינרין חצי תמוז.

Libro de registro de Yom T[ob (*Gento*) Leví el Viejo]:

- [1] Tengo 12 *bates* (*medida de capacidad de líquidos, podría equivaler a:* cubas) de vino para vender.
 [2] Tengo en lana 30 sueldos.
 [3] Ajuar de cama, 40 sueldos.
 [4] Mercancía, 10 sueldos.
 [5] Me debe Martin Sanz de Zarapuz 10 sueldos, un *robo* de trigo.
 [6] Un cristiano que ha sanado, 6 (*lectura dudosa*) sueldos; [plazo], mitad del mes de *tammuz* (*junio-julio*).

23

1328, febrero 6. Pamplona.

Elí Enxoeb bar Judá, ordenador del impuesto de la aljama de los judíos de Pamplona, se reconoce deudor, a causa de un préstamo, de Judas Abenardut y Sasón de la Rabiça en la suma de 296 libras de carlines negros groses.

Documento muy deteriorado, parte de él escrito en aljamiado hebraico. Al dorso, pone: "Anno a Nativitate Domini MCCCXXVIII ... Pere Dardoy, notario segurador de Judá ... de la Rabiça presentó esta carta en ... ..".

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 35.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 14.1.

העידנו על עצמו בקנין שלם שנטל מעכשו ר' עלי בן שועיב בר' יהודה נ"ע מיום [...].
 מר בתורת הלואה בנאמנות לפרוע ליהודה נרדוט וששון דילה רביסה כמו מסדר המס מקהל

פונפלונה יצ"ו מזארון... תרה [...] ... מאתים ותשעעים וששה ליטרין מקארליניש שחורים גרוש ממטבע מלכות נאבא[ור]ה בסך שני דינרין [...] וכשיופיע בעד [...] המלך י"א לפרעם להם [...] לכל מוציא שטר זה ואפילו בלא מסירת הרשאה כלל [...] מכל הסך הנזכר [בסוף] חדש מארסו בא ראשון והרביע האחר לסוף חדש גיוניו בא ראשון והרביע האחר לסוף חדש שיטאינברי בנא[ו] ראשון והרביע האחרון לסוף חדש דזיאינברי בא ראשון בלי שום אחר ועכוב וטענה ואמירה כלל ובלי שאלות [...] ובלא הורדת שום שומא כלל ואפילו [...] במטלטלין אלא במעות טבועות כנזכר.

ואם יתעכב מלפרעם להם או לכל מוציא בהם [...] הסך הנזכר לזמנים הנזכרים] למעלה קבל עליו מעכשו שיהיה שטר זה מוחזר עליו בלי מסירה [...] על [...] בכל מקום ובכל זמן [...] המתעכב אצלו לכל מלך ושלטון ושר שירצו המלוים הנזכרים וכל המוציא שטר זה [...] לכל קים.

ובפנינו עדים [...] נשבע הלוה הנזכר שבועה חמורה בשם אל' ישראל ב"ה בלי ערמה והערמה [...] וחרטה כלל א [...] ולדעת המלוים הנזכרים דיקי איל נין אוטרו פוריל נונ דמאנדאראן אדיאמיאינטו כלל בע [...] דיגיש דזיאינטאש אי נובאנטא אי שיש ליבראש או פארטידה דיליאש קיין שיאה לדיג'ה אישיקוטיון אין בידיניש [...] פ'ואישי אמושטראר פיג'ה או פ'יג'ש טאן שולאמנט ואם חס וחל' איל דיג'ו ר' עלי או אוטרו פוריל [...] קילי שיאה פיג'ה אין ביאיניש או אין פירשונה פורלה דיג'ה קאושה סיבטו אמושטראר פיג'ה או פ'יג'ש [...] ובכל מלכות והאמין עליו הלוה הנזכר למלוים הנזכרי/ם\ ולמוציא שטר זה על כל [...] להשביעם ולא לשום אחד מהם שום שבועה וחרם וגלגוליהן הכל באחריות [...] נכסיו שקנה ושיקנה מקרקעם ואגבן מטלטלם כהוגן וכתקון חז"ל דלא כאסמכתא[ו] ודלא כטופסי דשטרי. וקינינו [...] למעלה קנין שלם מעכשו במנא דכשר למקניא ביה א [...] ש [...] פור ליברה דיקארני אי פורלה רינטה די עופות ודג כל דיג'ה פורלה דיג'ה שומה [...] פוריל ליברו דילוש קונטוש דילה [...] שמותינו פה בחמשה ועשרים יום לחדש שבט שנת חמושת אלפים [...] ס' ש'ו'ם י"ה ביום ששי מיאה] עבר עליו קולמוס ויתיר ח"מ על [...].

Nos atestigua de sí mismo, con *quinyán* íntegro que toma desde ahora, Elí ben Soeb (*Eli Enxoeb*) bar Judá ... .. en calidad de préstamo con garantía para pagar a Judá Nardut (*Judas Abenardut*) y Sasón de la Rabiça, como ordenador del impuesto de la aljama de Ponplona, Dios la guarde, ... 296 libras, de carlines negros, gros, de la moneda del reino de Navarra, en cantidad de 2 sueldos ... y cuando se manifieste en favor ... .. el rey, su majestad sea ensalzada, para pagárselos a ellos ... a todo el que muestre esta carta, incluso sin entrega de un poder ... .. [un cuarto] de toda la suma citada a fin del mes de *março* primero viniente, el otro cuarto a fin del mes de *junio* primero viniente, el otro cuarto a fin del mes de *setienbre* primero viniente y el último cuarto a fin del mes de *dezienbre*

primero viniente, sin ningún retraso ni traba, ni reclamación ni palabra alguna, y sin petición de ... .. y sin rebaja de ninguna valoración judicial y tampoco [pagándolo] con bienes muebles, sino en monedas acuñadas, como se ha mencionado.

Y si se retrasara en abonárselos a ellos o a quien muestre ... .. la suma citada en los plazos citados arriba, asume sobre sí desde este momento que esta carta será tornada contra él, sin necesidad de denuncia ... .. en cualquier lugar y en cualquier momento ... .. el que se retrase con ello a cualquier rey, gobernador o príncipe que quieran los prestamistas citados; y todo el que muestre esta carta ... .. es firme.

Y ante nosotros, los testigos ... .. jura el prestatario citado gravemente por el nombre del Dios de Israel, bendito sea, sin estratagema ni ardid alguno ... .. arrepentimiento alguno ... y para conocimiento de los citados prestamistas *de que él, nin otro por él, non demandarán adiamiento alguno ... .. dichas dozientas e novanta e ses libras, o partida de ellas, quien sea [a] la dicha executión en bedines ... fuese a mostrar fecha o fechas tan solament.* Y si, Dios no lo quiera, *el dicho Elí o otro por él ... .. que le sea fecha en bienes o en persona por la dicha causa [a]çebtó a mostrar fecha o fechas ... .. y en todo reino.* Y el prestamista citado declara dignos de crédito frente a sí mismo a los citados prestamistas y a quien muestre esta carta sobre todo ... .. y no hacérselo jurar, ni a ellos ni a cada uno de ellos, con ningún juramento ni grave ni por implicación. Todo con la garantía [completa que asume sobre sí el citado prestatario y sobre todos] sus bienes, los que haya adquirido y los que vaya a adquirir, los inmuebles, y por vía de ellos, los muebles, apropiadamente y de acuerdo con las prescripciones de nuestros sabios de bendita memoria, pues no es esto como una promesa meramente teórica ni como un simple formulismo documental. Y recibimos *quinyán* [del prestatario citado para los prestamistas mencionados, sobre todo lo escrito] arriba, *quinyán* íntegro desde ahora, con un objeto legalmente apto para recibir *quinyán* ... .. *por libra de carne e por la renta de aves y pescado dicha, por la dicha suma ... por el libro de los contos de la ... .. [firmamos con] nuestros nombres aquí el 25 del mes de sebat del año 5[088] (6 febrero 1328) ... ..*

[h. 1330]. Puente la Reina.

Libro de registro de la viuda de Azac Evensabrut, residente en Puente la Reina. Contiene lista de sus deudores cristianos (consignando nombre y

lugar de residencia del deudor, cuantía de la deuda, plazo de amortización, alguna vez garante, y a nombre de quién está la carta de deuda) y relación de sus bienes. Consigna también un par de deudas que ella tiene. Al dorso, escrito en hebreo, pone: "Libro de registro de la señora de R. Isaac Sabrut, de bendita memoria, de Puente la Reina".

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 8.

Pub. Y. T. Assis-R. Magdalena, *Yehudé Nav.*, núm. 16, pp. 157-159.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 32.1.

פינקס מרת יצחק ׳ן שברוט.

- [1] שמין גרציא בן דדון (*sic*) גרציא אונגיא ואשתו קטלינה שכני אובנוש עשרים וחמשה ליטרין לפרוע בשתי זמנים עשרה ליטרין לש׳ מגיל הבא והשאר לש׳ מגיל השני הבא אחריו והשטר לשם בעלי ר׳ יצחק ׳ן שברוט ז״ל.
- [2] גיואן דלא פ׳רירה דמינדיגוריא ואשתו מריא שמונים דינ׳ לזמן ש׳ מרטין הבא והשטר לשם בעלי ר׳ יצחק ׳ן שברוט.
- [3] דונה טוטה דגרטי וטרישה לופיץ ושנ׳ה רויץ שכני מורו סבאל ארבעים דינ׳ לש׳ מגיל הבא והשטר לשם ר׳ יום טוב בן שברוט הדר במונטראל.
- [4] מגיל אורטיץ דלואה ואשתו מריא אורטיץ שכני סוברוטיא מגשר המלכה עשרים דינ׳ לפרוע לש׳ מגיל הבא והשטר לשם ר׳ יום טוב ׳ן שברוט.
- [5] שנ׳ו דונט ומריא פריץ אשתו שכני גשר המלכה ארבעים דינ׳ לפרוע לש׳ מגיל הבא והשטר [לשם] ר׳ יום טוב ׳ן שברוט.
- [6] פרו אשקודירו דסירוקי עשרים וארבעה דינ׳ לפרוע בשלושה זמנים שמונה דינ׳ לש׳ מגיל הבא ושמונה דינ׳ לש׳ מגיל אחרת ושמונה דינ׳ לש׳ מגיל השלישי והשטר לשם ר׳ יצחק בעלי ערבים מגיל אשקודירו ומריא אשתו שכני סירוקי.
- [7] פ׳רירו בן דגיואן (*sic*) סרקוסא דלאראגאה חמשים דנר׳ לפרוע לש׳ [מגיל] הבא ערבים מרנון בן דגרציא דפרו טישידור דלאראגה והשטר לשם ר׳ יום טוב ׳ן שברוט.
- [8] בירטלומיב דג׳ל גרצין ומריא אשתו שכני בירבינצנה עשרים דינ׳ לש׳ מריא והשטר לשם ר׳ יומטוב ׳ן שברוט.
- [9] דון לוף קפילן בן דון גרציא לופיץ ופילגשו טרישה מגשר המלכה בשותפות עם ר׳ יומטוב ׳ן שברוט מאה דינ׳ שיש לי המחצית שהם חמשים דינ׳ והשאר מר׳ יום טוב הנזכר.
- [10] דון גרציא מיגיל דמורו ארין ואשתו טרישה מגשר המלכה ארבעים דינ׳.
- [11] דונה אורקה לרסיקו ופרו גרצין אונגיא בנה ואשתו דונה מריא מיגיל שמונה ליטרין וששה קפ׳זי [חזטה] לש׳ מריא והשטר לשם יומטוב בני.
- [12] שנ׳ו דומינגילו דסירוקי ואשתו שבעה ליטרין לש׳ מריא ערב גרציא אחיו דסירוקי והשטר לשמי.

- [13] דונה טוטה דגרט ואוג'נדה ולופי בניה וגרסייה פריץ אחותה ששה קפ'יזי' חטה לש' מריא הבא והשטר לשם בעלי.
- [14] שימינו דפרו ואשתו ודומינגו דג'ואן פרדו שמונים דינרין לזמן ש' מריא הבא.
- [15] אנכי חייבת מזה לשם טוב נ' שברוט דאישטילה בשני שטרות מוחזרות שלשים ושמונה ליטרין.
- [16] ועו' אני חייבת ליורשי ר' יוסף מאנוש נ"ע חמשה עשר ליטרין שיש לי לזכות מפניקסי הכתוב לעיל.
- [17] יש לי בית בגשר המלכה מצד אחד דונה מריא מיגיל ומצד שני דונה גלרדה ומצד שלישי פרו אלאמאן ומצד רביעי רשות הרבים.
- [18] יש לי כרם באישטילה בגבול בלמיור שהיא ארבע פיאונדש והיא בחכירות בעשרה דינרין לשנה מצד אחד ר' אברהם בר' יהודה בן אסקרה ומלעיל דון שנג'ו ומלרע דרך הרבים.

Libro de registro de la señora de Isaac ben Sabrut (*Azac Evensabrut*)⁸⁸:

- [1] Semen Garcia, hijo de don Garcia Ungaya (*lectura dudosa*) y su mujer Catalina, vecinos de Obanos: 25 libras; a pagar en 2 plazos, 10 libras para el San Miguel venidero y el resto para el segundo San Miguel, el que viene tras él; y la carta está a nombre de mi marido, Isaac ben Sabrut (*Azac Evensabrut*), de bendita memoria.
- [2] Johan de la Ferrera, de Mendigorria⁸⁹, y su mujer Maria: 80 sueldos; plazo, San Martin venidero; y la carta, a nombre de mi marido, Isaac ben Sabrut (*Azac Evensabrut*).
- [3] Doña Tota de Garate y Teresa Lopiz y Sancha Ruiz, vecinas de Muruçal: 40 sueldos; para el San Miguel venidero; y la carta, a nombre de Yom Tob ben Sabrut (*Gento Ensabrut*), que reside en Mont Real⁹⁰.
- [4] Miguel Ortiz de Lua (?) y su mujer, Maria Ortiz, vecinos de Çuburrutia (*Zubiurrutia*), de Puente la Reina: 20 sueldos; a pagar para el San Miguel venidero; y la carta, a nombre de Yom Tob ben Sabrut (*Gento Ensabrut*).

⁸⁸ Muy posiblemente, es la viuda del Azac Evensabrut que figura en el doc. 8, núm. 22. Por el texto que sigue, parece que este Azac había fallecido recientemente.

⁸⁹ Sin duda, es el mismo Johan de la Ferrera, vecino de Mendigorria, que aparece en el doc. 20, núm. 1.

⁹⁰ En registros del sello en Monreal de los años 1359, 1372-74 y 1376-81, figura un Gento Ensabrut, judío de Mont Real, que podría ser descendiente de éste; v. *Doc. J.N.*, 4, 9-6, 17-16, 17 y 31-4.

- [5] Sancho Donat y Maria Periz, su mujer, vecinos de Puente la Reina: 40 sueldos; a pagar para el San Miguel venidero; y la carta, [a nombre de] Yom Tob ben Sabrut (*Gento Ensabrut*).
- [6] Pero, *escudero*, de Çirauqui: 24 sueldos; a pagar en 3 plazos: 8 sueldos para el San Miguel venidero, 8 sueldos para el San Miguel siguiente y 8 sueldos para el tercer San Miguel; y la carta, a nombre de Isaac (*Azac*), mi marido; garantes, Miguel, *escuder[fo]*, y María, su mujer, vecinos de Çirauqui.
- [7] Ferrero, hijo de Johan Çaracoça (*Zaragoza*), de Larraga: 50 sueldos; a pagar, para el San [Miguel] venidero; garantes (*sic*), Marañon, hijo de Garcia de Pero Texedor, de Larraga; y la carta, a nombre de Yom Tob ben Sabrut (*Gento Ensabrut*).
- [8] Bertelomeu de Gil Garcez y Maria, su mujer, vecinos de Berbinzana: 20 sueldos; para Santa Maria; y la carta, a nombre de Yom Tob ben Sabrut (*Gento Ensabrut*).
- [9] Don Lop Capellan (o *capellan*), hijo de don Garcia Lopiz, y su concubina, Teresa, de Puente la Reina ⁹¹, en sociedad con Yom Tob ben Sabrut (*Gento Ensabrut*): 100 sueldos, en los que tengo la mitad, que son 50 sueldos, y el resto es del citado Yomtob (*Gento*).
- [10] Don Garcia Miguel de Muru arren (*Murugarren*) y su mujer, Teresa, de Puente la Reina: 40 sueldos.
- [11] Doña Urraca Larraçico y Pero Garcez Unguera, su hijo, y la mujer de éste, doña Maria Miguel: 8 libras y 6 *cafices* de trigo; para Santa Maria; y la carta, a nombre de Yomtob (*Gento*), mi hijo.
- [12] Sancho Domingullo, de Çirauqui, y su mujer: 7 libras; para Santa Maria; garante, Garcia, su hermano, de Çirauqui; y la carta, a mi nombre.
- [13] Doña Tota de Garat[e] y Ochanda y Lope, sus hijos, y Graçia Periz, su hermana: 6 *cafices* de trigo; para la Santa Maria venidera; y la carta, a nombre de mi marido.
- [14] Ximeno de Pero Pardo y su mujer y Domingo de Johan Pardo: 80 sueldos; plazo, para la Santa Maria venidera.
- [15] Yo debo de esto a Sem Tob ben Sabrut (*Sento Evensabrut*), de Estella, en 2 cartas tornadas: 38 libras.
- [16] Y además, yo debo a los herederos de Yosef (*Juce*) Mainos ⁹², su alma descanse en el Edén, 15 libras, que tengo que abonar de mi libro de registro, escrito arriba.

⁹¹ Sin duda, son los mismos personajes que aparecen en el doc. 20, núm. 2.

⁹² En unas cuentas del tesorero y otros oficiales del reino de Navarra, en un asiento fechado en 27-sept.-1339, figura un Juçe Maynnos, qui fue, judio de Montreal (v. *Doc. J.N.*, 2, 298-319); quizá sea este mismo.

- [17] Tengo una casa en Puente la Reina, [que linda], por un lado, con [casa de] doña Maria Miguel; por el segundo lado, con doña Gallarda (o Gelarda, *por* Gerarda); por el tercer lado, con Pero Alaman; y por el cuarto lado, con dominio público.
- [18] Tengo una viña en Estella, en el término de Valmayor, que es de 4 *peonadas* y está en arriendo por 10 sueldos anuales; [linda], por un lado, con [viña de] Abraham bar Judá ben Eçquerra (*Abraham Ezquerra*)⁹³; por arriba, con don Sancho; y por abajo, con el camino público.

25

[h. 1350]. Tafalla.

Libro de registro de Saúl Abulfeda el Mayor, vecino de Tafalla. Contiene lista de sus deudores cristianos (consignando nombre y lugar de residencia del deudor, cuantía de la deuda, garante y a nombre de quién está la carta de deuda) y relación de sus bienes, entre los que hace constar a sus deudores judíos en cartas tornadas. Al dorso, pone, escrito en hebreo, "Este es el libro de registro de Saúl el Mayor de Tafalla", y escrito en castellano, "Es una carta de Saúl Abulfada el mayor de Tafaylla (Tafla)".

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 26.

Pub. Y. T. Assis-R. Magdalena, *Yehudé Nav.*, núm. 10, pp. 140-144.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 24.1-24.2.

[folio A]

זה הפינקס מר' שאול אבולפידה בר' אברהם נ"ע הגדול שכן תפלה.

- [1] מיגיל פריץ ושנ'ו אורטיץ דרדה מאתים דינרין ערב פרו פריץ דלרודא דאוליט לשם ר' יוסף בר' [נתן].
- [2] דומינגו דלירגה ודונה מריא אשתו ומריא ארסיס ופדרו בניהם וקטלינה דאנורבי שכיני אוליט מאה ושל[שים] וחמש דינ' לשם ר' יוס' בר' נתן.
- [3] פרו שורואה וגרסיה אשתו שכיני אוליט מאה דינ' ערב גרסיה שורואה דאוליט לשמי.

⁹³ Un Abraham Ezquerra, judío de Estella, aparece muy frecuentemente en documentos de los años 1320-1333; v. *Doc. J.N.*, 1, *passim*.

- [4] ג'ואן מסור וגרסיה אשתו שכיני בירבינסנה מאה דינרין ערבת דונה דומינגה אמה לשם ר' יוס' הנז'.
- [5] דומינגו דגרסיה פ'ירנדו ומיגיל סוריא ומיגיל פריץ שכיני בירבי/נסנה מאה דינ' לשם ר' יוס' הנזכר.
- [6] מריא ג'ואן וגרסיה בתה ודון ג'ואן גרסיה קפלאן שכיני בירבינסנה בשתי שטרות מאה דינ' וחמשה קפ'יזיש חטה לשם ר' יוסף בר' נתן.
- [7] מרטין איוניש ופיליגרין אחיו שכיני בירבינסנה ששים דינ' ושבעה רו' חט' לש' ר' יוסף בר' נתן.
- [8] גרסיה ארטשונה ודומינגו מרטין דיל בדו ואזנר ופ'רדו בן ג'ואן מרטין שכיני בירבינסנה שבעים וחמשה דינר' ועשרה רובו' חט' לשם ר' יו' הנזכר.
- [9] לופא מיגיל דאולקוס ומריא פריץ שו קלבירה שכיני איליבירי שמונים דינ' וקפ'ז אחד חטה ערב לופא סביל דיל פוייו לשם ר' יצחק בן בולאט.
- [10] דון גרסיה מרטיניץ אבט דביניגורי וגרסיה נכדה מאה וארבעים דינרין וארבעה קפ'יזיש חטה ערבי' דון גרסיה דביהיסקיץ ומיגיל פריץ דאריימאן לשם ר' יוס' הנזכר.
- [11] דון פשקל דיל אלקלדי ומיגיל וג'ואן בני בירטולומיב אושיטנו שכיני תפלה שלש מאות דינ' /לשמ [יז].
- [12] לופא שנץ ורומיב בנו שכיני תפלה מאה זינרין ושלשה קפ'י' חט' לשם ר' יוסף אלגיאני.
- [13] שימין מישיקירו שלשים דינ' ושלשה רובוש (חטה) שכן תפלה לשמי.
- [14] שימין פריץ דארטיידה ומריא מיגיל אשתו ופרו פריץ חתנו ושנג'ה פריץ אשתו מאה דינ' וחמשה עשר רובוש חטה לשמי.
- [15] אוג'ואה דיל פוייו ודונה אורו אשתו שכיני תפלה ששים ושנים דינ' ותשעה רובו' חטה לשמי.
- [16] דומינגו מנירו ובינידיטה אשתו שכיני תפלה שמונים דינ' לשם ר' יוסף בר' נתן.
- [17] רויי מרטיניץ ושנג'ה מרטיניץ עש [ריס] וששה דינ' לשמי ועוד רויי מרטיניץ וטוטה מרטיניץ עשרים ושבעה דינרין. והם במקום רע.
- [18] דון פשקל מורין שופט תפג'ה ודונה מריא לופיץ אשתו ודומינגו בנו מאתים וארבעים דינ' ערב דון ג'ואן פריץ דלגילשא [..] [לשמ].
- [19] מיגיל דג'ואן אנדירב (*sic*) ודונה אוריה אשתו שכיני תפג'ה שלשים דינ' ושלשה רובו' חט' לשמ [יז].
- [20] פשקל דבירבינסנה ואלוירה אשתו שכיני תפלה ארבעים דינ' וששה רו' חט' לשמי.
- [21] פרו מרטיניץ דלש [..]קה ומריא אשתו שכיני תפלאה (*sic*) מאתים דינרין וחמשה קפ'יזי' חטה /לשמין].
- [22] שימין סורון ומריא מרטיניץ אשתו מאתים דינר' ועשרה רובוש חטה לשם ר' יוסף בר' נתן /דתפג'ה].
- [23] שימין פנליש ושלבדור בן לוסיה מנירה דטפלה ששים דינ' ותשעה רובו' לשמי.

[folio B]

- [24] דון פשקאל מורין שופט טפלה וג'ואן רואיץ וחבירהם (*sic*) עשרים קפ'יז חטה ערבים דון מרטין רויו ודומינגו מרטין ד'וירה וג'ואן בון דש' מרטין לשמי.
- [25] דון פרו פיריץ דבריאן שלשים ושנים דינ' וחמשה רובוש חט' לשמי.
- [26] מרטין לורנס ומריא אשתו שכיני טפלה ששים דינר' ותשעה רובוש לש' ר' יוסף בר' נתן.
- [27] ג'ואן פ'יראנד שכן טפג'ה עשרים וחמנשה דינ' נלשם] ר' יוס' בר' נתן.
- [28] פ'ירנדו ומריא פיריץ שכיני טפג'ה בשלשה שטר' האחת חמשים דינר' ושני קפ'יז חטה לשם ר' אברהם בר' שמואל בן שברוט. והשנית חמשים דינרין ושבעה רובוש חטה לשמי. והשלישית עשרים ושבעה דינרין וחמשה קפ'יזיש חטה לשם ר' יצחק בן בולאט והם במקום] רע מאד.
- [29] מרטין דיל פ'יוו ושג'ה אשתו שכיני תפג'ה ודומינגו ג'ואן דלרגה בשלשה שטרות מאה וארבעים דינרין וחמשה קפ'יז חטה לשמי ולשם ר' יוסף בר' נתן והם במקום רע מאד.
- [30] רויו לופיץ דברשוואן ולופא מרטיניץ ופרו מרטיניץ בניו ודונה מיור אמו ושג'ה רואינץ] שו קלבירה בשלשה שטרות האחת מאה דינר' לשמי והשנית עשרים ואחת דינרין ושלשה] עשר רובו' חטה לשם ר' יצחק בן בולאט והשלישית מאתים ותישעים דינרין וששה קפ'יז' ושלשה רובו' חטה לשמי והם במקום רע מאד ויש ארבעה שנים שלא קבלתי מהם לא קרן ולא רבית ועשיתי הוצאות [...] בשביל השיטינסייא מה ידונו לא [...]מס.
- וכל החטה הנזכ' מזה הפינקס ממדת פונפלונה.
- [31] יש לי במשכונות ובשמוש ערש [...] (*agujero*) דינ'.
- [32] יש לי בית אחת בטפג'ה מ[צד] א' בית של פשקל דלביט ולמצד [ד] ב' חצר מן המבוי ולמצד ג' דרך רשות הרבים.
- [33] יש לי גן אחד מן א' אריינסו מצד א' גן דשימין סורון ולמצד ב' גן דמרטין דוירה פ'רירו והם פורעים מס עם עדת וטפלה למלך.
- [34] יש לי רוסיין א' ששנה שמנים דינ'.
- [35] חייב לי בשטר מוחזר יום טוב בר' יוסף אמטו ויוסף בר' שמואל אמטו עשרים וארבעה דינרין.
- [36] חייב לי משה לוי ומשה [...]אן שבעה ליט' בשטר מנוחזר.
- [37] חייב לי יצחק בן קרדינאל ויונס] טוב בר' יוסף אמטו שלשים ושמו [ונה] דינרין [בשטר מוחזר].

[folio A]

Este es el libro de registro de Saúl Abulfeda bar Abraham, su alma descanse en el Edén, el Mayor (*Saúl Abulfeda el Mayor*), vecino de Tafalla:

- [1] Miguel Periz y Sancho Ortiz de Rada: 200 sueldos; garante, Pero Periz de la Roda, de Olit; a nombre de Yosef (*Juce*) bar [Natán].
- [2] Domingo de Lerga y doña Maria, su mujer, y Maria Arçeç y Pedro, sus hijos, y Catelina de Añorbe, vecinos de Olit: 135 sueldos; a nombre de Yosef (*Juce*) bar Natán.
- [3] Pero Soroa y Graçia, su mujer, vecinos de Olit: 100 sueldos; garante, Garçia Soroa, de Olit; a mi nombre.
- [4] Johan Maçor y Graçia, su mujer, vecinos de Berbinçana: 100 sueldos; garante, doña Dominga, madre de ella; a nombre del citado Yosef (*Juce*).
- [5] Domingo de Garçia, Ferrando y Miguel Çuria y Miguel Periz, vecinos de Berbinçana; 100 sueldos; a nombre del citado Yosef (*Juce*).
- [6] Maria Johan y Graçia, su hija, y don Johan Garçia, *capellan* (o Garçia Capellan), vecinos de Berbinçana, en 2 cartas: 100 sueldos y 5 *cafices* de trigo; a nombre de Yosef (*Juce*) bar Natán.
- [7] Martin Ivañis y Pelegrin, su hermano, vecinos de Berbinçana: 60 sueldos y 7 *robos* de trigo; a nombre de Yosef (*Juce*) bar Natán.
- [8] Garçia Artaxona y Domingo Martin del Bado; y Aznar, y Ferra[n]do (o Pedro, *escrito: Perdo*), hijo de Johan Martin, vecinos de Berbinçana: 75 sueldos y 10 *robos* de trigo; a nombre del citado Yosef (*Juce*).
- [9] Lope Miguel de Olçoç y Maria Periz, *su clavera*, vecinos de Iliberri (*por Iriberry*): 80 sueldos y un *cafíz* de trigo; garante, Lope Çibiel del Pueyo (o del Puyo); a nombre de Isaac ben Bolat (*Azac Enbolat*)⁹⁴.
- [10] Don Garçia Martiniz, *abat de Baignorri* (*por Baigorri*) (o *Benegorri*) y Graçia, su nieta: 140 sueldos y 4 *cafices* de trigo; garantas, don Garçia de Behiçaquiz (o Behiçquiz) (*¿por Bézquiz?*) y Miguel Periz de Arieman; a nombre del citado Yosef (*Juce*).
- [11] Don Pascal del Alcalde, y Miguel y Johan, hijos de Bertolomeu Ositano (*¿por Otano?*), vecinos de Tafalla: 300 sueldos; (*interlineado*: a mi nombre).
- [12] Lope Sanz y Romeu, su hijo, vecinos de Tafalla: 100 sueldos y 3 *cafices* de trigo; a nombre de Yosef (*Juce*) Aljayaní (Aljaení, *el jienense*)⁹⁵.
- [13] Semen Misquero: 30 sueldos y 3 *robos* [de trigo]; vecino de Tafalla; a mi nombre.

⁹⁴ Azac Enbolat es un nombre que aparece con frecuencia en *Doc. J.N. 2*.

⁹⁵ Juce Aljaén se registra en diversas épocas en B. Leroy, *Jews Nav.* como judío de Pamplona, y con la forma Juce Aliahen, asimismo de Pamplona, aparece repetidamente en *Doc. J.N. 1, 2 y 4*.

- [14] Semen Periz de Artieda y Maria Miguel, su mujer, y Pero Periz, su yerno, y Sancha Periz, mujer de éste: 100 sueldos y 15 *robos* de trigo; a mi nombre.
- [15] Ochoa del Pueyo (o del Puyo) y doña Oro, su mujer, vecinos de Tafalla: 62 sueldos y 9 *robos* de trigo; a mi nombre.
- [16] Domingo Mañeru y Benedita, su mujer, vecinos de Tafalla: 80 sueldos; a nombre de Yosef (*Juce*) bar Natán.
- [17] Ruy Martiniz y Sancha Martiniz: 26 sueldos; a mi nombre; y además, Ruy Martiniz y Tota Martiniz: 27 sueldos; éstos están en mal sitio.
- [18] Don Pascal Morin (o Murin), juez de Tafacha (*por Tafalla*), y doña Maria Lopiz, su mujer, y Domingo, su hijo: 240 sueldos; garante, don Johan Periz de la Guelsa.; a mi nombre.
- [19] Miguel de Johan Andreu (*escrito*: Anderu), y doña Oria, su mujer, vecinos de Tafacha (*por Tafalla*): 30 sueldos y 3 *robos* de trigo; a mi nombre.
- [20] Pascal de Berbinçana y Alvira, su mujer, vecinos de Tafalla: 40 sueldos y 6 *robos* de trigo; a mi nombre.
- [21] Pero Martiniz de Lesaca (*lectura dudosa*) y Maria, su mujer, vecinos de Tafalla: 200 sueldos y 5 *cafices* de trigo; (*interlineado*: a mi nombre).
- [22] Semen Çuron y Maria Martiniz, su mujer: 200 sueldos y 10 *robos* de trigo; a nombre de Yosef (*Juce*) bar Natán; (*interlineado*: de Tafacha (*por Tafalla*)).
- [23] Semen Peñales y Salvador, hijo de Luçia Mañera (*¿por Mañeru?*), de Tafalla: 60 sueldos y 9 *robos*; a mi nombre.

[folio B]

- [24] Don Pascal Morin (o Murin), juez de Tafalla, y Johan Ruiz, y el socio de ellos: 20 *cafices* de trigo; garantes, don Martin Royo y Domingo Martin de Vera y Johan Bon de San Martin; a mi nombre.
- [25] Don Pero Periz de Beriain: 32 sueldos y 5 *robos* de trigo; a mi nombre.
- [26] Martin Lorenç y Maria, su mujer, vecinos de Tafalla: 60 sueldos y 9 *robos* [de trigo]; a nombre de Yosef (*Juce*) bar Natán.
- [27] Johan Ferrand, vecino de Tafacha (*por Tafalla*): 25 sueldos; [a nombre de] Yosef (*Juce*) bar Natán.
- [28] Ferrando y Maria Periz, vecinos de Tafacha (*por Tafalla*): en 3 cartas, la primera de 50 sueldos y 2 *cafices* de trigo, a nombre de Abraham

bar Samuel ben Sabrut (*Abraham Evensabrut*)⁹⁶; la segunda, 50 sueldos y 7 *robos* de trigo, a mi nombre; y la tercera, 27 sueldos y 5 *cafices* de trigo, a nombre de Isaac ben Bolat (*Azac Enbolat*); pero están en muy mal sitio.

[29] Martín del Pueyo (o del Puyo), y Sancha, su mujer, vecinos de Tafacha (*por Tafalla*) y Domingo Johan de Larraga: en 3 cartas, 140 sueldos y 5 *cafices* de trigo; a mi nombre y a nombre de Yosef (*Juce*) bar Natán; pero están en muy mal sitio.

[30] Ruy Lopiz de Barasoain y Lope Martiniz y Pero Martiniz, sus hijos, y doña Mayor, su madre, y Sancha Ruiz, *su clavera*: en 3 cartas, la primera, 100 sueldos, a mi nombre; la segunda, 21 sueldos y 13 *robos* de trigo, a nombre de Isaac ben Bolat (*Azac Enbolat*); y la tercera, 290 sueldos y 6 *cafices* y 3 *robos* de trigo, a mi nombre; pero están en muy mal sitio; hace 4 años que no he recibido de ellos ni capital ni interés. E hice gastos ... .. por la *se[n]tençia* dictada ... ..

Y todo el trigo mencionado de este libro de registro es de medida de Ponplona.

[31] Tengo en empeños y en ajuar de cama ... (*agujero en el doc.*) sueldos.

[32] Tengo una casa en Tafacha (*por Tafalla*), [que linda], por un lado, con casa de Pascal de Lavit; por el segundo lado, con patio del callejón; y por el tercer lado, con camino público.

[33] Tengo un huerto de un *arienço* [que linda], por un lado, con huerto de Semen Çuron⁹⁷; por el segundo lado, con huerto de Martín de Vera, *ferrero*⁹⁸, y pagan tributo (*los huertos*) con el concejo de Tafalla al rey.

[34] Tengo un *roçín* que vale 80 sueldos.

[35] Me deben en una carta tornada Yom Tob bar Yosef Amatu (*Gento Amatu*) y Yosef bar Samuel Amatu (*Juce Amatu*)⁹⁹ 24 sueldos.

[36] Me deben Moisés (*Mosse*) Leví y Moisés ... 7 libras en una carta tornada.

[37] Me deben Isaac ben Cardeniel (*Azac Cardeniel*)¹⁰⁰ y Yom Tob bar Yosef Amatu (*Gento Amatu*) 38 sueldos en una carta tornada.

⁹⁶ Un Abram Ensabrut figura en docs. de 1349 y 1350 (v. *Doc. J.N.*, 2, 336-326 y 340-355); podría ser este mismo.

⁹⁷ Sin duda, el mismo que aparece como deudor en el núm. 22 de este mismo documento.

⁹⁸ En el núm. 24 figura como garante un Domingo Martín de Vera que quizá sea este mismo.

⁹⁹ En los Reg. del Sello de Pamplona aparecen con frecuencia los nombres Gento Amatu y Juce Amatu, especialmente en los de 1353 y 1367-1369. Véase *Doc. J.N.*, 4, 2 y 14. Es muy posible que el Yom Tob bar Yosef Amatu de que aquí se trata sea el mismo "Gento Amatu, filz de Juce Amatu" que figura en *Doc. J.N.* 4, 2-65 que lleva fecha de 10 dic. 1351 (Pamplona).

¹⁰⁰ Un Açac (=ben) Cardeniel, judío de Pamplona, figura también en el Reg. del Sello de Pamplona de 1353; v. *Doc. J.N.*, 4, 2-85.

1352, marzo 1. [Funes].

Ordenanzas de la sisa del vino y de la carne que se venda o se consuma (por los judíos) en Puente la Reina durante el año 1352 (de enero a enero). La aljama de Val de Funes, tras la correspondiente subasta, da en arriendo la sisa de ese año a Isaac bar Saúl ..., en 40 sueldos de carlines. Al dorso, en letra moderna, pone: "Año 5112 de nuestra redención". Documento todo él aljamiado hebraico.

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 23.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 18.1-18.2.

- [1] [...] ... ..]
- [2] ... פאגאדיש אינלה דיטה [...] ...]
- [3] נואישטרו /שנור\ איל ראיי י"א פורה פגנ[...] ...]
- [4] [...] איש אה שביר קי טודו פייטירו אי פייטירה דיל אלג'מא די [...] ...]
- [5] ויליא דילה פואינטי דילה ריינה קי פאגי פור קדא קרפיטו די וינו דילה [...] ...]
- [6] אגואה וינו מיאגיה פור קדא קרפיטו. אוטרושי קי טודו ג'ודיו או ג'ודיא [...] ...]
- אינלה פ[...]
- [7] קון איל אלג'מעא די באל די פ'וגיש קי וינדירי וינו אינלה ויליא דילה פואינטי דילה ריינה קי פאגי פור קדא קרפיטו קי וינדירי די וינו און דינרו.
- [8] אי די אגואה וינו אונה מיאגיה פור קראפיטו. אי אשי טנביאין שילו לבארי אה וינדיר פואירה דילה פואינטי דילה ריינה קי פאגי פור]
- [9] קדא קרפיטו די וינו און דינרו אי די אגואה וינו מיאגיה. אוטרושי שיאה טינידו אי אפרימייאדו טודו פייטירו או פייטירה דילה דיטא
- [10] אלג'מא די באל די פ'וניש קואליש קיירי קי מוראן אינלה דיטה ויליא דילה פואינטי דילה ריינה קי מואישטרין טודו איל וינו קי טירנאן אל
- [11] רינטאדור קי שירא דיטו אדילנטי שו פינא די סינקואנטא שואילדוש די קרליניש לה מיאטד פורה איל שנור ראיי י"א אילה מיאטד פורה
- [12] פורה (*sic, repetido*) איל רינטאדור\ דילה דיטא שישה. אי טודו וארון או מוג'יר פייטירו או פייטירא דיל אלג'מא דיטא די פ'וניש קי מוראן אינלה פואינטי (נדילה)
- [13] ריינה קי פאגין לה שישה אל רינטאדור קי שירא או אה שו מנדמיינטו: איש אה שאבר לא פגא דילה דיטא שישה דיל וינו אל פלזרו קי אשי-
- [14] [וא]שיגנארא איל רינטאדור. או שו טיניאין לוגר. אישי נון לו פגארין אל פלזרו קי אשיגנארא איל רינטאדור קי פאגי די קוטו סינקואנטה
- [15] שואילדוש די קרליניש לה מיאטד פורה איל שנור ראיי י"א אילה אוטרא מיאטד פורא איל רינטאדור דילה שישה. אוטרושי טודו ג'ודינן

- [16] או ג'ודיאה דילוש קי מוראן אין לה פואינטי דילה ריינה קי /נון\ פאגן פייטא קון (אטרטא אלג'מא אי נון קון: *tachado*) איל אלג'מא די באל די פ'ונש אי וינדירט [17] וינו קי שיאה אפרמיאדו אי טינידו די פאגר לה שישה שוברי דיטא דיל וינו קי וינדירי לואיגו קי פ'ואירי וינדידו איל וינו קי [...] (agujero en el doc.) אל רינטאדור
- [18] קי שירה דילה שישה שוברי דיטא. שולא פינא שוברי דיטה. אוטרושי קי טודו ג'ודיו או ג'ודיאה לוש קי מוראן אינלה פואינטי זילה רזיינה קי
- [19] קישיירי וינדיר וינו קי שיאה טינידו די מושטראר לה קובה דיל וינו אל רינטאדור או אשו לוגר טיניאינט פורקי לו פואידאד אישקריביר שולא
- [20] פינא שוברי דיטא. אי טודו פייטירו או פייטירא קי מורא איניל דיטו לוגר דילה פואינטי אי שון פייטירוש קון לה דיטא אלג'מא די פ'ונש קי
- [21] שיאן טינידוש די מושטראר טודיל וינו קי טוביירין אל רינטאדור או אה שו לוגר טיניאין קואנדו לוש ריקירא פורקי לו פואידאד אישקריביר
- [22] [טודו] שולא פינא שוברי דיטא. אוטרושי קי טודו ג'ודיו או ג'ודיאה קי פאגאד פייטא קון איל אלג'מא די באל די פ'ונש קי מורא אינלה פואינטי
- [23] דילה ריינה אי מטארי קרני קי פאגי אל רינטאדור קי שירא דיטו אדילנטי די קדא ליברא קרניסירא קיירי די בקא או די קרנירו או אוביג'ה
- [24] אודי קברא או קברון די קדא ליברא קרניסירא און דינירו. אי די קבריטו אי די קורדירו דילו קי נון שי וינדי אה פישו קי פגי די שש דינירוש [...]
- [25] אי דילה מינוסיא די טודא קרני און דינירו די שש. אישי מטארי לה קרני קואל קיירי ג'ודיו או ג'ודיאה דילוש /קי\ מוראן אינלה דיטא וילייא דילה
- [26] פואינטי דילוש קי נון פאגן פייטא קון איל אלג'מא די באל די פ'ונש קי שיאה אפרמיאדו אי טינידו די פגר לה שישה אל רינטאדור ואיש אה\ שאביר
- [27] שי אלגונו דילוש קי נון פייטאן פייטא קון איל אלג'מא די פ'ונש שי מטארי פורה שו קאשה קרני אי נון וינדירי אה אוטרו אומרי [...] שיאה]
- [28] טינידו די פגר לה שישה דילה קרני קי מטארא פורה שי. אישי מטארי ג'ודיו או ג'ודיאה לה קרני קי פאגי לה שישה איל קרניסירו אקיל קי קוברי
- [29] אי שילה מטארי גוי קי פאגי לה שישה איל ג'ודיו קילה קונפרארי טודו שולא פינא שוברי דיטא. אוטרושי קי קואל קיירי ג'ודיו או ג'ודיאה [...]
- [30] קרני אינלה דיטא וילייא דילה פואינטי קי נון וינדא דילה קרני הטא קי שיאה פרישינטי איל רינטאדור או שו לוגר טיניאינטי טודו שולה פינא
- [31] שוברי דיטא. אוטרושי שיאה טינידו טודו ג'ודיו או ג'ודיאה דילוש /קי\ מוראן אינלה פואינטי /אי פייטאן קון איל אלג'מא די פ'ונש\ די פ'אזיר ג'ורא אל רינטאדור דילה שישה די מניפ'י[שטאר]
- [32] [קואנטו וינו אה ביבידו או וינדידו דיל דיאה די יינירו קי אגורה פושטרימיראמינטי פאשו הטא אל דיאה קי שירא ריקירידו פור איל רינטאדור
- [33] או פור שו לוגר טיניאינטי. אי אישו מישמו קי פ'אגד ג'ורא קואנטא קרני אה קומידו די יינירו אקא או וינדידו. אוטרושי שיאן טינידוש טודוש

- [34] לוש ג'ודיוש אי ג'ודיאש קי מוראן אינלה פואינטי קי שאן טינידוש אי אפרימיאדוש די מניפיישטר טודו לו דילה שישה שוברי דיטא [...] ...]
- [35] די פגר לה שישה אל רינטאדור. אידי פיזיר ג'ורא קי מניפיישטי קואנטא קרני אה קומידו או קואנטו וינו אה וינדידו דיל דיאה פרימירו די
- [36] יינירו קי אגורה פושטרימירא מינטי פאשו הטא אל דיאה קי שירא ריקירידו פור איל רינטאדור או פור שו לוגר טיניאינטי טודו שונלא פינא]
- [37] שוברי דיטא. אי איל אלג'מא שוברי דיטא די פ'וניש שי אובליגארון די קבטיניר אל דיטו רינטאדור קי שירא אינלא שישה שוברי דיטא דילה וילייא דילה [פואינטן]
- [38] [דזילה ריינה שו פינא די סינקואנטא שואילדוש די קרליניש לה מיאטד פורה איל שנור ראיי אילה מיאטד פורה איל רינטאדור די קואל קיירי אינברג
- [39] [...] אל וינאישי דיל דיאה פרימירו די יינירו קי אגורה פושטרימירא מינטי פאשו הטא אל דיאה די יינירו פרימירו וינאינטי. אי אלג'מא די באל די פ'וניש שיינדו
- [40] [...] גאדוש אינלה שינוגה אי אוליט אה בוז די פריגון רינטארון טודה לה דיטא שישה דילה וילייא דילה פואינטי דילה ריינה אה ר' יצחק בר' שאול [...]
- [41] [...] קואנטיא די קוארנטא שואילדוש די קרליניש. שיינדו פריגונאדה לה דיטה שישה אי נון פ'אלייארון קי מאש דיאשי. אי ש[...] [...] ...]
- [42] [...] פ'ירמי אי ואלידירא. אנטי נוש לוש עדים לוש רובראדוש אוטורגארון לוש ג'ודיוש דיל אלג'מא די פ'וניש טודו לו אישק[ריבטו ... ...]
- [43] [...] [ינדידו אל דיטו רינטאדור. זה היה ביום שלשה עשר לחדש אדר שנת חמשת אלפים ומאה ושנים עשר למנייננו [...]
- [44] "אי פייטאן] קון איל אלג'מא די פוניש" ביני שיטי. "אוטרא אלג'מה אי נון קון" עבר עליהם הקולמוס שלג[...]
- [45] [...] [...] [...] [...] [...] [...] [...] [...]

[1] ... ..

[2] ... pagades (o fagades) en la dita ... ..

[3] nuestro (interlineado: señor) el rey, Dios lo bendiga, pora pag... ..

[4] ... es a saber, que todo peytero e peytera del aljama de ... ..

[5] villa de la Puente de la Reina, que pague por cada carapito de vino de la ... ..

[6] agua vino, meaja por cada carapito. Otrosí, que todo judío o judía ... .. en la ... ..

[7] con el aljama de Val de Funes, que vendiere vino en la villa de la Puente de la Reina, que pague por cada carapito que vendiere de vino, un dinero.

[8] E de agua vino, una meaja por carapito. E así también si lo levare a vender fuera de la Puente de la Reina, que pague por

- [9] *cada carapito de vino, un dinero, e de agua vino, meaja. Otrosí, sea tenido e apremiado todo peytero o peytera de la dita*
- [10] *aljama de Val de Funes cuales quiere que moran en la dita villa de la Puente de la Reina, que muestren todo el vino que ternán al*
- [11] *rentador que será dito adelante, só pena de çinquanta sueldos de carlines, la meatad pora el señor rey, Dios lo bendiga, e la meatad pora*
- [12] *pora (sic, repetido) el rentador de la dita sisa. E todo varón o mujer, peytero o peytera, del aljama dita de Funes que moran en la Puente [de la]*
- [13] *Reina, que paguen la sisa al rentador que será o a su mandamiento: es a saber, la paga de la dita sisa del vino al plazero que a..*
- [14] *[a]signará el rentador; o su tenién lugar; e si non lo pagaren al plazero que asignará el rentador, que pague de coto (pena pecuniaria) çinquanta*
- [15] *sueldos de carlines, la meatad pora el señor rey, Dios lo bendiga, e la otra meatad pora el rentador de la sisa. Otrosí, todo judío*
- [16] *o judía de los que moran en la Puente de la Reina, que (interlineado: non) pagan peyta con (tachado: otra aljama e non con) el aljama de Val de Funes, e vendiere*
- [17] *vino, que sea apremiado e tenido de pagar la sisa sobre dita del vino que vendiere, luego que fuere vendido el vino que ... .. (agujero en el doc.) al rentador*
- [18] *que será de la sisa sobre dita, só la pena sobre dita. Otrosí, que todo judío o judía, los que moran en la Puente de [la Re]jina, que*
- [19] *quisiere vender vino, que sea tenido de mostrar la cuba del vino al rentador o a su lugar tenient porque lo piedad escribir, só la*
- [20] *pena sobre dita. E todo peytero o peytera que mora en el dito lugar de la Puente, e son peyteros con la dita aljama de Funes, que*
- [21] *sean tenidos de mostrar todel (todo el) vino que tobieren al rentador o a su lugar tenién cuando los requiera porque lo piedad escri[bir],*
- [22] *[to]do só la pena sobre dita. Otrosí, que todo judío o judía que pagad peyta con el aljama de Val de Funes que mora en la Puente*
- [23] *de la Reina e matare carne, que pague al rentador que será dito adelante, de cada libra carniçera, quiere de vaca o de carnero o oveja*
- [24] *o de cabra o cabrón, de cada libra carniçera, un dinero. E de cabrito e de cordero, de lo que non se vende a peso, que pague de ses dineros ...*
- [25] *e de la minuçia de toda carne, un dinero de ses. E si matare la carne cual quiere judío o judía de los (interlineado: que) moran en la dita villa de la*

- [26] *Puente, de los que non pagan peyta con el aljama de Val de Funes, que sea apremiado e tenido de pagar la sisa al rentador; [es a] saber:*
- [27] *si alguno de los que non peytan peyta con el aljama de Funes, si matare pora su casa carne e non vendiere a otro homre ... [sea]*
- [28] *tenido de pagar la sisa de la carne que matará pora sí. E si matare judío o judía la carne, que pague la sisa el carniçero aquel que cobre;*
- [29] *e si la matare goy (cristiano), que pague la sisa el judío que la conprare; todo só la pena sobre dita. Otrosí, que cual quiere judío o judía ... ...*
- [30] *carne en la dita villa de la Puente, que non venda de la carne hata que sea presente el rentador o su lugar teniente; todo só la pena*
- [31] *sobre dita. Otrosí, sea tenido todo judío o judía de los (interlineado: que) moran en la Puente (interlineado: e peytan con el aljama de Funes) de fazer jura al rentador de la sisa de manife[star]*
- [32] *[cu]ánto vino ha bebido o vendido del día de yenero que agora postrimeramente pasó hata el día que será requerido por el rentador*
- [33] *o por su lugar teniente; e eso mismo, que fagad jura cuánta carne ha comido de yenero acá, o vendido. Otrosí, sean tenidos todos*
- [34] *los judíos o judías que moran en la Puente, que sean tenidos e apremiados de manifestar todo lo de la sisa sobre dita ... ...*
- [35] *de pagar la sisa al rentador; e de fazer jura que manifieste cuánta carne ha comido o cuánto vino ha vendido del día primero de*
- [36] *yenero que agora postrimeramente pasó hata al día que será requerido por el rentador o por su lugar teniente, todo só [la pena]*
- [37] *sobre dita. E el aljama sobre dita de Funes se obligaron de cautenir (e. d., caucionar, dar caución) al dito rentador que será en la sisa sobre dita de la villa de la [Puente]*
- [38] *[de] la Reina, só pena de çinquanta sueldos de carlines, la meatad pora el señor rey e la meatad pora el rentador, de cual quiere enbarg*
- [39] *...l viniese del día primero de yenero que agora postrimeramente pasó hata al día de yenero primero viniente. E aljama de Val de Funes, seyendo*
- [40] *...gados en la sinoga e (por de) Olit a voz de pregón, rentaron toda la dita sisa de la villa de la Puente de la Reina a Isaac bar Saúl ...*
- [41] *... quantía de cuaranta sueldos de carlines. Seyendo pregonada la dita sisa e non fallaren quí más diese. E ... ...*
- [42] *... firme e valedera. Ante nos, los testigos los robrados, otorgaron los judíos del aljama de Funes todo lo esc[ribto] ... ...*
- [43] *... endido al dito rentador. Esto fue el día 13 del mes de adar del año 5112 de nuestro cómputo ...*

[44] “[E peytan] con el aljama de Funes”, entre líneas. “Otra aljama e non con”, pasó sobre ello la pluma (e. d., tachado) ... .. (¿Todo es firme y permanente?). ...

[45] ... .. (firmas ilegibles).

1352, diciembre 14. Tudela.

Ketubá (contrato matrimonial) de Judá ben Saadia ben Natán y Dueña, hija de Isaac ben Grisa.

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 64.

Pub. J. L. Lacave, *Ketubot*, pp. 380-383.

Cit. F. Cantera, *La Ketubá*, pp. 380-381, letra D.

בששי בשבת בששה ימים לחדש טבת שנת חמשת אלפים ומאה ושלוש עשרה לבריאת
 עולם למניננו בתטילה¹⁰¹ מאתא דעל נהר אברה מותבה איך מר יהודה החתן בר' סעדיה
 נ"ע ן' נתן אמור לה לדואינה בתולתא בת ר' יצחקו נ"ע בן גרישה: הוי לי לאנתו כדת משה
 וישראל ואנא אפלא ואוקיר ואיוון ואפרנס יתיכי כהלכת גוברין יהודאין דפלאחין ומוקרין
 וזנין ומפרנסין ית נשיהון בקושטא. ויהבנא ליכי מוהר בתולכי ואחיר וקיים עלאי מנכסאי
 כסף זוזין מאתן דחזו ליכי מדרבנן ומזוניכי וכסותיכי וספוקיכי ומיעל לותיכי כאורח
 כל ארעא. וצביאת דואינה דא והות ליה לאנתו. וצבי מר יהודה החתן דנן והוסיף לה
 מדיליה תוספת על כתובתה ארבעונים ... דינרים יפים קרלשיא בפירוש בלא תערובת כלום
 משאר המטבעות דלא להו מקולי כתובה. וכך אמר לנו מר יהודה החתן ונדן: דא נדוניא
 דהנעלת לי דואינה דא אנתתי בגדים ותכשיטין ושמוש ערש מה ששוים וקבלתים על
 עצמי במאתים ... .. דינרים יפים קרלשיא ורציתו מעכשו ברצון נפשי וקבלתים על
 עצמי כנכסי צאן ברזל שאם פחתו פחתו לי (ואם הותירו הותירו לי. ואחריות וחומר)
 כתובה ותוספת ונדוניא אלין קבלית עלאי ועל ירתאי בתראי ועל כל נכסאי מוטלטי
 אגב מקרקעי לאתפרעא מכלל שפר ארג נכסין וקנינין דאית לי תחות כל שמיא דקנאי
 ודקנינא ודאנא עתיד ולמקנא ואפלו מגלימא דאכתפאין בחיי ובמותא מן יומא דנן ולעלם
 כחומר כל שטרי כתובות ותוספות ונדוניות ודנהיגן בבנת ישראל אגב ארבע אמות קרקע
 כהוגן וכתיקון חז"ל דלא כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרי. וקנינא ממר ויהודה החתן דנן
 לדואינה דא אנתתיה אכל מאי דכתיב ומפרש לעילא קנין שלם מעכשו במנא דכשר למקניא

¹⁰¹ El documento está cortado por su margen izquierdo, faltando el final de todas sus líneas, unas 5 ó 6 palabras en la primera parte y de 15 a 20 en la segunda.

ביה. [...] ...¹⁰² והכל שריר וקיים]. יהודה החתן בר' סעדיא (sic) נ"ע בן נתן צוה לחתום. חיים בר' יצחק זלה"ה בן דוד. יצחק בר' יום טוב זלה"ה קוקולקנה. שמואל בר' יהודה זלה"ה.

בששה ימים לחדש טבת שנת חמשת אלפים ומאה ושלוש עשרה למניננו בתטילה איך מ' יהודה החתן בר' סעדיה נ"ע בן נתן אמר לנו אנו עדים חתומי מטה: היו עלי עדנים וקנו ממני בקנין גמור מעכשו וכתבו וחתמו עלי בכל לשון של זכות ויפוי כח ותנו לה לדואינה] אשתי בת ר' יצחק נ"ע בן גרישה להיות בידה לראיה ולזכות מחמת שרציתי ברצון נפשי ובהשלמת דעתי שלא בשום אונס כלל אלא בלב שלם ונפש חפצה ודעת שלימה ועין יפה וגוף בוריא ונתתי לה לדואינה אשתי הנזכרת במתנה לחוד גמורה בקנין שלם מעכשו כל אותם הבתים שיש לי בכאן בתטילה במגרש] הטישיאידורישי וכל הדיורין ובתי תשמישין שבתוכם והבתים הנזכרים הם על הבתים שהיו מדונה טופניא ויש בהם חכירות להקדש העניים שבעה דינרים קרלשיא בכל שנה ושנה ומצר ויהם מצר אחד ... .. כל הבתים הממוצרים הנזכרים עם החכירות הנזכרת בכל הנאותיהם וזכיותיהם ומובאיהם ומוצאיהם מתנה גמורה ושרירה וקיימא חתוכה וחלוטה כדת וכהלכה דלא למהדר בה ודלא להשנאה מינה לעלם. ומהיום ומעכשו ולעולם תלך דואינה] אשתי הנזכרת ותחזיק במתנה לחוד זו שנתתי לה חזקה גמורה ותזכה בה זכיה שלימה תירש ותוריש תנחיל ותחסין אבל לא יהא לה רשות לתת אותה לשום אדם בעולם ולא למכרה לו עד ושתגבה אותה ממני וכשתגבה אותו ממני תעשה בה חפצה ורצונה. ואדם בעולם לא ימחה בידה ולא ביד באי כחה] משמי ולא משם הבאים מכחי ולא משם יורשי אחרי וסלקתי מעכשו ידי ורשותי וזכותי ויד ורשות וזכות יורשי וכל הבאים מכחי מעל מתנה לחוד זו הנזכרת סילוק גמור לגמרי ונלא שיירתי בה לעצמי ולא לבאי כחי ולא ליורשי אחרי כלום שיור זכות בעולם כללו לא קול ולא טענה ולא קינוניא ולא הערמה ולא ראייה ולא זכות ולא דין ודברים ובביטול כל מיני מודעות ומחאות שבעולם. ועלי לסלק ולהפיץ ולהדיח כל עורר וטוען שבעולם שיערער ושום ערעור בעולם על שום דבר ממתנה לחוד זו הנזכרת ולהעמידה להוצאתי ביד דואינה אשתי הנזכרת וביד באי כחה] העמדה גמורה וקיום גמור בלא ערעור כלל. וכך אמר לנו מ' יהודה החתן הנזכר: מתנה לחוד זו כתובה בשוקי וחתמוה בברייתא כי היכי דלא תיהוי כמתנתא טמירתא ודלא כמתנת שכיב מורע דהדרא אלא מתנת בריא ופרהסיא גלויה ומפורסמת ומקויימת ומחוזקת לכל בכל מיני קיומים וחזוקים שבעולם. ואחריות וחומר ותוקף מתנה לחוד זו קבל מ' יהודה החתן הנזכר עליו ועל יורשיו אחריו ועל כל נכסיו שקנה ושיקנה מקרקעי ואגבן מטלטלי כהוגן וכתיקון חז"ל דלא כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרי. וקנינו ממ' יהודה החתן הנזכר ולדואינה אשתו הנזכרת על כל הכתוב למעלה קנין שלם מעכשו במנא דכשר למקניא ביה. והכל שריר וקיים]. יצחק בר' יום טוב זלה"ה קוקולק. שמואל בר' יהודה זלה"ה בן פ'לקירה.

¹⁰² En cada línea, como hemos dicho, faltan unas 6 palabras; luego aquí tendría que haber unas 3 palabras. Probablemente una referencia a una corrección en la primera línea.

El viernes, a 6 días del mes de *tebet* del año 5113 [de la Creación del mundo según nuestro cómputo (*14 diciembre 1352*), en la ciudad de Tudela], sita junto al río Ebro, es de saber cómo el novio Mar Judá bar Saadya ben Natán le ha dicho [a la doncella Dueña, hija de R. Isaac] ben Grisa: Sé mi esposa según la ley de Moisés e Israel, y yo te serviré, honraré, mantendré y sustentaré [a la manera de los varones judíos] que sirven, honran, mantienen y sustentan a sus mujeres fielmente. Y te daré como *móhar*¹⁰³ de tu virginidad, [garantizado y certificado con mis bienes, 200 *zuzim*¹⁰⁴ de plata] que te corresponden por prescripción rabínica, así como tu manutención, tu vestido y demás necesidades, y haré vida marital contigo según costumbre de toda [la tierra. Y consintió esta Dueña y fue] su esposa. Y Mar Judá, este novio, le ha añadido voluntariamente a ella de su peculio, como adición a su *ketubá*¹⁰⁵ cuarenta y [... sueldos válidos, carlines, netamente, sin mezcla] alguna de las demás monedas y sin que se les pueda aplicar en la práctica una interpretación no estricta.

Y así nos ha dicho Mar Judá, este novio: [Esta es la dote que me trae a mí Dueña, esta] esposa mía, en vestidos, alhajas y ajuar de cama, lo cual se ha valorado, y yo lo he aceptado, en doscientos y [... .. sueldos válidos, carlines; y desde este momento quiero yo] voluntariamente aceptar esos bienes como bienes *son barzel*¹⁰⁶, que si disminuyeran, disminuirían para mí, [y si aumentaran, aumentarían para mí.

En cuanto a la garantía] de estas *ketubá*, adición (*toséfet*) y dote (*nedun-yá*), asumo sobre mí, sobre mis herederos después de mí y sobre todos mis bienes, [los inmuebles, y por vía de ellos, los muebles, que se pagarán sacándolo de todo] lo más selecto de los bienes y propiedades que yo posea bajo todos los cielos, los que haya adquirido y los que vaya a adquirir en el futuro, [incluso el manto que está sobre mi espalda], durante mi vida y después de mi muerte, [garantía] desde este día y por siempre jamás, con la validez de la garantía de todas las escrituras de *ketubá*, adición (*toséfet*) y dote (*nedun-yá*) [que se acostumbra con las hijas de Israel. Por medio de los cuatro codos] de terreno, apropiadamente y de acuerdo con las prescripciones de nuestros sabios de bendita memoria, pues no es esto como una promesa meramente teórica ni como un simple formulismo documental. Y recibimos *quinyán*¹⁰⁷ de Mar [Judá, este novio, para Dueña, esta

¹⁰³ Véase n. 1 del doc. 2.

¹⁰⁴ Véase n. 2 del doc. 2.

¹⁰⁵ Véase n. 3 del doc. 2.

¹⁰⁶ Véase n. 4 del doc. 2.

¹⁰⁷ Véase n. 5 del doc. 2.

esposa suya], sobre todo lo escrito y especificado arriba, *quinyán* íntegro desde este momento, con un objeto legalmente apto para recibir *quinyán*. [... ... Y todo es firme y permanente].

Judá, el novio, bar Saadya ben Natán lo manda firmar. Hayyim bar Isaac ben Daud (*Vitas Evendeut*). Isaac bar Yom Tob Cocoleq. Samuel bar Judá (*Samuel ben Falaquera*).

El día 6 del mes de *tebet* del año 5113 según nuestro cómputo (14 diciembre 1352), en Tudela, he aquí que el novio Mar Judá bar Saadya ben Natán nos ha dicho a nosotros, los testigos abajo firmantes: Sedme testigos [y recibid *quinyán* de mí, *quinyán* íntegro desde este momento, escribidme y firmadme en todos los términos del Derecho y de la legitimación de derechos, y dádselo a Dueña], mi esposa, hija de R. Isaac ben Grisa, para que esté en su poder y le sirva de prueba y de constatación de derechos, por cuanto que yo quiero, voluntariamente y con plena conciencia, sin ninguna coacción en absoluto, sino de todo corazón, con buena voluntad y conocimiento pleno, de buen grado y en perfecto estado de salud, [donarle a Dueña, mi citada esposa, en donación aparte completa, con *quinyán* íntegro desde ahora, todas las casas que tengo aquí en Tudela, en el barrio de] los *texedores*, con todas las habitaciones y servicios que hay en ellas. Y las casas mencionadas están junto a las casas que fueron de doña Tofania y tienen un censo al hospital de los pobres de 7 sueldos carlines cada año, y sus lindes son: [primer linde, ...]

Le dono a Dueña, mi citada esposa, en donación aparte completa, con *quinyán* íntegro desde este momento, todas las casas mencionadas y delimitadas, con el censo citado, con todas sus mejoras y derechos, sus entradas y sus salidas, en donación completa, [firme y permanente, definitiva e irreversible, de acuerdo con la ley y con las prescripciones talmúdicas, que no se puede revocar ni cambiar nada de ella nunca. Y desde hoy y desde ahora mismo y por siempre jamás vaya Dueña], mi citada esposa, y tome esta donación aparte que le doy con total posesión y adquiera en ella todos los derechos, pueda heredarla y dejarla en herencia, posesionársela y darla en posesión. Pero no tenga ella facultad para donársela a nadie, sea quien sea, ni para vendérsela a nadie hasta [que la perciba de mí, y cuando la perciba de mí, haga con ella su deseo y su voluntad.

Y nadie pueda reclamarle nada ni a ella ni a sus representantes], ni en mi nombre ni en nombre de mis representantes ni en el de mis herederos después de mí, pues aparto desde ahora mismo mi mano, mi autoridad y mis derechos, así como la mano, la autoridad y los derechos de mis here-

deros y de todos mis representantes, de esta donación aparte mencionada, de una manera total, [no reservándome en ella, ni para mí ni para mis representantes ni para mis herederos después de mí, ninguna reserva de derechos en absoluto], ni voz ni objeción, ni fraude ni artimaña, ni prueba, ni derecho legal, ni ningún litigio judicial, e invalidando todo tipo de declaraciones de anulación o de reclamaciones que haya en el mundo.

Y me comprometo a apartar, alejar y ahuyentar a todo impugnante o demandante que haya en el mundo, que presente [cualquier impugnación, sea la que sea, contra cualquier cosa de esta donación aparte mencionada, y a mantener ésta, a mis expensas, en poder de Dueña, mi citada esposa, o en poder de sus representantes], de una manera total y con toda firmeza, sin ninguna querella en absoluto.

Y así nos ha dicho Mar Judá, el citado novio: Esta donación aparte, escribidla en las plazas y firmadla en las calles (e. d., *hacedla pública*) pues he aquí que no es como una donación secreta ni como una donación de moribundo, [que son revocables, sino que es una donación de un hombre en perfecto estado de salud, pública, manifiesta, bien conocida, sancionada y ratificada para todo con todo tipo de sanciones y ratificaciones que haya en el mundo.

La garantía, la carga y la validez de esta donación aparte, las asume Mar] Judá, el citado novio, sobre sí mismo, sobre sus herederos después de él y sobre todos sus bienes, los que haya adquirido y los que vaya a adquirir, los inmuebles, y por vía de ellos, los muebles, apropiadamente y conforme a las prescripciones de nuestros sabios de bendita memoria, pues no es esto como una promesa meramente teórica ni como un simple formulismo documental. Y recibimos *quinyán* de Mar Judá, el citado novio, [para Dueña, su mencionada esposa, sobre todo lo escrito arriba, *quinyán* íntegro desde este momento, con un objeto legalmente apto para recibir *quinyán*. Y todo es firme y permanente].

Isaac bar Yom Tob Cocoleq. Samuel bar Judá ben Falaquera (*Samuel ben Falaquera*).

[h. 1360]. [Tudela].

Recibo (aquí equivalente a libro de registro) de doña Jámila, viuda de don Eçmel Abad (=Abed), al parecer residente en Tudela (o quizá en

Corella). Contiene relación de sus bienes en Tudela y Corella y lista de sus deudores cristianos, moros (la mayoría) y 1 judío (consignando nombre y a veces profesión del deudor, cuantía de la deuda y a veces plazo de amortización y garante). Hace constar asimismo una deuda que tiene, siendo su acreedor don Azac Leví. Al dorso pone, escrito en hebreo: "Este es el recibo de Jámila, viuda de R. Samuel, su alma descanse en el Edén". Y escrito en romance: "Jamila, biuda de don Azmel Abat".

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 28.

Pub. Y. T. Assis-R. Magdalena, *Yehudé Nav.*, núm 13, pp. 152-154.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 27.1-27.2.

זה שובר מדונה ג'מילה אלמנת דון אסמיל עבאד נ"ע.

- [1] יש לי כרם אחד בטוטילה בקנפילו שהוא ו' פדונדש די פודר שמצרניו מצד א' יורשי ר' יהודה שטבי ומצד ב' יורשי רומיו טורטיר.
- [2] ועוד יש לי כרם אחד בקורילה בתחום פ'ואייא די הובש שהוא ד' פדונדש שמצרניו מצד א' דון אסמיל ו' פשט ומצד ב' יורשי מוסה סועידה.
- [3] ועוד יש לי כרם אחר איניל גולפייר שהוא א' פדונדה שמצרניו מצד א' יורשי דון אסמיל בר' משה ו' עבאסי ומצד ב' אמת המים.
- [4] ועוד יש לי קוראל אחד במגרש פרטי קאשה שמצרניו מצד א' דון אברם (*sic*) אלקרבוי ומצד ב' יורשי סלאמה ריגיל.
- [5] ועוד יש לי אוצר אחד בפרטי קאשה שמצרניו מצד א' פרו שימיניץ די פ'ונאש ומצד ב' משה אל ביאיו.
- ואלו הכרמים הנזכרים שהם בקורילה הם קוארטיראש.
- [6] ועוד יש לי בשטרי חובות על דונה שנגיה אשת ברטלומי קרניצירו לָה ותשעה קוארטליש חטה ויש ב' שנים על הזמן.
- [7] ועוד בנאיט [...] (*ilegible*) די ארציאל מֵד וחצי קפ'יז חטה והיא כפולה.
- [8] ועוד יש לי על הקצקרא מֵב ופרעה כל הרבית עד היום.
- [9] ועוד על דומנגו חתן די פ'יראן מרתניניץ ואלוירא אשתו שכיני סינטרוניק 5 וחצי קפ'יז חטה ופרע הרבית עד היום.
- [10] ועוד על פיר אנדושילה ואנדריאה אשתו לָד וקפ'יז אחד ועשרה קוארטליש מיאבינה ופרע האבינה ויש ג' שנים על הזמן.
- [11] ועוד על מרי בקירה כֹּ ופרעה כל הרבית עד היום.
- [12] ועוד על אסנר די ארציאל ואשתו ז' רובעים חטה ויש ב' שנים.
- [13] ועוד על מחמד קאצי דישפ'ואירו ועל האן בתו ג' קפ'יזין ושלשה קוארטליש חטה ופרעו הרבית עד היום.

- [14] ועוד על פיר אפריסיו נָה וב' קפ'יזין ותשעה קוארטליש די לינושו וכ' קוארטליש חטה והיא כפולה ופרע הלינושו.
- [15] ועוד על מתמד ריג'יל לָה ועוד על שטר אחר כ"ג קוארטליש מחטה ופרע הרבית מהחטה.
- [16] ועוד על בנה של הקצקרה קָנֵ ושה רובעים מחטה והזמן לש'מיגיל הבא ראשון. וערב בו פרו שנגיץ די גילאם.
- [17] ועוד על אחמיד די מגנא על משכונה אחד כֵ ושמונה קוארטליש חטה.
- [18] ועוד על עבדלה די אלקומי על שדה אחת לֵ וד' קוארטליש חטה.
- [19] ועוד על מוסה אל פ'רירו לֵ וחצי קפ'יז מחטה.
- [20] ועוד על סלאמה אל פ'רירו די סינטרוניק על שדה אחת ב' שטרות שהאחד מהם מסך מֵ ושה עשר קוארטליש חטה והשטר השני הוא מסך כֵ ורובע אחד מחטה.
- [21] ועוד על מחמד אל פ'רירו על גן אחד מֵ ושה עשר קוארטליש חטה.
- [22] ועוד על דון פ'אר די סועידה ואשתו ובנם בשני שטרות על גן ושדה במשכונה שהאחד מהם מסך קָמָה וג' רובעים חטה. והשטר הב' הוא מסך לָט ותשעה קוארטליש חטה.
- [23] ועוד על קברירו ג' שטרות על משכונות מקרקעות שהשטר האחד הוא מסך נֵ ושלשה רובעים חטה. והשני הוא מסך כָב וח' קוארטליש חטה והשטר הג' הוא מסך לָה וקפ'יז אחד וכ' קוארטליש חטה וחצי קפ'יז מלינושו.
- [24] ועוד על עאלי די מלון על שדה אחת עֵ.
- [25] ועוד על עבדלה די אראיש ואשתו בשני שטרות על משכונות מקרקע שהאחד מהם מסך סֵ וקפ'יז אחד ושה עשר קוארטליש חטה. והשטר השני הוא מסך מֵ וב' קפ'יזין וג' קוארטליש חטה.
- [26] ועוד על מחמד פרופריץ מֵ וחצי קפ'יז חטה.
- [27] ועוד על מחמד אל בליטו על משכונה טֵ וה' קוארטליש חטה.
- [28] ועוד על סלאמה אל מנגיץ על משכונה מֵ וט"ו קוארטליש חטה.
- [29] ועוד על פ'אר בן מוסה אל בליטו על כרם א' לֵ וט' קוארטליש חטה.
- [30] ועוד על האלג'מאעה מן הישמעאלים על אלחובץ במשכונה נֵ וט"ו קוארטליש חטה.
- [31] ועוד על בית אחד על מרי רודריג'יץ בפרטי קאשה במשכונה לשם אחי ר' יומטוב קָמֵ.
- [32] ועוד על כרם אחד בקנפילו מן משה עבאד קרובי נֵ ושלשה קפ'יזין מלינושו שחייבים לי באמונה. ושנים קפ'יזין חטה באמונה. ועל משכונים חמשים דינרים שנג'אשיא. ועוד ב' מטות די רופא שאנו שוכבים בהם.
- [33] ואני חייבתי לדון אצק לוי על כרם קנפילו מתטילה מאתים דינרים שנג'אשיא.
- [34] ועוד על בית אחד במשכונה ששים דינרים שנג' מן סלאמה ריג'יל.

Este es el recibo de doña Jámila, viuda de don Eçmel Abad (=Abed),
su alma descanse en el Edén:

- [1] Tengo una viña en Tudela, en [el término de] Canpillo, que es de 6 *pedonadas* (*por peonadas*) de *podar* y cuyos lindes son: por un lado, herederos de Judá Xetabí, y por el segundo lado, herederos de Romeo Torter.
- [2] Además, tengo una viña en Corella, en el término Fueya de Huvas, que es de 4 *pedonadas* (*por peonadas*) y cuyos lindes son: por un lado, don Eçmel ben Pesat (*Ezmel Evenpesat*), y por el segundo lado, herederos de Muça Çuayda.
- [3] Además, tengo otra viña *en el* Golpeyar, que es de 1 *pedonada* (*por peonada*) y cuyos lindes son: por un lado, herederos de don Eçmel bar Moisés ben Abasi (*Ezmel Abenabez*), y por el segundo lado, la acequia.
- [4] Además, tengo un *corral* en la zona de Parte Casa (*Corella*), cuyos lindes son: por un lado, don Abram (*sic*) Alcarabuy (=Alcaruy), y por el segundo lado, herederos de Çalama Rigil.
- [5] Además, tengo un granero (o almacén) en Parte Casa (*Corella*), cuyos lindes son: por un lado, Pero Xemeniz de Funes (*lectura dudosa*), y por el segundo lado, Moisés (*Mosse*) *el Vieyo* (*por Viejo*).

Y estas viñas citadas que están en Corella son *cuarteras*.

- [6] Además, tengo en cartas de deuda: contra doña Sancha, mujer de Bartelome, *carnicero*, 35 sueldos y 9 *cuartales* de trigo; y hay 2 años de plazo.
- [7] Además, [contra] Beneit ... (*ilegible*) de Araciel: 44 sueldos y medio *cafiz* de trigo; y está duplicada [la carta].
- [8] Además, tengo [una carta de deuda] contra la *Cazcarra*: 42 sueldos; y ha pagado todo el interés hasta hoy.
- [9] Además, contra Domingo, yerno *de* Ferran Martiniz, y Alvira, su mujer, vecinos de Çintronic (*por* Cintruénigo): 30 sueldos y medio *cafiz* de trigo; y ha pagado el interés hasta hoy.
- [10] Además, contra Per Andosilla y Andrea, su mujer: 34 sueldos y 1 *cafiz* y 10 *cuartales* de *avena*; y ha pagado la *avena*; y hay 3 años de plazo.
- [11] Además, contra Mari, *vaquera*: 26 sueldos; y ha pagado todo el interés hasta hoy.
- [12] Además, contra Açnar de Araciel y su mujer: 7 robos de trigo; y hay 2 años [de plazo].
- [13] Además, contra Muhammad, *cadi de su fuero*, y contra Hen, su hija: 3 *cafices* y 3 *cuartales* de trigo; y han pagado el interés hasta hoy.
- [14] Además, contra Per Apariçio: 55 sueldos y 2 *cafices* y 9 *cuartales* de *linoso* (*lino*) y 20 *cuartales* de trigo; y está duplicada [la carta]; y ha pagado el *linoso*.

- [15] Además, contra Muhammad Rigil: 35 sueldos; y además, en otra carta, 23 *cuartales* de trigo; y ha pagado el interés del trigo.
- [16] Además, contra el hijo de la *Cazcarra*: 150 sueldos y 6 robos de trigo; y el plazo, para San Miguel primero viniente; y garante de ello, Pero Sanchiz de Guillem.
- [17] Además, contra Ahmed de Magaña, con un empeño: 20 sueldos y 8 *cuartales* de trigo.
- [18] Además, contra Abdala de Alcomey, por un campo: 10 sueldos y 4 *cuartales* de trigo.
- [19] Además, contra Muça *el ferrero*: 30 sueldos y medio *cafiz* de trigo.
- [20] Además, contra Çalama *el ferrero*, de Çintronic (*por Cintruénigo*), por un campo, 2 cartas: la primera de ellas por una suma de 40 sueldos y 16 *cuartales* de trigo, y la segunda carta por una suma de 20 sueldos y 1 robo de trigo.
- [21] Además, contra Muhammad *el ferrero*, por un huerto: 40 sueldos y 16 *cuartales* de trigo.
- [22] Además, contra don Far de Çuayda y su mujer y el hijo de ambos, en 2 cartas, por un huerto y un campo con empeño: la primera de ellas por una suma de 145 sueldos y 3 robos de trigo; y la segunda carta por una suma de 39 sueldos y 9 *cuartales* de trigo.
- [23] Además, contra Cabrero¹⁰⁸, 3 cartas, con empeños de bienes inmuebles: la primera, por una suma de 50 sueldos y 3 robos de trigo; la segunda, por una suma de 22 sueldos y 8 *cuartales* de trigo; y la tercera, por una suma de 18 sueldos y 1 *cafiz* y 20 *cuartales* de trigo y medio *cafiz* de *linoso* (*lino*).
- [24] Además, contra Ali de Malon, por un campo: 70 sueldos.
- [25] Además, contra Abdala de Araes y su mujer, en 2 cartas, con empeños de bienes inmuebles: la primera de ellas por una suma de 60 sueldos y 1 *cafiz* y 16 *cuartales* de trigo; la segunda, por una suma de 40 sueldos y 2 *cafices* y 3 *cuartales* de trigo.
- [26] Además, contra Muhammad Peroperiz: 40 sueldos y medio *cafiz* de trigo.
- [27] Además, contra Muhammad el Bellito, con empeño: 15 sueldos y 5 *cuartales* de trigo.
- [28] Además, contra Çalama el Manchiz, con empeño: 40 sueldos y 15 *cuartales* de trigo.
- [29] Además, contra Far, hijo de Muça el Bellito, por una viña: 30 sueldos y 9 *cuartales* de trigo.

¹⁰⁸ Es también un moro. Con ese apellido aparecen varios moros (Abdala, Ibrahim ...) en el Libro del sello de Tudela de 1362 (v. *Doc. J.N.*, 4, 11-121, 149, 225).

- [30] Además, contra la *aljama* de los ismaelitas, por la prisión, con empeño: 50 sueldos y 15 *cuartales* de trigo.
- [31] Además, por una casa, contra Mari Rodriguiz, en Parte Casa (*Corrella*), con empeño, a nombre de mi hermano Yomtob (*Gento*): 140 sueldos.
- [32] Además, por una viña en Canpillo, de Moisés (*Mosse*) Abad (=Abed), mi pariente: 50 sueldos y 3 *cafices* de *linoso*, que me deben con fianza; y 2 *cafices* de trigo, con fianza; y en empeños, 50 sueldos sanchetes. Y además, 2 camas *de ropa*, en las que nos acostamos.
- [33] Y yo le debo a don Azac Leví¹⁰⁹, por una viña en Canpillo, de Tudela, 200 sueldos sanchetes.
- [34] Además, por una casa, con empeño: 60 sueldos sanchetes; de Çalama Rigil.

29

[h. 1360].

Libro de registro de Salomón Bonisac. Contiene lista de sus deudores cristianos (consignando nombre y lugar de residencia del deudor y cuantía de la deuda) y relación de sus bienes. Al dorso, escrito en hebreo, pone: "Este es el libro de registro de Salomón Bonisac"

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 36.

Pub. Y. T. Assis-R. Magdalena, *Yehudé Nav.*, núm. 14, pp. 154-155.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 28.1.

זה הפנקס מר' שלמה בר' שמואל בון ישק נ"ע.

- [1] שנג'ו פריץ דבילא מיור בן שנג'ו פריץ דאובייולא פקיד וגרסי גרסיץ בן גונסלבו שכיני בילא מיור ששים דינרים.
- [2] מרטין פריץ בן פרו מרטולץ ושנג'א פריץ אשתו שכיני (גרישוואן: *tachado*: /גנוסא\ עשרים דינרים.
- [3] דון גרסי גרסיץ בן גרסייא אלוט דלוקיין וגרסי פריץ סינטול שכיני בילא מיור חמשים דינרי' חמשה רובוש מחטה.
- [4] פדרו דגאנוסה בן שנג'ו פריץ עשרים דינרים.
- [5] ג'ואן פריץ דגורוסיין ובנו פרו מיגיל ואשתו גראסייא ופרא איבאניש בנו ורודריקו חמשים דינרים וחמשה רובוש חטה.

¹⁰⁹ Un Azac Levi, judío de Tudela, figura como acreedor en el Libro del sello de Tudela de 1362 (v. *Doc. J.N.*, 4, 11-176); podría ser este mismo.

- [6] ג'ואן פריץ ומרי פריץ אשתו שכיני אשתילה ארבעים דינרים.
 [7] ג'ואן דסיריסא קפלאן שכן איסא וגיל רואץ דסיריסא עשרים וארבעה דינרים ושנים רובוש מחטה.
 [8] פרקמטיא ששים דינרין.
 [9] יש לי רוסין אחד ששוה ששים דינרים.
 [10] יש לי שדה אחת זריעה טירסאלאדא בליסאון בדרך אשתילה שהיה משנג'ו פריץ דסיריסא ומאשתו טוטא וקניתה ר' יום טוב בן פרג' עם חותם אדוננו מלכנו יחיה למצר ג'ואן מיגיל.

Este es el libro de registro de Salomón bar Samuel Bonisac:

- [1] Sancho Periz de Villamayor, hijo de Sancho Periz de Ubiola (*por* Urbiola), funcionario real, y Garçi Garçez, hijo de Gonçalbo, vecinos de Villamayor: 60 sueldos.
 [2] Martin Periz, hijo de Pero Martoliz y Sancha Periz, su mujer, vecinos de (*tachado*: Garisoain) (*interlineado*: Ganuça): 20 sueldos.
 [3] Don Garçi Garçez, hijo de Garçia Olot de Luquiayn (*Luquin*) y Garçi Periz Çentol, vecinos de Villamayor: 50 sueldos [y] 5 *robos* de trigo.
 [4] Pedro de Ganuça, hijo de Sancho Periz: 20 sueldos.
 [5] Johan Periz de Goroçian (*Grocin*) y su hijo Pero Miguel y la mujer de éste, Graçia, y Pere Ibañis, su hijo, y Rodrico: 50 sueldos y 5 *robos* de trigo.
 [6] Johan Periz y Mari Periz, su mujer, vecinos de Estella: 40 sueldos.
 [7] Johan de Çiriça, *capellan*, vecino de Iça, y Gil Ruiz de Çiriça: 24 sueldos y 2 *robos* de trigo.
 [8] Mercancía: 60 sueldos.
 [9] Tengo un *roçin*, que vale 60 sueldos.
 [10] Tengo un campo de siembra *terçalada* (?) en Leçaun, en el camino de Estella, que fue de Sancho Periz de Çiriça y de su mujer Tota; y lo compró Yom Tob ben Farach (*Gento Farach*) con sello de nuestro señor nuestro rey, Dios le conserve la vida, y linda con Johan Miguel.

[h. 1360]

Fragmento del libro de registro de Obadia bar Yosef. Contiene breve lista de sus deudores cristianos (consignando nombre del deudor, cuantía de

la deuda y, en una ocasión, garante). Las cartas de deuda figuran todas a nombre de Vitas Cardeniel, menos una que está a nombre de Abraham Alfaquín. Al dorso, escrito en hebreo, pone: "Este es el libro de registro de Obadia bar Yosef ... (ilegible), descansa en el Edén".

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 37.

Pub. Y. T. Assis-R. Magdalena, *Yehudé Nav.*, núm. 15, p. 156.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 29.1.

- [1] [...] ...¹¹⁰ ג'ואן מרטין באיגורי ואשתו דונה טודה ו' ליטרין ג' כ"ה ר'ו' וחצי מחטה.
- [2] ג'ואן בן דומינגו גונצלבו ו' ליטרין ט"ו ר'ו' מחטה ערב דומינגו דפ'לסיש.
- [3] דומינגו גייל וג'ואן רודריגו י"ג ר'ו' מחטה.
- [4] ג'ואן פ'רירו ו' ליטרין ח' ר'ו' שעורה.
- [5] ברטולומיבה בת גרסייא בלשקו ג' ד' ר'ו' מחטה.
- [6] שמין שו... (agujero en el doc.) ואשתו דונה מריא 5 ז' ר'ו' מחטה.
- [7] ג'ואן דלה פואנט ואשתו דונה פשקואלה כ' ר'ו' מחטה.
- [8] פרו מיקולי ס' ופרו גרסיץ [מטופלייא ע].
- [9] ג'ואן פשקואל ואשתו מרייא גרסייא וג'ואן גונסלביץ ס' ה' ר'ו' מחטה פרע החטה.
- [10] ג'ואן יבניש מ' ב' ר'ו' מחטה.
- [11] גרסיא דיהניץ ו' ליטרין י"ה כ' ר'ו' מחטה.
- [12] ברטולומיב ביטל ע' לשם ר' אברהם אלחכים.
- [13] מיגאל דיל אינא ק' ט"ו ר'ו' מחטה.
- אלו השטרות לשם ר' חיים י' קרדניאל.

- [1] ... .. Johan Martin Baigorri y su mujer, doña Toda: 6 libras, 3 sueldos y 25 robos y medio de trigo.
- [2] Johan, hijo de Domingo Gonzalbo: 6 libras, 15 robos de trigo; garante, Domingo de Falçes.
- [3] Domingo Gil y Johan Rodrigo: 13 robos de trigo.
- [4] Johan Ferrero (o *ferrero*): 6 libras, 8 robos de cebada.
- [5] Bartolomea, hija de Garçía Blasco: 33 sueldos y 4 robos de trigo.
- [6] Semen ... (*agujero en el doc.*) y su mujer, doña Maria: 30 sueldos y 7 robos de trigo.
- [7] Johan de La Puent y su mujer, doña Pascoala: 20 robos de trigo.
- [8] Pero Micolai (*Nicolás*): 60 sueldos; y Pero Garçez de Tafalla: 70 sueldos.

¹¹⁰ Sólo se conserva la parte inferior del documento, y de esa parte está cortada casi toda la primera línea.

- [9] Johan Pascoal y su mujer, Maria Garçia, y [Jo]han Gonçalbiz: 60 sueldos y 5 *robos* de trigo; ha pagado el trigo.
 [10] Johan Ibañis: 40 sueldos y 2 *robos* de trigo.
 [11] Garçia de Haniz: 6 libras, 18 sueldos y 20 *robos* de trigo.
 [12] Bartolomeu Vital: 70 sueldos; a nombre de Abraham Alhaquim (*Abraham Alfaquín*)¹¹¹.
 [13] Miguel del Ina (?): 100 sueldos y 15 *robos* de trigo.

Estas cartas están a nombre de Hayyim ben Cardeniel (*Vitas Cardeniel*)¹¹².

31

[h. 1360]. Estella.

Libro de registro de Abraham Alcaraví (o Alcarauí), vecino de Estella. Contiene relación de sus bienes y lista de sus deudores cristianos (consignando nombre y lugar de residencia del deudor, cuantía de la deuda y casi siempre garante y plazo de interés). En ocasiones especifica circunstancias especiales en que se encuentra una deuda. Al dorso, escrito en hebreo, pone: "Libro de registro de Abraham bar Yosef Alcaraví (o Alcarauí)".

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 41.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 30.1-30.2.

[columna A]

זה הפנקס.

זה הפנקס מאברהם אלקראוי שכס (*sic*) אשטילה.

- [1] יש לי בפרגמטיא ששים דינרין ולא הוצאתי מטות לאני (*sic*) ולאשתי כפי שאנו רגילין להוציא ושלא לפרוע מס בעבורך.
 [2] ועוד יש [לי] ב' חביות משבעה בתי יין ב' בתי יין לדון אלסמיל לשקבלתי ששה משאות מע/נ'בים מאירג' לשתות לדון אלסמיל ועוד אחר מאחינו וממני למכור ולשתות.

¹¹¹ Podría ser el Abraham Alfaquín, judío de Tudela, que figura en el Libro del sello de Tudela de 1353 (v. *Doc. J.N.*, 4, 3-90, 165).

¹¹² Con ese nombre, aparece profusamente un judío de Estella en los documentos recogidos en *Doc. J.N.*, 1 y 2, pero éste podría ser el judío, "vezino de Tudela", que figura como testigo en el Libro del sello de Tudela de 1362, en un registro del 26 de junio (v. *Doc. J.N.*, 4, 11-186).

- [3] ועוד יש לי בחובות פרו רומיריץ מארינצנו ואשתו וגונצלבו פִרנדיץ ואשתו שכס (*sic*) מורנטיא /שלשים דינרין/ ג' רובו' מחטה רבית מארבע שנים עם חותם המלך עד ש' מגיל הבאה (*sic*) ראשון.
- [4] ועוד יש אחד שטר (*sic*) על פרו רומיריץ וינגו לופיץ ארבעים דינרין חמשה רובו' מחטה מקרן רבית מחמשה שנים עד ש' מגיל הבאה ראשון שטר עם חותם המלך ערבים מרטין פרץ בן מן מפרו (*sic*) מרטין מן מוניאן ופִרן רויץ אשקודרו שכני ארי/נ/צנו.
- [5] חיב פִרן מרטיניץ מלהורין וג'ואן בן מפִורטון פרץ ודונה טודא אמו מג'ואן ח' ליטרין בִי"ח רובו' אחד רביע מחטה מן זאת פרע ג'ואן כֹד' רובו' מחטה 5 פִרן מרטיניץ ועוד י"א רובו' אחד רביע משעורה (פִרן גרציא: *tachado*) ערב פִרן גרציא אשקודירו מן שנישירו שטר עם חותם המלך ואני לא יכולתי לגבות זה חוב והיה בקונפרומיש ביד משני (*sic*) אנשים אחד לגוי אחד לאני יהודי ונתנו שטנציא שפרעתי לאני (*sic*) ששים דינרין ששה /שנים/ מכל הפשיטים ומכל החטה ואני היו (*sic*) לחצר לפליטו קדם הפרנס ואני לא ידעתי מה שיהיה.
- [6] חיב גרציא פרץ מאורבילה ואשתו מריא פרץ ארבעים וששה דינרין ששה רובו' מחטה ערבים פִרן מרטיניץ מן להורין שהיו (?) וג'ואן בן מפִורטון פרץ רבית של שלשה שנים שטר עם חותם המלך.
- [7] (*tachado todo el número*) חיב ברשקו בן מאורטיא גרציא לופיץ ופרו שנץ [...] אורוקו וגרציא בן מינגו לופיץ ששים דינרין וששה רובו' מחטה [...] ערב שימן שנגיץ אשקודירו מן פִלציש שטר עם /חותם/ המלך.
- [8] חיב שימן שנגיץ מן פִלציש אשקודירו ארבעים דינרין ד' רובו' מחטה וכן רבית מחמשה שנים עם חותם המלך.
- [9] חיב ברשק בן מאורטי גרציא לופיץ ופרו שנץ אורוקו וינגו לופיץ שכני אויטצה ארבעים דינרין שטר מששים דינרין וששה רובו' מחטה שטר עם חותם המלך ערב שימן שנגיץ מן פִלציש אשקודירו.

[columna B]

- [10] חיב מרטין מרטיניץ אבט משרטגודא ואחיו מגיל מרטיניץ ד' שטרות שנים עם חותם המלך ושנים בלא חותם לשם דון ג'וסף (*sic*) מהם ואני לא יכולתי מיטר סך כלום להשטרות ביד מג'ואן איבניש ביד ארביטוש אחר דון מרטין משנגושא פליטרו ודון ג'וסף (*sic*) ו' בולאט שליש לחצר דון ג'ואן מטיב פרבוש מאישטילה שנטצירו שנים מן שלשה סך מן הש/טנציא ל"ו ליטרין ואני היו (*sic*) לחצר לאדון לאבט ובנו שנטצידור החצר שפרעתי לאני (*sic*) ג' זמנים ואני תנו (?) להם השטנציא לט"ו ליטרין מכל וזהו חלקי אפע"פ שהם על שטרות מיותר.
- [11] חיב ג'יל מרטיניץ ואשתו מריא לופיץ ודון דומנגו פריץ ואלוירא מרטיניץ אשתו כ"ד דינרין ג' רובו' מחטה רבית מארבע שנים שטר בלא חותם שכני מורינטיין.

[12] (ועוד חיב ואשתו) (*tachado*: ועוד חיב פרו רומיריץ ואשתו חמשים דינרין מהשטר מסך מן תשעים וש' לשה דינרין י"א רובו' מחטה שהוא ערב פ'רן רויץ שטר עם חותם המלך די ארינצאנו.

[13] ועוד חיב שנג'ו פונץ ד' ליטרין על שטר מן ט"ו ליטרין מקרן מכל פרעון ומכל חשבון עם הפרעון מפרו פרץ עד ש' ג'ואן שעבר שטר עם חותם המלך די אישטילה.

[14] ועוד חיב ג'ואן פרץ בן מדון פרו מגיל מן מורנטיא 55 שטר עם חותם המלך.

[columna A]

Este es el libro de registro.

Este es el libro de registro de Abraham Alcaravi (o Alcarauí) ¹¹³, vecino de Estella:

[1] Tengo en mercancía 60 sueldos; y no he sacado (*e. d., excluido*) las camas, ni la mía ni la de mi mujer, como acostumbramos nosotros sacar, y no pagar impuesto por ellas.

[2] Y además, tengo 2 toneles de 7 *bates* (*medida de capacidad de líquidos, podría equivaler a:* cubas) de vino; 2 *bates* de vino de don Eçmel, de quien recibí 6 cargas de uvas de Irach, para beber de don Eçmel; y además, otro [*bate*] de nuestro hermano y mío, para vender y para beber.

[3] Además, tengo en deudas (*e. d., en cartas de deuda*): Pero Romiriz de Arinzano y su mujer y Gonzalbo Ferrandiz y su mujer, vecino (*sic*) de Morentia (*Morentín*): (*interlineado*: 30 sueldos) y 3 *robos* de trigo; interés de 4 años, con sello real, hasta San Miguel primero viniente.

[4] Además, tengo una carta contra Pero Romiriz y Yenegro Lopiz: 40 sueldos y 5 *robos* de trigo, de capital; interés de 5 años hasta San Miguel primero viniente; carta con sello real; garantes, Martin Perez, hijo de Pero Martin de Muniain y Ferran Ruiz, *escudero*, vecinos de Arinzano.

[5] [Me] deben Ferran Martiniz de Lehorin y Johan, hijo de Fortun Perez, y doña Toda, madre de Johan: 8 libras, 2 sueldos y 18 *robos* y un cuarto de trigo; de esto, ha pagado Johan 26 sueldos y 4 *robos* de trigo, [y] 30 sueldos Ferran Martiniz; y además, 11 *robos* y un cuarto de cebada (*tachado*: Ferran Garcia); garante, Ferran Garcia, *escudero*, de Senisero (*Cenicero*); carta con sello real; y yo no he podido cobrar esta deuda y estuvo en *compromis*, en poder de 2 hombres, uno por el cristiano y otro por mí, judío; y dieron *setencia* que me pagase 60

¹¹³ En un registro del sello en Estella de fecha 29-junio-1358 (v. *Doc. J.N.*, 4, 8-48), se cita un Abram Alcaruey, judío de Estella, que podría ser este mismo.

sueldos [en] 6 (*interlineado*: años), por todos los dineros y por todo el trigo; y yo fui a la corte a *pleito* antes que al *parnas* (*dirigente de la aljama*), y no sé qué ocurrirá.

- [6] [Me] deben Garcia Perez de Urbiola y su mujer, Maria Perez: 46 sueldos y 6 *robos* de trigo; garantes, Ferran Martiniz de Lehorin y Johan, hijo de Fortun Perez; interés de 3 años; carta con sello real.
- [7] (*tachado*: [Me] deben Brasco (*¿por Blasco?*), hijo de Orti Garcia Lopiz y Pero Sanz ... Oro[z]co (*lectura muy dudosa*) y Garcia, hijo de Yenego Lopiz: 60 sueldos y 6 *robos* de trigo ...; garante Semen Sanchiz, *escudero*, de Falces; carta con (*interlineado*: sello) real.
- [8] [Me] debe Semen Sanchiz de Falses (*Falces*), *escudero*: 40 sueldos y 4 *robos* de trigo; interés de 5 años; con sello real.
- [9] [Me] deben Brasc (*¿por Blasco?*), hijo de Orti Garcia Lopiz, y Pero Sanz Oro[z]co y Yenego Lopiz, vecinos de Oiteza (*por Oiteiza*): 40 sueldos; carta de 60 sueldos y 6 *robos* de trigo; carta con sello real; garante Semen Sanchiz de Falces, *escudero*.

[Columna B]

- [10] [Me] deben Martin Martiniz, *abat* de Sartaguda, y su hermano, Miguel Martiniz, [en] 4 cartas, 2 con sello real y 2 sin sello, a nombre de don Josef (*sic*) [una] de ellas; y yo no he podido *meter* ninguna suma a las cartas [que están] en poder de Johan Ibañis, en mano de *arbit[r]os*, don Martin de Sangosa (*Sanguësa*), *peletero*, y don Josef (*sic*) ben Bolat (*Juce Enbolat*), [y] árbitro de la corte, don Johan Mateu, *prebos* de Estella; *setencero* (*¿sentenciaron?*) 2 por 3; suma de la *se[t]encia*, 36 libras; y yo ... .. al señor *abat* y su hijo, *sentecedor* (*¿sentenció?*) la corte que me pagara 3 plazos (*lectura muy dudosa*); y yo ... .. la *setencia* a 15 libras por todo; y esto es mi parte, aunque están en cartas que están de más.
- [11] [Me] deben Gil Martiniz y su esposa, Maria Lopiz, y don Domingo Periz y Alvira Martiniz, su esposa: 24 sueldos y 3 *robos* de trigo; interés de 4 años; carta sin sello [real]; vecinos de Morentin.
- [12] (*tachado*: Además me debe y su esposa). Además, [me] deben Pero Romiriz y su esposa 50 sueldos de la carta [suscrita] por la suma de 93 sueldos y 11 *robos* de trigo, de la que es garante Ferran Ruiz; carta con sello real; *de* Arinzano.
- [13] Además, [me] debe Sancho Ponz 4 libras por una carta de 15 libras de capital, de todo pago y de toda cuenta, con el pago de Pero Perez hasta el pasado San Johan; carta con sello real; *de* Estella.

[14] Además, [me] debe Johan Perez, hijo de don Pero Miguel de Morentia (*Morentín*): 33 sueldos; carta con sello real.

[h. 1360]. Estella.

*Fragmento del libro de registro de Abraham Evendaut*¹¹⁴. *Muy deteriorado y breve, apenas recoge alguna deuda de cristianos y una justificación suya para no pagar ciertos impuestos en la aljama. Al dorso, escrito en hebreo, pone: "Libro de registro de Abraham bar Moisés ben Daud"*.

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 44.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 31.1.

- [1] [...] גונסלבו פשלירו ודונה מריאה שנגיו אשתו ומרטין גונסלביץ בנם [...] חמשים דינרין ושבעה רובעין וקוארטל אחד של חטה [מדת] פונפלונה בשטר.
- [2] [...] דומינגה ופדרו חתן גרסיאה מואיל מיורליש שהיו מן הלבד (וריש) [...] מפ'לסיש בשטר שהיא (*sic*) לשם ר' יצחק אחי שהיא מסך חמשה רובעין וקוארטל ואלמוד חטה וחמשה רובעין וקוארטל ואלמוד שעורה מדת פונפלונה וחמשה דינרין והשטר הנזכר היא שלי והסכים הנזכרים [...] ועולה מה שיש להם לתת לי עד היום שמונה רובעין חטה [...] שמונה דינרין.
- [3] [...] ריא בשטר שיש לשום [...] וארבעים וחמשה דינרין וערב [...] בנם והחייבים הנזכרים והערב הם ממרנדה [...] מקרן ויש להם לפרוע עד היום מאתים (ושבעה: *tachado*) / וחמשה\ [...] השטר חוב הנזכרת היא שלי וחמשה ביני שיטי ושבעה עבר עליו הקלמוס.
- [4] [...] מהיין שלי / בכאן\ מאתים ועשרים דינרין שאני חייב לו בשטר לר' יוסף דודי בן דאוד ואין לי לפרוע מס בשבילם הכתוב בכאן [...] שעשיתי לו היא שטר משכונה מעלייה אחת [...] מאתים ועשרים דינרין אחרים לר' [...] בר' יוסף בן פ'לקירה ויש לנכותם מהסך [...] מס בשבילם והשטר שעשיתי לו היא [...] זו ועלייה קטנה אבל [...] ערש ששוה חמשים דינרין.
- [5] [...] סך ידוע שהיו צריכים דונה אורו מטרי בת ר' אברהם [...] ור' אברהם ואלגיוהר אשתו בקשו הלואה [...] ואינה ולור ממעות ההק[נדש] [...] ואלגיוהר אשתו בקשו הלואה [...] ואינה ולור ממעות ההק[נדש] [...]

¹¹⁴ Un Abram Euendaut figura como testigo en dos asientos fechados en 15-dic.-1356 del Registro del sello de Estella (v. *Doc. J.N.*, 4, 6-30,41); podría ser este mismo.

שנג'שיא ובשביל שאינם דרים בכאן [...] הנזכר ר' יוסף דודי ואשתו לר' שמואל [...] אורה] בואינה שהוא אחד מגזברי ההקדש [...] כמו כן בשביל דונה אורו מטרי ור' [אברהם] ואשתו אלג'והר הנזכרים הארבעים [...] הנזכר ודונה אורו מטרי ובניה [...] אברהם ואלג'והר הנזכרים קיימו לי ולאשתי [...] לזטרין בשטר לקיים הארבעים לטרין הנזכרים [...] יצטרך לעשות הוצאות או שום הפסד כדי לגבות [הלטרזין] הנזכרים ועל זה אין לנו לפרוע מס [...] החוב הנזכר.

[6] [...] לארבעה שנים שנתפרדתי משכונת אשטילה והלכתי חוץ מן [...] ולזמן רב חזרתי לכאן ולפי דעתי איני מחוייב לפרוע מס [...] אולי יצא מן הדין שיהיה לי לפרוע מס עמהם אני [...] לפרוע מס בשביל הבתים שיש לי בכאן מאחר [...] בשביל בתים באשטילה וכן בשאר הדינים.

- [1] ... [Gonçal]bo Pasalero (*lectura dudosa*) y doña Maria Sancho, su mujer, y Martin Gonçalbiz, hijo de ambos ...: 50 sueldos y 7 robos y un *cuartal* de trigo [medida] de Ponplona; en una carta.
- [2] ... Dominga y Pedro, yerno de Garçia Muel, *mayorales* que fueron de los *labradores* ... de Falçes, en una carta que está a nombre de Isaac (*Azac*), mi hermano, que es de la suma de: 5 [robos] y un *cuartal* y un *almud* de trigo y 5 robos, 1 *cuartal* y 1 *almud* de cebada, medida de Ponplona y 5 sueldos; y la citada carta es mía; y las sumas mencionadas ... y sube lo que tienen que darme hasta hoy, 8 robos de trigo ... ..8 (¿48? ¿58? ¿148? ¿248?) sueldos.
- [3] ... .. en una carta que está a nombre de ... .. y 45 (¿245?) sueldos; y garante, ..., hijo de ambos; y los citados deudores y el garante son de Miranda ... .. de capital; y tienen que pagar hasta hoy doscientos (*tachado*: siete) (*interlineado*: cinco) ... la citada carta de deuda es mía. “y cinco”, entre líneas; “y siete”, pasó sobre ello la pluma (*e. d. tachado*).
- [4] ... .. del vino mío (*interlineado*: aquí) 220 sueldos que yo le debo en una carta de deuda a mi tío R. Yosef ben Daud (*Juce Evendaut*); y no tengo que pagar impuesto por ellos; escrito aquí ... .. le hice yo carta de empeño de un desván ... .. otros 220 sueldos a ... bar Yosef ben Falaquera; y hay que descontar de la suma ... ..; ... impuesto por ellos; y la carta que le hice ... .. y un desván pequeño, pero ... .., que vale 50 sueldos.
- [5] ... .. suma sabida, que fueron necesarios, doña Oromatre, hija de Abraham ... .. y Abraham y Aljoher, su mujer, pidieron un préstamo ... .. y no tiene *valor* de los dineros del hospital ... .. sanchetes y porque ellos no habitan aquí ... .. el citado ..., mi tío Yosef y su mujer a Samuel ben ... Orabuena, que es uno de los tesoreros del hospital, ... asimismo para doña Oromatre y los

citados Abraham y su mujer Aljoher, los 40 ... .. y doña Oromatre y sus hijos ... los citados Abraham y Aljoher me confirmaron a mí y a mi mujer ... libras en una carta para confirmación de las mencionadas 40 libras ... se necesitare hacer gastos o alguna pérdida para cobrar las citadas libras; y por eso no tenemos que pagar impuesto ... .. la mencionada deuda.

- [6] [Hace] 4 años que me despedí del barrio judío de Estella y me marché fuera de [él] ... .. y al cabo de mucho tiempo he vuelto aquí, y en mi opinión no estoy obligado a pagar impuesto ... .. quizá se saliera de lo legal, que tenga que pagar yo impuesto con ellos, yo ... .. pagar impuesto por las casas que tengo aquí, por tanto ... .. por unas casas en Estella y también por los demás derechos.

1362, febrero 2-1363, febrero 2.

Libro de la recaudación del veinteno de la carne, un impuesto real por el que se cobraba 1 dinero por cada 20 de carne vendida. Se registran en él las ventas de los carniceros o vendedores de carne y las matanzas de los matarifes judíos. Se recogen también las declaraciones de los recibidores del impuesto acerca del tributo cobrado. En el folio 1r, una letra moderna escribe: "Libro Ebreo. Contía de 5432 sueldos".

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núms. 50 y 39.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 35.1-35.13 y 38.1-38.4.

[folio 1v°]

[1] אנו חתומי מטה מודים הודאה גמורה שקיבלנו מר' אברהם אלחכים ויהודה צרפתי גובי הויאינטינו מהבשר מיום ש' מריא קנדילור עד יום רביעי יום ראשון מיקראישמה חמשה עשר דינרין ושנים פשיטים במאמר ר' אברהם אטראס ור' יהודה לוי קומישריוש ולהיות להם לזכות ולראייה חתמנו שמותינו פה יום טוב בן בולאט יוסף בר' יהודה זלה"ה מטשקון.

[folio 2r]

[2] אנטי נוש עדים רובלאדוש איושו מנדארון אי ריקירירון די פרט די לשיניוריהא אי רוגר די (נואישרטש: *tachado*) / לורש\ פרטיש נוש אברהם אטראס אי יהודה לוי קומישריוש פור איל פודיר דאדו אנוש מנדמוש אה אברהם אלחכים אי אה

יהודה צרפתי קי שיאן (קודוריש: *tachado*) קוג'ידוריש איניל ויואינטינו (*sic*) קי פירטינסי אל קשו דילא קרניסריאה איש אשביר די ויואינטי דינירוש און דינירו פור מש או פור מינוש אינלא קואל קושה ליש פיזיירון פיזיר ג'ורא די קוג'ירלו ביאין אי ליאל מינט אי די גוארדאר לוש (די: *tachado*) דירייטוש דיל שיניור ריי איניל קשו דיטו אי קי אושין אי קואיג'אן איניל דיטו קשו דילי דיאה די ש' מריאה קנדילירה דקי אגויי אי דקי אדילנט. אישטו פיזאי קינזינו דיאה דיל מיש די פיברירו אירה דימיל (די: *tachado*) אי קואטרוסיאינטוש למנין הגוים ולמנינו בעשרים יום לחדש אדר (א': *tachado*) ראשון שנת חמשת אלפים ומאה ועשרים ושנים חיים בר' שמואל זלה"ה משה בר' יוסף בן בלאט זלה"ה. [3] אנו חתומי מטה ממונים על הוואינטינו מאדוננו המלך מודים שקבלנו מאברהם אלחכים ויהודה צרפתי ששה פיליגוש לצורך ד' פשיטים נייר מגבית הוואינטינו מהבשר שהם גובים וזה הנייר היה לצורך שומרי הוואינטינו אברהם אלטראס יהודה לוי. קנינו ב' פשי' נייר.

[folio 2v^o blanco]

[folio 3r]

קנדילירא שנת קכ"ב לפרט

[4]

זה הבשר שמכר יצחק אצייג מש' מריא קנדילירא עד כ"א יום מאדר ראשון משנת קכ"ב פרש' ויקהל מחצי שור שעולה והוואינטינו בג עוי' ב' עזים וטלה שעולה ו עוי' שור שעולה גַּ פּרע בפני ר' יוסף ו' באלט (*sic*) ור' שמואל ו' יחיון ששה דנרין ושלושה פשי' יוסף ו' בלאט שמואל ו' יחיון.

[5] מכר שלמה קצב מש' מרי' קנדילירא עד כ"א אדר ראשון ז' טלאים יש לדעת ארבעה ששחט ר' שמואל ו' יחיון ושנים שמואל פשאט ואחד ר' יום טוב הטבח שעולה והוואינטינו שבע עשר פשיטי' פרע בפנינו שלמה בר' חייא הלוי ס"ט יצחק בן שעיב.

[6] (יום: *tachado*) וירניש כ"ד יום אדר ראשון שנת קכ"ב הודה שלמה אבוסחק בכח שבועתו שמכר בשר עגל מרבק שעולה הווינטינו ארבעה פשיטים פרע בפנינו שלמה הלוי אברהם כהן.

[7] ויירניש כ"ד יום אדר ראשון פ' ויקהל שנת קכ"ב הודה יצחק אצייג בכח שבועתו שמכר שור שעולה הווינטינו שלשה דינרין ותשעה פשיטים פרע בפנינו שלמה הלוי אברהם צרפתי.

[8] וירניש בישילי אדר ראשון שנת קכ"ב הודה יצחק אצייג בכח שבועתו שמכר בשר שור טרפה ושור כשר וטלה וגדי שעולה הווינטינו שלשה דינרין וששה פשיטים הודה ופרע בפנינו אברהם צרפתי משה ו' עראמה נ"ת.

[9] מרטיש ד' יום אדר שני שנת קכ"ב הודה שלמה אבוסחק בכח שבועתו שמכר ב' טלאים /ושחטו אברהם אטראס\ שעולה הויאינטינו חמשה פשיטים פ' ויקרא הודה ופרע בפנינו שלמה הלוי שמ טוב גבאי.

[folio 3v°]

מאדר שני שנת קכ"ב

[10]

יום ד' יום ראשון מיקראישמה (ח' tachado: /ה' ימים אדר (ראשון tachado: /שני\ שנת קכ"ב פ' ויקרא הודיתה מירא אשת יצחק אצייג שמכר עגל (מרבק tachado: /קטן\ וטלה בכח השבועה שעשה יצחק בעלה שעולה הויאינטינו ארבעה פשיטים הודיתה ופרעה בפנינו עוד חצי טלה שעולה הויאינטינו פשוט אחד משה ן' עראמה נ"ת יוסף אלחכים.

[11] וירניש (ח' tachado: ז' ימים אדר שני פ' ויקרא הודה יהודה אושכף שמכר ב' טלאים שעולה הויאינטינו שלשה פשיטים /ופרוטה\ הודה ופרע בפנינו בכח שבועתו יום טוב אצייג יום טוב בונישק.

[12] וירניש ז' ימים אדר שני פ' ויקרא הודה שלמה אבוסחק שמכר בשר ב' טלאים שעולה הויאינטינו שלשה פשיטים בכח שבועתו הודה ופרע בפנינו משה ן' עראמה נ"ת יוסף אלחכים.

[13] הודה יצחק אצייג שמכר בשר ט' טלאים פרש' צו בעבור יָהּ ולא יותר בכח שבועתו שעולה הויאינטינו אחד עשר פשי' הודה ופרע בפנינו שם טוב גבאי יצחק אלמכרין.

[14] הודה שלמה אבוסחק שמכר בשר שבעה טלאים פ' צו בעבור טָוּ ולא יותר בכח שבועתו שעולה הויאינטינו תשעה פשיט' ופרוטה הודה ופרע בפנינו יצחק אלמכרין אברהם צרפתי.

[15] הודה שלמה אבוסחק שמכר בשר ב' טלאים בעבור שלמה רבינו (פ' צו' בעבור tachado: פ' שמיני בעבור וּ ולא יותר שעולה הויאינטינו שלשה פשי' ופרוטה הודה ופרע בפנינו יום טוב נפ'רילו ששון אצייג.

[16] הודה /ר' יצחק צולדירו שמכר בשר ז' טלאים בעבור טָוּ פרש' שמני שעולה הויאינטינו תשעה פשי' ולא מכר יותר הודה ופרע בפנינו שלמה הלוי אברהם ן' בלאט יא"ע.

[17] הודה שלמה אבוסחק שמכר בשר ג' טלאים כ"ח אדר שני פ' תזריע בעבור שבעה דינרין ולא יותר בכח שבועתו שעולה הואינטינו ארבעה פשיטים הודה ופרע בפנינו משה בר' יוסף בן בלאט זלה"ה אברהם צרפתי.

[18] הודה חיים שאיטיליאי שמכר בשר ג' טלאים כ"ח אדר שני פ' תזריע בעבור ז' דינ' ולא יותר בכח שבועתו שעולה הואינטינו ארבעה פשיט' הודה ופרע בפנינו אברהם הלוי אברהם ן' פשט.

[19] הודה יצחק אצייג שמכר בשר ט' טלאים כ"ח אדר /שני\ פ' תזריע בעבור כ' ולא יותר בכח שבועתו שעולה הואינטינו א' עו' ו' ימים ניסן פ' מצורע הודה שמכר בשר ט' טלאים בעבור (טָאֹ: *tachado*) כָּהֵ שעולה הואינטינו חמשה עשר פשיטי' ולא יותר בכח שבועתו הודה ופרע בפנינו אברהם הלוי שלמה הלוי.

[folio 4r]

אחרי מות שהוא ערב פסח [20]

הודה יצחק אצייג שמכר בשר י"ט טלאים ערב הפסח י"ד ניסן בכח שבועתו עוד ו' טלאים חול המועד שמכר בכח שבועתו ולא יותר בעבור ששים דינרין שעולה הואינטינו שלשה דינרין הודה ופרע בפנינו שם טוב גבאי אברהם ן' פשט.

פרש' קדושים [21]

הודה יצחק אצייג שמכר בשר ח' טלאים בעבור כ"ד דינ' שעולה הואינטינו ארבעה עשר פשיטי' ולא יותר בכח שבועתו הודה ו/לא\פרע בפנינו יום טוב ן' קביע יוסף אלקלהורי.

אייר שנת קכ"ב [22]

אנו חתומי מטה מקבלי מעות גובי הויינטינו מאדונינו המלך שיחיה מודים שקבלנו מר' אברהם אלחכים ומר' יהודה צרפתי עשרה דנרין ותשעה פשי' ופרוטה שגבו מארטיקלו הבשר מיום ראשון קרישמא עד (יום: *tachado*) שמונה ימים אחר פשקואה דקרישמא שהוא יום ראשון לחדש איאר (*sic*) למנייננו ובעבור שיהיה להם לראייה חתמנו שמותינו פה יום טוב בן בולאט יוסף מטשקון.

[23] הודה יצחק אצייג שמכר בשר ו' טלאים בעבור שמנה עשר דנרין ולא יותר לא הוא ולא אחר בעדו בכח שבועתו בפרש' אמור אל הכהנים שעולה הוואינטינו אחד עשר פשיטים הודה ופרע בפנ/לנו שלמה הלוי יצחק בן שעב.

מאיו.

[24] מיו.

הודה יצחק אצייג שמכר בשר י"ט טלאים מיום א' פרש' בהר סיני עד יום ו' פרש' בחוקותי שהוא י"ח ימים אייר זה /הודה ש'מכר בכח שבועתו ולא יותר לא הוא ולא אחר בעדו שעולה הוואינטינו שנים דנרין ותשעה פשי' הודה ופרע בפננו אברהם צרפתי שלמה אופ'ציל.

[25] הודה שלמה אבוסחק שמכר בשר י"א טלאים מיום א' פרש' בהר סיני עד יום ו' פרש' בחוקותי שהוא י"ח ימים באייר הודה זה שמכר בכח שבועתו ולא יותר לא הוא ולא אחר בעדו בעבור שלשים ושנים דינרין שעולה הוואינטינו תשעה עשר פשיטים הודה ופרע בפנינו שמואל ן פשאט יעקב אלמכראן.

במדבר

[26]

בפנינו עדים חתומי מטה הודה יצחק אצייג שמכר בשר כ"ג טלאים ועז מיום א' פרשת במדבר עד יום ו' פרש' נשוא שהוא כ"ז ימים מימאיו בכח שבועתו ולא יותר לא הוא ולא אחר בעדו בעבור שבעים וחמשה דינר' שעולה הוואינטינו שלשה דינר' ותשעה פשיטים הודה ופרע בפנינו יוסף בר' יהודה זלה"ה מטשקון שם טוב גבאי.

בהעלותך

[27]

בפנינו עדים חתומי מטה הודה יצחק אצייג שמכר בשר י"ט טלאים מפרשת בהעלותך בכח שבועתו ולא יותר לא הוא ולא אחר בעבורו בעבור ששים דינר' שעולה הוואינטינו שלשה דינרין הודה ופרע בפנינו יהודה גוטה יוסף אלקלהורי.

[folio 4v^o]

[28] הודה שלמה אבוסחק בפנינו עדים חתומי מטה שמכר בשר י"ו טלאים וכבש ועז כשר ועז טרפה מיום א' פרש' נשוא עד יום ו' פרש' שלח בכח שבועתו ולא יותר לא הוא ולא אחר בעדו בעבור חמישים דינרין שעולה הוואינטינו שנים דינרין וששה פשיט' הודה ופרע בפנינו משה בר' יוסף זלה"ה זוהר יוסף נחמיאש.

[29] בפנינו עדים חתומי מטה הודה (ש: *tachado*) יצחק אצייג שמכר בשר ח' טלאים וה' עזים מפרש' שלח בכח שבועתו ולא יותר לא הוא ולא אחר בעדו בעבור שבעים דינרין שעולה הויאינטינו שלשה דינרין וששה פשיטי' הודה ופרע בפנינו יצחק בר' משה ח' נטף ז"ל יהודה גוטה.

[30] בפנינו עדים חתומי מטה הודה יצחק אצייג שמכר בשר ז' עזים כשרים וג' טרפות וג' טלאים מפרש' קרח בכח שבועתו ולא יותר לא הוא ולא אחר בעדו בעבור ששים וחמשה דינרין שעולה הויאינטינו שלשה דינרין ושלשה פשיטי' הודה ופרע בפנינו יום טוב אלקראני יוסף אלקלהורי.

[31] בפנינו עדים חתומי מטה הודה שלמה אבוסחק שמכר בשר ב' טלאים ושור מפרש' קרח עד יום ו' פרש' פרה אדומה בכח שבועתו ולא יותר לא הוא ולא אחר בעדו בעבור לה' שעולה הויאינטינו (שמונה: *tachado*) עשרים /ואחד\ פשיטי' הודה ופרע בפנינו אברהם צרפתי יצחק בן שועיב.

[32] אנו חתומי מטה קבלנו מר' אברהם אלחכים ור' יהודה צרפתי גובי הויינטינו מארטיקלו הבשר עשרים ושלשה דנרין שגבו משמונה ימים אחר פשקואה דקרישמא עד יום ג' אחר שיגיואן ובעבור יהיה להם לראייה חתמנו שמותינו פה יום טוב בן בולאט יוסף מטשקון.

[33] ג'וליו שהוא ח' בתמוז. חייב צולדירו מפרה אדומה. פרע.

[34] פרש' וירא בלק יום ששי שהוא (א' ג'וליו: *tachado*) יום ראשון ג'וליו

[35] פרש' פינחס

בפנינו עדים חתומי מטה הודה (ש: *tachado*) יצחק אצייג שמכר בשר י"ז עזים וכבש כשר ושני שוורים כשרים ושבעה עזים טריפות מפרש' פרה אדומה עד יום ו' פ' פינחס שהוא ח' ימים בג'וליו בכח שבועתו ולא יותר לא הוא ולא אחר בעדו בעבור (י"ז ליט': *tachado*) אחד (ש: *tachado*) עשר ליטרין ועשרה דינרין שעולה הויאינטינו אחד עשר דינרין וששה פשיטים הודה ופרע בפנינו יום טוב ח' קביע יוסף אלקלהורי.

[36] מטות

בפנינו עדים חתומי מטה הודה שלמה אבוסחק שמכר בשר ג' טלאים וב' עזים ועגלה בקר מיום א' פרש' בלק עד יום ו' פרש' מטות בכח שבועתו ולא יותר

לא הוא ולא אחר בעדו בעבור שלשים (ושנים: *tachado*) / וחמשה\ דינרין שעולה
הויאינטינו עשרים ואחד פשיטי' הודה ופרע בפנינו יוסף מטשקון יום טוב אלקראני.

[folio 5r]

[37] אנו חתומי מטה קבלנו מר' אברהם אלחכים ור' יהודה צרפתי שלשה עשר דנרי'
ושלשה פשי' מארטיקלו הבשר שגבו מיום ג' אחר שג'ואן עד חצי ג'וליו ובעבור יהיה
להם לראייה חתמנו שמותינו פה יום טוב בן בולאט (יהודה צר: *tachado*) יוסף
מטשקון.

פרש' אלה מסעי

[38]

אלה הדברים

ואתחנן ועקב

בפנינו עדים חתומי מטה הודה יצחק אצייג שמכר בשר ל"א עזים כשרים וח' טרפות
וה' שוורים מפרש' מטות עד יום ו' פרש' עקב בכח שבועתו ולא יותר לא הוא ולא
אחר בעדו בעבור ששה עשר ליטרין ועשרה דינרין שעולה הויאינטינו ששה עשר
דינרין וששה פשיטי' הודה ופרע בפנינו משה קרטץ יצחק ו' נטף.

[39] אלחד פרשה ראה שהוא י"ד ימים באגושטו

[40] בפנינו עדים חתומי מטה הודה יהודה אושכף וחיים לוי אלטאמירה שמכרו בשר
/שני\ עיזים כשרים יום ה' פרש' עקב בכח שבועתם ולא יותר לא הם ולא אחר
בעדם בעבור עשרה דינרין שעולה הויאינטינו ששה פשיטי' הודה ופרע בפנינו
אברהם הלוי יום טוב ו' קביע.

פרש' שופטים

[41]

פרש' כי תצא

בפנינו עדים חתומי מטה הודה חיים לוי שמכר בשר ה' עזים כשרים וב' עיזים
טרפות בפרשת שופטים ובפרש' כי תצא בעבור שבעה עשר דנרין (ושלשה דינרין
tachado: /וששה פשיטים\ בכח שבועתו ולא מכר יותר לא הוא ולא אחר בעדו
שעולה האוויאנטינו (*sic*) עשרה פשי' ופרוטה הודה ופרע בפנינו שם טוב גבאי
יום טוב ו' קביע.

פרש' והיה כי תבוא

[42]

בפנינו עדים חתומי מטה הודה יצחק אצייג שמכר בשר שלשים עזים כשרים ואחד

עשר עזים טריפות ושור כשר ושלשה כבשים כשרים מיום ראשון פרש' (עקב tachado: /ראה\ עד יום ו' פרש' תבוא שהוא ט' ימים בישיטימברי בכח שבועתו ולא יותר לא הוא ולא אחר בעדו בעבור שנים עשר ליטרין וחמשה דינרין שעולה הויאינטינו שנים עשר (ליטרין: tachado) דינרין ושלשה פשיטים הודה ופרע בפנינו יוסף מטשקון יהודה גוטה.

[folio 5v°]

[43] אנו חתומי מטה נתננו ליום טוב (?).

אנו חתומי מטה קבלנו מר' אברהם אלחכים ור' יהודה צרפתי גובי הווינטינו מארטיקלו הבשר שגבו מחצי גוליו עד ט' יום מחדש שיתמברי שלשים דנרין פחות פרוטה ובעבור יהיה להם לראייה חתמנו שמותינו פה יום טוב בן בולאט יוסף מטשקון.

אתם נצבים

[44]

בפנינו עדים חתומי מטה הודה חיים לוי אלטמירה שמכר בשר ט' עזים כשרים וד' טריפות ועוד כבש כשר ועז ששחטם שמואל ך' פשאט מיום א' פרש' תבוא וניצבים בעבור חמשים דינרין ולא יותר בכח שבועתו לא הוא ולא אחר בעדו שעולה הויאינטינו שנים דינרין וששה פשיט' הודה ופרע בפנינו (טוב אציג: tachado) יום טוב אציג שלמה אופ'צילל.

פרש' וילך

[45]

פרש' האזינו

אלחד ב' ימים קודם סוכות והוא ג' ימים אחר ש'מיגאל.

[46] בפנינו עדים חתומי מטה הודה יהודה אושכף וחיים לוי שמכרו בשר כ"ה עזים כשרים וי"א עזים טריפות מפ' וילך והאזינו (וברכה עד יום: tachado) ושבע של סוכות בעבור ששה ליטרין וחמשה דינרין ולא יותר בכח שבועתם לא הם ולא אחר בעדם שעולה הויאינטינו ששה דינרין ושלשה פשיט' הודה ופרע בפנינו אברהם ך' פשאט יעקב בר' יצחק נעמן.

[47] בפנינו עדים חתומי מטה הודה יצחק אציג שמכר בשר ל"ז עזים וכבשים וי"א עזים טריפ/ות\ ו' שוורים מפרש' נצבים וילך והאזינו ושבע של סוכות ובראשית ונח עד יום ו' /מנח\ בעבור תשעה עשר ליטרין ולא יותר בכח שבועתו לא הוא

ולא אחר בעדו שעולה הואינטינו תשעה עשר דינרין הודה ופרע בפנינו יוסף מטשקון שלמה גוטה ז"ל.

[folio 6r]

[48] בפנינו עדים חתומי מטה הודה יהודה אושכף שמכר בשר י"ו עזים כשרים וה' טריפות מפרש' בראשית עד יום ו' פרש' נח בעבור (ששים דינר' : *tachado*) /שבעים וחמשה דינרין\ ולא יותר בכח שבועתו לא הוא ולא אחר בעדו שעולה הואינטינו שלשה דינרין ותשעה פשיטים הודה ופרע בפנינו משה בר' יוסף בן בלאט זלה"ה יום טוב בונישק.

[49] אנו חתומי מטה קבלנו מר' אברהם אלנחכים\ ור' יהודה צרפתי גובי הוויינטינו מארטיקלו הבשר שגבו /מתשעה ימים\ לחדש שיטימרי שלשים ואחד דנרין וששה פשיטין עד כ"ד ימים מחדש אוטוברי ובעבור יהיה להם לראייה חתמנו שמותינו פה מתשעה ימים ביני שיטי יום טוב בן בולאט יוסף מטשקון.

פרש' לך לך

[50]

בפנינו עדים חתומי (מטה) הודה יצחק אצייג שמכר בשר ח' שוורים ושבעה עזים כשרים וארבעה עזים טריפות מיום א' פרש' לך לך וירא חיי תולדות ויצא עד יום א' וישלח בעבור שמונה עשר ליטרין ולא יותר בכח שבועתו לא הוא ולא אחר בעדו שעולה הואינטינו שמונה עשר דינרין הודה ופרע בפנינו שלמה בר' אבורז'הם מאג'ו זלה"ה שלמה בר' יצחק גוטה ז"ל.

[51] בפנינו עדים חתומי מטה הודה חיים לוי אלטמירה ויהודה אושכף שמכרו בשר ז' עזים כשרים וד' טריפות וב' שוורים טרפות מיום א' פרש' לך וירא חיי תולדות ויצא /עד יום א'\ וישלח בעבור ארבעים ושמונה דינרין ולא יותר לא הם ולא (בעדו : *tachado*) אחרים בעדם /בכח שבועתם\ שעולה הואינטינו שנים דינרין וחמשה פשיטים הודה ופרע בפנינו. עוד הודה שמכר חיים לוי אלטמירה שמכר (*sic, repetido*) בשר ג' עזים כשרים וא' טריפה באלו השבועות הנזכרות בעבור חמשה עשר דינרין בכח שבועתו ולא יותר לא הוא ולא אחר בעדו שעולה הואינטינו (ט' : *tachado*) תשעה פשיטי' הודה ופרע בפנינו. עוד הודה יהודה אושכף שמכר בשר ה' עזים כשרים ו' טרפות מן השבועות הנזכרות בעבור עשרים וחמשה דינרין ולא יותר בכח שבועתו לא הוא ולא אחר בעדו שעולה הואינטינו חמשה עשר פשיטים הודה ופרע בפנינו יום טוב אצייג שלמה חבו.

[52] בפנינו עדים חתומי מטה הודה משה קלהורנו שמכר בשר ב' עזים כשרים מפרש' ויצא בעבור ששה דינרין וששה פשיט' ולא יותר בכח שבועתו לא הוא ולא אחר בעדו שעולה הואינטינו ארבעה פשיטים הודה ופרע בפנינו יום טוב אצייג שלמה חבו.

פרש' וישלח

[53]

[folio 6v°]

בפנינו עדים חתומי מטה הודה יהודה אושכף שמכר בשר ד' עזים (ט: *tachado*) כשרים וג' טריפות מפרש' וישלח וישב מקץ ויגש ויחי שמות עד יום א' וארא בעבור כ' דינ' בכח שבועתו ולא יותר לא הוא ולא אחר בעדו שעולה הואינטינו שנים עשר פשי' הודה ופרע בפנינו שם טוב גבאי יום טוב בר' שמואל ך' קביע זלה"ה.

[54] בפנינו עדים חתומי מטה הודה חיים לוי אלטמירה שמכר בשר ח' עזים כשרות ושור טרפה ועז טרפה מפרש' וישלח וישב מקץ ויגש ויחי שמות עד יום א' וארא בעבור כ"ה דינ' בכח שבועתו ולא יותר לא הוא ולא אחר בעדו שעולה הואינטינו חמשה עשר פשיטים הודה ופרע בפנינו/נו\ שם טוב גבאי יום טוב ך' קביע.

[55] בפנינו עדים חתומי מטה הודה משה אבוסחק שמכר בשר שור כשר וגדי וטלה וה' עיזים כשרים וד' טרפות מפרשת שמות וארא בא בשלח עד יום ד' יתרו בעבור (נ': *tachado*) חמשים דינרין ולא יותר בכח שבועתו לא הוא ולא אחר בעדו שעולה הואינטינו (ב': *tachado*) שנים דינרין וששה פשיטים הודה ופרע בפנינו. ועוד ד' עיזים כשרים שאכלם ולא מכרם וקיים יצחק שעב אברהם אצייג עוד פרע חמשה פשיט' משבוע אחרון.

[56] בפנינו עדים חתומי מטה הודה יצחק אצייג שמכר בשר ה' שוורים כשרים וד' עזים כשרים וג' שוורים טריפות ועז טרפה ושור כשר וג' טלאים מפרש' וישלח וישב מקץ ויגש ויחי שמות וארא בא בשלח עד יום ד' יתרו שהוא ערב קנדילור בעבור שנים עשר ליטרין וחמשה עשר דינרין ולא יותר בכח שבועתו לא הוא ולא אחר בעדו שעולה הואינטינו שנים עשר דינרין (וטשע: *tachado*) ותשעה פשיט' הודה ופרע בפנינו יום טוב ך' קביע יוסף אלקלהורי.

[57] בפנינו עדים /חתומי\ מטה הודה שם טוב גבאי שמכר חצי שור פרש' וישמע יתרו בעבור עשרים דנרין ולא יותר בכח שבועתו לא הוא ולא אחר בעדו שעולה הוואינטינו אֵ הודה ופרע בפנינו יום טוב אלקראני יצחק ן' נטף.

[58] בפנינו עדים חתומי מטה הודה חיים לוי שמכר בשר ב' עיזים כשרים וטלה וד' עיזים טרפות פרש' ואירא בכח שבועתו ולא יותר לא הוא ולא אחר בעדו בעבור שמונה דנרין שעולה הוואינטינו חמשה פשיטים הודה ופרע בפנינו יום טוב אציג שלמה בר' יצחק גוטה ז"ל.

פרש' וישמע יתרו

[59]

בפנינו עדים חתומי מטה הודה יהודה אושכף שמכר בשר ד' טלאים מיום ראשון פרש' וישמע עד יום חמשי קנדילור בעבור אֵח ולא יותר בכח שבועתו לא הוא ולא אחר בעדו שעולה הוואינטינו ד' פשי' הודה ופרע בפנינו יהודה גוטה ש"ט יוסף אלקלהורי.

[folio 7r]

[60] אנו חתומי מטה קבלנו מר' אברהם אלחכים ור' יהודה צרפתי מארטיקלו הבשר מהווינטינו מאדונינו המלך שיחיה ארבעים ושנים דנרין וחמשה פשי' שגבו מכ"ד ימים לחדש אוטוברי עד הקנדלור ובעבור יהיה להם לראייה חתמנו שמותינו פה יום טוב בן בולאט יוסף מטשקון.

תם השנה ראשונה

[folios 7v°, 8r, 8v°, 9r, 9v°, 10r, 10v°, 11r, 11v°, 12r, 12v° blancos]

[folio 13r]

[61] הודה ר' שמואל ששחט ליצחק אציג ב' עיזים וטלה ושור מש' מריא קנדילרא עד כ"ב יום מאדר ראשון שנת קכ"ב עו' שחט לשלמה ד' טלאים מש' מריא (הנזכרת: *tachado*) הנז' עד יום הנז' שמואל ן' יחיון.

[62] עוד הודה ששחט שור ליצחק /אציג\ בפרשת ויקהל עוד לשלמה אבוסחק עגל מרבק בפרשת ויקהל שמואל ן' יחיון.

[63] עו' שחט לצולדירו בפרשת אלה פקודי שור טרפה ושור כשר שמואל ן' יחיון.
 [64] הודיתי אני החתום למטה ששחטתי ליצחק אצייג יום ה' פ' פקודי טלה וגדי נאם
 יום טוב אצייג.

[65] עוד שחטתי יום ראשון פ' ויקרא עגל מרבק /ליצחק/ עוד יום ו' ב' טלאים
 (ליצחק אצייג: *tachado*) /ליהודה אושכף/ יום טוב אצייג.
 [66] מודה אני החתום למטה ששחטתי ב' טלאים ליצחק סולדירו פרש' ויקרא שמואל
 ן' יחיון.
 [67] עו' לשלמה ן' אבוצחק ב' טלאים (שלמה: *tachado*) שמואל ן' יחיון.

[68] מודה אני החתום למטה ששחטתי ט' טלאים /לסולדירו/ פרש' צו את אהרן עו'
 לשלמה ן' אבוצחק ז' טלאים שמואל ן' יחיון.

[69] שמיני
 מודה אני החתום למטה ששחטתי ב' טלאים לשלמה רבינו פרש' שמיני שמואל
 ן' יחיון.

[70] מודה אני החתום למטה ששחטתי לצולדירו פרש' שמיני ז' טלאים יום טוב אצייג.

[71] תזריע
 מודה אני החתום למטה ששחטתי ד' טלאים לסולדירו פרש' (שמיני: *tachado*) תזריע
 ועו' לשלמה טלה ועו' לחיים אלטמירא ג' טלאים שמואל ן' יחיון.

[72] מודה אני החתום למטה ששחטתי פ' תזריע לסולדירו טלה עוד לשלמה קצב ב'
 טלאים יום טוב אצייג.

[73] מודה אני החתום למטה ששחטתי לסולדירו ה' פ' תזריע ג' טלאים יהודה צרפתי.

[74] מודה אני החתום [למטה] ששחטתי לסולדירו ב' פ' מצורע ג' טלאים יהודה צרפתי.

[75] מודה אני החתום למטה ששחטתי ז' טלאים לסולדירו פרש' זאת תהיה שמואל
 ן' יחיון.

[76] מודה אני החתום למטה ששחטתי לצולדירו פרשה אחרי מות שהוא ערב פסח י"ו
טלאים נאום יום טוב אצייג.
[77] מודה אני החתום למטה ששחטתי ג' טלאים לסולדירו פרש' אחרי מות שמואל
ן' יחיון.

[folio 13v°]

[78] מודה אני החתום למטה ששחטתי לסולדירו ג' טלאים חול המועד של פסח שנת
קכ"ב יום טוב אצייג.

[79] מודה אני החתום למטה ששחטתי ג' טלאים לסולדירו בחולו של מועד שמואל ן'
יחיון.

[80] מודה אני החתום למטה ששחטתי ז' טלאים לסולדירו פרש' קדושים שמואל ן' יחיון

[81] מודה אני החתום למטה ששחטתי א' טלה לצולדירו יום חמשי (פש: *tachado*) פרש'
קדושים יום טוב אצייג

[82] ראש אייר שנת קכ"ב.

מודה אני החתום למטה ששחטתי בפרש' אמור ד' טלאים /ולא יותר/ ליצחק אצייג
יום טוב אצייג.

[83] מודה אני החתום למטה ששחטתי ב' טלאים לסולדירו פרש' אמור אל הכהנים
עו' א' טרפה שמואל ן' יחיון.

[84] בהר. מיו.

מודה אני החתום למטה ששחטתי לצולדירו ג' טלאים בפרשה בהר סני ולא יותר
נאום יום טוב אצייג.

[85] בהר

מודה אני החתום למטה ששחטתי לשלמה ן' אבצחק ג' טלאים בפרשה בהר סני
ולא יותר נאום יום טוב אצייג.

[86] מודה אני החתום למטה ששחטתי /ה' / טלאים לסולדירו פרש' בהר סיני וא' טרפה שמואל ך' יחיון.

אם בחוקותי

[87]

מודה אני החתום למטה ששחטתי ז' טלאים לסולדירו פרש' אם בחוקותי שמואל ך' יחיון.

[88] מודה אני החתום למטה ששחטתי לצולדירו ב' טלאים פרש' אם בחוקותי יום טוב אצייג.

[89] מודה אני החתום למטה ששחטתי לשלמה ך' אבוצחק ז' טלאים פרש' אם בחוקותי יום טוב אצייג.

במדבר

[90]

מודה אני החתום למטה ששחטתי לצולדירו ט' טלאים ולא יותר פרש' במדבר סני יום טוב אצייג.

[91] מודה אני החתום למטה ששחטתי עז וב' טלאים לסולדירו פרש' במדבר סיני שמואל ך' יחיון.

נשוא

[92]

מודה אני החתום למטה ששחטתי ז' טלאים לסולדירו פרש' נשוא שמואל ך' יחיון.

[93] מודה אני החתום למטה ששחטתי ה' טלאים לצולדירו פרש' נשוא יום טוב אצייג.

[folio 14r]

שלמה אבצחק

[94]

מודה אני החתום למטה ששחטתי ח' טלאים לשלמה ך' אבצחק פרש' נשוא יום טוב אצייג.

בהעלותך

[95]

מודה אני החתום למטה ששחטתי י"ב טלאים לצולדירו פרש' בהעלותך יום טוב אצייג.

[96] מודה אני החתום למטה ששחטתי ה' טלאים לשלמה ו' בוצחק (*sic*) פרש' בהעלותך יום טוב אצייג.

[97] מודה אני החתום למ/טוה ששחטתי ז' טלאים לסולדירו פרש' בהעלותך שמואל ו' יחיון.

[98] מודה אני החתום למטה ששחטתי לשלמה ו' אבוצחק כבש עז, עז טריפה. שמואל ו' יחיון.

[99] צולדירו. שלח לך הפרש'.
מודה אני החתום למטה ששחטתי ו' טלאים ה' עזים לסולדירו פרש' שלח לך שמואל ו' יחיון.

[100] פרש' שלח לך. שלמה
מודה אני החתום למטה ששחטתי לשלמה קצב ג' טלאים פרש' שלח יום טוב אצייג.
[101] מודה אני החתום למטה ששחטתי לסולדירו קצב ב' טלאים פר' שלח יום טוב אצייג.

[102] קרח. צולדירו
מודה אני החתום למטה ששחטתי ז' עזים כשרות ג' עזים טרפות וג' טלאים כשירות לסולדירו פרש' ויקח קרח שמואל ו' יחיון.

[103] קרח. שלמה
מודה אני החתום למטה ששחטתי ב' טלאים לשלמה ו' אבוצחק פרש' ויקח קרח יום טוב אצייג.

[104] פרש' פרה אדומה. צולדירו (חייב: *tachado*) פרע.
מודה אני החתום למטה ששחטתי ח' עזים כשירות וג' טריפות לסולדירו (ולשלמה: *tachado*) פרש' פרה שמואל ו' יחיון.

[105] מודה אני החתום למטה ששחטתי שור לשלמה ו' אבוצחק פרש' פרה אדומה שמואל ו' יחיון.

[106] יום ראשון ג'וליו
פרש' וירא בלק שחטתי לשלמה טלה יום טוב אצייג.

[107] מודה אני החתום למטה ששחטתי ד' עזים כשירות וב' טריפות ושור כשר ליצחק סולדירו פרש' וירא בלק שמואל ך' יחיון.

[108] ועו' לשלמה קצב ב' עזים כשרות שמואל ך' יחיון חייב שלמה.

[folio 14v°]

[109] פרש' פינחס

מודה אני החתום למטה ששחטתי ה' עזים כשרים וכבש אחד ושור אחד וב' עזים טריפות לסולדירו פרש' פינחס שמואל ך' יחיון.

[110] פרש' ראשי המטות

מודה אני החתום למטה ששחטתי ה' עזים כשרים ועז א' טריפה ועגלה בקר כשירה לסולדירו פרש' מטות שמואל ך' יחיון.

[111] עו' לשלמה קצב עגלה בקר שמואל ך' יחיון.

[112] מודה אני החתום למטה ששחטתי לשלמה קצב ב' טלאים פרש' מטות יום טוב אצייג.

[113] מודה אני החתום למטה ששחטתי לסולדירו ב' עזים כשרים וא' טרפ' פרש' מטות יום טוב אצייג.

[114] פרש' אלה מסעי

מודה אני החתום למטה ששחטתי ד' עזים וב' שורים לסולדירו פרש' מסעי שמואל ך' יחיון.

[115] אלה הדברים

שחטתי עז טרפה לצולדירו יום טו אצייג.

[116] מודה אני החתום למטה ששחטתי ך' עזים כשרים וא' טריפה ושור אחד כשר לסולדירו פרש' אלה הדברים שמואל ך' יחיון.

[117] ואתחנן

מודה אני החתום למטה ששחטתי ך' עזים כשרים וב' טריפות ושור כשר לסולדירו פרש' ואתחנן שמואל ך' יחיון.

[118]

פרש' עקב

מודה אני החתום למטה ששחטתי כבש ז' עזים כשרים וב' טריפות לסולדירו פרש'
והיה עקב שמואל ך' יחיון.

[119] מודה אני החתום למטה ששחטתי ב' עזים כשרים למכור לחיים לוי אלטמירא פרש'
והיה עקב יום טוב אלחכים.

[120]

פרש' ראה

מודה אני החתום למטה ששחטתי ד' עזים כשרים וב' כבשים ושור אחד כשר וא'
עז\ טריפה פרש' ראה אנכי לסולדירו שמואל ך' יחיון.

[121]

שופטים

מודה אני החתום למטה ששחטתי ט' עזים כשרים וד' טריפות לסולדירו וא' כשירה
וא' טריפה לחיים לוי פרש' שופטים שמואל ך' יחיון.

[folio 15r]

[122]

כי תצא

מודה אני החתום למטה ששחטתי ט' עזים כשרים וד' טריפות לסולדירו פרש' כי תצא
שמואל ך' יחיון.

[123] מודה אני החתום למטה ששחטתי ד' עזים כשרים וא' טריפה לחיים לוי פרש' כי
תצא שמואל ך' יחיון.

[124] מודה אני החתום למטה ששחטתי א' עז כשר ועז טרפה לצולדירו פרש' כי תצא
יום טוב אציג.

[125]

והיה כי תבוא

מודה אני החתום למטה ששחטתי ז' עזים כשרים וכבש אחד כשר ועז טריפה לסולדירו
פרש' והיה כי תבוא שמואל ך' יחיון.

[126] מודה אני החתום למטה ששחטתי ו' עזים כשרים וא' טריפה לחיים אלטמירא פרש'
והיה כי תבוא שמואל ך' יחיון.

פרש' נצבים

[127]

מודה אני החתום למטה ששחטתי ג' כבשים כשרים ו' עזים כשרים ב' עזים טריפות לסולדירו פרש' נצבים שמואל ן' יחיון.

[128] מודה אני החתום למטה ששחטתי ג' עזים כשרים וג' טריפות לחיים אלטמירא פרש' נצבים שמואל ן' יחיון.

פרש' וילך

[129]

מודה אני החתום למטה ששחטתי י"ב עזים כשרים וב' כבשים כשרים ה' עזים טריפות לסולדירו פרש' וילך שמואל ן' יחיון.

[130] מודה אני החתום למטה ששחטתי ה' עזים כשרים וד' טריפות ליהודה קשטילינו פרש' וילך שמואל ן' יחיון.

האזינו

[131]

מודה אני החתום למטה ששחטתי ב' עזים וכבש אחד ופרה ושור כשרים ועז א' טריפה לסולדירו פרש' האזינו שמואל ן' יחיון.

[132] מודה אני החתום למטה ששחטתי ז' עזים כשרים וג' טריפות ליהודה קשטילינו פרש' האזינו שמואל ן' יחיון.

[133] מודה אני החתום למטה ששחטתי ג' עזים כשרים ליהודה קשטלנו ולחיים לוי אלטמירא פרש' האזינו יום טוב אצייג.

אלחד ולוניש ערב סוכות עים (sic) השבוע

[134]

מודה אני החתום [למטה] /ששחטתי\ ד' עיזים כשרים וב' טרפות ליהודה קשטלנו ולחיים לוי אלטמירא יום טוב אצייג.

[folio 15v°]

שבוע של סוכות

[135]

מודה אני החתום למטה ששחטתי ה' עזים כשרים ושור אחד כשר ועז טריפה לסולדירו שבוע של סוכות שמואל ן' יחיון.

[136] מודה אני החתום למטה ששחטתי ו' עזים כשרים וב' טריפות ליהודה קשטילינו שבוע של סוכות שמואל ׳ן יחיון.

פרש' בראשית

[137]

מודה אני החתום למטה ששחטתי שור א' כבש ה' עזים כשרים ב' עזים טריפות לסולדירו פרש' בראשית שמואל ׳ן יחיון.

[138] מודה אני החתום למטה ששחטתי ט' עזים כשרים ג' טריפות ליהודה ספטירו פרש' בראשית שמואל ׳ן יחיון.

פרש' נח

[139]

אני החתום למטה שחטתי ב' שוורים כשרים ושור טריפה לסולדירו פרש' נח שמואל ׳ן יחיון.

[140] אני החתום למטה שחטתי ו' עזים וכבש אחד כשרים וב' עזים טריפות ליהודה ספטירו פרש' נח שמואל ׳ן יחיון.

פרש' לך לך

[141]

מודה אני החתום למטה ששחטתי ב' עזים כשרים ליהודה ספטירו (וליהודה אל: *tachado*) ולחיים אלטמירא פרש' לך לך יום טוב אצייג.

פרש' וירא אליו

[142]

מודה אני החתום למטה ששחטתי ב' עזים כשרים ליהודה צפטירו ולחיים אלטמירא וג' עזים טרפות פרש' וירא אליו יום טוב אצייג.

לך לך

[143]

מודה אני החתום למטה ששחטנו (*sic*) ב' שורים ועז לסולדירו פרש' לך לך שמואל ׳ן יחיון.

[144] מודה אני החתום למטה ששחטתי ב' עזים כשרים וד' טריפות ליהודה קשטילינו פרש' לך לך שמואל ׳ן יחיון.

וירא

[145]

מודה אני החתום למטה ששחטתי ב' שורים ועז לסולדירו פרש' וירא שמואל ן' יחיון.

פרש' ויהיו

[146]

מודה אני החתום למטה ששחטתי שור אחד לסולדירו כשר פרש' חיי שרה שמואל
ן' יחיון.

[147] מודה אני החתום למטה ששחטתי ב' עזים כשרים וב' שורים טרפות ועז טרפא (*sic*)
ליהודה אושכף ולחיים אלטמירא פרש' ויהיו יום טוב אצייג.

[folio 16r]

פרש' תולדות יצחק

[148]

מודה אני החתום למטה ששחטתי ב' שורים וג' עזים כשרים לסולדירו פרש' תולדות
יצחק שמואל ן' יחיון.

[149] מודה אני החתום למטה ששחטתי ב' עזים כשרים וב' טריפות ליהודה ספטירו ולחיים
שאיטייליא ב' עזים כשרות וא' טריפה פרש' תולדות יצחק שמואל ן' יחיון.

פרש' ויצא יעקב

[150]

מודה אני החתום למטה ששחטתי ב' עזים כשרים וד' עזים טרפות ושור כשר לצולדירו
פרש' ויצא יעקב יום טוב אצייג.

[151] מודה אני החתום למטה ששחטתי עז כשר ליהודה צפטירו פרש' ויצא יעקב יום טוב
אצייג.

[152] מודה אני החתום למטה ששחטתי ב' עזים כשרות לחיים לוי פרש' ויצא יעקב יום
טוב אצייג.

[153] מודה אני החתום למטה ששחטתי ב' עזים כשרים למשה קלהורנו פרש' ויצא יעקב
יום טוב אצייג.

פרש' וישלח

[154]

מודה אני החתום למטה ששחטתי ה' עזים טרפות ושור טרפה ושור כשר לצולדירו
פרש' וישלח יום טוב אצייג.

[155] מודה אני החתום למטה ששחטתי עז כשר ועז טרפה ליהודה צפטירו פרש' וישלח
יום טוב אצייג.

(חיים לוי *tachado*) [156]

מודה אני החתום למטה ששחטתי ה' עיזים כשרים לחיים לוי פרש' וישלח יום טוב
אצייג.

פרש' וישב יעקב

[157]

מודה אני החתום למטה ששחטתי עז כשר וב' שוורים כשרים לצולדירו פרש' וישב
יום טוב אצייג.

[158] מודה אני החתום למטה ששחטתי ב' עיזים כשרים ועז טרפה ושור טרפה לחיים לוי
פרש' וישב יום טוב אצייג.

[159] מודה אני החתום למטה ששחטתי עז כשר וב' עיזים טרפות ליהודה צפטירו פרש'
וישב יום טוב אצייג.

פרש' ויהי מקץ

[160]

מודה אני ששחטתי לצולדירו שור טרפה יום טוב אצייג.

פרש' ויגש

[161]

מודה אני החתום למטה ששחטתי לצולדירו שור כשר ושור טרפה וב' עיזים כשרים
וא' טרפה יום טוב אצייג.

[folio 16v°]

פרש' ויגש

[162]

מודה אני החתום למטה ששחטתי ליהודה ב' עיזים כשרים יום טוב אצייג.

פרש' ויחי

[163]

מודה אני החתום למטה ששחטתי לחיים עז כשר פרש' ויחי יום טוב אציג.

[164] מודה אני החתום למטה ששחטתי לצולדירו פרש' ויחי עז כשר יום טוב אציג.

ואלה שמות

[165]

מודה אני החתום למטה ששחטתי למשה ן' אבוסחק שור כשר וגדי וטלה פרש' שמות יום טוב אציג.

[166] מודה אני החתום למטה ששחטתי למשה ן' אבוסחק ג' עיזים כשרים ב' טריפות פרש' ואלה שמות יום חמישי יצחק ן' נטף.

פרש' וארא

[167]

מודה אני החתום למטה ששחטתי לחיים אלטמירא ב' עיזים כשר' וא' טלה וד' טרפות פרש' וארא יום טוב אציג.

[168] (משה: *tachado*) מודה אני החתום למטה ששחטתי למשה ן' אבצחק ה' עיזים כשרים וג' טרפות פרש' וארא יום טוב אציג.

פרש' בא אל פרעה

[169]

(מש: *tachado*) מודה נאני החתום למטה ששחטתי לצולדירו שור כשר (פרש' ואר: *tachado*) פרש' בא יום טוב אציג.

[170] עוד למשה ן' אבצחק עז כשר יום טוב אציג.

פרש' בשלח

[171]

מודה אני החתום למטה ששחטתי לצולדירו ג' טלאים כשרים פרש' בשלח יום טוב אציג.

פרש' וישמע יתרו

[172]

מודה אני החתום למטה ששחטתי ליהודה אושכף ד' טלאים מיום א' פרש' וישמע עד יום ה' ש' מריא קנדלור יום טוב אציג.

[173] מודה אני החתום למטה ששחטתי לשם טוב גבאי שור כשר החצי למכור והחצי מבעלי בתים שני ימים קודם קנדלור יום טוב אציג.

[folio 1v^o]

- [1] ¹¹⁵ Nosotros, los abajo firmantes, reconocemos plenamente que hemos recibido de Abraham Alhaquim (*Abraham Alfaquín*) ¹¹⁶ y de Judá (*Judas*) Sarfati, cobradores del *veinteno* de la carne, desde el día de *Santa María Candelor* (2 feb. 1362) hasta el miércoles, primer día de *caresma* (*Miércoles de Ceniza*, 2 mar.), 15 sueldos y 2 dineros por mandamiento de Abraham Ataraç y Judá (*Judas*) Leví ¹¹⁷, *comisarios*. Y para que les sirva de constatación de derechos y de prueba, firmamos con nuestros nombres aquí. Yom Tob ben Bolat (*Gento Enbolat*) ¹¹⁸, Yosef bar Judá Matascón (*Juce Matascón*) ¹¹⁹.

[folio 2r]

- [2] *Ante nos, los testigos roblados ayuso, mandaron e requirieron de part de la senyoria e rogar de (tachado: nuestras) (interlineado: lures) partes. Nos, Abraham Ataraç e Judá (Judas) Leví, comisarios, por el poder dado a nos, mandamos a Abraham Alhaquim (Abraham Alfaquín) e a Judá (Judas) Sarfati que sean (tachado: codores) cogedores en el veinteno que perteneçe al caso de la carneçería, es a saber, de veinte dineros un dinero, por más o por menos. En la cual cosa les fizieron fazer jura de cogerlo bien e lealment e de guardar los dereytos del senyor rey en el caso dito e que usen e cuejan (e. d. cojan) en el dito caso dele (desde el) día de Santa María Candelera d'aquí a güey e d'aquí adelant. Esto fue quinzeno día del mes de febrero, era de mil e quatroçientos, del cómputo de los cristianos (1362), y de nuestro*

¹¹⁵ Este texto del núm. 1 debería ir tras el núm. 10; muy probablemente, el escribano olvidó consignarlo allí, y luego aprovechó este folio 1v^o, que estaba en blanco, para escribirlo.

¹¹⁶ Un Abraham Alfaquín, judeu d'Estela, figura como testigo en un registro del sello de Estella fechado en 3-sept.-1356 (v. *Doc. J.N.*, 4, 6-52); quizá sea este mismo, que podría ser también un descendiente del Abraham Alfaquín que aparece en el doc. 7, núm. 52.

¹¹⁷ Según se ve en el doc. 35, en el núm. 4, este Judas Leví puede ser el mismo que el Judas Leuí, judío, hijo de don Samuel Leuí, judío d'Estella, que figura en un registro del sello de Pamplona fechado en 18-abr.-1361 (v. *Doc. J.N.*, 4, 13-22).

¹¹⁸ Un Gento Enbolat, judío d'Estella figura como acreedor en un registro del sello de Estella de fecha 11-en.-1369 (v. *Doc. J.N.*, 4, 15-3); podría ser este mismo.

¹¹⁹ Un Juce Matascón, judío d'Estella, figura como testigo en un registro del sello de Estella de fecha 20-mar.-1358 (v. *Doc. J.N.*, 4, 8-42); quizá sea este mismo, que también podría ser hijo del Judas Matascón que aparece en el doc. 7, núm. 53 (folio 2r).

cómputo, el día 20 del mes de *adar* primero del año 5122. Hayyim bar Samuel, Moisés bar Yosef ben Bolat (*Mosse Enbolat*)¹²⁰.

- [3] Nosotros, los abajo firmantes, encargados del *veinteno* de nuestro señor el rey, reconocemos que hemos recibido de Abraham Alhaquim (*Abraham Alfaquín*) y de Judá (*Judas*) Sarfati 6 *pliegos* por necesidad de 4 dineros de papel, de la cobranza del *veinteno* de la carne, del que son cobradores; y este papel fue por necesidad de los guardianes del *veinteno*. Abraham Altaraç, Judá (*Judas*) Leví.

Adquirimos 2 dineros de papel.

[folio 2vº blanco]

[folio 3r]

- [4] *Candelera* del año 122 del cómputo menor (2-feb.-1362).

Esta es la carne que vendió Isaac Asayag (*Azac Azaya*)¹²¹ desde *Santa María Candelera* hasta el día 21 de *adar* primero del año [5]122 (2-16 feb. 1362) [en la semana de] la *parasá*¹²² *Wa-yaqhel* (Ex. 35,1-38,20) (12-18 feb.): medio buey, subiendo [el *veinteno*] a 2 sueldos y 3 dineros; además, 2 cabrones y 1 cordero, subiendo a 6 dineros; además, 1 buey, subiendo a 3 sueldos y medio. Pagó ante Yosef ben Bolat (*Juce Enbolat*)¹²³, y Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*)¹²⁴ 6 sueldos y 3 dineros. Yosef ben Bolat (*Juce Enbolat*), Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

- [5] Vendió Salomón, carnicero, desde *Santa María Candelera* hasta el día 21 de *adar* primero (2-16 feb. 1362), 7 corderos; es a saber: 4 que degolló Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*), 2 Samuel Pesat

¹²⁰ Un Mosse Enbolat, judío d' Estella, figura como acreedor en un registro del sello de Estella de fecha 25-sept.-1354 (v. *Doc. J.N.*, 4, 8-62); quizá sea este mismo.

¹²¹ Un Açach, filz de Juda Açaya, judeu de Monrreal, figura como acreedor en un registro del sello de Pamplona fechado en 5-nov.-1354 (v. *Doc. J.N.*, 4, 4-6); quizá sea este mismo.

¹²² En el ritual judío, se lee la Torá (Pentateuco) a lo largo de todo un año, correspondiendo la lectura de una determinada sección a cada semana. Esa sección se llama *parasá* y cada *parasá* recibe el nombre de la palabra o palabras con que empieza.

¹²³ Un Juce Enbolat, judío, figura en un registro del sello de Pamplona fechado en 3-nov.-1361 (v. *Doc. J.N.*, 4, 10-27); quizá sea este mismo.

¹²⁴ Un Samuel Euenayon figura como testigo en un registro del sello de Pamplona de fecha 25-mar.-1369; (v. *Doc. J.N.*, 4, 14-99); quizá sea este mismo.

(*Samuel Evenpesat*)¹²⁵ y 1 R. Yom Tob, el matarife (*Gento Azaya*); subiendo [el *veinteno*] a 17 dineros. Lo pagó ante nosotros. Salomón bar Hiyya ha-Leví (*Salomón Leví*)¹²⁶, Isaac ben Soeb (*Azac Enxoeb*)¹²⁷.

- [6] (*tachado*: día) *Viernes*, día 24 (*por* 23) de *adar* primero del año [5]122¹²⁸ (18-feb.-1362). Reconoció Salomón Abuçhaq (*Salomón Abuzac*) con la fuerza de su juramento (*e. d. jurándolo*) que vendió carne, un ternero cebado; subiendo el *veinteno* a 4 dineros. Lo pagó ante nosotros. Salomón ha-Leví (*Salomón Leví*), Abraham Cohén¹²⁹.
- [7] *Viernes*, día 24 (*por* 23) de *adar* primero del año [5]122 (18-feb.-1362), [semana de] la *parasá Wa-yaqhel* (Ex. 35,1-38,20) (12-18 feb.). Reconoció Isaac Asayag (*Azac Azaya*) con la fuerza de su juramento que vendió 1 buey; subiendo el *veinteno* a 3 sueldos y 9 dineros. Lo pagó ante nosotros. Salomón ha-Leví (*Salomón Leví*), Abraham Sarfati.
- [8] *Viernes de vixilia (vigilia, víspera, de cuaresma, se entiende)*, en el mes de *adar* primero del año [5]122 (25-feb.-1362). Reconoció Isaac Asayag (*Azac Azaya*) con la fuerza de su juramento que vendió carne, 1 buey impuro¹³⁰, 1 buey legalmente apto (*caser*), 1 cordero y 1 cabrito; subiendo el *veinteno* a 3 sueldos y 6 dineros. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Abraham Sarfati, Moisés ben Arama (*Mosse Arama*)¹³¹.

¹²⁵ Un registro del sello de Tudela de fecha 18-abr.-1362 cita como testigo a Simuel Euenpesat, judío de Tudela, (v. *Doc. J.N.*, 4, 11-108) y otro del sello de Pamplona de fecha 4-en.-1362 cita a Samuel Euenpesat, judío d'Esteilla (v. *Doc. J.N.*, 4, 10-75); uno de los dos podría ser este mismo, más probablemente el de Estella.

¹²⁶ Un Salomon Leui, judío, peillitero de Ponplona, figura como testigo en un registro del sello de Pamplona de fecha 10-may.-1362 (v. *Doc. J.N.*, 4, 13-7); quizá sea este mismo.

¹²⁷ Un Açac Enxoe, judío, figura como testigo en un registro del sello de Pamplona fechado en 14-dic.-1362 (v. *Doc. J.N.*, 4, 13-4); quizá sea este mismo.

¹²⁸ Según los calendarios que manejo, judío y cristiano, esta fecha tiene que ser el 23 de *adar* primero, pues el 24 cayó en sábado; además, en el núm. 10 se dice que el 5 de *adar* segundo es miércoles, y en ese caso, como en los años bisiestos, como es éste, el mes de *adar* primero tiene 30 días, es claro que el día 24 es sábado y el 23, viernes. Por otro lado, en el núm. 10 se dice que ese día 5 de *adar* segundo es miércoles de ceniza, primer día de cuaresma, y tal día, en 1362, cayó en 2 de marzo; luego el viernes de que aquí se trata tuvo que ser el 18 de febrero, y este día tuvo que coincidir con el 23 de *adar* primero, pues en el núm. 2 se dice que el 15 de febrero era el 20 de *adar* primero.

¹²⁹ Un Abram Coen, judío, figura como testigo en un registro del sello de Pamplona fechado en 23-oct.-1369, (v. *Doc. J.N.*, 4, 14-193); quizá sea este mismo.

¹³⁰ Un animal, aun siendo en principio, como el buey, legalmente apto (*caser*) para la alimentación según la ley judía, puede tener algún defecto que lo haga impuro o no apto. Así mismo, si no se mata el animal siguiendo un determinado ritual, se convertirá en animal impuro.

¹³¹ Un Mose Arama, judío, figura como testigo en un registro del sello de Laguardia fechado en 4-jun.-1377 (v. *Doc. J.N.*, 4, 19-14); quizá sea este mismo, aunque no es muy probable.

[9] *Martes*, día 4 de *adar* segundo del año [5]122 (1-mar.-1362). Reconoció Salomón Abuçhaq (*Salomón Abuzac*) con la fuerza de su juramento que vendió 2 corderos (*interlineado*: y los degolló Abraham Ataraç); subiendo el *veinteno* a 5 dineros [en la semana de] la *parasá Wa-yicrá* (Lev. 1,1-5,26) (26 feb.-4 mar.). Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Salomón ha-Leví (*Salomón Leví*), Sem Tob Gabay (*Sento Gabay*)¹³².

[folio 3vº]

- [10] Del mes de *adar* segundo del año [5]122 (mar.-abr. 1362). Miércoles, primer día de *caresma*, (*tachado*: 8) (*interlineado*: 5) días [del mes] de *adar* (*tachado*: primero) (*interlineado*: segundo) del año [5]122 (*Miércoles de Ceniza*, 2 mar. 1362), [semana de la] *parasá Wa-yicrá* (Lev. 1,1-5,26) (26 feb.-4 mar.). Reconoció Mira, mujer de Isaac Asayag (*Azac Azaya*), que vendió un ternero (*tachado*: cebado) (*interlineado*: pequeño) y 1 cordero, con la fuerza del juramento que llevó a cabo Isaac, su marido; subiendo el *veinteno* a 4 dineros. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Además, medio cordero; subiendo el *veinteno* a 1 dinero. Moisés ben Arama (*Mosse Arama*), Yosef Alhaquim (*Juce Alfaquín*)¹³³.
- [11] *Viernes*, (*tachado*: 8) 7 días de *adar* segundo (4 mar.), [semana de] la *parasá Wa-yicrá* (Lev. 1,1-5,26) (26 feb.-4 mar.). Reconoció Judá, zapatero, que vendió 2 corderos; subiendo el *veinteno* a 3 dineros (*interlineado*: y mealla). Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Con la fuerza de su juramento. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*), Yom Tob (*Gento*) Bonisac.
- [12] *Viernes*, día 7 de *adar* segundo (4 mar.), [semana de] la *parasá Wa-yicrá* (Lev. 1,1-5,26) (26 feb.-4 mar.). Reconoció Salomón Abuçhaq (*Salomón Abuzac*) que vendió carne, 2 corderos; subiendo el *veinteno* a 3 dineros; con la fuerza de su juramento. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Moisés ben Arama (*Mosse Arama*), Yosef Alhaquim (*Juce Alfaquín*).

¹³² Un Sento Gabay, judío d'Estella, figura como testigo en un registro del sello de Estella de fecha 1-mar.-1357 (v. *Doc. J.N.*, 4, 8-18); podría ser este mismo.

¹³³ Un Juce Alfaquín figura como testigo en un registro del sello de Estella fechado en 2-oct.-1353 (v. *Doc. J.N.*, 4, 6-25); podría ser este mismo.

[13] Reconoció Isaac Asayag (*Azac Azaya*) que vendió carne, 9 corderos, [en la semana de] la *parasá Saw* (Lev. 6,1-8,36) (5-11 mar.), por 18 sueldos, y no más, con la fuerza de su juramento; subiendo el *veinteno* a 11 dineros. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Sem Tob (*Sento*) Gabay, Isaac (*Azac*) Almacarén.

---

[14] Reconoció Salomón Abuçhaq (*Salomón Abuzac*) que vendió carne, 7 corderos, [en la semana de] la *parasá Saw* (Lev. 6,1-8,36) (5-11 mar.), por 15 sueldos, y no más, con la fuerza de su juramento; subiendo el *veinteno* a 9 dineros y mealla. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Isaac (*Azac*) Almacarén, Abraham Sarfati.

---

[15] Reconoció Salomón Abuçhaq (*Salomón Abuzac*) que vendió carne, 2 corderos, por Salomón, nuestro rabino, (*tachado: parasá Saw* por) [en la semana de] la *parasá Semini* (Lev. 9,1-11,47) (12-18 mar.), por 6 sueldos, y no más; subiendo el *veinteno* a 3 dineros y mealla. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Yom Tob (*Gento*) Nafarrillo¹³⁴, Sasón Asayag (*Sazón Azaya*)¹³⁵.

---

[16] Reconoció (*interlineado: R.*) Isaac, *zoldero*¹³⁶, que vendió carne, 7 corderos, por 15 sueldos, [en la semana de] la *parasá Semini* (Lev. 9,1-11,47) (12-18 mar.); subiendo el *veinteno* a 9 dineros; y no vendió más. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Salomón ha-Leví (*Salomón Leví*), Abraham ben Bolat (*Abraham Enbolat*).

---

[17] Reconoció Salomón Abuçhaq (*Salomón Abuzac*) que vendió carne, 3 corderos, el día 28 de *adar* segundo (25 mar.), [semana de] la *parasá Tazria* (Lev. 12,1-13,59) (19-25 mar.) por 7 sueldos, y no más, con la fuerza de su juramento; subiendo el *veinteno* a 4 dineros. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Moisés bar Yosef ben Bolat (*Mosse Enbolat*), Abraham Sarfati.

---

¹³⁴ En unas cuentas del tesorero del reino de 1333 figura un Gento Nafarrieyllo; v. *Doc. J.N.*, 1, 263-335.

¹³⁵ Un Saçon Açaya, judío, argentero, figura como testigo en un registro del sello de Pamplona fechado en 19-mar.-1354 (v. *Doc. J.N.*, 4, 2-45); quizá sea este mismo.

¹³⁶ Este vocablo, *zoldero*, que sale abundantemente en este documento y en el siguiente, parece designar un cargo, quizá equivalente al sisero, cobrador de la sisa; por otro lado, según he podido comprobar, este Isaac, *zoldero*, es Isaac Asayag (*Azac Azaya*).

[18] Reconoció Hayyim (*Vitas*) Xaitilla que vendió carne, 3 corderos, el día 28 de *adar* segundo (25 mar.), [semana de] la *parasá Tazría* (Lev. 12,1-13,59) (19-25 mar.), por 7 sueldos, y no más, con la fuerza de su juramento; subiendo el *veinteno* a 4 dineros. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Abraham ha-Leví (*Abraham Leví*)¹³⁷, Abraham ben Pesat (*Abraham Evenpesat*)¹³⁸.

[19] Reconoció Isaac Asayag (*Azac Azaya*) que vendió carne, 9 corderos, el día 28 de *adar* (*interlineado*: segundo) (25 mar.), [semana de] la *parasá Tazría* (Lev. 12,1-13,59) (19-25 mar.), por 20 sueldos, y no más, con la fuerza de su juramento; subiendo el *veinteno* a 1 sueldo; además, el día 6 de *nisán* (1 abr.), [semana de] la *parasá Mesorá* (Lev. 14,1-15,33) (26 mar.-1 abr.), reconoció que vendió carne, 9 corderos, por (*tachado*: 15 sueldos) 25 sueldos; subiendo el *veinteno* a 15 dineros; y no más, con la fuerza de su juramento. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Abraham ha-Leví (*Abraham Leví*), Salomón ha-Leví (*Salomón Leví*).

[folio 4r]

[20] [Semana de la *parasá*] *Ajaré mot* (Lev. 16,1-18,30) (2-8 abr.), que es víspera de Pascua.

Reconoció Isaac Asayag (*Azac Azaya*) que vendió carne, 19 corderos, [en la] víspera de la Pascua, 14 de *nisán*, con la fuerza de su juramento; además, 6 corderos en los días intermedios de la Pascua (12-15 abr.)¹³⁹ [reconoció] que vendió, con la fuerza de su juramento, y no más, por 60 sueldos; subiendo el *veinteno* a 3 sueldos. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Sem Tob (*Sento*) Gabay, Abraham ben Pesat (*Abraham Evenpesat*).

[21] [Semana de] la *parasá Quedosim* (Lev. 19,1-20,27) (16-22 abr.).

Reconoció Isaac Asayag (*Azac Azaya*) que vendió carne, 8 corderos, por 24 sueldos; subiendo el *veinteno* a 14 dineros; y no más, con la

¹³⁷ Un Abram Leui, judío d'Esteilla, figura como acreedor en un registro del sello de Pamplona fechado en 22-mar.-1363 (v. *Doc. J.N.*, 4, 13-6); quizá sea este mismo.

¹³⁸ Un Abram Enpessat, hijo de Abram físico, judíos d'Estella, figura como testigo en un registro del sello de Estella, de fecha 4-oct.-1378 (v. *Doc. J.N.*, 4, 35-25); quizá fueran, él o su padre, este mismo.

¹³⁹ La Pascua judía dura 8 días, siendo festivos el primero (o los dos primeros) y el último (o los dos últimos) días, y laborables los intermedios.

fuerza de su juramento. Lo reconoció y (*interlineado*: no) lo pagó ante nosotros. Yom Tob ben Cabia (*Gento Encave*)¹⁴⁰, Yosef Alcalahorri (*Juce Calahorri*)¹⁴¹.

[22] [Mes de] *iyyar* (*abr.-may.*) del año [5]122 (1362).

Nosotros los abajo firmantes, recibidores de los dineros de los cobradores del *veinteno* de nuestro señor el rey –¡que viva!–, reconocemos que hemos recibido de Abraham Alhaquim (*Abraham Alfaquín*) y de Judá (*Judas*) Sarfati 10 sueldos, 9 dineros y mealla que cobraron del *artículo* de la carne desde el día primero de *caresma* (2 *mar.*) hasta (*tachado*: el día) 8 días después de la *Pascua de caresma* (*Pascua cristiana*), que es el día 1 del mes de *iyyar* de nuestro cómputo (26 *abr.*). Y para que les sirva de prueba, firmamos con nuestros nombres aquí. Yom Tob ben Bolat (*Gento Enbolat*), Yosef (*Juce*) Matascón.

[23] Reconoció Isaac Asayag (*Azac Azaya*) que vendió carne, 6 corderos, por 18 sueldos, y no más, ni él ni otro por él, con la fuerza de su juramento, en [la semana de] la *parasá Emor el ha-kohanim* (Lev. 21,1-24,23) (23-29 *abr.*); subiendo el *veinteno* a 11 dineros. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Salomón ha-Leví (*Salomón Leví*), Isaac ben Soeb (*Azac Enxoeb*).

[24] *Mayo.Mayo.*

Reconoció Isaac Asayag (*Azac Azaya*) que vendió carne, 19 corderos, desde el domingo de [la semana de] la *parasá Be-har Sinai* (Lev. 25,1-26,2) (1 *may.*) hasta el viernes de [la semana de] la *parasá Be-jucotay* (Lev. 26,3-34), que es el día 18 de *iyyar* (13 *may.*). Esto (*interlineado*: reconoció que) vendió, con la fuerza de su juramento, y no más, ni él ni otro por él; subiendo el *veinteno* a 2 sueldos y 9 dineros. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Abraham Sarfati, Salomón Oficial¹⁴².

¹⁴⁰ Un Gento Encave, judío d'Estella, figura como testigo en un registro del sello de Estella fechado en 11-en.-1369 (v. *Doc. J.N.*, 4, 15-3); quizá sea este mismo.

¹⁴¹ Un Juce Calahorri, judío, figura como testigo en varios registros del sello de Pamplona del año 1363 (v. *Doc. J.N.*, 4, 13-3, 8, 28); podría ser este mismo.

¹⁴² Un Salomón Oficial figura en un registro de cuentas de 1350 (v. *Doc. J.N.*, 2, 340-347); quizá sea este mismo.

[25] Reconoció Salomón Abuçhaq (*Salomón Abuzac*) que vendió carne, 11 corderos, desde el domingo de [la semana de] la *parasá Be-har Sinai* (Lev. 25,1-26,2) (*1 may.*) hasta el viernes de [la semana de] la *parasá Be-jucotay* (Lev. 26,3-34), que es el día 18 de *yyar* (*13 may.*). Reconoció que vendió esto, con la fuerza de su juramento, y no más, ni él ni otro por él, por 32 sueldos; subiendo el *veinteno* a 19 dineros. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Samuel ben Pesat (*Samuel Evenpesat*), Jacob Almacarén.

---

[26] [Semana de la *parasá*] *Ba-midbar* (Núm. 1,1-4,20) (*14-20 may.*). Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconoció Isaac Asayag (*Azac Azaya*) que vendió carne, 23 corderos y 1 cabrón, desde el domingo de [la semana de] la *parasá Ba-midbar* (Núm. 1,1-4,20) (*15 may.*) hasta el viernes de [la semana de] la *parasá Nasó* (Núm. 4,21-7,89), que es el día 27 de *mayo*, con la fuerza de su juramento, y no más, ni él ni otro por él, por 75 sueldos; subiendo el *veinteno* a 3 sueldos y 9 dineros. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Yosef bar Judá Matascón (*Juce Matascón*), Sem Tob (*Sento*) Gabay.

---

[27] [Semana de la *parasá*] *Be-haalotejá* (Núm. 8,1-12,16) (*28 may.-3 jun.*). Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconoció Isaac Asayag (*Azac Azaya*) que vendió carne, 19 corderos, de [la semana de] la *parasá Be-haalotejá* (Núm. 8,1-12,16) (*28 may.-3 jun.*), con la fuerza de su juramento, y no más, ni él ni otro por él, por 60 sueldos; subiendo el *veinteno* a 3 sueldos. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Judá (*Judas*) Gota ¹⁴³, Yosef Alcalahorrí (*Juce Calahorrí*).

[folio 4v°]

[28] Reconoció Salomón Abuçhaq (*Salomón Abuzac*) ante nosotros, los testigos abajo firmantes, que vendió carne, 16 corderos, 1 carnero, 1 cabrón legalmente apto y 1 cabrón impuro, desde el domingo de [la semana de] la *parasá Nasó* (Núm. 4,21-7,89) (*22 may.*) hasta el viernes de [la semana de] la *parasá Selaj* (Núm. 13,1-15,41) (*10 jun.*), con la fuerza de su juramento, y no más, ni él ni otro por él, por 50 sueldos; subiendo el *veinteno* a 2 sueldos y 6 dineros. Lo reconoció y

---

¹⁴³ Un Judas Gota, judío d'Estella, figura como testigo en un registro del sello de Estella fechado en 11-jun.-1358 (v. *Doc. J.N.*, 4, 8-45); podría ser este mismo.

lo pagó ante nosotros. Moisés bar Yosef Zohar (*Mosse Evenzohar*), Yosef Nahmías (*Juce Namías*).

[29] Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconoció (*tachado*: S) Isaac Asayag (*Azac Azaya*) que vendió carne, 8 corderos y 5 cabrones, de [la semana de] la *parasá Selaj* (Núm. 13,1-15,41) (*4-10 jun.*), con la fuerza de su juramento, y no más, ni él ni otro por él, por 70 sueldos; subiendo el *veinteno* a 3 sueldos y 6 dineros. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Isaac bar Moisés ben Nataf (*Azac ben Nataf*), Judá (*Judas*) Gota.

[30] Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconoció Isaac Asayag (*Azac Azaya*) que vendió carne, 7 cabrones legalmente aptos y 3 impuros y 3 corderos, de [la semana de] la *parasá Córax* (Núm. 16,1-18,32) (*11-17 jun.*), con la fuerza de su juramento, y no más, ni él ni otro por él, por 65 sueldos; subiendo el *veinteno* a 3 sueldos y 3 dineros. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Yom Tob Alcaraní (*Gento Alcaraní, Alcaraví o Alcarauy*)¹⁴⁴, Yosef (*Juce*) Alcalahorri.

[31] Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconoció Salomón Abuçhaq (*Salomón Abuzac*) que vendió carne, 2 corderos y 1 buey, desde [la semana de] la *parasá Córax* (Núm. 16,1-18,32) (*11-17 jun.*) hasta el viernes de [la semana de] la *parasá Pará adumá* (Núm. 19.1-22,1) (*24 jun.*), con la fuerza de su juramento, y no más, ni él ni otro por él, por 35 sueldos; subiendo el *veinteno* a (*tachado*: 8) 21 dineros. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Abraham Sarfati, Isaac ben Soeb (*Azac Enxoeb*).

[32] Nosotros, los abajo firmantes, recibimos de Abraham Alhaquim (*Abraham Alfaquín*) y de Judá (*Judas*) Sarfati, cobradores del *veinteno* del artículo de la carne, 23 sueldos que cobraron desde 8 días después de la *Pascua de Caresma* (*Pascua cristiana*) (*26 abr.*) hasta el martes después de *San Johan* (*28 jun.*). Y para que les sirva de prueba, firmamos con nuestros nombres aquí. Yom Tob ben Bolat (*Gento Enbolat*), Yosef (*Juce*) Matascón.

¹⁴⁴ Un Jento Alcaruy, judío de Pamplona, figura como acreedor en un registro del sello de Pamplona fechado en 17-abr.-1369 (v. *Doc. J.N.*, 4, 14-106); quizá sea este mismo.

[33] *Julio*; día 8 [del mes] de *tammuz* (1 jul.). Debe el *zoldero* de [la semana de la *parasá*] *Pará adumá* (Núm. 19,1-22,1) (18-24 jun.). Pagó.

---

[34] [Semana de] la *parasá Wa-yar Balac* (Núm. 22,2-25,9) (25 jun.-1 jul.). Viernes, que es el (*tachado*: 1 de julio) primer día de julio.

---

[35] [Semana de] la *parasá Pinjás* (Núm. 25,10-30,1) (2-8 jul.). Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconoció (*tachado*: s) Isaac Asayag (*Azac Azaya*) que vendió carne, 17 cabrones, 1 carnero legalmente apto, 2 bueyes legalmente aptos y 7 cabrones impuros, desde [la semana de] la *parasá Pará adumá* (Núm. 19,1-22,1) (18-24 jun.) hasta el viernes de [la semana de] la *parasá Pinjás* (Núm. 25,10-30,1), que es el día 8 de julio, con la fuerza de su juramento, y no más, ni él ni otro por él, por (*tachado*: 17 libras) 11 libras y 10 sueldos; subiendo el *veinteno* a 11 sueldos y 6 dineros. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Yom Tob ben Cabia (*Gento Encave*), Yosef (*Juce*) Alcalahorrí.

---

[36] [Semana de la *parasá*] *Mattot* (Núm. 30,2-32,42) (9-15 jul.). Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconoció Salomón Abuçhaq (*Salomón Abuzac*) que vendió carne, 3 corderos, 2 cabrones, y una ternera, desde el domingo de [la semana de] la *parasá Balac* (Núm. 22,2-25,9) (26 jun.) hasta el viernes de [la semana de] la *parasá Mattot* (Núm. 30,2-32,42) (15 jul.), con la fuerza de su juramento, y no más, ni él ni otro por él, por 35 sueldos; subiendo el *veinteno* a 21 dineros. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Yosef (*Juce*) Matascón, Yom Tob Alcaraní (*Gento Alcaraní, Alcaraví o Alcarauy*).

[folio 5r]

[37] Nosotros, los abajo firmantes, recibimos de Abraham Alhaquim (*Abraham Alfaquín*) y de Judá (*Judas*) Sarfati 13 sueldos y 3 dineros del [*veinteno* del] *artículo* de la carne que cobraron desde el martes después de *San Johan* (28 jun.) hasta mediados de julio. Y para que les sirva de prueba, firmamos con nuestros nombres aquí. Yom Tob

ben Bolat (*Gento Enbolat*) (*tachado*: Judá Sar.), Yosef (*Juce*) Matascón.

- [38] [Semana de] la *parasá Ele masé* (Núm. 33,1-36,13) (*16-22 jul.*).
 [Semana de la *parasá*] *Ele ha-debarim* (Dt. 1,1-3,22) (*23-29 jul.*).
 [Semanas de las *parasás*] *Wa-etjanán* (Dt. 3,23-7,11) (*30 jul.-5 ag.*) y
Équeb (Dt. 7,12-11,25) (*6-12 ag.*).

Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconoció Isaac Asayag (*Azac Azaya*) que vendió carne, 31 cabrones legalmente aptos y 8 impuros y 5 bueyes, desde [la semana de] la *parasá Mattot* (Núm. 30,2-32,42) (*9-15 jul.*) hasta el viernes de [la semana de] la *parasá Équeb* (Dt. 7,12-11,25) (*12 ag.*), con la fuerza de su juramento, y no más, ni él ni otro por él, por 16 libras y 10 sueldos; subiendo el *veinteno* a 16 sueldos y 6 dineros. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Moisés (*Mosse*) Cortez, Isaac (*Azac*) ben Nataf.

- [39] *Domingo* de [la semana de] la *parasá Reé* (Dt. 11,26-16,17), que es el día 14 de agosto.
- [40] Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconocieron Judá (*Judas*), zapatero, y Hayyim Leví Altamira (*Vitas Altamira*) que vendieron carne, (*interlineado*: 2) cabrones legalmente aptos, el jueves de [la semana de] la *parasá Équeb* (Dt. 7,12-11,25) (*11 ag.*), con la fuerza de su juramento, y no más, ni ellos ni otro por ellos, por 10 sueldos; subiendo el *veinteno* a 6 dineros. Lo reconocieron y lo pagaron ante nosotros. Abraham ha-Leví (*Abraham Leví*), Yom Tob ben Cabia (*Gento Encave*).
-

- [41] [Semana de] la *parasá Sofetim* (Dt. 16,18-21,9) (*20-26 ag.*).
 [Semana de] la *parasá Ki-tesé* (Dt. 21,10-25,19) (*27 ag.-2 sept.*).
 Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconoció Hayyim Leví [Altamira] (*Vitas Altamira*) que vendió carne, 5 cabrones legalmente aptos y 2 cabrones impuros, en [la semana de] la *parasá Sofetim* (Dt. 16,18-21,9) (*20-26 ag.*) y en [la semana de] la *parasá Ki-tesé* (Dt. 21,10-25,19) (*27 ag.-2 sept.*), por 17 sueldos (*tachado*: y 3 sueldos) (*interlineado*: y 6 dineros), con la fuerza de su juramento, y no vendió más, ni él ni otro por él; subiendo el *veinteno* a 10 dineros y mealla. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Sem Tob (*Sento*) Gabay, Yom Tob ben Cabia (*Gento Encave*).
-

- [42] [Semana de la] *parasá We-hayá ki-tabó* (Dt. 26,1-29,8) (3-9 sept.).
 Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconoció Isaac Asayag (*Azac Azaya*) que vendió carne, 30 cabrones legalmente aptos, 11 cabrones impuros, 1 buey legalmente apto y 3 carneros legalmente aptos, desde el domingo de [la semana de] la *parasá (tachado: Équeb) (interlineado: Reé)* (Dt. 11,26-16,17) (14 ag.) hasta el viernes de [la semana de] la *parasá Tabó* (Dt. 26,1-29,8), que es el día 9 de *setembre*, con la fuerza de su juramento, y no más, ni él ni otro por él, por 12 libras y 5 sueldos; subiendo el *veinteno* a 12 (*tachado: libras*) sueldos y 3 dineros. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Yosef (*Juce*) Matascón, Judá (*Judas*) Gota.

[folio 5v°]

- [43] Nosotros, los abajo firmantes, entregamos a Yom Tob (?).
 Nosotros, los abajo firmantes, recibimos de Abraham Alhaquim (*Abraham Alfaquín*) y de Judá (*Judas*) Sarfati, cobradores del *veinteno* del *artículo* de la carne, que cobraron desde la mitad de *julio* hasta el día 9 del mes de *setembre* 30 sueldos menos mealla. Y para que les sirva de prueba, firmamos con nuestros nombres aquí. Yom Tob ben Bolat (*Gento Enbolat*) Yosef (*Juce*) Matascón.

-
- [44] [Semana de la *parasá*] *Atem nissabim* (Dt. 29,9-30,20) (10-16 sept.).
 Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconoció Hayyim Leví Altamira (*Vitas Altamira*) que vendió carne, 9 cabrones legalmente aptos y 4 impuros, y además, 1 carnero legalmente apto y 1 cabrón que los degolló Samuel ben Pesat (*Samuel Evenpesat*) desde el domingo de [la semana de] la *parasá Tabó* (Dt. 26,1-29,8) (4 sept.) y en [la semana de la *parasá*] *Nissabim* (Dt. 29,9-30,20) (10-16 sept.), por 50 sueldos, y no más, con la fuerza de su juramento, ni él ni otro por él; subiendo el *veinteno* a 2 sueldos y 6 dineros. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. (*tachado: Tob Asayag*) Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*), Salomón Oficial.

-
- [45] [Semana de] la *parasá Wa-yélej* (Dt. 31,1-30) (17-19 sept.).
 [Semana de] la *parasá Haazinu* (Dt. 32,1-52) (24-28 sept.).
Domingo, 2 días antes de las Cabañuelas, que es 3 días después de *San Miguel* (2 oct.).
-

[46] Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconocieron Judá (*Judas*), zapatero, y Hayyim Leví [Altamira] (*Vitas Altamira*) que vendieron carne, 25 cabrones legalmente aptos y 11 cabrones impuros, de [las semanas de] las *parasás Wa-yélej* (Dt. 31,1-30) (17-19 sept.) y *Haazinu* (Dt. 32,1-52) (24-28 sept.) (*tachado*: y *Berajá* –Dt. 33,1-34,12– hasta el día) y en la semana de las Cabañuelas (1-7 oct.), por 6 libras y 5 sueldos, y no más, con la fuerza de su juramento, ni ellos ni otro por ellos; subiendo el *veinteno* a 6 sueldos y 3 dineros. Lo reconocieron y lo pagaron ante nosotros. Abraham ben Pesat (*Abraham Evenpesat*), Jacob bar Isaac Naamán (*Jacob Naamán*).

---

[47] Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconoció Isaac Asayag (*Azac Azaya*) que vendió carne, 37 cabrones y carneros, 11 cabrones impuros [y] 6 bueyes, de [las semanas de] las *parasás Nissabim* (Dt. 29,9-30,20) (10-16 sept.), *Wa-yélej* (Dt. 31,1-30) (17-19 sept.) y *Haazinu* (Dt. 32,1-52) (24-28 sept.), la semana de las Cabañuelas (1-7 oct.), y [en las semanas de las *parasás*] *Beresit* (Gén. 1,1-6,8) (8-14 oct.) (véase n. 151 de este mismo documento) y *Nój* (Gén. 6,9-11,32) (15-21 oct.) hasta el viernes (*interlineado*: de [la semana de la *parasá*] *Nój*) (21 oct.), por 19 libras, y no más, con la fuerza de su juramento, ni él ni otro por él; subiendo el *veinteno* a 19 sueldos. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Yosef (*Juce*) Matascón, Salomón Gota.

[folio 6r]

[48] Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconoció Judá (*Judas*), zapatero, que vendió carne, 16 cabrones legalmente aptos y 5 impuros, desde [la semana de] la *parasá Beresit* (Gén. 1,1-6,8) (8-14 oct.) hasta el viernes de [la semana de] la *parasá Nój* (Gén. 6,9-11,32) (21 oct.), por (*tachado*: 60 sueldos) (*interlineado*: 75 sueldos), y no más, con la fuerza de su juramento, ni él ni otro por él; subiendo el *veinteno* a 3 sueldos y 9 dineros. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Moisés bar Yosef ben Bolat (*Mosse Enbolat*), Yom Tob (*Gento*) Bonisac.

---

[49] Nosotros, los abajo firmantes, recibimos de Abraham Al[haquim] (*Abraham Alfaquín*) y de Judá (*Judas*) Sarfati, cobradores del *veinteno* del artículo de la carne, que cobraron (*interlineado*: desde el día 9)

del mes de *setembre* 31 sueldos y 6 dineros hasta el día 24 del mes de *otobre*. Y para que les sirva de prueba, firmamos con nuestros nombres aquí. “Desde el día 9”, entre líneas. Yom Tob ben Bolat (*Gento Enbolat*), Yosef (*Juce*) Matascón.

[50] [Semana de la] *parasá Lej lejá* (Gén. 12,1-17,27) (22-28 oct.).

Ante nosotros, los testigos [abajo] firmantes, reconoció Isaac Asayag (*Azac Azaya*) que vendió carne, 8 bueyes, 7 cabrones legalmente aptos y 4 cabrones impuros, desde el domingo de [la semana de] la *parasá Lej lejá* (Gén. 12,1-17,27) (23 oct.) [y en las semanas de las *parasás*] *Wa-yerá* (Gén. 18,1-22,24) (29 oct.-4 nov.), *Jayyé* (Gén. 23,1-25,18) (5-11 nov.), *Toledot* (Gén. 25,19-28,9) (12-18 nov.), *Wa-yesé* (Gén. 28,10-32,3) (19-25 nov.) hasta el domingo de [la semana de la *parasá*] *Wa-yislaj* (Gén. 32,4-36,42) (27 nov.), por 18 libras, y no más, con la fuerza de su juramento, ni él ni otro por él; subiendo el *veinteno* a 18 sueldos. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Salomón bar Abraham Macho (*Salomón Macho*), Salomón bar Isaac Gota (*Salomón Gota*).

[51] Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconocieron Hayyim Leví Altamira (*Vitas Altamira*) y Judá (*Judas*), zapatero, que vendieron carne, 7 cabrones legalmente aptos, 4 impuros y 2 bueyes impuros, desde el domingo de [la semana de] la *parasá Lej* (Gén. 12,1-17,27) (23 oct.) [y en las semanas de las *parasás*] *Wa-yerá* (Gén. 18,1-22,24) (29 oct.-4 nov.), *Jayyé* (Gén. 23,1-25,18) (5-11 nov.), *Toledot* (Gén. 25,19-28,9) (12-18 nov.), *Wa-yesé* (Gén. 28,10-32,3) (19-25 nov.) (*interlineado*: hasta el domingo de [la semana de la *parasá*] *Wa-yislaj* (Gén. 32,4-36,42) (27 nov.)), por 48 sueldos, y no más, ni ellos ni (*tachado*: por él) otros por ellos (*interlineado*: con la fuerza de su juramento); subiendo el *veinteno* a 2 sueldos y 5 dineros. Lo reconocieron y lo pagaron ante nosotros. Además, reconoció que vendió Hayyim Leví Altamira (*Vitas Altamira*) que vendió (*sic, repetido*) carne, 3 cabrones legalmente aptos y 1 impuro, en esas semanas citadas, por 15 sueldos, con la fuerza de su juramento, y no más, ni él ni otro por él; subiendo el *veinteno* a (*tachado*: 9) 9 dineros. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Además, reconoció Judá (*Judas*), zapatero, que vendió carne, 5 cabrones legalmente aptos [y] 6 impuros, de las semanas citadas, por 25 sueldos, y no más, con la fuerza de su juramento, ni él ni otro por él; subiendo el *veinteno* a 15 dineros.

Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*), Salomón Habo.

---

[52] Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconoció Moisés Calahorrano (*Mosse de Calahorra*)¹⁴⁵ que vendió carne, 2 cabrones legalmente aptos, en [la semana de] la *parasá Wa-yesé* (Gén. 28,10-32,3) (19-25 nov.), por 6 sueldos y 6 dineros, y no más, con la fuerza de su juramento, ni él ni otro por él; subiendo el *veinteno* a 4 dineros. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*), Salomón Habo.

---

[53] [Semana de] la *parasá Wa-yislaj* (Gén. 32,4-36,42) (26 nov.-2 dic.).

[folio 6v°]

Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconoció Judá (*Judas*), zapatero, que vendió carne, 4 cabrones legalmente aptos (*tachado: t*) y 3 impuros, de [las semanas de] las *parasás Wa-yislaj* (Gén. 32,4-36,42) (26 nov.-2 dic.), *Wa-yéseb* (Gén. 37,1-40,23) (3-9 dic.), *Mi-ques* (Gén. 41,1-44,17) (10-16 dic.), *Wa-yiggás* (Gén. 44,18-47,27) (17-23 dic.), *Waijí* (Gén. 47,28-50,26) (24-30 dic.), *Semot* (Ex. 1,1-6,1) (31 dic.-6 en. 1363) hasta el domingo de [la semana de la *parasá*] *Wa-erá* (Ex. 6,2-9,35) (8 en. 1363), por 20 sueldos, con la fuerza de su juramento, y no más, ni él ni otro por él; subiendo el *veinteno* a 12 dineros. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Sem Tob (*Sento*) Gabay, Yom Tob bar Samuel ben Cabia (*Gento Encave*).

---

[54] Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconoció Hayyim Leví Altamira (*Vitas Altamira*) que vendió carne, 8 cabrones legalmente aptos, 1 buey impuro y 1 cabrón impuro de [las semanas de] las *parasás Wa-yislaj* (Gén. 32,4-36,42) (26 nov.-2 dic.), *Wa-yéseb* (Gén. 37,1-40,23) (3-9 dic.), *Mi-ques* (Gén. 41,1-44,17) (10-16 dic.), *Wa-yiggás* (Gén. 44,18-47,27) (17-23 dic.), *Waijí* (Gén. 47,28-50,26) (24-30 dic.), *Semot* (Ex. 1,1-6,1) (31 dic.-6 en. 1363) hasta el domingo de [la semana de la *parasá*] *Wa-erá* (Ex. 6,2-9,35) (8 en. 1363), por 25 sueldos, con la fuerza de su juramento, y no más, ni él ni otro por él; subiendo el *veinteno* a 15 dineros. Lo reconoció y lo pagó ante (*inter-*

---

¹⁴⁵ Un Mosse de Calahorra figura como testigo en un registro del sello de Estella de fecha 14-mar.-1347 (v. *Doc. J.N.*, 4, 6-34); podría ser este mismo.

lineado: nosotros). Sem Tob (*Sento*) Gabay, Yom Tob ben Cabia (*Gento Encave*).

---

[55] Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconoció Moisés Abuçhaq (*Mosse Abuzac*) que vendió carne, 1 buey legalmente apto, 1 cabrito, 1 cordero y 5 cabrones legalmente aptos y 4 impuros, de [las semanas de] las *parasás Semot* (Ex. 1,1-6,1) (*31 dic.-6 en. 1363*), *Wa-erá* (Ex. 6,2-9,35) (*7-13 en.*), *Bo* (Ex. 10,1-13,16) (*14-20 en.*), *Be-sal-laj* (Ex. 13,17-17,16) (*21-27 en.*) hasta el miércoles de [la semana de la *parasá*] *Yitró* (Ex. 18,1-20,26) (*1 feb.*), por (*tachado*: 50) 50 sueldos, y no más, con la fuerza de su juramento, ni él ni otro por él; subiendo el *veinteno* a (*tachado*: 2) 2 sueldos y 6 dineros. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Además, 4 cabrones legalmente aptos que se los comió, no los vendió. Queda firme. Isaac Soeb (*Azac Enxoeb*), Abraham Asayag (*Abraham Azaya*)¹⁴⁶. Además pagó 5 dineros de la semana última.

---

[56] Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconoció Isaac Asayag (*Azac Azaya*) que vendió carne, 5 bueyes legalmente aptos, 4 cabrones legalmente aptos, 3 bueyes impuros, 1 cabrón impuro, 1 buey legalmente apto y 3 corderos, de [las semanas de] las *parasás Wa-yislaj* (Gén. 32,4-36,42) (*26 nov.-2 dic.*), *Wa-yéseb* (Gén. 37,1-40,23) (*3-9 dic.*), *Mi-ques* (Gén. 41,1-44,17) (*10-16 dic.*), *Wa-yiggás* (Gén. 44,18-47,27) (*17-23 dic.*), *Waijí* (Gén. 47,28-50,26) (*24-30 dic.*), *Semot* (Ex. 1,1-6,1) (*31 dic.-6 en. 1363*), *Wa-erá* (Ex. 6,2-9,35) (*7-13 en.*), *Bo* (Ex. 10,1-13,16) (*14-20 en.*), *Be-sal-laj* (Ex. 13,17-17,16) (*21-27 en.*) hasta el miércoles de [la semana de la *parasá*] *Yitró* (Ex. 18,1-20,26), que es la víspera de la *Candelor* (*1 feb.*), por 12 libras y 15 sueldos, y no más, con la fuerza de su juramento, ni él ni otro por él; subiendo el *veinteno* a 12 sueldos (*tachado*: y 9, con falta de ortografía) y 9 dineros. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Yom Tob ben Cabia (*Gento Encave*), Yosef (*Juce*) Alcalahorrí.

---

[57] Ante nosotros, los testigos abajo (*interlineado*: firmantes), reconoció Sem Tob (*Sento*) Gabay que vendió medio buey [en la semana de] la *parasá Wa-yismá Yitró* (Ex. 18,1-20,26) (*28 en.-3 feb.*) por 20 sueldos,

---

¹⁴⁶ Un Abram Açaaya, costurero, judío, figura como testigo en un registro del sello de Pamplona fechado en 4-jun.-1368 (v. *Doc. J.N.*, 4, 14-12); y un Abraham Açaaya, judío d'Estella, es testigo en un registro del sello de Estella fechado en 11-may.-1369 (v. *Doc. J.N.*, 4, 15-1); quizá uno de ellos es este mismo, o son todos uno mismo.

y no más, con la fuerza de su juramento, ni él ni otro por él; subiendo el *veinteno* a 1 sueldo. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Yom Tob Alcaraní (*Gento Alcaraní, Alcaraví o Alcarauí*), Isaac ben Nataf (*Azac ben Nataf*).

[58] Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconoció Hayyim Leví [Altamira] (*Vitas Altamira*) que vendió carne, 2 cabrones legalmente aptos, 1 cordero y 4 cabrones impuros [en la semana de] la *parasá Wa-erá* (Ex. 6,2-9,35) (*7-13 en.*), con la fuerza de su juramento, y no más, ni él ni otro por él, por 8 sueldos; subiendo el *veinteno* a 5 dineros. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*), Salomón bar Isaac Gota (*Salomón Gota*).

[59] [Semana de la] *parasá Wa-yismá Yitró* (Ex. 18,1-20,26) (*28 en.-3 feb.*). Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconoció Judá (*Judas*), zapatero, que vendió carne, 4 corderos, desde el domingo de [la semana de] la *parasá Wa-yismá* (Ex. 18,1-20,26) (*29 en.*) hasta el jueves, día de la *Candelor* (*2 feb.*), por 6 sueldos y 8 dineros, y no más, con la fuerza de su juramento, ni él ni otro por él; subiendo el *veinteno* a 4 dineros. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Judá (*Judas*) Gota, Yosef (*Juce*) Alcalahorrí.

[folio 7r]

[60] Nosotros, los abajo firmantes, recibimos de Abraham Alhaquim (*Abraham Alfaquín*) y de Judá (*Judas*) Sarfati, del *artículo* de la carne, del *veinteno* de nuestro señor el rey -¡que viva!-, 42 sueldos y 5 dineros que cobraron desde el día 24 del mes de *otobre* hasta la *Candelor* (*2 feb.*). Y para que les sirva de prueba, firmamos con nuestros nombres aquí. Yom Tob ben Bolat (*Gento Enbolat*), Yosef (*Juce*) Matascón.

Se acabó el primer año.

[folios 7vº, 8r, 8vº, 9r, 9vº, 10r, 10vº, 11r, 11vº, 12r, 12vº blancos]

[fol. 13r]

[61] Reconoció R. Samuel que degolló para Isaac Asayag (*Azac Azaya*) 2 cabrones, 1 cordero y 1 buey desde *Santa Maria Candelera* (*2 feb.*)

hasta el día 22 de *adar* primero (17 feb.) del año [5]122 (1362); además, degolló para Salomón (*Salomón Abuzac*) 4 corderos desde (*tachado*: la citada) la citada *Santa María* hasta el día mencionado. Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

- [62] Además, reconoció que degolló 1 buey para Isaac (*interlineado*: Asayag) (*Azac Azaya*) en [la semana de] la *parasá Wa-yaqhel* (Ex. 35,1-38,20) (12-18 feb.); además, para Salomón Abuçhaq (*Salomón Abuzac*) un ternero cebado en [la semana de] la *parasá Wa-yaqhel* (Ex. 35,1-38,20) (12-18 feb.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

- [63] Además, degolló para el *zoldero* (*Azac Azaya*)¹⁴⁷, en [la semana de] la *parasá Ele pecudé* (Ex. 38,21-40,38) (19-25 feb.) 1 buey impuro y 1 buey legalmente apto. Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).
- [64] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Isaac Asayag (*Azac Azaya*) el jueves de [la semana de] la *parasá Pecudé* (Ex. 38,21-40,38) (24 feb.) 1 cordero y 1 cabrito, declara Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

- [65] Además, degollé el domingo de [la semana de] la *parasá Wa-yicrá* (Lev. 1,1-5,26) (27 feb.) 1 ternero cebado (*interlineado*: para Isaac) (*Azac Azaya*); además, el viernes (4 mar.), 2 corderos (*tachado*: para Isaac Asayag) (*interlineado*: para Judá –Judas–, zapatero). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
- [66] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 2 corderos para Isaac, el *çoldero* (*Azac Azaya*) [en la semana de] la *parasá Wa-yicrá* (Lev. 1,1-5,26) (26 feb.-4 mar.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).
- [67] Además, para Salomón ben Abuzhaq (*Salomón Abuzac*) 2 corderos (*tachado*: Salomón). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

- [68] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 9 corderos (*interlineado*: para el *çoldero*) [en la semana de] la *parasá Saw et-Aharón* (Lev. 6,1-8,36) (5-11 mar.); además, para Salomón ben Abuzhaq (*Salomón Abuzac*), 7 corderos, Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

- [69] [Semana de la *parasá*] *Seminí* (Lev. 9,1-11,47) (12-18 mar.). Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 2 corderos para Salomón, nuestro rabino, [en la semana de] la *parasá Seminí* (Lev. 9,1-11,47) (12-18 mar.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

¹⁴⁷ Véase n. 136 de este mismo documento.

[70] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para el *zoldero* [en la semana de] la *parasá Semini* (Lev. 9,1-11,47) (12-18 mar.) 7 corderos. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[71] [Semana de la *parasá*] *Tazría* (Lev. 12,1-13,59) (19-25 mar.). Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 4 corderos para el *çoldero* [en la semana de] la *parasá* (*tachado: Semini*) *Tazría* (Lev. 12,1-13,59) (19-25 mar.); además, para Salomón (*Salomón Abuzac*), 1 cordero; y además, para Hayyim Altamira (*Vitas Altamira*), 3 corderos. Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

---

[72] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé [en la semana de] la *parasá Tazría* (Lev. 12,1-13,59) (19-25 mar.) para el *çoldero* 1 cordero; además, para Salomón, carnicero (*Salomón Abuzac*), 2 corderos. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[73] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para el *çoldero* el jueves de [la semana de] la *parasá Tazría* (Lev. 12,1-13,59) (24 mar.) 3 corderos. Judá (*Judas*) Sarfati.

---

[74] Reconozco yo, el [abajo] firmante, que degollé para el *çoldero* el lunes de [la semana de] la *parasá Mesorá* (Lev. 14,1-15,33) (28 mar.) 3 corderos. Judá (*Judas*) Sarfati.

---

[75] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 7 corderos para el *çoldero* [en la semana de] la *parasá Zot tihyé* (Lev. 14,1-15,33) (26 mar.-1 abr.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

---

[76] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para el *zoldero* [en la semana de] la *parasá Ajaré mot* (Lev. 16,1-18,30) (2-8 abr.), que es la víspera de Pascua, 16 corderos, declara Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

[77] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 3 corderos para el *çoldero* [en la semana de] la *parasá Ajaré mot* (Lev. 16,1-18,30) (2-8 abr.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

[folio 13v°]

[78] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para el *çoldero* 3 corderos [en] los días intermedios de la Pascua ¹⁴⁸ (12-15 abr.) del año [5]122 (1362). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[79] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 3 corderos para el *çoldero* en los días intermedios de la Pascua (12-15 abr.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

---

[80] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 7 corderos para el *çoldero* [en la semana de] la *parasá Quedosim* (Lev. 19,1-20,27) (16-22 abr.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

---

[81] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 1 cordero para el *zoldero* el jueves de [la semana de] la *parasá Quedosim* (Lev. 19,1-20,27) (21 abr.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[82] Comienzo del mes de *iyyar* (26 abr.) del año [5]122 (1362).
Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé en [la semana de] la *parasá Emor* (Lev. 21,1-24,23) (23-29 abr.) 4 corderos, (*interlineado*: y no más), para Isaac Asayag (*Azac Azaya*). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[83] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 2 corderos para el *çoldero* [en la semana de] la *parasá Emor el ha-kohanim* (Lev. 21,1-24,23) (23-29 abr.). Además, 1 impuro. Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

---

[84] [Semana de la *parasá*] *Be-har* (Lev. 25,1-26,2) (30 abr.-6 may.).
Mayo.
Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para el *zoldero* 3 corderos en [la semana de] la *parasá Be-har Sinai* (Lev. 25,1-26,2) (30 abr.-6 may.), y no más, declara Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

¹⁴⁸ Véase n. 139 de este mismo documento.

- [85] [Semana de la *parasá*] *Be-har* (Lev. 25, 1-26,2) (30 abr.-6 may.). Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Salomón ben Abuzhaq (*Salomón Abuzac*) 3 corderos en [la semana de] la *parasá Be-har Sinai* (Lev. 25,1-26,2) (30 abr.-6 may.), y no más, declara Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
-
- [86] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé (*interlineado: 5*) corderos para el *çoldero* [en la semana de] la *parasá Be-har Sinai* (Lev. 25,1-26,2) (30 abr.-6 may.) y 1 impuro. Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).
-
- [87] [Semana de la *parasá*] *Im be-jucotay* (Lev. 26,3-34) (7-13 may.). Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 7 corderos para el *çoldero* [en la semana de] la *parasá Im be-jucotay* (Lev. 26,3-34) (7-13 may.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).
-
- [88] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para el *zoldero* 2 corderos [en la semana de] la *parasá Im be-jucotay* (Lev. 26,3-34) (7-13 may.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
-
- [89] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Salomón ben Abuzhaq (*Salomón Abuzac*) 7 corderos [en la semana de] la *parasá Im be-jucotay* (Lev. 26,3-34) (7-13 may.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
-
- [90] [Semana de la *parasá*] *Ba-midbar* (Núm. 1,1-4,20) (14-20 may.). Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para el *zoldero* 9 corderos y no más [en la semana de] la *parasá Be-midbar Sinai* (Núm. 1,1-4,20) (14-20 may.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
-
- [91] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 1 cabrón y 2 corderos para el *çoldero* [en la semana de] la *parasá Be-midbar Sinai* (Núm. 1,1-4,20) (14-20 may.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).
-
- [92] [Semana de la *parasá*] *Nasó* (Núm. 4,21-7,89) (21-27 may.). Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 7 corderos para el *çoldero* [en la semana de] la *parasá Nasó* (Núm. 4,21-7,89) (21-27 may.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

[93] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 5 corderos para el *zoldero* [en la semana de] la *parasá Nasó* (Núm. 4,21-7,89) (21-27 may.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

[folio 14r]

[94] Salomón Abuzhaq (*Salomón Abuzac*).
Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 8 corderos para Salomón ben Abuzhaq (*Salomón Abuzac*) [en la semana de] la *parasá Nasó* (Núm. 4,21-7,89) (21-27 may.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[95] [Semana de la *parasá*] *Be-haalotejá* (Núm. 8,1-12,16) (28 may.-3 jun.).
Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 12 corderos para el *zoldero* [en la semana de] la *parasá Be-haalotejá* (Núm. 8,1-12,16) (28 may.-3 jun.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[96] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 5 corderos para Salomón ben [A]buzhaq (*Salomón Abuzac*) [en la semana de] la *parasá Be-haalotejá* (Núm. 8,1-12,16) (28 may.-3 jun.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[97] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 7 corderos para el *çoldero* [en la semana de] la *parasá Be-haalotejá* (Núm. 8,1-12,16) (28 may.-3 jun.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

---

[98] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Salomón ben Abuzhaq (*Salomón Abuzac*) 1 carnero, 1 cabrón y 1 cabrón impuro. Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

---

[99] *Zoldero*. [Semana de] la *parasá Selaj lejá* (Núm. 13,1-15,41) (4-10 jun.).
Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 6 corderos [y] 5 cabrones para el *çoldero* [en la semana de] la *parasá Selaj lejá* (Núm. 13,1-15,41) (4-10 jun.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

---

[100] [Semana de] la *parasá Selaj lejá* (Núm. 13,1-15,41) (4-10 jun.). Salomón (*Abuzac*).

Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Salomón, carnicero (*Salomón Abuzac*), 3 corderos [en la semana de] la *parasá Selaj* (Núm. 13,1-15,41) (4-10 jun.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

[101] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para el *çoldero*, carnicero (*Azac Azaya*), 2 corderos [en la semana de] la *parasá Selaj* (Núm. 13,1-15,41) (4-10 jun.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[102] [Semana de la *parasá*] *Córaj* (Núm. 16,1-18,32) (11-17 jun.). *Zoldero*.

Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 7 cabrones legalmente aptos, 3 cabrones impuros y 3 corderos legalmente aptos para el *çoldero* [en la semana de] la *parasá Wa-yicaj Córaj* (Núm. 16,1-18,32) (11-17 jun.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

---

[103] [Semana de la *parasá*] *Córaj* (Núm. 16,1-18,32) (11-17 jun.). Salomón (*Abuzac*).

Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 2 corderos para Salomón ben Abuzhaq (*Salomón Abuzac*) [en la semana de] la *parasá Wa-yicaj Córaj* (Núm. 16,1-18,32) (11-17 jun.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[104] [Semana de] la *parasá Pará adumá* (Núm. 19,1-22,1) (18-24 jun.). *Zoldero* (*tachado*: lo debe). Pagó.

Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 8 cabrones legalmente aptos y 3 impuros para el *çoldero* (*tachado*: y para Salomón) [en la semana de] la *parasá Pará* (Núm. 19,1-22,1) (18-24 jun.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

---

[105] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 1 buey para Salomón ben Abuzhaq (*Salomón Abuzac*) [en la semana de] la *parasá Pará adumá* (Núm. 19,1-22,1) (18-24 jun.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

---

[106] Primer día de *julio*.

[En la semana de] la *parasá Wa-yar Balac* (Núm. 22,2-25,9) (25 jun.-1 jul.) degollé para Salomón (*Abuzac*) 1 cordero. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

[107] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 4 cabrones legalmente aptos y 2 impuros y 1 buey legalmente apto para Isaac, el *çoldero* (*Azac Azaya*), [en la semana de] la *parasá Wa-yar Balac* (Núm. 22,2-25,9) (25 jun.-1 jul.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

---

[108] Además, para Salomón, carnicero (*Salomón Abuzac*), 2 cabrones legalmente aptos. Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*). Lo debe Salomón.

[folio 14vº]

[109] [Semana de] la *parasá Pinjás* (Núm. 25,10-30,1) (2-8 jul.). Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 5 cabrones legalmente aptos y 1 carnero, 1 buey y 2 cabrones impuros para el *çoldero* [en la semana de] la *parasá Pinjás* (Núm. 25,10-30,1) (2-8 jul.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

---

[110] [Semana de] la *parasá Rasé ha-mattot* (Núm. 30,2-32,42) (9-15 jul.). Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 5 cabrones legalmente aptos, 1 cabrón impuro y 1 ternera legalmente apta para el *çoldero* [en la semana de] la *parasá Mattot* (Núm. 30,2-32,42) (9-15 jul.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

---

[111] Además, para Salomón, carnicero (*Salomón Abuzac*), 1 ternera. Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

---

[112] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Salomón, carnicero (*Salomón Abuzac*), 2 corderos [en la semana de] la *parasá Mattot* (Núm. 30,2-32,42) (9-15 jul.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[113] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para el *çoldero* 2 cabrones legalmente aptos y 1 impuro [en la semana de] la *parasá Mattot* (Núm. 30,2-32,42) (9-15 jul.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[114] [Semana de] la *parasá Ele masé* (Núm. 33,1-36,13) (16-22 jul.). Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 4 cabrones y 2 bueyes

para el *çoldero* [en la semana de] la *parasá Masé* (Núm. 33,1-36,13) (16-22 jul.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

[115] [Semana de la *parasá*] *Ele ha-debarim* (Dt. 1,1-3,22) (23-29 jul.). Degollé un cabrón impuro para el *zoldero*. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

[116] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 6 cabrones legalmente aptos y 1 impuro y 1 buey legalmente apto para el *çoldero* [en la semana de] la *parasá Ele ha-debarim* (Dt. 1,1-3,22) (23-29 jul.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

[117] [Semana de la *parasá*] *Wa-etjanán* (Dt. 3,23-7,11) (30 jul.-5 ag.). Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 6 cabrones legalmente aptos y 2 impuros y 1 buey legalmente apto para el *çoldero* [en la semana de] la *parasá Wa-etjanán* (Dt. 3,23-7,11) (30 jul.-5 ag.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

[118] [Semana de] la *parasá Équeb* (Dt. 7,12-11,25) (6-12 ag.). Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 1 carnero, 7 cabrones legalmente aptos y 2 impuros para el *çoldero* [en la semana de] la *parasá We-hayá équeb* (Dt. 7,12-11,25) (6-12 ag.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

[119] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 2 cabrones legalmente aptos para vender para Hayyim Leví Altamira (*Vitas Altamira*) [en la semana de] la *parasá We-hayá équeb* (Dt. 7,12-11,25) (6-12 ag.). Yom Tob Alhaquim (*Gento Alfaquín*)¹⁴⁹.

[120] [Semana de] la *parasá Reé* (Dt. 11,26-16,17) (13-19 ag.). Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 4 cabrones legalmente aptos, 2 carneros, 1 buey legalmente apto y 1 (*interlineado*: cabrón) impuro [en la semana de] la *parasá Reé* (Dt. 11,26-16,17) (13-19 ag.); yo para el *çoldero*. Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

[121] [Semana de la *parasá*] *Sofetim* (Dt. 16,18-21,9) (20-26 ag.). Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 9 cabrones legalmente aptos y 4 impuros para el *çoldero* y 1 [*¿ternera?*] legalmente apta y 1 impura para Hayyim Leví (*Vitas Altamira*) [en la semana de] la *parasá Sofetim* (Dt. 16,18-21,9) (20-26 ag.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

¹⁴⁹ Un don Gento Alfaquín, judeu d'Estela, figura como testigo en un registro del sello de Estella fechado en 7-sept.-1356 (v. *Doc. J.N.*, 4, 6-53); podría ser este mismo.

[folio 15r]

- [122] [Semana de la *parasá*] *Ki-tesé* (Dt. 21,10-25,19) (27 ag.-2 sept.). Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 9 cabrones legalmente aptos y 4 impuros para el *çoldero* [en la semana de] la *parasá Ki-tesé* (Dt. 21,10-25,19) (27 ag.-2 sept.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).
-
- [123] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 4 cabrones legalmente aptos y 1 impuro para Hayyim Leví (*Vitas Altamira*) [en la semana de] la *parasá Ki-tesé* (Dt. 21,10-25,19) (27 ag.-2 sept.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).
-
- [124] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 1 cabrón legalmente apto y 1 cabrón impuro para el *zoldero* [en la semana de] la *parasá Ki-tesé* (Dt. 21,10-25,19) (27 ag.-2 sept.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
-
- [125] [Semana de la *parasá*] *We-hayá ki-tabó* (Dt. 26,1-29,8) (3-9 sept.). Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 7 cabrones legalmente aptos, 1 carnero legalmente apto y 1 cabrón impuro para el *çoldero* [en la semana de] la *parasá We-hayá ki-tabó* (Dt. 26,1-29,8) (3-9 sept.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).
-
- [126] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 6 cabrones legalmente aptos y 1 impuro para Hayyim (*Vitas*) Altamira [en la semana de] la *parasá We-hayá ki-tabó* (Dt. 26,1-29,8) (3-9 sept.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).
-
- [127] [Semana de] la *parasá Nissabim* (Dt. 29,9-30,20) (10-16 sept.). Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 3 carneros legalmente aptos, 6 cabrones legalmente aptos [y] 2 cabrones impuros para el *çoldero* [en la semana de] la *parasá Nissabim* (Dt. 29,9-30,20) (10-16 sept.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).
-
- [128] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 3 cabrones legalmente aptos y 3 impuros para Hayyim (*Vitas*) Altamira [en la semana de]

la *parasá Nissabim* (Dt. 29,9-30,20) (10-16 sept.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

---

[129] [Semana de] la *parasá Wa-yélej* (Dt. 31,1-30) (17-19 sept.). Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 12 cabrones legalmente aptos, 2 carneros legalmente aptos [y] 5 cabrones impuros para el *çoldero* [en la semana de] la *parasá Wa-yélej* (Dt. 31,1-30) (17-19 sept.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

---

[130] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 5 cabrones legalmente aptos y 4 impuros para Judá (*Judas*) Castellano [en la semana de] la *parasá Wa-yélej* (Dt. 31,1-30) (17-19 sept.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

---

[131] [Semana de la *parasá*] *Haazinu* (Dt. 32,1-52) (24-28 sept.). Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 2 cabrones, 1 carnero, 1 vaca y 1 buey legalmente aptos y 1 cabrón impuro para el *çoldero* [en la semana de] la *parasá Haazinu* (Dt. 32,1-52) (24-28 sept.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

---

[132] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 7 cabrones legalmente aptos y 3 impuros para Judá (*Judas*) Castellano [en la semana de] la *parasá Haazinu* (Dt. 32,1-52) (24-28 sept.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

---

[133] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 3 cabrones legalmente aptos para Judá (*Judas*) Castellano y para Hayyim Leví Altamira (*Vitas Altamira*) [en la semana de] la *parasá Haazinu* (Dt. 32,1-52) (24-28 sept.). Yom Tob Asayag. (*Gento Azaya*).

---

[134] Domingo y lunes, víspera de *Sukkot* (*fiesta de las Cabañuelas*) (2 y 3 oct.) con la semana (de *Sukkot*, se entiende)¹⁵⁰. Reconozco yo, el [abajo] firmante (*interlineado*: que degollé) 4 cabrones legalmente aptos y 2 impuros para Judá (*Judas*) Castellano y para Hayyim Leví Altamira (*Vitas Altamira*). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

¹⁵⁰ La festividad de las Cabañuelas (*Sukkot*), igual que la Pascua, dura 8 días, siendo festivos el primero (o los 2 primeros) y el último (o los 2 últimos) días y laborables los intermedios.

[folio 15v^o]

[135] Semana de *Sukkot* (*las Cabañuelas*) (1-7 oct.).

Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 5 cabrones legalmente aptos, 1 buey legalmente apto y 1 cabrón impuro para el *çoldero* [en la] semana de *Sukkot* (*las Cabañuelas*) (1-7 oct.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

---

[136] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 6 cabrones legalmente aptos y 2 impuros para Judá (*Judas*) Castellano [en la] semana de *Sukkot* (*las Cabañuelas*) (1-7 oct.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

---

[137] [Semana de] la *parasá Beresit* (Gén. 1,1-6,8) (8-14 oct.).¹⁵¹

Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 1 buey, 1 carnero, 5 cabrones legalmente aptos [y] 2 cabrones impuros para el *çoldero* [en la semana de] la *parasá Beresit* (Gén. 1,1-6,8) (8-14 oct.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

---

[138] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 9 cabrones legalmente aptos [y] 3 impuros para Judá (*Judas*), *çapatero*, [en la semana de] la *parasá Beresit* (Gén. 1,1-6,8) (8-14 oct.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

---

[139] [Semana de] la *parasá Nóaj* (Gén. 6,9-11,32) (15-21 oct.).

Yo, el abajo firmante, degollé 2 bueyes legalmente aptos y 1 buey impuro para el *çoldero* [en la semana de] la *parasá Nóaj* (Gén. 6,9-11,32) (15-21 oct.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

---

[140] Yo, el abajo firmante, degollé 6 cabrones y 1 carnero legalmente aptos y 2 cabrones impuros para Judá (*Judas*), *çapatero* [en la semana de] la *parasá Nóaj* (Gén. 6,9-11,32) (15-21 oct.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

---

¹⁵¹ Si, como dice el núm. 134, la fiesta de las Cabañuelas cayó este año en el 4 oct., esta semana de la *parasá Beresit* debería ser los días 15-21 oct., y así está en el calendario judío que manejo; y por tanto, las sucesivas *parasás* deberían correrse una semana del calendario cristiano respecto a lo aquí consignado. Pero entonces no encajaría el final del documento, que dice que el 2 feb., día de la Candelaria cayó en la semana de la *parasá Yitro*.

- [141] [Semana de] la *parasá Lej lejá* (Gén. 12,1-17,27) (22-28 oct.).
Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 2 cabrones legalmente aptos para Judá (*Judas*), *çapatero*, (*tachado*: y para Judá Al) y para Hayyim (*Vitas*) Altamira [en la semana de] la *parasá Lej lejá* (Gén. 12,1-17,27) (22-28 oct.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
-
- [142] [Semana de] la *parasá Wa-yerá elaw* (Gén. 18,1-22,24) (29 oct.-4 nov.).
Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 2 cabrones legalmente aptos para Judá, *zapatero*, y para Hayyim (*Vitas*) Altamira y 3 cabrones impuros [en la semana de] la *parasá Wa-yerá elaw* (Gén. 18,1-22,24) (29 oct.-4 nov.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
-
- [143] [Semana de la *parasá*] *Lej lejá* (Gén. 12,1-17,27) (22-28 oct.).
Reconozco yo, el abajo firmante, que degollamos (*sic*) 2 bueyes y 1 cabrón para el *çoldero* [en la semana de] la *parasá Lej lejá* (Gén. 12,1-17,27) (22-28 oct.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).
- [144] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 2 cabrones legalmente aptos y 4 impuros para Judá (*Judas*) Castellano [en la semana de] la *parasá Lej lejá* (Gén. 12,1-17,27) (22-28 oct.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).
-
- [145] [Semana de la *parasá*] *Wa-yerá* (Gén. 18,1-22,24) (29 oct.-4 nov.).
Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 2 bueyes y 1 cabrón para el *çoldero* [en la semana de] la *parasá Wa-yerá* (Gén. 18,1-22,24) (29 oct.-4 nov.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).
-
- [146] [Semana de] la *parasá Wa-yihyú* (Gén. 23,1-25,18) (5-11 nov.).
Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 1 buey para el *çoldero*, legalmente apto, [en la semana de] la *parasá Jayyé Sará* (Gén. 23,1-25,18) (5-11 nov.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).
-
- [147] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 2 cabrones legalmente aptos, 2 bueyes impuros y 1 cabrón impuro para Judá (*Judas*), *zapatero*, y para Hayyim (*Vitas*) Altamira [en la semana de] la *parasá Wa-yihyú* (Gén. 23,1-25,18) (5-11 nov.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

[folio 16r]

[148] [Semana de la] *parasá Toledot Isjac* (Gén. 25,19-28,9) (12-18 nov.). Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 2 bueyes y 3 cabrones legalmente aptos para el *çoldero* [en la semana de] la *parasá Toledot Isjac* (Gén. 25,19-28,9) (12-18 nov.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

---

[149] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 2 cabrones legalmente aptos y 2 impuros para Judá (*Judas*), *çapatero*, y para Hayyim (*Vitas*) Xaitilla 2 cabrones legalmente aptos y 1 impuro [en la semana de] la *parasá Toledot Isjac* (Gén. 25,19-28,9) (12-18 nov.). Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*).

---

[150] [Semana de] la *parasá Wa-yesé Yaacob* (Gén. 28,10-32,3) (19-25 nov.). Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 2 cabrones legalmente aptos, 4 cabrones impuros y 1 buey legalmente apto para el *zoldero* [en la semana de] la *parasá Wa-yesé Yaacob* (Gén. 28,10-32,3) (19-25 nov.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[151] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 1 cabrón legalmente apto para Judá (*Judas*), *zapatero*, [en la semana de] la *parasá Wa-yesé Yaacob* (Gén. 28,10-32,3) (19-25 nov.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[152] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 2 cabrones legalmente aptos para Hayyim Leví (*Vitas Altamira*) [en la semana de] la *parasá Wa-yesé Yaacob* (Gén. 28,10-32,3) (19-25 nov.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[153] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 2 cabrones legalmente aptos para Moisés Calahorrano (*Mosse de Calahorra*) [en la semana de] la *parasá Wa-yesé Yaacob* (Gén. 28,10-32,3) (19-25 nov.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[154] [Semana de] la *parasá Wa-yislaj* (Gén. 32,4-36,42) (26 nov.-2 dic.). Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 5 cabrones impuros, 1 buey impuro y 1 buey legalmente apto para el *zoldero* [en la semana

de] la *parasá Wa-yislaj* (Gén. 32,34-36,42) (26 nov.-2 dic.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[155] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 1 cabrón legalmente apto y 1 cabrón impuro para Judá (*Judas*), zapatero, [en la semana de] la *parasá Wa-yislaj* (Gén. 32,4-36,42) (26 nov.-2 dic.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[156] (*tachado*: Hayyim Leví). Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 5 cabrones legalmente aptos para Hayyim Leví (*Vitas Altamira*) [en la semana de] la *parasá Wa-yislaj* (Gén. 32,4-36,42) (26 nov.-2 dic.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[157] [Semana de] la *parasá Wa-yéseb Yaacob* (Gén. 37,1-40,23) (3-9 dic.). Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 1 cabrón legalmente apto y 2 bueyes legalmente aptos para el *zoldero* [en la semana de] la *parasá Wa-yéseb* (Gén. 37,1-40,23) (3-9 dic.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[158] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 2 cabrones legalmente aptos, 1 cabrón impuro y 1 buey impuro para Hayyim Leví (*Vitas Altamira*) [en la semana de] la *parasá Wa-yéseb* (Gén. 37,1-40,23) (3-9 dic.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[159] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 1 cabrón legalmente apto y 2 cabrones impuros para Judá (*Judas*), zapatero, [en la semana de] la *parasá Wa-yéseb* (Gén. 37,1-40,23) (3-9 dic.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[160] [Semana de] la *parasá Waijí mi-ques* (Gén. 41,1-44,17) (10-16 dic.). Reconozco yo que degollé para el *zoldero* 1 buey impuro. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[161] [Semana de] la *parasá Wa-yiggás* (Gén. 44,18-47,27) (17-23 dic.). Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para el *zoldero* 1 buey legalmente apto, 1 buey impuro, 2 cabrones legalmente aptos y 1 impuro. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

[folio 16v°]

[162] [Semana de] la *parasá Wa-yiggás* (Gén. 44,18-47,27) (17-23 dic.). Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Judá (*Judas*), [zapatero], 2 cabrones legalmente aptos. Tom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[163] [Semana de] la *parasá Waijí* (Gén. 47,28-50,26) (24-30 dic.). Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Hayyim (*Vitas Altamira*) 1 cabrón legalmente apto [en la semana de] la *parasá Waijí* (Gén. 47,28-50,26) (24-30 dic.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

[164] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para el *zoldero* [en la semana de] la *parasá Waijí* (Gén. 47,28-50,26) (24-30 dic.) 1 cabrón legalmente apto. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[165] [Semana de la *parasá*] *We-ele semot* (Ex. 1,1-6,1) (31 dic.-6 en. 1363).

Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Moisés ben Abuçhaq (*Mosse Abuzac*) 1 buey legalmente apto, 1 cabrito y 1 cordero [en la semana de] la *parasá Semot* (Ex. 1,1-6,1) (31 dic.-6 en. 1363). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

[166] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Moisés ben Abuçhaq (*Mosse Abuzac*) 3 cabrones legalmente aptos [y] 2 impuros [en la semana de] la *parasá We-ele semot* (Ex. 1,1-6,1), el jueves (5 en. 1363). Isaac (*Azac*) ben Nataf.

---

[167] [Semana de] la *parasá Wa-erá* (Ex. 6,2-9,35) (7-13 en.).

Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Hayyim (*Vitas*) Altamira 2 cabrones legalmente aptos, 1 cordero y 4 [cabrones] impuros [en la semana de] la *parasá Wa-erá* (Ex. 6,2-9,35) (7-13 en.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[168] (*tachado*: Moisés). Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Moisés ben Abuzhaq (*Mosse Abuzac*) 5 cabrones legalmente aptos y 3 impuros [en la semana de] la *parasá Wa-erá* (Ex. 6,2-9,35) (7-13 en.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

- [169] [Semana de] la *parasá Bo el-Paró* (Ex. 10,1-13,16) (14-20 en.).
Reconozco [yo], el abajo firmante, que degollé para el *zoldero* 1 buey legalmente apto (*tachado: parasá Wa-er*) [en la semana de] la *parasá Bo* (Ex. 10,1-13,16) (14-20 en.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
-
- [170] Además, para Moisés ben Abuzhaq (*Mosse Abuzac*), 1 cabrón legalmente apto. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
-
- [171] [Semana de] la *parasá Be-sal-laj* (Ex. 13,17-17,16) (21-27 en.).
Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para el *zoldero* 3 corderos legalmente aptos [en la semana de] la *parasá Be-sal-laj* (Ex. 13,17-17,16) (21-27 en.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
-
- [172] [Semana de] la *parasá Wa-yismá Yitró* (Ex. 18,1-20,26) (28 en.-3 feb.).
Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Judá (*Judas*), zapatero, 4 corderos desde el domingo de [la semana de] la *parasá Wa-yismá* (Ex. 18,1-20,26) (29 en.) hasta el jueves, día de *Santa María Candelor* (=Candelaria) (2 feb.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
- [173] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Sem Tob (*Sento*) Gabay 1 buey legalmente apto, la mitad para vender y la mitad de los propietarios de casa (= *jefes de familia*), 2 días antes de la *Candelor* (31 en.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
-

Se acabó el año, de la *Candelor* a la *Candelor* (2 feb. 1362-2 feb. 1363).

1363, febrero 2-diciembre 31.

Libro de la recaudación del veinteno de la carne, un impuesto real por el que se cobraba 1 dinero por cada 20 de carne vendida. Se registran en él las ventas de los carniceros o vendedores de carne y las matanzas de los matarifes judíos. Se recogen también las declaraciones de los recibidores del impuesto acerca del tributo cobrado.

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núms. 38 y 34.

Pub. Y. T. Assis-R. Magdalena, *Yehudé Nav.*, núms. 18 y 17, pp. 166-174 y 159-166.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 34.1-34.5 y 33.1-33.5.

[folio 1r]

ליברו דלא קוג'ידא דיל וואינטנו דלא קרנה קי קומאנצא פור לא קנדלור די שיש/נטא אי דוש.

[1] בפנינו עדים חתומי מטה הודה יהודה (אבוסחק: *tachado*) אושכף שמכר בשר (ט' טלאים: *tachado*) י"ו טלאים מיום דיוביש קנדילור די שישנטה אי דוש למניין הגוים עד יום ראשון מפרשת ויקהל ואלה פקודי שהוא יום חמישי במרצו. עו' מיום אשון פרש' ויקהל עד יום א' פרש' צו שהוא יום לזרו ט' טלאים שעולה הכל בששים דינרין ושנים דינרין ולא מכר יותר לא הוא ולא אחר בעדו בכח שבועתו שעולה הואיאינטינו שלשה דינרין ושלשה פרוטות הודה ופרע בפנינו יהודה גוטה יא"ע יוסף אלקלהורי.

[2] בפנינו עדים חתומי מטה הודה שם טוב גבאי שמכר מבשר רביע אחד משור ומבשר שור כשר ומבשר ב' שוורים טרפות מיום יוביש קנדילור עד יום א' ויקהל ואלה פקודי שהוא יום חמשי במרצו בעבור ששים דינרין בכח שבועתו ולא יותר לא הוא ולא אחר בעדו שעולה הואיאינטינו שלשה דינרין הודה ופרע בפנינו יוסף מטשקון יצחק ׳ן נטף יא"ע.

[3] בפנינו עדים חתומי מטה הודו שם טוב גבאי ומשה אלחכים ויצחק מדילין ויהודה אושכף וחיים שאיטיליאי שמכרו בשר ל"ד טלאים ועגלה קטנה מיום ה' פרש' צו עם שבוע של פסח ועו' יום ו' פרש' שמיני בעבור מאה דינרין ותשעה (ושבעה *sic, por*) דינרין ולא יותר בכח שבועתם לא הם ולא אחר בעדם שעולה הואיאינטינו חמשה דינרין וארבעה פשיטי' ופרוטה הודו ופרעו בפנינו יוסף מטשקון ששון בר' יום טוב אצייג יא"ע.

[4] בפנינו עדים חתומי מטה הודה יהודה צרפתי שגבה מאברהם צרפתי מארטיקלו י"ה קורדש שקנה מהקהל /מיואינטינו (*sic*) ארבעה דינרין ולא יותר שלמה הלוי יצחק ׳ן שעיב.

[5] אנו חתומי מטה קבלנו מר' אברהם אלחכים ומר' יהודה צרפתי גובי ארטיקלו הבשר אחד עשר דנרי' וששה פשי' ועו' מר' יהודה צרפתי ארבעה דנרי' שגבה ממכירת הקוראדאש ובעבור יהיה להם לראייה חתמנו שמותינו פה יום טוב בן בולאט יוסף מטשקון.

[6] בפנינו עדים חתומי מטה הודה יצחק אצייג שמכר מבשר נ' טלאים מיום קנדילור עד יום ה' פרש' בהעלותך ועוד שור כשר בעבור (שבעים: *tachado*) /מאה דינרין\ וחמשה /עשר\ דינרין ולא יותר בכח שבועתו לא הוא ולא אחר בעדו שעולה הויאינטינו חמשה דינרין ותשעה פשיטים הודה ופרע בפנינו. "שבעים" עבר עליו הקולמוס "מאה דינרין" "עשר" ביני שיטי. יצחק בן שעייב יום טוב ו' קביע.

[7] מודה אני החתום למטה שפרעתי (שלשה: *tachado*) /שנים\ דינרין ועשרה פשיטי /מיואינטינו\ לז' טלאים ועז כשר משבוע של שבועות ופרש' נשוא ופרש' בהעלותך. "מיואינטינו" ביני שיטי. פרעתיים בעבור שם טוב גבאי ויצחק ו' נטף ואני משה אלחכים.

[8] (מודה: *tachado*) בפנינו עדים חתומי מטה הודה שלמה פ'רנקו שמכר מבשר ו' טלאים מפרש' אמור ובחוקותי בעבור חמשה דינרין ולא יותר בכח שבועתו שעולה הויאינטינו שלשה פשי' הודה ופרע בפנינו יהודה בר' שמואל ו' זוהר יוסף ו' נחמיאש.

[9] בפנינו עדים חתומי מטה הודה חיים שאיטילייא שמכר מבשר טלה מפרש' בהר בעבור ג' ד' שעולה הויאינטינו שנים פשי' הודה ופרע בפנינו [...] (ilegible) יוסף מטשקון.

[folio 1v°]

[10] אנו חתומי מטה קבלנו מר' אברהם אלחכים ומר' יהודה צרפתי גובי הביאינטינו מהבשר תשעה דינרי' ובעבור יהיה להם /לראייה\ חתמנו שמותינו פה יוסף מטשקון יום טוב בן בולאט. וזה היא יום ראשון יוניו.

[11] בפנינו עדים חתומי מטה הודה משה אלחכים ושם טוב גבאי ויצחק ו' נטף שמכרו מבשר ארבעה עשר עזים כשרים ועשרה טלאים כשרים ומבשר שני עגלים קטנים

שהיה חלקם שלשה רביעים וחצי והשאר מבעלי בתים לאכילתם מפרש' שלח קרח חקת ובלק ופינחס עד יום א' פרש' מטות בעבור ששה ליטרין ולא יותר בכח שבועתם לא הם ולא אחר בעדם שעולה הויאינטינו ששה דינרין הודה ופרעו בפנינו יום טוב אצייג שלמה הלוי.

[12] בפנינו עדים חתומי מטה הודה יהודה אושכף שמכר מבשר עשרים ושנים טלאים ושנים עזים כשרים מפרש' צו שמיני ופרש' נשוא בהעלותך ופרש' שלח ופרש' קרח וחוקת בלק עד יום א' פרש' מטות בעבור ששים וחמשה דינרין ולא יותר בכח שבועתו לא הוא ולא אחר בעדו שעולה הויאינטינו שלשה דינרין ושלשה פשיט' הודה ופרע בפנינו יעקב אלמכראן אברהם צרפתי.

[13] אנו חתומי מטה מקבלי מעות הווינטינו מאדוננו המלך שיחיה מר' אברהם אלחכים ומר' יהודה צרפתי גובי הווינטינו (מהכ: *tachado*) מהבשר שקבלנו תשעה דנרין ושלשה פשיטין שגבו עד יום ש' מרטין בוליינט ובעבור יהיה להם לראייה חתמנו שמותינו פה יום טוב ו' בולאט יוסף מטשקון.

[14] בפנינו עדים חתומי מטה הודו ר' משה אלחכים ושם טוב גבאי ויצחק מדילין שמכרו מבשר שור וכבש מפרש' עקב ומפרש' ראה בעבור (ע"ז: *tachado*) שבעים ושבעה דינרין ולא יותר בכח שבועתם שעולה הויאינטינו שלשה דינרין ועשרה פשיט' הודו ופרעו בפנינו שלמה הלוי יצחק ו' שעיב.

[15] בפנינו עדים חתומי מטה הודה שלמה פ'רנקו שמכר ו' עזים וטלה וכבש /כשרים\ ועו' ב' עזים שמכר בחיים מפרש' עקב ראה ומפרש' שפטים ופרש' תצא ופרש' תבוא בעבור ק' ולא יותר בכח שבועתו לא הוא ולא אחר בעדו שעולה הויאינטינו חמשה דינרין הודה ופרע בפנינו יום טוב בר' שלמה אלקראני ז"ל אברהם ו' בלאט.

[16] בפנינו עדים חתומי מטה הודה יהודה (או)שכף שמכר מבשר ב' טלאים ועז כשרים בפרש' דברים בעבור [...] (*roto el doc.*) דינר' ולא יותר בכח שבועתו לא הוא ולא אחר בעדו שעולה הויאינטינו ששה פשיט' הודה ופרע בפנינו שלמה בר' חייא הלוי ס"ט שלמה בר' יצחק גוטה ז"ל.

[17] בפנינו עדים חתומי מטה הודה יצחק אצייג שמכר מבשר מ"ד טלאים ועז וכבש כשירים (*sic*) ועגל מרבק כשר מפרש' שלח עד יום א' פרש' ניצבים בעבור ו' ליט' ולא יותר בכח שבועתו לא הוא ולא אחר בעדו שעולה הויאינטינו עשרה דינרין הודה ופרע בפנינו.

[folio 2r]

[18] בפנינו עדים חתומי מטה הודה יעקב אושכף שמכר מבשר ז' עזים כשרים וב' טלאים כשרים מפרש' דברים ופרש' עקב ופרש' שפטים בעבור מ' דינ' ולא יותר בכח שבועתו לא הוא ולא אחר בעדו שעולה הוויאינטינו שנים דינרין הודה ופרע בפנינו יצחק ו' שעייב אברהם ו' פשאו.

[19] אנו חתומי מטה מקבלי מעות הוויאינטינו מאדוננו המלך שיחי' (מר' אברהם tachado: מודים שקיבלנו מר' אברהם אלחכים ויהודה צרפתי גובי הוויאינטינו מהבשר (תששה tachado: תשעה עשר דינרין וששה פשיטי' שגבו /מיום ש' מרטיין דולינט' עד ג' ימים מישיטינברי ובעבור יהיה להם לראייה חתמנו שמותינו פה יוסף מטשקון (אברהם ו' פשט tachado:). עו' קבלתי כ"ב פשי' יוסף מטשקון.

[20] אנו חתומי מטה מודים שמכרנו מבשר ט"ו עזים וחצי כשרי' (ועו' ה' שוורים וחצי וג' עגלים כשרים tachado: מיום א' פרש' שפטים עד יום א' פרש' נח ועו' באלו הפרשיות ה' שוורים וג' עגלים וחצי כשרים בעבור תשעה עשר ליט' ולא יותר בכח שבועתינו שעולה הוויאינטינו תשעה עשר דינרין ובעבור יהיה לראייה חתמנו שמותינו פה משה אלחכים יצחק ו' נטף. פרעו.

[21] בפנינו עדים חתומי מטה הודה שלמה אסיטרה שמכר מבשר ח' עזים כשרים בשבוע של סוכות ובפרש' בראשית בעבור חמשים דינרין ולא יותר בכח שבועתו לא הוא ולא אחר בעדו שעולה הוויאינטינו שנים דינרין וששה פשיט' הודה ופרע בפנינו שמואל בר' שאלתיאל ו' יחיון זלה"ה יום טוב ר' (sic) יוסף ו' קביע.

[22] בפנינו עדים חתומי מטה הודו יעקב אושכף וחיים אושכף שמכרו מבשר י"ב עזים כשרים ועגל קטון מפרש' ברכה ופרש' בראשית עד יום ג' נח בעבור שבעים ושלושה דינרין ולא יותר בכח שבועתם לא הם ולא אחרים בעדם שעולה הוויאינטינו שלשה דינרין ושמונה פשיטים הודו ופרעו בפנינו יצחק ו' שעייב אברהם ו' פשאו.

[23] אנו חתומי מטה מקבלי הוויאינטינו מאדוננו המלך שיחיה מודים שקבלנו מר' אברהם אלחכים ומר' יהודה צרפתי גובי הוויאינטינו מהבשר עשרים וחמשה דינרי' ושנים פשי' שגבו משלשה ימים מישיטינברי עד י"ב ימים מאובטוברי בעבור שיהיה להם לראייה חתמנו שמותינו פה יוסף מטשקון יום טוב בן בולאט.

[24] אנו חתומי מטה מודים שמכרנו מבשר י"ב עזים/ס' וד' כבשים כשרים וד' עגלים קטנים מיום א' פרש' נח עד יום ד' פרש' מקץ בעבור שבעה ליטרין וחמשה עשר דינרין ולא יותר בכח שבועתינו שעולה הוויאינטינו שבעה דינרין ותשעה פשיטי' ובעבור יהיה להם (*sic*) לראייה חתמנו שמותינו פה משה אלחכים יצחק ו' נטף.

[folio 2v°]

[25] בפנינו עדים חתומי מטה הודו חיים ויעקב אושכפים שמכרו מבשר ד' עזים כשרים בפרש' וירא בעבור עשרים דינרין ולא יותר בכח שבועתם לא הם ולא אחרים בעדם שעולה הוויאינטינו שנים עשר פשיטי' הודו ופרעו בפנינו משה בן בלאט ס"ט יוסף הלוי.

[26] בפנינו עדים חתומי מטה הודו חיים ויהודה אושכפים שמכרו מבשר י"ב עזים כשרים בפרש' תולדות ופרשת וישלח בעבור ששים דינרין ולא יותר בכח שבועתם לא הם ולא אחרים בעדם שעולה הוויאינטינו שלשה דינרין הודו ופרעו בפנינו משה בן בלאט ס"ט יוסף הלוי.

[27] בפנינו עדים חתומי מטה הודה יהודה אושכף שמכר עז (וגדי: *tachado*) /וגדי\ בפרש' ראה שפטים בעבור ששה דינרין וחצינולא יותר\ בכח שבועתו לא הוא ולא אחר בעדו שעולה הוויאינטינו ארבעה פשיטי' הודה ופרע בפנינו משה בן בלאט ס"ט יוסף הלוי.

[28] בפנינו עדים חתומי (מטה) הודה קוליו מיקלהורה שמכר מבשר (ט"ו: *tachado*) י' עזים כשרים בפרש' לך בעבור (נ': *tachado*) חמשים דינרין ולא יותר בכח שבועתו שעולה הוויאינטינו שנים דינרין וששה פשיטי' הודה ופרע בפנינו. עדים אברהם /בן ר' חייאל\ לוי ואברהם צרפתי.

[29] בפנינו עדים חתומי מטה הודה קוליו מיקלהורה שמכר מבשר ה' עזים כשרים בפרש' וירא בעבור שבעה עשר דינרין ולא יותר בכח שבועתו לא הוא ולא אחר בעדו שעולה הוויאינטינו עשרה פשיט' הודה ופרע בפנינו. עדים ששון אציג ויוסף נחמייאש.

[30] ער' קיבלתי ג' פשי' מר' יום טוב אלחכים מבשר שהביאו לו מילוגרון בעדו ה' ולא יותר.

[31] קנינו מיפפיר ופורגמינו ט' פשי' לעשות זה הקונטירס (*sic*).

[32] (אנו חתומי מטה מודים שק: *tachado*).

[33] אנו חתומי מטה מקבלי הויאינטינו מאדוננו המלך שיחי' מודים שקבלנו מר' אברהם אלחכים ויהודה צרפתי גובי הויאינטינו מהבשר חמשה עשר דינרין שגבו מי"ב ימים מיאובטוברי עד ח' ימים מידיזימרי ובעבור יהיה לראייה חתמנו שמותינו פה יוסף בר' יהודה זלה"ה מטשקון.

[folio 3r]

[34] (אנו עדים ח: *tachado*)

[35] אנו חתומי מטה מודים שמכרנו מבשר ט' עגלים קטנים בפרש' שמות בעבור ששה ליטר' ולא יותר בכח שבועתינו שעולה הויאינטינו ששה דינרין ובעבור שיהיה לראייה חתמנו שמותינו פה משה אלחכים יצחק ׳ן' נטף. שהוא יום אחרון של דיזימברי משנת קכ"ד ל'.

[36] מודה אני החתום למטה שקיבלתי מיבון מיפנפלונה מד' עזים כשרים ומקוליו דיקלהורה מיום אחד מפרש' תולדות /שלשה\ עשרה פשיטי' ובעבור יהיה לראייה חתמתי שמי פה יום טוב אציג.

[37] אנו חתומי מטה מקבלי הביאינטינו מאדוננו המלך ירו"ה מודים שקבלנו מר' אברהם אלחכים ומר' יהודה צרפתי גובי הביאינטינו מהבשר שבעה דינר' ופשוט מיום שמונה ימים מחדש דיזימברי (*sic*) עד יום אחרן (*sic*) מזימברי (*sic*) הנז' שבשנת קכ"ד ל' ובעבור שיהיה לראייה חתמנו שמותינו פה יוסף מטשקון.

[folio 3v°]

אישתי איד איל ליברו דילה קוג'ידרה דיל ויאניטינו קי קומיינצד אין ש' מריאה קנדילור די אנו די שישנטה אי דוש למניין הגוים ולמניינינו קכ"ג.
 [38] מודה אני החתום למטה ששחטתי ליהודה צפטירו מיום חמישי יום קנדילור שהוא בפרש' בשלח ב' טלאים ועו' בפרש' משפטים /ב' טלאים\ ועו' בפרש' תרומה ג' טלאים ועו' בפרש' כי תשא ט' טלאים ולא יותר יום טוב אצייג. ב' טלאים ביני שיטי.

---

[39] מודה אני החתום למטה וששחטתי לשם טוב גבאי עם בעלי בתים ולא מבד רק רביע אחד ביום שני קנדילור פרש' בשלח ועו' בפרש' מישפטים (*sic*) שור לשם טוב גבאי ועו' ב' שורים טריפות יום טוב אצייג.

---

[40] פרש' ויקהל אלה פקודי
 מודה אני החתום למטה ששחטתי לצולדירו ח' טלאים פרש' ויקהל אלה פקודי יום טוב אצייג.
 [41] מודה אני ששחטתי ליהודה אושכף ב' טלאים פרש' ויקהל אלה פקודי יום טוב אצייג.

---

[42] פרש' ויקרא
 מודה אני החתום למטה ששחטתי לצולדירו ג' טלאים פרש' ויקרא יום טוב אצייג.

---

[43] מודה אני החתום למטה ששחטתי ליהודה /אושכף\ פרש' ויקרא ז' טלאים יום טוב אצייג.

---

[44] פרש' צו
 מודה אני החתום למטה ששחטתי לצולדירו ו' טלאים פרש' צו יום טוב אצייג.
 [45] מודה אני החתום למטה ששחטתי ליהודה אושכף ז' טלאים פרש' צו יום טוב אצייג.

---

[46] שבוע של פסח
 מודה אני ששחטתי לצולדירו שור כשר וח' טלאים כשרים יום טוב אצייג.

[47] חולו של מועד פסח
 מודה אני החתום למטה ששחטתי לצולדירו חולו של פסח שהוא פרש' שמני ח' טלאים יום טוב אצייג.

- [48] שבוע של פסח שהוא פרש' שמני
 מודה אני החתום למטה ששחטתי ליהודה אושכף שבוע של פסח ב' טלאים יום טוב
 אצייג.
 [49] מודה אני החתום למטה ששחטתי לשם טוב גבאי ולמשה אלחכים ויצחק ך' נטף ח'
 טלאים (פרש' *tachado*: שבוע של פסח יום טוב אצייג.)

[folio 4r]

- [50] מודה אני החתום למטה ששחטתי ליהודה אושכף ולשם טוב גבאי וליצחק מדילין
 משבוע של פסח ועו' יום ו' שהוא פרש' שמני י"א טלאים משה בר' יום טוב
 אלחכים. עוד עגלה קטנה. משה.

-
- [51] אמור
 מודה אני החתום למטה ששחטתי לשלמה פ'רנקו ב' טלאים פרש' אמור יום טוב אצייג.
 [52] בהר סני אם בחוקותי
 מודה אני החתום למטה ששחטתי לשלמה פ'רנקו ד' טלאים פרש' בהר סני אם בחוקותי
 יום טוב אצייג.
 [53] עו' לחיים אלטמירא א' טלה יום טוב אצייג.
 [54] עו' לצולדירו א' טלה יום טוב אצייג.

-
- [55] במדבר סני
 מודה אני /החתום\ ולמטה ששחטתי לצולדירו ב' טלאים (פש *tachado*: פרש'
 במדבר יום טוב אצייג.)

-
- [56] שבוע של שבועות
 מודה אני החתום למטה ששחטתי לצולדירו ד' טלאים שבוע של שבועות יום טוב
 אצייג.
 [57] מודה אני החתום למטה ששחטתי לשם טוב גבאי וחברו ד' טלאים שבוע של שבועות
 יום טוב אצייג.

-
- [58] פרש' נשוא
 מודה אני החתום למטה ששחטתי לשם טוב גבאי /וחברו\ ג' טלאים פרש' נשוא יום
 טוב אצייג.

[59] מודה אני החתום למטה ששחטתי לצולדירו ב' טלאים פרש' נשוא יום טוב אצייג.

[60] מודה אני החתום למטה ששחטתי ליהודה אושכף ג' טלאים פרש' נשוא יום טוב אצייג.

[61] בהעלותך

מודה אני החתום למטה ששחטתי ליהודה אושכף ד' טלאים פרש' בהעלותך יום טוב אצייג.

[62] מודה אני החתום למטה ששחטתי לצולדירו פרש' בהעלותך ז' טלאים יום טוב אצייג.

[63] מודה אני החתום [למטה] ששחטתי ליצחק מדלין ולשם טוב גבאי עז כשר פרש' בהעלותך יום טוב אצייג.

[64] פרש' שלח

מודה אני החתום למטה ששחטתי טלה ועז כשרים לצולדירו פרש' שלח יום טוב אצייג.

[65] מודה אני החתום למטה ששחטתי ליהודה /אושכף\ עז כשר פרש' שלח יום טוב אצייג.

[folio 4v°]

[66] שלח

מודה אני החתום למטה ששחטתי לשם טוב גבאי ולחברו השישירוש ז' טלאים וג' עזים כשרים פרש' שלח יום טוב אצייג.

[67] פרש' קרח

מודה אני החתום למטה ששחטתי ג' טלאים וד' עזים כשרים לשישירוש שהם שם טוב גבאי וחברו פרש' וקרת] ו(שור: *tachado*) /עגל קטון\ כשר יום טוב אצייג.

[68] מודה אני החתום למטה ששחטתי טלה כשר ליהודה אושכף יום טוב אצייג.

[69] פרש' (ק: *tachado*) חוקת ובלק

מודה אני החתום למטה ששחטתי ליהודה אושכף ה' טלאים ועז כשרים פרש' חוקת ובלק.

[70] מודה אני החתום למטה ששחטתי לשם טוב גבאי וחברו ב' עזים כשרים פרש' חוקת ובלק יום טוב אצייג.

[71] פרש' פנחס

מודה אני החתום למטה ששחטתי לשם טוב גבאי וחברו ה' עזים כשרים ושה כשר ועגל קטון כשר פרש' פנחס יום טוב אצייג.

[72] מודה אני החתום למטה ששחטתי לצולדירו ב' טלאים פרש' פנחס יום טוב אצייג.

[73]

פרש' מטות ומסעי

מודה אני החתום למטה ששחטתי י"ו טלאים כשרים ועגל קטון חלקו עם בעלי בתים
וב' טלאים טרפות לצולדירו פרש' מטות ומסעי ולא יותר יום טוב אצייג.

[74]

פרש' אלה הדברים

מודה אני החתום למטה ששחטתי לצולדירו י"ד טלאים כשרים וא' טרפה ולא יותר
פרש' אלה הדברים יום טוב אצייג.

[75] מודה אני החתום למטה ששחטתי ליעקב די טרצונה ב' טלאים כשרים ועז
(ש: *tachado*) כשר פרש' אלה הדברים ולא יותר יום טוב אצייג.

[76] מודה אני החתום למטה ששחטתי ליהודה אושכף ב' טלאים כשרים ועז כשר ולא
יותר פרש' אלה הדברים יום טוב אצייג.

[77] מודה אני החתום למטה ששחטתי לסולדירו י"א טלאים כשרים (ושור: *tachado*) עם
חבורה פרש' ואתחנן ולא יותר יום טוב אצייג.

[78] מודה אני החתום למטה ששחטתי ליעקב אושכף ב' עזים כשרים פרש' עקב ולא יותר
יום טוב אצייג. עו' ליהודה וליעקב ולחיים עז כשר פרש' ראה.

[79] מודה אני החתום למטה ששחטתי לשלמה אסיטרה ב' עזים כשרים (ב' כבשים
tachado: עו' טלה וכבש פרש' עקב ולא יותר ועו' עז כשר מיום ג' פרש' ראה
יום טוב אצייג.

[80] מודה אני החתום למטה ששחטתי לשישירוש שור פרש' עקב ולא יותר עו' שה כשר
פרש' ראה יום טוב אצייג.

[folio 5r]

[81] מודה אני החתום למטה ששחטתי לשלמה אסיטרה מיום ג' פר' ראה (עד יום
כי תצא ו' *tachado*) עד יום ו' ב' עזים כשרים עו' פרש' שפטים עז כשר יום טוב
אצייג. עו' שמכר ד' עזים כשרים ר' חיים כִּדְטָ פ' ראה.

פ' ראה

[82]

מודה אני החתום [למטה] ששחטתי ליהודה אושכף פרש' ראה עז כשר עו' גדי כשר
בפרש' שפטים יום טוב אציג.

[83] מודה אני החתום [למטה] ששחטתי לחיים שאיטיליאי וליעקב אושכף ג' עזים כשרים
פרש' שפטים יום טוב אציג.

[84] מודה אני החתום למטה ששחטתי לשישירוש שה כשר פר' שפטים יום טוב אציג.

[85] מודה אני החתום למטה ששחטתי לשלמה אסיטרה ג' עזים כשרים וא' טרפה פרש'
תבוא יום טוב אציג.

[86] מודה אני החתום למטה ששחטתי לשישירוש חצי עז ועו' עגל קטון וחצי עגל פרש'
תבוא יום טוב אציג.

[87] מודה אני החתום [למטה] ששחטתי לסולדירו כבש כשר פרש' תבוא יום טוב אציג.

[88] מודה אני החתום למטה ששחטתי ללוש שישדוריש פרשת נצבים וילך ד' עזים כשרי'
א' שה כשר א' שור א' עגל קטן כשרי' א' עז טרפה יום טוב אציג.

[89] מודה אני החתום למטה ששחטתי ללוש שישדוריש שבוע קודם ראש השנה ב' עזים
כשרי' א' עז טרפה א' שור כשר יום טוב אציג.

[90] מודה אני החתום [למטה] ששחטתי ללוש שישירוש ג' עזים כשרים א' שור כשר א' שור
טרפה עו' שבוע קודם סוכות ב' עזים כשרים ג' שוורים כשרים עו' משבוע של
סוכות ב' עזים כשרים עו' א' שור טרפה יום טוב אציג.

בראשית

[91]

מודה אני החתום למטה ששחטתי לחיים ויעקב א' עגל קטון עו' ג' עזים כשרים עו'
בראשית ב' עזים כשרים ב' עזים טרפות עו' ג' עזים כשרים יום טוב אציג.

[92] מודה אני ששחטתי לאסיטרה ב' עזים כשרים עו' ג' עזים כשרים א' טרפה עו' ג' עזים
כשרים יום טוב אציג. בראשית.

[93] מודה אני החתום למטה ששחטתי לחיים וליעקב ד' עיזי כשי' וששה טריפו' פרש' בראשית יצחק נ' נטף.

[94] עו' שחטתי לחיים עז כשר פרש' וירא יהודה צרפתי

[95] מודה אני החתום למטה ששחטתי לי (*sic*) לוש שישירוש ו' עזים כשרים ושור טרפה פרש' וירא עו' פרש' תולדות ו' עזים כשרים לי (*sic*) יהודה יום טוב אציג.

[96] מודה אני החתום [למטה] ששחטתי לחיים ויעקב אושכף ג' עזים כשרים וה' טרפות פרש' וירא עו' פרש' תולדות ליהודה עם חיים ה' עזים כשרים וב' טרפות יום טוב אציג.

[97] מודה אני החתום [למטה] ששחטתי ליבון מינפלונה ד' עזים כשרים פרש' תולדות יום טוב אציג.

[98] מודה אני החתום [למטה] ששחטתי ליקוליו מיקלהורה עז כשר פרש' תולדות יום טוב אציג.

[folio 5v°]

[99] מודה אני החתום [למטה] ששחטתי פר' ויצא ליהודה ולחיים שאיטיל (*lect. dudosa*) ז' עזים כשרים וב' טרפות עו' פרש' וישלח א' עז כשר וג' טרפות יום טוב אציג.

[100] מודה אני החתום [למטה] ששחטתי לשישירוש פר' ויצא עגל קטון עו' פר' וישלח ב' שוורים טרפות וב' עגלים כשרים עו' עגל קטון עו' פר' וישב ג' כבשים יום טוב אציג.

[101] עו' למשה אלחכים כבש למכור פר' מקץ.

[102] מודה אני החתום למטה ששחטתי לשישירוש ט' עגלים קטנים מפרשת שמות עד יום אחרון מידיזימרי ולא יותר יום טוב אציג.

[folio 1r]

Libro de la cogida del veinteno de la carne que comenza por la Candelor (=Candelaria) de sesenta e dos (2 feb. 1363) ¹⁵².

[1] Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconoció Judá (*Judas*) (*tachado*: Abuçhaq), zapatero ¹⁵³, que vendió carne, (*tachado*: 9 corderos) 16 corderos, desde el día de *yobes* (=jueves), día de la *Candelor de sesenta e dos (2-feb.-1363)* del cómputo de los cristianos hasta el domingo de [la semana en que se leen las] *parasás* ¹⁵⁴ *Wa-yaqhel* (Ex. 35,1-38,20) y *Ele pecudé* (38,21-40,38), que es el quinto día de *marzo*. Además, desde el domingo de [la semana de] la *parasá Wa-yaqhel* (5 *mar.*) hasta el domingo de [la semana de] la *parasá Saw* (Lev. 6,1-8,36), que es el día de *Lázaro (domingo de Lázaro o de Pasión, quinto domingo de Cuaresma)* (19 *mar.*), 9 corderos, subiendo el total a 60 sueldos y 2 sueldos, y no vendió más, ni él ni otro por él, con la fuerza de su juramento (*e. d., jurándolo*); subiendo el *veinteno* a 3 sueldos y 3 meallas. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Judá (*Judas*) Gota ¹⁵⁵, Yosef Alcalahorrí (*Juce Calahorrí*) ¹⁵⁶.

[2] Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconoció Sem Tob (*Sento*) Gabay ¹⁵⁷ que vendió de carne un cuarto de buey, y de carne, 1 buey legalmente apto (*casar*), y de carne, 2 bueyes impuros ¹⁵⁸, desde el día *yobes* (*jueves*), día de la *Candelor (2 feb.)*, hasta el domingo de [la semana de las *parasás*] *Wa-yaqhel* (Ex. 35,1-38,20) y *Ele pecudé* (38,21-40,38), que es el quinto día de *marzo*, por 60 sueldos, con la fuerza de su juramento, y no más, ni él ni otro por él; subiendo el

¹⁵² El documento cuenta por el año de la Anunciación, que comienza el 25 de marzo; por eso, el 2 de febrero era todavía el año 1362 y no 1363. Sin embargo, en nuestra cuenta actual, la Candelaria era ya el año 1363, como se comprueba por las menciones del año según el cómputo hebreo que aparecen más adelante en este mismo documento.

¹⁵³ Sin duda, el mismo Judá, zapatero, que aparece abundantemente en el doc. 33.

¹⁵⁴ Véase n. 122 del doc. 33.

¹⁵⁵ Véase n. 143 del doc. 33.

¹⁵⁶ Véase n. 141 del doc. 33.

¹⁵⁷ Véase n. 132 del doc. 33.

¹⁵⁸ Véase n. 130 del doc. 33.

veinteno a 3 sueldos. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Yosef (*Juce*) Matascón ¹⁵⁹, Isaac (*Azac*) ben Nataf ¹⁶⁰.

[3] Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconocieron Sem Tob (*Sento*) Gabay, Moisés Alhaquim (*Mosse Alfaquín*) ¹⁶¹, Isaac Medelín (*Azac Medelín*) ¹⁶², Judá (*Judas*), zapatero, y Hayyim (*Vitas*) Xaitilla ¹⁶³ que vendieron carne, 34 corderos y una ternera pequeña, desde el jueves de [la semana de] la *parasá Saw* (Lev. 6,1-8,36) (23 mar.) con la semana de Pascua (25-31 mar.) y además el viernes de [la semana de] la *parasá Semini* (Lev. 9,1-11,47) (7 abr.), por 100 sueldos y 9 (*sic*, por 7) sueldos, y no más, con la fuerza de su juramento, ni ellos ni otro por ellos; subiendo el *veinteno* a 5 sueldos, 4 dineros y mealla. Lo reconocieron y lo pagaron ante nosotros. Yosef (*Juce*) Matascón, Sazón bar Yom Tob Asayag (*Sazón Azaya*) ¹⁶⁴.

[4] Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconoció Judá (*Judas*) Sarfati que cobró de Abraham Sarfati ¹⁶⁵, del *artículo* (interlineado: del *veif[n]teno*), 15 *cordas* (=cuerdas) que adquirió de la Aljama, 4 sueldos, y no más. Salomón ha-Leví (*Salomón Levi*) ¹⁶⁶, Isaac ben Soeb (*Azac Enxoeb*) ¹⁶⁷.

[5] Nosotros, los abajo firmantes, recibimos de Abraham Alhaquim (*Abraham Alfaquín*) ¹⁶⁸ y de Judá (*Judas*) Sarfati ¹⁶⁹, cobradores del *artículo* de la carne, 11 sueldos y 6 dineros, y además, de Judá (*Judas*) Sarfati 4 sueldos, que cobró de la venta de las *coradas* (cuerdas). Y para que les sirva de prueba, firmamos con nuestros nombres aquí. Yom Tob ben Bolat (*Gento Enbolat*) ¹⁷⁰, Yosef (*Juce*) Matascón.

¹⁵⁹ Véase n. 119 del doc. 33.

¹⁶⁰ Sin duda, el mismo Azac ben Nataf que aparece varias veces en el doc. 33.

¹⁶¹ Un Mosse Alfaqui, judío, figura como testigo en dos registros del sello de Pamplona fechados en 19-may.-1381 y 2-dic.-1381 (v. *Doc. J.N.*, 4, 24-55,70); podría ser este mismo.

¹⁶² Un Açac Medelín, judío, figura como testigo en un registro del sello de Pamplona fechado en 11-nov.-1369 (v. *Doc. J.N.*, 4,14-209); quizá sea este mismo.

¹⁶³ Sin duda, el mismo Vitas Xaitilla que aparece varias veces en el doc. 33.

¹⁶⁴ Véase n. 135 del doc. 33.

¹⁶⁵ Sin duda, el mismo Abraham Sarfati que aparece en el doc. 33.

¹⁶⁶ Véase n. 126 del doc. 33.

¹⁶⁷ Véase n. 127 del doc. 33.

¹⁶⁸ Véase n. 116 del doc. 33.

¹⁶⁹ El mismo Judas Sarfati que aparece como cobrador del *veinteno* de la carne en el doc. 33.

¹⁷⁰ Véase n. 118 del doc. 33.

[6] Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconoció Isaac Asayag (*Azac Azaya*)¹⁷¹ que vendió de carne 50 corderos desde el día de la *Candelor* (2 feb.) hasta el jueves de [la semana de] la *parasá Be-haalotejá* (Núm. 8,1-12-16) (1 jun.), y además, 1 buey legalmente apto, por (*tachado*: 70) (*interlineado*: 100 sueldos) y 15 (*interlineado el 10*) sueldos, y no más, con la fuerza de su juramento, ni él ni otro por él; subiendo el *veinteno* a 5 sueldos y 9 dineros. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. “70”, pasó sobre ello la pluma (*e. d., tachado*); “100 sueldos”, “10”, entre líneas. Isaac ben Soeb (*Azac Enxueb*), Yom Tob ben Cabia (*Gento Encave*)¹⁷².

---

[7] Reconozco yo, el abajo firmante, que pagué (*tachado*: 3) (*interlineado*: 2) sueldos y 10 dineros (*interlineado*: de *veinteno*) por 7 corderos y 1 cabrón legalmente apto de la semana de Pentecostés (13-19 may.) y [de la semana de] la *parasá Nasó* (Núm. 4,21-7,89) (20-26 may.) y [de la semana de] la *parasá Be-haalotejá* (Núm. 8,1-12,16) (27 may.-2 jun.); “de veinteno”, entre líneas. Los pagué por Sem Tob (*Sento*) Gabay e Isaac (*Azac*) ben Nataf, y yo soy Moisés Alhaquim (*Mosse Alfaquín*).

---

[8] (*tachado*: Reconoce). Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconoció Salomón Franco¹⁷³ que vendió de carne 6 corderos de [las semanas de] las *parasás Emor* (Lev. 21,1-24,23) (29 abr.-5 may.) y *Be-jucotay* (Lev. 26,3-34) (6-12 may.) por 5 sueldos, y no más, con la fuerza de su juramento; subiendo el *veinteno* a 3 dineros. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Judá bar Samuel ben Zohar (*Judas Even-zoher*)¹⁷⁴, Yosef ben Nahmías (*Juce Namías*).¹⁷⁵

---

[9] Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconoció Hayyim (*Vitas*) Xaitilla que vendió de carne 1 cordero de [la semana de] la *parasá Behar* (Lev. 25,1-26,2) (6-12 may.) por 3 sueldos; subiendo el *veinteno* a 2

¹⁷¹ Véase n. 121 del doc. 33.

¹⁷² Véase n. 140 del doc. 33.

¹⁷³ Un Salomón Franquo (o Franco), judío (o judío de Pamplona), figura como acreedor y como testigo en un registro del sello de Pamplona fechado en 3-oct.-1364 y en varios registros del mismo sello fechados en los años 1368-1369 (v. *Doc. J.N.*, 4, 13-24 y 14- 11, 23, 39, 89, 138, 187, 212, 214); podría ser este mismo.

¹⁷⁴ Un Judas, hijo de Samuel Euenzoer, figura como testigo en un registro del sello de Pamplona fechado en 5-oct.-1346 (v. *Doc. J.N.*, 4, 6-95); podría ser este mismo.

¹⁷⁵ Sin duda, el mismo Juce Namías que aparece en el doc. 33.

dineros. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. ... .. (*nombre ilegible*), Yosef (*Juce*) Matascón.

[folio 1v^o]

[10] Nosotros, los abajo firmantes, recibimos de Abraham Alhaquim (*Abraham Alfaquín*) y de Judá (*Judas*) Sarfati, cobradores del *beinteno* de la carne, 9 sueldos. Y para que les sirva (*interlineado*: de prueba), firmamos con nuestros nombres aquí. Yosef (*Juce*) Matascón, Yom Tob ben Bolat (*Gento Enbolat*). Y esto es el día primero de *junio*.

---

[11] Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconocieron Moisés Alhaquim (*Mosse Alfaquín*), Sem Tob (*Sento*) Gabay e Isaac (*Azac*) ben Nataf que vendieron de carne 14 cabrones legalmente aptos y 10 corderos legalmente aptos, y de carne, 2 terneros pequeños, siendo su parte tres cuartos y medio y el resto de los propietarios de casa (=jefes de familia) para su alimentación, de [las semanas de] las *parasás Selaj* (Núm. 13,1-15,41) (3-9 jun.), *Córaj* (Núm. 16,1-18,32) (10-16 jun.), *Jucat* (Núm. 19,1-22,1) y *Balac* (Núm. 22,2-25,9) (17-23 jun.) y *Pinjás* (Núm. 25,10-30,1) (24-30 jun.) hasta el domingo de [la semana de] la *parasá Mattot* (Núm. 30,2-32,42) (2 jul.), por 6 libras, y no más, con la fuerza de su juramento, ni ellos ni otro por ellos; subiendo el *veinteno* a 6 sueldos. Lo reconocieron y lo pagaron ante nosotros. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*)¹⁷⁶, Salomón ha-Leví (*Salomón Leví*).

---

[12] Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconoció Judá (*Judas*), zapatero, que vendió de carne 22 corderos y 2 cabrones legalmente aptos de [las semanas de] las *parasás Saw* (Lev. 6,1-8,36) (18-24 mar.) [y] *Semini* (Lev. 9,1-11,47) (1-7 abr.) y de las *parasás Nasó* (Núm. 4,21-7,89) (20-26 may.) [y] *Be-haalotejá* (Núm. 8,1-12,16) (27 may.-2 jun.) y de la *parasá Selaj* (Núm. 13,1-15,41) (3-9 jun.) y de las *parasás Córaj* (Núm. 16,1-18,32) (10-16 jun.) y *Jucat* (Núm. 19,1-22,1) [y] *Balac* (Núm. 22,2-25,9) (17-23 jun.) hasta el domingo de [la semana de] la *parasá Mattot* (Núm. 30,2-32,42) (2 jul.) por 65 sueldos, y no más, con la fuerza de su juramento, ni él ni otro por él; subiendo el

¹⁷⁶ Sin duda, el mismo que aparece abundantemente en el doc. 33.

veinteno a 3 sueldos y 3 dineros. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Jacob Almacarén, Abraham Sarfati.

- [13] Nosotros, los abajo firmantes, recibidores de los dineros del *veinteno* correspondientes a nuestro señor el rey –¡que viva!– [reconocemos] que hemos recibido de Abraham Alhaquim (*Abraham Alfaquín*) y de Judá (*Judas*) Sarfati, cobradores del *veinteno* de la carne, 9 sueldos y 3 dineros que cobraron hasta el día de *San Martín Bolient* (*por Doliente*) (2 jul.)¹⁷⁷. Y para que les sirva de prueba, firmamos con nuestros nombres aquí. Yom Tob ben Bolat (*Gento Enbolat*), Yosef (*Juce*) Matascón.

- [14] Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconocieron Moisés Alhaquim (*Mosse Alfaquín*), Sem Tob (*Sento*) Gabay e Isaac (*Azac*) Medelín que vendieron de carne 1 buey y 1 carnero de [las semanas de] la *parasá Équeb* (Dt. 7,12-11,25) (22-28 jul.) y de la *parasá Reé* (Dt. 11,26-16,17) (29 jul.-4 ag.) por (*tachado*: 77) 77 sueldos, y no más, con la fuerza de su juramento; subiendo el *veinteno* a 3 sueldos y 10 dineros. Lo reconocieron y lo pagaron ante nosotros. Salomón ha-Leví (*Salomón Leví*), Isaac ben Soeb (*Azac Enxoeb*).

- [15] Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconoció Salomón Franco que vendió 10 cabrones, 1 cordero y 1 carnero (*interlineado*: legalmente aptos), y además, 2 cabrones que vendió en vivo, de [las semanas de] las *parasás Équeb* (Dt. 7,12-11,25) (22-28 jul.) [y] *Reé* (Dt. 11,26-16,17) (29 jul.-4 ag.) y de la *parasá Sofetim* (Dt. 16,18-21,9) (5-11 ag.), de la *parasá Tesé* (Dt. 21,10-25,19) (12-18 ag.) y de la *parasá Tabó* (Dt. 26,1-29,8) (19-25 ag.) por 100 sueldos, y no más, con la fuerza de su juramento, ni él ni otro por él; subiendo el *veinteno* a 5 sueldos. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Yom Tob bar Salomón Alcaraní (*Gento Alcaraní, Alcaraví o Alcarauy*)¹⁷⁸, Abraham ben Bolat (*Abraham Enbolat*)¹⁷⁹.

- [16] Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconoció Judá (*Judas*), zapatero, que vendió de carne 2 corderos y 1 cabrón legalmente

¹⁷⁷ Según este documento, las entregas de los cobradores a los recibidores del dinero del impuesto se hacían a primeros de cada mes (v. núms. 10, 19, 23); por tanto, dado que la anterior entrega tuvo lugar el 1 de junio (núm. 10) y la siguiente el 3 de septiembre, el santo aquí referido ha de ser San Martiniano, mártir, cuya festividad se celebra el 2 de julio.

¹⁷⁸ Véase n. 144 del doc. 33.

¹⁷⁹ Sin duda, el mismo Abraham Enbolat que aparece en el doc. 33.

aptos en [la semana de] la *parasá Debarim* (Dt. 1,1-3,22) (8-14 jul.) por ... (ilegible, muy probablemente: 10) sueldos, y no más, con la fuerza de su juramento, ni él ni otro por él; subiendo el *veinteno* a 6 dineros. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Salomón bar Hiyya ha-Leví (*Salomón Leví*), Salomón bar Isaac Gota (*Salomón Gota*)¹⁸⁰.

- [17] Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconoció Isaac Asayag (*Azac Azaya*) que vendió de carne 44 corderos, 1 cabrón y 1 carnero legalmente aptos y 1 ternero cebado legalmente apto desde [la semana de] la *parasá Selaj* (Núm. 13,1-15,41) (3-9 jun.) hasta el domingo de [la semana de] la *parasá Nissabim* (Dt. 29,9-30,20) (27 ag.) por 10 libras, y no más, con la fuerza de su juramento, ni él ni otro por él; subiendo el *veinteno* a 10 sueldos. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. (*Faltan las firmas de los testigos*).

[folio 2r]

- [18] Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconoció Jacob, zapatero, que vendió de carne 7 cabrones legalmente aptos y 2 corderos legalmente aptos de [las semanas de] la *parasá Debarim* (Dt. 1,1-3,22) (8-14 jul.), de la *parasá Équeb* (Dt. 7,12-11,25) (22-28 jul.) y de la *parasá Sofetim* (Dt. 16,18-21,9) (5-11 ag.) por 40 sueldos, y no más, con la fuerza de su juramento, ni él ni otro por él; subiendo el *veinteno* a 2 sueldos. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Isaac ben Soeb (*Azac Enxoeb*), Abraham ben Pesat (*Abraham Evenpesat*)¹⁸¹.

- [19] Nosotros, los abajo firmantes, recibidores de los dineros del *veinteno* correspondiente a nuestro señor el rey –¡que viva!–, (*tachado*: de Abraham) reconocemos que hemos recibido de Abraham Alhaquim (*Abraham Alfaquín*) y de Judá (*Judas*) Sarfati, cobradores del *veinteno* de la carne, 19 sueldos y 6 dineros que cobraron (*interlineado*: desde el día de *San Marín Doliente*) hasta 3 días de *setembre*. Y para que les sirva de prueba, firmamos con nuestros nombres aquí. Yosef (*Juce*) Matascón (*tachado*: Abraham ben Pesat). Además, he recibido

¹⁸⁰ Sin duda, el mismo Salomón Gota que aparece en el doc. 33.

¹⁸¹ Véase n. 138 del doc. 33.

22 dineros. Yosef (*Juce*) Matascón (*Falta la prevista firma de Gento Enbolat*).

---

[20] Nosotros, los abajo firmantes, reconocemos que vendimos de carne 15 cabrones y medio legalmente aptos (*tachado*: y además, 5 bueyes y medio y 3 terneros legalmente aptos) desde el domingo de [la semana de] la *parasá Sofetim* (Dt. 16,18-21,9) (*6 ag.*) hasta el domingo de [la semana de] la *parasá Nóaj* (Gén. 6,9-11,32) (*15 oct.*), y además, en [las semanas de] esas *parasás*, 5 bueyes y 3 terneros y medio legalmente aptos, por 19 libras, y no más, con la fuerza de nuestro juramento; subiendo el *veinteno* a 19 sueldos. Y para que sirva de prueba, firmamos con nuestros nombres aquí. Moisés Alhaquim (*Mosse Alfaquín*) e Isaac (*Azac*) ben Nataf. Pagaron.

---

[21] Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconoció Salomón Açitero (o Açeitero) que vendió de carne 8 cabrones legalmente aptos en la semana de *Sukkot* (*las Cabañuelas*) (*23-29 sept.*) y en [la semana de] la *parasá Beresit* (Gén. 1,1-6,8) (*7-13 oct.*) por 50 sueldos, y no más, con la fuerza de su juramento, ni él ni otro por él; subiendo el *veinteno* a 2 sueldos y 6 dineros. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Samuel bar Sealtiel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*)¹⁸², Yom Tob bar Yosef ben Cabia (*Gento Encave*).

---

[22] Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconocieron Jacob, zapatero, y Hayyim (*Vitas*), zapatero, que vendieron de carne 12 cabrones legalmente aptos y 1 ternero pequeño desde [las semanas de] la *parasá Berajá* (Dt. 33,1-34,12) (*30 sept.-6 oct.*) y de la *parasá Beresit* (Gén. 1,1-6,8) (*7-13 oct.*) hasta el martes de [la semana de la *parasá*] *Nóaj* (Gén. 6,9-11,32) (*17 oct.*) por 73 sueldos, y no más, con la fuerza de su juramento, ni ellos ni otros por ellos; subiendo el *veinteno* a 3 sueldos y 8 dineros. Lo reconocieron y lo pagaron ante nosotros. Isaac ben Soeb (*Azac Enxoeb*), Abraham ben Pesat (*Abraham Evenpesat*).

---

[23] Nosotros, los abajo firmantes, recibidores del *veinteno* correspondiente a nuestro señor el rey –¡que viva!–, reconocemos que hemos recibido de Abraham Alhaquim (*Abraham Alfaquín*) y de Judá (*Judas*) Sarfati, cobradores del *veinteno* de la carne, 25 sueldos y 2 dineros que cobraron desde el día 3 de *setembre* hasta el día 12 de *octubre*.

---

¹⁸² Véase n. 124 del doc. 33.

[Y] para que les sirva de prueba, firmamos con nuestros nombres aquí. Yosef (*Juce*) Matascón, Yom Tob ben Bolat (*Gento Enbolat*).

- [24] Nosotros, los abajo firmantes, reconocemos que vendimos de carne 12 cabrones y 4 carneros legalmente aptos y 4 terneros pequeños desde el domingo de [la semana de] la *parasá Nóaj* (Gén. 6, 9-11,32) (15 oct.) hasta el miércoles de [la semana de] la *parasá Mi-ques* (Gén. 41,1-44,17) (13 dic.) por 7 libras y 15 sueldos, y no más, con la fuerza de nuestro juramento; subiendo el *veinteno* a 7 sueldos y 9 dineros. Y para que les (?) sirva de prueba, firmamos con nuestros nombres aquí. Moisés Alhaquim (*Mosse Alfaquín*), Isaac (*Azac*) ben Nataf.
-

[folio 2v°]

- [25] Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconocieron Hayyim (*Vitas*) y Jacob, zapateros, que vendieron de carne 4 cabrones legalmente aptos en [la semana de] la *parasá Wa-yerá* (Gén. 18,1-22,24) (28 oct.-3 nov.) por 20 sueldos, y no más, con la fuerza de su juramento, ni ellos ni otros por ellos; subiendo el *veinteno* a 12 dineros. Lo reconocieron y lo pagaron ante nosotros. Moisés ben Bolat (*Mosse Enbolat*)¹⁸³, Yosef ha-Leví (*Juce Leví*)¹⁸⁴.
-

- [26] Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconocieron Hayyim (*Vitas*) y Judá, zapateros, que vendieron de carne 12 cabrones legalmente aptos en [las semanas de] la *parasá Toledot* (Gén. 25,19-28,9) (11-17 nov.) y de la *parasá Wa-yislaj* (Gén. 32,4-36,42) (25 nov.-1 dic.) por 60 sueldos, y no más, con la fuerza de su juramento, ni ellos ni otros por ellos; subiendo el *veinteno* a 3 sueldos. Lo reconocieron y lo pagaron ante nosotros. Moisés ben Bolat (*Mosse Enbolat*), Yosef ha-Leví (*Juce Leví*).
-

- [27] Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconoció Judá (*Judas*), zapatero, que vendió un cabrón (*tachado*: y 1 cabrito) (*interlineado*: y 1 cabrito) en [las semanas de] la *parasá Reé* (Dt. 11,26-16,17) (29 jul.-4 ag.) [y de la *parasá*] *Sofetim* (Dt. 16,18-21,9) (5-11 ag.) por 6 sueldos y medio, [y no más], con la fuerza de su juramento, ni él ni

¹⁸³ Véase n. 120 del doc. 33.

¹⁸⁴ Un Juce Leuí, judío de Pamplona, figura como testigo en un registro del sello en Pamplona de fecha 8-nov.-1362 (v. *Doc. J.N.*, 4, 10-62); quizá sea este mismo.

otro por él; subiendo el *veinteno* a 4 dineros. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros. Moisés ben Bolat (*Mosse Enbolat*), Yosef ha-Leví (*Juce Leví*).

[28] Ante nosotros, los testigos [abajo] firmantes, reconoció Collo (?) de Calahorra ¹⁸⁵ que vendió de carne (*tachado*: 15) 10 cabrones legalmente aptos en [la semana de] la *parasá Lej* (Gén. 12,1-17,27) (21-27 oct.) por (*tachado*: 50) 50 sueldos, y no más, con la fuerza de su juramento; subiendo el *veinteno* a 2 sueldos y 6 dineros. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros.

Testigos: Abraham (*interlineado*: hijo de R. Hiyya) Leví (*Abraham Leví*) ¹⁸⁶ y Abraham Sarfati.

[29] Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, reconoció Collo de Calahorra que vendió de carne 5 cabrones legalmente aptos en [la semana de] la *parasá Wa-yerá* (Gén. 18,1-22,24) (28 oct.-3 nov.) por 17 sueldos, y no más, con la fuerza de su juramento, ni él ni otro por él; subiendo el *veinteno* a 10 dineros. Lo reconoció y lo pagó ante nosotros.

Testigos: Sasón Asayag (*Sazón Azaya*) y Yosef Nahmías (*Juce Nahmías*).

[30] Además, recibí 3 dineros de Yom Tob Alhaquim (*Gento Alfaquín*) ¹⁸⁷ correspondiente a carne que le trajeron de Logron (*por Logroño*) para él, 5 sueldos, y no más. (*Falta la firma*).

[31] Adquirimos de *paper* y *porgamino* 9 dineros, para hacer este cuadernillo.

[32] (*tachado*: Nosotros, los abajo firmantes reconocemos que reci..).

[33] Nosotros, los abajo firmantes, recibidores del *veinteno* correspondiente a nuestro señor el rey –¡que viva!–, reconocemos que hemos reci-

¹⁸⁵ Parece un cristiano, no un judío.

¹⁸⁶ Véase n. 137 del doc. 33.

¹⁸⁷ Véase n. 149 del doc. 33.

bido de Abraham Alhaquim (*Abraham Alfaquín*) y de Judá (*Judas*) Sarfati, cobradores del *veinteno* de la carne, 15 sueldos que cobraron desde el día 12 de *obtobre* hasta el día 8 de *dizemre*. Y para que sirva de prueba, firmamos con nuestros nombres aquí. Yosef bar Judá Matascón (*Juce Matascón*). (*Falta la prevista firma de Gento Enbolat*).

[folio 3r]

[34] (*tachado*: Nosotros, los testigos fir..)

---

[35] Nosotros, los abajo firmantes, reconocemos que vendimos de carne 9 terneros pequeños en [la semana de] la *parasá Semot* (Ex. 1,1-6,1) (30 dic.-5 en.) por 6 libras, y no más, con la fuerza de nuestro juramento; subiendo el *veinteno* a 6 sueldos. Y para que sirva de prueba, firmamos con nuestros nombres aquí. Moisés Alhaquim (*Mosse Alfaquín*), Isaac (*Azac*) ben Nataf. Es el último día de *dizembre* del año 124 del cómputo menor (31 dic. 1363).

---

[36] Reconozco yo, el abajo firmante, que recibí de Ibon de Panplona ¹⁸⁸ por 4 cabrones legalmente aptos, y de Collo de Calahorra, desde el domingo de [la semana de] la *parasá Toledot* (Gén. 25,19-28,9) (12 nov.) 13 dineros. Y para que sirva de prueba, firmo con mi nombre aquí. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[37] Nosotros, los abajo firmantes, recibidores del *beinteno* correspondiente a nuestro señor el rey, su majestad sea ensalzada, reconocemos que hemos recibido de Abraham Alhaquim (*Abraham Alfaquín*) y de Judá (*Judas*) Sarfati, cobradores del *beinteno* de la carne, 7 sueldos y 1 dinero desde el día 8 del mes de *dizenmbre* (*sic*) hasta el último día del citado [*di*]zemre del año 124 del cómputo menor (31 dic. 1363). Y para que sirva de prueba, firmamos con nuestros nombres aquí. Yosef (*Juce*) Matascón. (*Falta la firma de Gento Enbolat*).

---

¹⁸⁸ Al igual que el Collo de Calahorra, también este Ibón de Pamplona parece un cristiano y no un judío.

[folio 3v°]

*Este ed el libro de la cogedera del veinteno que comienzad en Santa Maria Candelor de año de sesenta e dos del cómputo de los cristianos (2 feb. 1363)*¹⁸⁹, y de nuestro cómputo, [5]123.

[38] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Judá (*Judas*), zapatero, desde el jueves, día de la *Candelor* (= *la Candelaria*) (2 feb.), que está en [la semana de] la *parasá Be-sal-laj*¹⁹⁰ (Ex. 13,17-17,16) (28 en.-3 feb.), 2 corderos; además, en [la semana de] la *parasá Mispatim* (Ex. 21,1-24,18) (4-10 feb.) (*interlineado*: 2 corderos); además, en [la semana de] la *parasá Terumá* (Ex. 25,1-27,19) (11-17 feb.) 3 corderos; además, en [la semana de] la *parasá Ki-tissá* (Ex. 30,11-34,35) (25 feb.-3 mar.), 9 corderos; y no más. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*). “2 corderos”, entre líneas.

[39] Reconozco yo, el abajo firmante, [que] degollé para Sem Tob (*Sento*) Gabay con los propietarios de casa (= *padres de familia*) y no por separado, solamente un cuarto, en el día segundo de la *Candelor* (3 feb.), [en la semana de] la *parasá Be-sal-laj* (Ex. 13,17-17,16) (28 en.-3 feb.); además, en [la semana de] la *parasá Mispatim* (Ex. 21,1-24,18) (4-10 feb.), un buey para Sem Tob (*Sento*) Gabay; además, 2 bueyes impuros. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

[40] [Semana de] las *parasás Wa-yaqhel* (Ex. 35,1-38,20) [y] *Ele pecudé* (Ex. 38,21-40,38) (4-10 mar.).

Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para el *zoldero* (*Azac Azaya*)¹⁹¹ 8 corderos [en la semana de] las *parasás Wa-yaqhel* (Ex. 35,1-38,20) [y] *Ele pecudé* (Ex. 38,21-40,38) (4-10 mar.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

[41] Reconozco yo que degollé para Judá (*Judas*), zapatero, 2 corderos [en la semana de] las *parasás Wa-yaqhel* (Ex. 35,1-38,20) [y] *Ele pecudé* (Ex. 38,21-40,38) (4-10 mar.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

¹⁸⁹ Véase n. 152 de este mismo documento.

¹⁹⁰ En el doc. 33, en los núms. 59 y 172, se dice que el 2 feb. 1363, día de la *Candelaria*, está en la semana de la *parasá Yitró*, que es la que sigue a *Be-sal-laj*. En la ritual lectura sinagagal, los lunes y los jueves se lee, además de la *parasá* que corresponde, el inicio de la siguiente.

¹⁹¹ Véase n. 136 del doc. 33.

- [42] [Semana de] la *parasá Wa-yicrá* (Lev. 1,1-5,26) (11-17 mar.). Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para el *zoldero* 3 corderos [en la semana de] la *parasá Wa-yicrá* (Lev. 1,1-5,26) (11-17 mar.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
-
- [43] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Judá (*Judas*), (*interlineado*: zapatero), [en la semana de] la *parasá Wa-yicrá* (Lev. 1,1-5,26) (11-17 mar.) 7 corderos. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
-
- [44] [Semana de] la *parasá Saw* (Lev. 6,1-8,36) (18-24 mar.). Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para el *zoldero* 6 corderos [en la semana de] la *parasá Saw* (Lev. 6,1-8,36) (18-24 mar.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
- [45] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Judá (*Judas*), zapatero, 7 corderos [en la semana de] la *parasá Saw* (Lev. 6,1-8,36) (18-24 mar.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
-
- [46] Semana de Pascua (25-31 mar.). Reconozco que degollé para el *zoldero* un buey legalmente apto y 8 corderos legalmente aptos. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
- [47] Días intermedios de la Pascua ¹⁹² (2-7 abr.). Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para el *zoldero* en los días intermedios de la Pascua, o sea [en la semana de] la *parasá Semini* (Lev. 9,1-11,47) (2-7 abr.), 8 corderos. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
-
- [48] Semana de Pascua, que es [la semana de] la *parasá Semini* (Lev. 9,1-11,47) (2-7 abr.). Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Judá (*Judas*), zapatero, en la semana de Pascua (2-7 abr.) 2 corderos. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
- [49] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Sem Tob (*Sento*) Gabay, para Moisés Alhaquim (*Mosse Alfaquín*) y para Isaac (*Azac*) ben Nataf 8 corderos (*tachado*: *parasá*) en la semana de Pascua (2-7 abr.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

¹⁹² Véase n. 139 del doc. 33.

[fol. 4r]

[50] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Judá (*Judas*), zapatero, para Sem Tob (*Sento*) Gabay y para Isaac (*Azac*) Medelín, de la semana de Pascua y el día viernes, que es [de la semana de] la *parasá Semini* (Lev. 9,1-11,47) (7 abr.), 11 corderos. Moisés bar Yom Tob Alhaquim (*Mosse Alfaquín*). Además, una ternera pequeña. Moisés.

[51] [Semana de la *parasá*] *Emor* (Lev. 21,1-24,23) (29 abr.-5 may.). Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Salomón Franco 2 corderos [en la semana de] la *parasá Emor* (Lev. 21,1-24,23) (29 abr.-5 may.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

[52] [Semana de las *parasás*] *Be-har Sinai* (Lev. 25,1-26,2) e *Im be-jucotay* (Lev. 26,3-34) (6-12 may.).

Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Salomón Franco 4 corderos [en la semana de] las *parasás Be-har Sinai* (Lev. 25,1-26,2) e *Im be-jucotay* (Lev. 26,3-34) (6-12 may.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

[53] Además, para Hayyim (*Vitas*) Altamira¹⁹³, 1 cordero. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

[54] Además, para el *zoldero*, 1 cordero. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

[55] [Semana de la *parasá*] *Be-midbar Sinai* (Núm. 1,1-4,20) (13-19 may.). Reconozco yo, el [abajo] (*interlineado*: firmante), que degollé para el *zoldero* 2 corderos [en la semana de] la *parasá Ba-midbar* (Núm. 1,1-4,20) (13-19 may.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

[56] Semana de Pentecostés (13-19 may.).

Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para el *zoldero* 4 corderos en la semana de Pentecostés (13-19 may.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

[57] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Sem Tob (*Sento*) Gabay y su socio 4 corderos en la semana de Pentecostés (13-19 may.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

[58] [Semana de] la *parasá Nasó* (Núm. 4,21-7,89) (20-26 may.).

¹⁹³ Sin duda, el mismo Vitas Altamira que aparece con frecuencia en el doc. 33.

Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Sem Tob (*Sento*) Gabay (*interlineado*: y su socio) 3 corderos [en la semana de] la *parasá Nasó* (Núm. 4,21-7,89) (20-26 may.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

- [59] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para el *zoldero* 2 corderos [en la semana de] la *parasá Nasó* (Núm. 4,21-7,89) (20-26 may.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
- [60] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Judá (*Judas*), zapatero, 3 corderos [en la semana de] la *parasá Nasó* (Núm. 4,21-7,89) (20-26 may.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
- [61] [Semana de la *parasá*] *Be-haalotejá* (Núm. 8,1-12,16) (27 may.-2 jun.). Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Judá (*Judas*), zapatero, 4 corderos [en la semana de] la *parasá Be-haalotejá* (Núm. 8,1-12,16) (27 may.-2 jun.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
- [62] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para el *zoldero* [en la semana de] la *parasá Be-haalotejá* (Núm. 8,1-12,16) (27 may.-2 jun.) 7 corderos. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
- [63] Reconozco yo, el [abajo] firmante, que degollé para Isaac (*Azac*) Medelín y para Sem Tob (*Sento*) Gabay 1 cabrón legalmente apto [en la semana de] la *parasá Be-haalotejá* (Núm. 8,1-12,16) (27 may.-2 jun.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
- [64] [Semana de] la *parasá Selaj* (Núm. 13,1-15,41) (3-9 jun.). Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 1 cordero y 1 cabrón legalmente aptos para el *zoldero* [en la semana de] la *parasá Selaj* (Núm. 13,1-15,41) (3-9 jun.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
- [65] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Judá (*Judas*), (*interlineado*: zapatero), 1 cabrón legalmente apto [en la semana de] la *parasá Selaj* (Núm. 13,1-15,41) (3-9 jun.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

[folio 4v^o]

- [66] [Semana de la *parasá*] *Selaj* (Núm. 13,1-15,41) (3-9 jun.). Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Sem Tob (*Sento*) Gabay y para su socio, los *siseros* (*recibidores de la sisa*)¹⁹⁴, 7

¹⁹⁴ La sisa era una tasa que la aljama judía cobraba sobre la carne. Según he podido comprobar, en este año 1363 los *siseros* eran Sento Gabay, Mosse Alfaquín y Azac ben Nataf, que eran socios.

corderos y 3 cabrones legalmente aptos [en la semana de] la *parasá Selaj* (Núm. 13,1-15,41) (3-9 jun.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

- [67] [Semana de] la *parasá Córax* (Núm. 16,1-18,32) (10-16 jun.).
Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 3 corderos y 4 cabrones legalmente aptos para los *siseros*, que son Sem Tob (*Sento*) Gabay y su socio, [en la semana de] la *parasá [Córax]* (Núm. 16,1-18,32) (10-16 jun.) y (*tachado*: 1 buey) (*interlineado*: 1 ternero pequeño) legalmente apto. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
- [68] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 1 cordero legalmente apto para Judá (*Judas*), zapatero. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
- [69] [Semana de] las *parasás* (*tachado*: C6) *Jucat* (Núm. 19,1-22,1) y *Balac* (Núm. 22,2-25,9) (17-23 jun.).
Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Judá (*Judas*), zapatero, 5 corderos y 1 cabrón legalmente aptos [en la semana de] las *parasás Jucat* (Núm. 19,1-22,1) y *Balac* (Núm. 22,2-25,9) (17-23 jun.). (*Falta la firma de Gento Azaya*).
- [70] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Sem Tob (*Sento*) Gabay y su socio 2 cabrones legalmente aptos [en la semana de] las *parasás Jucat* (Núm. 19,1-22,1) y *Balac* (Núm. 22,2-25,9) (17-23 jun.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
-

- [71] [Semana de] la *parasá Pinjás* (Núm. 25,10-30,1) (24-30 jun.).
Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Sem Tob (*Sento*) Gabay y su socio 5 cabrones legalmente aptos, 1 cabrito legalmente apto y 1 ternero pequeño legalmente apto [en la semana de] la *parasá Pinjás* (Núm. 25,10-30,1) (24-30 jun.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
- [72] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para el *zoldero* 2 corderos [en la semana de] la *parasá Pinjás* (Núm. 25,10-30,1) (24-30 jun.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
-

- [73] [Semana de las] *parasás Mattot* (Núm. 30,2-32,42) y *Masé* (Núm. 33,1-36,13) (1-7 jul.).
Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé 16 corderos legalmente aptos y 1 ternero pequeño, compartido con los propietarios de casa (= *jefes de familia*), y 2 corderos impuros para el *zoldero* [en la semana de] la *parasá Mattot* (Núm. 30,2-32,42) y *Masé* (Núm. 33,1-36,13) (1-7 jul.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

na de las] *parasás Mattot* (Núm. 30,2-32,42) y *Masé* (Núm. 33,1-36,13) (1-7 jul.), y no más. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[74] [Semana de] la *parasá Ele ha-debarim* (Dt. 1,1-3,22) (8-14 jul.). Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para el *zoldero* 14 corderos legalmente aptos y 1 impuro, y no más, [en la semana de] la *parasá Ele ha-debarim* (Dt. 1,1-3,22) (8-14 jul.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[75] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Jacob de Tarazona 2 corderos legalmente aptos y 1 cabrón legalmente apto [en la semana de] la *parasá Ele ha-debarim* (Dt. 1,1-3,22) (8-14 jul.), y no más. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[76] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Judá (*Judas*), zapatero, 2 corderos legalmente aptos y 1 cabrón legalmente apto, y no más, [en la semana de] la *parasá Ele ha-debarim* (Dt. 1,1-3,22) (8-14 jul.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[77] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para el *çoldero* 11 corderos legalmente aptos (*tachado*: y 1 buey) con la sociedad [en la semana de] la *parasá Wa-etjanán* (Dt. 3,23-7,11) (15-21 jul.), y no más. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[78] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Jacob, zapatero, 2 cabrones legalmente aptos [en la semana de] la *parasá Équeb* (Dt. 7,12-11,25) (22-28 jul.), y no más. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*). Además, para Judá (*Judas*), Jacob y Hayyim (*Vitas*), [zapateros], 1 cabrón legalmente apto [en la semana de] la *parasá Reé* (Dt. 11,26-16,17) (29 jul.-4 ag.).

---

[79] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Salomón Açitero (o Açitero) 2 cabrones legalmente aptos (*tachado*: 2 carneros); además, 1 cordero y 1 carnero [en la semana de] la *parasá Équeb* (Dt. 7,12-11,25) (22-28 jul.), y no más; además, 1 cabrón legalmente apto del martes de [la semana de] la *parasá Reé* (Dt. 11,26-16,17) (1 ag.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[80] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para los *siseros* 1 buey [en la semana de] la *parasá Équeb* (Dt. 7,12-11,25) (22-28 jul.), y no más; además, 1 cabrito legalmente apto [en la semana de] la *parasá Reé* (Dt. 11,26-16,17) (29 jul.-4 ag.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

[folio 5r]

[81] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Salomón Açitero (o Açitero) desde el martes de [la semana de] la *parasá Reé* (Dt. 11,26-16,17) (1 ag.) (*tachado*: hasta el viernes de la semana de la *parasá Ki-tesé*, Dt. 21,10-25,19, 18 ag.) hasta el viernes (4 ag.) 2 cabrones legalmente aptos; además, [en la semana de] la *parasá Sofetim* (Dt. 16,18-21,9) (5-11 ag.), 1 cabrón legalmente apto. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*). Además, que vendió 4 cabrones legalmente aptos R. Hayyim [por] 24 sueldos y 9 dineros [en la semana de] la *parasá Reé* (Dt. 11,26-16,17) (29 jul.-4 ag.).

---

[82] [Semana de] la *parasá Reé* (Dt. 11,26-16,17) (29 jul.-4 ag.). Reconozco yo, el [abajo] firmante, que degollé para Judá (*Judas*), zapatero, [en la semana de] la *parasá Reé* (Dt. 11,26-16,17) (29 jul.-4 ag.) 1 cabrón legalmente apto; además, 1 cabrito legalmente apto en [la semana de] la *parasá Sofetim* (Dt. 16,18-21,9) (5-11 ag.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[83] Reconozco yo, el [abajo] firmante, que degollé para Hayyim (*Vitas*) Xaitilla y para Jacob, zapatero, 3 cabrones legalmente aptos [en la semana de] la *parasá Sofetim* (Dt. 16,18-21,9) (5-11 ag.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[84] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para los *siseros* 1 cabrito legalmente apto [en la semana de] la *parasá Sofetim* (Dt. 16,18-21,9) (5-11 ag.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[85] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Salomón Açitero (o Açitero) 3 cabrones legalmente aptos y 1 impuro [en la semana de] la *parasá Tabó* (Dt. 26,1-29,8) (19-25 ag.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

- [86] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para los *siseros* medio cabrón; además, 1 ternero pequeño y medio ternero [en la semana de] la *parasá Tabó* (Dt. 26,1-29,8) (19-25 ag.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
-
- [87] Reconozco yo, el [abajo] firmante, que degollé para el *çoldero* 1 carnero legalmente apto [en la semana de] la *parasá Tabó* (Dt. 26,1-29,8) (19-25 ag.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
-
- [88] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para los *sisadores* (= *siseros*), [en la semana de] las *parasás Nissabim* (Dt. 29,9-30,20) [y] *Wa-yélej* (Dt. 31,1-30) (26 ag.-1 sept.) 4 cabrones legalmente aptos, 1 cabrito legalmente apto, 1 buey y 1 ternero pequeño legalmente aptos [y] 1 cabrón impuro. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
-
- [89] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para los *sisadores* en la semana anterior al Año Nuevo (2-8 sept.) 2 cabrones legalmente aptos, 1 cabrón impuro [y] 1 buey legalmente apto. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
-
- [90] Reconozco yo, el [abajo] firmante, que degollé para los *siseros* 3 cabrones legalmente aptos, 1 buey legalmente apto [y] 1 buey impuro; además, en la semana anterior a las *Cabañuelas* (16-22 sept.), 2 cabrones legalmente aptos [y] 3 bueyes legalmente aptos; además, de la semana de las *Cabañuelas* (23-29 sept.), 2 cabrones legalmente aptos; además, 1 buey impuro. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
-
- [91] [Semana de la *parasá*] *Beresit* (Gén. 1,1-6,8) (7-13 oct.).
 Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Hayyim (*Vitas*) y Jacob, [zapateros], 1 ternero pequeño; además, 3 cabrones legalmente aptos; además, [en la semana de la *parasá*] *Beresit* (Gén. 1,1-6,8) (7-13 oct.), 2 cabrones legalmente aptos, 2 cabrones impuros [y] además 3 cabrones legalmente aptos. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
-
- [92] Reconozco yo que degollé para Açitero (o Açeitero) 2 cabrones legalmente aptos; además, 3 cabrones legalmente aptos [y] 1 impuro; además, 3 cabrones legalmente aptos. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*). [En la semana de la *parasá*] *Beresit* (Gén. 1,1-6,8) (7-13 oct.).

[93] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para Hayyim (*Vitas*) y Jacob, [zapateros], 4 cabrones legalmente aptos y 6 impuros [en la semana de] la *parasá Beresit* (Gén. 1,1-6,8) (7-13 oct.). Isaac (*Azac*) ben Nataf.

---

[94] Además, degollé para Hayyim (*Vitas*), [zapatero], 1 cabrón legalmente apto [en la semana de] la *parasá Wa-yerá* (Gén 18,1-22,24) (28 oct.-3 nov.). Judá (*Judas*) Sarfati.

---

[95] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para los *siseros* 6 cabrones legalmente aptos y 1 buey impuro [en la semana de] la *parasá Wa-yerá* (Gén. 18,1-22,24) (28 oct.-3 nov.); además, [en la semana de] la *parasá Toledot* (Gén. 25,19-28,9) (11-17 nov.) 6 cabrones legalmente aptos para Judá (*Judas*), [zapatero]. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[96] Reconozco yo, el [abajo] firmante, que degollé para Hayyim (*Vitas*) y Jacob, zapatero[s], 3 cabrones legalmente aptos y 5 impuros [en la semana de] la *parasá Wa-yerá* (Gén 18,1-22,24) (28 oct.-3 nov.); además, [en la semana de] la *parasá Toledot* (Gén 25,19-28,9) (11-17 nov.), para Judá (*Judas*) con Hayyim (*Vitas*), [zapateros], 5 cabrones legalmente aptos y 2 impuros. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[97] Reconozco yo, el [abajo] firmante, que degollé para Ibon de Panplona 4 cabrones legalmente aptos [en la semana de] la *parasá Toledot* (Gén. 25,19-28,9) (11-17 nov.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

---

[98] Reconozco yo, el [abajo] firmante, que degollé para Collo de Calahorra 1 cabrón legalmente apto [en la semana de] la *parasá Toledot* (Gén. 25,19-28,9) (11-17 nov.). Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

[folio 5vº]

[99] Reconozco yo, el [abajo] firmante, que degollé [en la semana de] la *parasá Wa-yesé* (Gén. 28,10-32,3) (18-24 nov.) para Judá (*Judas*), [zapatero], y para Hayyim Xaitilla (*lectura muy dudosa*) 7 cabrones legalmente aptos y 2 impuros; además, [en la semana de] la *parasá*

Wa-yislaj (Gén. 32,4-36,42) (25 nov.-1 dic.) 1 cabrón legalmente apto y 3 impuros. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

- [100] Reconozco yo, el [abajo] firmante, que degollé para los *siseros* [en la semana de] la *parasá Wa-yesé* (Gén. 28,10-32,3) (18-24 nov.) 1 ternero pequeño; además, [en la semana de] la *parasá Wa-yislaj* (Gén. 32,4-36,42) (25 nov.-1 dic.) 2 bueyes impuros y 2 terneros legalmente aptos; además, 1 ternero pequeño; además, [en la semana de] la *parasá Wa-yéseb* (Gén. 37,1-40,23) (2-8 dic.) 3 carneros. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).
- [101] Además, para Moisés Alhaquim (*Mosse Alfaquín*) 1 carnero para vender [en la semana de] la *parasá Mi-ques* (Gén. 41,1-44,17) (9-15 dic.).

- [102] Reconozco yo, el abajo firmante, que degollé para los *siseros* 9 terneros pequeños de [la semana de] la *parasá Semot* (Ex. 1,1-6,1) (30 dic.-5 en.) hasta el último día de *dizemre*, y no más. Yom Tob Asayag (*Gento Azaya*).

1362, febrero 15-1363, octubre 12.

Libro del veinteno sobre las ventas de mercancías (sedas, cueros, pieles...) hechas por judíos.

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 51.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 36.1-36.4.

[folio 1r]

לוי קומישירוש פור איל פודיר דאדו אנוש מנדאמוש אה (אברהם אלחכים אי די פרט דילא שיניוריהא אי רוגר די לוריש פרטיש נוש אברהם אטראס אי יהודה לוי קומישירוש פור איל פודיר דאדו אנוש מנדאמוש אה (אברהם אלחכים אי אה יהודה צרפתי (*tachado*: /יהודה בר' שלמה הלוי אי אמשה אלחכים קי שיאן קוגידוריש איניל ויואינטינו קי פירטיניצי אל קאשו דילא שידא קואירוש קברונש

בלדרישיש אדובאדוש אי פור אדובאר קורדארניש פורגמינוש קאברייטונש ספטיריאש אי שוברי טודש לאש מינוסייאש איש אשביר די וויאינטי דינירוש און דינירו פור מאש אי פור מינוש אינלא קואל קושא ליש פיזיירון פיזיר ג'ורא די קוג'ירלו ביאין אי ליאל מינט אי די גוארדאר לוש דירייטוש דיל שיניור ריי איניל קאשו דיטו אי קי אושין אי קואיג'אן איניל דיטו קאשו דיל דיאה די ש' מריאה קנדילירא דקי אגואיי אי דקי אדילנט אישטו פ'ואי קינזינו דיאה דיל מיש די פיברירו אירא די מיל אי קואטרוסיינטוש למנין הגוים ולמנינו בעשרים יום לחדש אדר ראשון שנת חמשת אלפים ומאה ועשרים ושנים. יהודה ב"ר שלמה הלוי אי אמשה אלחכים ביני שיטי. אברהם אלחכים אי אה יהודה צרפתי יתיר ועבר עליהם הקולמוס.

[folio 1v^o]

[2] אנטינוש עדים רובלאדוש איושו מנדארון אי ריקירירון די פרט דילא שניוריאה אי רוג'ר די לוריטש נוש אברהם אטראס אי יהודה הלוי קומישריוש פור איל פודיר דאדו אנוש מנדאמוש אה יהודה בר' שלמה הלוי נ"ע אי אה משה אלחכים קי שיאן קוג'ידוריטש איניל וויאינטינו קי פירטייניסי אל קאשו די לא שידא קואירוש קברונש בלדרישיש אדובדוש אי פור אדובר קורדרינש פורגמינוש קברייטונש ספטיריאש אי שוברי טודש לאש מינוסייש איש אשביר די וויאינטי דינירוש און דינירו פור מש אי פור מינוש אינלא /קואל/ קושה ליש פיזיירון פיזיר ג'ורא די קוג'ירלו ביאין אי ליאל מינט אי דיגוארדר לוש דירייטוש דיל שיניור ריי איניל קאשו דיטו אי קי אושין אי קואיג'אן איניל דיטו קאשו דיל דיאה די ש' מריאה קנדילירא דקי אגואיי אי דקי אדילנט. אישטו פ'ואי קינזינו דיאה דיל מיש די פיברירו אירא די מיל אי קואטרוסיינטוש למנין הגוים ולמנינו בעשרים יום לחדש אדר ראשון שנת חמשת אלפים ומאה ועשרים ושנים. קואל ביני שיטי. חיים בר' שמואל זלה"ה. משה ב"ר יוסף בן בלאט.

[3] קבלנו מן אברהם אלטראס /ממכירת עופות/ ג. מן יהודה הלוי ג. מן שם טוב גבאי יד' ממכירת משי. אשת ר' שמואל ב' ממכירת משי. מירה בת שם טוב א' ממכירת משי. יצחק מכראן א' שמכר תרנגולת עו' < שמכר משי. כלף אלמכראן ב' שמכר ב' תרנגולות. כהן ב' שמכר ב' תרנגולות. יצחק לוי < [שמכר] שוברי שואילאש. ר' שמואל ב' שמכר משי. משה קשטיליאנו ה' שמכר ספטיריאה (עו' tachado). אברהם אטראס < שמכר שטר. סגי < שמכר ספאטוש. משה קשטיליאנו < [שמכר] ספטיריאה. רבינו א' שמכר בלדרייש. יהודה בר' שלמה הלוי ב' < שמכר משי. יצחק אופיציאל א' < שמכר אשדה. ג'מילה אשת יוסף ארואיטי א' שמכר א' תרנגולה (sic). משה קשטיליאנו < שמכר ספאטריאה. שלדאנייא ט' שמכר פרדה. משה קשטיליאנו א' שמכר ספטיריאה. יהודה מכראן ב' שמכר ב' תרנגולות. חיים לוי א' שמכר ספטיריאה. ר' חייא הלוי < שמכר בצים.

[folio 2r]

אשת יהודה אלחכים ג שמכר (*sic*) אשדה. שלמה גוטה א שמכר בלדיריש. אשת יצחק אלמכראן ה שמכרה משי.

[4] אנו החתומים למטה מודים הודאה גמורה שנטלנו מן משה אלחכים שלשה עשר דינרין ואחד עשר פשיטים ממה שצוה ר' יהודה הלוי בר' שמואל הלוי ור' אברהם אטראס /קומישריוש\ שיגבו ר' יהודה בר' שלמה הלוי ומשה אלחכים הודינו להם שקבלנו מהם השלשה עשר דינרין ואחד עשר פשיטים הנזכרים ובעבור שיהיה להם לראיה חתמנו שמותינו (/בשלשה\ בארבעה ימים לחדש: *tachado*) בארבעה ימים לחדש אדר שני שנת מאה ועשרים ושנים לפרט היצירה קומישריוש בשלשה ביני שיטי בארבעה ימים לחדש עבר עליהם הקולמוס יום טוב בן בולאט יוסף מטשקון. [5] משה קשטיליאנו ב שמכר ספטוש. אשת יוסף מטשקון א שמכר (*sic*) משי. בת שם טוב ו' יחיון ג שמכר (*sic*) משי. סגי ב שמכר ספטוש. אשת יוסף מטשקון < שמכר (*sic*) משי. משה קשטיליאנו ב שמכר ספטוש. שלמה רבינו ה שמכר בלדיריש. יצחק אצייג ג שמכר בדנאש. משה קשטיליאנו ב שמכר ספטריאה. בת שם טוב ו' יחיון ב שמכר (*sic*) משי. כהן אלחכים ז שמכר כ"א ממשי לאסתר אלמנת חרבון. מנחם טו שמכר לטרא ממשי. יצחק אצייג ד שמכר קורדירינאש. אברהם אלחכים א שמכר משי. אברהם אטראס ד שמכר משי. אברהם כהן א שמכר משי. אברהם אצייג ב שמכר משי. שלמה ו' אבוצחק א שמכר חמור. יצחק מכראן ד שמכר משי. יהודה שלדנייא ז שמכר משי. בת שם טוב ו' יחיון ב שמכרה משי. שלמה גוטה ד שמכר בלדיריש. אשת הרב אט שמכרה ספרים פרעם יום ששי כ"ה באייר. גויה מן מורינטייא ג שמכרה גבינה יום ששי כ"ה באייר עו' ב יום ראשון כ"ז אייר מן גויה שמכרה משי. משה קשטיליאנו ב שמכר ספטריאה יום ראשון מסיון. גויה < שמכרה משי יום ראשון מסיון. ג'וניו. חיים לוי אלטמירא ב שמכר גבינה ח' בסיון. שלמה פ'רנקו ג שמכר גבינה ח' בסיון. גויה די מורינטייא ב שמכר (*sic*) גבינה. יום טוב פדרי ט שמכר ב' פיג'יליש די אישטאניו. ר' יום טוב אלחכים יד שמכר חטה. משה ערמה א שמכר גבינה. כהן ד שמכר משי.

[folio 2v^o]

[6] מודה אני החתום למטה.

אנו חתומי מטה קבלנו מר' משה אלחכים עשרים וארבעה דנרין ואחד עשר פשיטין שגבה מיום א' קרישמא עד חצי יוליו מארטיקלו המשי והעורות ובעבור יהיה לראייה חתמנו שמותינו יום טוב בן בולאט.

יוניו

[7]

ר' יום טוב אלחכים כב שמכר ח' ר' מחטה. יצחק לוי א שמכר ספטריאה. שם טוב ו' יחיון ב שמכר משי. ר' אברהם אטראס שמכר רציל יח. אשת ר' חייא הלוי

שם טוב גבאי ב שמכר פוליוש. חיים לוי אלטמירא ו שמכר גבינה.

[8] אנו חתומי מטה קבלנו מר' משה אלחכים ארבעה דינרי' (ושלשה: *tachado*) /ארבעה\ פשי' מיום א' יונייו עד (עצי: *tachado*) חצי אגושטו מארטיקלוש המשי והעורות ובעבור שיהיה לו לראיה חתמנו שמותינו פה יום טוב בן בולאט יוסף מטשקון.
חצי אגושטו [9]

יוסף אלמכראן ה' שמכר משי. דון יום טוב אלחכים < שמכר עור. מנחס צרפתי ו שמכר קורדובניש. בת שם טוב ו' יחיון ד' שמכרה משי. ר' יום טוב ו' בלאט ב' שמכר קורדובאן. אברהם אלחכים ג' שמכר משי. אברהם כהן א' שמכר תרנגולת. דונה אסתר ב' שמכרה ב' תרנגולות. שם טוב ו' יחיון א' < שמכר עור וחלב. רבנו א' שמכר תרנגולת. אברהם ו' בלאט א' < שמכר שתי תרנגולות. משה ו' בלאט א' שמכר תרנגולת. אסתר אלמנת ר' יצחק אסקירא ב' שמכרה ב' תרנגולות. יצחק מכראן ב' שמכר ב' תרנגולות. יצחק אופ'יציל א' שמכר ב' תרנגולות. אברהם ו' פשאט ג' שמכר ג' תרנגולות. יצחק חדידה ג' < שמכר ד' תרנגולות. יהודה צרפתי א' שמכר א' תרנגולת. ר' יום טוב ו' בלאט א' שמכר תרנגולת. מרים לאדי אציטרה < שמכרה < אנשאר. יוסף אופ'יציל ב' שמכר ב' תרנגולות. משה ערמה א' שמכר אפונים. ר' יצחק ו' שעייב א' שמכר תרנגולת. יוסף מטשקון א' שמכר תרנגולת. יצחק אציג ב' < שמכר עורות. חדידה א' שמכר תרנגולת.

[folio 3r]

[10] אנו חתומי מטה קבלנו מר' יהודה לוי ור' משה אלחכים שבעה דנרי' (ופרו: *tachado*) וששה פשי' ופרוטה שגבו מארטיקלו העורות והמשי שגבינו מחצי אגושטו עד קנדלור ובעבור יהיה להם לראייה חתמנו שמותינו פה יום טוב בן בולאט יוסף מטשקון.
קנדילור [11]

שלמה גוטה ו שמכר באלדירישש. יהודה ו' יחיון ו' שמכר חטה. שם טוב גבאי ויצחק ו' נטף ומשה אלחכים ו' שמכרו עורות. יוסף מטשקון ב' שמכר משי.

[12] קבלתי מר' משה אלחכים מארטיקלו העורות והמשי יום ד' לחדש מאיו שנים דנרין ושמנה פשי' יום טוב בן בולאט.

[13] יצחק אציג ב' שמכר אניינאש. אלמנת ר' אברהם אלמכראן ז"ל ג' שמכרה גבינה. אלמנת ר' אברהם אלמכראן ז"ל ב' שמכרה גבינה. שם טוב גבאי ב' < שמכר עורות. אברהם אלחכים ג' שמכר חלקו מן החמור. קירישטייאנא ב' < שמכרה משי. דונה אסתר

אֵ שמכרה תרנגולת. שם טוב גבאי וחביריו ב' מרבידיש שמכרו חמור. יצחק אופ'ציאל
יֵא שמכר משי.

[14] אני החתום למטה מודה שקבלתי מר' משה אלחכים ארבעה עשר דינרי' ושנים פשי'
ושנים מרבידיש שגבה מהביאינטינו מארטיקלו מהעורות והמשי והיה זה בשלשה
ועשרים יום לחדש תמוז שנת חמשת אלפים ומאה ועשרים ושלוש ליצירה ובעבור
שיהיה לו לראיה חתמתי שמי פה יוסף מטשקון.

[15] יצחק אופ'ציאל בֵט שמכר משי.
[16] אני החתום למטה מודה שקבלתי מן משה אלחכים מארטיקלו המשי והעורות שנים
דינרין ותשעה פשיטים עד יום א' מאגושטו ובעבור שיהיה לו לראיה חתמתי שמי
פה יום טוב ך' בולאט.

[17] אשת יוסף מטשקון אֵ שמכרה משי. יצחק אופ'ציאל גֵ שמכר משי.
[18] נתן לי יהודה לוי זקן יֵזֵ שקבלם מן יוסף אלחכים אֵ שמכר צמר. ומן אשת חבו
גֵ שמכרה צמר. ומן אשת ר' חייא הלוי בֵ שמכרה צמר. אברהם אטראס יֵא שמכר משי.

[folio 3v^o]

[19] שם טוב גבאי ויצחק ך' נטף ומשה אלחכים בֵב שמכרו עורות.

[20] אני החתום למטה מודה שקבלתי מן משה אלחכים מארטיקלו המשי והעורות
והספטריראה שבעה דינרין ושבעה פשיטין ופרוטה מהביאינטינו מיום ראשון של
אגושטו עד י"ב מאוטוברי ובעבור שיהיה לראייה חתמתי שמי פה יוסף מטשקון.

[folio 1r]

[1] (*tachado todo el folio: Ante nos, los testigos roblados ayuso, mandaron e requirieron de part de la senyoria e rogar[on] de lures partes: Nos, Abraham Ataraç e Judá Leví, comisarios, por el poder dado a nos, mandamos a (tachado: Abraham Alhaquim e a Judá Sarfati) (interlineado: Judá bar Salomón ha-Leví e a Moisés Alhaquim)*¹⁹⁵ que sean cogedores en el veinteno que perteneze al caso de la seda, cueros,

¹⁹⁵ Este mismo año de 1362, Abraham Alfaquín y Judas Sarfati fueron nombrados por estos mismos comisarios recibidores del veinteno de la carne (v. doc. 33). Probablemente, fue esta pequeña equivocación en una anotación que se consideraba importante, lo que llevó a tachar el texto entero, invalidando así este folio.

cabrunas, baldreses adobados e por adobar, cordarinas, porgaminos, cabritunas, çapaterias e sobre todas las minuçias, es a saber, de veinte dineros un dinero, por mas e por menos, en la cual cosa les fizieron fazer jura de cogerlo bien e leal ment e de guardar los dereitos del senyor rey en el caso dito, e que usen e cuejan en el dito caso del dia de Santa Maria Candelera d'aqui a güey e d'aqui adelant. Esto fue quinzeno dia del mes de febrero, era de mil e quatroçientos del cómputo de los cristianos (15-feb.-1362), y de nuestro cómputo, a día 20 del mes de adar primero del año 5122. “Judá bar Salomón ha-Leví e a Moisés Alhaquim”, entre líneas; “Abraham Alhaquim e a Judá Sarfati”, sobra y se ha tachado) (faltan las firmas de los testigos, probablemente porque está todo tachado).

[folio 1v^o]

- [2] *Ante nos, los testigos roblados ayuso, mandaron e requirieron de part de la senyoria e rogar[on] de lures partes: Nos, Abraham Ataraç e Judá ha-Leví (Judas Leví), comisarios ¹⁹⁶, por el poder dado a nos, mandamos a Judá bar Salomón ha-Leví (Judas Leví) ¹⁹⁷ e a Moisés Alhaquim (Mosse Alfaquín) ¹⁹⁸ que sean cogedores en el veinteno que perteneçe al caso de la seda, cueros, cabrunas (pieles de cabra), baldreses adobados e por adobar, corderinas (pieles de cordero), porgaminos, cabritunas (pieles de cabrito), çapaterias e sobre todas las minuçias, es a saber, de veinte dineros un dinero, por mas e por menos, en la (interlineado: cual) cosa les fizieron fazer jura de cogerlo bien e leal ment e de guardar los dereitos del senyor rey en el caso dito, e que usen e cuejan en el dito caso del dia de Santa Maria Candelera d'aqui a güey e d'aqui adelant. Esto fue quinzeno dia del mes de febrero, era de mil e quatroçientos del cómputo de los cristianos (1362), y de nuestro cómputo, a día 20 del mes de adar primero del año 5122. “Cual”, entre líneas. Hayyim (Vitas) bar Samuel, Moisés bar Yosef ben Bolat (Mosse Enbolat) ¹⁹⁹.*
- [3] *Recibimos de Abraham Altaraç (sic) (interlineado: de la venta de aves) 3 dineros; de Judá ha-Leví (Judas Leví), 3 dineros; de Sem Tob*

¹⁹⁶ Son los mismos comisarios que aparecen en el doc. 33; respecto a Judas Leví, véase n. 117 de ese doc. 33.

¹⁹⁷ Un Judas Leui, fill de don Salomon Leui, judio d'Estella, figura en un registro del sello de Estella fechado en 20-sept.-1356 (v. *Doc. J.N.*, 4, 8-16); podría ser este mismo.

¹⁹⁸ Véase n. 161 del doc. 34.

¹⁹⁹ Véase n. 120 del doc. 33.

(*Sento*) Gabay ²⁰⁰, 14 dineros y mealla, de la venta de seda. La mujer de R. Samuel, 2 dineros y mealla, de la venta de seda. Mira, hija de Sem Tob, 1 dinero, de la venta de seda. Isaac (*Azac*) Macarén ²⁰¹, 1 dinero, que vendió una gallina; además, mealla, que vendió seda. Galaf Almacarén, 2 dineros, que vendió 2 gallinas. Cohén, 2 dineros, que vendió 2 gallinas. Isaac (*Azac*) Leví ²⁰², mealla, [que vendió] *sobresuelas*. R. Samuel, 2 dineros, que vendió seda. Moisés (*Mosse*) Castellano, 5 dineros, que vendió *çapateria* (*tachado*: además). Abraham Ataraç, mealla, que vendió una carta (*escritura*). Çagui, mealla, que vendió *çapatos*. Moisés (*Mosse*) Castellano, mealla, [que vendió] *çapateria*. *Rabbenu* (*Nuestro rabino*), 1 dinero, que vendió *balderes*. Judá bar Salomón ha-Leví (*Judas Leví*), 2 dineros y mealla, que vendió seda. Isaac Oficial (*Azac Oficial*) ²⁰³, 1 dinero y mealla, que vendió una *asida* (*palabra árabe, velo de mujer*). Jámila, mujer de Yosef (*Juce*) Arueti ²⁰⁴, 1 dinero, que vendió una gallina. Moisés (*Mosse*) Castellano, mealla, que vendió *çapateria*. Saldaña ²⁰⁵, 9 sueldos, que vendió una mula. Moisés (*Mosse*) Castellano, 1 dinero, que vendió *çapateria*. Judá (*Judas*) Macarén, 2 dineros, que vendió 2 gallinas. Hayyim (*Vitas*) Leví ²⁰⁶, 1 dinero, que vendió *çapateria*. R. Hiyya ha-Leví, mealla, que vendió huevos.

[folio 2r]

La mujer de Judá Alhaquim (*Judas Alfaquín*) ²⁰⁷, 3 dineros, que vendió una *asida*. Salomón Gota ²⁰⁸, 1 dinero, que vendió *balderes* (*¿guantes?, ¿cinturones?*). La mujer de Isaac (*Azac*) Almacarén, 5 dineros y mealla, que vendió seda.

²⁰⁰ Véase n. 132 del doc. 33.

²⁰¹ Sin duda, el mismo Azac Almacarén que aparece en el doc. 33.

²⁰² Un Açac Leui, judío d'Estela, figura en varios registros del sello de Estella fechados en 1345-1346 (v. *Doc. J.N.*, 4, 6-90 a 99); podría ser este mismo.

²⁰³ un Açac Oficial, judío d'Estella, figura como acreedor en un registro del sello de Estella fechado en 11-jun.-1358 (v. *Doc. J.N.*, 4, 8-45); podría ser este mismo.

²⁰⁴ Un Juce Arueti figura viviendo en Pamplona en un registro de cuentas del tesorero del reino de 1343 (v. *Doc. J.N.*, 2, 317-347); quizá sea este mismo.

²⁰⁵ Probablemente, Judas Saldaña, quien sale en el núm. 5; véase allí, n. 217.

²⁰⁶ Posiblemente Hayyim Leví Altamira (*Vitas Altamira*), quien aparece más adelante y figura con frecuencia en los docs. 33 y 34.

²⁰⁷ Un Juda Alfaquín, judío d'Estella, figura como testigo en un registro del sello de Estella fechado en 1-oct.-1356 (v. *Doc. J.N.*, 4, 8-27); quizá sea este mismo.

²⁰⁸ Sin duda, el mismo Salomón Gota que aparece en los docs. 33 y 34.

- [4] Nosotros, los abajo firmantes, reconocemos absolutamente que hemos recibido de Moisés Alhaquim (*Mosse Alfaquín*) 13 sueldos y 11 dineros de lo que ordenaron R. Judá ha-Leví bar Samuel ha-Leví (*Judas Leví*) y R. Abraham Ataraç (*interlineado: comisarios*) que cobraran R. Judá bar Salomón ha-Leví (*Judas Leví*) y Moisés Alhaquim (*Mosse Alfaquín*); les hemos reconocido que recibimos de ellos los 13 sueldos y 11 dineros citados. Y para que les sirva de prueba firmamos con nuestros nombres (*tachado: a 3, a 4 días del mes*) a 4 días del mes de *adar* segundo del año [5]122 del cómputo de la Creación (*1-mar.-1362*). “Comisarios” “a 3”, entre líneas; “a 4 días del mes”, pasó sobre ello la pluma (*e. d., tachado*). Yom Tob ben Bolat (*Gento Enbolat*)²⁰⁹, Yosef (*Juce*) Matascón²¹⁰.
- [5] Moisés (*Mosse*) Castellano, 2 dineros, que vendió *çapatos*. La mujer de Yosef (*Juce*) Matascón, 1 dinero, que vendió seda. La hija de Sem Tob ben Yahyón (*Sento Evenayón*)²¹¹, 3 dineros, que vendió seda. Çagui, 2 dineros y mealla, que vendió *çapatos*. La mujer de Yosef (*Juce*) Matascón, mealla, que vendió seda. Moisés (*Mosse*) Castellano, 2 dineros, que vendió *çapatos*. Salomón, nuestro rabino, 5 dineros, que vendió *baldereses*. Isaac Asayag (*Azac Azaya*)²¹², 2 sueldos y 3 dineros, que vendió *badanas*. Moisés (*Mosse*) Castellano, 2 dineros, que vendió *çapateria*. La hija de Sem Tob ben Yahyón (*Sento Evenayón*), 2 dineros, que vendió seda. Cohén Alhaquim (*Cohén Alfaquín*), 16 dineros, que vendió 27 sueldos de seda a Ester, viuda de Harbón. Menahem, 15 dineros, que vendió 1 libra de seda. Isaac Asayag (*Azac Azaya*), 4 sueldos, que vendió *corderinas* (*pieles de cordero*). Abraham Alhaquim (*Abraham Alfaquín*)²¹³, 1 dinero, que vendió seda. Abraham Ataraç, 4 dineros, que vendió seda. Abraham Cohén²¹⁴, 1 dinero, que vendió seda. Abraham Asayag (*Abraham Azaya*)²¹⁵, 2 dineros, que vendió seda. Salomón ben Abuzhaq (*Salomón Abuzac*)²¹⁶, 1 sueldo, que vendió un burro. Isaac (*Azac*) Macarén, 4 dineros, que vendió seda. Judá (*Judas*) Saldaña²¹⁷, 6 dineros, que vendió

²⁰⁹ Véase n. 118 del doc. 33.

²¹⁰ Véase n. 119 del doc. 33.

²¹¹ Un Sento Euenayon, judío d'Estella, figura como testigo en un registro del sello de Estella fechado en 26-en.-1355 (v. *Doc. J.N.*, 4, 8-20); podría ser este mismo.

²¹² Véase n. 121 del doc. 33.

²¹³ Véase n. 116 del doc. 33.

²¹⁴ Véase n. 129 del doc. 33.

²¹⁵ Véase n. 146 del doc. 33.

²¹⁶ Sin duda, el mismo Salomón Abuzac que aparece frecuentemente en el doc. 33.

²¹⁷ Un Judas Saldayna, judío de Pamplona, figura como testigo en un registro del sello de Pamplona fechado en 6-may.-1369 (v. *Doc. J.N.*, 4, 14-154); podría ser este mismo.

seda. La hija de Sem Tob ben Yahyón (*Sento Evenayón*), 2 dineros, que vendió seda. Salomón Gota, 4 dineros, que vendió *balderes*. La mujer del Rab (*rabino*), 7 sueldos y 9 dineros, que vendió libros; los pagó el viernes, día 25 de *iyyar* (20 may. 1362). Una cristiana de Morentia (*Morentín*), 3 dineros, que vendió queso, el viernes, día 25 de *iyyar* (20 may. 1362). Además, 2 dineros, el domingo, día 27 de *iyyar* (22 may. 1362) de una cristiana, que vendió seda. Moisés (*Mosse*) Castellano, 2 dineros, que vendió *çapateria*, el día primero de *siwán* (25 may. 1362). Una cristiana, mealla, que vendió seda, el día primero de *siwán* (25 may. 1362). Junio. Hayyim Leví Altamira (*Vitas Altamira*), 2 dineros, que vendió queso, el 8 de *siwán* (1 jun. 1362). Salomón Franco ²¹⁸, 3 dineros, que vendió queso, el 8 de *siwán* (1 jun. 1362). Una cristiana de Morentia (*Morentín*), 2 dineros, que vendió queso. Yom Tob Padre (*Gento Padre*) ²¹⁹, 9 dineros, que vendió 2 *picheles de estaño*. R. Yom Tob Alhaquim (*R. Gento Alfaquín*) ²²⁰, 14 dineros y mealla, que vendió trigo. Moisés (*Mosse*) Arama ²²¹, 1 dinero, que vendió queso. Cohén, 4 dineros, que vendió seda.

[folio 2vº]

[6] Reconozco yo el abajo firmante.

Nosotros, los abajo firmantes, recibimos de R. Moisés Alhaquim (*Mosse Alfaquín*) 24 sueldos y 11 dineros que cobró desde el primer día de *Caresma* (2 mar. 1362) hasta la mitad de *yulio* del *articlo* de la seda y los cueros. Y para que sirva de prueba, firmamos con nuestros nombres. Yom Tob ben Bolat (*Gento Enbolat*) ²²².

[7]

Junio.

R. Yom Tob Alhaquim (*R. Gento Alfaquín*), 22 dineros y mealla, que vendió 8 robos de trigo. Isaac (*Azac*) Leví, 1 dinero, que vendió *çapateria*. Sem Tob ben Yahyón (*Sento Evenayón*), 2 dineros, que

²¹⁸ Véase n. 173 del doc. 34.

²¹⁹ Un Gento Padre figura como testigo en una cuenta de Miguel Cruzat, cambiador de Pamplona y guarda del sello del rey, de fecha 17-jun.-1362 (v. *Doc. J.N.*, 4, 10-1); podría ser este mismo.

²²⁰ Un don Gento Alfaquín, judeu d'Estella, figura como testigo en un registro del sello de Estella fechado en 7-sept.-1356 (v. *Doc. J.N.*, 4, 6-53); quizá sea este mismo.

²²¹ Véase n. 131 del doc. 33.

²²² Comenzó la redacción de este párrafo con "Nosotros, los abajo firmantes ...", pensándose que firmarían, como anteriormente, en el fol. 1r, Gento Enbolat y Juce Matascón, pero al final firmó sólo el primero; por eso, en el blanco que quedaba arriba en el papel, se escribió: "Reconozco yo, el abajo firmante".

vendió seda. R. Abraham Ataraç, que vendió *rezel* (*cobertor de tela*), 18 dineros. La mujer de R. Hiyya ha-Leví, mealla, que vendió una gallina. Sem Tob (*Sento*) Gabay, 2 dineros, que vendió *pollos*. Hayyim Leví Altamira (*Vitas Altamira*), 6 dineros, que vendió queso.

[8] Nosotros, los abajo firmantes, recibimos de R. Moisés Alhaquim (*Mosse Alfaquín*) 4 sueldos (*tachado*: y 3) (*interlineado*: y 4) dineros desde el día 1 de *yunio* hasta mediados de *agosto* de *articlos* de la seda y los cueros. Y para que le sirva de prueba, firmamos con nuestros nombres aquí. Yom Tob ben Bolat (*Gento Enbolat*), Yosef (*Juce*) Matascón.

[9] Mediados de *agosto*.

Yosef (*Juce*) Almacarén, 5 dineros, que vendió seda. *Don* Yom Tob Alhaquim (*don Gento Alfaquín*), mealla, que vendió cuero. Menahem Sarfati, 7 dineros, que vendió *cordobanes*. La hija de Sem Tob ben Yahyón (*Sento Evenayón*), 4 dineros, que vendió seda. R. Yom Tob ben Bolat (*R. Gento Enbolat*), 2 dineros, que vendió un *cordobán*. Abraham Alhaquim (*Abraham Alfaquín*), 3 dineros, que vendió seda. Abraham Cohén, 1 dinero, que vendió una gallina. *Doña* Ester, 2 dineros, que vendió 2 gallinas. Sem Tob ben Yahyón (*Sento Evenayón*), 1 dinero y mealla, que vendió cuero y leche. *Rabenu* (*Nuestro rabino*), 1 dinero, que vendió una gallina. Abraham ben Bolat (*Abraham Enbolat*)²²³, 1 dinero y mealla, que vendió 2 gallinas. Moisés ben Bolat (*Mosse Enbolat*), 1 dinero, que vendió una gallina. Ester, viuda de R. Isaac Eçquerra (*Azac Ezquerra*)²²⁴, 2 dineros, que vendió 2 gallinas. Isaac (*Azac Oficial*), 1 dinero, que vendió 2 gallinas. Abraham ben Pesat (*Abraham Evenpesat*)²²⁵, 3 dineros, que vendió 3 gallinas. Isaac (*Azac*) Hadida, 3 dineros y mealla, que vendió 4 gallinas. Judá (*Judas*) Sarfati²²⁶, 1 dinero, que vendió una gallina. R. Yom Tob ben Bolat (*Gento Enbolat*), 1 dinero, que vendió una gallina. Miriam, *la de* Azitero (o Aceitero)²²⁷, mealla, que vendió mealla de *ánsar*. Yosef Oficial (*Juce*

²²³ Sin duda, el mismo Abraham Enbolat que aparece en los docs. 33 y 34.

²²⁴ Casi con toda seguridad, se trata de la misma Ezter, muler de Açac Ezquerra qui fu, judio d'Estella, que figura como acreedora en un registro del sello de Estella fechado en 22-mar.-1358 (v. *Doc. J.N.*, 4, 8-39).

²²⁵ Véase n. 138 del doc. 33.

²²⁶ Sin duda, el mismo Judas Sarfati que aparece como cobrador del veinteno de la carne en los docs. 33 y 34.

²²⁷ Probablemente se refiere al Salomón Açitero (o Açeitero) que aparece en el doc. 34.

Oficial)²²⁸, 2 dineros, que vendió 2 gallinas. Moisés (*Mosse*) Arama, 1 sueldo, que vendió guisantes. R. Isaac ben Soeb (*Azac Enxoeb*)²²⁹, 1 dinero, que vendió una gallina. Yosef (*Juce*) Matascón, 1 dinero, que vendió una gallina. Isaac Asayag (*Azac Azaya*), 2 sueldos y medio, que vendió cueros. [Isaac (*Azac*)] Hadida, 1 dinero, que vendió una gallina.

[folio 3r]

[10] Nosotros, los abajo firmantes, recibimos de R. Judá (*Judas*) Levi y de R. Moisés Alhaquim (*Mosse Alfaquín*) 7 sueldos (*tachado*: y mea-), 6 dineros y mealla que cobraron del *articulo* de los cueros y de la seda, que hemos cobrado desde mediados de agosto (*de 1362*) hasta la *Candelor* (=la *Candelaria*) (2 feb. 1363). Y para que les sirva de prueba, firmamos con nuestros nombres aquí. Yom Tob ben Bolat (*Gento Enbolat*), Yosef (*Juce*) Matascón.

[11] *La Candelor (= la Candelaria)*

Salomón Gota, 6 dineros, que vendió *baldereses*. Judá ben Yahyón (*Judas Evenayón*)²³⁰, 7 dineros, que vendió trigo. Sem Tob (*Sento*) Gabay, Isaac (*Azac*) ben Nataf²³¹ y Moisés Alhaquim (*Mosse Alfaquín*), 17 dineros, que vendieron cueros. Yosef (*Juce*) Matascón, 2 dineros, que vendió seda.

---

[12] He recibido de R. Moisés Alhaquim (*Mosse Alfaquín*), del *articulo* de los cueros y de la seda, el día 4 del mes de mayo (*de 1363*), 2 sueldos y 8 dineros. Yom Tob ben Bolat (*Gento Enbolat*).

---

[13] Isaac Asayag (*Azac Azaya*), 2 sueldos, que vendió *añinas* (*pieles de cordero de un año no tonsuradas* o *lanas de cordero*). La viuda de R. Abraham Almacarén, de bendita memoria, 3 dineros, que vendió queso. La viuda de R. Abraham Almacarén, de bendita memoria, 2

---

²²⁸ Un Juce Oficial figura en unas cuentas del tesorero de 1350 (v. *Doc. J.N.*, 2, 340-347); quizá sea este mismo.

²²⁹ Véase n. 127 del doc. 33.

²³⁰ Un Judas (Evenayon), hijo de Mose Euenayon que fue, judío d'Estella, figura como acreedor en un registro del sello de Estella fechado en 1-jun.-1368 (v. *Doc. J.N.*, 4, 15-2); podría ser este mismo.

²³¹ Sin duda, el mismo Azac ben Nataf que aparece en los docs. 33 y 34.

dineros, que vendió queso. Sem Tob (*Sento*) Gabay, 2 dineros y mealla, que vendió cueros. Abraham Alhaquim (*Abraham Alfaquín*), 3 dineros, que vendió su parte del asno. Una *crisiana*, 2 dineros y mealla, que vendió seda. Doña Ester, 1 dinero, que vendió una gallina. Sem Tob (*Sento*) Gabay y sus socios ²³², 2 *maravedís*, que vendieron un asno. Isaac Oficial, (*Azac Oficial*), 11 sueldos, que vendió seda.

[14] Yo, el abajo firmante, reconozco que he recibido de R. Moisés Alhaquim (*Mosse Alfaquín*) 14 sueldos, 2 dineros y 2 *maravedís* que cobró del *beinteno* del *articlo* de los cueros y de la seda. Fue esto el día 23 del mes de *tammuz* del año 5123 de la Creación (*5-jul.-1363*). Y para que le sirva de prueba, firmo con mi nombre aquí. Yosef (*Juce*) Matascón.

[15] Isaac Oficial (*Azac Oficial*), 2 sueldos y 9 dineros, que vendió seda.

[16] Yo, el abajo firmante, reconozco que he recibido de Moisés Alhaquim (*Mosse Alfaquín*), del *articlo* de la seda y de los cueros, 2 sueldos y 9 dineros hasta el día 1 de *agosto* (*de 1363*). Y para que le sirva de prueba, firmo con mi nombre aquí. Yom Tob ben Bolat (*Gento Enbolat*).

[17] La mujer de Yosef (*Juce*) Matascón, 1 dinero, que vendió seda. Isaac Oficial (*Azac Oficial*), 3 sueldos, que vendió seda.

[18] Me entregó Judá (*Judas*) Leví el Viejo 17 dineros y mealla, que los recibió: de Yosef Alhaquim (*Juce Alfaquín*) ²³³, 1 sueldo, que vendió lana; de la mujer de [Salomón] Habo ²³⁴, 3 dineros y mealla, que vendió lana; y de la mujer de R. Hiyya ha-Leví, 2 dineros, que vendió lana. Abraham Ataraç, 11 dineros, que vendió seda.

[folio 3v^o]

[19] Sem Tob (*Sento*) Gabay, Isaac (*Azac*) ben Nataf y Moisés Alhaquim (*Mosse Alfaquín*), 2 sueldos y 2 dineros, que vendieron cueros.

²³² Esos socios eran Azac ben Nataf y Mosse Alfaquín, que acaban de citarse en el núm. 11. Según se ve en el doc. 34, tales socios eran en 1363 los siseros, es decir, los cobradores de la sisa, una tasa que la aljama judía imponía sobre la carne y el vino.

²³³ Véase n. 133 del doc. 33.

²³⁴ Probablemente se refiere al Salomón Habo que aparece en el doc. 33.

[20] Yo, el abajo firmante, reconozco que he recibido de Moisés Alhaquim (*Mosse Alfaquín*), del *articulo* de la seda, de los cueros y de la *çapateria*, 7 sueldos, 7 dineros y mealla del *beinteno* desde el día primero de *agosto* hasta el 12 de *otobre* (*de 1363*). Y para que sirva de prueba, firmo con mi nombre aquí. Yosef (*Juce*) Matascón.

36

1362, febrero 2-1363, marzo 12.

Libro de la alcabala, impuesto sobre la venta de mercancías diversas por el que se cobraba 1 dinero por cada 20 vendido. Se registran en él las ventas hechas por los judíos y por algunos cristianos. El escribano es Abraham Alfaquín, quien habría sido nombrado cobrador de este impuesto en 1362 junto con Judas Sarfati, lo mismo que habían sido nombrados ambos cobradores del veinteno de la carne (doc. 33). En la guarda de Caj. 192, núm. 53, escrito en romance, pone "Libro de cuentas de la thesorería del anno (se entiende, era) mil quatrocientos y uno". En Caj. 192, núm. 45, se incluye una cédula escrita por la misma mano, que parece una primera anotación de Abraham Alfaquín para incluir luego en el libro.

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núms. 53, 45, 40 y 65.

Pub. parc. Y. T. Assis-R. Magdalena, *Yehudé Nav.*, núm. 19, pp. 174-190.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 37.1-37.2; 39.1-39.9; 40.1-40.3; 41.1-41.2.

[folio 1r, guarda]

[folio 1v^o]

מיום ש'מריאה קנדילור [1]

[2] מניפ'ישטד יום טוב מורסיה שמכר א' קריל א' בינטרשקא די קורמלי אי קניימו בסך כ"ב פ' יג.

[3] מניפ'ישטד אורו אלמנת יום טוב לוי שמכר יח מקניימו פ' א.

[4] מניפ'ישטד אסתר לה די חרבון שמכר א"ח משי עו' כ משי פ' ה.

[5] מניפ'ישטד יוסף ו' שברוט ויעקב נעמן שמכרו יב מקורמלי עו' א' פ' די מנעלים זקנים בסך א' עו' ג' פריש די שואילש בסך ד' עו' יוסף הנז' א' פ' מנעלים חדשים ג"ח עו' א' פ' די מנעלים ב"ז עו' ה' יין עו' ה' יין (*sic, repetido*) פ' יט.

- [6] מניפישטד יעקב נעמן שמכר ױ בשר עוי' זיך בשר פר' ד.
 [7] מניפישטד יעקב ׳ן דיאוד שמכר ךַּ מקורמלי עוי' א' פר מנעלים זקנים קון
 אוטרוש מינוזיליש די קורמלי אַ עוי' רצועה מעור ׳ עוי' א' פר מנעלים קטנים ׳ עוי'
 א' בוטה בַּ עוי' א' פר די שואילש זאַ פר' טוֹכְ.
 [8] מניפישטרון יום טוב נעמן ומשה ׳ן יחיון שמכרו דֶּ רטגיו פר' בַּכְ.
 [9] מניפישטד שמואל אליימן שמכר מֶה בין במנעלים בין בקורמלי בין ברימיאנדוש
 פר' בַּכְ.
 [10] מניפישטד דונה סידילה שמכר קמישה מאיש דֶּ עוי' איזר גֶּ עוי' קמישה מאשה
 ׳ עוי' אשדה דַּ עוי' פִּילו מאישטופא בַּ פר' ידֶכְ.
 [11] מניפישטד שלמה פִּרנקו שמכר פִּילו מאישטופא כֶּ עוי' מנגוטיש אַ עוי' אַ אויטבה
 משי פר' בַּ.
 [12] ריסיביד דון מרין לופיץ דלוש יודיוש אי יודיאש אשקירבטוש אשושו די אלקבלה
 חֶט לִיז דיאש אנדדוש דילה קנדילור.

- [13] מניפישטד אורו אלמנת יום טוב לוי שמכר קניימו בסך אַ עוי' אלומין בַּכְ פר' בַּ.
 [14] מניפישטד יעקב נעמן שמכר שואילש בסך זיך עוי' שואילש כַּ פר' אַכְ.

[folio 2r]

- [15] מניפישטד לה מוגיר די יוסף ׳ן שברוט שמכר תרניגולית בסוך [...] (*roto el doc.*)
 עוי' א' פר די מנעלים בַּכְ עוי' ב' פריש די שוברי שואילש בַּכְ פור' [...] (*roto*)
 [16] מניפישטד יהודה לוי צרפתי שמכר כֶּא אלומין פר' אַ.
 [17] מניפישטד יום טוב נעמן ומשה ׳ן יחיון ׳ ריטגיו בגד עוי' מנעלים] (*roto el doc.*)
 חַ פר' אַ.
 [18] מניפישטד יום /טוב\ נעמן שמכר כֶּא אלומין עוי' א' פוליא אַ פר' אַכְ.
 [19] מניפישטד שמואל אליימן שמכר יֶזַה אלומין עוי' מנעלים חדשים] ומשוברי שואילש
 לֶזַח פר' כֶּא.
 [20] מניפישטד יוסף אלבורגי בר' שלמה שמכר ח' איזריש בסך סַ ערב מאלקבלה יהודה
 לוי צרפתי לא פר' לי.
 [21] מניפישטד יעקב ׳ן דיאוד שמכר קורמלי ובשר בסך ידַ עוי' אודרי (פר' טֶכְ) (*tachado*)
 [22] מניפישטד יום טוב מורסיה שמכר קורמלי ושאר חפצים בסך חַ פר' הַ.

- [23] קיבל דון מרין ערב קרניש טואילטש גֶא מהאלקבל (*sic*) לבד טרסונה
 (פר' לי /טֶכְ\ אחר זמן ולא עשינו חשבון: *tachado*) זה המחק /היה\ שאמר לי
 שיפרע טרסונה ולא פר' ומחקתי.

- [24] מניפישטד אורו אלמנת יום טוב לוי שמכר טוקא בסך כֶּב עוי קפא שחורה אֶ פרי' יד.
 [25] מניפישטד שמואל אליימין שמכר מנעלים ושואילש בסך יֶגֶט פרי' ה.
 [26] מניפישטד אסתר לה די חרבון שמכר משי ונוגליון בסך בֶּז עוי חפץ ומשי ד פרי' ד.
 [27] מניפישטד משה ׳ יחיון שמכר ריטגיו בגד בסך בֶּד פרי' א.
 [28] מניפישטד יום טוב מורסיהא שמכר /בשר/ בסך דֶּא (פרי' בֶּז לי לאחר זמן והם ברשותי עבור שלא עשינו חשבון: *tachado*).
 [29] קבל דון מיגאל די פלמש בֶּז די אלקבלה (יום ראמוש: *tachado*) /בעבור השבוע די חצי מרסו.
 [30] זה המחק היה שאמר לי מורסיהא שיפרע ולא פרי' ומחקתי.

[folio 2v°]

- [31] מניפישטד שמואל עביד דר בפונפלונה שמכר חפצים בסך כ פרי' א.
 [32] מניפישטד שלמה פֶּרנקו שמכר ריטגיו בגד בסך י פרי' <.
 [33] מניפישטד שמואל אליימין שמכר ד' קורדירינש בסך ג עוי מנעלים חדשים ושואילש ורמיאינדוש בסך טוֹז פרי' יא.
 [34] מניפישטד יוסף ׳ שברוט שמכר שואילש בסך ג פרי' ב.
 [35] מניפישטד יעקב ׳ דיאוד שמכר מנעלים וקניימו בסך יח פרי' א.
 [36] מניפישטד יעקב נעמן שמכר שואילש בסך יד עוי מנגוטיש יא פרי' א.
 [37] מניפישטד יהודה לוי צרפתי שמכר חֶב מארביגיש פרי' ה.
 [38] קבל דון מיגאל די פלמש בֶּח די אלקבלה /עבור/ בשבוע אחרון מרסו.

- [39] מניפישטד משה ׳ יחיון שמכר מנגש בסך וֶג פרי' ד.
 [40] מניפישטד יהודה לוי צרפתי שמכר לִיג קרפיטוש יין בסך צֶט עוי אֶ ארביגיש פרי' ה.
 [41] מניפישטד יוסף ׳ שברוט שמכר מנעלים ושאר חפצים בסך יֶה פרי' יא.
 [42] מניפישטד יעקב נעמן שמכר קורמלי בטקוניש יד פרי' <.
 [43] מניפישטד שמואל אליימין שמכר מנעלים וקורמלי ורמיאינדו יֶז פרי' י.
 [44] מניפישטד אורו אלמנת יום טוב לוי שמכר (*sic*) פֶּילטו בסך חֶח פרי' ה.

[folio 3r]

- [45] מניפישטד שלמה פֶּרנקו שמכר ריטגיו בסך יד פרי' <.
 [46] מניפישטד יעקב ׳ דיאוד שמכר מנעלים זקנים בסך יח עוי רביע בשר ט פרי' פרי' (*sic, repetido*) א.
 [47] מניפישטד יהודה אלחכים שמכר קפילו ומשי בסך י עוי דבש א פרי' ו.

[48] קבל דון מיגאל די פלמש הָג די איל אלקבלה בשבוע ראשונה אברויל.

-
- [49] מניפ'ישטד אורו אלמנת יום טוב לוי שמכר (*sic*) פרור בסך אָח פּר' ד'.
 [50] מניפ'ישטד דונה סידילה שמכר (*sic*) טוקא בסך יֵט עוי אשטופסו בסך גֵט עוי אשטופא בסך דֵ פּר' יו'.
 [51] מניפ'ישטד אסתר אלמנת חרבון שמכר (*sic*) משי בסך כֵ פּר' א'.
 [52] מניפ'ישטד יום טוב נעמן שמכר ליאינצו בסך רֵב לא פּר' בעבור שאמר שדון מיגאל די פלמש יפרע בעבורו.
 [53] מניפ'ישטד יעקב ן' דאוד ושמכרן קניימו בסך אֵ פּר' ד'.
 [54] מניפ'ישטד יעקב נעמן שמכר שואילש וטקוניש בסך בֵ פּר' א'.
 [55] מניפ'ישטד שמואל אליימין שמכר מנעלים ושואילש וטקוניש בסנדן כֵאָד פּר' יוֹ.
 [56] מניפ'ישטד יוסף ן' שברוט שמכר מנעלים בסך בָח פּר' אֵ.
 [57] מניפ'ישטד יהודה אלחכים שמכר ביראל בסך גֵי פּר' ב'.
 [58] קבל דון מיגאל די פלמש גֵי די אלקבלה בשבוע שני מאבריל לבד יום טוב נעמן.
-

[folio 3v°]

- [59] מניפ'ישטד יהודה אלחכים שמכר ב' איזריש ושייא בסך כֵד עוי טוקא בֵאָ פּר' טוֹ.
 [60] מניפ'ישטד אסתר אלמנת חרבון שמכר (*sic*) טוקא בסך יֵד פּר' הֵ.
 [61] פרע גוי אחד ז די ד' טלאים שמכר בסך יֵב.
 [62] מניפ'ישטד משה ן' יחיון שמכר חפצים בסך הֵ פּר' ג'.
 [63] מניפ'ישטד שמואל אליימין שמכר מנעלים אי רימיאנדו בסך מֵאָד פּר' בֵדֵ.
 [64] מניפ'ישטד יעקב ן' דיאוד שמכר חפצים בסך אָח פּר' דֵ.
 [65] מניפ'ישטד אורו אלמנת יום טוב לוי שמכר (*sic*) חפצים בסך יֵ פּר' ו'.
 [66] מניפ'ישטד יוסף ן' שברוט שמכר לאבור מנעלים בסך אֵ פּר' גֵ.
 [67] מניפ'ישטד דונה סידילה שמכר (*sic*) נוצה בסך דֵ פּר' בֵ.
 [68] מניפ'ישטד יום טוב נעמן ושמכרן בֵ מבשר פּר' א'.
 [69] מניפ'ישטד יעקב אחיו שמכר בֵ די רימיאנדו פּר' א'.
 [70] קבל דון מיגאל די פלמש אָט די אלקבלה בשבוע שלשי אבריל.
-

- [71] מניפ'ישטד דונה סידילה שמכר (*sic*) טוקא בסך כֵ פּר' א'.
 [72] מניפ'ישטד יהודה אלחכים שמכר קמישה מאשה בסך טֵ עוי קביצל גֵי עוי איזר כֵ עוי ב' טוקש סֵ עוי בירו רוטו ז פּר' גֵט.
 [73] מניפ'ישטד דונה סידילה שמכר פֵילטו בסך טֵד פּר' הֵ.

- [74] מניפ'ישטד אורו שמכר (*sic*) חפצים מביתו בסך 5 פרי' יח.
 [75] מניפ'ישטד שמואל אליימין שמכר מנעלים בסך יד עוי' י אפונים עוי' בַּ תאנים
 עוי' חמור כַּ פרי' בּו.
 [76] מניפ'ישטד אשת יוסף'ן שברוט שמכר קולג'ה בסך כַּ עוי' מנעלים ד פרי' יו.
 [77] מניפ'ישטד ראינה אשת מורסיה שמכר בסך בַּיא פרי' לי ב אחר זמן.
 [78] מניפ'ישטד יעקב נעמן שמכר רימיאנדוש די שואילש אי טקוניש בסך ג פרי' בּו.

[folio 4r]

- [79] מניפ'ישטד יום טוב מו/ר\סיה אי יעקב'ן דיאוד שמכרו רימיאנדו אי שואילש
 אי קניימו בסך ט פרי' בַּ. (בַּ ברשותי פרעו אחר זמן: *tachado*).
 [80] קבל דון מרין לופיץ יאַהֶּ די אלקבלה יום ראשון מאיו משבוע אבריל שעבר
 אחרונה.
 זה המחק היה על שאמרו לי מורסיה וטרסונה שיפרעו בַּ ולא פרעו ומחקתי.

- [81] מניפ'ישטד ראינה אשת מורסיה שמכר (*sic*) פִּילו בסך יח פרי' א עוי' פִּילו פרי' ג.
 [82] מניפ'ישטד אשת יוסף'ן שברוט שמכר (*sic*) א' רובו שלבדו בסך י פורי' כ.
 [83] מניפ'ישטד יהודה אלחכים שמכר ב' קובריגיטיש/רוטוש' א עוי' טובגוניש ט עוי'
 ב' איזריש ט עוי' א' איזר ה עוי' פִּילטו א עוי' טוקא כַּ עוי' טוקואן הַט פרי' בַּ.
 [84] מניפ'ישטד שמואל אליימין שמכר מנעלים גִּי עוי' שואילש יו עוי' תאנים בַּ עוי'
 מנעלים ג פרי' ו.
 [85] מניפ'ישטד משה'ן יחיון שמכר חפצים בסך ד לא פרי' שהלך לו.
 [86] מניפ'ישטד דונה סידילה שמכר (*sic*) /פִּילו/ בסך יח עוי' קפילו יב פרי' ח.
 [87] מניפ'ישטד אורו סיתי /פִּרנקו/ שמכר (*sic*) קפא שחורה בסך ה עוי' י פִּילו פרי' ג.
 [88] קבל דון מיגאל די פלמש דִּט די אלקבלה לחי יום מאיו לבד פ... (*ilegible*).

- [89] מניפ'ישטד יוסף'ן שברוט שמכר ד' קרפיטוש יין בסך יד עוי' טו אלקוטון פרי' ט.
 [90] מניפ'ישטד דונה סידילה שמכר (*sic*) נוצה בסך דד פרי' בַּ.
 [91] מניפ'ישטד יהודה אלחכים שמכר קרא די קביצאל בסך בַּה עוי' חרב די פרי' דַּ.

[folio 4v^o]

- [92] מניפ'ישטד שמואל אליימין שמכר ג' פריש מנעלים חדשים בסך טח עוי' א' פר מנעלים
 זקנים כ עוי' ח' קורדרניש הַד עוי' א' פר שוברי שואילש כ עוי' רימיאנדוש יד עוי'
 בשר ג פרי' יגַּ עוי' גרנגואילה דד פרי' בַּ.
 [93] מניפ'ישטד אשת טרסונה שמכר פייל בסך כ פרי' א.

- [94] מניפיישטד אורו סיתי פֿרנקו שמכר ריטג'ו בסך יוֹ פֿר' אַ.
 [95] מניפיישטד ששון אבולפצה שמכר מנגוטש בסך בֶּ פֿר' אַ.
 [96] מניפיישטד אסתר אלמנת חרבון שמכר משי בסך הֶ פֿר' עוי קרא די קביצאל בֶ פֿר' דֶ.
 [97] מניפיישטד יוסף ׳ שברוט ויעקב נעמן שמכרו א' פֿר מנעלים בסך בֶ פֿר' אַ.
 [98] קבל דון מיגאל די פלמש גֶהֶ דיל אלקבלה ט״ו יום במאיו.

[folio 5r]

- [99] אישתי פפיר קושטד ד' פשי׳.
 [100] מניפיישטד יהודה אלחכים שמכר אוליא די ארמלי בסך הֶ פֿר' גֶ.
 [101] מניפיישטד אשת יעקב נעמן שמכר פֿילו בסך דֶ פֿר' בֶ עוי הֶ פֿילו פֿר' גֶ.
 [102] מניפיישטד יום טוב נעמן שמכר גבינה בסך בֶ פֿר' אַ.
 [103] מניפיישטד יהודה אלמכראן שמכר איזר ופסרואילו בסך הֶ פֿר' גֶ.
 [104] מניפיישטד גיואליט אמטו שמכר בהמה בסך פֶד פֿר' דֶבֶ.
 [105] מניפיישטד יום טוב דילה ראנה שמכר הֶ בשר פֿר' גֶ.
 [106] מניפיישטד שמואל אליימין שמכר ב' פריש / עוי א' מנעלים בסך הֶ עוי קורמלי
 הֶ עוי שוברי שואילש אי רימיאנדוש ׳ עוי מנגוטש הֶ פֿר' יאַ.
 [107] מניפייטד (*sic*) אורוסיתי מוגיר די יוסף ׳ שאברוט (*sic*) (שמכר) חפצים ואפרוחים
 בסך ׳ פֿר' גֶ.
 [108] מניפיישטד אסתר אלמנת חרבון (שמכר) משי בסך כֶ פֿר' אַ.
 [109] מכר גויה פולין ז פֿר' גֶ.
 [110] מניפיישטד דונה סידילה שמכר אישטופה בסך הֶ פֿר' גֶ.

---

[111] ריסיביד דון מיגאל די פלמש אה כ״ב יום מאיו ׳ יאַ דיל אלקבלה פור מי מאנו
 אי די שמואל אליימין.

[folio 5v°]

- [112] מניפיישטד משה קלהורנו שמכר גבינה בסך אֶ פֿר' דֶ.
 [113] מניפיישטד יהודה אלחכים שמכר איזר בסך הֶט עוי משי אֶ פֿר' דֶ.
 [114] מניפיישטד אורו סיאתי (*sic*) פֿרנקו שמכר פרור בסך הֶ פֿר' עוי פֿילו כֶ עוי חפצים
 בֶ פֿר' הֶ.
 [115] מניפיישטד אסתר אלמנת חרבון שמכר בן (*sic*) בחפצים בן (*sic*) במשי בֶ פֿר' אַ.

- [116] מניפיישטד יוסף ן' שברוט שמכר שואילש ורימיאנדו בסך יב עו' ב אלקוטון פרי
 <ñ.
 [117] מניפיישטד טרסונה שמכר שוברי שואילש בסך טו פרי א.
 [118] מניפיישטד שמואל אליימין שמכר מנעלים חדשים ורימיאנדוש /ושוברי שואילש/
 יטד פרי יא; אי אישקיטד ב פפיר; פינקן ט < שפרי.
 [119] ריסיביד דון מיגאל די פלמש ג < דילה אלקבלה קי מונטד אי פואי אישטו איל דיאה
 פירמירו (sic) די (ג'וליו: tachado) ג'וניו.

- [120] מניפיישטד יהודה אלחכים שמכר קמישה מאיש בסך בי עו' משי טו פרי אא (פרי
 א: tachado) /עו' קבלתי ממוסו < שמכר שואילה בסך א.
 [121] מניפיישטד אורושול אשת שמואל אליימין שמכר קרנרונה בסך גח עו' מנעלים ביא
 עו' שוברי שואילש כא עו' קורמלי ה פרי ה.
 [122] מניפיישטד יעקב ן' דיאור שמכר מנעלים זקנים בסך ז עו' קפילו ג < עו' קוארטל
 ה עו' שואילש די בואטי ב פרי ד <.
 [123] מכר דונילייא י פילו פרי <.
 [124] מניפיישטד יעקב נעמן שמכר שואילש ורימיאנדו בסך ב פרי א.
 [125] מניפיישטד אסתר לה די חרבון שמכר משי בסך ה פרי ג.

[126] ריסיביד דון מיגאל די פלמש יט < שישינו דיאה די ג'וניו די אלקבלה.

[folio 6r]

- [127] מניפיישטד יהודה אלחכים שמכר ג' פסרואילוש א' דידל כסף בסך יב < פרי (ו' פי
 tachado): ï.
 [128] מניפיישטד אורו שול מוגיר די שמואל אליימין שמכר בין במנעלים בין בשואילש
 בין ברימיאנדוש בסך יג פרי ה <.
 [129] מניפיישטד אורו סאתי מוגיר די יוסף ן' שברוט שמכר מנעלים בסך ח עו' איזר
 ה < פרי (ב נשאר: tachado) ג <.
 [130] מניפיישטד דונה סידילה שמכר איזר בסך ד עו' שייא מאשה גח עו' ז' דווינש
 אישטמלי ד' ליט' פחות רביע בסך נד פרי גא (נשאר א: tachado).
 [131] מניפיישטד אסתר לה די חרבון שמכר משי בסך ד פרי ב <.
 [132] מניפיישטד אורוסאתי פ'רנקו שמכר מלנה כוז פרי יז (נשאר י: tachado)
 [133] מניפיישטד יום טוב מורסאה שמכר שואילש ורימיאנדוש בסך יג < פרי ה.
 [134] מניפיישטד אורו שול אשת יעקב נעמן שמכר פילטו בסך ד פרי ב <.

- [135] מניפיישטד יעקב ן' דיאוד שמכר שואילש ורימיאנדוש בסך גֹד פּר' ב.
 [136] ריסיביד דון מיגאל די פלמש אָב די אלקבלה (לה שימנה שיגונדה: *tachado*)
 /י"ב יום\ די ג'וניו.

- [137] מניפיישטד אורושול מוג'יר /די שמואל די אולית\ שמכר מנעלים בסך גֹב עו' ט
 מנעלים קטנים עו' מנעלים דֹד פּר' ה.
 [138] מניפיישטד יעקב ן' דאוד שמכר שואילש ורימיאנדוש יֵב פּר' ז.

[folio 6v^o]

- [139] מניפיישטד אורו סיאתי פ'רנקו שמכר פ'ילו וסיניטיטה בסך ז פּר' א.

- [140] ריסיביד דון מיגאל די פלמש די אלקבלה יֵג י"ט יום ג'וניו.
 [141] מניפיישטד יהודה אלחכים שמכר קרא די קביצאל בסך יֵח פּר' א.
 [142] קבלתי אֶז מיהודי מונריאל שמכר אישטופסו.
 [143] מניפיישטד דונה סידילה שמכר טוקא בסך י עו' איזר ה פּר' ט.
 [144] מניפיישטד שמואל אליימין שמכר מנעלים בסך יֵג עו' מנעלים גֹג פּר' ז.
 [145] מניפיישטד יוסף ן' שברוט שמכר מנעלים בסך ד פּר' ז.
 [146] מכר יום טוב אליימין קפילו בסך יֵט פּר' א.
 [147] מניפיישטד יעקב נעמן שמכר שואילש ורימיאנדוש בסך ה פּר' ג.
 [148] מניפיישטד אסתר די חרבון שמכר משי בסך טֹו פּר' ט.
 [149] מניפיישטד יעקב ן' דיאוד שמכר שואילש ורימיאנדו בסך גֹז פּר' ב.
 [150] מניפיישטד אורו סיאתי אשת נעמן שמכר ליאינסו בסך ה פּר' ה.
 [151] ריסיביד דון מיגאל די פלמש די אלקבלה גֹח כ"ו יום ג'וניו.

[folio 7r]

- [152] מניפיישטד יהודה אלחכים שמכר משי בסך בֹד פּר' א.
 [153] מניפיישטד שמואל אליימין שמכר מנעלים חדשים ושואילש ורימיאנדוש בסך
 בֹב פּר' ז.
 [154] מניפיישטד יוסף ן' שברוט שמכר שואילש ורימיאנדוש בסך ה פּר' ג.
 [155] מניפיישטד דונה סידילה שמכר איזר בסך ה פּר' ג.
 [156] מניפיישטד אסתר חרבון שמכר ב' איזריש בסך טֹו פּר' ט.

- [157] מניפ'ישטד שולורו ארואיטי שמכר מנטו בסך כ עוי קפא שחורה בסך גַּכּ פּר' יִד.
 [158] מניפ'ישטד יעקב נעמן שמכר שואילש ורימיאנדוש בסך אָג עוי < ליט' פּיילו בסך הֶ פּר' יִ.
 [159] מניפ'ישטד אורו סיאיטי פּרנקו שמכר איזר בסך אַ עוי ח חוט וסינטיטה פּר' יִ.
 [160] מניפ'ישטד יעקב ן' דיאוד שמכר שואילש (*sic*) ורימיאנדו בסך יִז פּר' אַ.
 [161] ריסיביד דון מיגאל די פּלמש אַב טרצירו דיאה די גוליו די אלקבלה.

- [162] מניפ'ישטד יעקב נעמן שמכר שואילש ורימיאנדו בסך גַּכּ פּר' בּ.
 [163] מניפ'ישטד שמואל אליימן שמכר מנעלים ושואילש ורימיאנדו/ו בסך יִז עוי בשר י עוי בַּ חוט פּר' אַ.
 [164] מניפ'ישטד אסתר חרבון שמכר קוטהרדיאואילה בסך כּ פּר' אַ.
 [165] מניפ'ישטד יעקב ן' דיאוד שמכר בשר ורימיאנדו ועור בסך הֶכּ פּר' גּ.
 [166] מניפ'ישטד יוסף ן' שברוט שמכר שואילש ורימיאנדו בסך הֶ פּר' גּ.
 [167] דונילייא אַ חוט מכר פּר' <.

[folio 7v^o]

- [168] דונה סידילה מכר איזר בסך אַ פּר' יִ.
 [169] ריסיביד דון מיגאל די פּלמש /אי דון מרין לופיץ/ די אלקבלה בַּב דזינו דיאה די גוליו.

- [170] יהודה אלחכים מכר אַ משי עוי פּידסו איזר ח עוי ארביגש הֶ (פּר' אַ: *tachado*) עוי איזר גִי פּר' גַּכּ.
 [171] מכר שמואל אליימן מנעלים ושואילש ורימיאנדו בסך יִדח עוי בַּב בשר פּר' ז.
 [172] מכר שולואורו (*sic*) ארואיטי טוקא בסך י פּר' גּ נשאר גּ פּר' גּ.
 [173] מכר יוסף ן' שברוט שואילש ורימיאנדו בסך גִיא פּר' בַּכּ.
 [174] מכר אסתר חרבון משי בסך גַּכּ פּר' בּ.
 [175] מכר יעקב טרסונה שואילש ורימיאנדו בסך גַּד פּר' בּ.
 [176] מכר דונה סידילה קואירדש בסך בַּכּ עוי גרדקוש בסך סֶ ואומרת כי הגרדקוש הוא מיהודה לוי ליאון פּר' אַ.
 [177] מכר אורוסיאטי פּרנקו פּורגמינו וחוט בסך כּ פּר' אַ.
 [178] מכר יום טוב מורסיאה גבינה בסך יִז פּר' אַ.
 [179] מכר יעקב נעמן שואילש ורימיאנדו בסך בּ פּר' אַ.
 [180] ריסיביד דון מיגאל די פּלמש הֶכּ די אלקבלה יִז יום גוליו ומזה חייב ליאון גַּ אמ' דון מיגאל שפּר'.

[folio 8r]

- [181] מכר יהודה [...] (*roto el doc.*) אלחכים [...]שי (*roto*) ארביגיש ד פר' <. [182] מכר אורו סיאתי /נעמן/ קמישה בסך ה עוי טוקא בסך יב פר' ז. [183] מכר יום טוב אל/ימין סכין ושיאואילה גד פר' ב. [184] מכר יוסף ׳ שברוט פ׳וגיא בסך ז עוי פר די ספטוש ה פר' ז. [185] מכר אסתר חרבון משי בסך גה פר' ב. [186] מכר אורוסיאיתי /פירנקו/ שמכר (*sic*) לאינצו ופירשיל בסך ז (פד' א: *tachado*) פר' א. [187] מכר טרסונה יעקב שוברי שואילש ורימאינדוש וחפצים /וטוקא ושייא וגואנטיש/ בסך כא (הלויתי לו: *tachado*) א<. [188] מכר יעקב /נעמן/ מנעלים ורימאינדו בסך ה עוי חייב ט< שקבל מאלקבלה מפיל שפנים מגוי פר' א<. [189] מכר שמואל אליימין מנעלים ושואילש ורימאינדו בסך יטד עוי תרניגול יג עוי סכין ג< פר' זד. [190] ריסיביד דון מיגאל די פלמש די אלקבלה הא< כ״ד יום גוליו.

-
- [191] מכר שמואל אליימין מנעלים שואילש רימאינדוש בסך לרה פר' כב. [192] מכר יום טוב מורסיהא שואילש בסך ב פר' א. [193] מכרה אורו סיאיתי נעמן פ׳ילו בסך ד ואמרה שיפרע בעבורה דון מיגאל די פלמש מקבל האלקבלה. [194] מכר יוסף ׳ שברוט מנעלים שואילש רימאינדוש בסך יד< פר' ח<. [195] מכר אסתר חרבון משי בסך ו< פר' ד הלויתי לה. [196] מכר יעקב ׳ דיאוד שואילש רימאינדו אווז בסך ה פר' ג. [197] מכרה דונה סידילה קילמה בסך יז פר' א. [198] מכר יום טוב אליימין שיואילה בסך ב פר' א. [199] ריסיביד דון מיגאל די פלמש די אלקבלה גד< ל״א /יוס/ די גוליו לבד אורו סאיתי.
-

[folio 8v°]

- [200] מכר יעקב נעמן מנעלים חדשים שוברי שואילש רימאינדוש בסך יב פר' ז. [201] מכר יוסף ׳ שברוט מנעלים בסך ג< פר' ב. [202] מכר אברהם ארואישטי מנטילדה ואולפירש בסך יט פר' יא<. [203] מכר דונה סידיליאי טובגיש ורצועה וגרנגואילה וקמישה בסך כו פר' א. [204] מכר אורו סיאיתי נעמן שייא בסך ה פר' ג.

- [2271] מכר אסתר משי בסך כ' פ'ר' א.
 [2281] מכר אורו סאיתי פ'רנקו פ'טו וקלציש בסך י'ט פ'ר' א.
 [2291] מכר יעקב ו' דאוד מנעלים ושואילש ורימיאנדו בסך ה'ה פ'ר' ה.
 [2301] ריסביד (*sic*) דון מיגאל די פלמש י'ז' די אלקבלה (י"ח: *tachado*) מאגוסטו כ"ח יום.
-
- [2311] מכר יהודה אלחכים משי ואפונים בסך י'ד פ'ר' <.
 [2321] מכר שמואל /אליימין\ בשר בסך ג'ב עו' מנעלים ושוברי שואילש י'ג'ד פ'ר' ט' נשאר א.
 [2331] מכר אסתר חרבון פייל ומשי בסך ה' פרע (*sic*) ג.
 [2341] מכר יעקב ו' דיאוד שוברי שואילש ורימיאנדו בסך ה' פ'ר' ג.
 [2351] מכר דונה סידילייא שייא מאיש בסך י' פ'ר' ו.
 [2361] מכר יעקב נעמן שוברי שואילש ורימיאנדו וחצי אובז בסך ה' פ'ר' ג' והיו מהעופות.
 [2371] ריסביד (*sic*) דון מיגאל די פלמש די אלקבלה ב' ד' יום שטימברי.
-

[folio 10r]

- [2381] מכר שמואל (אליימין [...]) (*roto el doc.*) שואילאש ובשר בסך [...] (*roto*) עו' ה'י
 בשר עו' [...] [...] [...] (*roto*) [...] [...] [...] פ'ר' א' <.
 [2391] מכר אסתר חרבון משי בסך ב' פ'ר' א.
 [2401] מכר (ליא: *tachado*) אורודואיניא לאון טוקילה בסך ב'ח פ'ר' א' < עו' יין י' פ'ר' ו.
 [2411] מכר יום טוב נעמן ברגירו /וביסמר\ בסך ט'ו (*tachado*) ב' פ'ר' א.
 [2421] מכר שול אורו ארואיטי שייא מאיש בסך ה' < פ'ר' ג.
 [2431] מכר אורו סאיתי פ'רנקו ב' איזריש ושאר חפצים בסך י' פ'ר' ו.
 [2441] מכר קלהורנו קוליש ורבנוש בסך ב' פ'ר' א.
 [2451] מכר יעקב נעמן שואילש ורימיאנדו בסך ג' < פ'ר' ב' (הלויתי: *tachado*).
 [2461] מכר יעקב ו' דיאוד שואילש ורימיאנדו בסך א' פ'ר' ד'.
 [2471] מכר יהודה אלחכים אפונים א' פ'ר' <.
 [2481] ריסביד דון מיגאל די פלמש ח'ח די אלקבלה י"א יום (אגוסטו: *tachado*) /שיטמרי/.
-

- [2491] מכר יהודה אלחכים טוקא בסך י'ד עו' י"ב בוטוניש כסף (בסך) א' פ'ר' א.
 [2501] מכר שמואל אליימין מנעלים ושואילש ורימיאנדו בסך ח'ט פ'ר' ה.
 [2511] מכר יוסף ו' שברוט מנעלים ושואילש בסך א' פ'ר' ג' <.
 [2521] מכר אסתר חרבון גרנגיה בסך ה' < עו' משי י'ח פ'ר' ו.
 [2531] מכר דונה סידילייא ה' איזריש וטוקא בסך מ' פ'ר' ב'.

- [254] מכר יעקב נעמן שואילש ורימיאנדו בסך בַג פּר' א.
 [255] ריסיביד דון מיגאל די פלמש אַגֶּז די אלקבלה י"ח שיטמברי.

- [256] מכר יהודה אלחכים משי ואפונים בסך אַ פּר' < עו' סכין יח פּר' א.
 [257] מכר שמואל אליימין שואילש ורימיאנדו ומנעלים בסך חֵט פּר' ה.
 [258] מכר יוסף ן' שברוט שואילש בסך בַ פּר' א עו' בשר א פּר' אַגֶּז.

[folio 10v°]

- [259] ... [זעקב (roto el doc.) נעמן [... ...]] (roto el doc.) פּר' ב.
 [260] ריסיביד דון מיגאל די פלמש יג די אלקבלה כ"ה יום שיטימברי.

- [261] מכר יהודי מקלהורה ב' פיאיליש שפנים בסך 5 פּר' יח.
 [262] מכר חרבון מטפלייא קובירטול ובורין בסך 5 פּר' יח.
 [263] מכר יהודי מקלהורה /ב\ קרש די קולג'ה וליאינצו ואישטופסו בסך קֶלֶד עו' גַבֶּז
 שמכר דונה סידילה מאישטופסו מאותו היהודי פּר' אַגֶּז.
 [264] מכר שמואל אליימין מנעלים ובשר י עו' יֵט עו' קפא שחורה ה עו' חמור מוֹ פּר' ד.
 [265] מכר יוסף ן' שברוט רימיאנדו ושוברי שואילש בסך ה פּר' ג.
 [266] מכר יעקב נעמן שוברי שואילש ורימיאנדו בסך גֵט פּר' ב.
 [267] מכר יעקב ן' דיאוד שוברי שואילש ורימיאנדו /טרפה\ בסך ה (הלויתי לו: tachado) פּר' ג.

- [268] ריסיביד דון מיגאל די פלמש די אלקבלה ב' יום אובטוברי יֵדוֹז.
 [269] מכר יעקב נעמן בשר בסך ה פּר' ג.
 [270] מכר שמואל אליימין בשר בסך ה עו' מנעלים ורימיאנדו בסך חֵז פּר' ה.

[folio 11r]

- [271] מכר דונה [... ...] (roto el doc.) בסך ג פּר' [ב].
 [272] מכר יהודי מקלהורה ליאינצו בסך יֵחֵט פּר' יא.
 [273] מכר יוסף ן' שברוט שוברי שואילש בסך ה עו' בשר ה פּר' ו.
 [274] מכר יעקב ן' דיאוד ליאינצו ורימיאנדו בסך ה פּר' ג.
 [275] ריסיביד דון מיגאל די פלמש ט' יום אובטוברי בֵט די אלקבלה.

- [276] מכר שמואל אליימין מנעלים בסך גַח עוי שוברי שואילש גַח עוי גַה קורמלי פּר' ו'.
 [277] מכר יהודה אלחכים פיילו בסך יח פּר' א.
 [278] מכר יוסף ן' שברוט ויום טוב מורסיאה בשר בסך י פּר' ג (נשאר ג: *tachado*) פּר' ג.
 [279] מכר יום טוב נעמן טסה כסף בסך עָה ואמר כי דון מיגאל די פלמש יכניסם לי בחשבון.
 [280] מכר אורו סאתי פּרנקו איזר בסך זַע עוי יח פיילו פּר' ה.
 [281] [ריזסיביד דון מיגאל די פלמש י"ו יום אובטוברי הו די אלקבלה מזה חייב יום טוב נעמן גֵיא.

- [282] מכר שמואל /אליימין\ בין במנעלים בין ברימיאנדו בסך כָהג פּר' ז.
 [283] מכר יוסף ן' שברוט ויום טוב מורסיאה בשר בסך י פּר' יוס/ף/ גג.
 [284] מכר יהודה לוי ליאון ריגיה בסך א פּר' ד.
 [285] מכר יעקב נעמן שואילש ורימיאנדו בסך גַח הלויטי לו ב.

[folio 11v^o]

- [286] [ריסיביד דון מיגאל די פלמש בַה די אלקבלה כ"ג יום] (אובטוברי.
 [287] מכר יעקב נעמן שואילש ורימיאנדו בסך ה הלויטי לו בא פּר' ג.
 [288] מכר שמואל אליימין מנעלים ושואילש ורימיאנדו בסך יֵח פּר' ז.
 [289] מכר יום טוב מורסיאה שוברי שואילש בשר בסך אַג פּר' ד.
 [290] מכר דונה סידיליאי צמר בסך יֵז פּר' ז.
 [291] מכר יוסף ן' שברוט שוברי שואילש בסך ב פּר' א.
 [292] מכר אורוסאתי פּרנקו צמר בסך כָטה עוי ה מינוסייש פּר' יח.
 [293] מכר אורו סיאתי נעמן ה אישטמלי פּר' ג.
 [294] מכר יעקב ן' דיאוד בשר ושוברי שואילש בסך י פּר' ו.
 [295] ריסיביד דון מיגאל די פלמש דֵז די אלקבלה כ"ט יום אובטוברי.

- [296] מכר יהודה אלחכים פייל שפנים ופליסון קרוע ושייא שייל ומעט משי בסך זַע פּר' ו.
 [297] מכר שמואל אליימין מנעלים ורימיאנדו בסך יֵז עוי בשר /כַ/ פּר' יא.
 [298] מכר יום טוב מורסיאה בשר בסך ז עוי בַ בשר פּר' ב.
 [299] מכר אסתר מאגו יין בסך (ק: *tachado*) פָה פּר' דג.
 [300] מכר יום טוב נעמן בשר בסך א פּר' ז.
 [301] מכר יעקב ן' /דיאוד\ קואירוש אי קברונש בסך יֵד עוי רימיאנדו א פּרעתי ממעות יינו ט.

- [302] מכר יעקב די בורגוש קואירוש אי קברונש בסך יָאָ פּר' ו'.
 [303] ריסיביד דון מיגאל די פלמש די אלקבלה יָבָז ו' ימים נובמרי.

[folio 12r]

- [304] מכר יעקב נעמן בשר בסך גָד הלויטי לו ב' פּר'.
 [305] מכר יהודה אלחכים משי בסך הָ עו' אפרוח אָ פּר' ג'.
 [306] מכר שמואל אליימין חלב בסך יָגָד עו' מנעלים ושוברי שואילש יָבָז פּר' טו'.
 [307] מכר יוסף ו' שברוט אפרוח בסך אָ פּר' ז'.
 [308] מכר אסתר מאג'ו משי ותרניגולית בסך גָ פּר' ב'.
 [309] מכר יעקב ו' דיאוד אשנה ורימיאנדו ומנטה בסך יָח פּר' יא'.
 [310] מכר אורו סאתי פ'רנקו ליאינצו וחוט בסך גָד פּר' ב'.
 [311] קבל דון מיגאל די פלמש די אלקבלה גָז י"ג יום נובמברי.

- [312] מכר יעקב ו' דיאוד יין בסך כָבָז פּר' יג'.
 [313] מכר שמואל אליימין מנעלים ורימיאנדו בסך ל פּר' יח'.
 [314] מכר אסתר מאג'ו משי בסך ז פּר' א'.
 [315] מכר יום טוב נעמן בשר ד פּר' ז'.
 [316] מכר יעקב ו' דיאוד רימיאנדו בסך הָ פּר' ג'.
 [317] מכר אורו סאתי / פ'רנקו / טוקא ויין בסך טָו פּר' ט'.
 [318] מכר יום טוב ו' קביע ספר תורה ויין ופליסון בסך ו' ליט' יָח פּר' יא'.
 [319] מכר יעקב נעמן ושוברי שואילש בסך בָ פּר' א'.
 [320] קבל דון מרין ודון מיגאל די פלמש די אלקבלה יָאָ כ' יום נובמברי.

[folio 12v°]

- [321] [...] [...] [...] בסך כָאָח פּר' יג'. (*roto el doc.*)
 [322] קבלתי ז' מגויה שמכר קברונה פּר'.
 [323] מכר יעקב ו' נעמן רימיאנדו ושוברי שואילש בסך גָט עו' עבור יעקב קשטילאנו
 יָח הלויטי לו יג' פּר'.
 [324] מכר דונה סידיליאיא פייל ופנייא בסך ל עו' טובגיש דָז פּר' ז' עו' יח'.
 [325] מכר חרבון אנדושיליא קברונש בסך לָחַד מעות ברשות שמואל פּר' כג'.
 [326] קבל דון מרין ודון מיגאל די פלמש די אלקבלה הָיז כ"ז יום נובמברי.

[327] לומואישטד אישקירבטו דאקי אה דילנט אין קירשטיאניגו לאש פאגש דילור מאנו היד פור רזון קי אינטרד קוג'ידור דון שנץ פריץ די אגורה אה דילנט אי נוש אבימוש פאגדו טודש נואישטרש קוג'ידש די אישטה אלקבלה חטי אל דיאה די גואי ביאין אי ליאל מינט שיגון אישטה אישקירבטו אינישטי ליברו מאש נונקה מאש קישירון אישקרבר אקי נואישטרה פאגה דון מרין לופיץ ניין דון מיגאל די פלמש קי דיזיאין קי טנטו קונפיליאיד קי איליוש לו אישקירביאין אין לור ליברו אי אשי לו מושטרבן קילו אישקירביאין אין לור ליברו.

[328] מכר יעקב נעמן שוברי שואילש ורימאינדו ובשר בסך הֶ' פ' ג'.

[329] מכר שמואל אליימין מנעלים ושוברי שואילש ורימאינדו /וקניימו\ בסך טֵד פ' הֶ'.

[330] מכר יוסף ׳ן שברוט /ומורסיאה\ בשר בסך הֶ' עו' לאבור אֶ פ' טו'.

[331] מכר יום טוב נעמן לינו בסך רֶח פ' ד'.

[332] מכר אורו סאיתי פֶ'רנקו יין בסך יֵו עו' בשר ועורות וחלב אֶ עו' מנוסיש פֶ'ילו וסינטיטה ז פ' יֶג'.

Recebieren desta semana de iiiii dias del mes de dezembre Marin Lopiz [333] et Iohan Sanz ii ss. xi dineros del Rabino et de su compainon.

[334] קבל דון מרין לופיץ ודון שנץ פריץ בֵ'יא די אלקבלה ד' דיאש די דיזימרי.

[texto de la cédula]

[335] מניפֶ'ישטא (*sic*) יעקב ׳ן דאוד [שמכר] ז' דיני' די קורמלי אי די קניאמו די שו מנישטיר דיביד ד' פ' פאגו.

[336] מניפֶ'ישטאד יוסף ׳ן שברוט [שמכר] און פאר דיסאפאטוש בֵ'ד אוטרו פאר ג' דיני' ז' און פאר די שוברי שואילש יֵ'ד פ' אוטרש ב' דיני' אוטרש יֵב ועוד ה' דיני' דיבינו קי בינדיד אטאביינא סך הכל יֵ'ט דיני' פחות ב' (דיביד יֵ'א פ' *tachado*) ועוד הֶ' קי בינדיד די קרני פאגו יֵ'ב פ'.

[337] מניפֶ'ישטאד אסתר ב' דיני' ו' פ' קי בינדיד דישידא דיביד (ג' < *tachado*) טריש מילש פאגו.

[338] מניפֶ'ישטאד שמואל אליימין די און קברון קי בינדיד י' דיני' ו' פ' ועוד ח' דיני' ב' פ' די און פאר דיסאפאטוש נואיבוש] אי די שוברי שואילש אי די שו רימאינדו דיביד אונזי דינירוש פאגו.

[339] מניפֶ'ישטאד אורוסיתי כ' פ' דיביד און דינירו דביד און דינירו (*sic, repetido*) פגו.

[340] מניפֶ'ישטאד יעקב נעמן [שמכר] דוש פאריש די שוברי שואילש בֶ'ג פאגו ב' פ' פרעתי בֵ' ז מ'.

[341] זה קבל דון מרין מיד יהודה לוי צרפתי בשבוע אחר שהלכתי לאשתילה.

[sigue el documento]

[folio 13r]

- [342] מכר יעקב ן' דיאוד שוברי שואילש ורימיאנדון בסך ה' פר' ג.
 [343] מכרו יוסף ן' שברוט ומורסיאה קברונש בסך מ"ה פר' ב'ג.
 [344] viii ss. In dinero los cal's recibimes Marin Lopiz e Sanz
 [345] קבל דון מרין לופיץ אי דון שנץ פריץ ח"א די אלקבלה כ"ב יום די ג'ינירו.
 [346] מכר ליאון פינייא בסך י"ב פר' ז.
 [347] קבלתי מגוי < ממנעלים קטנים שמכר בסך ח' פר'.
 [348] קבלתי מגוי שמכר קניימו בסך יז שנתן א' פר'.
 [349] קבלתי א' מב' גוים שמכרו ד' משאות עצים פר'.
 [350] מכר יהודה אלחכים סכין בסך יז פר' <.
 [351] מכר שמואל אליימין מנעלים בסך ח"ב פר' ה'.
 [352] מכרו יוסף ן' שברוט ומורסיאה מנעלים בסך ח' פר' ה' הלויטי ב' < למורסיאה פר'.
 [353] מכר אורו סאיתי פ'רנקו צמר בסך י"גה פר' ח'.
 [354] Summa ii ss. iiiii dineros los cal's recibimes Marin Lopiz e Sanz
 [355] קבל דון מרין לופיץ אי דון שנץ פריץ די אלקבלה ב'ד כ"ט יום די ג'ינירו.
 [356] Summa del iiiii° dia de deziembre ata el primero dia de febrero xxxiii
 ss. ix dineros mealla.

[folio 13v°]

- [357] מכר יעקב נעמן מנעלים ורימיאנדו בסך ז"ב הלויטי לו ד' פר'.
 [358] מכר יעקב ן' דיאוד ב' ארטישש בסך ד"ח עו' רימיאנדו כ' פר' ד'.
 [359] מכר יוסף ן' שברוט רימיאנדו בסך ג"ב פר' ב'.
 [360] מכר שמואל אליימין מנעלים בסך ג" < פר' ב'.
 [361] Summa xii dineros los cal's recibimes Marin Lopiz e Sanz
 [362] קבל דון מרין לופיץ אי דון שנץ פריץ די אלקבלה א' ה' יום מפ'יברירו.
 [363] מכר יעקב ן' דיאוד רימיאנדו בסך ג"ד פר' ב'.
 [364] מכר שמואל אליימין יין בסך פ"גה פר' ד"ב.
 [365] מכר יהודה לוי ליאון רולדו די מוישיין בסך ו' ליט' ג' פר' א"ב.
 [366] קבלתי מגויה שמכר (*sic*) מעט דבש בסך ח' פר' <.
 [367] מכר ליאון בשר בסך כ' פר' א'.

Summa esta semana x ss. vii dineros mealla los cals recibiren Marin [368]
Lopiz e Sanz.

- [369] קבל דון שנץ פריץ אי דון מרין לופיץ יז' די אלקבלה י"ב מפ'יברירו יום (sic).
[370] מכר יהודה אלחכים להיאש בסך ב' פרי' א.
[371] מכר אסתר חרבון יין בסך ה' פרי' ג.
[372] מכרו יוסף ׳ שברוט ויעקב נעמן בשר בסך ט׳ פרי' ט.
[373] מכר שמואל אליימין פרור ומנעלים בסך ה' פרי' ג.

Summa esta semana xvi dineros los cals recibiren Marin Lopiz e Sanz [374]
[375] קבל דון שנץ פריץ אי דון מרין לופיץ יז' די אלקבלה י"ט יום מפ'יברירו.

[folio 14r]

- [376] מכר יהודה אלחכים בורין בסך י' עו' קולג'ה בסך ג' עו' להיאש בסך ב' פרי' ט.
[377] קבלתי מגויה שמכר אשדה בסך ב'א' פרי' ב.
[378] מכר ליאון גדי בסך ג' פרי' ב.
[379] מכר יוסף ׳ שברוט מנעלים ורימיאינדו בסך א' פרע (sic) ג.
[380] מכר אסתר מאג'ו יין בסך ה' עו' משי כ' פרי' ד.
[381] מכר אורו סאיתי פ'רנקו אושטיליאי די קשה בסך ג' פרי' ב.
[382] מכר שמואל אליימין מנעלים בסך ה' פרי' ג.
[383] קבל שמואל הנז' מדונה סידיליאי שמכר ב' קרש די קולג'ה בסך יז' ט' פרי'.
[384] עו' קבל שמואל הנז' מהפ'ראורה מש' אישפירט שמכר (חפצים: *tachado*) פיגיל אישטניו בסך א' פרי'.
[385] עו' קבל שמואל הנז' ממשא ארואישטי שמכר טסה מכסף צ'ד' קבל ד' פרי'.
[386] מכר יום טוב נעמן מנגש בסך א' פרי' ג.
[387] מכרו יוסף ׳ שברוט ויעקב נעמן בשר ועורו/ת/ בסך ט׳ פרע יוסף ג' עו' א' הלויטי ד' פרי'.
[388] מכר יעקב נעמן מנעלים ורימיאינדו בסך א' הלויטי ג' פרי'.
[389] עו' מכר יהודה אלחכים קולג'ה מצמר בסך ג' פרי' ב.
Summa esta semana ix ss. iiiii dineros mealla los cals recibiren Marin [390]
Lopiz e Sanz. Item más In dinero desta soma medisa.
[391] קבל דון שנץ פריץ אי דון מרין לופיץ ט'ה' די אלקבלה כ"ו יום מפ'יברירו.
[392] מכר שמואל אליימין אלומין בסך י'א' /פרי' ז' עו' קבל ממג'אל גרציא שמכר קברונש בסך א' פרי' ד' אשמואל.
[393] מכר יום טוב מורסיאה בשר בסך י'א' פרי' ג.
[394] מכר יוסף ׳ שברוט רימיאינדו בסך א' עו' בשר יז' פרי' ד' נשאר ג'.

[folio 14v^o]

- [395] מכר אסתר חרבון משי בסך בַּעַ פּר' אֶזְ.
 [396] מכר יעקב ן' דיאוד בשר ורימיאנדו בסך לָא עו' גדי אֶ פּר' ז'.
 [397] מכר שלמה פִּרְנָקו אושטילייא מבית בסך יַב פּר' ז'.
 [398] פּר (error) מכר יהודה אלחכים סרבל בסך אֶז פּר' דֶּז.
 Summa iii ss. ii dineros los cals recibiren Marin Lopiz e Sanz [399]
 [400] קבל דון מרין לופיץ אי דון שנץ פּריץ גָב די אלקבלה ה' יום ממרסו.
 [401] קבלתי ט' שמכר שמואל פִּרְגִי שייא בסך טֹו.
 [402] מכר יהודה אלחכים שייל בסך נָח עו' מעיל ברדי בסך 5 עו' טוקא בסך טֹוֶז עו' טוקא בסך יֶזֶז עו' מעט כסף נומינה ומינוסייש /כסף\ בסך חָח פּר' מהכתוב למעלה הכל.
 [403] מכר שמואל אליימין ויום טוב מורסיאה רימיאנדו בסך אֶד עו' גדי בסך יֶז פּר' הָ.
 [404] קבל שמואל אליימין מאורוסיאית ן' שברוט ז' שמכר (sic) איזר בסך יֶז עו' קבל ט' שמכר טוקא בסך טֹוֶה עו' קבל מב' גוים אֶ שמכר (sic) ב' משאות עצים עו' קבל מגויה אֶ שמכר (sic) ב' גדיים בסך כָב פּר' מהכל.
 [405] מכר יעקב ן' דיאוד בשר ורימיאנדו בסך גָח פּר' בִּ.
 [406] מכר יעקב נעמן ב' קרנרונש בסך בָב עו' מנעלים ורימיאנדו בסך אֶ פּר' הָ.
 [407] מכר (sic) אסתר חרבון טוקא בסך כָה פּר' טֹו.
 [408] מכר יוסף ן' שברוט אישטיבליש ובשר בסך גֶ פּר' בִּ.
 Summa xi ss. v dineros mealla los cals recibimes Marin Lopiz e Sanz [409]
 [410] קבל דון שנץ פּריץ אי דון מרין לופיץ יֶאֶהֶז די אלקבלה י"ב יום ממרסו.

---

[411] מכר יהודה אלחכים רבי איזר בסך בָג עו' טוקא בסך חָ פּר' הָא.

[folio 1r, guarda]

[folio 1v^o]

- [1] Desde el día de *Santa María Candelor (la Candelaria, 2 feb.)*.
 [2] *Manifestad Yom Tob (Gento) Murcia* ²³⁵ que vendió 1 *carril* (o *carrel*) (?), 1 *ventersca* (por *ventresca*) de *coramle* (*corambre*) e *canyamo* por la suma de 22 sueldos: pagó 13 dineros.

²³⁵ Un Iento de Murcia, judío, figura como testigo en un registro del sello de Pamplona fechado en 29-abr.-1369 (v. *Doc. J.N.*, 4, 14-115); podría ser este mismo.

- [3] *Manifestad* Oro, viuda de Yom Tob (*Gento*) Leví ²³⁶, que vendió 18 dineros de *canyamo*: pagó 1 dinero.
- [4] *Manifestad* Ester *la de Harbón* ²³⁷ que vendió 7 sueldos y 8 dineros de seda; además, 20 dineros de seda: pagó 5 dineros y mealla.
- [5] *Manifestad* Yosef ben Sabrut (*Juce Ensabrún*) ²³⁸ y Jacob Naamán ²³⁹ que vendieron 12 sueldos de *coramle*; además, 1 *par de zapatos viejos* por la suma de 1 sueldo; además, 3 *pares de suelas* por la suma de 4 sueldos; además, el citado Yosef (*Juce*), 1 *par de zapatos nuevos* [por] 3 sueldos y 8 dineros; además, 1 *par de zapatos* [por] 2 sueldos y medio; además, 5 sueldos de vino; además, 5 sueldos de vino (*sic, repetido*): pagaron 19 dineros y mealla.
- [6] *Manifestad* Jacob Naamán que vendió 6 sueldos de carne; además, 14 dineros de carne: pagó 4 dineros.
- [7] *Manifestad* Jacob ben Deud (*Jacob Evendeut*) que vendió 20 sueldos de *coramle*; además, 1 *par de zapatos viejos con otros menuzeles de coramle* [por] 1 sueldo; además, una correa de cuero [por] 10 dineros; además 1 *par de zapatos pequeños* [por] 10 dineros; además 1 *bota* [por] 2 sueldos; además, 1 *par de suelas* [por] 11 dineros: pagó 15 dineros y mealla.
- [8] *Manifestaron* Yom Tob (*Gento*) Naamán ²⁴⁰ y Moisés ben Yahyón (*Mosse Evenayón*) ²⁴¹ que vendieron 4 sueldos y medio de *retajo*: pagaron 2 dineros y mealla.
- [9] *Manifestad* Samuel Aliamin que vendió 45 sueldos entre zapatos, *coramle* y *remiendos*: pagó 2 sueldos y 3 dineros.
- [10] *Manifestad* doña Çidilla que vendió una *camisa de hombre* [por] 4 sueldos y medio; además, un *izar (palabra árabe, un vestido de mujer, una especie de velo ceñido al cuerpo)* [por] 3 sueldos y medio; además, una *camisa de mujer* [por] 10 sueldos; además, una *asida (pala-*

²³⁶ Un Gento Leui, judeu, figura como testigo en un registro del sello de Pamplona fechado en 29-en.-1353 (v. *Doc. J.N.*, 4, 2-73); podría ser este mismo.

²³⁷ Sin duda, la misma que Ester, viuda de Harbón, que aparece en el doc. 35, núm. 5.

²³⁸ Un Juze Ensabrún, judío de Mont Real, figura como acreedor en varios registros del sello de Monreal fechados en 1373 (v. *Doc. J.N.*, 4, 17-1, 7, 8 y 9); y un Juce Ensabrún, judío, figura, también como acreedor, en un registro del sello de Pamplona en 7-may.-1381 (v. *Doc. J.N.*, 4, 29-49); uno de los dos podría ser este mismo, o quizá todos fueran uno mismo.

²³⁹ Posiblemente, el mismo Jacob Naamán que aparece en el doc. 33.

²⁴⁰ En un censo de casas de la judería de Pamplona de 1349 aparece un Gento Naamán con Oroceti, su muger (v. *Doc. J.N.*, 2, 335-267); podría ser este mismo.

²⁴¹ Un Mosse Euenayon, judío d'Estella, figura como testigo en un registro del sello de Estella fechado en 25-feb.-1358 (v. *Doc. J.N.*, 4, 8-11); y un Mose Euenayon, judío de la Puente de la Reynna, en unas cuentas de Miguel Cruzat, cambiador de Pamplona y guarda del sello real, con fecha 3-may.-1361 (v. *Doc. J.N.*, 4, 10-22); uno de ellos podría ser este mismo.

bra árabe, velo de mujer) [por]4 sueldos; además, *filo de estopa* [por] 2 sueldos: pagó 14 dineros y mealla.

- [11] *Manifestad* Salomón Franco ²⁴² que vendió *filo de estopa* [por] 23 dineros; además, *mangotes* [por] 1 sueldo; además, mealla de *oytava* (¿*ochava?*) de seda: pagó 2 dineros.
- [12] *Reçibid don Marin Lopiz de los yudios e yudias escritos asuso de alcabala* 8 sueldos y 9 dineros, a 17 días andados de la Candelor (19 feb.).

- [13] *Manifestad* Oro, viuda de Yom Tob (*Gento*) Leví, que vendió *canyamo* por la suma de 1 sueldo; además, *alumin* [por] 2 sueldos y 3 dineros: pagó 2 dineros.
- [14] *Manifestad* Jacob Naamán que vendió *suelas* por la suma de 14 dineros; además, *suelas* [por] 20 dineros: pagó 1 dinero y mealla.

[folio 2r]

- [15] *Manifestad la mujer de Yosef ben Sabrut (Juce Ensabrún)* que vendió una gallina por la suma de ... (*roto el doc.*); además, 1 par de zapatos [por] 2 sueldos y medio; además, 2 pares de sobresuelas [por] 2 sueldos y medio: pagó ... (*roto*).
- [16] *Manifestad* Judá Leví Sarfati (*Judas Sarfati*)²⁴³ que vendió 21 dineros de *alumin*: pagó 1 dinero.
- [17] *Manifestad* Yom Tob (*Gento*) Naamán y Moisés ben Yahyón (*Mosse Evenayón*) [que vendieron] 10 dineros de *retajo* de ropa; además, zapatos [por] 8 dineros: pagaron 1 dinero.
- [18] *Manifestad* Yom (*interlineado: Tob*) (*Gento*) Naamán que vendió 21 dineros de *alumin*; además, 1 *polla* [por] 1 sueldo: pagó 1 dinero y mealla.
- [19] *Manifestad* Samuel Aliamin que vendió 17 sueldos y 5 dineros de *alumin*; además, zapatos nuevos y *sobresuelas* [por] 17 sueldos y 8 dineros: pagó 21 dineros.
- [20] *Manifestad* Yosef Alborge, hijo de Salomón, (*Juce Alborge*) ²⁴⁴, que vendió 8 *izares* (*vestido de mujer, una especie de velo ceñido al*

²⁴² Véase n. 173 del doc. 34.

²⁴³ Sin duda, el mismo Judas Sarfati que aparece con frecuencia en los docs. 33 y 34, y que también figura en el 35.

²⁴⁴ Un Juce, hijo de Salamon Alborge, judío de Pamplona, figura como testigo en un registro del sello de Pamplona fechado en 26-feb.-1379 (v. *Doc. J.N.*, 4, 24-23); podría ser este mismo.

cuerpo, en plural) por la suma de 60 sueldos; garante de la *alcabala* Judá Leví Sarfati (*Judas Sarfati*): no me pagó.

- [21] *Manifestad* Jacob ben Deud (*Jacob Evendeut*) que vendió *coramle* y carne por la suma de 14 sueldos; además un *odre*: (*tachado*: pagó 9 dineros y mealla).
- [22] *Manifestad* Yom Tob (*Gento*) Murcia que vendió *coramle* y otras cosas por la suma de 8 sueldos: pagó 5 dineros.
-
- [23] Recibió *don Marin* la víspera de *carnes tueltas (carnestolendas)* (26 feb.) 3 sueldos y 1 dinero de la *alcabal[a]*, aparte de Taraçona ²⁴⁵; (*tachado*: me pagó 9 dineros y mealla después de un tiempo, pero no hicimos la cuenta): esta tachadura (*interlineado*: fue) porque me dijo que pagaría Taraçona y no pagó, y lo taché.
- [24] *Manifestad* Oro, viuda de Yom Tob (*Gento*) Leví, que vendió una *toca* por la suma de 22 sueldos; además, una *capa* negra [por] 1 sueldo: pagó 14 dineros.
- [25] *Manifestad* Samuel Aliamin que vendió zapatos y *suelas* por la suma de 13 sueldos y 9 dineros: pagó 8 dineros.
- [26] *Manifestad* Ester la de Harbón que vendió seda y *nogallon* (?) por la suma de 2 sueldos y medio; además, una cosa y seda [por] 4 sueldos: pagó 4 dineros.
- [27] *Manifestad* Moisés ben Yahyón (*Mosse Evenayón*) que vendió *retajo* de ropa por la suma de 2 sueldos y 4 dineros; pagó 1 dinero y mealla.
- [28] *Manifestad* Yom Tob (*Gento*) Murcia que vendió (*interlineado*: carne) por la suma de 4 sueldos y 1 dinero (*tachado*: me pagó 2 dineros y mealla después de un tiempo, y están en mi poder porque no hicimos cuentas).
- [29] Recibió *don Miguel de Palmas* 2 sueldos y medio de *alcabala* (*tachado*: el día de Ramos) (*interlineado*: por la semana de mediados de marzo).
- [30] Esta tachadura (*la del núm. 28*) fue porque me dijo Murcia que pagaría y no pagó, y lo taché.
-

[folio 2vº]

- [31] *Manifestad* Samuel Abet ²⁴⁶, que vive en Ponplona, que vendió unas cosas por la suma de 20 sueldos: pagó 1 sueldo.

²⁴⁵ Podría ser el Jacob de Tarazona que aparece en el doc. 34, núm. 75.

²⁴⁶ Un Samuel Abet, judío, figura en registros del sello de Pamplona, una vez como acreedor (26-feb.-1355) y otra como testigo (27-abr.-1369) (v. *Doc. J.N.*, 4, 4-15 y 14-100); podría ser este mismo.

- [32] *Manifestad* Salomón Franco que vendió un *retajo* de ropa por la suma de 10 dineros: pagó mealla.
- [33] *Manifestad* Samuel Aliamin que vendió 4 *corderinas* (*pieles de cordero*) por la suma de 3 sueldos; además, zapatos nuevos, *suelas* y *remiendos* por la suma de 15 sueldos y 7 dineros: pagó 11 dineros.
- [34] *Manifestad* Yosef ben Sabrut (*Juce Ensabrún*) que vendió *suelas* por la suma de 3 sueldos: pagó 2 dineros.
- [35] *Manifestad* Jacob ben Deud (*Jacob Evendeut*) que vendió zapatos y *canyamo* por la suma de 18 dineros: pagó 1 dinero.
- [36] *Manifestad* Jacob Naamán que vendió *suelas* por la suma de 14 dineros; además, *mangotes* [por] 11 dineros: pagó 1 dinero.
- [37] *Manifestad* Judá Leví Sarfati (*Judas Sarfati*) que vendió 8 sueldos y 2 dineros de *arvejas* (*algarrobas*): pagó 5 dineros.
- [38] Recibió *don Miguel de Palmas* 2 sueldos, 8 dineros y mealla *de alcabala* (*interlineado*: por) en la semana última de *março*.
-
- [39] *Manifestad* Moisés ben Yahyón (*Mosse Evenayón*) que vendió *mangas* por la suma de 6 sueldos y 3 dineros: pagó 4 dineros.
- [40] *Manifestad* Judá Leví Sarfati (*Judas Sarfati*) que vendió 33 *carapitos* de vino por la suma de 99 sueldos; además, 1 sueldo de *arvejas* (*algarrobas*); pagó 5 sueldos.
- [41] *Manifestad* Yosef ben Sabrut (*Juce Ensabrún*) que vendió zapatos y otras cosas por la suma de 18 sueldos: pagó 11 dineros.
- [42] *Manifestad* Jacob Naamán que vendió *coramle* en *tacones* [por] 14 dineros: pagó mealla.
- [43] *Manifestad* Samuel Aliamin que vendió zapatos, *coramle* y un *remiendo* [por] 17 sueldos y 7 dineros: pagó 10 dineros y mealla.
- [44] *Manifestad* Oro, viuda de Yom Tob (*Gento*) Leví, que vendió *filato* (*hilado*) por la suma de 8 sueldos y 8 dineros: pagó 5 dineros.
- [folio 3r]
- [45] *Manifestad* Salomón Franco que vendió un *retajo* por la suma de 14 dineros: pagó mealla.
- [46] *Manifestad* Jacob ben Deud (*Jacob Evendeut*) que vendió zapatos viejos por la suma de 18 dineros; además, un cuarto de carne [por] 9 dineros: pagó, pagó (*sic, rep.*) 1 dinero.
- [47] *Manifestad* Judá Alhaquim (*Judas Alfaquín*)²⁴⁷ que vendió un *capelo* (*sombrero*) y seda por la suma de 10 sueldos; además, miel [por] 1 sueldo: pagó 6 dineros y mealla.

²⁴⁷ Véase n. 207 del doc. 35.

[48] Recibió *don Miguel de Palmas* 8 sueldos y 3 dineros *de el alcabala* en la primera semana de *abr[il]*.

---

[49] *Manifestad Oro*, viuda de Yom Tob (*Gento*) Leví, que vendió una marmita por la suma de 6 sueldos y 8 dineros: pagó 4 dineros.

[50] *Manifestad doña Çidilla* que vendió una *toca* por la suma de 19 sueldos; además, *estopaço* ²⁴⁸ por la suma de 3 sueldos y 9 dineros; además, *estopa* por la suma de 4 sueldos: pagó 16 dineros.

[51] *Manifestad Ester*, viuda de Harbón, que vendió seda por la suma de 20 dineros: pagó 1 dinero.

[52] *Manifestad Yom Tob (Gento) Naamán* que vendió *lienzo* por la suma de 6 sueldos y 2 dineros: no pagó porque dijo que *don Miguel de Palmas* pagaría por él.

[53] *Manifestad Jacob ben Deud (Jacob Evendeut)* [que vendió] *canyamo* por la suma de 7 sueldos: pagó 4 dineros.

[54] *Manifestad Jacob Naamán* que vendió *suelas* y *tacones* por la suma de 2 sueldos: pagó 1 dinero.

[55] *Manifestad Samuel Aliamin* que vendió zapatos, *suelas* y *tacones* por la suma de 27 sueldos y 4 dineros: pagó 16 dineros y mealla.

[56] *Manifestad Yosef ben Sabrut (Juce Ensabrún)* que vendió zapatos por la suma de 2 sueldos y 8 dineros: pagó 1 dinero y mealla.

[57] *Manifestad Judá Alhaquim (Judas Alfaquín)* que vendió *viral* (?; ¿*un tipo de tela?*; ¿*vira?* ¿*una badana?*) por la suma de 3 sueldos y 10 dineros: pagó 2 dineros.

[58] Recibió *don Miguel de Palmas* 3 sueldos y 10 dineros *de alcabala* en la segunda semana de *abril*, aparte Yom Tob (*Gento*) Naamán.

[folio 3v^o]

[59] *Manifestad Judá Alhaquim (Judas Alfaquín)* que vendió 2 *izares* y una *saya* por la suma de 24 sueldos; además, una *toca* [por] 2 sueldos y medio: pagó 15 dineros y mealla.

[60] *Manifestad Ester*, viuda de Harbón, que vendió una *toca* por la suma de 14 sueldos: pagó 8 dineros y mealla.

[61] Pagó un cristiano 7 dineros *de* 4 corderos que vendió por la suma de 12 sueldos.

---

²⁴⁸ Había escrito “*estopaso*” y corrigió a “*estopaço*”.

- [62] *Manifestad* Moisés ben Yahyón (*Mosse Evenayón*) que vendió unas cosas por la suma de 5 sueldos: pagó 3 dineros.
- [63] *Manifestad* Samuel Aliamin que vendió zapatos e un *remiendo* por la suma de 47 sueldos y 4 dineros: pagó 2 sueldos, 4 dineros y mealla.
- [64] *Manifestad* Jacob ben Deud (*Jacob Evendeut*) que vendió unas cosas por la suma de 7 sueldos y 8 dineros: pagó 4 dineros y mealla.
- [65] *Manifestad* Oro, viuda de Yom Tob (*Gento*) Leví, que vendió unas cosas por la suma de 10 sueldos: pagó 6 dineros.
- [66] *Manifestad* Yosef ben Sabrut (*Juce Ensabrún*) que vendió *labor* de zapatos por la suma de 6 sueldos: pagó 3 dineros y mealla.
- [67] *Manifestad* doña Çidilla que vendió una pluma por la suma de 4 sueldos: pagó 2 dineros y mealla.
- [68] *Manifestad* Yom Tob (*Gento*) Naamán [que vendió] 2 sueldos de carne: pagó 1 dinero.
- [69] *Manifestad* Jacob, su hermano (*del anterior*), que vendió 2 sueldos de *remiendo*: pagó 1 dinero.
- [70] Recibió *don Miguel de Palmas* 6 sueldos y 9 dineros *de alcabala* en la tercera semana de *abril*.

- [71] *Manifestad* doña Çidilla que vendió una *toca* por la suma de 20 sueldos: pagó 1 sueldo.
- [72] *Manifestad* Judá Alhaquim (*Judas Alfaquín*) que vendió una *camisa* de mujer por la suma de 9 sueldos; además, un *cabecal* (*almohada*) [por] 3 sueldos y 10 dineros; además, un *izar* [por] 23 dineros; además, 2 *tocas* [por] 60 sueldos; además, un *vero* (*piel de marta*) *roto* [por] 7 dineros; pagó 3 sueldos y 9 dineros.
- [73] *Manifestad* doña Çidilla que vendió *filato* (*hilado*) por la suma de 9 sueldos y 4 dineros: pagó 5 dineros y mealla.
- [74] *Manifestad* Oro que vendió unas cosas de su casa por la suma de 30 sueldos: pagó 18 dineros.
- [75] *Manifestad* Samuel Aliamin que vendió zapatos por la suma de 10 sueldos y 4 dineros; además, 10 sueldos de guisantes; además, 2 sueldos y medio de higos; además, un asno [por] 28 sueldos: pagó 2 sueldos y 7 dineros.
- [76] *Manifestad* la mujer de Yosef ben Sabrut (*Juce Ensabrún*) que vendió una *colcha* por la suma de 23 sueldos y medio; además, zapatos [por] 4 sueldos: pagó 16 dineros y mealla.
- [77] *Manifestad* Reina, mujer de Murcia, que vendió (*no dice qué*) por la suma de 2 sueldos y 11 dineros: me pagó 2 dineros después de un tiempo.

[78] *Manifestad* Jacob Naamán que vendió *remiendos de suelas e tacones* por la suma de 3 sueldos: pagó 2 dineros.

[folio 4r]

[79] *Manifestad* Yom Tob (*Gento*) Murcia e Jacob ben Deud (*Jacob Evendeut*) que vendieron un *remiendo e suelas e canyamo* por la suma de 9 sueldos; pagaron 2 dineros y mealla (*tachado*: 2 dineros y mealla en mi poder; pagaron después de un tiempo).

[80] Recibió *don Marin Lopiz* 11 sueldos, 5 dineros y mealla *de alcabala* el primer día de *mayo*, de la semana última del pasado *abril*. Esa tachadura (*la del núm. 79*) fue porque me dijeron Murcia y Taraçona (*sic*) que me pagarían 2 dineros y mealla y no pagaron, y lo taché.

[81] *Manifestad* *Reina*, mujer de Murcia, que vendió *filo* por la suma de 18 dineros: pagó 1 dinero; además, *filo*: pagó 3 dineros y mealla.

[82] *Manifestad* la mujer de Yosef ben Sabrut (*Juce Ensabrún*) que vendió un *robo de salvado* por la suma de 10 dineros; pagó [mealla].

[83] *Manifestad* Judá Alhaquim (*Judas Alfaquín*) que vendió 2 *cubrigetes (interlineado: rotos)* [por] 1 sueldo; además, *tobajones (toallones)* [por] 9 sueldos; además 2 *izares* [por] 9 sueldos; además, 1 *izar* [por] 5 sueldos; además *filato (hilado)* [por] 1 sueldo; además, una *toca* [por] 27 sueldos; además, una *toca* [por] 5 sueldos y 9 dineros: pagó 2 sueldos, 10 dineros y mealla.

[84] *Manifestad* Samuel Aliamin que vendió zapatos [por] 3 sueldos y 10 dineros; además, *suelas* [por] 16 dineros; además, higos [por] 2 sueldos y 3 dineros; además, zapatos [por] 3 sueldos: pagó 6 dineros.

[85] *Manifestad* Moisés ben Yahyón (*Mosse Evenayón*) que vendió unas cosas por la suma de 4 sueldos: no pagó porque falleció.

[86] *Manifestad* doña Çidilla que vendió (*interlineado: filo*) por la suma de 18 dineros; además, un *capelo (sombrero)* [por] 12 sueldos: pagó 8 dineros.

[87] *Manifestad* Oroçeti (*interlineado: Franco*) que vendió una *capa* negra por la suma de 5 sueldos; además, 10 dineros de *filo*: pagó 3 dineros y mealla.

[88] Recibió *don Miguel de Palmas* 4 sueldos y 9 dineros *de alcabala* el día 8 de *mayo*; aparte de ... (*ilegible*).

- [89] *Manifestad* Yosef ben Sabrut (*Juce Ensabrún*) que vendió 4 *carapitos* de vino por la suma de 14 sueldos; además, 15 dineros de *alcotón* (*algodón*): pagó 9 dineros.
- [90] *Manifestad* doña Çidilla que vendió una pluma por la suma de 4 sueldos y 4 dineros: pagó 2 dineros y mealla.
- [91] *Manifestad* Judá Alhaquim (*Judas Alfaquín*) que vendió una *cara de cabezal* (*funda de almohada*) por la suma de 2 sueldos y 5 dineros; además, un hacha [por] 4 sueldos y 10 dineros: pagó 4 dineros y mealla.

[folio 4v°]

- [92] *Manifestad* Samuel Aliamin que vendió 3 *pares* de zapatos nuevos por la suma de 9 sueldos y 8 dineros; además, 1 *par* de zapatos viejos [por] 20 dineros; además, 8 *corderinas* [por] 5 sueldos y 4 dineros; además, 1 *par* de *sobresuelas* [por] 20 dineros; además, *remiendos* [por] 14 dineros; además, carne [por] 3 sueldos: pagó 13 dineros y mealla. Además, una *garnachuela* (*vestidura talar*) [por] 4 sueldos y 4 dineros: pagó 2 dineros y mealla.
- [93] *Manifestad* la mujer de Taraçona que vendió *piel* por la suma de 20 dineros: pagó 1 dinero.
- [94] *Manifestad* Oroçeti Franco que vendió *retajo* por la suma de 16 dineros: pagó 1 dinero.
- [95] *Manifestad* Sasón Abulfaza (*Çaçón Abolfaça*)²⁴⁹ que vendió *mangotes* por la suma de 2 sueldos y medio: pagó 1 dinero y mealla.
- [96] *Manifestad* Ester, viuda de Harbón, que vendió seda por la suma de 5 sueldos y medio; además, una *cara de cabezal* (*funda de almohada*) [por] 2 sueldos: pagó 4 dineros y mealla.
- [97] *Manifestad* Yosef ben Sabrut (*Juce Ensabrún*) y Jacob Naamán que vendieron 1 *par* de zapatos por la suma de 2 sueldos y medio: pagó 1 dinero y mealla.
- [98] Recibió *don Miguel de Palmas* 3 sueldos, 5 dineros y mealla *del alcabala* el día 15 de mayo.

[folio 5r]

- [99] *Este paper costad* 4 dineros.

²⁴⁹ Un Çaçon, hijo de Jacob Abolfaça, figura como acreedor en un registro del sello de Pamplona fechado en 21-sept.-1352 (v. *Doc. J.N.*, 4, 2-85); podría ser este mismo.

- [100] *Manifestad* Judá Alhaquim (*Judas Alfaquín*) que vendió una *olla de aramle* (por *arambre, alambre*) por la suma de 5 sueldos y 3 dineros: pagó 3 dineros.
- [101] *Manifestad* la mujer de Jacob Naamán que vendió *filo* por la suma de 4 sueldos y medio: pagó 2 dineros y mealla. Además, 5 sueldos de *filo*: pagó 3 dineros.
- [102] *Manifestad* Yom Tob (*Gento*) Naamán que vendió queso por la suma de 2 sueldos y mealla: pagó 1 dinero.
- [103] *Manifestad* Judá (*Judas*) Almacarén ²⁵⁰ que vendió un *izar* y un *paçaruelo* por la suma de 5 sueldos: pagó 3 dineros.
- [104] *Manifestad* Joalit Amatu ²⁵¹ que vendió una bestia por la suma de 84 sueldos: pagó 4 sueldos, 2 dineros y mealla.
- [105] *Manifestad* Yom Tob (*Gento*) de la Raena que vendió 8 dineros de carne: pagó mealla.
- [106] *Manifestad* Samuel Aliamin que vendió 2 *pares* (*interlineado*: además, 1) de zapatos por la suma de 5 sueldos; además, *coramle* [por] 5 sueldos y 8 dineros; además, *sobresuelas e remiendos* [por] 7 sueldos; además, *mangotes* [por] 8 dineros: pagó 11 dineros y mealla.
- [107] *Manife[s]tad* Oroçeti, mujer de Yosef ben Sabrut (*Juce Ensabrún*) [que vendió] unas cosas y unos pollitos por la suma de 6 sueldos: pagó 3 dineros y mealla.
- [108] *Manifestad* Ester, viuda de Harbón, [que vendió] seda por la suma de 20 dineros: pagó 1 dinero.
- [109] Vendió una cristiana un *pollín* [por] 10 dineros: pagó mealla.
- [110] *Manifestad* doña Çidilla que vendió *estopa* por la suma de 5 sueldos y medio: pagó 3 dineros.

---

[111] *Reçibid don Miguel de Palmas a día 22 de mayo* 6 sueldos y 11 dineros *del alcabala por mi mano e de Samuel Aliamin.*

[folio 5v^o]

[112] *Manifestad* Moisés Calahorrano (*Mosse de Calahorra*) ²⁵² que vendió queso por la suma de 7 sueldos y medio: pagó 4 dineros y mealla.

²⁵⁰ Sin duda, el mismo Judas Almacarén que aparece en el doc. 35.

²⁵¹ Un Goallit Amatu, judío de Montreal, figura como testigo en un registro del sello de Montreal fechado en 20-nov.-1358 y como acreedor en otro de 28-ag.-1358 (v. *Doc. J.N.*, 4, 9-15 y 24); podría ser este mismo.

²⁵² Véase n. 145 del doc. 33.

- [113] *Manifestad* Judá Alhaquim (*Judas Alfaquín*) que vendió un *izar* por la suma de 5 sueldos y 9 dineros; además, seda [por] 1 sueldo: pagó 4 dineros.
- [114] *Manifestad* Oroçeti Franco que vendió una marmita por la suma de 5 sueldos y medio; además, *filo* [por] 22 dineros; además, unas cosas [por] 2 sueldos: pagó 5 dineros y mealla.
- [115] *Manifestad* Ester, viuda de Harbón, que vendió entre unas cosas y seda 2 sueldos y medio: pagó 1 dinero y mealla.
- [116] *Manifestad* Yosef ben Sabrut (*Juce Ensabrún*) que vendió *suelas* y un *remiendo* por la suma de 12 sueldos; además, 2 sueldos de *alcoton* (*algodón*): pagó 8 dineros y mealla.
- [117] *Manifestad* Taraçona que vendió *sobresuelas* por la suma de 15 dineros: pagó 1 dinero.
- [118] *Manifestad* Samuel Aliamin que vendió zapatos nuevos y *remiendos* (*interlineado*: y *sobresuelas*) [por] 19 sueldos y 4 dineros: pagó 11 dineros y mealla; e *esquited* (*e. d.*, *descontó*) 2 dineros de *paper*: *fincan* (*e. d.*, *quedan*) 9 dineros y mealla, que pagó.
- [119] *Reçibid don Miguel de Palmas* 3 sueldos y mealla *de la alcabala que montad, e fue esto el dia pիրmero (primerο) de (tachado: julio) junio*.
-
- [120] *Manifestad* Judá Alhaquim (*Judas Alfaquín*) que vendió una *camisa* de hombre por la suma de 2 sueldos y 10 dineros (*interlineado*: además, seda [por] 9 dineros); pagó 1 dinero y 1 dinero²⁵³. (*tachado*: pagó 1 dinero) (*interlineado*: además, recibí de) un *moço* mealla, porque vendió una *suela* por la suma de 1 sueldo.
- [121] *Manifestad* Orosol, mujer de Samuel Aliamin, que vendió *carneruna* (*piel de carnero*) po] la suma de 3 sueldos y 8 dineros; además, zapatos [por] 2 sueldos y 11 dineros; además, *sobresuelas* [por] 21 dineros; además, *coramle* [por] 5 sueldos: pagó 8 dineros.
- [122] *Manifestad* Jacob ben Deud (*Jacob Evendeut*) que vendió zapatos viejos por la suma de 20 dineros; además, un *capelo* (*sombrero*) [por] 3 sueldos y medio; además, un *cuartal* (*pan, la cuarta parte de una hogaza*) [por] 5 dineros; además, unas *suelas* de *boate* (? , *¿bota?*) [por] 2 sueldos: pagó 4 dineros y mealla.
- [123] Vendió Donilla (o Doniella) 10 dineros de *filo*: pagó mealla.

²⁵³ El escribano había escrito “1 dinero y mealla”, que es la alcabala que correspondía; pero al introducir interlineada otra venta, la alcabala salía ya a 2 dineros; en lugar de corregir para poner un 2 [dineros], corrigió el signo que significa “mealla” en el que significa 1 dinero, quedando: “1 dinero y 1 dinero” por “2 dineros”.

- [124] *Manifestad* Jacob Naamán que vendió *suelas* y un *remiendo* por la suma de 2 sueldos: pagó 1 dinero.
- [125] *Manifestad* Ester, *la de Harbón*, que vendió seda por la suma de 5 sueldos: pagó 3 dineros.
-
- [126] *Reçibid don Miguel de Palmas* 19 dineros y mealla el *seseno dia de junio, de alcabala*.
- [folio 6r]
- [127] *Manifestad* Judá Alhaquim (*Judas Alfaquín*) que vendió 3 *paçaruelos* [y] 1 *dedal* de plata por la suma de 10 sueldos, 2 dineros y mealla: pagó (*tachado*: 6 dineros) 6 dineros.
- [128] *Manifestad* Orosol, *mujer de Samuel Aliamin*, que vendió entre zapatos, *suelas* y *remiendos* por la suma de 13 sueldos y 10 dineros: pagó 8 dineros y mealla.
- [129] *Manifestad* Oroçeti, *mujer de Yosef ben Sabrut (Juce Ensabrún)* que vendió zapatos por la suma de 8 dineros; además, un *izar* [por] 5 sueldos y medio: pagó (*tachado*: 2 dineros restan) 3 dineros y mealla.
- [130] *Manifestad* doña Çidilla que vendió un *izar* por la suma de 4 sueldos; además, una *saya* de mujer [por] 3 sueldos y 8 dineros; además, 7 *dozenas de estamle (estambre)* de 4 libras menos un cuarto por la suma de 54 sueldos: pagó 3 sueldos y 1 dinero (*tachado*: resta 1 dinero).
- [131] *Manifestad* Ester, *la de Harbón*, que vendió seda por la suma de 4 sueldos: pagó 2 dineros y mealla.
- [132] *Manifestad* Oroçeti Franco que vendió de *lana* 26 sueldos y 7 dineros: pagó 16 dineros (*tachado*: restan 10 dineros).
- [133] *Manifestad* Yom Tob (*Gento*) Murcia que vendió *suelas* y *remiendos* por la suma de 13 sueldos y medio: pagó 8 dineros.
- [134] *Manifestad* Orosol, *mujer de Jacob Naamán*, que vendió *filato (hilado)* por la suma de 4 sueldos: pagó 2 dineros y mealla.
- [135] *Manifestad* Jacob ben Deud (*Jacob Evendeut*) que vendió *suelas* y *remiendos* por la suma de 3 sueldos y 4 dineros: pagó 2 dineros.
- [136] *Reçibid don Miguel de Palmas* 7 sueldos y 2 dineros *de alcabala (tachado: la semana segunda) (interlineado: el día 12) de junio*.
-

- [137] *Manifestad* Orosol, mujer (*interlineado: de Samuel de Olit*) que vendió zapatos por la suma de 3 sueldos y medio; además, 9 dineros de zapatos pequeños; además, de zapatos 4 sueldos y 4 dineros: pagó 5 dineros.
- [138] *Manifestad* Jacob ben Deud (*Jacob Evendeut*) que vendió *suelas y remiendos* [por] 12 sueldos: pagó 7 dineros.

[folio 6v°]

- [139] *Manifestad* Oroçeti Franco que vendió *filo y çinteta* por la suma de 20 dineros: pagó 1 dinero.

- [140] *Reçibid don Miguel de Palmas de alcabala* 13 dineros el día 19 de junio.
- [141] *Manifestad* Judá Alhaquim (*Judas Alfaquín*) que vendió una *cara de cabezal (funda de almohada)* por la suma de 18 dineros: pagó 1 dinero.
- [142] Recibí 1 dinero y mealla de un judío de Monreal que vendió *estopaço*.
- [143] *Manifestad* doña Çidilla que vendió una *toca* por la suma de 10 sueldos; además, un *izar* [por] 5 sueldos: pagó 9 dineros.
- [144] *Manifestad* Samuel Aliamin que vendió zapatos por la suma de 13 sueldos; además, zapatos [por] 3 sueldos y 3 dineros: pagó 10 dineros.
- [145] *Manifestad* Yosef ben Sabrut (*Juce Ensabrún*) que vendió zapatos por la suma de 4 sueldos: pagó 2 dineros y mealla.
- [146] Vendió Yom Tob (*Gento*) Aliamin ²⁵⁴ un *capelo (sombrero)* por la suma de 19 dineros: pagó 1 dinero.
- [147] *Manifestad* Jacob Naamán que vendió *suelas y remiendos* por la suma de 5 sueldos: pagó 3 dineros.
- [148] *Manifestad* Ester [*la*] de Harbón que vendió seda por la suma de 15 sueldos: pagó 9 dineros.
- [149] *Manifestad* Jacob ben Deud (*Jacob Evendeut*) que vendió *suelas y un remiendo* por la suma de 3 sueldos y 7 dineros: pagó 2 dineros.
- [150] *Manifestad* Oroçeti, mujer de Naamán, que vendió *lienço* por la suma de 8 sueldos: pagó 5 dineros.

²⁵⁴ Un Gento Aljamin, judío de Tafalla, figura como acreedor en un registro del sello de Olite fechado en 21-oct.-1381 (v. *Doc. J.N.*, 4, 38-59); podría ser este mismo.

[151] *Reçibid don Miguel de Palmas de alcabala 3 sueldos y 8 dineros el día 26 de junio.*

[folio 7r]

- [152] *Manifestad* Judá Alhaquim (*Judas Alfaquín*) que vendió seda por la suma de 2 sueldos y 4 dineros: pagó 1 dinero y mealla.
- [153] *Manifestad* Samuel Aliamin que vendió zapatos nuevos, *suelas* y *remiendos* por la suma de 52 sueldos y 8 dineros: pagó 2 sueldos, 7 dineros y mealla.
- [154] *Manifestad* Yosef ben Sabrut (*Juce Ensabrún*) que vendió *suelas* y *remiendos* por la suma de 5 sueldos: pagó 3 dineros.
- [155] *Manifestad* doña Çidilla que vendió un *izar* por la suma de 5 sueldos: pagó 3 dineros.
- [156] *Manifestad* Ester Harbón que vendió 2 *izares* por la suma de 15 sueldos: pagó 9 dineros.
- [157] *Manifestad* Soloro Arueti que vendió un *manto* por la suma de 20 sueldos; además, una *capa* negra por la suma de 3 sueldos y medio: pagó 14 dineros.
- [158] *Manifestad* Jacob Naamán que vendió *suelas* y *remiendos* por la suma de 7 sueldos y 3 dineros; además, media libra de *filo* por la suma de 5 sueldos: pagó 7 dineros.
- [159] *Manifestad* Oroçeti Franco que vendió un *izar* por la suma de 6 sueldos; además, 8 dineros de hilo y *çinteta*: pagó 4 dineros.
- [160] *Manifestad* Jacob ben Deud (*Jacob Evendeut*) que vendió *sueslas* (*sic*) y un *remiendo* por la suma de 17 dineros: pagó 1 dinero.
- [161] *Reçibid don Miguel de Palmas 6 sueldos y 2 dineros terzero dia de julio de alcabala.*
-

- [162] *Manifestad* Jacob Naamán que vendió *suelas* y un *remiendo* por la suma de 3 sueldos y medio: pagó 2 dineros.
- [163] *Manifestad* Samuel Aliamin que vendió zapatos, *suelas* y un *remiendo* por la suma de 17 sueldos y 10 dineros; además, carne [por] 10 dineros; además, 2 sueldos y medio de hilo: pagó 1 sueldo y mealla.
- [164] *Manifestad* Ester Harbón que vendió una *cotarredihuela* (*una clase de cota o jubón; ¿cota de malla?*) por la suma de 20 dineros: pagó 1 dinero.

- [165] *Manifestad* Jacob ben Deud (*Jacob Evendeut*) que vendió carne, un *remiendo* y cuero por la suma de 5 sueldos y medio: pagó 3 dineros.
- [166] *Manifestad* Yosef ben Sabrut (*Juce Ensabrún*) que vendió *suelas* y un *remiendo* por la suma de 5 sueldos (*interlineado*: pagó 3 dineros).
- [167] Donilla, 1 sueldo de hilo vendió: pagó mealla.

[folio 7v^o]

- [168] *Doña Çidilla* vendió un *izar* por la suma de 7 sueldos: pagó 4 dineros.
- [169] *Reçibid don Miguel de Palmas* (*interlineado*: e don Marin Lopiz) de *alcabala* 2 sueldos y 2 dineros *dezeno dia de julio*.

- [170] Judá Alhaquim (*Judas Alfaquín*) vendió 1 sueldo de seda; además, un *pedaço* [de] *izar* [por] 8 dineros; además, *arvejas* (*algarrobas*) [por] 5 dineros (*tachado*: pagó 1 dinero); además, un *izar* [por] 3 sueldos y 10 dineros: pagó 3 dineros y mealla.
- [171] Vendió Samuel Aliamin zapatos, *suelas* y un *remiendo* por la suma de 14 sueldos y 8 dineros; además, 2 sueldos y 2 dineros de carne: pagó 10 dineros.
- [172] Vendió Soloro Arueti una *toca* por la suma de 10 sueldos: pagó 3 dineros, quedaban 3 dineros; pagó [otros] 3 dineros.
- [173] Vendió Yosef ben Sabrut (*Juce Ensabrún*) *suelas* y un *remiendo* por la suma de 3 sueldos y 11 dineros: pagó 2 dineros y mealla.
- [174] Vendió Ester Harbón seda por la suma de 3 sueldos y medio: pagó 2 dineros.
- [175] Vendió Jacob Taraçona *suelas* y un *remiendo* por la suma de 3 sueldos y 4 dineros: pagó 2 dineros.
- [176] Vendió *doña Çidilla* *cuerdas* por la suma de 2 sueldos y medio; además un *gardacos* (o *gradacos*) (?) por la suma de 60 sueldos; y dice que el *gardacos* es de Judá Leví León (*Judas León*)²⁵⁵: pagó 1 dinero y mealla.
- [177] Vendió Oroçeti Franco *porgamino* e hilo por la suma de 20 dineros: pagó 1 dinero.
- [178] Vendió Yom Tob (*Gento*) Murcia queso por la suma de 17 dineros: pagó 1 dinero.

²⁵⁵ Un Judas Leon, judío francés qui fue, judío de Estella, figura en unos registros del sello de Estella fechados en 26-oct.-1369 y 9-en.-1370 (v. *Doc. J.N.*, 4, 15-9 y 11); quizá sea este mismo.

- [179] Vendió Jacob Naamán *suelas* y un *remiendo* por la suma de 2 sueldos: pagó 1 dinero.
- [180] *Reçibid don Miguel de Palmas* 5 sueldos y medio y mealla *de alcabala* el día 17 de julio; y de esto, debía León 3 sueldos, dijo *don Miguel* que pagó.
-

[folio 8r]

- [181] Vendió Judá ... (*roto el doc.*) Alhaquim (*Judas Alfaquín*) ... (*roto*) *arvejas (algarrobas)* [por] 4 dineros: pagó mealla.
- [182] Vendió Oroçeti (*interlineado*: Naamán) una *camisa* por la suma de 5 sueldos; además, una *toca* por la suma de 12 sueldos: pagó 10 dineros.
- [183] Vendió Yom Tob (*Gento*) Aliamin un cuchillo y una *sayahuela* [por] 3 sueldos y 4 dineros: pagó 2 dineros.
- [184] Vendió Yosef ben Sabrut (*Juce Ensabrún*) una *foja (ave zancuda)* por la suma de 7 sueldos; además, un *par de çapatos* [por] 5 sueldos; pagó 7 dineros.
- [185] Vendió Ester Harbón seda por la suma de 3 sueldos y 8 dineros: pagó 2 dineros.
- [186] Vendió Oroçeti (*interlineado*: Franco) que vendió (*sic, repetición*) *lienzo y persil* (por *presil, especie de lienzo*) por la suma de 20 dineros (*tachado*: pagó *–con errata–* 1 dinero): pagó 1 dinero.
- [187] Vendió Taraçona, Jacob, *sobresuelas* y *remiendos* y unas cosas (*interlineado*: y una *toca*, una *saya* y *guantes*) por la suma de 21 sueldos: (*tachado*: le presté) 1 sueldo y mealla (*lo que tenía que pagar de alcabala*).
- [188] Vendió Jacob (*interlineado*: Naamán) *zapatos* y un *remiendo* por la suma de 5 sueldos; además, debe 9 dineros y mealla que recibió de un cristiano por *alcabala* de *piel* de conejo: pagó 1 sueldo y mealla.
- [189] Vendió Samuel Aliamin *zapatos* y *suelas* y un *remiendo* por la suma de 19 sueldos y 4 dineros; además, un gallo [por] 13 dineros; además un cuchillo [por] 3 sueldos y medio: pagó 14 dineros.
- [190] *Reçibid don Miguel de Palmas de alcabala* 5 sueldos, 1 dinero y mealla el día 24 de julio.
-
- [191] Vendió Samuel Aliamin *zapatos*, *suelas* [y] *remiendos* por la suma de 36 sueldos y 5 dineros: pagó 22 dineros.

- [192] Vendió Yom Tob (*Gento*) Murcia *suelas* por la suma de 2 sueldos: pagó 1 dinero.
- [193] Vendió Oroçeti Naamán *filo* por la suma de 4 sueldos, y dijo que pagaría por ella *don Miguel de Palmas*, recibidor de la *alcabala*.
- [194] Vendió Yosef ben Sabrut (*Juce Ensabrún*) zapatos, *suelas* [y] *remiendos* por la suma de 14 sueldos y medio: pagó 8 dineros y mealla.
- [195] Vendió Ester Harbón seda por la suma de 6 sueldos y medio: pagó 4 dineros; se lo presté.
- [196] Vendió Jacob ben Deud (*Jacob Evendeut*) *suelas*, un *remiendo* y un ganso por la suma de 5 sueldos: pagó 3 dineros.
- [197] Vendió *doña Çidilla* una *quilma* (*un odre*) por la suma de 16 dineros: pagó 1 dinero.
- [198] Vendió Yom Tob (*Gento*) Aliamin una *sayuela* por la suma de 2 sueldos: pagó 1 dinero.
- [199] *Reçibid don Miguel de Palmas de alcabala* 3 sueldos, 4 dineros y mealla (*interlineado*: el día 31 de julio, aparte de Oroçeti (*Naamán*, v. núm. 193).
-

[folio 8v^o]

- [200] Vendió Jacob Naamán zapatos nuevos, *sobresuelas* [y] *remiendos* por la suma de 12 sueldos: pagó 7 dineros.
- [201] Vendió Yosef ben Sabrut (*Juce Ensabrún*) zapatos por la suma de 3 sueldos y medio: pagó 2 dineros.
- [202] Vendió Abraham Aruesti ²⁵⁶ una *manteleda* y *olfires* (?) por la suma de 19 sueldos: pagó 11 dineros y mealla.
- [203] Vendió *doña Çidilla* *tobajas* (*toallas*), una correa, una *garnachuela* (*vestidura talar con mangas*) y una *camisa* por la suma de 20 sueldos y 6 dineros: pagó 1 sueldo.
- [204] Vendió Oroçeti Naamán una *saya* por la suma de 5 sueldos: pagó 3 dineros.
- [205] Vendió Ester Harbón seda por la suma de 6 sueldos y medio: pagó 4 dineros.
- [206] Vendió Jacob ben Deud (*Jacob Evendeut*) un *remiendo* [y] 2 gansos por la suma de 8 sueldos: pagó 5 dineros.

---

²⁵⁶ Un Abram Arueti, filz de Saul Arueti, judeu, figura como testigo en un registro del sello de Pamplona fechado en 19-may.-1352 (v. *Doc. J.N.*, 4, 2-67); podría ser este mismo.

- [207] Vendió Oroçeti Franco hilo por la suma de 10 dineros: pagó mealla.
 [208] Vendió Samuel Aliamin *sobresuelas*, un *remiendo* y zapatos por la suma de 10 sueldos y 9 dineros: pagó 6 dineros y mealla.
 [209] *Reçibid don Miguel de Palmas de alcabala* 4 sueldos, 4 dineros y mealla el día 7 de agosto.
-

[folio 9r]

- [210] Vendió ... .. (roto el doc.) y un *remiendo* por la suma de ... (roto): pagó 2 dineros.
 [211] Vendió Samuel Abulfaza (*Samuel Abolfaça*)²⁵⁷ *ropa* por la suma de 60 sueldos: pagó a *Miguel de Palmas* [3 sueldos].
 [212] Vendió Judá Alhaquim (*Judas Alfaquín*) un *izar* por la suma de 2 sueldos y 10 dineros: pagó 1 dinero y mealla.
 [213] Vendió Samuel Aliamin zapatos y *remiendos* por la suma de 6 sueldos y 7 dineros: pagó 4 dineros.
 [214] Vendió *doña Çidilla* unos calzones por la suma de 20 dineros: pagó 1 dinero.
 [215] Vendió Yosef ben Sabrut (*Juce Ensabrún*) zapatos y un *remiendo* por la suma de 8 sueldos y 10 dineros: pagó 4 dineros (*tachado*: resta) (*interlineado*: [y] 1 dinero y mealla).
 [216] Vendió Jacob ben Deud (*Jacob Evendeut*) *suelas*, un *remiendo*, zapatos, *estamle* (*estambre*) y carne por la suma de 25 sueldos (*tachado*: entregó una prenda): pagó 15 dineros.
 [217] *Reçibid don Miguel de Palmas* 2 sueldos y 5 dineros de *alcabala* el día 14 de agosto, aparte de Samuel Abulfaza (*Samuel Abolfaça*), que debía 3 sueldos, y pagó al citado *don Miguel*.
-

- [218] Vendió Jacob ben Deud (*Jacob Evendeut*) *suelas*, un *remiendo* y carne por la suma de 7 sueldos: pagó 4 dineros.
 [219] Vendió Jacob Naamán carne y *suelas* por la suma de 6 sueldos (*tachado*: le presté) (*interlineado*: pagó 3 dineros y mealla).

---

²⁵⁷ Un Samuel Abolfaça figura varias veces, bien como testigo, bien como acreedor, por los años 1361 y 1362 en una relación de cartas recibidas por Miguel Cruzat, cambiador franco de Pamplona y guarda del sello real (v. *Doc. J.N.*, 4, 10-15, 22, 98 y 100); podría ser este mismo.

- [220] Vendió Samuel Aliamin zapatos por la suma de 7 sueldos y 4 dineros: pagó 4 dineros y mealla.
- [221] Vendió Yosef ben Sabrut (*Juce Ensabrún*) zapatos y un *remiendo* por la suma de 8 sueldos: pagó 4 dineros y mealla.
- [222] Vendió *doña Çidilla* una *camisa* por la suma de 5 sueldos: (*tachado*: le presté) 3 dineros.
- [223] *Reçibid don Miguel de Palmas de alcabala* 19 dineros y mealla el día 21 de agosto.
-

[folio 9v°]

- [224] Vendió Judá Alhaquim (*Judas Alfaquín*) 13 dineros de seda: pagó mealla.
- [225] Vendió Jacob Naamán que vendió (*sic, rep.*) carne y *suelas* por la suma de 6 sueldos: pagó 3 dineros y mealla; (*otra mano*: y fueron de las aves).
- [226] Vendió Samuel Aliamin zapatos y *suelas* por la suma de 10 sueldos y 9 dineros: pagó 6 dineros y mealla.
- [227] Vendió Ester seda por la suma de 20 dineros: pagó 1 dinero.
- [228] Vendió Oroçeti Franco un *fato* (*¿hato?*, *¿error por filato, hilado?*) y unas *calzes* (*calzas*) por la suma de 19 dineros: pagó 1 dinero.
- [229] Vendió Jacob ben Deud (*Jacob Evendeut*) zapatos, *suelas* y un *remiendo* por la suma de 8 sueldos y 5 dineros: pagó 5 dineros.
- [230] *Reçibid don Miguel de Palmas* 17 dineros y mealla *de alcabala* (*tachado*: 18) de agosto, día 28.
-

- [231] Vendió Judá Alhaquim (*Judas Alfaquín*) seda y guisantes por la suma de 14 dineros: pagó mealla.
- [232] Vendió Samuel (*interlineado*: Aliamin) carne por la suma de 3 sueldos y 2 dineros; además, zapatos y *sobresuelas* [por] 13 sueldos y 4 dineros: pagó 9 dineros, resta 1 dinero.
- [233] Vendió Ester Harbón *piel* y seda por la suma de 5 sueldos: pagó 3 dineros.
- [234] Vendió Jacob ben Deud (*Jacob Evendeut*) *sobresuelas* y un *remiendo* por la suma de 5 sueldos: pagó 3 dineros.
- [235] Vendió *doña Çidilla* una *saya* de hombre por la suma de 10 sueldos: pagó 6 dineros.

- [236] Vendió Jacob Naamán *sobresuelas*, un *remiendo* y la mitad de un ganso (*escrito con errata*) por la suma de 5 sueldos: pagó 3 dineros; y fueron de las aves.
- [237] *Reçibid don Miguel de Palmas de alcabala* 2 sueldos y mealla el día 4 de *setembre*.
-

[folio 10r]

- [238] Vendió Samuel [Aliamin] ... (*roto el doc.*) *suelas* y carne por la suma de ... (*roto*); además, 5 sueldos y 10 dineros de carne; además, ... (*roto*); además, un ganso [por] 2 sueldos: pagó 6 sueldos y medio.
- [239] Vendió Ester Harbón seda por la suma de 2 sueldos: pagó 1 dinero.
- [240] Vendió (*tachado: Le-*) Oroduenya León una *toquilla* por la suma de 2 sueldos y 8 dineros: pagó 1 dinero y mealla; además, vino [por] 10 sueldos: pagó 6 dineros.
- [241] Vendió Yom Tob (*Gento*) Naamán un *braguero* (*interlineado: y biçmar*) (o *beçamar*) (?) por la suma de (*tachado: 15 dineros*) 2 sueldos: pagó 1 dinero.
- [242] Vendió Soloro Arueti una *saya* de hombre por la suma de 5 sueldos y medio: pagó 3 dineros.
- [243] Vendió Oroçeti Franco 2 *izares* y otras cosas por la suma de 10 sueldos: pagó 6 dineros.
- [244] Vendió Calahorrano (*Mosse de Calahorra*) *coles* y *rabanos* por la suma de 2 sueldos: pagó 1 dinero.
- [245] Vendió Jacob Naamán *suelas* y un *remiendo* por la suma de 3 sueldos y medio: pagó 2 dineros (*tachado: presté*).
- [246] Vendió Jacob ben Deud (*Jacob Evendeut*) *suelas* y un *remiendo* por la suma de 7 sueldos: pagó 4 dineros.
- [247] Vendió Judá Alhaquim (*Judas Alfaquín*) guisantes [por] 1 sueldo: pagó mealla.
- [248] *Reçibid don Miguel de Palmas* 8 sueldos y 8 dineros *de alcabala* el día 11 de (*tachado: agosto*) (*interlineado: setembre*).
-
- [249] Vendió Judá Alhaquim (*Judas Alfaquín*) una *toca* por la suma de 14 sueldos; además, 12 *botones* de plata [por] la suma de 6 sueldos: pagó 1 sueldo.
- [250] Vendió Samuel Aliamin zapatos, *suelas* y un *remiendo* por la suma de 8 sueldos y 9 dineros: pagó 5 dineros.

- [251] Vendió Yosef ben Sabrut (*Juce Ensabrún*) zapatos y *suelas* por la suma de 6 sueldos: pagó 3 dineros y mealla.
- [252] Vendió Ester Harbón una *garnacha* (*vestidura talar*) por la suma de 8 sueldos y medio; además, seda [por] 18 dineros: pagó 6 dineros.
- [253] Vendió *doña Çidilla* 5 *izares* y una *toca* por la suma de 40 sueldos: pagó 2 sueldos.
- [254] Vendió Jacob Naamán *suelas* y un *remiendo* por la suma de 2 sueldos y 3 dineros: pagó 1 dinero.
- [255] *Reçibid don Miguel de Palmas* 4 sueldos, 3 dineros y mealla *de alcabala* el 18 de *setembre*.

- [256] Vendió Judá Alhaquim (*Judas Alfaquín*) seda y guisantes por la suma de 1 sueldo: pagó mealla. Además, un cuchillo [por] 18 dineros: pagó 1 dinero.
- [257] Vendió Samuel Aliamin *suelas*, un *remiendo* y zapatos por la suma de 8 sueldos y 9 dineros: pagó 5 dineros.
- [258] Vendió Yosef ben Sabrut (*Juce Ensabrún*) *suelas* por la suma de 2 sueldos: pagó 1 dinero. Además, carne [por] 6 sueldos: pagó 3 dineros y mealla.

[folio 10vº]

- [259] ... [Ja]cob Naamán ... .. (roto el doc.): pagó 2 dineros.
- [260] *Reçibid don Miguel de Palmas* 13 dineros *de alcabala* el día 25 de *setembre*.

- [261] Vendió un judío de Calahorra 2 *pieles* de conejo por la suma de 30 sueldos: pagó 18 dineros.
- [262] Vendió Harbón de Tafalla un *cobertol* (*colcha*) y *borrin* (*¿borra?*) por la suma de 30 sueldos: pagó 18 dineros.
- [263] Vendió un judío de Calahorra (*interlineado*: 2) *caras de colcha*, *lienzo* y *estopaço* por la suma de 134 sueldos; además, 3 sueldos, 2 dineros y mealla que vendió *doña Çidilla* de *estopaço* de ese judío: pagó 6 sueldos, 10 dineros y mealla.
- [264] Vendió Samuel Aliamin zapatos y carne [por] 10 sueldos; además, 19 sueldos; además, una *capa* negra [por] 5 sueldos; además, un asno [por] 46 sueldos: pagó 4 sueldos.

- [265] Vendió Yosef ben Sabrut (*Juce Ensabrún*) un *remiendo* y *sobresuelas* por la suma de 5 sueldos: pagó 3 dineros.
- [266] Vendió Jacob Naamán *sobresuelas* y un *remiendo* por la suma de 3 sueldos y 9 dineros: pagó 2 dineros.
- [267] Vendió Jacob ben Deud (*Jacob Evendeut*) *sobresuelas* y un *remiendo* (*interlineado*: y un alimento impuro) por la suma de 5 sueldos (*tachado*: le presté): pagó 3 dineros.

- [268] *Reçibid don Miguel de Palmas de alcabala* el día 2 de *octobre* 14 sueldos, 6 dineros y mealla.
- [269] Vendió Jacob Naamán carne por la suma de 5 sueldos: pagó 3 dineros.
- [270] Vendió Samuel Aliamin carne por la suma de 5 sueldos; además, zapatos y un *remiendo* por la suma de 8 sueldos y medio: pagó 8 dineros.

[folio 11r]

- [271] Vendió *doña* [Çidilla] ... .. (*roto el doc.*) por la suma de 3 sueldos: pagó [2 dineros].
- [272] Vendió un judío de Calahorra *lienzo* por la suma de 18 sueldos y 9 dineros: pagó 11 dineros.
- [273] Vendió Yosef ben Sabrut (*Juce Ensabrún*) *sobresuelas* por la suma de 5 sueldos; además, carne [por] 5 sueldos: pagó 6 dineros.
- [274] Vendió Jacob ben Deud (*Jacob Evendeut*) *lienzo* y un *remiendo* por la suma de 5 sueldos: pagó 3 dineros.
- [275] *Reçibid don Miguel de Palmas* el día 9 de *octobre* 2 sueldos y 9 dineros *de alcabala*.

- [276] Vendió Samuel Aliamin zapatos por la suma de 3 sueldos y 8 dineros; además, *sobresuelas* [por] 3 sueldos y 8 dineros; además, 3 sueldos y 5 dineros de *coramle* (*corambre*): pagó 6 dineros y mealla.
- [277] Vendió Judá Alhaquim (*Judas Alfaquín*) *filo* por la suma de 18 dineros: pagó 1 dinero.
- [278] Vendieron Yosef ben Sabrut (*Juce Ensabrún*) y Yom Tob (*Gento*) Murcia carne por la suma de 10 sueldos: pagó 3 dineros (*tachado*: restan 3 dineros) pagó 3 dineros.

- [279] Vendió Yom Tob (*Gento*) Naamán una *taça* de plata por la suma de 78 sueldos, y dijo que *don Miguel de Palmas* me los ingresaría en cuenta (*los dineros de la alcabala*).
- [280] Vendió Oroçeti Franco un *izar* por la suma de 7 sueldos y medio; además, 18 dineros de *filo*: pagó 5 dineros y mealla.
- [281] [*Reçibid don Miguel de Palmas* el día 16 de *obtobre* 5 sueldos y 6 dineros *de alcabala*; de esto debe Yom Tob (*Gento*) Naamán 3 sueldos y 11 dineros.
-
- [282] Vendió Samuel (*interlineado*: Aliamin) entre zapatos y un *remiendo* por la suma de 28 sueldos y 3 dineros: pagó 17 dineros.
- [283] Vendieron Yosef ben Sabrut (*Juce Ensabrún*) y Yom Tob (*Gento*) Murcia carne por la suma de 10 sueldos: pagó Yosef 3 dineros y 3 dineros ²⁵⁸.
- [284] Vendió Judá Leví León (*Judas León*) una *reja* por la suma de 7 sueldos: pagó 4 dineros.
- [285] Vendió Jacob Naamán *suelas* y un *remiendo* por la suma de 3 sueldos y 8 dineros: le presté 2 dineros.
- [folio 11v^o]
- [286] [*Reçibid don Miguel de Palmas* 2 sueldos y 5 dineros *de alcabala* el día 23 de *o}btobre*.
- [287] Vendió Jacob Naamán *suelas* y un *remiendo* por la suma de 5 sueldos: le presté 2 dineros y 1 dinero ²⁵⁹, pagó 3 dineros.
- [288] Vendió Samuel Aliamin zapatos, *suelas* y un *remiendo* por la suma de 16 sueldos y 8 dineros: pagó 10 dineros.
- [289] Vendió Yom Tob (*Gento*) Murcia *sobresuelas* [y] carne por la suma de 6 sueldos y 3 dineros: pagó 4 dineros.
- [290] Vendió *doña Çidilla* lana por la suma de 17 sueldos: pagó 10 dineros.
- [291] Vendió Yosef ben Sabrut (*Juce Ensabrún*) *sobresuelas* por la suma de 2 sueldos: pagó 1 dinero.
- [292] Vendió Oroçeti Franco lana por la suma de 29 sueldos y 5 dineros; además, 5 dineros de *minuçias*: pagó 18 dineros.

²⁵⁸ Seguramente el escribano se equivocó; en vez de poner 6, que es la alcabala que correspondía, puso 3, y luego, en vez de corregir, añadió otro 3.

²⁵⁹ Véase la nota anterior.

- [293] Vendió Oroçeti Naamán 5 sueldos de *estamle* (*estambre*): pagó 3 dineros.
- [294] Vendió Jacob ben Deud (*Jacob Evendeut*) carne y *sobresuelas* por la suma de 10 sueldos: pagó 6 dineros.
- [295] *Reçibid don Miguel de Palmas* 4 sueldos y 7 dineros *de alcabala* el día 29 de *obtobre*.

- [296] Vendió Judá Alhaquim (*Judas Alfaquín*) *piel* de conejo, un *pellixon* (*pelliza*) rasgado, una *saya* de *saya*l (*tela basta*) y un poco de seda por la suma de 10 sueldos y medio: pagó 6 dineros.
- [297] Vendió Samuel Aliamin zapatos y un *remiendo* por la suma de 17 sueldos y 4 dineros; además, carne (*interlineado*: [por] 20 dineros): pagó 11 dineros y mealla.
- [298] Vendió Yom Tob (*Gento*) Murcia carne por la suma de 20 dineros; además, 2 sueldos de carne: pagó 2 dineros.
- [299] Vendió Ester Macho vino por la suma de (*tachado*: 100) 85 sueldos: pagó 4 sueldos y 3 dineros.
- [300] Vendió Yom Tob (*Gento*) Naamán carne por la suma de 1 sueldo: pagó mealla.
- [301] Vendió Jacob ben (*interlineado*: Deud) (*Jacob Evendeut*) *cueros e cabrunas* (*piel de cabra*) por la suma de 14 sueldos; además, un *remiendo* [por] 1 sueldo: pagué de los dineros de su vino 9 dineros.
- [302] Vendió Jacob de Burgos *cueros e cabrunas* por la suma de 11 sueldos: pagó 6 dineros y mealla.
- [303] *Reçibid don Miguel de Palmas de alcabala* 7 sueldos, 2 dineros y mealla el día 6 de *novembre*.

[folio 12r]

- [304] Vendió Jacob Naamán carne por la suma de 3 sueldos y 4 dineros: le presté 2 dineros; pagó.
- [305] Vendió Judá Alhaquim (*Judas Alfaquín*) seda por la suma de 5 sueldos; además, un pichón [por] 1 sueldo: pagó 3 dineros y mealla.
- [306] Vendió Samuel Aliamin leche por la suma de 13 sueldos y 4 dineros; además, zapatos y *sobresuelas* [por] 12 sueldos y medio: pagó 15 dineros y mealla.
- [307] Vendió Yosef ben Sabrut (*Juce Ensabrún*) un pichón por la suma de 1 sueldo: pagó mealla.

- [308] Vendió Ester Macho seda y una gallina por la suma de 3 sueldos: pagó 2 dineros.
- [309] Vendió Jacob ben Deud (*Jacob Evendeut*) una *asna*, un *remiendo* y una *manta* por la suma de 18 sueldos: pagó 11 dineros.
- [310] Vendió Oroçeti Franco *lienzo* e hilo por la suma de 3 sueldos y 4 dineros: pagó 2 dineros.
- [311] Recibió *don Miguel de Palmas de alcabala* 3 sueldos y mealla el día 13 de *novembre*.

- [312] Vendió Jacob ben Deud (*Jacob Evendeut*) vino por la suma de 22 sueldos y medio: pagó 13 dineros y mealla.
- [313] Vendió Samuel Aliamin zapatos y un *remiendo* por la suma de 30 sueldos: pagó 18 dineros.
- [314] Vendió Ester Macho seda por la suma de 20 dineros: pagó 1 dinero.
- [315] Vendió Yom Tob (*Gento*) Naamán carne [por] 4 sueldos: pagó 2 dineros y mealla.
- [316] Vendió Jacob ben Deud (*Jacob Evendeut*) un *remiendo* por la suma de 5 sueldos: pagó 3 dineros.
- [317] Vendió Oroçeti (*interlineado*: Franco) una *toca* y vino por la suma de 15 sueldos: pagó 9 dineros.
- [318] Vendió Yom Tob ben Cabia (*Gento Encave*)²⁶⁰ un *Sefer Torá*, vino y un *pellixon* por la suma de 6 libras y 18 sueldos: pagó 6 sueldos y 11 dineros.
- [319] Vendió Jacob Naamán *sobresuelas* por la suma de 2 sueldos: pagó 1 dinero.
- [320] Recibieron *don Marin [Lopiz]* y *don Miguel de Palmas de alcabala* 10 sueldos y 11 dineros el día 20 de *novembre*.

[folio 12vº]

- [321] ... .. (*roto el doc.*) por la suma de 21 sueldos y 8 dineros: pagó 13 dineros.
- [322] Recibí mealla de una cristiana que vendió una *cabruna*; pagó.
- [323] Vendió Jacob ben Naamán (*Jacob Naamán*) un *remiendo* y *sobresuelas* por la suma de 3 sueldos y 9 dineros; además, por Jacob Castellano 18 sueldos: le presté 13 dineros; pagó.

²⁶⁰ Véase n. 140 del doc. 33.

- [324] Vendió *doña Çidilla piel y penya (piel para forro)* por la suma de 30 sueldos; además, *tobajas (toallas)* [por] 4 sueldos y medio: pagó 2 dineros y mealla; además, 18 dineros.
- [325] Vendió Harbón Andosilla *cabrunas* por la suma de 38 sueldos y 4 dineros; los dineros en poder de Samuel [Aliamin]: pagó 23 dineros.
- [326] Recibieron *don Marin [Lopiz]* y *don Miguel de Palmas de alcabala* 5 sueldos, 10 dineros y mealla el día 27 de *novembre*.
-
- [327] *Lo muest[r]ad escribto d'aqui adelant en cristianego las pagas de lur mano por razon que entrad cogedor don Sanz Periz de agora adelant, e nos habemos pagado todas nuestras cogidas de esta alcabala hata (hasta) el dia de güey bien e leal ment segun esta escribto en este libro, mas nunca más quisieron escrebir aqui nuestra paga don Marin Lopiz nin don Miguel de Palmas, que dizien que tanto conplied que ellos lo escribien en lur libro, e asi lo mostraban que lo escribien en lur libro.*
- [328] Vendió Jacob Naamán *sobresuelas*, un *remiendo* y carne por la suma de 5 sueldos y medio: pagó 3 dineros.
- [329] Vendió Samuel Aliamin *zapatos, sobresuelas, un remiendo (interlineado: y canyamo)* por la suma de 9 sueldos y 4 dineros: pagó 5 dineros y mealla.
- [330] Vendieron Yosef ben Sabrut (*Juce Ensabrún*) (*interlineado: y Murcia*) carne por la suma de 8 sueldos; además, *labor* [por] 7 sueldos: pagaron 9 dineros.
- [331] Vendió Yom Tob (*Gento*) Naamán *lino* por la suma de 6 sueldos y 8 dineros: pagó 4 dineros.
- [332] Vendió Oroçeti Franco vino por la suma de 16 sueldos; además, carne, cueros y leche [por] 6 sueldos; además, *minuçias, filo y çinteta* [por] 6 dineros: pagó 13 dineros y mealla.
- [333] *Recebieren desta semana de iiii dias del mes de dezembre Marin Lopiz et Iohan Sanz ii sueldos [y] xi dineros del Rabino et de su compainon.*
- [334] Recibieron *don Marin Lopiz y don Sanz Periz* 2 sueldos y 11 dineros *de alcabala a 4 dias de dizemre*.

[texto de la cédula]

- [335] *Manifesta (sic)* Jacob ben Deud (*Jacob Evendeut*) [que vendió] 7 sueldos *de coramle (corambre) e de canyamo de su menester: debed* 4 dineros; *pagó*.

- [336] *Manifestad* Yosef ben Sabrut (*Juce Ensabrún*) [que vendió] *un par de çapatos* [por] 2 sueldos y 4 dineros; *otro par* [por] 3 sueldos y 4 dineros; *un par de sobresuelas* [por] 14 dineros; *otras [sobresuelas]* [por] 2 sueldos; *otras* [por] 12 dineros; además, 5 sueldos *de vino que vendid a taberna*; total, 19 sueldos, menos 2 dineros: (*tachado: debed* 11 dineros). Además, 5 sueldos *que vendid de carne*: pagó 12 dineros.
- [337] *Manifestad* Ester 2 sueldos [y] 6 dineros *que vendid de seda: debed* (*tachado: 3 meallas*) *tres meallas* (=1 *dinero y mealla*); pagó.
- [338] *Manifestad* Samuel Aliamin *de un cabrón que vendid* 10 sueldos [y] 6 dineros; además, 8 sueldos [y] 2 dineros *de un par de çapatos nuevos e de sobresuelas e de su remiendo: debed onze dineros*; pagó.
- [339] *Manifestad* Oroçeti 20 dineros: *debed un dinero, debed un dinero* (*sic, rep.*); pagó.
- [340] *Manifestad* Jacob Naamán [que vendió] *dos pares de sobresuelas* [por] 2 sueldos y 3 dineros: *pagó* 2 dineros. Pagué yo 2 sueldos, 7 dineros y mealla.
- [341] Esto recibió *don Marin* de mano de Judá Leví Sarfati (*Judas Sarfati*) en la semana después de que me marché a Estella.

[*sigue el documento*]

[folio 13r]

- [342] ²⁶¹ Vendió Jacob ben Deud (*Jacob Evendeut*) *sobresuelas* y un *remiendo* por la suma de 5 sueldos: pagó 3 dineros.
- [343] Vendieron Yosef ben Sabrut (*Juce Ensabrún*) y Murcia *cabrunas* (*pieles de cabra*) por la suma de 45 sueldos: pagaron 2 sueldos y 3 dineros.
- [344] *viii sueldos* [y] *un dinero los cals recebimes Marin Lopiz e Sanz*.
- [345] Recibieron *don Marin Lopiz e don Sanz Periz* 8 sueldos y 1 *dinero de alcabala* el día 22 de *genero* (1363).

---

²⁶¹ Entre el anterior folio y éste había al menos 2 folios que no se han conservado, como puede comprobarse por las fechas. La cadencia de fechas es semanal y entre el 4 de diciembre, última fecha citada en el folio 12v°, hasta el 22 de enero, primera citada en éste, faltan, lógicamente, los días 11, 18, 25 de diciembre y 1, 8 y 15 de enero; véase, además, el núm. 356, más adelante.

- [346] Vendió León *penya (piel para forro)* por la suma de 12 sueldos: pagó 7 dineros.
- [347] Recibí de un cristiano mealla, de zapatos pequeños que vendió por la suma de 8 dineros; pagó.
- [348] Recibí de un cristiano que vendió *canyamo* por la suma de 16 dineros, que entregó un dinero; pagó.
- [349] Recibí 1 dinero de 2 cristianos que vendieron 4 cargas de leña; pagaron.
- [350] Vendió Judá Alhaquim (*Judas Alfaquín*) un cuchillo por la suma de 14 dineros: pagó mealla.
- [351] Vendió Samuel Aliamin zapatos por la suma de 8 sueldos y 2 dineros: pagó 5 dineros.
- [352] Vendieron Yosef ben Sabrut (*Juce Ensabrún*) y Murcia zapatos por la suma de 8 sueldos: pagaron 5 dineros; le presté a Murcia 2 dineros y mealla; pagó.
- [353] Vendió Oroçeti Franco lana por la suma de 13 sueldos y 5 dineros: pagó 8 dineros.
- [354] *Summa ii sueldos [y] iiii dineros los cals recebimes Marin Lopiz e Sanz.*
- [355] Recibieron *don Marin Lopiz e don Sanz Periz de alcabala* 2 sueldos y 4 dineros el día 29 de genero.
- [356] *Summa del 4º dia de deziembre ata (hasta) el primero dia de febrero xxxiii sueldos, ix dineros y mealla.*

[folio 13vº]

- [357] Vendió Jacob Naamán zapatos y un *remiendo* por la suma de 7 sueldos y 2 dineros: le presté 4 dineros; pagó.
- [358] Vendió Jacob ben Deud (*Jacob Evendeut*) 2 *artesas* por la suma de 4 sueldos y 8 dineros; además, un *remiendo* [por] 20 dineros: pagó 4 dineros.
- [359] Vendió Yosef ben Sabrut (*Juce Ensabrún*) un *remiendo* por la suma de 3 sueldos y 2 dineros: pagó 2 dineros.
- [360] Vendió Samuel Aliamin zapatos por la suma de 3 sueldos y medio: pagó 2 dineros.
- [361] *Summa xii dineros los cals recebimes Marin Lopiz e Sanz.*
- [362] Recibieron *don Marin Lopiz e don Sanz Periz de alcabala* 1 sueldo el día 5 de febrero.

- [363] Vendió Jacob ben Deud (*Jacob Evendeut*) un *remiendo* por la suma de 3 sueldos y 4 dineros: pagó 2 dineros.
- [364] Vendió Samuel Aliamin vino por la suma de 83 sueldos y 8 dineros: pagó 4 sueldos y 2 dineros.
- [365] Vendió Judá Leví León (*Judas León*) un *roldo de mollesín* (*¿rueda de mollescer, ablandar?*) por la suma de 6 libras y 3 sueldos: pagó 6 sueldos y 2 dineros.
- [366] Recibí de una cristiana que vendió un poco de miel por la suma de 8 dineros: pagó mealla.
- [367] Vendió León carne por la suma de 20 dineros: pagó 1 dinero.
- [368] *Summa esta semana x sueldos [y] vii dineros [y] mealla los cals recibiren Marin Lopiz e Sanz.*
- [369] Recibieron *don Sanz Periz e don Marin Lopiz* 10 sueldos, 7 dineros y mealla *de alcabala* el día 12 de febrero.
- [370] Vendió Judá Alhaquim (*Judas Alfaquín*) *lahyas* (?) por la suma de 2 sueldos: pagó 1 dinero.
- [371] Vendió Ester Harbón vino por la suma de 5 sueldos: pagó 3 dineros.
- [372] Vendieron Yosef ben Sabrut (*Juce Ensabrún*) y Jacob Naamán carne por la suma de 15 sueldos: pagaron 9 dineros.
- [373] Vendió Samuel Aliamin una marmita y zapatos por la suma de 5 sueldos: pagó 3 dineros.
- [374] *Summa esta semana xvi dineros los cals recibiren Marin Lopiz e Sanz.*
- [375] Recibieron *don Sanz Periz e don Marin Lopiz* 16 dineros *de alcabala* el día 19 de febrero.

[folio 14r]

- [376] Vendió Judá Alhaquim (*Judas Alfaquín*) *borrin* (*¿borra?*) por la suma de 10 sueldos; además, una *colcha* por la suma de 3 sueldos y medio; además, *lahyas* (?) por la suma de 2 sueldos: pagó 9 dineros.
- [377] Recibí de una cristiana que vendió una *asida* por la suma de 2 sueldos y 1 sueldo ²⁶² y 1 dinero: pagó 2 dineros.
- [378] Vendió León un cabrito por la suma de 3 sueldos y medio: pagó 2 dineros.
- [379] Vendió Yosef ben Sabrut (*Juce Ensabrún*) zapatos y un *remiendo* por la suma de 6 sueldos: pagó 3 dineros y mealla.

²⁶² Véase n. 258 de este mismo documento.

- [380] Vendió Ester Macho vino por la suma de 5 sueldos; además, seda, [por] 20 dineros: pagó 4 dineros.
- [381] Vendió Oroçeti Franco *hostilla (ajuar) de casa* por la suma de 3 sueldos: pagó 2 dineros.
- [382] Vendió Samuel Aliamin zapatos por la suma de 5 sueldos y medio: pagó 3 dineros.
- [383] Recibió el citado Samuel de *doña Çidilla* que vendió 2 *caras de colcha (fundas de colcha)* por la suma de 16 sueldos: 9 dineros y mealla pagó.
- [384] Además, recibió el citado Samuel de la *ferraura (?) (¿herrera?) de Santo Espiritu* que vendió (*tachado: cosas*) un *pichel de estaño* por la suma de 7 sueldos: 4 dineros pagó.
- [385] Además, recibió el citado Samuel de Moisés (*Mosse*) Aruesti²⁶³ que vendió una *taça* de plata [por] 94 sueldos y 4 dineros: recibió 4 sueldos, 8 dineros y mealla; pagó.
- [386] Vendió Yom Tob (*Gento*) Naamán *mangas* por la suma de 6 sueldos: pagó 3 dineros y mealla.
- [387] Vendieron Yosef ben Sabrut (*Juce Ensabrún*) y Jacob Naamán carne y cueros por la suma de 15 sueldos: pagó Yosef (*Juce*) 3 dineros y mealla; además, 1 dinero; les presté 4 dineros y mealla; pagaron.
- [388] Vendió Jacob Naamán zapatos y un *remiendo* por la suma de 6 sueldos: le presté 3 dineros y mealla; pagó.
- [389] Además, vendió Judá Alhaquim (*Judas Alfaquín*) una *colcha* de lana por la suma de 3 sueldos: pagó 2 dineros.
- [390] *Summa esta semana ix sueldos [y] iiii dineros [y] mealla los cals recibiren Marin Lopiz e Sanz. Item mas un dinero desta semana.*
- [391] Recibieron *don Sanz Periz e don Marin Lopiz* 9 sueldos, 5 dineros y mealla *de alcabala* el día 26 de febrero.
- [392] Vendió Samuel Aliamin *alumin* por la suma de 11 sueldos: (*interlineado: pagó 6 dineros y mealla*); además, recibió de Miguel Garcia que vendió *cabrunas (pieles de cabra)* por la suma de 7 sueldos: pagó 4 dineros a Samuel.
- [393] Vendió Yom Tob (*Gento*) Murcia carne por la suma de 11 dineros: pagó mealla.
- [394] Vendió Yosef ben Sabrut (*Juce Ensabrún*) un *remiendo* por la suma de 6 sueldos; además, carne [por] 16 dineros: pagó 4 dineros, resta mealla.

²⁶³ Un Mosse Rueti, judío, figura como acreedor en un registro de Miguel Cruzat, cambiador de Pamplona y guarda del sello real, fechado en 8-dic.-1361 (v. *Doc. J.N.*, 4, 10-32); podría ser este mismo.

[folio 14v^o]

- [395] Vendió Ester Harbón seda por la suma de 2 sueldos y medio: pagó 1 dinero y mealla.
- [396] Vendió Jacob ben Deud (*Jacob Evendeut*) carne y un *remiendo* por la suma de 11 sueldos; además, un cabrito [por] 1 sueldo: pagó 7 dineros.
- [397] Vendió Salomón Franco *hostilla* (*ajuar*) de casa por la suma de 12 sueldos: pagó 7 dineros.
- [398] Vendió Judá Alhaquim (*Judas Alfaquín*) *çarbel* (*palabra árabe, una clase de zapatillas o bien zaragüelles*) por la suma de 7 sueldos y medio: pagó 4 dineros y mealla.
- [399] *Summa iii sueldos [y] ii dineros los cals recebiren Marin Lopiz e Sanz.*
- [400] Recibieron *don Marin Lopiz e don Sanz Periz* 3 sueldos y 2 dineros *de alcabala* el día 5 de *março*.
- [401] Recibí 9 dineros porque vendió Samuel Farach ²⁶⁴ una *saya* por la suma de 15 sueldos.
- [402] Vendió Judá Alhaquim (*Judas Alfaquín*) *sayal* por la suma de 58 sueldos; además, un gabán *verde* por la suma de 30 sueldos; además, una *toca* por la suma de 15 sueldos y medio; además, una *toca* por la suma de 14 sueldos y medio; además, un poco de plata *nomena* (?) y *minuçias* (*interlineado*: de plata) por la suma de 8 sueldos y 8 dineros: pagó, de lo escrito arriba, todo.
- [403] Vendieron Samuel Aliamin y Yom Tob (*Gento*) Murcia un *remiendo* por la suma de 7 sueldos y 4 dineros; además, un cabrito por la suma de 13 dineros: pagó 5 dineros.
- [404] Recibió Samuel Aliamin de Oroçeti ben Sabrut (*Oroçeti Ensabrún*) 6 dineros porque vendió un *izar* por la suma de 10 sueldos y 7 dineros; además, recibió 9 dineros porque vendió una *toca* por la suma de 15 sueldos y 5 dineros; además, recibió de 2 cristianos 1 dinero porque vendieron 2 cargas de leña; además, recibió de una cristiana 1 dinero porque vendió 2 cabritos por la suma de 22 dineros: pagó por todo.
- [405] Vendió Jacob ben Deud (*Jacob Evendeut*) carne y un *remiendo* por la suma de 3 sueldos y 8 dineros: pagó 2 dineros.
- [406] Vendió Jacob Naamán 2 *carnerunas* (*pieles de carnero*) por la suma de 2 sueldos y 2 dineros; además, zapatos y un *remiendo* por la suma de 6 sueldos: pagó 5 dineros.

²⁶⁴ Un Samuel Farach figura como acreedor en un registro del sello de Pamplona fechado en 29-oct.-1364 (v. *Doc. J.N.* 4, 13-35); podría ser este mismo.

- [407] Vendió Ester Harbón una *toca* por la suma de 25 sueldos: pagó 15 dineros.
- [408] Vendió Yosef ben Sabrut (*Juce Ensabrún*) *estivales* (*botines de mujer*) y carne por la suma de 3 sueldos: pagó 2 dineros.
- [409] *Summa xi sueldos [y] v dineros [y] mealla los cals recebimes Marin Lopiz e Sanz.*
- [410] Recibieron *don Sanz Periz e don Marin Lopiz* 11 sueldos, 5 dineros y *mealla de alcabala* el día 12 de *março*.

[411] Vendió Judá Alhaquim (*Judas Alfaquín*), rabino, un *izar* por la suma de 2 sueldos y 3 dineros; además, una *toca* por la suma de 8 sueldos: pagó 5 dineros y 1 dinero ²⁶⁵.

37

1362, febrero 2-1363, diciembre 8.

Libro del veinteno de las embesías o envasías (?). Sólo figura, junto al nombre de cada judío, la suma pagada de impuesto. Los cobradores del impuesto son Gento Nafarrillo y Sazón Azaya, quienes periódicamente entregan el dinero cobrado al receptor, Juce Matascón.

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 29, A.

Pub. Y. T. Assis-R. Magdalena, *Yehudé Nav.*, pp. 190-198.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 42.3-42.8.

[folio 1r]

אישטי איד איל ארטיקלו דיל ויאניטינו דילש אינבשיש דילא ג'ודריאה.

[1] ג'מילה אלמנת יוסף ארואיטי פר' ב' ועו' פר' א'.

[2] שמואל אלבורגי פר' פרוטה.

[3] דונה אסתר פר' ד'.

[4] ר' אברהם אלחכים פר' ב'.

[5] מרגלית פר' א'.

[6] משה פ'רג' פר' ג'.

²⁶⁵ Véase n. 258 de este mismo documento.

- [7] ג'מילה אלמנת יוסף ארואיטי פר' ג'.
 [8] משה ערמה פר' ב'.
 [9] יצחק אלמכראן פר' ב'.
 [10] אסתר אלמנת ר' יצחק איסקירה פר' א.
 [11] בואינהשטרוגה פר' יג'.
 [12] ר' חיים פר' ב' ועו' פר' יח.
 [13] בואינה שטרוגה פר' ג'.
 [14] ר' משה אלחכים פר' כב'.
 [15] ר' יוסף אלחכים פר' ב'.
 [16] אסתר פר' ד'.
 [17] שלמה קצב פר' יג'.
 [18] ר' חיים פר' ב' ט.
 [19] מרגלית פר' ד'.
 [20] משה פ'רג' פר' ה'.
 [21] אברהם כהן פר' א.
 [22] אלמנת יוסף ארואיטי פר' ד'.
 [23] ר' אברהם אלחכים פר' ב'.
 [24] יוסף אופיציל פר' ב'.
 [25] משה ן' אבוצחק פר' ג'.
 [26] דונה אסתר פר' א'.
 [27] אנו חתומי מטה קבלנו מיום טוב נפ'רילו וששון אצייג שלשה עשר דינרין ופרוט'
 משחור שגבו מיום קנדלור עד יום רביעי שהוא יום ראשון קוארישמא ובעבור
 יהיה להם לראייה חתמנו שמותינו פה. יוסף מטשקון.

[folio 1 v°]

- [28] ר' יהודה אלמכראן פר' ב'.
 [29] אברהם כהן פר' כ'.
 [30] דונה אסתר פר' ב' ועו' פר' ג'.
 [31] אברהם כהן פר' ב' ד'.
 [32] ר' אברהם אלחכים פר' יח.
 [33] אסתר אלמנת ר' יצחק איסקירה פר' א.
 [34] יום טוב ן' קביע פר' ג'.
 [35] יוסף אופיציל פר' ט' ועו' פר' א'.
 [36] ר' שם טוב גבאי פר' ג'.
 [37] ר' יוסף אלחכים פר' ב'.

- [38] ר' אברהם אלחכים פר' יד.
 [39] ר' יצחק ן' נטף פר' א.
 [40] אנו חתומי מטה קבלנו מיום טוב נפ'רילו וששון אציג תשעה דינרין שחורים שגבו מהוואינטינו מאדונינו המלך שיחיה מארטיקלו האינבשיש מיום ראשון קוארישמא עד יום /חמישי/ אחרון קוארישמא ובעבור שיהיה להם לראייה חתמנו שמותינו פה יוסף מטשקון.
 [41] ר' יוסף ן' בולאט פר' <.
 [42] אשת שמואל אלבורגי פר' ה.
 [43] שלמה לוי חבו פר' ג.
 [44] אלמנת יהודה ן' יחיון פר' ב.
 [45] דונה אסתר פר' א.
 [46] ר' אברהם אלחכים פר' ח.
 [47] ר' יצחק ן' שועיב פר' ט.
 [48] דונה ג'מילה פר' י.
 [49] גוי פרע פש' ו.
 [50] משה אלחכים פר' ז.
 [51] אורו מטרי פר' <.
 [52] ר' יצחק אופ'יצויל פר' ג.
 [53] ר' אברהם כהן פר' ד.
 [54] יצחק אלמכראן פר' ז.
 [55] ר' אברהם אלחכים פר' א.
 [56] ר' חייא לוי פר' ח.
 [57] ר' אברהם כהן פר' ב.

[folio 2r]

- [58] דונה אסתר פר' א.
 [59] יצחק אופ'יצויל פר' ב.
 [60] שמואל ן' יחיון פר' ד.
 [61] שמחה אלמנת יוסף ן' זוהר פר' א.
 [62] אורו מטרי פר' ח.
 [63] יום טוב ן' קביע ח.
 [64] אברהם ן' בולאט פר' א.
 [65] יהודה שאיטיליא פר' <.
 [66] מנחם צרפתי פר' ב.

- [67] ר' משה ן' בולאט פר' ט ועו' פר' א.
 [68] דונה ג'מילה לה דודילנא פר' ד.
 [69] ר' אברהם כהן פר' ג.
 [70] יוסף מדילין פר' ד.
 [71] שלמה לוי חבו פר' א.
 [72] משה קינטו פר' ב.
 [73] דונה אסתר פר' ג.
 [74] יצחק אלמכראן פר' ב.
 [75] יצחק אופ'יציל פר' א.
 [76] יוסף אופ'יציל פר' ב.
 [77] אברהם כהן פר' ב.
 [78] יצחק אופ'יציל פר' א.
 [79] אנו חתומי מטה קבלנו מיום טוב נפ'רילו וששון אציג חמשה עשר דינרין ושלשה פשי' ופרוט' שגבו מהו'אינטינו מאדונינו המלך ירום הודו מארטיקלו האינבשייש מיום אחרון קוארישמה עד חצי ג'וליו ולפי שיהיה להם לראייה חתמנו שמותינו פה יוסף מטשקון.
 [80] דונה אסתר פר' ג.
 [81] ר' אברהם אלחכים פר' ב.
 [82] ר' יוסף אופ'יציל פר' כ.
 [83] אסתר אלמנת ר' יצחק איסקירה פר' זו.
 [84] ר' אברהם כהן פר' ז.
 [85] יצחק אופ'יציל פר' ג.
 [86] יוסף אחיו פר' יח.

[folio 2v°]

- [87] יהודה צרפתי פר' גז.
 [88] אברהם כהן פר' ד.
 [89] ר' יצחק ן' שועיב פר' זו.
 [90] ר' יצחק אופ'יציל פר' בג.
 [91] ר' יצחק ן' שועיב פר' ה.
 [92] בואינהשטרוגה פר' ד.
 [93] אורו מטרי פר' ה.
 [94] (יצחק: *tachado*) / יוסף אופ'יציל פר' ז.
 [95] יום טוב ן' קביע פר' ז.

- [96] יצחק אופ'יציל פר' ו'.
 [97] יוסף מאג'ו פר' ו'.
 [98] אברהם ן' בולאט פר' ט'.
 [99] מנחם צרפתי פר' ח'.
 [100] יהודה גוטה פר' ו'.
 [101] אנו חתומי מטה קבלנו מששון אציג ומיום טוב נפ'רילו עשרים ושלשה דינרין ותשעה פשי' שגבו מהוואינטינו מאדונינו המלך יחיה מהארטיקלו האינבשיש מחצי ג'וליו עד חצי אוטוברי ובעבור יהיה להם לראיה חתמנו שמותינו פה יוסף מטשקון.
 [102] יהודה ן' יחיון פר' א'.
 [103] אברהם כהן פר' ב'.
 [104] ר' יום טוב אלחכים פר' א'.
 [105] שם טוב גבאי פר' ט'.
 [106] ר' יוסף אלחכים פר' ו'.
 [107] דונה אסתר פר' ג'.
 [108] שם טוב ן' יחיון פר' ב'.
 [109] יהודה צרפתי פר' ג'.
 [110] משה עראמה פר' י' ה'.
 [111] אברהם טיריגו פר' ג'.
 [112] יצחק אלמכראן פר' ה'.
 [113] יוסף אופ'יציל פר' יח ועו' פר' ג'.
 [114] אסתר פר' ה'.
 [115] יצחק אופ'יציל פר' א'.
 [116] יהודה צרפתי פר' ג'.
 [117] אברהם צרפתי פר' טו'.

[folio 3r]

- [118] ר' אברהם אלחכים פר' ד'.
 [119] מנחם צרפתי פר' ו'.
 [120] אשת ר' חיים פר' יד'.
 [121] ר' יצחק ן' שועיב פר' ג'.
 [122] משה ן' בולאט פר' א'.
 [123] יוסף אלחכים פר' ד'.
 [124] אנו חתומי מטה קבלנו מיום טוב נפ'רילו וששון אציג עשרים ושמונה דינרין ושנים פשי' ופרוט' מהארטיקלו האינבשיש מחצי אוטוברי עד הקנדלור ובעבור יהיה להם לראייה חתמנו שמותינו פה יוסף מטשקון.

- [125] בואינהשטרוגה פר' ז'.
 [126] אסתר אלמנת ר' יצחק איסקירה פר' ט.
 [127] דונה ג'מילה לה דאודילנה פר' ז'.
 [128] ר' יצחק ן' שועיב פר' ב'.
 [129] אלמנת שלמה ן' חצאן א'.
 [130] ר' (שלמה: *tachado*) יוסף אופ'יציל פר' א.
 [131] ר' אברהם כהן פר' ב'.
 [132] יצחק אלמכראן פר' ז'.
 [133] יום טוב ן' קביע פר' ט'.
 [134] אברהם ן' נטף פר' א'.
 [135] יהודה איסקירה פר' ד'.
 [136] אשת ר' חיים פר' ב'.
 [137] יצחק אופ'יציל פר' ב'.
 [138] ר' יום טוב אלחכים פר' ב'.
 [139] גוי אחד ג' פר' (*sic*).
 [140] אברהם אלחכים פר' ב'.
 [141] אנו חתומי מטה קבלנו מיום טוב נפ'רילו וששון אציג שלשה עשר דינרין ושלשה פשי ופרוט' מארטיקלו האינבשיש מיום הקנדלור משנת ת' מאות ואחד למניין הגויים עד יום ג' דג'וליו ובעבור יהיה להם לראיה חתמנו שמותינו פה יוסף מטשקון.
 [142] יהודה צרפתי פר' ז'.
 [143] ר' שלמה הלוי פר' ג'.

[folio 3v°]

- [144] יהודה צרפתי פר' טו.
 [145] משה אלחכים פר' ב'.
 [146] ר' יצחק ן' שועיב פר' ט.
 [147] אברהם אלחכים פר' ב'.
 [148] יצחק אלמכראן פר' ט ועו' פר' ב'.
 [149] ר' יום טוב אלחכים פר' ז'.
 [150] ר' יום טוב ן' בולא (*sic*).
 [151] ר' אברהם אטרס פר' ז'.
 [152] יצחק אלמכראן פר' ט.
 [153] יהודה אלטמירה פר' ז'.

- [154] ר' אברהם אלטרס פר' ו.
 [155] מנחם צרפתי פר' ג.
 [156] אברהם ן' נטף פר' ה.
 [157] יהודה צרפתי פר' ז.
 [158] שם טוב גבאי פר' ט.
 [159] אסתר פר' ו.
 [160] בואינה אשטרוגה פר' ז.
 [161] יום טוב ן' קביע פר' ח.
 [162] יום טוב מיזרון פר' ו.
 [163] דונה אסתר פר' ב.
 [164] אשת ר' חיים פר' ב.
 [165] משה עראמה פר' טו.
 [166] יהודה ן' פשאט פר' ב.
 [167] אברהם ן' בולאט פר' א.
 [168] יצחק ן' שועיב ב.
 [169] ר' משה ן' בולאט פר' לא.
 [170] ר' משה ן' בולאט פר' ט.
 [171] יהודה אלמכראן פר' א.
 [172] אברהם כהן פר' ו.

[173] אנו חתומי מטה קבלנו מיום טוב נפ'רילו וששון אציג שלשים דינרין וחמשה פשיטין מארטיקלו האינבשייש מיום ראשון ג'וליו עד יום אחרון אגושטו ובעבור יהיה להם לראייה חתמנו שמותינו יוסף מטשקון.
 [174] יום טוב דיקלהורה פר' ד.

[folio 4r]

- [175] דונה ג'מילה פר' ח.
 [176] ר' אברהם אטרס פר' ד.
 [177] יצחק אציג פר' ד.
 [178] ששון אציג פר' ד.
 [179] אסתר פר' ב.
 [180] ר' אברהם אלחכים פר' כ.
 [181] ר' אברהם ן' בולאט פר' ה.
 [182] מנחם צרפתי פר' ג.
 [183] יצחק אלמכראן פר' ג' ועו' א.

[184] יום טוב ׳ קביע פר׳ ד׳.

[185] יום טוב ׳ קביע פר׳ ז׳.

[186] אנו חתומי מטה קבלנו מיום טוב נפ׳רילו וששון אצייג ששה עשר דינרין ותשעה פשיטין ופרוטה מארטיקלו האינבשייש מיום אחרון אגושטו עד שמונה ימים בדיזימרי ובעבור יהיה להם לראייה חתמנו שמותינו יוסף מטשקון.
[187] ר׳ יום טוב אלחכים פר׳ ו ן וקנינו זה הקונדריס בעבורם.

[folio 1r]

Este ed el articlo del veinteno de las embesías (o envasías) (?) de la judería.

- [1] Jámila, viuda de Yosef (*Juce*) Arueti ²⁶⁶, pagó 2 dineros; y además, pagó 1 dinero y mealla.
- [2] Samuel Alborge ²⁶⁷ pagó mealla.
- [3] *Doña Ester* pagó 4 dineros.
- [4] R. Abraham Alhaquim (*Abraham Alfaquín*) ²⁶⁸ pagó 2 dineros.
- [5] Margalit pagó 1 dinero.
- [6] Moisés (*Mosse*) Farach ²⁶⁹ pagó 3 dineros.
- [7] Jámila, viuda de Yosef (*Juce*) Arueti, pagó 3 dineros y mealla.
- [8] Moisés (*Mosse*) Arama ²⁷⁰ pagó 2 dineros.
- [9] Isaac (*Azac*) Almacarén ²⁷¹ pagó 2 dineros.
- [10] Ester, viuda de R. Isaac (*Azac*) Eçquerria ²⁷² pagó 1 dinero.
- [11] Buenastruga pagó 13 dineros.
- [12] R. Hayyim (*Vitas*) pagó 2 dineros y mealla; y además, pagó 18 dineros.
- [13] Buenastruga pagó 3 dineros.
- [14] R. Moisés Alhaquim (*Mosse Alfaquín*) ²⁷³ pagó 22 dineros.

²⁶⁶ Véase n. 204 del doc. 35.

²⁶⁷ Un Samuel Alborge aparece con frecuencia en el Registro del Sello de Pamplona de 1367-1369 y en el de 1370-1379 (v. *Doc. J.N.*, 4, 14 y 21); podría ser este mismo.

²⁶⁸ Véase n. 116 del doc. 33.

²⁶⁹ Un Mosse Farach, judío de Pamplona, figura como testigo en un registro del sello de Pamplona fechado en 13-en.-1977 (v. *Doc. J.N.*, 4, 21-97) y un Mosse Enfarach, judío d'Estela, también como testigo, en dos registros del sello de Estella fechados en 5-oct.-1356 y 6-oct.-1356 (v. *Doc. J.N.*, 4, 6-1 y 77); uno de ellos podría ser este mismo.

²⁷⁰ Véase n. 131 del doc. 33.

²⁷¹ Sin duda, el mismo Azac Almacarén que aparece en los docs. 33 y 35.

²⁷² Véase n. 224 del doc. 35.

²⁷³ Véase n. 161 del doc. 34.

- [15] R. Yosef Alhaquim (*Juce Alfaquín*)²⁷⁴ pagó 2 dineros.
 [16] Ester pagó 4 dineros.
 [17] Salomón, carnicero²⁷⁵, pagó 13 dineros.
 [18] R. Hayyim (*Vitas*) pagó 2 sueldos y 9 dineros.
 [19] Margalit pagó 4 dineros.
 [20] Moisés (*Mosse*) Farach pagó 5 dineros.
 [21] Abraham Cohén²⁷⁶ pagó 1 dinero.
 [22] La viuda de Yosef (*Juce*) Arueti pagó 4 dineros.
 [23] R. Abraham Alhaquim (*Abraham Alfaquín*) pagó 2 dineros.
 [24] Yosef (*Juce*) Oficial²⁷⁷ pagó 2 dineros y mealla.
 [25] Moisés ben Abuzhac (*Mosse Abuzac*)²⁷⁸ pagó 3 dineros y mealla.
 [26] *Doña* Ester pagó 1 dinero y mealla.
 [27] Nosotros, los abajo firmantes, recibimos de Yom Tob (*Gento*) Nafarrillo²⁷⁹ y de Sasón Asayag (*Sazón Azaya*)²⁸⁰ 13 sueldos y medio de los negros, que cobraron desde el día de la *Candelor* (*la Candelaria*) (2 feb. 1362) hasta el miércoles, primer día de *cuaresma* (*Miércoles de Ceniza*, 2 mar.). Y para que les sirva de prueba, firmamos con nuestros nombres aquí. Yosef (*Juce*) Matascón²⁸¹ (*parece que estaba prevista una segunda firma, probablemente la de Gento Enbolat*)²⁸².

[folio 1vº]

- [28] R. Judá (*Judas*) Almacarén²⁸³ pagó 2 dineros.
 [29] Abraham Cohén pagó 20 dineros y mealla.
 [30] *Doña* Ester pagó 2 dineros; y además, pagó 3 dineros.
 [31] Abraham Cohén pagó 2 sueldos, 4 dineros y mealla.
 [32] R. Abraham Alhaquim (*Abraham Alfaquín*) pagó 18 dineros.
 [33] Ester, viuda de R. Isaac (*Azac*) Eçquera pagó mealla.
 [34] Yom Tob ben Cobia (*Gento Encave*)²⁸⁴ pagó 3 dineros.

²⁷⁴ Véase n. 133 del doc. 33.

²⁷⁵ Sin duda, el mismo Salomón, carnicero, o Salomón Abuzac, que aparece con frecuencia en el doc. 33.

²⁷⁶ Véase n. 129 del doc. 33.

²⁷⁷ Véase n. 228 del doc. 35.

²⁷⁸ Sin duda, el mismo Mosse Abuzac que aparece en el doc. 33, núm. 55.

²⁷⁹ Véase n. 134 del doc. 33.

²⁸⁰ Véase n. 135 del doc. 33.

²⁸¹ Véase n. 119 del doc. 33.

²⁸² Véase doc. 33, núm. 1, y allí, n. 118.

²⁸³ Sin duda, el mismo Judas Almacarén que aparece en los docs. 35 y 36.

²⁸⁴ Véase n. 140 del doc. 33.

- [35] Yosef (*Juce*) Oficial pagó 9 dineros; y además, pagó 1 dinero y mealla.
- [36] R. Sem Tob (*Sento*) Gabay ²⁸⁵ pagó 3 dineros.
- [37] R. Yosef Alhaquim (*Juce Alfaquín*) pagó 2 dineros.
- [38] R. Abraham Alhaquim (*Abraham Alfaquín*) pagó 14 dineros.
- [39] R. Isaac (*Azac*) ben Nataf ²⁸⁶ pagó 1 dinero.
- [40] Nosotros, los abajo firmantes, recibimos de Yom Tob (*Gento*) Nafarrillo y de Sasón Asayag (*Sazón Azaya*) 9 sueldos negros que cobraron del *veinteno* de nuestro señor el rey –¡qué viva!– del *artículo* de las *enbesías* (o *envasías*) desde el primer día de *cuaresma* (*Miércoles de Ceniza, 2 mar.*) hasta (*interlineado*: el jueves), último día de *cuaresma* (*Jueves Santo, 14 abr.*). Y para que les sirva de prueba, firmamos con nuestros nombres aquí. Yosef (*Juce*) Matascón.
- [41] R. Yosef ben Bolat (*Juce Enbolat*) ²⁸⁷ pagó mealla.
- [42] La mujer de Samuel Alborge pagó 5 dineros.
- [43] Salomón Leví Habo (*Salomón Habo*) ²⁸⁸ pagó 3 dineros.
- [44] La viuda de Judá ben Yahyón (*Judas Evenayón*) ²⁸⁹ pagó 2 dineros.
- [45] *Doña* Ester pagó 1 dinero.
- [46] R. Abraham Alhaquim (*Abraham Alfaquín*) pagó 8 dineros.
- [47] R. Isaac ben Soeb (*Azac Enxoeb*) ²⁹⁰ pagó 9 dineros y mealla.
- [48] *Doña* Jámila pagó 10 dineros.
- [49] Un cristiano pagó 6 dineros.
- [50] Moisés Alhaquim (*Mosse Alfaquín*) pagó 7 dineros.
- [51] Oromatre pagó 5 dineros y mealla.
- [52] R. Isaac (*Azac*) Oficial ²⁹¹ pagó 3 dineros.
- [53] R. Abraham Cohén pagó 4 dineros.
- [54] Isaac (*Azac*) Almacarén ²⁹² pagó 6 dineros y mealla.
- [55] R. Abraham Alhaquim (*Abraham Alfaquín*) pagó 1 sueldo.
- [56] R. Hiyya Leví ²⁹³ pagó 8 dineros y mealla.
- [57] R. Abraham Cohén pagó 2 dineros y mealla.

²⁸⁵ Véase n. 132 del doc. 33.

²⁸⁶ Sin duda, el mismo Azac ben Nataf que aparece en los docs. 33, 34 y 35.

²⁸⁷ Véase n. 123 del doc. 33.

²⁸⁸ Sin duda, el mismo Salomón Habo que aparece en el doc. 33, núm. 52.

²⁸⁹ Véase n. 230 del doc. 35.

²⁹⁰ Véase n. 127 del doc. 33.

²⁹¹ Véase n. 203 del doc. 35.

²⁹² Sin duda, el mismo Azac Almacarén que aparece en los docs. 33 y 35.

²⁹³ Sin duda, el mismo R. Hiyya Leví que aparece en el doc. 35, núm. 3.

[folio 2r]

- [58] Doña Ester pagó 1 dinero.
- [59] Isaac (*Azac*) Oficial pagó 2 dineros y mealla.
- [60] Samuel ben Yahyón (*Samuel Evenayón*)²⁹⁴ pagó 4 dineros.
- [61] Simjá (*Alegría*), viuda de Yosef ben Zohar (*Juce Evenzoher*) pagó un sueldo.
- [62] Oromatre pagó 5 dineros y mealla.
- [63] Yom Tob ben Cabia (*Gento Encave*) [pagó] 8 dineros.
- [64] Abraham ben Bolat (*Abraham Enbolat*)²⁹⁵ pagó 1 dinero.
- [65] Judá (*Judas*) Xaitilla pagó mealla.
- [66] Menahem Sarfati²⁹⁶ pagó 2 dineros.
- [67] R. Moisés ben Bolat (*Mosse Enbolat*)²⁹⁷ pagó 9 dineros; y además, pagó 1 dinero.
- [68] Doña Jámila la Daudelana (o *Deudelana*) pagó 4 dineros.
- [69] R. Abraham Cohén pagó 3 dineros y mealla.
- [70] Yosef (*Juce*) Medelín²⁹⁸ pagó 4 dineros.
- [71] Salomón Leví Habo (*Salomón Habo*) pagó 1 dinero.
- [72] Moisés (*Mosse*) Quinto pagó 2 sueldos y 2 dineros.
- [73] Doña Ester pagó 3 dineros.
- [74] Isaac (*Azac*) Almacarén pagó 2 dineros y mealla.
- [75] Isaac (*Azac*) Oficial pagó 1 dinero.
- [76] Yosef (*Juce*) Oficial pagó 2 dineros.
- [77] Abraham Cohén pagó 2 dineros.
- [78] Isaac (*Azac*) Oficial pagó 1 dinero.
- [79] Nosotros, los abajo firmantes, recibimos de Yom Tob (*Gento*) Nafarrillo y de Sasón Asayag (*Sazón Azaya*) 15 sueldos, 3 dineros y mealla que cobraron del *veinteno* de nuestro señor el rey, su majestad sea ensalzada, del *artículo* de las *enbesías* (o *envasías*) desde el último día de *cuaresma* (*Jueves Santo, 14 abr.*) hasta mediados de *julio*. Y para que les sirva de prueba, firmamos con nuestros nombres aquí. Yosef (*Juce*) Matascón.
- [80] Doña Ester pagó 3 dineros.
- [81] R. Abraham Alhaquim (*Abraham Alfaquín*) pagó 2 sueldos.

²⁹⁴ Véase n. 124 del doc. 33.

²⁹⁵ Sin duda, el mismo Abraham Enbolat que aparece en los docs. 33, 34 y 35.

²⁹⁶ Sin duda, el mismo Menahem Sarfati que aparece en el doc. 35, núm. 9.

²⁹⁷ Véase n. 120 del doc. 33.

²⁹⁸ Un Juce, hijo de Saul Medelin, figura como testigo en un registro del sello de Laguardia fechado en 4-sept.-1383 (v. *Doc. J.N.*, 4, 27-3); quizá sea este mismo.

- [82] R. Yosef (*Juce*) Oficial pagó 20 dineros y mealla.
 [83] Ester, viuda de R. Isaac (*Azac*) Eçquerra pagó 16 dineros.
 [84] R. Abraham Cohén pagó 7 dineros y mealla.
 [85] Isaac (*Azac*) Oficial pagó 3 sueldos y 3 dineros.
 [86] Yosef (*Juce*), su hermano (*del anterior*), pagó 18 dineros.

[folio 2vº]

- [87] Judá (*Judas*) Sarfati ²⁹⁹ pagó 3 sueldos, 7 dineros y mealla.
 [88] Abraham Cohén pagó 4 dineros.
 [89] R. Isaac ben Soeb (*Azac Enxoeb*) pagó 17 dineros.
 [90] R. Isaac (*Azac*) Oficial pagó 2 sueldos y 3 dineros.
 [91] R. Isaac ben Soeb (*Azac Enxoeb*) pagó 5 dineros.
 [92] Buenastruga pagó 4 dineros y mealla.
 [93] Oromatre pagó 5 dineros.
 [94] (*tachado*: Isaac) (*interlineado*: Yosef) (*Juce*) Oficial pagó 7 dineros.
 [95] Yom Tob ben Cabilia (*Gento Encave*) pagó 10 dineros y mealla.
 [96] Isaac (*Azac*) Oficial pagó 6 dineros y mealla.
 [97] Yosef (*Juce*) Macho ³⁰⁰ pagó 6 dineros.
 [98] Abraham ben Bolat (*Abraham Enbolat*) ³⁰¹ pagó 9 dineros.
 [99] Menahem Sarfati pagó 8 dineros.
 [100] Judá (*Judas*) Gota ³⁰² pagó 6 dineros.
 [101] Nosotros, los abajo firmantes, recibimos de Sasón Asayag (*Sazón Azaya*) y de Yom Tob (*Gento*) Nafarrillo 23 sueldos y 9 dineros que cobraron del *veinteno* de nuestro señor el rey –¡que viva!– del *artículo* de las *enbesías* (o *envasías*) desde mediados de *julio* hasta mediados de *otobre*. Y para que les sirva de prueba, firmamos con nuestros nombres aquí. Yosef (*Juce*) Matascón.
 [102] Judá ben Yahyón (*Judas Evenayón*) pagó 1 sueldo.
 [103] Abraham Cohén pagó 2 sueldos y medio.
 [104] R. Yom Tob Alhaquim (*Gento Alfaquín*) ³⁰³ pagó 1 sueldo.
 [105] Sem Tob (*Sento*) Gabay pagó 9 dineros.
 [106] R. Yosef Alhaquim (*Juce Alfaquín*) pagó 6 dineros.

²⁹⁹ Sin duda, el mismo Judas Sarfati que aparece abundantemente en los docs. 33, 34, 35 y 36.

³⁰⁰ Un Juce Macho, corretor, figura en unas cuentas del baile de los judíos de Estella de 1346 obligado en una carta tornada (v. *Doc. J.N.*, 2, 332-83); quizá sea este mismo.

³⁰¹ Sin duda, el mismo Abraham Enbolat que aparece en los docs. 33, 34 y 35.

³⁰² Véase n. 143 del doc. 33.

³⁰³ Véase n. 149 del doc. 33.

- [107] *Doña Ester* pagó 3 dineros.
 [108] Sem Tob ben Yahyón (*Sento Evenayón*)³⁰⁴ pagó 2 dineros.
 [109] Judá (*Judas*) Sarfati pagó 3 dineros.
 [110] Moisés (*Mosse*) Arama pagó 10 sueldos, 5 dineros y mealla.
 [111] Abraham Trigo pagó 3 sueldos y medio.
 [112] Isaac (*Azac*) Almacarén pagó 5 dineros y mealla.
 [113] Yosef (*Juce*) Oficial pagó 18 dineros; y además, pagó 3 dineros y mealla.
 [114] Ester pagó 5 dineros y mealla.
 [115] Isaac (*Azac*) Oficial pagó 1 sueldo y mealla.
 [116] Judá (*Judas*) Sarfati pagó 3 dineros y mealla.
 [117] Abraham Sarfati³⁰⁵ pagó 15 dineros.

[folio 3r]

- [118] R. Abraham Alhaquim (*Abraham Alfaquín*) pagó 4 dineros y mealla.
 [119] Menahem Sarfati pagó 6 dineros.
 [120] La mujer de R. Hayyim (*Vitas*) pagó 14 dineros.
 [121] R. Isaac ben Soeb (*Azac Enxoeb*) pagó 3 dineros y mealla.
 [122] Moisés ben Bolat (*Mosse Enbolat*) pagó 1 dinero.
 [123] Yosef Alhaquim (*Juce Alfaquín*) pagó 4 dineros y mealla.
 [124] Nosotros, los abajo firmantes, recibimos de Yom Tob (*Gento*) Nafarrillo y de Sasón Asayag (*Sazón Azaya*) 28 sueldos, 2 dineros y mealla del *articulo* de las *enbesías* (o *envasías*) desde mediados de *otobre* hasta la *Candelor* (la *Candelaria*) (2 feb. 1363). Y para que les sirva de prueba, firmamos con nuestros nombres aquí. Yosef (*Juce*) Matascón.
 [125] Buenastruga pagó 10 dineros y mealla.
 [126] Ester, viuda de R. Isaac (*Azac*) Eçquerra pagó 9 dineros.
 [127] *Doña Jámila la Daudelana* (o *Deudelana*) pagó 6 dineros.
 [128] R. Isaac ben Soeb (*Azac Enxoeb*) pagó 2 dineros y mealla.
 [129] La viuda de Salomón ben Hasán (*Salomón Abenazán*) [pagó] 1 dinero y mealla.
 [130] R. (*tachado*: Salomón) Yosef (*Juce*) Oficial pagó 1 dinero.
 [131] R. Abraham Cohén pagó 2 sueldos.
 [132] Isaac (*Azac*) Almacarén pagó 17 dineros.

³⁰⁴ Véase n. 211 del doc. 35.

³⁰⁵ Sin duda, el mismo Abraham Sarfati que aparece en los docs. 33 y 34.

- [133] Yom Tob ben Cabia (*Gento Encave*) pagó 9 dineros y mealla.
 [134] Abraham ben Nataf pagó 1 dinero y mealla.
 [135] Judá (*Judas*) Eçquerra ³⁰⁶ pagó 4 dineros.
 [136] La mujer de R. Hayyim (*Vitas*) pagó 2 dineros y mealla.
 [137] Isaac (*Azac*) Oficial pagó 2 sueldos, 2 dineros y mealla.
 [138] R. Yom Tob Alhaquim (*Gento Alfaquín*) pagó 2 dineros y mealla.
 [139] Un cristiano, 3 dineros pagó (*sic*).
 [140] Abraham Alhaquim (*Abraham Alfaquín*) pagó 2 sueldos y medio.
 [141] Nosotros, los abajo firmantes, recibimos de Yom Tob (*Gento*) Nafarrillo y de Sasón Asayag (*Sazón Azaya*) 13 sueldos, 3 dineros y mealla del *articulo* de las *enbesías* (o *envasías*) desde el día de la *Candelor* (la *Candelaria*) del año [1]401 del cómputo de los cristianos (*era*) (2 feb. 1363) hasta el día 3 de julio. Y para que les sirva de prueba, firmamos con nuestros nombres aquí. Yosef (*Juce*) Matascón.
 [142] Judá (*Judas*) Sarfati pagó 16 dineros.
 [143] R. Salomón ha-Leví (*Salomón Leví*) ³⁰⁷ pagó 3 dineros y mealla.

[folio 3v^o]

- [144] Judá (*Judas*) Sarfati pagó 15 dineros.
 [145] Moisés Alhaquim (*Mosse Alfaquín*) pagó 2 sueldos y medio.
 [146] R. Isaac ben Soeb (*Azac Enxoeb*) pagó 9 dineros.
 [147] Abraham Alhaquim (*Abraham Alfaquín*) pagó 2 dineros.
 [148] Isaac (*Azac*) Almacarén pagó 9 dineros; y además, pagó 2 dineros y mealla.
 [149] R. Yom Tob Alhaquim (*Gento Alfaquín*) pagó 10 dineros y mealla.
 [150] R. Yom Tob ben Bola (*sic, sin terminar el nombre ni añadir nada más*).
 [151] R. Abraham Ataraç ³⁰⁸ pagó 13 dineros.
 [152] Isaac (*Azac*) Almacarén pagó 9 dineros.
 [153] Judá (*Judas*) Altamira ³⁰⁹ pagó 7 dineros.
 [154] R. Abraham Altaraç pagó 6 dineros.

³⁰⁶ Un Judas Ezquerra, judío de Laguardia, figura como deudor en un registro del sello de Pamplona fechado en 6-mar.-1369 (v. *Doc. J.N.*, 4, 14-60); podría ser este mismo.

³⁰⁷ Véase n. 126 del doc. 33.

³⁰⁸ Sin duda, el mismo Abraham Ataraç que aparece como comisario en los docs. 33 y 35.

³⁰⁹ Un Judas Leui Alçamira, çapatero, judío d'Estella, figura como testigo en un registro del sello de Estella fechado en 26-oct.-1369 (v. *Doc. J.N.*, 4, 15-11); podría ser este mismo.

- [155] Menahem Sarfati pagó 3 dineros y mealla.
- [156] Abraham ben Nataf pagó 5 dineros.
- [157] Judá (*Judas*) Sarfati pagó 16 dineros.
- [158] Sem Tob (*Sento*) Gabay pagó 9 dineros y mealla.
- [159] Ester pagó 6 dineros.
- [160] Buenastruga pagó 17 dineros.
- [161] Yom Tob ben Cabia (*Gento Encave*) pagó 8 dineros.
- [162] Yom Tob (*Gento*) Mizrón³¹⁰ pagó 6 dineros.
- [163] Doña Ester pagó 2 dineros.
- [164] La mujer de R. Hayyim (*Vitas*) pagó 2 sueldos.
- [165] Moisés (*Mosse*) Arama pagó 15 dineros.
- [166] Judá ben Pesat (*Judas Evenpesat*) pagó 2 sueldos y medio.
- [167] Abraham ben Bolat (*Abraham Enbolat*) pagó 1 sueldo.
- [168] Isaac ben Soeb (*Azac Enxoeb*) [pagó] 2 sueldos y medio.
- [169] R. Moisés ben Bolat (*Mosse Enbolat*) pagó 21 dineros.
- [170] R. Moisés ben Bolat (*Mosse Enbolat*) pagó 9 dineros.
- [171] Judá (*Judas*) Almacarén pagó 1 sueldo.
- [172] Abraham Cohén pagó 6 dineros.
- [173] Nosotros, los abajo firmantes, recibimos de Yom Tob (*Gento*) Nafarrillo y de Sasón Asayag (*Sazón Azaya*) 30 sueldos y 5 dineros del *artículo* de las *enbesías* (o *envasías*) desde el primer día de *julio* hasta el último día de *agosto*. Y para que les sirva de prueba, firmamos con nuestros nombres [aquí]. Yosef (*Juce*) Matascón.
- [174] Yom Tob (*Gento*) de Calahorra pagó 4 dineros.

[folio 4r]

- [175] Doña Jámila pagó 8 dineros.
- [176] R. Abraham Ataraç pagó 4 sueldos.
- [177] Isaac Asayag (*Azac Azaya*)³¹¹ pagó 4 sueldos.
- [178] Sasón Asayag (*Sazón Azaya*) pagó 4 sueldos.
- [179] Ester pagó 2 dineros.
- [180] R. Abraham Alhaquim (*Abraham Alfaquín*) pagó 20 dineros.
- [181] R. Abraham ben Bolat (*Abraham Enbolat*) pagó 5 dineros.
- [182] Menahem Sarfati pagó 3 dineros.

³¹⁰ Un Gento Mizrón, judío d'Estella, figura como testigo en varios registros del sello de Estella del año 1381 (v. *Doc. J.N.*, 4, 33-3,5,6,8 y 13); podría ser este mismo.

³¹¹ Véase n. 121 del doc. 33.

- [183] Isaac (*Azac*) Almacarén pagó 3 dineros y mealla; y además, 1 dinero y mealla.
- [184] Yom Tob ben Cabia (*Gento Encave*) pagó 4 dineros.
- [185] Yom Tob ben Cabia (*Gento Encave*) pagó 10 dineros y mealla.
- [186] Nosotros, los abajo firmantes, recibimos de Yom Tob (*Gento*) Nafarrillo y de Sasón Asayag (*Sazón Azaya*) 16 sueldos, 9 dineros y mealla del *articulo* de las *enbesías* (o *envasías*) desde el último día de agosto hasta el día 8 de *dizemre*. Y para que les sirva de prueba, firmamos con nuestros nombres [aquí]. Yosef (*Juce*) Matascón.
- [187] R. Yom Tob Alhaquim (*Gento Alfaquín*) pagó 6 dineros, y con ellos adquirimos este cuadernillo.

38

[1370], julio 8. [Tudela].

Los escribanos de la aljama [de Tudela], R. Hayyim y R. Samuel, presentan a la autoridad real sus registros de los negocios (préstamos, empeños, etc.) de diversos judíos de Tudela. Se recogen negocios de los años 1363-1370. Al final se escribe en romance que los citados escribanos han presentado este documento un 8 de julio, que ha de ser de 1370 o posterior, puesto que tal año se cita en el texto.

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 24.

Pub. Y. T. Assis-R. Magdalena, *Yehudé Nav.*, núm. 12, pp. 149-152.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 26.1-26.2

[folio A]

[1] קצת הקהל לנוטיאירי י"ו לטרין.

[2] שטרי הבראסאג'י והשטרות ומשכונים.

[3] ב' גנים במשקירה ק"ל לטרין קב"ה.

[4] ר' שלמה עבאסי כ"ה קפ' חטה שבט קב"ה.

[5] ר' שמואל אחיו כ' קפ' חטה בשבט קב"ה.

[6] משכונת מהדירייטו דילא מואילה שמשכן ר' שלמה הנז' בסך ק"ס לטרין.

- [71] עוד קיימו לו ולסיעתו /הקהל\ ל"ה אלף דינרין.
 [81] ר' שלמה עבאסי לשנ"ו דימונקאיו ק"נ לטרין עוד על יד ר' חיים ק"נ לטרין.
 [91] שטר על ר' שמואל ור' שלמה עבאסי למיליא פ'רנדץ ק"נ לטרין.
 [101] עוד ב' שטרות על ר' שלמה הנז' כל אחד מסך ס"ח לטרין.
 [111] לפשקואל די פילא קיים ר' שלמה עבאסי ע"ג לטרין.
 [121] לדון פרו שימנץ דאינשא קיים בשטר צ"ה לטרין.
 [131] עוד לו י"ח לטרין /י"ג\ עוד לו קק"ה לטרין.
 [141] משכונת כרם אלבטיחם מר' שלמה עבאסי לפרו קריטאד נ' לטרין ושכירות פרוע ק"ק.
 [151] עוד שטר מסך נ' לטרין קבלו דון שלמה.
 [161] עוד שטר משכונת מכרם שוטלדרון אין נ' לטרין קבלו דון שלמה.
 [171] כרם לא די מוג' משכן לביסין רונקאל ולאחיו אין פ' לטרין ושכירות מ' פרוע.
 [181] עוד קיים שטר לפרו שנ"ץ הנז' מסך נ"ח לטרין עוד לו ס"ג לטרין.
 [191] לטומש די שילוש משכן /ר' שלמה הנז'\ גן אין בילילא אין נ' לטרין ושכירות פרוע נ.
 [201] עוד קיים לו על יד ר' חיים כ"א לטרין 5.
 [211] קיים דון שלמה לדונה טרישה לה די רימון אדורוביל ק"כ פ'לורי.
 [221] משכן ר' שלמה הנז' לדונה ברטילומיאה אשת דון ג'ואן קריטאד גן במשקירה אין ע' לטרין ושכירות פרוע ס.
 [231] משכן כרם בליאדאר למיגיל די פנפלונה ק"ק.
 [241] ר' יהודה עבאסי לדונה טרישא לא די רימון אדורוביל ע"ב פ'לורי.
 [251] למיגיל די רואה ל' לטרין.
 [261] לפשקואל קרוזאט משכן דון שלמה כרם חררג'ליש אין ק"מ לטרין שנת ק"ל.
 [271] עוד קיים דון שלמה לפקיד דון פירי אלבארץ אלף רובוש חטה מדה ריאל.
 [281] ושטר אחר מסך חמש מאות לטרין.

[folio B]

- [291] קיימו קצת הקהל לדון ג'ואן רינאל בשבט קכ"ג ס"ה לטרין.
 [301] עוד משכן לו משה נ' מניר כרם פ'ינישטירלאש בסך ל"ה לטרין ושכירות פרוע.
 [311] עוד קיים לו ט"ו לטרין.
 [321] שטרי הקרנסריאה והגאנאדו רל"ה לטרין.
 [331] בראסאגי נ"א לטרין וקאשוש אחרים.
 [341] עוד הקהל לאחרייות הקרנסריאה קיימו לו ק"ק לטרין.
 [351] ר' חיים נ' דוד ור' יהודה דיל רינקון ויצחק טובה וששון עמלו קיימו לו מהפרות שמכר להם קק"י לטרין.
 [361] ר' שמואל ור' שלמה עבאסי (קיים לו: *tachado*) משכנו לו גן במשקירה בסך ש"ל אישקודוש וקבלו שכירות כ' לטרין.

- [37] עוד קיים לו ר' שלמה הנז' קק"פ לטרין.
 [38] עוד משה ׳ וילא מ' פ'לורי' בעד דון שלמה.
 [39] עוד ר' אברהם כמיס ור' משה דורטא וקפארה מ"ה לטרין.
 [40] עוד קיים לו דון שלמה ק"מ לטרין.
 [41] עוד משכונת סיראיירו והפ'ראטה ש' לטרין.
 [42] ר' משה מרג'לינה לגילם דגרידא ח' לטרין 5. עוד קיים לו י"ז לטרין 5.
 [43] עוד קיים דון משה הנז' למיגיל אורטשו ל' לטרין.
 [44] עוד קיים לפרו שימנץ אדורוביל ט"ו לטרין.
 [45] ר' יהודה הכהן ור' אברהם כמיס על עטרה מכסף ושש בגדים ק"מ פ'לורי' לשימנו די קונפאן.
 [46] עוד קיימו הקהל לשלבאדור ביקאריו על עטרות ק"ק לטרין.
 [47] לגיואן די מורגאלי על עטרה מ' לטרין עוד קיים לו אסמעל אורה בונה ח' לטרין ט"ו.
 [48] גרסי בראיץ קיים לו דון משה ׳ סידה נ"ז לטרין עוד קיים לו ג'בניג' ק"ל"ז.
 [49] עוד יצחק סיומי ו' לטרין.
 [50] ברטילומי די מגאליון קבל במשכונה מר' משה אשינלי כרם שינדיר די וילאר ק"ק ושכירות 5 פרוע.
 [51] ר' שמואל רבטושו קיים לארנאל די קבנילאש על נטע כרם משקירה ממושכן כ"ג לטרין ושכירות פרוע ו' לטרין. עוד קיים לו בשטר ו' לטרין.
 [52] עוד לו ח' לטרין.
 [53] דומינגא די קבנילאש קבלה במשכונה לעבודה לרביעית פירות כרם אלגארץ מר' שם טוב ׳ מניר ס' לטרין.

VIIIº dia de julio presentaron este scripto Rebi Haym e Rebi Symuel, scrivanos; protestaron de manifestar toda ora que mas fayllasen en sus escriptos.

[folio A]

- [1] Parte de la aljama a *noteire* (o *notiere*) (?), 16 libras.
 [2] Cartas de *braçaje* (*trabajo de la moneda*) y las cartas [de deuda] y empeños.
 [3] 2 huertos en Mosquera (*término de Tudela*), 230 libras; [año] 125 (1364-65).
 [4] Salomón Abasi (*Salomón Abenabez*)³¹², 25 *cafices* de trigo; *sebat* (*enero-febrero*) del [año] 125 (1365).

³¹² En el Libro del sello de Tudela de 1362, figura en varios asientos un Salamon Abenabez que pudiera ser este mismo; v. *Doc. J.N.*, 4, 11-47, 54, 56.

- [5] Samuel, su hermano, 20 cafices de trigo; en *sebat* (*enero-febrero*) del [año] 125 (1365).
- [6] Empeño del *dereito de la muela* que empeñó el citado Salomón en la suma de 160 libras.
- [7] Además, le fijó de impuesto (*interlineado*: la aljama) a él y a su compañía 35.000 sueldos.
- [8] Salomón Abasi (*Salomón Abenabez*) a Sancho de Moncayo, 150 libras; además, por mano de Rabi Hayyim, 150 libras.
- [9] Carta contra Samuel y Salomón Abasi (*Abenabez*) en favor de Milia Ferrandez, 150 libras.
- [10] Además, 2 cartas contra el citado Salomón, cada una por la suma de 65 libras.
- [11] A Pascoal de Pila le confirmó Salomón Abasi (*Salomón Abenabez*) 73 libras.
- [12] A *don Pero Ximenez d'Aynsa* ³¹³ le confirmó en una carta 95 libras.
- [13] Además, a él, 18 libras (*interlineado*: 13 sueldos); además, a él, 205 libras.
- [14] Empeño de un sandiar (o *melonar*) de Salomón Abasi (*Salomón Abenabez*) a Pero Caritat ³¹⁴, 50 libras; y arriendo pagado, 200 sueldos.
- [15] Además, una carta por la suma de 50 libras; la recibió don Salomón.
- [16] Además, una carta de empeño por una viña [en] Sotladrón (*término de Tudela*), en 50 libras la recibió don Salomón.
- [17] Viña [en] *La de Mug* (*¿Muga?*; *término de Tudela*) empeñó a Viçen Roncal y a su hermano en 80 libras; y arriendo de 40 sueldos, pagado.
- [18] Además, le confirmó una carta al citado (?) Pero Sanchez por la suma de 58 libras; además, a él, 63 libras.
- [19] A Tomás de Silos le empeñó (*interlineado*: el citado Salomón) un huerto en Velilla (*término de Tudela*) en 50 libras; y arriendo pagado de 50 sueldos.
- [20] Además, le confirmó a él por mano de Rabi Hayyim 21 libras y 10 sueldos.
- [21] Confirmó *don Salomón* a *doña Teresa*, *la de Remon Adorobil*, 120 *florines*.

³¹³ En el Registro del sello de Tudela de 1353, en un registro del 6 de octubre, figura como testigo un Pero Ximenez d'Aynsa que seguramente es este mismo; v. *Doc. J.N.*, 4, 3-176.

³¹⁴ En el Libro del sello de Tudela de 1358, en un registro del 18 de mayo, aparece como testigo un Pero Caritat que seguramente es este mismo (v. *Doc. J.N.*, 4, 7-125); y muy probablemente es el mismo también que aquel por cuya mano se lleva a cabo el Registro del sello en Tudela de 1381; (v. *Doc. J.N.*, 4, 30).

- [22] Empeñó el citado Salomón a *doña* Bartelomea, mujer de *don* Johan Caritat ³¹⁵, un huerto en Mosquera (*término de Tudela*) en 70 libras; y arriendo pagado de 60 sueldos.
- [23] Empeñó una viña en [el término de] Valladar (*Tudela*) a Miguel de Panplona, 200 sueldos.
- [24] Judá Abasi (*Judas Abenabez*) ³¹⁶ a *doña* Teresa, la de Remon Adorobil, 72 *florines*.
- [25] A Miguel de Roa, 30 libras.
- [26] A Pascoal Cruzat le empeñó *don* Salomón una viña [en el término de] Hararjales (*lectura muy dudosa*) en 140 libras, año 130 (1369-1370).
- [27] Además, le confirmó *don* Salomón al funcionario real *don* Pere Alvarez 1000 *robos* de trigo, medida *real*.
- [28] Y otra carta por la suma de 500 libras.

[folio B]

- [29] Validó parte de la aljama a don Johan Renal en *sebat* (*enero-febrero*) del [año] [5]123 (1363) 65 libras.
- [30] Además, le empeñó Moisés ben Menir (*Mosse Evenminir*) ³¹⁷ una viña [en el término de] Finestrillas en la suma de 35 libras; y arriendo pagado.
- [31] Además, le confirmó 15 libras.
- [32] Cartas de la *carneçeria* y del *ganado*, 235 libras.
- [33] *Braçaje* (*trabajo de la moneda*), 51 libras; y otros *casos* (?).
- [34] Además, la aljama, para garantía de la *carneçeria*, le confirmó 200 libras.
- [35] Hayyim ben Daud (*Vitas Evendaut*), Judá (*Judas*) del Rencón, Isaac (*Azac*) Tova ³¹⁸ y Sasón (*Sazón*) Amillo le confirmaron de las frutas que les vendió 210 libras.

³¹⁵ Seguramente es el mismo Johan Caritat, tenedor et goarda del sello real, que sella las cartas recogidas en el Libro del sello de Tudela de 1358; véase *Doc. J.N.*, 4, 7.

³¹⁶ Padre del citado Salomón Abenabez; v. *Doc. J.N.*, 4, 3-186.

³¹⁷ En el Libro del sello de Tudela de 1380, figura en varios asientos como acreedor un Mosse Evenminir, judío de Tudela, que podría ser este mismo; v. *Doc. J.N.*, 4, 25-9, 10, 14, 16, 17, 46.

³¹⁸ Puede muy bien ser el Açach Tova, judío de Tudela, que aparece en el Libro del sello de Tudela de 1358, en un registro del 29 de marzo; véase *Doc. J.N.*, 4, 7-48; los otros 3 judíos citados en esta línea figuran también en ese mismo libro del sello de Tudela o en los de 1353 o 1362 (*Doc. J.N.*, 4, 3 y 11).

- [36] Samuel y Salomón Abasi (*Abenabez*) (*tachado*: le confirmó) le empeñaron un huerto en Mosquera (*término de Tudela*) en la suma de 330 *escudos*; y recibieron un arriendo de 20 libras.
- [37] Además, le confirmó el citado Salomón 280 libras.
- [38] Además, Moisés ben Villa (*Mosse Evenvilla*)³¹⁹, 40 *florines* en favor de don Salomón.
- [39] Además, Abraham Camiç³²⁰ y Moises de Huerta (*Mosse Güerta*)³²¹ y Caparra, 45 libras.
- [40] Además, le confirmó don Salomón 140 libras.
- [41] Además, empeño de Çerrayero (*por Cerrajero*) y la Ferrata, 300 libras.
- [42] Moisés Margelina (*Mosse doña Margelina*)³²² a Guillem d'Agreda³²³, 8 libras y 10 sueldos; además, le confirmó 17 libras y 10 sueldos.
- [43] Además, confirmó el citado don Moisés (*Mosse*) a Miguel Urtasu 30 libras.
- [44] Además, confirmó a Pero Ximenez Adorobil 15 libras.
- [45] Judá ha-Cohén (*Jehuda Cohen*)³²⁴ y Abraham Camiç por una diadema de plata y 6 vestidos, 140 *florines* a Ximeno de Conpan.
- [46] Además, le confirmó la aljama a Salvador, *vicario*, por unas coronas, 200 libras.
- [47] A Johan de Murugali (*por Murugarri*), por una corona, 40 libras; además, le confirmó Eçmel Orabuena³²⁵ 8 libras y 15 sueldos.
- [48] A Garçi Verrayz le confirmó don Moisés ben Çida (*Mosse Bençida*)³²⁶ 57 libras; además le confirmó *jabanech* (?), 137 sueldos y 6 dineros.
- [49] Además, Isaac (*Azac*) Çiumi (*lectura dudosa*), 6 libras.

³¹⁹ Probablemente es el mismo Mosse Evenvilla, judío de Tudela, padre de Juce, que aparece citado en el Libro del sello de Tudela de 1362, en un registro del 18 de abril; véase *Doc. J.N.*, 4, 11-103.

³²⁰ Probablemente, el mismo Abraham Camiz, judío de Tudela, que aparece abundantemente en el Registro del sello de Tudela de 1362; véase *Doc. J.N.*, 4, 11-*passim*.

³²¹ Probablemente, el mismo Mosse de Guerta, judío de Tudela, que aparece en el Libro del sello de Tudela de 1353, en un registro del 15-oct. 1352; véase *Doc. J.N.* 4, 3-93.

³²² Probablemente, el mismo Mosse doña Margelina, judío de Tudela, que aparece abundantemente en los libros del sello de Tudela de 1358 y 1362; véase *Doc. J.N.*, 4, 7-*passim* y 11-*passim*.

³²³ Seguramente el mismo Guillem de Agreda que aparece en el Libro del sello de Tudela de 1358, en un registro del 26 de octubre; véase *Doc. J.N.*, 4, 7-135.

³²⁴ Seguramente el mismo Jehuda Cohen, judío de Tudela, que aparece varias veces en el Libro del sello de Tudela de 1362; véase *Doc. J.N.* 4, 11-78, 133, 247.

³²⁵ Probablemente el mismo Eçmel Orabuena, judío de Tudela, que figura como acreedor en un registro del Libro del sello de Tudela del 24 de enero de 1358; véase *Doc. J.N.*, 4, 7-82.

³²⁶ Probablemente el mismo Mosse Bençida, judío de Tudela, que aparece en el Libro del sello de Tudela de 1358, en un registro del 19 de junio; véase *Doc. J.N.*, 4, 7-31, 96.

- [50] Bartelome de Magallon recibió de Moisés (*Mosse*) Axenilí por empeño de una viña [en el término de] Sender de Villar 200 sueldos; y arriendo de 80 sueldos, pagado.
- [51] Samuel Rabatoso ³²⁷ confirmó a Arnal de Cabanillas ³²⁸ por un maulo [en el término de] Mosquera empeñado 23 libras; y arriendo pagado, 6 libras; además, le confirmó en una carta 6 libras.
- [52] Además, a él, 8 libras.
- [53] Dominga de Cabanillas recibió de Sem Tob ben Menir (*Sento Evenminir*) por empeño, para cultivo a cuarto, de los frutos de una viña [en el término de] Algarraz, 60 libras.

VIII° dia de julio presentaron este scripto Rebi Haym e Rebi Symuel, scrivanos; protestaron de manifestar toda ora que mas fayllasen en sus escriptos.

39

1373, febrero 2-1374, mayo 26

Libro del veinteno cobrado a los judíos sobre la venta de plata y objetos metálicos. Los recibidores del impuesto son Gento Enbolat y Juce Matascón.

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 29, B.

Pub. Y. T. Assis- J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 42.1-42.3.

[folio 1r]

- [1] אה ח' ימי' לאדר מכר משה אלחכים דג' די פ'ואיגיה די לטון לאברהם בן פשאט שעולה ב' פ'רע ב'.
- [2] פ'רענו לר' יום טוב ו' בלאט ור' יוסף מטשקון מקבלי המעות ב'.
- [3] ה' ימים די אדר שני מכר אברהם כהן ג'ד' כסף שעולה ב' פ'רע ב'.

³²⁷ Probablemente, el mismo Simuel Ravatoso, judío de Tudela, que aparece abundantemente en los libros del sello de Tudela de 1353, 1358 y 1362; véase *Doc. J.N.*, 4, 3-*passim*, 7-*passim* y 11-*passim*.

³²⁸ Posiblemente, el mismo Arnalt de Cabanyellas, vezino de Tudela, que aparece en el Libro del sello de Tudela de 1353, en un registro del 22 de julio; véase *Doc. J.N.*, 4, 3-173.

- [4] י"ח ימי' די אדר שני מכר יוסף אופייסיאל י מכסף פרע ו'.
- [5] מכר שלמה ו' פ'ורנה לאדון אבט די פ'רשקאן ג' טבעות זהב בעבור ח' פרחים ששויים אה יב"ה איל פרח שעולה ק"א ד' פרע ה"א.
- [6] ח' ימי' לניסן מכר יצחק אלמכרין קוארדש די כסף לשמואל ו' פ'רג' הדר בפונפלונה ששויים ז' ליט' ד' עולה אָג פרע אָג.
- [7] פרענו לר' יום טוב ו' בלאט ור' יוסף מטשקון מקבלי מעות הבאנטינו מיום ראשון די קואראשמה עד פואשקוא (sic) די קואראשמה שלשה עשר דינרי'.
- [8] אשפנדימוש ג' דיפפיר.

[folio 1v^o]

- [9] יום חמישי כ"ה ימי' לאייר הודה ר' אברהם אטרס קי/לי/מניפ'סטד שמואל בן פשאט י"א מרקוש מכסף בעבור מ"ו ליט' ד' שעלה הבאנטינו מ"ב < פרע מ"ב >.
- [10] הודה ר' משה אלחכים שמכר י"אד מפ'ואיג'ה די אשטניו שעלה ז' פשי' פרע ז' כ"ה לחדש אייר.
- [11] כ"ז ימים לחדש אייר מכר ר' יום טוב ו' בלאט א' קוייטרי בעבור ד' שעלה ב' < פרע ב' >.
- [12] יום הנזכר מכר יוסף אופייסיאל א' אשידה בעבור ו' שעלה ג' < פרע ג' >.
- [13] פרענו למקבלי המעות מהבאנטינו שהם ר' יום טוב ו' בלאט ור' יוסף מטשקון מיום אחרון די קואראשמה עד חצי ג'וליו ארבעים ושבעה דינרי' ופרוטה.
- [14] הודה ר' משה אלחכים ג' ימי' מכסליו שמכר ג' קורוזיש בעבור < עלה הבאנטינו ו' פרע ו' >.
- [15] עו' מכר ר' משה הנזכר ד' טבעות בעבור ג'ד ועלה הבאנטינו ב' פרע ב'.
- [16] הודה יוסף אופייסיאל שמכר א' סכין בעבור ב' < שעלה א' > פרע א'.
- [17] הודה יצחק אופייסיאל שמכר א' מרקו מכסף בעבור תשעים וחמשה דינרי' עלה ד'ט פרע ד'ט.

[folio 2r]

- [18] הודה יום טוב דפרו שמכר א' טסה מכסף ח' ימי' לכסליו לסך ד' ליט' איל מרקו קי פשאה ו' אונסש פחו' ב' אשטליניש עלה הבאנטינו ג' פרע ג'.
- [19] הודה יצחק אצינג שמכר א' מרקו מכסף בעבור תשעים וחמשה דינרי' עלה הבאנטנו ד'ט פרע ד'ט.
- [20] הודה משה ערמה שמכר א' בסין ה' ועו' ב' שרטייניש ג'ט עו' אונה שרטיני ב' עו' בסין כ' עו' ב' קרושואילוש טו עו' אשה פיאיש ה' עו' אסופרי אה ד' עו' ב' אסופיאש ד' עו' ב' קרושואילוש אי אשפיטוש א' עו' א' בסין טו עו' ב' שרבידוריש ז' עלה הביאנטינו ב'ד < פרע ב'ד >.

- [21] הודה משה אלחכים שמכר ב' אונש כסף בעבור 5 עלה הביאנטינו אַ פרע אַ.
 [22] עו' מכר חצי ליטרה אלטון 5 עלה הביאנטינו אַ פרע אַ.
 [23] הודה ר' יהודה הלוי הבחור שמכר א' מרקו מכסף בעבור תשעים (דינרי' *tachado*)
 וחמשה דינרי' ועלה הביאנטינו 5 פרע 5.
 [24] הודה יהודה צרפתי שמכר ב' מרקוש מכסף בעבור תשעה ליטרי' וחצי ועלה
 הביאנטינו תשעה דינרי' וחצי פרע תשעה דינרי' וחצי.
 [25] פרענו לר' יום טוב 7 בלאט ור' יוסף מטשקון מחצי גיליו עד קנדילור שלשים
 ואחד דינרי'.
 [26] מכר גוי אחד א' קוארטה די קוברי בעבור אַ עלה הביאנטינו 5 פרע 5.
 [27] הודה משה אלחכים שמכר חצי קוארטה די פּוּאִיגִיה בעבור 5 עלה הביאנטינו
 פרוטה פרע פרוטה 7 ימי לאייר.

[folio 2v°]

- [28] הודה אברהם אציג שמכר א' טופינה בעבור תשעה דינרי' עלה הביאנטינו 5
 [פרע 5].
 [29] 7 ימי לאייר הודה ר' אברהם אלחכים שמכר א' אשיידה בעבור 5 עלה הביאנטינו
 5 פרע 5.
 [30] ט"ו ימי לסיון מכר יפודה לוי אלטמירה אונה טסה (מכסף) בעבור 5 עלה
 הביאנטינו 5 פרע 5.
 [31] פרענו לר' יום טוב 7 בלאט ור' יוסף מטשקון 5 פשי'.
 [32] טרוקד אברהם בר' שלמה בן פשאט אונה קוריא די כסף אה און פלפירין אין סך
 די 5 שעולה הא...אה (*ilegible*) יח.
 [33] רישטאן אין נושטרו פודיר אשטוש 7 פשטין פור רוזן קי נון לוש פודיאמוש קוגיר
 דיל דיטו אברהם 7 פשאט אי קואנדו לוש פגה נון לוש קישיאירון רסיביר לוש
 קוגידוריש אי קרילימושל אה יהודה לוי נטטרו מיור אי מנדו ליש קי לו טומשין
 אי דישירון קי אליוש נון שיריאן מש קוגידוריש

[folio 3r]

אי פור אשטו פּיִנִקאן אין נושטרו פודיר.

[folio 1r]

- [1] A 8 días de *adar* (2 feb. 1373) vendió Moisés Alhaquim (*Mosse Alfaquín*)³²⁹ 4 sueldos y 3 dineros de *fueja (hoja) de latón* a Abraham ben

³²⁹ Véase n. 161 del doc. 34.

- Pesat (*Abraham Evenpesat*)³³⁰; subiendo [el *veinteno*] a 2 dineros y mealla: pagó 2 dineros y mealla.
- [2] Pagamos a R. Yom Tob ben Bolat (*Gento Enbolat*)³³¹ y R. Yosef (*Juce*) Matascón³³², recibidores, 2 dineros y mealla.
- [3] Día 5 de *adar* segundo (1 mar.). Vendió Abraham Cohén³³³ 3 sueldos y 4 dineros de plata, subiendo [el *veinteno*] a 2 dineros: pagó 2 dineros.
- [4] Día 18 de *adar* segundo (14 mar.). Vendió Yosef (*Juce*) Oficial³³⁴ 10 sueldos de plata: pagó 6 dineros.
- [5] Vendió Salomón ben Forná (*Salomón Enforna*)³³⁵ al señor *abat de Frescán* 3 anillos de oro por 8 florines que valen a 12 sueldos y 8 dineros *el florín*, lo que sube a 101 sueldos: pagó 5 sueldos y 1 dinero.
- [6] Día 8 de *nisán* (2 abr.). Vendió Isaac (*Azac*) Almacarén³³⁶ *cuerdas de plata* a Samuel ben Farach (*Samuel Farach*), que vive en Ponplona³³⁷, que valen 7 libras y 4 sueldos; sube [el *veinteno*] a 7 sueldos y 3 dineros: pagó 7 sueldos y 3 dineros.
- [7] Pagamos a R. Yom Tob ben Bolat (*Gento Enbolat*) y R. Yosef (*Juce*) Matascón, recibidores del *beinteno*, desde el día primero de *cuarasma* hasta *Puascua* (*por Pascua*) de *cuarasma*, 13 sueldos.
- [8] *Expendimos* (*gastamos*) 3 dineros *de paper*.

[folio 1vº]

- [9] Jueves, día 25 de *iyyar* (19 may.). Reconoció R. Abraham Ataraç³³⁸ *que* (*interlineado: le*) *manifestad* Samuel ben Pesat (*Samuel Evenpesat*)³³⁹ 11 *marcos* de plata por 46 libras y 4 sueldos; subiendo el *beinteno* a 46 sueldos, 2 dineros y mealla: pagó 46 sueldos, 2 dineros y mealla.

³³⁰ Véase n. 138 del doc. 33.

³³¹ Véase n. 118 del doc. 33.

³³² Véase n. 119 del doc. 33.

³³³ Véase n. 129 del doc. 33.

³³⁴ Véase n. 228 del doc. 35.

³³⁵ Un Salamon Enforna, judío, argentero, figura como testigo en un registro del sello de Pamplona fechado en 17-sept.-1368 (v. *Doc. J.N.*, 4, 14-56); podría ser este mismo.

³³⁶ Sin duda, el mismo Azac Almacarén que aparece en los docs. 33, 35 y 37.

³³⁷ Un Samuel Farach, judío de Pomplona, figura en un registro del sello de Pamplona fechado en 10-may.-1362 (v. *Doc. J.N.*, 4, 13-7); podría ser este mismo.

³³⁸ Sin duda, el mismo Abraham Ataraç que aparece en los docs. 33, 35 y 37.

³³⁹ Véase n. 125 del doc. 33.

- [10] Reconoció R. Moisés Alhaquim (*Mosse Alfaquín*) que vendió 11 sueldos y 4 dineros de *fueja (hoja) de estanyo*; subiendo [el *veinteno*] a 7 dineros: pagó 7 dineros el 25 del mes de *yyar (19 may.)*.
- [11] Día 27 del mes de *yyar (21 may.)*. Vendió R. Yom Tob ben Bolat (*Gento Enbolat*) 1 *collatre* (?) por 4 sueldos y medio; subiendo (el *veinteno*) a 2 dineros y mealla: pagó 2 dineros y mealla.
- [12] Día citado (*21 may.*). Vendió Yosef (*Juce*) Oficial 1 *asida (palabra árabe, velo de mujer)* por 6 sueldos; subiendo [el *veinteno*] a 3 dineros y mealla: pagó 3 dineros y mealla.
- [13] Pagamos a los recibidores del *beinteno*, que son R. Yom Tob ben Bolat (*Gento Enbolat*) y R. Yosef (*Juce*) Matascón, desde el último día de *cuarasma* hasta mediados de *yulio*, 47 sueldos y mealla.
- [14] Reconoció R. Moisés Alhaquim (*Mosse Alfaquín*) el día 3 de *kislev (31 oct.)* que vendió 3 *corozes* por 10 sueldos y medio; subió el *beinteno* a 6 dineros: pagó 6 dineros.
- [15] Además, vendió el citado R. Moisés (*Mosse*) 4 anillos por 3 sueldos y 4 dineros; subió el *beinteno* a 2 dineros: pagó 2 dineros.
- [16] Reconoció Yosef (*Juce*) Oficial que vendió 1 cuchillo por 2 sueldos y medio; subiendo [el *veinteno*] a 1 dinero y mealla: pagó 1 dinero y mealla.
- [17] Reconoció Isaac (*Azac*) Oficial ³⁴⁰ que vendió 1 *marco* de plata por 95 sueldos; subió [el *veinteno*] a 4 sueldos y 9 dineros: pagó 4 sueldos y 9 dineros.

[folio 2r]

- [18] Reconoció Yom Tob (*Gento*) d'[Al]faro ³⁴¹ que vendió 1 *taça* de plata el día 8 de *kislev (5 nov.)* por una suma de 4 libras *el marco que pesa 6 onças* menos 2 *este[r]lines*; subió el *beinteno* a 3 sueldos: pagó 3 sueldos.
- [19] Reconoció Isaac Asayag (*Azac Azaya*) ³⁴² que vendió un *marco* de plata por 95 sueldos; subió el *beinteno* a 4 sueldos y 9 dineros: pagó 4 sueldos y 9 dineros.
- [20] Reconoció Moisés (*Mosse*) Arama ³⁴³ que vendió 1 *baçin* [por] 5 sueldos; además, 2 *sartienes (sartenes)* [por] 3 sueldos y 9 dineros; además, una *sartene* [por] 2 sueldos; además, 1 *baçin* [por] 20 dineros;

³⁴⁰ Véase n. 203 del doc. 35.

³⁴¹ Las letras son *dfro* o *dpro*; quizá se refiera a Gento Padre, véase n. 219 del doc. 35.

³⁴² Véase n. 121 del doc. 33.

³⁴³ Véase n. 131 del doc. 33.

además, 2 *croswelos* (*vasijas, crisoles*) [por] 15 dineros; además, *axapiés* (?) [por] 8 sueldos; además, *açufre a* 4 sueldos; además, 2 *açofoeas* (?) [por] 10 sueldos y 4 dineros; además, 2 *croswelos e espetos* [por] 1 sueldo; además, 1 *baçín* [por] 9 sueldos y 6 dineros; además, 2 *servidores (orinales)* [por] 10 dineros; subió el *beinteno* a 2 sueldos, 4 dineros y mealla: pagó 2 sueldos, 4 dineros y mealla.

- [21] Reconoció Moisés Alhaquim (*Mosse Alfaquín*) que vendió 2 *onças* de plata por 20 sueldos; subió el *beinteno* a 1 sueldo: pagó 1 sueldo.
- [22] Además, vendió media libra de *alatón (latón)* [por] 2 sueldos; subió el *beinteno* a 1 dinero: pagó 1 dinero.
- [23] Reconoció R. Juda ha-Leví (*Judas Leví*) el Joven ³⁴⁴ que vendió 1 *marco* de plata por 95 sueldos; subió el *beinteno* a 4 sueldos y 9 dineros: pagó 4 sueldos y 9 dineros.
- [24] Reconoció Judá (*Judas*) Sarfati ³⁴⁵ que vendió 2 *marcos* de plata por 9 libras y media; subió el *beinteno* a 9 sueldos y medio: pagó 9 sueldos y medio.
- [25] Pagamos a R. Yom Tob ben Bolat (*Gento Enbolat*) y R. Yosef (*Juce*) Matascón, desde mediados de *julio* (1373) hasta la *Candelor (la Candelaria)* (2 feb. 1374), 31 sueldos.
- [26] Vendió un cristiano 1 *cuarta de cobre* por 1 sueldo; subió el *beinteno* a mealla: pagó mealla.
- [27] Reconoció Moisés Alhaquim (*Mosse Alfaquín*) que vendió media *cuarta de fueja (hoja, ¿hojalata?)* por 14 dineros; subió el *beinteno* a mealla: pagó mealla el día 13 de *iyyar* (25 abr. 1374).

[folio 2vº]

- [28] Reconoció Abraham Asayag (*Abraham Azaya*) ³⁴⁶ que vendió 1 *tupina (tupín, marmita con tres pies)* por 9 sueldos; subió el *beinteno* a 5 dineros y mealla: [pagó 5 dineros y mealla].
- [29] Día 19 de *iyyar* (1 may.). Reconoció R. Abraham Alhaquim (*Abraham Alfaquín*) ³⁴⁷ que vendió 1 *asida* por 2 sueldos y medio; subió el *beinteno* a 2 dineros: pagó 2 dineros.
- [30] Día 15 de *siwán* (26 may.). Vendió Yafuda Leví Altamira (*Jafuda, Judas Altamira*) ³⁴⁸ una *taça* [de plata] por 82 sueldos y 5 dineros;

³⁴⁴ Véase n. 117 del doc. 33.

³⁴⁵ Sin duda, el mismo Judas Sarfati que aparece en los docs. 33, 34, 35, 36 y 37.

³⁴⁶ Véase n. 146 del doc. 33.

³⁴⁷ Véase n. 116 del doc. 33.

³⁴⁸ Véase n. 309 del doc. 37.

subió el *beinteno* a 4 sueldos, 1 dinero y mealla: pagó 4 sueldos, 1 dinero y mealla.

- [31] Pagamos a R. Yom Tob ben Bolat (*Gento Enbolat*) y R. Yosef (*Juce*) Matascón 4 sueldos y 10 dineros.
- [32] *Troca*d Abraham bar Salomón ben Pesat (*Abraham Evenpesat*) una correa de plata a un palafrén en la suma de 30 sueldos; subiendo el ... (*ilegible*) a 18 dineros.
- [33] *Restan en nostro poder estos 18 dineros por razon que non los podíamos coger del dito Abraham ben Pesat (Abraham Evenpesat), e quando los paga, non los quisieron reçibir los cogedores, e querellamoslo a Judá (Judas) Levi notatero mayor, e mandóles que lo tomasen e dixieron que ellos non serien más cogedores,*

[folio 3r]

e por esto fi[n]can en nostro poder.

1390, octubre 26. Pamplona.

Carta de deuda por la que don Azac ben Nataf declara deber a Husuá Oficial 100 florines de oro bueno de Aragón que ha de pagar para el 9 de noviembre. Testigos: Juce Orabuena y Samuel Amarillo. Al dorso, escrito en romance, pone: “Anno nonagesimo tercio xviº dia de junyo (16 jun. 1393) Husuá Oficial, judio d'Estella, torno este quinial (sic, por quinian) del procurador del sennor Rey sobre Açac Medelin ³⁵¹ cada dia hun franc d'oro, la meatat poral sennor Rey, dos groses poral Baile e xii dineros poral bedin et el plus poral dito Husua por cada un dia, quantos dias pasaran dalant dia que paguado [h]ay este quinian et compleçido lo contenido en ell; nota Miguel Ochoa de Hurauayent, notario”. En la misma pagina, pero invertido, también en romance, pone: “Esta carta torna Huxua Oficial contra Açac Medelin en i florin per domino e Vn florin poral Baylle e Vn gros poral bedin. Testes ... .. (ilegible)”.

³⁵¹ Azac ben Nataf y Açac Medelín son la misma persona (v. doc. 50); puede ser el mismo que aparece con frecuencia en los docs. 33, 34, 35, 36, 37 y 39, o, mejor, un nieto suyo.

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 7.

Pub. F. Baer, *Die Juden*, I, n° 599, 2, pp. 979-980.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 49.1.

העידנו על עצמו בקנין שלם מהיום ומעכשו דון יצחק בר' משה ׳ן נטף נ"ע מחמת שיש אצלו חוב גמור הלואה בנאמנות ליהושע בר' יוסף אופ"צייל ס"ט מאה פרחים כלם מזהב טוב מארגון וקבל עליו לפרעם לו או לכל מוציא שטר חוב זה לראש חדש כסליו הבא ראשון בלא שום אחר ועכוב וטענה כלל ובלא שאלת חן ובלא שאלת אדיאמינטו ובלא שאלת מזונות אם יתפש בסבת עכבת פרעון הממון הנז' ובלא שאלת שום זמן בית דין כלל ובלא הורדת שום שומא כלל ואפילו במטלטלין אלא בפרחים טובים כמו שזכר. ואם יתעכב לפרעם לו לזמן הנז' שיהיה שטר חוב זה מוחזר עליו מהיום בלא מסירת מודעא לפרוע קנס בכל מקום ובכל מלכות לפי הסך המתעכב אצלו לכל מי שירצה המלוה הנזכר או כל מוציא שטר חוב זה וקרן שלו קיימת. ונאמן יהיה בדבורו המלוה הנזכר בגביית הממון הנזכר כשני עדים כשרים באחריות על הלואה הנזכר ועל יורשיו אחריו ועל כל נכסיו שקנה ושיקנה מקרקעי ואגבן מטלטלי כהוגן וכתקון חז"ל דלא כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרי.

ובפנינו עדים חתומי מטה נדר הלואה הנזכר נדר חמור וגמור בלא מרמה וערמה ובלא פתח התר וחרטה כלל אלא לדעת השם יתברך ולדעת המלוה הנזכר שיפרע לו הממון הנזכר לזמן הנזכר ואם הס ושלום לא יפרעם לו לזמן הנזכר שיהיה עבריין הלואה הנזכר בנדרו זה בכל מקום ובכל מלכות וכל זמן שיהיה שטר /נדר/ זה אצל המלוה הנזכר או אצל מוציאו שלם בלא קריעת בית דין ואין שובר כתוב עליו שלא יהיה נאמן הלואה הנזכר לומר כבר פרעתי לך הממון הנזכר או אתה התרת לי את נדרי זה או טענה אחרת שתהיה כנגד נדר זה.

וקנינו מהלואה הנזכר למלוה הנזכר על כל הכתוב למעלה קנין שלם מעכשו במנא דכשר למקניא ביה בשבעה עשר יום לחדש מרחשון שנת חמשת אלפים ומאה וחמשים ואחת למנינו בפונפלונה נדר ביני שיטי ודין קיומיה והכל שריר וקיים. יוסף בר' יצחק אורהבונה זלה"ה. שמואל בר' אברהם זלה"ה אמריליו.

Nos atestigua sobre sí mismo, con *quinyán*³⁵² íntegro desde hoy y desde ahora mismo, *don Isaac bar Moisés ben Nataf (Azac ben Nataf)*, por cuanto que, por un préstamo con garantía, tiene una deuda total con *Yehosúa bar Yosef Oficial (Husuá Oficial)* de 100 florines, todos ellos de oro bueno de Aragón, habiendo asumido pagárselos, a él o a quien muestre esta carta de deuda, para el día 1 del mes de *kislev (9 nov.)* primero viniente, sin ningún retraso ni traba ni objeción alguna, sin petición de

³⁵² Véase n. 5 del doc. 2.

gracia y sin petición de *adiamiento* (*fijación judicial de día, aplazamiento judicial*), sin petición de manutención en el caso de que fuera preso por causa de la demora en el pago del dinero mencionado, sin petición de ningún plazo dictado por un tribunal rabínico en absoluto y sin ninguna rebaja, ninguna en absoluto, y tampoco que se pueda pagar con bienes muebles, sino que se ha de pagar en florines buenos, como se ha dicho. Y si se demorara en pagárselos en el plazo citado, que esta carta de deuda sea tornada contra él desde hoy, sin necesidad de entregarle una notificación, para que abone una multa en cualquier lugar y en cualquier reino, según la suma que se hubiere demorado en pagar, a quien quiera el acreedor citado o quienquiera que muestre esta carta, quedando su capital estable. Y el acreedor citado será digno de crédito en cuanto diga acerca del cobro del dinero mencionado, tan digno de crédito como los dos testigos aptos, recayendo la garantía en el deudor citado y en sus herederos después de él y en todos sus bienes, los que haya adquirido y los que vaya a adquirir, los inmuebles, y por vía de ellos, los muebles, apropiadamente y de acuerdo con las prescripciones de nuestros sabios de bendita memoria, pues no es esto como una promesa meramente teórica ni como un simple formulismo documental.

Y ante nosotros, los testigos abajo firmantes, hace el citado deudor un voto grave y completo, sin ningún engaño ni ardid y sin ninguna abertura para liberarse de él ni para el arrepentimiento en absoluto, sino poniendo por testigos al Señor, bendito sea, y al acreedor citado de que le pagará el dinero dicho en el plazo mencionado. Y si, Dios no lo quiera, no se lo pagase en el plazo citado, que el citado deudor sea declarado transgresor de este voto suyo en todo lugar y en todo reino; y siempre que esta carta de (*interlineado*: voto) esté completa en poder del citado acreedor o en poder de quien la muestre, sin ninguna rasgadura hecha por un tribunal rabínico y sin ningún recibo escrito sobre ella, que no sea digno de crédito el deudor citado cuando diga “ya te he pagado el dinero dicho” o “tú me desligaste de este voto mío” o cualquier otra objeción que sea contra este voto.

Y recibimos *quinyán* del deudor citado para el acreedor mencionado sobre todo lo escrito arriba, *quinyán* íntegro desde ahora mismo, con un objeto legalmente apto para recibir *quinyán*, el día 17 del mes de *marheswán* del año 5151 de nuestro cómputo (26 oct. 1390) en Ponplona. “Voto”, entre líneas. Confirmado por la ley. Y todo es firme y estable.

Yosef bar Isaac Orabuena (*Juce Orabuena*). Samuel bar Abraham Amarillo (*Samuel Amarillo*).

1390, octubre 26. Pamplona.

Husuá Oficial reconoce que tiene en su poder 2 cartas de deuda tornadas en las que están obligados don Samuel Evendeut y don Azac ben Nataf por valor de 100 florines de oro de Aragón como garantía de la liquidación de las cuentas del impuesto del vino de la ciudad de Pamplona en cuyo cobro son socios estos dos con el citado Husuá y su hermano Meír. Don Samuel y don Azac están obligados a presentar las cuentas siempre que lo requieran Husuá y su hermano Meír hasta mediados de enero, y a pagar las pérdidas que hubiere o lo que restare por cobrar, cada uno según la parte que le corresponda. Si la liquidación fuera correcta y cada uno pagare su parte, Husuá devolverá a don Samuel y don Azac las cartas de deuda. Testigos del documento: Juce Orabuena y Samuel Amarillo.

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 18.

Pub. F. Baer, *Die Juden*, I, n° 599, 1, pp. 978-979.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 48.1.

אנו עדים החתומים למטה כן היה שהודה יהושע בר' יוסף אופ'יצייל ס"ט הודאה גמורה בלי שום השטאה בעולם כי שני שטרי חוב מוחזרים ובנדר שנשתעבדו בהם דון שמואל בר' יצחק ׳ן' דוד נ"ע בשטר חוב אחד ובנדר אצל יהושע הנזכר מסך מאה פרחים כלם מזהב טוב מארגון וזמן פרעונו לראש חדש כסליו הבא ראשון ושטר חוב האחר נשתעבד בו דון יצחק בר' משה ׳ן' נטף נ"ע ובנדר אצל יהושע הנזכר מסך מאה פרחים לזמן הנזכר ונכתבו ביום זה כשנכתבו (*sic*) שטר זה ואנו עדיו הודה יהושע הנזכר כמו שנזכר כי שני שטרי חוב הנזכרים נשתעבדו אצלו על מנת כי כל עת וזמן שידרשו יהושע הנזכר ומאיר אחיו או כל אחד מהם או אחר בעדם ללוים הנזכרים או לכל אחד מהם עד חצי חדש ייניירו הבא ראשון לקחת חשבון מאינפושיסיון היין מעיר פונפלונה אשר הלוים הנזכרים יש להם שותפות עם יהושע ומאיר הנזכרים בשנה זו באינפושיסיון היין הנזכר וידרשו יהושע ומאיר הנזכרים הם או כל אחד מהם או אחר בעדם ללוים הנזכרים או לכל אחד מהם לקחת חשבון אם יש הפסד או רישטנסש באינפושיסיון הנזכרת וימצא שיש הפסד או רישטנסש באינפושיסיון הנזכרת כמו שנזכר שיפרע כל אחד מהם חלקו ויגבו על כל אחד מהם החלק המגיע להם עם השטרי חוב הנזכרים ואם אולי לא ירצו לבוא לקחת חשבון כמו שנזכר שיחשבו יהושע ומאיר הנזכרים הם בעצמם אם יש הפסד או רישטנסש ויגבו מהם על פי שבעתם מה שיחסר או הרישטנסש שימצאו באינפושיסיון הנזכרת כי על מנת כל זה נשתעבדו הלוים הנזכרים בשטרי חוב הנזכרים אמנם כל עת וזמן שיחשבו הלוים הנזכרים או כל אחד מהם עם יהושע ומאיר הנזכרים ויפרעו חלקם מההפסד או מהרישטנסש שיתן להם יהושע הנזכר השטרי חוב הנזכרים והיה זה בשבעה עשר יום לחדש מרחשון שנת חמשת אלפים ומאה וחמשים ואחת למניננו בפונפלונה והכל שריר וקיים. יוסף בר' יצחק אורה בונה זלה"ה. שמואל בר' אברהם זלה"ה אמריליו.

Nosotros, los testigos abajo firmantes, [declaramos que] así ocurrió: Reconoce plenamente y sin ningún rodeo en absoluto Yehosúa bar Yosef Oficial (*Husuá Oficial*) que hay dos cartas de deuda tornadas y con voto en las que están obligados, *don* Samuel bar Isaac ben Daud (*Samuel Evendeut*) en una carta de deuda y con voto ante el citado Yehosúa (*Husuá*) por la suma de 100 florines, todos ellos de oro bueno de Aragón, siendo el plazo de su pago el día 1 del mes de *kislev* (9 nov.) primero viniente; y la otra carta de deuda es en la que está obligado *don* Isaac bar Moisés ben Nataf (*Azac ben Nataf*) y con voto ante el citado Yehosúa (*Husuá*) por la suma de 100 florines y con el plazo mencionado; las cuales (cartas) se han escrito en este mismo día en que se escribe (*lit. escriben*) esta carta, de lo que nosotros somos testigos. Reconoce el citado Yehosúa (*Husuá*), como se ha dicho, que las dos cartas de deuda mencionadas en las que están obligados para con él son con la condición de que siempre que requieran el citado Yehosúa (*Husuá*) y su hermano Meír, o uno cualquiera de ellos, u otro por ellos, a los deudores mencionados, o a cualquiera de ellos, hasta mediados del mes de *yenero* primero viniente para tomarles cuentas de la *inposición* del vino de la ciudad de Ponplona que los deudores citados tienen en sociedad con los mencionados Yehosúa (*Husuá*) y Meír en este año; y siempre que requieran los citados Yehosúa (*Husuá*) y Meír, ellos o cualquiera de ellos u otro por ellos, a los deudores mencionados, o a cualquiera de ellos, para tomarles cuentas de si hay pérdida o *restanças* (*restos*) en la citada *inposición*, y se encuentre que en efecto hay pérdida o *restanças* en la *inposición* mencionada, como se ha dicho, que pague cada uno de ellos su parte y que se cobre a cada uno de ellos la parte que le toque según las cartas de deuda mencionadas. Y si acaso no quisieran acudir a que se les tomen cuentas como se ha dicho, que los citados Yehosúa (*Husuá*) y Meír estimen ellos por sí mismos si hay pérdida o *restanças* y cobren de ellos según su juramento lo que haya de pérdida o las *restanças* que se encuentren en la mencionada *inposición*, pues con la condición de todo esto se han obligado los citados deudores en las cartas de deuda mencionadas. Y ciertamente, siempre que los deudores mencionados o cualquiera de ellos hagan la cuenta con los citados Yehosúa (*Husuá*) y Meír y paguen su parte de la pérdida o de las *restanças*, que el mencionado Yehosúa (*Husuá*) les entregue las citadas cartas de deuda. Y esto fue el día 17 del mes de *marheswán* del año 5151 de nuestro cómputo (26 oct. 1390), en Ponplona. Y todo es firme y permanente.

Yosef bar Isaac Orabuena (*Juce Orabuena*). Samuel bar Abraham Amarillo (*Samuel Amarillo*).

[h. 1391]. Tudela.

Ordenanzas (taqqanot) de la aljama de los judíos de Tudela.

El apartado 1, escrito por la misma mano que el 2, va añadido como apéndice en el pergamino (Caj. 192, núm. 21) que contiene las ordenanzas de la misma aljama de 1303 (v. doc. 3). Una versión romance de estas ordenanzas, de fines del siglo XIV o comienzos del XV, se conserva en AGN, Comptos, Papeles sueltos, leg. 2, carp. 7.

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núms. 21 (§1) y 5 (§2).

Pub F. Baer, *Die Juden*, I, n° 601.3 y 601.4, pp. 983-986.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 2.2 y 50.1-50.2.

Pub. versión esp. antigua, Yanguas, *Adiciones*, pp. 168 ss.

Pub. versión esp. antigua, Kayserling, *Juden in Navarra*, pp. 208-211.

1. כבר ידעתם כי זו התקנה קבלוה קדמונו ונחנו מקודם לכן והיו קורין אותה בכל יום הכפורים בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ועם כל זה בתורת שלא היתה חתומה היו מקילין בה בכללה ובפרטיה ועתה בראות הקהל ישצ"ו ויגן בעדם שהזמן גורם לחזור התקנה לישנה ולקיים אותה בכל החומרות והקנסות הכתובין בה ומוסף עליהם כי תוך שמונה ימים שיתרה מי שילשינו אותו או מי שיעידו עליו העדות שקר לבית דין שבאותו זמן שיעשו לו דין מאותו מלשין או מהמעיד העדות שקר כפי מה שנזכר בתקנה זו ושיהו מוכרחים המוקדמין הנזכרין להודיע אותו ענין לקהל כדי שיגמר הדין על דרך זו התקנה בקנס מאה זהובים מזהב אדפונשיא ובעונש החרם הנזכר. ועוד הסכימו כי אחר שנשארנו מעט מהרבה כי במקום שמוכיח בתקנה זו שיהיו עשרים אנשים שישפיקו אחד עשר ובתוכם המוקדמין שיהיו באותו זמן. ועוד הסכימו שיחתמו זו התקנה אחד עשר מגדולי הקהל ושישימו בה חותם הקהל. וקיימו וקבלו /הקהל/ עליהם התקנה הנזכרת ומה שנתחדשה בה מהיום עד תשלום חמשים שנה.

2. בראות כי הכל תלוי בעבודת הבורא ית' והגזירות באות לעולם בעונות הדור עם ישוב הקהלות תלוי במעשים טובים וזה בכל הדורות שעברו כל שכן בדור הזה נשארנו מעט מהרבה בעונותינו ואנו צריכין לתקן עצמנו ולגזור גזרים וסיגים לעבודת הבורא ית' וית' ולעבודת אדונינו המלך ירו' הו' וכדי שנוכל להתישב במלכות וגם כי כשיראו שאר הקהלות של שאר המלכויות הסדר הטוב שלנו בקיום הדת יבואו לדור בינינו ועל זה הסכימו כל הקהל ישצ"ו אלו הנקובים בשמות ר' דוד בר' יצחק שצ"ו בן שע"ב ור' יהודה שצ"ו בן פ'לקירה הנקרא דלפ'ארו ור' שם טוב ונ' אביאל עבאסי נ"ע מוקדמי קהל תטילה ור' יהודה בר' שמואל בר' עלי נ"ע

אורח בונה ור' שמואל בר' יהודה בן אביאל עבאסי נ"ע ור' יצחק אורה בונה ור' יוסף שצ"ו בן [דוד ור' משה די דונה] מרג'לינה ור' חיים שצ"ו בן ג'מיל ור' שמואל רבטושו ור' יוסף פ'לקירו ור' יצחק בר' חיים ור' מניר ור' שם טוב הלוי ור' יהודה דיל רינקון ור' יהודה הכהן ור' שמואל ור' משה בני ר' מאיר דורטה ור' יצחק שפרוט ור' יוסף שר שלום ור' יום טוב ור' יעקב בני ר' שמואל אלרואטי ור' אברהם ג'בתיג' ור' משה בר' יצחק ור' עבאסי ור' אברהם בר' יוסף ור' מניר ור' שם טוב בר' שמואל ור' מניר וחיים אבלעפיא וחיים ור' דוד ור' יוסף בר' יצחק ור' פ'לקירה ור' דוד ור' עבאסי ור' יהודה בר' אברהם ור' דוד ויצחק פולו ור' אברהם בר' יצחק ור' מניר ויוסף בר' שלמה ור' עבאסי ור' יצחק אחיו ור' יוסף בר' עלי אורה בונה ור' יהודה בר' שמואל אורה בונה ור' שלמה בר' משה בן פ'לקירה ר' משה ור' לטמי ר' יעקב דגרידה ר' שמואל בר' אלישע יצחק זונינה ושאוול חנוני ר' שמואל בדקיש ר' שמואל שר שלום ר' דוד ור' אלרב ר' ברוך אחיו ר' משה אלשיואילי וכן שאר כל הקהל ישצ"ו אבזו די פרגון

על כל איש ואשה מהדרים בעיר הזאת וכל הפורעים מס בעיר הזאת שיעבור על דת בשום צד וענין בעולם או בדברי רבותי ע"ה ויצטרך לעשות בו איסור שיתקבצו עשרים אנשים מהקהל ישצ"ו ואלו הם: ר' יהודה נר"ו אורה בונה ר' שמואל בר' יהודה ור' עבאסי ר' שמואל קרובו בר' יוסף ור' עבאסי ר' יצחק אורה בונה ר' דוד ור' שעיב ר' יהודה דלפ'ארו ר' שם טוב ור' עבאסי ר' יוסף ור' דוד ר' משה די דונה מרג'לינה ר' חיים ור' ג'מיל ר' יצחק בר' חיים ור' מניר ר' שם טוב בר' שמואל ור' מניר ר' יצחק שפרוט ר' יום טוב אלרואטי ר' שמואל דורטה ר' יהודה דיל רינקון ר' שמואל שר שלום ר' יוסף פ'לקירו ר' יהודה הכהן ר' שמואל בר' אלישע ואם חס ושלו יפטר שום אחד מהעשרים אנשים הנז' לבית עולמו או ילך לדור חוץ לעיר שיבררו חבריו אחר במקומו.

ואם יצא הדין עליו על הדרך הנז' שיתחייב נדוי או להחרימו שיהא מקויים עליו. ואם יעבור בדבר שיראה בפני הנזכרים שיתחייב להלקותו או לגלחו בקהל שיגזרו עליו אותו עונש שיעשה על יד הגזבר או על יד הגזבר שיהיה בכל זמן וזמן וזה כמו שנהגו קדמוננו מקודם לכן.

ואע"פי שיש לנו תקנה בזה /קדומה/ ויותר מזה הוצרכנו לחדשה מפני קלקול הדור ולקיים הדברים הנז' וכל זה פלאזיאנידו אלא שנייראיה אי טודו לו שוברי דיטו שלבנדו לוש דרייטוש דיל נואישטרו שנייור איל ראי ירו' הוי' וכל מה שיגזרו ויפסקו העשרים אנשים הנז' או (קצת מהם: *tachado*) /רובם/ במה שיראה להם לגזור ולפסוק לכל אחד ואחד מהדברים הנז' למעלה זולתי הסכמת מס שיהא עשוי ומקובל על כל הקהל ישצ"ו.

וכל מי שיעבור על שום דבר מכל מה שישכמו העשרים אנשים הנז' או (קצת מהם: *tachado*) /רובם/ כמו שנז' או יגרום שום סתירה ושום בטול ולא יקיים כל מה שיגזרו ויפסקו בנכח הדברים הנז' לעיל כמו שנז' שיהא מחרם ומנודה בכל הקהלות ישראל פתו פת כותי ויינו יין נסך ושיהא אסור מהיום על כל נכסיו בהנאה

ויפרע מקנס חמשים דינרין קרלשיא לאדוננו המלך ירו' הו' בכל פעם ופעם
 וכל זה פלאזימאינדו אלואן שניוריאה כמו שנוז'. נתקיימה וכו'.

1. Ya sabeis que esta ordenanza ³⁵³ la recibieron nuestros antepasados, y por tanto nosotros, antes de ahora, y que se leía todos los días de *Kippurim* en las sinagogas y en las madrizas, y con todo eso, puesto que no estaba firmada y sellada, eran indulgentes en ella, en general y en los detalles. Y ahora, viendo la aljama, Dios la guarde, que era el momento de tornar la ordenanza a su sustancia y de confirmarla en todas las gravedades y las penas escritas en ella; y además de ellas, que en el plazo de 8 días desde que aquel a quien se hubiera malsinado o contra quien se hubiese dado un testimonio falso requiera al tribunal rabínico que hubiere en ese momento para que le haga justicia de aquel malsín o del que dio el falso testimonio, según está dicho en esta ordenanza, que queden obligados los dichos adelantados a informar de este asunto a la aljama para que se cumpla el juicio del modo indicado en esta ordenanza, bajo multa de 100 maravedís de oro, alfonsíes y bajo pena del dicho *herem* (*excomunió*n).

Además, acordó la aljama que, puesto que quedamos pocos de muchos [que éramos], que en el lugar que se prescribe en esta ordenanza que sean 20 hombres, que basten 11, y contando dentro de ellos los adelantados que hubiere en ese momento.

Además, acordó la aljama que firmen esta ordenanza 11 de los grandes de la aljama y que se ponga en ella el sello de la aljama.

Y confirmó y dio por recibida (*interlineado*: la aljama) la dicha ordenanza y lo que se renovó en ella, desde hoy hasta que se cumplan 50 años.

2. Viendo que todo depende del servicio al Creador, bendito sea, y que las tribulaciones le vienen al mundo por los pecados de esta generación y otrosí que el poblamiento de las aljamas depende de las buenas obras, y esto en todas las generaciones pasadas y con mayor razón en esta generación en que quedamos pocos de muchos [que éramos] por nuestros pecados y necesitamos corregirnos y levantar setos y cercas para el servicio al Creador, bendito y bendito sea, y para el servicio a [nuestro] señor el rey, su majestad sea ensalzada; a fin de que podamos asentarnos en el reino y asimismo porque cuando vean las demás aljamas de los otros reinos nuestro buen ordenamiento en confir-

³⁵³ Se refiere a la ordenanza de 1303 recogida en el doc. 3, § 2.

mación de la ley, vendrán a morar entre nosotros; por esto acordó toda la aljama, Dios la guarde, y en su nombre estos que son consignados con su nombre:

R. David bar Isaac ben Soeb (*David Enxueb*), R. Judá ben Falaquera, llamado d'Alfaro (*Judas de Alfaro*), y R. Sem Tob [ben Abi-al-Abasi (*Sento Abenabez*)], adelantados de la aljama de Tudela; R. Judá bar Samuel bar Elí Ora Bona (*Judas Orabuena*); R. Samuel bar Judá ben Abí-al-Abasi (*Samuel Abenabez*); R. Isaac Ora Bona (*Azac Orabuena*); R. Yosef ben [Daud (*Juce Evendeut*); R. Moisés (*Mosse*) de doña] Margelina; R. Hayyim ben Jamil (*Vitas Benjamil*); R. Samuel Rabatoso; R. Yosef Falaquero (*Juce Falaquero*); R. Isaac bar Hayyim ben Menir (*Azac Eveminir*); R. Sem Tob ha-Leví (*Sento Leví*); R. Judá del Rencón (*Judas del Rencón*); R. Judá ha-Cohén (*Judas Cohén*); R. Samuel y R. Moisés, hijos de R. Meír D'Orta (*Mayr de Huerta*); R. Isaac Saprut (*Azac Evensaprut*); R. Yosef (*Juce*) Sarsalom; R. Yom Tob (*Gento*) y R. Jacob, hijos de R. Samuel Alrueti; R. Abraham Chavatix; R. Moisés bar Isaac ben Abasi (*Mosse Abenabez*); R. Abraham bar Yosef ben Menir (*Abraham Eveminir*); R. Sem Tob bar Samuel ben Menir (*Sento Eveminir*); Hayyim (*Vitas*) Abulafia; Hayyim ben Daud (*Vitas Evendeut*); R. Yosef bar Isaac ben Falaquera (*Juce ben Falaquera*); R. David ben Abasi (*David Abenabez*); R. Judá bar Abraham ben Daud (*Judas Evendeut*); Isaac (*Azac*) Pollo; R. Abraham bar Isaac ben Menir (*Abraham Eveminir*); Yosef bar Salomón ben Abasi (*Juce Abenabez*) y R. Isaac, su hermano (*Azac Abenabez*); R. Yosef bar Elí Ora Bona (*Juce Orabuena*); R. Judá bar Samuel Ora Bona (*Judas Orabuena*); R. Salomón bar Moisés ben Falaquera (*Salomón ben Falaquera*); R. Moisés ben Latemí; R. Jacob d'Agreda; R. Samuel bar Elisa; Isaac (*Azac*) Zonena; Saúl Hanoní; R. Samuel Badquis; R. Samuel Sarsalom; R. David, hijo del Rab (*rabino*); R. Baruj, su hermano; R. Moisés Asayueli; y asimismo el resto de la aljama, Dios la guarde, [convocada] *a boz de pregon*, sobre todo hombre o mujer de los que moran en esta villa y de todos los que pagan impuesto en esta villa que transgrediere la ley en cualquier parte y de cualquier manera en el mundo, o las palabras de nuestros sabios, y fuese menester hacer en él un escarmiento, que se reunan 20 hombres de la aljama, Dios la guarde, los cuales son: R. Judá Ora Bona (*Judas Orabuena*); R. Samuel bar Judá ben Abasi (*Samuel Abenabez*) y su sobrino, R. Samuel bar Yosef ben Abasi (*Samuel, hijo de Juce Abenabez*); R. Isaac Ora Bona (*Azac Orabuena*); R.

David ben Soeb (*David Enxoeb*); R. Judá (*Judas*) d'Alfaro; R. Sem Tob ben Abasi (*Sento Abenabez*); R. Yosef ben Daud (*Juce Evendeut*); R. Moisés (*Mosse*) de doña Margelina; R. Hayyim ben Jamil (*Vitas Benjamil*); R. Isaac bar Hayyim ben Menir (*Azac Eveminir*); R. Sem Tob bar Samuel ben Menir (*Sento Eveminir*); R. Isaac Saprut (*Azac Evensaprut*); R. Yom Tob (*Gento*) Alrueti; R. Samuel d'Orta (*Samuel de Huerta*); R. Judá (*Judas*) del Rencón; R. Samuel Sarsalom; R. Yosef (*Juce*) Falaquero; R. Judá ha-Cohén (*Judas Cohén*); y R. Samuel bar Elisa; y si, Dios no lo quiera, falleciere alguno de los veinte hombres citados o se marchara a morar fuera de la villa, que elijan sus compañeros otro en su lugar.

Y si el juicio contra él, de la manera dicha, saliera que es reo de anatema o de proclamarlo *herem* (*excomulgado*), que sea confirmado contra él.

Y si transgrediera en cosa que se viera ante los [hombres] citados que era reo de azotarlo o raparlo en la aljama, que sentencien contra él ese castigo para que se ejecute por mano del baile o por mano del baile (*sic*) que hubiere en cada momento; y esto, según acostumbran nuestros antepasados antes de esto.

Y comoquiera que en esto tenemos una ordenanza (*interlineado*: antigua), y además de esto, necesitamos renovarla por el deterioro del tiempo y para confirmar las cosas dichas, y todo esto *plaziendo a la senyoria e todo lo sobredito salvando los dreitos del nuestro senyor el rey*, su majestad sea ensalzada, y todo lo que decretaren y fallaren los veinte hombres citados o (*tachado*: parte de ellos) (*interlineado*: la mayoría de ellos), en lo que a ellos les parezca que deben decretar y fallar respecto a cada una de las cosas sobredichas, excepto una ordenanza relativa al impuesto, que sea hecho y asumido por toda la aljama, Dios la guarde.

Y quienquiera que transgrediere alguna cosa de todo lo que acordaran los veinte hombres dichos o (*tachado*: parte de ellos) (*interlineado*: la mayoría de ellos), según se ha dicho, o motivare alguna anulación o alguna supresión y por ello no se confirmara todo lo que decretaren y fallaren en todas las cosas sobredichas, según dicho es, que sea declarado *herem* (*excomulgado*) y anatematizado en todas las comunidades judías, que su pan sea pan de gentil y su vino, vino de idólatra, que le esté prohibido desde hoy gozar de todos sus bienes y que pague de multa 50 sueldos carlines a nuestro señor el rey, su majestad sea ensalzada, cada vez; y todo esto *pl[azi]endo a la senyoria*, como se ha dicho. Queda sancionada, etc.

1397, junio 27. Pamplona.

Carta de deuda por la que Samuel Abenaçan y Manóaj bar Hiyya reconocen deber a Mari Iñicoç, viuda de Juan Martín de Irurzun, 40 sueldos carlines negros, pagaderos la mitad en Navidad y la mitad en San Juan, por el alquiler de un "hostal" que está delante de su casa.

ACP, V. Epi. 11, 1º.

Pub. J. M. Millás, *Contratos...*, pp. 275-278.

Cit. J. Goñi Gaztambide, *Cat. ACP*, t. I, nº 1613.

בפנינו אנו עדים חתומי מטה נטלו קנין גמור מעוכשוֹן שמואל בר' יום טוב ׳ן חסאן ומנוח בר' חייא הקצב מחמת שיש אצלם בתורת חוב גמור / והלואה גמורה\ למארי איניקוס אלמנת ג'ואן מרטיין דירורסון או לבאי כחה או לכל מוציא שטר זה בהרשאה או בלא הרשאה ארבעים דינרין יפים קרליניש שחורים ממטבע שושה הגרוש שנים / דינרין\ מחמת שכירות אושטאל אחד מהטבחים בפני ביתה משנה אחת.

וחייבו עצמם ונכסיהם כל אחד ואחד בעד הכל מצוי בשאינו מצוי לפרוע החוב הנזכר למלות הנזכרת יש לבאר: חצי הסך עד נבידאט הבא ראשון וחצי הסך הנשאר לש' ג'ואן הבא אחריו בלי אחור ועכוב ודין ודברים ושום שאלת זמן אחר בעולם כלל ואפילו מן בית דין ובלא שום טענה ואמירה ושאלת שום מזונות בתפישה ובלא הורדת שומא כלל ואפילו במטלטלין אלא שימכרו מנכסיהם הן בזול הן ביוקר כפי מה שימצאו בהם לפי שעה ושיפרעו הסך הנזכר למלות הנזכרת לזמנים הנזכרים במעות בעין טבועות. ואם שמא חס ושלום לא יפרעו הלווים הנזכרים הסך הנזכר למלות הנזכרת לזמנים הנזכרים נתחייבו הלווים הנזכרים לפרוע מקנס כפי הסך המתעכב אצלם והחזירו על עצמם זה השטר מהיום ומעכשו לכל בידין ושופט ופקיד שתרצה המלות הנזכרת או מוציא שטר זה עד הכפל לאחר שיעברו הזמנים הנזכרים והלאה בלא שום מסירת מודעה והקרן שלה קיימת.

והאמינו אצלם הלווים הנזכרים למלות הנזכרת בגביית זה השטר ובטענת פרעונו נאמנות גמורה כשני עדים כשרים בלי להשביעה שום שבועה קלה וחמורה מאמונתה והלווים הנזכרים הסיירו (*lectura dudosa*) כל חוק ונימוס וואדיאמינטו שיוכל לעזור להם בכל הכתוב לעיל באחריות עליהם ועל באי כחם ויורשיהם אחריהם ועל כל נכסיהם שקנו ושיקנו מקרקעי ואגבן מטלטלי כהוגן וכתיקון חז"ל דלא כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרי. וקנינו מהלווים הנזכרים למלות הנזכרת בכל הכתוב לעיל קנין שלם מעכשו במנא דכשר למקנייא ביה. והיה זה בשני ימים לחדש תמוז שנת חמשת אלפים ומאה וחמשים ושבע לבריאת עולם למנינו בפונפלונה. "והלואה גמורה" "דינרין" ביני שיטי. והכל שריר וקיים. יוסף בר' יום טוב זלה"ה בן בחלול. שלמה אומיל טרף (?) בר' אברהם.

Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, toman *quinyán*³⁵⁴ completo desde ahora Samuel bar Yom Tob ben Hassan (*Samuel Abenaçán*) y Manóaj³⁵⁵ bar Hiyya, el carnicero, por cuanto que tienen una deuda total (*interlineado*: y un préstamo total) para con Mari Iñicoç, viuda de Johan Martin d'Irurçun, o con sus representantes, o con quienquiera que muestre esta carta, con autorización o sin ella, de 40 sueldos buenos, *carlines* negros, de la moneda que el *gros* vale 2 (*interlineado*: sueldos) por razón del alquiler por un año de un *hostal* de los matarifes que está delante de su casa.

Y se comprometen con su persona y sus bienes, cada uno de ellos por todo, lo ordinario y lo extraordinario, a pagar la citada deuda a la mencionada acreedora, es de aclarar: la mitad de la suma hasta la *Navidat* primero viniente y la mitad restante para el día de *San Johan* siguiente, sin ningún retraso ni traba, ni pleito, ni petición alguna de otro plazo en modo alguno, ni siquiera [un plazo dictado] por un tribunal rabínico, sin ninguna objeción ni palabra alguna en contra, sin ninguna petición de manutención en caso de prisión, y sin rebaja alguna, y tampoco que se pague con bienes muebles, sino que vendan de sus bienes, barato o caro, tal como se consiga venderlos según el momento, y que paguen la suma citada a la acreedora citada en los plazos mencionados en monedas acuñadas con exactitud.

Y si acaso, Dios no lo quiera, los deudores citados no pagasen la suma mencionada a la dicha acreedora en los plazos dichos, se obligan los citados deudores a pagar una multa conforme a la suma que se hubieren demorado en abonar, y a tornar contra sí mismos esta carta desde hoy y desde ahora mismo ante cualquier *bedín* (*miembro del tribunal rabínico*), juez o funcionario, aquel que quieran la acreedora dicha o quien muestre esta carta, hasta el doble de la suma, después de que hayan pasado los plazos en adelante, sin necesidad de entregarles una notificación, y quedando el capital de ella estable.

Y los deudores citados declaran digna de crédito frente a ellos mismos a la mencionada acreedora en cuanto se diga respecto al cobro de esta carta y a la objeción a su pago, un crédito total, como el de los dos testigos aptos, sin necesidad de que preste ningún juramento ni grave ni leve acerca de su credibilidad. Y renuncian los dichos deudores a toda ley, costumbre o *adiamiento* que pudiera ayudarles en todo lo escrito arriba, recayendo la garantía sobre ellos, sobre sus representantes y sobre sus

---

³⁵⁴ Véase n. 5 del doc. 2.

³⁵⁵ Manóaj es nombre bíblico, así se llamaba el padre de Sansón, pero es nombre muy raro para un judío medieval; sin embargo, la lectura es clara.

herederos después de ellos, y sobre todos sus bienes, los que hayan adquirido y los que vayan a adquirir, los inmuebles, y a través de ellos, los muebles, apropiadamente y de acuerdo con las prescripciones de nuestros sabios de bendita memoria, pues no es esto como una promesa meramente teórica ni como un simple formulismo documental.

Y recibimos *quinyán* de los deudores citados para la acreedora mencionada sobre todo lo escrito arriba, *quinyán* íntegro desde ahora mismo, con un objeto legalmente apto para recibir *quinyán*. Y sucedió esto el día 2 del mes de *tammuz* del año 5157 de la Creación del mundo según nuestro cómputo (27 jun. 1397), en Ponplona. “Y préstamo total”, “sueudos”, entre líneas. Y todo es firme y permanente.

Yosef bar Yom Tob ben Bahlol (?). Salomón ... .. bar Abraham.

44

1399, abril 3. Borja.

Resumen en hebreo y aljamiado hebraico del contenido de un documento en árabe, escrito en el anverso de éste. Dicho documento en árabe contiene una carta de préstamo firmada ante 2 testigos y el juez de los ismaelitas de Borja el 9 de abril del año 801 de la Hégira (1399) y redactada de acuerdo con las leyes musulmanas. Por dicha carta, 5 moriscos de Borja toman prestados 332 florines de oro de Aragón de Astruc al-Sebilí, también de Borja.

La discrepancia en la fecha entre el documento en árabe y su resumen hebraico nos hace sospechar que existía una carta de préstamo redactada en hebreo, anterior a la redactada en árabe.

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 74, dorso.

Pub. J. M. Millás, *Contratos...*, p. 285.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 51,1.

חוננינו דינה מוריחה יוסי מרג'ואן יוסי בן זייט מחומה אג'אפחאר יוסי שידיד אחמיד דיל מוטאחה חייבים של"ב פ'ולריניש (sic) אה פאגאר זה חצי שנה פ'ייטה פ'ואי אה ג' דיאש דיל מיש די אבריל, לסופר ג' פ'ולריניש.

... .. Yuçe Marjuan, Yuçe ben Ziyat, Mahoma Achafar, Yuçe Chadad y Ahmed *del* Mutajal deben 332 florines a pagar en medio año. *Feita fue a 3 días del mes de abril.* Al escribano, 3 florines.

1399, abril 9. Borja.

Resumen en hebreo del contenido de un documento en árabe, escrito en el anverso de éste. Dicho documento, casi idéntico al anterior (doc. 51), contiene una carta de préstamo fechada y firmada en las mismas condiciones. Por ella, el judío de Borja Salomón ben Yoná Meír presta a los mismos 5 moriscos la misma suma de 332 florines de oro de Aragón.

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 75, dorso.

Pub. J. M. Millás, *Contratos...*, pp. 285-286.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 51.1.

חייבים יוסי מרג'ואן אי יוסי ן' זייט אי יוסי שידיד אחמיד דלמוטחל אי מחומד אלג'אפ'ר של"ב פרחי' ליפרוע עד חצי שנה. היה זה ט' די אבריל שנת תת"א. הסופר ג' פרחי'.

[al margen derecho]

ישמעאלים דקי של"ב פרחי'.

Deben Yuçe Marjuan e Yuçe ben Ziyat e Yuçe Chadad, Ahmed *del* Mutajal e Mahomad Aljafar 332 florines a pagar dentro de medio año. Sucedió esto el 9 *de abril* del año 801 (*de la Hégira, se entiende*).

El escribano, 3 florines.

[al margen derecho]

Ismaelitas *d'aquí*, 332 florines.

1402, mayo 22. Pamplona.

Carta de deuda por la que don Abraham Alborge reconoce deber a Mari Iñicoç, viuda de don Juan Martínez de Irurzun, 78 florines de oro de Aragón, pagaderos en 12 plazos, cada Navidad y cada San Juan 6 florines y medio hasta completar el total.

Al pie de la carta se hace constar el pago de 3 plazos, y al dorso, de otros 3.

ACP, V. Epi. 11, 2°.

Pub. J. M. Millás, *Contratos...*, pp. 278-280.

Cit. J. Goñi Gaztambide, *Cat. ACP*, t. I, n° 1633.

העידנו על עצמו בקנין שלם מהיום ומעכשו דון אברהם בר' ששון אלבורג'י נ"ע ו' אדר מחמת שיש אצלו חוב גמור למארי איניקוץ אלמנת דון ג'ואן מרטיניץ שבעים ושמונה פרחים כלם מזהב טוב מארגון או שבעה ריאליש וחצי ריאל כלם מכסף ממטבע ספרד בעד כל פרח.

וקבל עליו לפרעם לה או לכל מוציא שטר חוב זה בשנים עשר זמנים ששה פרחים וחצי פרח לנדאל הבא ראשון וששה פרח' וחצי פרח לש' ג'ואן הבא ראשון אחריו וכן בכל חצי שנה עד תשלום כל הסך הנז' בלא שום איחור ועכוב וטענה כלל ובלא שאלת חן ובלא שאלת אדיאמיינטו ובלא שאלת מזונות אם יתפש בסבת עכבת פרעון הממון הנז' ובלא שאלת שום זמן בית דין כלל ובלא הורדת שום שומא כלל ואפילו במטלטלין אלא בפרחים או במעות כמו שנז'.

ואם יתעכב לפרעם לה לזמנים הנזכרים שיהיה שטר חוב זה מוחזר עליו מהיום בלא מסירת מודעא לפרוע קנס בכל מקום ובכל מלכות כפי הסך המתעכב אצלו לכל מי שתרצה מרי איניקוץ הנזכרת או כל מוציא שטר חוב זה וקרן שלה קיימת. ונאמנת תהיה בדבורה מרי איניקוץ הנזכרת בגביית הממון הנז' כשני עדים כשרים באחריות על הלוח הנז' ועל יורשיו אחריו ועל כל נכסיו שקנה ושיקנה מקרקעי ואגבן מטלטלי כהגון וכתקון חז"ל דלא כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרי. וקנינו מהלוח הנז' למרי איניקוץ הנזכרת ולכל מוציא שטר חוב זה על כל הכתוב למעלה קנין שלם מעכשו במנא דכשר למקניא ביה בעשרים יום לחדש סיון שנת חמשת אלפים ומאה וששים ושתיים למנינו בפונפלונה. והכל שריר וקיים. יוסף בר חייא הלוי זלה"ה. אברהם הכהן.

פרע מזה שטר ששה פרחים וחצי.

עו' פרע מזה שש פרחים וחצי.

עו' פרע ששה פרחים וחצי.

עו' פרע ששה פרחים וחצי לתשלום שני שנים.

Atestigua ante nosotros sobre sí mismo, con *quinyán*³⁵⁶ íntegro desde hoy y desde ahora mismo, don Abraham bar Sasón Alborge ben Adar (*Abraham Alborge*), por cuanto que tiene una deuda total con Mari Iñicoç, viuda de don Johan Martiniz, de 78 florines, todos ellos de oro

³⁵⁶ Véase n. 5 del doc. 2.

bueno de Aragón, o 7 *reales* y medio *real*, todos de plata de la moneda de Sefarad, [que valen] por cada florín.

Y asume pagárselos, a ella o a quienquiera que muestre esta carta de deuda, en 12 plazos, 6 florines y medio para *Nadal* primero viniente y 6 florines y medio para el día de San Johan siguiente, y así en cada medio año hasta completar toda la suma mencionada, sin ningún retraso ni traba y sin ninguna objeción en absoluto, sin petición de gracia y sin petición de *adiamiento*, sin petición de manutención en caso de ser preso por causa de la demora en el pago del dinero dicho, sin petición de ningún plazo dictado por un tribunal rabínico y sin rebaja alguna, y tampoco que se pague con bienes muebles, sino que se ha de pagar en florines o en monedas tal como se ha dicho.

Y si se demorara en pagárselos en los plazos dichos, que sea esta carta de deuda tornada contra él desde hoy mismo, sin necesidad de entregarle una notificación, para que pague una multa, en cualquier lugar y en cualquier reino, conforme a la suma que se haya demorado en pagar, a quien quieran la citada Mari Iñicoz o cualquiera que muestre esta carta de deuda, quedando el capital de ella estable.

Y la citada Mari Iñicoz será digna de crédito en cuanto diga acerca del cobro del dinero dicho, tan digna de crédito como los dos testigos legalmente aptos, recayendo la garantía sobre el deudor citado y sobre sus herederos después de él y sobre todos sus bienes, los que haya adquirido y los que vaya a adquirir, los inmuebles, y a través de ellos, los muebles, apropiadamente y de acuerdo con las prescripciones de nuestros sabios de bendita memoria, pues no es esto como una promesa meramente teórica ni como un simple formulismo documental.

Y recibimos *quinyán* del citado deudor para la mencionada Mari Iñicoz y para quienquiera que muestre esta carta de deuda, sobre todo lo escrito arriba, *quinyán* íntegro desde ahora mismo, con un objeto legalmente apto para recibir *quinyán*, el día 20 del mes de *siwán* del año 5162 según nuestro cómputo (22 *may. 1402*), en Ponplona. Y todo es firme y permanente.

Yosef bar Hiyya ha-Leví (*Juce Leví*). Abraham ha-Cohén (*Abraham Cohén*).

Pagó de esta carta 6 florines y medio.

Además, pagó de esto 6 florines y medio.

Además, pagó 6 florines y medio.

Además, pagó 6 florines y medio para completar 2 años.

1406, febrero 3. Pamplona.

Carta de deuda por la que Samuel Abenaçán reconoce deber a Juanjo o Juanchu 16 groses de Navarra, pagaderos en dos plazos en un año, por el alquiler del "hostal de los carniceros".

ACP, V. Epi. 11, 3°.

Pub. J. M. Millás, *Contratos...*, pp. 280-281.

Cit. J. Goñi Gaztambide, *Cat. ACP*, t. I, n° 1650.

העידנו על עצמו בקנין שלם מעכשו שמואל בר' יום טוב ך' חסאן מחמת שיש אצלו חוב גמור הלואה בנאמנות לגיזאנגיז פיורנירו ששה עשר גרושיש מנאבארה משכרות האושטאל מהקצבים מהיום ועד יום ראשון מחדש מרסו הבא ראשון וקבל עליו לפרעם לו או לכל מוציא שטר חוב זה שמונה גרושיש עד חצי שנה והשאר לתשלום השנה בלא שאלת חן ואדיאמיאינטו ומזונות בתפישה ובלא הורדת שומא אלא במעות טבועות כנז'. ואם יתעכב לפרעם לו לזמנים הנזכרים שיהיה שטר זה מוחזר עליו מהיום בלא מסירת מודעא כלל לפרוע קנס בכל מקום ובכל מלכות כפי הסך המתעכב אצלו לכל מי שירצה המלוה הנז' או כל מוציא שטר זה וקרן שלו קיימת. והאמין עליו הלוח הנז' למלוה הנז' בגביית הממון הנז' ובטענת פרעונו כשני עדים כשרים באחריות על הלוח הנז' ועל יורשיו אחריו ועל כל נכסיו שקנה ושיקנה מקרקעי כהוגן וכתיקון חז"ל דלא כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרי. וקנינו מהלוח הנז' למלוה הנז' על כל הכתוב למעלה קנין שלם מעכשו במנא דכשר למקניא ביה בשלשה ימים לחדש אדר שני שנת מאה וששים ושש לפרט בפונפלונה. וקיים. שלמה בר' שם טוב זלה"ה בן אלבורגי. שמואל בר' דוד נ"ע פיאדי.

Atestigua ante nosotros sobre sí mismo, con *quinyán*³⁵⁷ íntegro desde ahora mismo, Samuel bar Yom Tob ben Hassan (*Samuel Abenaçán*), por cuanto que tiene una deuda total, en calidad de préstamo con garantía, para con Juanjo (o Juanchu), *fornero*, de 16 groses de Navarra, por el alquiler del *hostal* de los carniceros, desde hoy hasta el día 1 de *março* primero viniente, asumiendo pagárselos, a él o a quienquiera que muestre esta carta de deuda, 8 groses hasta medio año y el resto al acabar el año, sin petición de gracia ni de *adiamiento* ni de manutención en caso de prisión y sin rebaja alguna, sino en monedas acuñadas como se ha dicho.

Y si se demorara en pagárselos en los plazos dichos, que sea esta carta tornada contra él desde hoy mismo, sin necesidad de entregarle una

³⁵⁷ Véase n. 5 del doc. 2.

notificación en absoluto, para que pague una multa, en cualquier lugar y en cualquier reino, conforme a la suma que se haya demorado en pagar, a quien quieran el citado acreedor o cualquiera que muestre esta carta, quedando el capital de él estable.

Y el citado deudor declara digno de crédito frente a sí mismo al acreedor mencionado en cuanto se diga respecto al cobro del dinero dicho y a la objeción a su pago, tan digno de crédito como los dos testigos legalmente aptos, recayendo la garantía sobre el dicho deudor y sobre sus herederos después de él y sobre todos sus bienes, los que haya adquirido y los que vaya a adquirir, los inmuebles, [y a través de ellos, los muebles], apropiadamente y de acuerdo con las prescripciones de nuestros sabios de bendita memoria, pues no es esto como una promesa meramente teórica ni como un simple formulismo documental.

Y recibimos *quinyán* del citado deudor para el dicho acreedor sobre todo lo escrito arriba, *quinyán* íntegro desde ahora mismo, con un objeto legalmente apto para recibir *quinyán*, el día 3 del mes de *adar* segundo del año 166 del cómputo menor (3 feb. 1406), en Ponplona. Y es firme.

Salomón bar Sem Tob ben Alborge (*Salomón Alborge*)³⁵⁸. Samuel bar David Piede (*¿Samuel Pie?*)³⁵⁹.

1408, agosto 1. Pamplona.

Saúl Leví, tornador de las cartas tornadas, manda y requiere en nombre del rey de Navarra a Martín de Zabal, portero real, que, si es necesario, haga presa a Oroçeti, mujer de Salomón Franco a causa de cierta deuda. La firma de Saúl Leví aparece en romance y en hebreo. Documento todo él aljamiado hebraico.

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 42.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 19.1.

³⁵⁸ Un Salomon Alborge, judío de Ponplona, figura en unas cuentas del tesorero de Navarra de 1401 (v. F. Baer, *Die Juden*, pp. 998 y 999); podría ser este mismo.

³⁵⁹ En Pamplona vivía una familia Pie; v. F. Baer, *Die Juden*, Index, s. v. "Pie".

אמרטיין די סאבאל[...]. פורטירו דיל שיניור ריאיי י"ה או אקואל קייר אוטרו פורטירו או אופייסיאל: יו שאול לוי טורנאדור דילאש קארטאש טורנאדאש ווש מאנדו די פארטיש דיל שיניור ריאיי י"ה אי דילאש מיאש ווש ריקיירו קי ווש אישיקוטי[...]. אי [... ..] אה אורוסאתי מוגייר די שלמה פראנקו אינשוש ביאיניש אי שי מינישטיר שירה אין פרישין די ש [... ..] (roto el doc.) (טר[אייאדיש פרישה אקי אפאנפלונה אקאוושה די סייטה דיבדה דילה שומה די (קוארנינטה: tachado) [...]. פ'לורניש [...]. אינשינבלי קונשו מארידו שלמה פראנקו שוברי קארטה טורנאדה איוסף בן גמ[...]. מושטראדור דילה דיטה קארטה אי אקאוושה דילה דיטה דיבדה לה שיקוטידיש אילה קושטרינגאדיש[...]. דיטה [...]. אין ביאיניש אי אין פרישונה אי לה טראייגאדיש אקי פרישה אי אקאשו קי לה דיטה אורוסאתי או אוטרו פו[...]. דימאנדאשין אדיאמינטו אלגונו נון ליש ידיש אדיאמינטו שאלו פורה לואיגו די פ'יג'ו מושטראר פ'יג'ה או [...]. אי גוארדאד קי נון פ'אגאדיש פ'אלטה. פ'יג'ה שיטינו דיאה די אב שנת מאה וששים ושמונה לפרט בפאנפלונה. "ש[...]."
"קוארינט" ועבר עליו הקולמוס. וקים.

Saul Leui

שאול הלוי

A Martín de Çabal..., portero del senyor Rey, su majestad sea ensalzada, o a cual quier otro portero o oficial: Yo, Saúl Leví, tornador de las cartas tornadas, vos mando de partes del senyor Rey, su majestad sea ensalzada, e delas mías vos requiero que vos execute[des] e ... .. (ilegible) a Oroçeti, mujer de Salomón Franco en sus bienes e si menester será en prisión de ... .. (roto el doc.) [tr]ayades presa aquí a Panplona acavsa de çierta debda dela suma de (tachado: cuar[enta]) ... florines ... (ilegible) ensemble consu marido Salomón Franco sobre carta tornada a Yosef ben Gam... (roto) mostrador dela dita carta, e a cavsa dela dita debda, la xecutedes e la costringades ... (agujero en el doc.) dita ... .. (roto) en bienes e en presona e la traigades aquí presa; e acaso que la dita Oroçeti o otro po[r] [ella] demandasen adiamiento alguno, non los dedes adiamiento salvo pora luego de fecho mostrar fecha o ... .. (roto) e guardad que non fagades falta. Fecha: seteno día de ab, año 168 del cómputo menor (1 agosto 1408) en Panplona. "cuarent", pasó sobre ello la pluma (e. d., tachado). Y es firme. Saul Leui.

1443, septiembre 21. Tudela.

Contrato por el que doña Preciosa, viuda del rabino don Vidal Ferrer, actuando en nombre de su nuera doña Astruga, viuda del rabino don Ferrer Vidal, empeña unas casas que esta última posee en el barrio judío de

Tudela. El documento incluye el poder notarial otorgado en Briviesca por doña Astruga a doña Preciosa para llevar a cabo actos jurídicos en su nombre, para ser su apoderada legal. Toma el empeño un importante personaje de la aljama de los judíos de Tudela, don Judas de la Rebiça.

AMT, *Doc. hebr.* núm. 1.

Pub. J. L. Lacave, *Un contrato ...*, pp. 7-32.

Cit. J. L. Lacave, *Importante hallazgo ...*, pp. 170-171.

אנו עדים חתומי מטה יודעים עדות ברורה שכן היה שבאה לפנינו הנשאה דונה פריסיושה אלמנת החכם דון וידאל פייריר ז"ל והראתנה לפנינו שטר הרשאה אחד שזהו נסחו: "בפנינו אנו עדים חתומי ומטה נטלה קנין שלם מעכשו דוניה אשטרוגה אלמנת החכם דון פייריר וידאל ז"ל הדרת בכאן בברבשקה מחמת שרצתה ברצון נפשה ובהשלמת דעתה בלי שום אונס כלל בעולם אלא בלב שלם ובנפש חפצה ונתנה במתנה גמורה ארבע אמות קרקע מנכסיה לדוניה פריסיושה שו שואיגרה אלמנת החכם דון וידאל פייריר ז"ל ואם של דון פייריר הנזכר הדרת גם כן בכאן בברבשקה ואגבן מנתה והרשת[ה] אותה להיות מורשית גמורה בעדה לתבוע ולגבות בעדה לפני כל שופט רב ודיין ושר ושלטון שבעולם בין בדיני ישראל בין בדיני אומות העולם אשי איניל ריגנו די קאשטיליא קומו איניל ריגנו די נאבארה פורה טודוש לוש פלייטוש קי שון או שיראן או פודריאן שיאר מובידוש פור פארטי דילא דיגיה דוניה אשטרוגה די אקי אדילאנטי ובפרט פורה קי לא דיגיה דוניה פריסיושה פואידה וינדיר או אינפיניאר אונאש קאשאש קי שון אין טודילה די נאבארה קי איראן דילוש דיגוש דון פייריר ז"ל ודוניה אשטרוגה לאש קואליש קאשאש שון אינלא יודיריאה דיל דיגו לוגאר די טודילה אי קי פואידה פיאזיר דיליאש אי אין טודוש אורטוש קואליש קיאירי דיבאטיש קי לא דיגיה דוניה אשטרוגה טיאני או פודריאה טיניר קון קואליש קיאירי אורטאש פרישונאש או אורטוש קונטרה לא דיגיה דוניה אשטרוגה אשי קומו שו מורשית וגם כן מנתה והרשת[ה] אותה המרשית הנזכרת למורשית הנזכרת לענות ולהשיב ולהליץ בעדה על כל מיני תביעות וחובות וזכיות שיתבעו ממנה לפני כל רב ודיין ושר ושלטון ושופט שבעולם בין בדיני ישראל בין בדיני אומות העולם בכל הנזכר כפי שזכר שמה המרשית הנזכרת ליד המורשית הנזכרת כידה ותביעתה כתביעתה וגבייתה כגבייתה והזמנתה לדין כהזמנתה וטענתה כטענתה וענייתה כענייתה והשבעתה כהשבעתה וקבלתה הדין כקבלתה והסתלקותה מן הדין כהסתלקותה ופשרתה כפשרתה ומכירתה כמכירתה ומחילתה כמחילתה וכל מה שתעשה המורשית הנזכרת הכל יהא עשוי ומקובל ומקויים קיום גמור והעמדה שלימה על המרשית הנזכרת כאלו היא בעצמה עשתה אותו בלי למימר לה בשום זמן ובשום ענין לתקוני שידרתיך ולא לעוותיך וכך אמרה המרשית הנזכרת למורשית הנזכרת: זילי ודוני וסבי וזכי לנפשיך והנפק לגרמיך וכל מאי דמתעני לך מן דינא עלי דידי להדר. ונשבעה בשם הבורא יתברך דוניה אשטרוגה המרשית הנזכרת שבשום

זמן ובשום ענין לא תעשה שום שובר ולא שום ביטול לסתור או לבטיל שום דבר מהרשאה זו עד שתהיה הרשאה זו קרועה קריעת בית דין הכל באחריות גמורה על המרשית הנזכרת ועל באי כחה עליה ועל יורשיה אחריה ועל כל נכסיה מקרקעי ואגבן מטלטלי שקנתה ושתקנה דלא כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרי והכל בקנין שלם מעכשו נגמר כל זה בארבעה ועשרים יום לעומר שנת מאתים ושלש שנים לאלף הששי ליצירה בברבשקה ולראיה חתמנו שמותינו פה והכל שריר וקים. יצחק בן נטף. אתקים שטרא דנא קדמנא כד חזי וחתמינא תרי מגו תלתא ואתקים יצחק אלוואדיש יעקב מבנייאן". עד כאן תורף ההרשאה הנזכרת.

ולכן מכח ההרשאה הנזכרת ובשמה ובקולה ובטענתה אמרה לנו עדים חתומי מטה דונה פריזיושה המורשית הנזכרת: "היו עלי עדים וקנו ממני בקנין גמור מעכשו וכתבו וחתמו עלי בכל לשון של זכות ותנו לו לדון יהודה בן כבוד הנעלה דון אברהם ס"ט דילא ריביסה הדר פה תטילה להיות בידו וביד באי כחו וביד כל מוציא שטר זה יהודי או מיתר האמות לראיה ולזכות מחמת שרציתי ברצון נפשי ובהשלמת דעתי שלא בשום זכר אונס כלל בעולם אלא בלב שלם ונפש חפצה ודעת שלמה ועין יפה וגוף בריא והרי אנכי מודית בפניכם העדים הודאה גמורה שנטלתי וקבלתי מדון יהודה הנזכר לצורך נדוניית דולסה נכדתי בת ויתומת דון פ'ריר וידאל בני ז"ל הנזכר סך מאה פרחים כלם יפים וטובים מזהב טוב וממשקל שלם מארגון רינונסיאנדו איקשפרישאמינט אטודה איקסיפסייון די פ'ראוב אי אינגאניו אי אלא איקסיפסייון די נון אויר אבידה אינמי פודיר קונטאדה פישאדה אי ריסיבידה לא דיטה קואנטיאה דילוש דיטוש מאה פרחים אבל אנכי מודית שקבלתי קבלה גמורה מיד דון יהודה הנזכר בלי שום אונאה וטעות חשבון בעולם כלל וכל סך המאה פרחים זהב הנזכרים הם לו לדון יהודה הנזכר אצלי בתורת חוב גמור והלואה שלמה ומשכנתי לו לדון יהודה הנזכר בקנין גמור מעכשו בסך המאה פרחים הנזכרים כל הבתים תחתיות ועליות וכל הדיוורין ובתי תשמיש שבתוכם והאוצר שתחתיהם והגת והבור שבתוכו והאלסאחאס והמגדל והמיראקלוש והקוראל ואישטאבלו ובתי כסאות שבתוך הבתים הנזכרים שיש לדונה אשטרוגה המרשית הנזכרת אלמנת בני ז"ל הנזכר ולבניהם יצו' פה תטילה במבצר שמצריהם מצד אחד בתים ליורשי ר' יצחק ז"ל אורה בונה ומשני צדין חומות המבצר ומצד אחר דרך רשות הרבים ששלשה פתחי הבתים והאוצר והקוראל פתוחים לשם משכנתי אנכי פריזיושה המורשית הנזכרת בקול ההרשאה הנזכרת ובשמי ובקולי ובטענתי כל הבתים הממוצרים הנזכרים לדון יהודה המלוה הנזכר בסך המאה פרחים הנזכרים עם כל החלק והזכות שיש לדונה אשטרוגה המרשית הנזכרת בהם הן מחמת כתובתה ונדונייתה שקיים לה בני ז"ל הנזכר כשלקחה לו לאשה הן מחמת ירושה ומתנה הן מחמת שום צד וענין אחר בעולם ועם כל חלק וזכות שיש ליתומים שהניח בני ז"ל הנזכר בבתי הממוצרים הנזכרים הן מחמת ירושת אביהם ז"ל הן מחמת שום צד וענין אחר בעולם הכל משכנתי לו לדון יהודה המלוה הנזכר מהיום הזה ועד זמן חמש שנים שלמות תכופות ורצופות זו אחר זו בלי שום הפסק ביניהם משכונה גמורה ושלמה בכל הנאותיהם וזכויותיהם ותשמישיהם ומובאיהם ומוצאיהם בעפר ובאדמה בעצים ובאבנים בקירות ובקורות ובתקראות בסלמות ובמדרגות בנטפי ובשופכי

בפתחים ואורות וחלונות עם כל עמל ושבח ששם עומקא ורומא הכל מתהום ארעא ועד רום רקיעא הכל משכונה גמורה ושלמה שרירא וקיימא חתוכה וחלוטה כדת וכהלכה דלא למהדר בה ודלא להשנאה מינה לעלם.

ומהיום ומעכשו ילך דון יהודה המלוה /הנזכר/ ויחזיק במשכונה זו שמשכנתי לו חזקה גמורה ויזכה בה זכייה שלמה ככל אדם הזוכה והמחזיק בשלו ובממונו וידור ויהנה וישתמש הוא וכל סיעתו ובאי כחו וכל מי שירצה בכל המשכונה הנזכרת בנכיתת שנים פרחים זהב טוב ומשקל שלם בכל שנה ושנה מהחמש שנים הנזכרות ובכל שנה ושנה שתתמשך משכונה זו ביד המלוה הנזכר וביד באי כחו ויהיה כח ויכולת ורשות גמורה ביד המלוה הנזכר וביד באי כחו למכור ולמשכן להשאיל ולהשכיר ולהחליף משכונה זו ולתתה לכל מי שירצה ולעשות ממנה כל חפצת נפשו ובאי כחו בלא רשותי ובלא רשות המרשית הנזכרת ובלא רשות היתומים הנזכרים ושום אחד מהם ובלא רשות שום ב"ר ושום אדם בעולם. ועל ענין זה משכנתי לו לדון יהודה המלוה הנזכר משכונה זו והלוה לי הפרחים הנזכרים על מנת שלא יהא שום כח ורשות בידי ולא ביד באי כחי ולא ביד דונה אשטרוגה המרשית הנזכרת ולא ביד יתומיה ולא ביד שום אחד מהם ולא ביד באי כחם ובאי כח אי זה מהם לפדות משכונה זו מתחת ידו ולא מתחת יד באי כחו עד אחר עבור זמן החמש שנים הנזכרות וכן לא יהא רשות ביד המלוה הנזכר ולא ביד באי כחו להכריחני לפדות משכונה זו מתחת ידו ולא מתחת יד באי כחו עד לאחר עבור הזמן הנזכר אמנם מן הזמן הנזכר ואילך יהיה כח ורשות בידו וביד באי כחו להכריחני ולנגשני לי ולבאי כחי לפדות משכונה זו ולפרוע לו סך המאה פרחים הנזכרים בהסיר מהם הנכיתא הנזכרת וכן שעבדתי עצמי ונכסי אנכי המורשית והלוית הנזכרת ועצם ונכסי באי כחי ויורשי אחרי לפדות משכונה זו מאת המלוה הנזכר או מאת באי כחו ולפרוע לו או לכל הבא מכחו או לכל מוציא שטר זה סך המאה פרחים הנזכרים בהסיר מהם הנכיתא הנזכרת תוך הזמן הנזכר בכל מקום ובכל מלכות ושלטנות ואדנות שאהיה מצויה כלם בפרחים זהב בעין שלמוהו המשלק בלי שום פחת כלל ובלוי שום שומא אחרת כלל ובלוי שום דין ודברים ובלוי שאלת שום חן וגיאגי ושוברי שיאימיינטו ובלוי שאלת נסח מזה השטר ועל מנת שלא ישומט חוב זה בשביעית ובלוי שאלת שום אריכות זמן אחר כלל ואפילו זמן בית דין ואם שמא לא אפדה אני או באי כחי המשכונה הנזכרת מאת המלוה הנזכר או מאת באי כחו תוך הזמן הנזכר כפי הנזכר נתתי לו לדון יהודה המלוה הנזכר ולבאי כחו מהיום ומעכשו ולעולם שתתמשך משכונה זו תחת ידו ותחת יד באי כחו שנה אחר שנה וידור ויהנה וישתמש בבתים הממוצרים הנזכרים הוא ובאי כחו וכל סיעתו ובני ביתו וכל מי שירצה כפי הנזכר בנכיתא הנזכרת ובכל התנאים הכתובים בשטר זה כל זמן שלא אפדה אני או באי כחי [בהסיר מהם הנכיתא הנזכרת] עד שאפדה ואפרע לו [למלוה הנזכר] ולבאי כחו אני או באי כחי כל סך הפרחים הנזכרים ויהיה נפרע מהם משלם בהסיר מהם הנכיתא הנזכרת ויהיה חוזק ותוקף חייב כל המשך זמן משכונה זו כחוזק ותוקף חייב ושעבוד זמן החמש שנים הנזכרות מהמשכונה הנזכרת. ועוד יפיתי כחו של דון יהודה המלוה הנזכר והתנתי עמו שאם יצטרך שום בנין

ותקון הכרחי בבתים הנזכרים לפי ראות עיניו נתתי לו ולבאי כחו כח יפה ורשות שלמה שיוציא בו בכל שנה ושנה מהחמש שנים הנזכרות השנים פרחים זהב מהנכיתא הנזכרת וכן בכל שנה ושנה שתתמשך משכונה זו אצלו ואצל באי כחו ויהיה נאמן דון יהודה הנזכר ובאי כחו על פי שבועה בכל מה שיאמר אי זה מהם שיוציא מסך הנכיתא הנזכרת בכל שנה ושנה בבנין ותקון הבתים הנזכרים.

גם כן חייבתי ושעבדתי עצמי ונכסי אנכי פריסיושה המורשית והלוית הנזכרת ועצם ונכסי דונה אשטרוגה המרשית הנזכרת מכח ההרשאה הנזכרת לסלק ולהפיץ ולהדיח מעל דון יהודה המלוה הנזכר ומעל באי כחו כל עורר וטוען שבעולם שיטעון או יערער שום ערעור ושום טענה בעולם על שום דבר מהמשכונה הנז' משיתרעם ממני כל מוציא שטר זה ולהעמידה להוצאתי ולהוצאת באי כחי ביד המלוה הנזכר וביד באי כחו כל זמן החמש שנים הנזכרות וכל זמן שתתמשך משכונה זו בידו וביד באי כחו העמדה שלמה וקיום גמור מנוקה ומשופה פטורה וחפשית מכל מיני ערעורין ושעבודין שבעולם. ואם שמא לא יהיה היכולת בידי ולא ביד באי כחי לסלק אותו הערעור שיצא ויולד על המשכונה הנזכרת תוך שלשה חדשים רצופים שאהיה נדרשת מאת כל מוציא שטר זה חייבתי עצמי ונכסי ועצם ונכסי המרשית הנזכרת לפרוע לו לדון יהודה המלוה הנזכר או לבאי כחו או לכל מוציא שטר זה יהודי או מיתר האמות ואפילו בלא מסירה ובלא הרשאה כלל בכל מקום ומלכות ושלטנות ואדנות שאהיה מצויה כל סך המאה פרחים הנזכרים בהסיר מהם הנכיתא הנזכרת תוך ששה חדשים רצופים שאהיה נדרשת אני או באי כחי בכל מקום ומלכות מאת המלוה [הנזכר] או מאת באי כחו או מאת כל מוציא שטר זה עם כל אותן ההוצאות שיוציא אי זה מהם בסבת עכבתי מלסלק אותו הערעור או מלפרוע לו הפרחים הנזכרים משיתרעם ממני כל מוציא שטר זה הכל פרעון גמור ושלם עד פרוטה אחרונה. ואם שמא לא אסלק אנכי פריסיושה הנזכרת או באי כחי כל אותו ערעור שיצא ויולד על שום דבר ממשכונה זו הנזכרת ולא אעמיד אותה להוצאתי ולהוצאת באי כחי ביד המלוה הנזכר וביד באי כחו העמדה שלמה וקיום גמור מנוקה ומשופה מכל ערעורין שבעולם כפי הנזכר או לא אפרע לו כל סך המאה פרחים הנזכרים בהסיר מהם הנכיתא הנזכרת תוך הזמנים הנזכרים כפי הנזכר חייבתי עצמי ונכסי אנכי הלוית והמורשית הנזכרת ועצם ונכסי המרשית הנזכרת לפרוע מקנס חמשה דינרי' חזקים בכל יום ויום שאעכב מלסלק אותו הערעור או מלפרוע סך הפרחים הנזכרים בהסיר מהם הנכיתא הנזכרת משיתרעם ממני כל מוציא שטר זה בכל מקום ומלכות ואדנות שאהיה מצויה ויהיה אותו הקנס לאדוננו המלך מלך נבארה יא' או לכל מלך שר ודיין פקיד אדון או גזבר או שלטון שבכל מקום ומלכות ושלטנות ואדנות שירצה כל מוציא שטר זה והמחצית האחרת למלוה הנזכר או לכל הבא מכחו ופרוע הקנס הנז' או לא פרוע ישאר שטר זה וכל שעבודו בתקפו ובקיומו לעולם. ועוד יפיתי כוחו של דון יהודה המלוה הנזכר ונשבעתי אנכי פריסיושה הלוית והמורשית הנזכרת שבועה חמורה בתורה על דעת המקום בה' ועל דעת דון יהודה המלוה הנזכר בלי עלילה ומרמה ותחבולה ובלי שום צד פתח התר וחרטה כלל בעולם לקיים כל הכתוב למעלה ולסלק כל עורר וטוען שיטעון או יערער

שום ערעור ושום טענה בעולם על המלוה הנזכר או על באי כחו בשום דבר מהמשכונה הנזכרת ולהעמידה בידו וביד באי כחו העמדה שלמה וקיום גמור כפי הנזכר או לפרוע לו למלוה הנזכר או לכל מוציא שטר זה סך המאה פרחים הנזכרים בהסיר מהם הנכיתא הנזכרת תוך ששה חדשים רצופים שאהיה נדרשת מאת המלוה הנזכר או מאת באי כחו מושמים ומובאים במדינת סרקסטה שאלבין טירה להוצאתי ולאחריותי ולהוצאת ואחריות המרשית הנזכרת עם כל אותן ההוצאות נזקין והפסדות שיוציא או שיגיע או יארע לו למלוה הנזכר או לבאי כחו בסבת עכבתי מלסלק אותו הערעור שיצא ויולד על שום דבר מהמשכונה הנזכרת או מלפרוע לו סך הפרחים הנזכרים כנזכר משיגיע כל זמן וזמן מהזמנים הנזכרים על הכל נשבעתי שבועה בתורה לגמור ולקיים ולהשלים כפי הנזכר בלי שום סרוב ועכוב ושום השמטה אחרת כלל. ובפירוש כללתי בשבועתי הנזכרת שלא אתעצם בדין הנקרא פלייטיאר עם המלוה הנזכר ולא עם באי כחו ולא אחר בעדי ושלא לגרום ולסבב שום גרמא וסבה שבשבילה יורע שום כח וענין משטר זה בשום צד וענין בעולם".

עוד ליפוי כח דון יהודה המלוה הנזכר ובאי כחו לבקשת דונה פריסייושה הנזכרת אמר לנו הנעלה החכם ר' שלתיאל בן כבוד החכם ר' יצחק בן שלתיאל ז"ל הדר באגראמון ממלכות קאטילונייא: "היו עלי עדים וקנו ממני בקנין שלם מעכשו וכתבו וחתמו עלי בכל לשון של זכות ותנו לו לדון יהודה דילא ריביסה המלוה הנזכר להיות לו ולבאי כחו לראיה ולזכות מחמת שרציתי ברצון נפשי ובהשלמת דעתי שלא בשום זכר אונס כלל בעולם אלא בלב שלם ונפש חפצה ודעת שלמה ועין יפה וגוף בריא ולבקשת דונה פריסייושה הנזכרת נכנסתי ערב קבלן בעדה בקנין גמור מעכשו אצל דון יהודה הנזכר ואצל באי כחו על סך המאה פרחים זהב טוב מהמשכונה הנזכרת בענין זה יש לדעת שאם שמא יצא או יולד שום ערעור בעולם על המשכונה הנזכרת או על שום דבר ממנה בשום צד וענין בעולם חייבתי ושעבדתי עצמי ונכסי מקרקעי ואגבן מטלטלי בכל מקום שהם בעולם לסלק אותו הערעור וכל עורר וטוען שבעולם שיטעון או יערער שום ערעור ושום טענה בעולם על שום דבר מהמשכונה הנזכרת תוך שלשה חדשים רצופים שאהיה נדרש או שיתרעם ממני או מבאי כחי דון יהודה המלוה הנזכר או באי כחו או כל מוציא שטר זה בכל מקום ומלכות ושלטנות ואדנות שאהיה מצוי ולהעמיד המשכונה הנזכרת ביד המלוה הנזכר וביד באי כחו להוצאתי ולהוצאת באי כחי העמדה שלמה וקיום גמור מנוקה ומשופה מכל ערעור שבעולם. ואם שמא חו' לא יהיה היכולת בידי לסלק אותו הערעור שיצא ויולד על המשכונה הנזכרת תוך הזמן הנזכר כנזכר חייבתי ושעבדתי עצמי ונכסי מהיום ומעכשו ולעולם בכל מקום ומלכות ואדנות שאהיה מצוי לפרוע לו לדון יהודה המלוה הנזכר או לבאי כחו או לכל מוציא שטר זה כמו ערב קבלן מדונה פריסייושה הנזכרת כל סך המאה פרחים זהב הנזכרים בהסיר מהם הנכיתא הנזכרת מובאים ומושמים להוצאתי ולאחריותי ולהוצאת ואחריות באי כחי במדינת סרקסטה שאלבין טירה תוך ששה חדשים רצופים שאהיה נדרש מאת המלוה הנזכר או מאת באי כחו יש לדעת לאחר ששה חדשים רצופים שיצא ויסלק דירתו דון יהודה המלוה הנזכר או באי כחו מבתי המשכונה הנזכרת בשביל ובעד אותו הערעור שיצא ויולד על המשכונה הנזכרת או על שום דבר ממנה ובאותו העת בלי שום דחייה וטענה ואמירה

כלל אהיה מחוייב ומוכרח אני או באי כחי לפרוע לו למלוה הנזכר או לבאי כחו כל סך הפרחים הנזכרים בהסיר מהם הנכיתא הנז' מושמים להוצאתי ולאחריותי שאלבין טירה במדינת סראקוסטה כפי הנזכר כלם בפרחים זהב בעין בלי שום שומא אחרת כלל ובלי שום סרוב ועכוב ובלי שום דין ודברים ובלי שאלת נסח מזה השטר ובלי שאלת שום אריכות זמן אחר כלל ואפילו זמן בית דין. ואם באולי לא אסלק אותו הערעור שיצא ויולד על שום דבר מהמשכונה הנזכרת או לא אפרע לו למלוה הנזכר או לבאי כחו כל הפרחים הנזכרים כנזכר תוך הזמנים הנזכרים כפי הנזכר חייבתי עצמי ונכסי לפרוע מקנס על הדרך הנזכר למעלה חמשה דינרין חזקים בכל יום ויום שאעכב מלסלק אותו הערעור או מלפרוע סך הפרחים הנזכרים משיתרעם ממני או מבאי כחי כל מוציא שטר זה כפי הנזכר ופרוע הקנס הנזכר או לא פרוע ישטר (ישאר *sic, por*) שטר וערבות זה קיים לעולם.

ועוד אני הערב קבלן הנזכר יפיתי כחו של דון יהודה המלוה הנזכר שאם שמא יצא ויולד שום ערעור בעולם על המשכונה הנזכרת או על שום דבר ממנה בשום צד וענין בעולם נשבעתי מדעתי ומחפצי ורצוני בלי שום אונס כלל שבועה בתורה על דעת המקום בה' ועל דעת המלוה הנזכר בלי עלילה ומרמה ותחבולה ובלי שום צד פתח התר וחרטה בעולם כלל לקיים לגמור ולהשלים כל מה שכתוב בערבות קבלנות זה ולסלק אותו הערעור להוצאתי כנזכר תוך שלשה חדשים רצופים שאהיה נדרש מאת המלוה הנזכר או מאת באי כחו בכל מקום ומלכות ואדנות שאהיה מצוי או לפרוע לו למלוה הנזכר או לבאי כחו או לכל מוציא שטר זה בכח שבועתי זו סך המאה פרחים הנזכרים בהסיר מהם הנכיתא הנזכרת תוך ששה חדשים רצופים שאהיה נדרש מאת המלוה הנזכר או מאת באי כחו או מאת כל מוציא שטר זה ולפרעם כלם למלוה הנזכר או לבאי כחו במדינת סראקוסטה/הנזכרת/ מושמים שם להוצאתי ולאחריותי שאלבין טירה כפי הנזכר יש לדעת לאחר עבור הששה חדשים רצופים שיצא ויסלק דירתו דון יהודה הנזכר או באי כחו מבתי המשכונה הנזכרת בשביל ובעד אותו הערעור שיצא ויולד על המשכונה הנזכרת או על שום דבר ממנה בשום צד וענין בעולם כפי הנזכר ולפרוע לו למלוה הנזכר או לבאי כחו כל הוצאה והוצאות שיוציא אי זה מהם בסבת עכבתי מלסלק אותו הערעור או מלפרוע הפרחים הנזכרים משיגיע כל זמן וזמן מהזמנים הנזכרים והלאה הכל פרעון גמור ושלם עד פרוטה אחרונה בכח שבועתי זו הנזכרת.

ובפירוש כללתי בשבועתי זו שלא אתעצם בדין הנקרא פלייטיאר עם המלוה הנזכר ולא עם באי כחו אני ולא אחר בעדי ושלא אגרום ואסבב שום גרמא וסבה שבשבילה יורע שום כח וענין משטר זה. וגם כללתי בשבועתי זו שנשבעתי שלא אוכל ליהנות ולא להעזר משום חותם או חותמות כתב או כתבים מאמר או מאמרים מופקים או עתידים להפיק מאי זה מלך או מלכה שר ואדון ושלטון ושופט שבעולם ולא משום דת ודין חק ונימוס ומנהג או הסכמה או הסכמות כלליים או פרטיים שמהם או משום אחד מהם יבא או יולד שום בטול או סתירה ורעות לשטר זה בשום צד וענין בעולם".

"עוד אנכי פריסיושה הלויית והמורשית הנזכרת ואני ערב קבלן הנזכר יפינו כחו של דון יהודה המלוה הנזכר ובאי כחו שאם שמא לא נעשה ונקיים ונשלים אנו וכל אחד ואחד ממנו מה שמוטל עליו לעשות ולקיים כפי הנזכר למעלה נתננו לו לדון יהודה המלוה הנזכר

ולבאי כחו ולכל מוציא שטר זה כח יפה ורשות שלמה ויכולת מספיק להתרעם ממנו או מאי זה ממנו בבית דין של ישראל או בערכאות של נצרים לפני אי זה דין ושופט שבעולם יהודי או מיתר האמות אורדינאריי או דיליגאדו או שובדיליגאדו שירצה המלוה הנזכר או באי כחו בכל מקום ובכל מלכות ושלטנות ואדנות שנהיה מצויים אנחנו או אי זה ממנו אי די נואישטרה סיארטרה סיאניסיאה רינונסיאמוש אנואישטרו ג'ודגי לוקאל אי אורדינאריי ולכל דת ודין חק ונימוס ומנהג והסכמה כלליים או פרטיים שיהיה או יוכל להיות כנגד שום דבר מכל הכתוב בשטר זה ויהיה כח ורשות לאותו דין או שופט יהודי או מיתר האמות שיתרעם לו ממנו או מאי זה ממנו המלוה הנזכר או באי כחו לכוף ולנגוש ולדחוק ולתפוש אותנו ולכל אחד ואחד ממנו ולתפשנו באותה תפישה שירצה ולהעמידנו שם כפויים נגושים ותפושים להוצאתינו ולהוצאת כל אחד ואחד ממנו ולא נצא מאותה תפישה לעולם אנו ולא שום אחד ממנו עד שנסלק אותו הערעור שיצא ויולד על שום דבר מהמשכונה הנזכרת או עד שנפרע לו למלוה הנזכר או לבאי כחו אנו או אי זה ממנו על הדרך המוטל על כל אחד ואחד ממנו כמו שהוא מחוייב למעלה כל סך הפרחים הנזכרים בהסיר מהם הנכיתא הנזכרת כפי הנזכר עם כל ההוצאות כפי הנזכר הכל פרעון גמור ושלם עד פרוטה אחרונה.

גם נתנו לו לאותו דין או שופט שיתרעם לו ממנו או מאי זה ממנו כל מוציא שטר זה כח יפה ורשות שלמה למשכן אותנו בביתנו ולכל אחד ואחד ממנו וחוף לביתנו בכל מקום שימצאו לנו ולכל אחד ואחד ממנו נכסים ולחצר כפי חק חצר ונימוס אלפרצ'ה הנהוג בין הנצרים כדי להסיר אותו הערעור או כדי לפרוע הפרחים הנזכרים עם כל ההוצאות כפי הנזכר. גם חייבנו עצמנו ונכסינו אנכי פריסיושה הלויית והמורשית הנזכרת ואני שלתיאל הערב קבלן הנזכר להמציא בביתנו ובבית כל אחד ואחד ממנו נכסים מטלטלין בני חורין נקראים ... נואישטרוש פרופייוש מואיבליש דישינבארגאדוש כדי לסלק אותו הערעור שיצא על המשכונה הנזכרת או כדי לפרעון סך הפרחים הנזכרים כפי הנזכר עם כל הוצאות נזקין והפסדות ושוחדות שיגיעו לו למלוה הנזכר או לבאי כחו מחמת עכבתנו ועכבת אי זה ממנו לסלק אותו הערעור שיצא ויולד על המשכונה הנזכרת ומלפרוע הפרחים הנזכרים בהסיר מהם הנכיתא הנזכרת משיגיעו הזמנים הנזכרים והלאה ולהשלים דין למלוה הנזכר ולבאי כחו ולכל מוציא שטר זה בכל מקום ומלכות ואדנות שנהיה מצויים שם אנחנו או אי זה ממנו בלי שום דחייה ושום השמטה אחרת כלל בעולם.

ורצינו ברצון נפשנו שכל לשון של זכות ויפוי כח בעולם שיוכל שום נברא בעולם להמציא ולאמר ולהכתיב בשום שטר בעולם כגון זה שלא נכתיב בשטר זה יהא נדון כאלו נכתב בפירוש בשטר זה כדי שיהיה שטר חייב זה מוחזק ומקויים בכל מיני קיומין וחזוקין שבעולם לתועלת וזכות המלוה הנזכר ובאי כחו וכל חסרון שיארע ויולד בשטר זה או לשון חסר או יתר או שיש לו שתי משמעויות שיוכל אדם לדונם ולבארם לשני פנים או שאינו מבואר היטב או שאינו מספיק אל המכוון הכל יהיה נדון ומפורש ומבואר על פי ומאמר דון יהודה המלוה הנזכר ובאי כחו ויהיה בו יד בעל השטר על העליונה ויחשב כאלו הוא כתוב ומפורש בשטר זה ויהיה בו ידי הלויית והמורשית הנזכרת וידי הערב קבלן הנזכר על התחתונה עם היות שאמרו חז"ל יד בעל השטר על התחתונה לפי שכך קבלנו עלינו בפירוש ועל כל אחד

ואחד ממנו ובאי כחינו אנכי הלוי והמורשית הנזכרת ואני הערב קבלן הנזכר בענין שיהיה שטר זה קיים לעולם ביד המלוה הנזכר וביד באי כחו בכל מיני קיומין וחזוקין שבעולם. והאמננו אנו הלוי והמורשית הנזכרת והערב קבלן הנזכר עלינו ועל כל אחד ואחד ממנו ועל באי כחינו ויורשינו אחרינו ועל באי כח ויורשי כל אחד ואחד ממנו למלוה הנזכר ולבאי כחו ולכל מוצאי שטר זה בסלוק הערעור שיצא ויולד על המשכונה הנזכרת או על שום דבר ממנה ובמה שיאמר המלוה הנזכר או באי כחו שיוציא מהנכיתא הנזכרת בבנין ותקון הבתים הנזכרים ובמה שיאמר שקבל מסך הפרחים הנזכרים ובשבועות הנזכרות ובהוצאות ובכל עניני ופרטי שטר זה נאמנות גמורה לעולם כשני עדים כשרים בלי שום שבועה וחרם וגלגוליהן כלל.

ואחריות וחומר כל הכתוב לעיל כפי המוטל על כל אחד ואחד ממנו קבלנו עלינו אנו הלוי והמורשית הנזכרת והערב קבלן הנזכר ועל כל אחד ואחד ממנו ובאי כחינו ויורשינו אחרינו ובאי כח ויורשי כל אחד ואחד ממנו ועל כל נכסינו ונכסי כל אחד ואחד ממנו שקנינו ושנקנה מקרקעי ואגנן מטלטלי כהוגן וכתקון חז"ל דלא כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרי [בביטול כל מיני מודעות] ומחאות שבעולם שמסרנו ושנמסור גלויות ונסתרות מראשן ועד סופן".

וקנינו אני עדים חתומי מטה מדונה פריסייושה הלוי והמורשית הנזכרת ומהחכם ר' שלתיאל הערב קבלן הנזכר מכל אחד ואחד מהם כפי מה שכתוב למעלה קנין שלם מעכשו במנא דכשר למקניא ביה בחמשה ועשר יום לחדש תשרי שנת חמשת אלפים ומאתים] וארבע לבריאת עולם למנינו בתטילה הנזכרת הוא [באחד ועשרים יום לחדש שיטיאינברי משנת אלף וארבע מאות וארבעים ושלש למנין הנצרים בתטילה הנזכרת. "..... שלם" "וכן לא יהא רשות ביד המלוה" "כמו שהוא מחוייב למעלה" על הגרד "הנזכר" "הנזכרת" בניי שיטי ³⁶⁰.

Nosotros, los testigos abajo firmantes, sabemos con testimonio cierto que así sucedió: Vino ante nosotros la ilustrísima *doña* Preçiosa, viuda del rabino *don* Vidal Ferrer, de bendita memoria, y mostró ante nosotros un poder notarial, cuyo texto es éste:

"Ante nosotros, los testigos [abajo] firmantes, toma *quinyán* ³⁶¹ íntegro desde ahora *donya* Astruga, viuda del rabino *don* Ferrer Vidal, de bendita memoria, residente aquí en Briviesca, por cuanto que quiere voluntariamente y con plena consciencia, sin ninguna coacción en absoluto, sino de todo corazón y con buena voluntad, dar con donación íntegra cuatro codos de terreno de sus bienes a *donya* Preçiosa, *su suegra*, viuda del rabino *don* Vidal Ferrer, de bendita memoria, y madre del citado *don* Ferrer,

³⁶⁰ והכל: A causa de una rotura faltan las firmas y la fórmula final de todo documento hebreo: שריר וקים.

³⁶¹ Véase nota 5 del doc. 2.

también residente aquí, en Briviesca, y por medio de ellos nombrarla y darle poder para ser su apoderada legal para demandar y cobrar por ella ante todo juez, rab, magistrado, príncipe o señor que haya en el mundo, tanto por las leyes de Israel como por las leyes de los demás pueblos del mundo, *así enel regno de Castilla como enel regno de Navarra, pora todos los pleitos que son o serán o podrían seer mobidos por parte dela dicha donya Astruga de aquí adelante y en especial pora que la dicha donya Preçiosa pueda vender o enpenyar unas casas que son en Tudela de Navarra que eran delos dichos don Ferrer, de bendita memoria, y donya Astruga, las cuales casas son enla yudería del dicho lugar de Tudela, e que pueda fazer dellas e en todos otros cuales quiere debates que la dicha donya Astruga tiene o podría tener con cuales quiere otras presonas o otros contra la dicha donya Astruga así como su apoderada; y asimismo la citada poderdante nombra y da poder a la mencionada apoderada para contestar, responder y defender por ella en todo tipo de demandas, obligaciones y reclamación de derechos que demandaran de ella ante cualquier rabino, magistrado, príncipe, señor o juez que haya en el mundo, tanto por las leyes de Israel como por las leyes de los demás pueblos del mundo, en todo lo mencionado según se ha citado.*

»La mencionada poderdante hace que el poder de la citada apoderada sea como su poder, su demanda igual que si fuese su demanda, su cobranza como la suya propia, su citación a juicio como si fuera suyo, su reclamación como suya, su réplica como suya, su toma de juramento como suya, su aceptación de un juicio como suyo, su desistimiento de un juicio como suyo, su compromiso como suyo, su venta como suya, su perdón como suyo; y que todo lo que la citada apoderada haga se considere hecho, aceptado y cumplido con validez total y solidez completa por la mencionada poderdante, como si ella por sí misma lo hubiera hecho, sin tener que decirle en ningún momento ni en ningún asunto cómo hacer lo recto y no lo erróneo; y así ha dicho la citada poderdante a la mencionada apoderada: Ve, pleitea, lleva y gana para ti y excluye para ti y todo lo que te sobrevenga de un juicio, sobre mí revierta.

»Y jura por el nombre del Creador, bendito sea, *donya Astruga*, la citada poderdante, que en ningún momento ni en ningún asunto hará ningún finiquito ni anulación para disolver o anular nada de este poder hasta que este poder sea roto por ruptura de un tribunal rabínico.

»Todo ello con la garantía total de la citada poderdante y de sus representantes, respondiendo ella y sus herederos después de ella con su persona y con todos sus bienes, los inmuebles, y por vía de ellos, los muebles, los que haya adquirido y los que vaya a adquirir, no siendo éste

un documento meramente teórico ni un simple formulismo documental. Todo con *quinyán* íntegro desde ahora.

»Se terminó todo esto el día 24 del 'Omer del año 203 del milenio sexto de la Creación (9 abril 1443) en Briviesca. Y para que sirva de prueba firmamos con nuestros nombres aquí. Todo es firme y permanente. Isaac (*Azac*) ben Nataf. Queda confirmado este documento ante nosotros como es propio y firmamos dos por tres y queda confirmado. Isaac (*Azac*) Alwades. Jacob (*Jaco*) Mibnayyán”. Hasta aquí el texto del mencionado poder.

Por eso, con la facultad que le confiere el citado poder, en su propio nombre, con su voz y con su habla nos ha dicho a nosotros, los testigos abajo firmantes, la mencionada apoderada *doña* Preziosa:

“Sedme testigos y recibid de mí *quinyán* íntegro desde ahora, escribidme y firmadme en todos los términos del Derecho y entregádselo a *don* Judá, hijo del honorable y distinguido *don* Abraham, su fin sea para bien, de la Rebiça (*Judas de la Rebiça*), residente aquí, en Tudela, para que esté en su poder o en poder de sus representantes o de quien muestre esta carta, judío o de los demás pueblos, sirviéndoles de prueba y de constatación de derechos, por cuanto que yo quiero voluntariamente y con plena consciencia, sin ningún género de coacción en absoluto, sino de todo corazón, con buena voluntad y conocimiento pleno, de buen grado y en perfecto estado de salud, reconocer ante vosotros, los testigos, con reconocimiento total, que he recibido y aceptado del citado *don* Judá (*Judas*) para destinarlo a la dote de Dolça, mi nieta, hija y huérfana de *don* Ferrer Vidal, mi citado hijo de bendita memoria, la suma de 100 florines, todos ellos buenos, de oro bueno y de peso exacto, de [curso legal en] Aragón, *renunciando eqspresament atoda eqçepción de fraub e enganyo e a la eqçepción de non aver abida en mi poder, contada, pesada e reçibida, la dita cuantía de los ditos 100 florines, sino que reconozco que los he recibido de una manera total de manos del mencionado don Judá (Judas), sin ningún engaño ni error de cuentas en absoluto.*

»Y toda la suma de los 100 florines de oro mencionados los tengo yo para el citado *don* Judá (*Judas*) en calidad de deuda legal y de préstamo íntegro.

»Y le empeño al citado *don* Judá (*Judas*), con *quinyán* íntegro desde ahora, por la suma de los 100 florines mencionados, todas las casas, sótanos y desvanes, con todas las habitaciones y servicios que hay en ellas, el almacén que hay bajo ellas, con el lagar y el pozo que hay en él, el *alçahaç* (*jaula grande para aves*), la torre, los *miraclos*, el *corral*, el *establo* y los retretes que hay en las citadas casas que tienen *doña* Astruga, la citada

poderdante, viuda de mi mencionado hijo de bendita memoria, y sus hijos, Dios los guarde, aquí en Tudela, en el castillo, y cuyos lindes son: por un lado, casas de los herederos de Isaac, de bendita memoria, Orabuena (*Azac Orabuena*); por otros dos lados, las murallas del castillo; y por el otro lado, la calle pública, adonde se abren las tres puertas de las casas, el almacén y el corral.

»Yo, Preciosa, la citada apoderada, con la voz del citado poder y en mi nombre, con mi voz y con mi habla, empeño todas las casas delimitadas y mencionadas a *don Judá (Judas)*, el citado prestamista, por la suma de los 100 florines citados, con toda la porción y los derechos que tenga *doña Astruga*, la citada poderdante, en ellas, bien por su contrato matrimonial y por su dote que le cumplimentó mi citado hijo, de bendita memoria, cuando la tomó por esposa, bien por herencia o donación, bien por cualquier otro modo y manera que sea, y con toda la porción y los derechos que tengan los huérfanos que dejó mi citado hijo, de bendita memoria, en las casas delimitadas y mencionadas, bien por herencia de su padre, de bendita memoria, bien por cualquier otro modo y manera que sea.

»Todo ello se lo empeño al citado prestamista *don Judá (Judas)* desde hoy hasta un plazo de 5 años completos, sucesivos y consecutivos uno tras otro, sin ninguna interrupción entre ellos; en empeño total y completo con todas sus mejoras y derechos, sus servicios, sus entradas y salidas, con el suelo y la tierra, con las maderas, con las piedras, las paredes, las vigas, los techos, las escaleras, los escalones, los canales y las tuberías, con las puertas, las luces y las ventanas, con todo el beneficio y la mejora que allí haya, con el suelo que hay debajo y el espacio que hay encima, todo desde las profundidades de la tierra hasta lo alto de los cielos. Todo ello en empeño total y completo, firme y permanente, definitivo e irreversible, conforme a la ley y a las prescripciones talmúdicas, empeño que no se puede revocar ni cambiar nada de él nunca.

»Y desde hoy y desde ahora mismo vaya *don Judá (Judas)*, (*interlineado*: el mencionado) prestamista, aprehenda este empeño que le doy con aprehensión total y tome completa posesión de él como cualquier persona que toma posesión y aprehende lo suyo y su dinero; y habite, disfrute y use, él y todo su grupo, sus representantes y todo el que él quiera, todo el empeño citado, descontando por ello [en la deuda] 2 florines de oro bueno y de peso exacto por cada uno de los 5 años mencionados, y por cada año que este empeño continúe después en poder del citado prestamista o de sus representantes.

»Y tengan poder y estén facultados y totalmente autorizados el mencionado prestamista o sus representantes, para vender, empeñar, prestar,

arrendar y permutar este empeño, para donarlo a quien quieran y para hacer de él su voluntad, él o sus representantes, sin necesidad de mi autorización ni la de la citada poderdante ni la de los mencionados huérfanos, ni de ninguno de ellos, ni de nadie en el mundo.

»Y de esta manera le empeño a *don Judá (Judas)*, el citado prestamista, este empeño, y él me presta a mí los mencionados florines: a condición de que no tengamos ningún poder ni autorización ni yo ni mis representantes, ni *doña Astruga*, la citada poderdante, ni sus huérfanos, ni ninguno de ellos, ni sus representantes ni los representantes de cualquiera de ellos, para rescatar este empeño de su poder ni del poder de sus representantes hasta después de que haya pasado el plazo de los 5 años mencionados y a condición asimismo de que tampoco estén autorizados el citado prestamista ni sus representantes para obligarme a mí a rescatar este empeño de su poder ni del poder de sus representantes hasta después de que haya pasado el plazo mencionado.

»Ahora bien, desde el plazo citado en adelante tendrán poder y autorización, él y sus representantes, para obligarnos y constreñirnos, a mí o a mis representantes, a rescatar este empeño y a abonarle la suma de los 100 florines citados, deduciendo de ellos el descuento mencionado.

»Asimismo, yo, la apoderada y prestataria citada, me obligo con mi persona y mis bienes y con la persona y bienes de mis representantes, y de mis herederos después de mí, a rescatar este empeño del citado prestamista o de sus representantes y a abonarle a él o a quien lo represente, o a quienquiera que muestre esta carta, la suma de los 100 florines mencionados, deduciendo de ellos el descuento citado, en el plazo mencionado y en cualquier lugar y en cualquier reino, principado o señorío en que yo esté; todos ellos en florines de oro con total exactitud de peso, sin ninguna depreciación en absoluto y sin ninguna otra valoración, sin ninguna reclamación judicial, sin petición de gracia ni de *guiaje (seguro, resguardo)* ni de *sobreseimiento*, sin petición de copia de esta carta, con la condición de que no se condone esta deuda en año sabático y sin petición de ninguna prórroga de otro plazo en absoluto, ni siquiera de un plazo dictaminado por un tribunal rabínico.

»Y si por azar no rescatáramos, ni yo ni mis representantes, el citado empeño del prestamista mencionado, o de sus representantes, en el plazo citado según lo acordado, le otorgo a *don Judá (Judas)*, el mencionado prestamista, y a sus representantes, desde hoy y desde ahora mismo y para siempre, que continúe este empeño en su poder, o en poder de sus representantes, año tras año; y que habiten, disfruten y usen las citadas casas delimitadas él y sus representantes, todo su grupo, la gente de su casa y

todo el que él quiera, según lo acordado, con el descuento citado y con todas las condiciones escritas en este documento, todo el tiempo que estemos sin rescatarlo ni yo ni mis representantes, [deduciendo de ellos el descuento mencionado], hasta que lo rescatemos y le paguemos [al citado prestamista] o a sus representantes, yo o mis representantes, toda la suma de los florines mencionados; y deberán pagarse totalmente, deduciendo el descuento citado; y el vigor y la validez de obligación durante todo el tiempo que continúe este empeño serán como el vigor y la validez de deber y obligación en el plazo de los 5 años mencionados del empeño citado.

»Además le legitimo a *don* Judá (*Judas*), el citado prestamista, el derecho legal y convengo con él que si se necesitare alguna obra de edificación o reparación imprescindible en las casas mencionadas, según su apreciación, les otorgo, a él o a sus representantes, derecho legal y plena autorización para que gasten en ello cada uno de los 5 años citados los 2 florines de oro del descuento mencionado; e igualmente cada año que continúe este empeño en su poder o en el de sus representantes. Y el citado *don* Judá (*Judas*) y sus representantes serán dignos de crédito mediante juramento en todo lo que cualquiera de ellos diga haber gastado cada año de la suma del descuento citado en obras de edificación o reparación de las casas mencionadas.

»Asimismo, yo, Preciosa, la apoderada y prestataria citada, me comprometo y obligo con mi persona y mis bienes, y con la persona y bienes de *doña* Astruga, la citada poderdante, a través de la facultad que me confiere el poder notarial mencionado, a alejar, rechazar, y ahuyentar de *don* Judá (*Judas*), el prestamista citado, o de sus representantes, absolutamente a todo impugnador o demandante que demande o impugne cualquier impugnación o demanda, sea cual fuere, contra cualquier punto del empeño mencionado, desde el momento en que me lo reclame cualquiera que muestre este documento; y a mantenerlo, (el empeño), a mi costa o a costa de mis representantes, en poder del citado prestamista, o de sus representantes, todo el plazo de los 5 años citados, y todo el tiempo que continúe este empeño en su poder o en poder de sus representantes, con total firmeza y solidez plena, limpio y expedito, franco y libre de todo tipo de impugnaciones y obligaciones, cualesquiera que sean.

»Y si por azar no estuviera en mi mano ni en la de mis representantes la posibilidad de alejar la impugnación que salga o se produzca contra el empeño citado en los 3 meses siguientes al momento en que se me requiera por quienquiera que muestre este documento, me comprometo con mi persona y bienes, y con la persona y bienes de la mencionada poder-

dante, a pagarle a *don Judá (Judas)*, el citado prestamista, o a sus representantes, o a quienquiera que muestre este documento, sea judío o de los demás pueblos, incluso aunque no medie documento de cesión [de este documento] ni poder notarial alguno [para actuar en nombre de *don Judá (Judas)*], en cualquier lugar y reino, principado o señorío en que yo me halle, toda la suma de los 100 florines citados, deduciendo el descuento mencionado, en los 6 meses siguientes al momento en que se me requiera, a mí o a mis representantes, en cualquier lugar y reino, por el prestamista [citado] o por sus representantes o por quienquiera que muestre este documento, con todos los gastos que tenga cualquiera de ellos por causa de mi demora en alejar la impugnación o en pagarle los florines mencionados desde el momento en que me lo reclame quienquiera que muestre este documento. Todo en pago total y completo hasta la última moneda.

»Y si por azar no alejáramos ni yo, la citada Preçiosa, ni mis representantes, toda la impugnación que salga o se produzca contra cualquier punto de este empeño mencionado, y no lo mantuviéramos, a mi costa o a costa de mis representantes, en poder del prestamista citado, o de sus representantes, con total firmeza y plena solidez, limpio y expedito de cualquier impugnación, sea la que sea, según lo acordado, o no le pagásemos toda la suma de los 100 florines mencionados, deduciendo el descuento citado, en los plazos citados, según lo acordado, me comprometo yo, la prestataria y apoderada mencionada, con mi persona y bienes y con la persona y bienes de la poderdante citada, a pagar de multa 5 sueldos fuertes por cada día que me demore en eliminar la impugnación o en pagar la suma de los florines mencionados, deduciendo el descuento citado, desde el momento en que me lo reclame quienquiera que muestre este documento, en cualquier lugar y reino o señorío en que yo me halle. La multa será, [la mitad] para nuestro señor el rey, rey de Navarra, Dios tenga piedad de él, o para cualquier rey, príncipe, juez, funcionario, señor, baile o regidor de cualquier lugar y reino, principado o señorío que así lo desee quienquiera que muestre este documento; y la otra mitad para el prestamista citado o para quien lo represente. Y se pague la multa citada o no se pague, este documento y toda su obligación quedarán en su validez y en su firmeza por siempre.

»Además le legitimo a *don Judá (Judas)*, el citado prestamista, el derecho legal y juro yo, Preçiosa, la prestataria y apoderada mencionada, juramento grave por la Torá, poniendo a Dios, bendito sea, por testigo y poniendo a *don Judá (Judas)*, el citado prestamista, por testigo, sin engaño, fraude ni subterfugio y sin ningún modo de abertura para liberarme del juramento o para arrepentirme de él, cumplir todo lo escrito arriba y

alejar a todo impugnador o demandante que demande o impugne cualquier impugnación o demanda que sea contra el citado prestamista, o contra sus representantes, en cualquier punto del empeño mencionado, y mantenerlo, (el empeño), en su poder, o en el de sus representantes, con total firmeza y solidez plena, según lo acordado, o pagarle al citado prestamista, o a quienquiera que muestre este documento, la suma de los 100 florines mencionados, deduciendo el descuento citado, en los 6 meses siguientes al momento en que se me requiera por el citado prestamista, o por sus representantes, puestos y traídos a la ciudad de Zaragoza, *salbentera* (e. d., a salvo, a buen recaudo), a mi costa y bajo mi garantía, o a costa y bajo la garantía de la poderdante mencionada, con todos los gastos, daños y pérdidas que tenga, le sobrevengan o se le ocasionen al citado prestamista, o a sus representantes, a causa de mi demora en alejar la impugnación que salga o se produzca contra cualquier punto del mencionado empeño o en pagarle la suma de los florines citados, según lo acordado, desde el momento en que advenga cada uno de los plazos mencionados. Sobre todo esto juro por la Torá consumarlo, cumplirlo y rematarlo según lo acordado, sin ninguna negativa ni demora y sin ninguna otra remisión en absoluto.

»De modo especial incluyo en mi citado juramento que no me obstinaré en el litigio judicial llamado *pleitear* con el mencionado prestamista ni con sus representantes, ni yo ni otro por mí, y que no causaré ni daré lugar a ninguna causa ni motivo por el que se dañe cualquier poder o facultad de este documento de cualquier modo y manera que sea”.

Además, para reafirmar el derecho legal de *don* Judá (*Judas*), el citado prestamista, y de sus representantes, a petición de la mencionada *doña* Preçiosa, nos ha dicho el ilustrísimo rabino R. Saltiel, hijo del honrado rabino R. Isaac ben Saltiel, de bendita memoria, residente en Agramún, del reino de Cataluña:

»Sedme testigos y recibid de mí *quinyán* íntegro desde ahora mismo, escribidme y firmadme en todos los términos del Derecho y entregádselo a *don* Judá (*Judas*) de la Rebiça, el citado prestamista, para que les sirva, a él y a sus representantes, de prueba y de constatación de derechos, por cuanto que yo quiero voluntariamente y con plena consciencia, sin ningún género de coacción en absoluto, sino de todo corazón, con buena voluntad y conocimiento pleno, de buen grado y en perfecto estado de salud, y a petición de la citada *doña* Preçiosa, constituirme garante incondicional por ella, con *quinyán* íntegro desde ahora mismo ante el citado *don* Judá (*Judas*) y ante sus representantes en cuanto a la suma de los 100 florines de oro bueno del mencionado empeño.

»A este respecto es de saber que si por azar saliera o se produjese alguna impugnación, cualquiera que sea, contra el empeño citado o contra algún punto de él, en cualquier modo y manera que sea, me comprometo y me obligo con mi persona y mis bienes, muebles e inmuebles, en cualquier lugar donde estén situados, a alejar la impugnación y a todo impugnante o demandante, sea el que sea, que demande o impugne cualquier impugnación o demanda, sea la que sea, contra cualquier punto del mencionado empeño, en los 3 meses siguientes al momento en que se nos requiera o en que nos lo reclamen, a mí o a mis representantes, *don Judá (Judas)*, el citado prestamista, o sus representantes, o quienquiera que muestre este documento, en cualquier lugar y reino, principado o señorío en que yo me halle, y a mantener el citado empeño en poder del mencionado prestamista, o en el de sus representantes, a mi costa o a costa de mis representantes, con total firmeza y plena solidez, limpio y expedito de cualquier impugnación, sea la que sea.

»Y si por azar, Dios no lo quiera, no estuviera en mi mano la posibilidad de alejar la impugnación que salga o se produzca contra el citado empeño en el plazo mencionado, según lo acordado, me comprometo y obligo con mi persona y mis bienes desde hoy y desde ahora mismo y por siempre, en cualquier lugar y reino o señorío en que yo me halle, a pagarle a *don Judá (Judas)*, el citado prestamista, o a sus representantes, o a quien quiera que muestre este documento, como garante de la mencionada *doña Preçiosa*, toda la suma de los 100 florines de oro citados, deduciendo el descuento mencionado, traídos y puestos, a mi costa y con mi garantía, o a costa y con la garantía de mis representantes, en la ciudad de Zaragoza, *salbentera*, en los 6 meses siguientes al momento en que se me requiera por el citado prestamista, o por sus representantes; es a saber, después de los seis meses siguientes al momento en que salgan y levanten *don Judá (Judas)*, el citado prestamista, o sus representantes, su residencia de las casas objeto del empeño mencionado por razón y causa de la impugnación que salga o se produzca contra el empeño mencionado o contra algún punto de él.

»Y en ese mismo momento, sin ninguna dilación, sin ninguna demanda y sin decir ni una palabra, nos comprometemos y quedamos obligados, yo o mis representantes, a pagarle al citado prestamista o a sus representantes toda la suma de los florines mencionados, deduciendo el descuento citado, puestos, a mi costa y con mi garantía, *salbentera*, en la ciudad de Zaragoza, según lo acordado. Todos, en florines de oro, al contado, sin ninguna otra valoración en absoluto y sin ninguna negativa ni demora, sin ninguna reclamación judicial ni petición de copia de este documento, y sin

petición de ninguna prórroga de otro plazo en absoluto, ni siquiera un plazo dictaminado por un tribunal rabínico.

»Y si por lo que fuere yo no alejare la impugnación que salga o se produzca contra cualquier punto del mencionado empeño o no les pagare al prestamista citado, o a sus representantes, todos los florines mencionados, según lo acordado, en los plazos citados, según lo acordado, me comprometo con mi persona y bienes a pagar de multa, de la manera citada más arriba, 5 sueldos fuertes por cada día que me demore en alejar la impugnación o en pagar la suma de los florines citados, desde el momento en que nos lo reclame, a mí o a mis representantes, quienquiera que muestre este documento, según lo acordado. Y se pague la multa citada o no se pague, este documento de garantía quedará firme por siempre.

»Además, yo, el garante mencionado, le legitimo a *don Judá (Judas)*, el prestamista citado, el derecho legal de que si por azar saliera o se produjese cualquier impugnación, sea la que sea, contra el mencionado empeño, o contra algún punto de él, de cualquier modo y manera que sea, juro consciente, libre y voluntariamente, sin ninguna coacción en absoluto, juramento por la Torá, poniendo a Dios, bendito sea, por testigo, y poniendo por testigo al prestamista citado, sin engaño, fraude ni subterfugio y sin ningún modo de abertura para liberarme del juramento o para arrepentirme de él en absoluto, cumplir, consumir y rematar todo lo que está escrito en este documento de garantía.

»Y en consecuencia, alejar la impugnación, a mi costa, según lo acordado, en los 3 meses siguientes al momento en que se me requiera por el prestamista citado, o por sus representantes, en cualquier lugar y reino o señorío en que yo me halle, o pagarles al prestamista mencionado, o a sus representantes, o a quienquiera que muestre este documento, con la fuerza de obligar que tiene este juramento mío, la suma de los 100 florines citados, deduciendo el descuento mencionado en los 6 meses siguientes al momento en que se me requiera por el mencionado prestamista, o por sus representantes, o por quienquiera que muestre este documento.

»Y pagarlos todos al citado prestamista, o a sus representantes, en (*interlineado*: la mencionada) ciudad de Zaragoza, puestos allí a mi costa y con mi garantía, *salbentera*, según lo acordado; es a saber, después de que pasen los 6 meses siguientes al momento en que salgan y levanten el citado *don Judá (Judas)*, o sus representantes, su residencia de las casas objeto del empeño mencionado por razón y causa de la impugnación que salga o se produzca contra el citado empeño, o contra cualquier punto de él, de cualquier modo y manera que sea, según lo acordado. Y pagarles al citado prestamista, o a sus representantes, todo gasto o gastos que tenga

cualquiera de ellos a causa de mi demora en alejar la impugnación o en pagar los florines mencionados desde el momento en que advenga cada uno de los plazos mencionados en adelante. Todo en pago total y completo, hasta la última moneda, con la fuerza de obligar de este juramento mío mencionado.

»Y de modo especial incluyo en este juramento mío que no me obstinaré en el litigio judicial llamado *pleitear* con el citado prestamista ni con sus representantes, ni yo ni otro por mí, y que no causaré ni daré lugar a ninguna causa ni motivo por el que se dañe cualquier poder o facultad de este documento.

»Y asimismo incluyo en este juramento mío que juro, que no podré disfrutar ni ayudarme de ningún sello o sellos, escrito o escritos, orden u órdenes, ya obtenidos o que vaya a obtener en el futuro, de cualquier rey o reina, príncipe, señor, regidor o juez, sea el que sea, ni de ningún precepto, ley, prescripción, uso, costumbre u ordenanza u ordenanzas, generales o particulares, de los cuales o de cualquiera de ellos pueda provenir o producirse alguna abolición, cancelación o daño a este documento de cualquier modo y manera que sea”.

“Además, yo, Preciosa, la prestataria y apoderada mencionada, y yo, el citado garante, legitimamos a *don Judá (Judas)*, el citado prestamista, y a sus representantes, el derecho legal de que si por azar no hiciésemos, cumpliésemos ni rematásemos [todo lo dicho], nosotros, y cada uno de nosotros en lo que sobre él recaiga hacer y cumplir según lo acordado más arriba, les otorgamos a *don Judá (Judas)*, el prestamista mencionado, y a sus representantes y a quien muestre este documento, derecho legal, plena autorización y facultad suficiente para presentar una reclamación contra nosotros, o contra cualquiera de nosotros, en el tribunal rabínico o en los tribunales de los cristianos, ante cualquier juez o magistrado, sea el que sea, judío o de los demás pueblos, *ordinario o delegado o subdelegado*, que quieran el prestamista citado o sus representantes, en cualquier lugar y en cualquier reino, principado o señorío en que nos hallemos, nosotros o cualquiera de nosotros; *e de nuestra cierta çiençia renunçiamos a nuestro judge local e ordinario* y a todo precepto, ley, prescripción, uso, costumbre u ordenanza, generales o particulares, que haya o pueda haber contra cualquier punto de todo lo escrito en este documento.

»Y el juez o magistrado, judío o de los demás pueblos, a quien le presenten una reclamación contra nosotros, o contra cualquiera de nosotros, el prestamista citado o sus representantes, tendrá poder y autorización para doblegarnos, apremiarnos, presionarnos y encarcelarnos, a nosotros o a cada uno de nosotros, y encarcelarnos en la prisión que quiera y man-

tenernos allí doblegados, apremiados y encarcelados, a nuestra costa o a costa de cada uno de nosotros, sin que salgamos de la prisión ni nosotros ni ninguno de nosotros, hasta que eliminemos la impugnación que salga o se produzca contra cualquier punto del mencionado empeño, o hasta que les paguemos al citado prestamista o a sus representantes, nosotros, o cualquiera de nosotros, de la manera que sobre cada uno de nosotros recaiga según se ha comprometido más arriba, toda la suma de los florines mencionados, deduciendo el descuento citado, según lo acordado, con todos los gastos según lo acordado. Todo en pago total y completo hasta la última moneda.

»Asimismo le otorgamos al juez o magistrado a quien le presente una reclamación contra nosotros, o contra cualquiera de nosotros, quienquiera que muestre este documento, derecho legal y plena autorización para embargarnos a nosotros y a cada uno de nosotros, [los bienes que haya] en nuestras casas, y fuera de nuestras casas, en cualquier lugar donde se nos encuentren bienes, a nosotros y a cada uno de nosotros, y para acudir al tribunal real para que juzgue de acuerdo con su ley y el uso de la *alfarda* acostumbrado entre los cristianos, a fin de hacer desaparecer la impugnación o para abonar los florines mencionados, con todos los gastos según lo acordado.

»Asimismo nos comprometemos con nuestra persona y bienes, yo, Preciosa, la prestataria y apoderada mencionada, y yo, Saltiel, el garante citado, a proveer nuestras casas, y la casa de cada uno de nosotros, de bienes muebles francos, llamados *nuestros propios muebles desenbargados*, para eliminar la impugnación que salga contra el citado empeño o para el pago de la suma de los florines mencionados, según lo acordado, con todos los gastos, daños, pérdidas y sobornos que le sobrevengan al prestamista citado, o a sus representantes, por causa de nuestra demora, o de la demora de cualquiera de nosotros, en eliminar la impugnación que salga o se produzca contra el mencionado empeño o en pagar los citados florines, deduciendo el descuento mencionado, desde el momento en que advengan los plazos citados en adelante; y [nos comprometemos también] a acatar la sentencia favorable al prestamista citado, o a sus representantes, o a quienquiera que muestre este documento, en cualquier lugar y reino o señorío en que nos hallemos, nosotros o cualquiera de nosotros, sin ninguna dilación ni ninguna otra remisión en absoluto.

»Y queremos voluntariamente que todos los términos del Derecho y toda legitimación de derecho legal, sea lo que sea, que una persona pueda presentar, decir o mandar escribir en cualquier documento como éste y

que no lo hayamos mandado escribir en este documento, se juzgue como si estuviera escrito expresamente en este documento para que esta carta de deuda sea aprobada y ratificada con todo tipo de aprobaciones y ratificaciones que haya para beneficio y constatación de derechos del citado prestamista o de sus representantes; y todo defecto que tenga lugar o se produzca en esta carta, que le falte alguna palabra, o que le sobre, o que haya una palabra que tiene doble significado y que alguien pueda interpretarlo y explicarlo en sentido equivocado, o que haya algo que no esté bien claro, o que no sea suficiente a la intención con que se ha hecho, todo se interpretará, se explicará y se aclarará según y como digan *don Judá (Judas)*, el prestamista citado, o sus representantes, y en ello el dueño de la carta tendrá la mejor parte, y será considerado como si estuviera escrito explícitamente en esta carta, mientras que la prestataria y apoderada mencionada y el garante citado tendrán la peor parte, aún a pesar de que nuestros sabios de bendita memoria dijeron que el dueño del documento tendrá la peor parte, pues así lo aceptamos expresamente sobre nosotros y sobre cada uno de nosotros y sobre nuestros representantes, yo, la prestataria y apoderada mencionada, y yo, el garante mencionado, de manera que esta carta quede firme por siempre en poder del prestamista citado y de sus representantes, con todo tipo de aprobaciones y ratificaciones que haya.

»Y nosotros, la prestataria y apoderada mencionada, y el garante citado, les declaramos dignos de crédito, frente a nosotros y a cada uno de nosotros, frente a nuestros representantes y a nuestros herederos después de nosotros, y frente a los representantes y los herederos de cada uno de nosotros, al prestamista citado y a sus representantes y a quienquiera que muestre esta carta, en cuanto a la eliminación de la impugnación que salga o se produzca contra el empeño citado o contra cualquier punto de él; y en cuanto a lo que digan el prestamista citado o sus representantes haber gastado del descuento mencionado en las obras de edificación o reparación de las casas citadas, y a lo que manifiesten haber recibido de la suma de los florines mencionados y en cuanto a los juramentos citados, los gastos y todos los puntos y detalles de esta carta; tan dignos de crédito como los dos testigos legalmente aptos, sin necesidad de ningún juramento ni anatema ni sus implicaciones en absoluto.

»La garantía de todo lo escrito arriba, de acuerdo con lo que recaiga sobre cada uno de nosotros, la asumimos nosotros, la prestataria y apoderada mencionada y el garante citado, sobre nosotros y sobre cada uno de nosotros, sobre nuestros representantes y nuestros herederos después

de nosotros, sobre los representantes y herederos de cada uno de nosotros, sobre todos nuestros bienes y sobre los bienes de cada uno de nosotros, los que hayamos adquirido y los que vayamos a adquirir, los inmuebles, y por vía de ellos, los muebles, apropiadamente y conforme a las prescripciones de nuestros sabios de bendita memoria, no siendo éste un documento meramente teórico ni un simple formulismo documental, [con anulación de todo tipo de objeciones] y declaraciones de nulidad que hayamos expuesto o que vayamos a exponer, manifiestas u ocultas, desde su principio hasta su final”.

Y nosotros, los testigos abajo firmantes, recibimos *quinyán* de *doña Preciosa*, la prestataria y apoderada mencionada, y del rabino R. Saltiel, el garante citado, de cada uno de ellos conforme a lo que está escrito más arriba, *quinyán* íntegro desde ahora mismo, con un objeto legalmente apto para recibir *quinyán*, a quince [días del mes de *tisrí* del año cinco mil doscientos] cuatro de la Creación, según nuestro cómputo, en la mencionada Tudela, que es el día veint[iuno] del mes de *setiembre* del año 1443 según el cómputo de los cristianos, en la citada Tudela. (*A causa de una rotura, faltan las firmas, así como la fórmula de conclusión de todo documento hebreo: “Y todo es firme y permanente”.*).

1450, noviembre 9. Pamplona.

Carta de deuda por la que Azac Medelín y Azac y Juce Evendeut reconocen deber a Miguel de Larenzal, mercader, vecino de Pamplona, 30 libras fuertes, que han de pagar para mediados del febrero siguiente.

Al pie de la carta, en aljamiado hebraico, se escriben los siguientes apéndices documentales: 1) Entrega de prendas que los deudores hacen como garantía por el pago de la deuda. 2) Finiquito de la deuda que Gonto (¿Gento?) de Arratoz, agente de Miguel de Larenzal, entrega a Azac Medelín y Azac Evendeut (24 febr. 1451). 3) Requerimiento del mismo G. de Arratoz a Juce Evendeut para que pague su parte de la deuda (23 abr. 1451). 4) Estado de las cuentas de esta deuda a 25 de mayo de 1451.

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 4.

Pub. F. Baer, *Die Juden*, I, n° 606.1, 2, 3 y 4, pp. 1002-1005.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 52.1-52.2.

1. העידונו על עצמם בקנין שלם שנטלו מעכשו יצחק מדילין בר' משה בן נטף נ"ע ויצחק ויוסף בני אברהם בן דוד נ"ע מחמת שיש אצלם חוב גמור בתורת הלואה בנאמנות לתת ולפרוע למיגיל די לארינסאל סוחר שכן פונפלונה שלשים ליטרין חזקים גרוש בעד שנים דינרי' מטבע נבארה.

ושעבדו גופם וכל נכסיהם אחראין וערבאין זה לזה כל אחד בעד הכל לפרעם לו או לכל מוציא שטר זה ואפילו בלי מסירה והרשאה כלל מהיום ועד חצי חדש פי'ביררו בא ראשון הכל בלי שום איחור ועכוב וטענה ואמירה כלל ובלי שאלת חן ואדיאמינטו ומזונות בתפישה כלל ובלא הורדת שומה ואפילו במטלטלין אלא במעות טבועות כנזכר.

ואם יתעכבו הלויים הנזכרים מלפרוע כל הסך הנזכר לזמן הנזכר למלוה הנז' או לכל מוציא שטר זה וכפי הנזכר קבלו עליהם שיהיה שטר חוב זה מוחזר עליהם מהיום בלי מסירת מודעה כלל לפרוע קנס הכפל בכל מקום ובכל מלכות כפי הסך המתעכב אצלם למי שירצה המלוה הנזכר או כל מוציא שטר זה והקרן שלו קיים.

ועוד בפנינו עדים חתומי מטה נשבעו הלויים הנזכרים שבועת התורה חמורה בשם אל"י ישראל ברוך הוא בלי עלילה וערמה ובלי שום פתח ביטול והתר וחרטה אלא לדעת השם יתברך ולדעת המלוה הנזכר /וקבלו עליהם נדוי חמור וגמור\ לפרוע לו או לכל מוציא שטר זה כל הסך הנזכר לזמן הנזכר וכפי הנזכר ואם לאו שיהיו עברי' גמורי' בשבועה ונדוי בכל קהלות הקדש מוסף על הקנס הנזכר.

והאמינו עליהם הלויים הנזכרים למלוה הנזכר בגביית הממון הנזכר ובטענת פרעונו נאמנות שלימה כשני עדים כשרים בלי להשביעו שום שבועה קלה וחמורה באחריות על הלויים הנזכרים ועל יורשיהם אחריהם ועל כל נכסיהם שקנו ושקנו מקרקעי ואגבן מטלטלי כהוגן וכתיקון חז"ל דלא כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרי.

וקנינו מהלויים הנזכרים למלוה הנזכר ולכל מוציא שטר זה על כל הכתוב למעלה קנין שלם מעכשו במנא דכשר למקניא ביה בארבעה ימים לחדש כסליו שנת חמשת אלפים ומאתים ואחד עשר למנינו בכאן בפונפלונה. "וקבלו עליהם נדוי חמור וגמור" אלו ביני שיטי "ונדוי בכל" על הגרד. והכל שריר וקים. יוסף בר' שלמה נב"ת בן אלבורגי'. אברהם פ'ראג'.

איש אשאביר קי לוש דיטוש לויים פור מאש קונפלימיינטו אינטיגרארון אל דיטו /מלוה\ פינייוש פור לה דיטה שומה לוש קואליש שון אונה פיאיל די פאניו מוראדו אשאץ נואיבו פ'וראדה אין פינייה בלאנקה אי אונוש מאנטוש די פירש נואיבוש פ'וראדוש די פאניו ויאיו. יוסף בן אלבורגי'. אברהם בר' יעקב פ'ראג' נ"ע.

2. יו גונטו די אראטוס קומו מושטראדור דישיטי קנין מי טינגו פור ביאין קונטינטו אי פאגאדו דילה פארט דישיטי קנין קי לי ויאני אפאגאר איצחק מדילין אי איצחק בן דוד שוברי דיטוש אי לוש שוברי דיטוש שיראן קיטוש אי לוש דו פורקיטוש דילה פגאדוריאה אשי ביאן. אי פי'נקא קי דיוי יוסף בן דוד שוברי דיטו שיש פ'לורי' די שו פארט. אי קונטאנטו ליבאנטו מאנו דילוש דיטוש יצחק מדילין ויצחק בן דוד

די טודו לוקונטינידו אינישטי קנין פורקואנטו יצחק מידילין ויצחק בן דוד הנז' אן פאגאדו בשנים ועשרים יום לתדש אטר (sic) שנת חמשת אלפים ומאתים ואחד (ועשר) למניננו.

3. ריקריד גואנטו די אראטוס פ'אקטור די מיגיל די לארינסאל מירקאדירו דיטו אשוו אין בזו אי אין נומרי דיל דיטו מיגיל /מלוה הנז' אי קומו מושטראדור די אישטה קרטה די קנין אה יוסף בן דוד לוח הנזכר למעלה קי לי פאגי לה שומה שושו קונטינידה פרוטישטאנדו פור לאש טורנאדוראש אי פור לה שבועה ונדוי שושו קונטינידוש. אי איל דיטו יוסף הלוח הנזכר רישפושו שו ריפואישטא דינטרו. והיה זה בשלשה ועשרים יום לתדש אבריל למנין הנוצרים שנת אלף תנ"א. "מלוה הנז'" ביני שיטי. עדים מאישטרי יוסף תורייל ואברהם בר' שמואל הלוי. יוסף בן פ'לאקירה. אברהם בר' שמואל הלוי.
4. דישטה שומה דישטי קנין דיאזו פ'לורי' אינישטה מאנירה שיש פ'לורי' אינדינירוש קונטאנטיש אי קואטרו פ'לורי' דיל מאנטו קי פ'ואי וינדידו די יצחק בן דוד הנז'. אי פורקואנטו אן פאגאדו יצחק מידילין ויצחק בן דוד הנז' לוש דיאזו פור קיטוש די טודאש לאש אובליגאנש דישטי קנין. אי פיינקא קי דייו יוסף בן דוד הנז' דיאזו פ'לורי' איליאן די פוניר אינקונטה קואטרו פ'לורי' קי פ'ואי וינדידא לה פיאיל מוראדה הנז'. פיינקא קי דייו יוסף הנז' שיש פ'לורי'. אישטה אינמידו דישטי טראקטו סיארטה ריקישטא אי פור נון אויר אישפאסיו פ'ואי אישקריבטו אינישטא מאנירה. היה זה כ"ה מאיו שנת תנ"א לגוים. וקיים.
- בפינו עבר כל זה אנו העדים החתומים למטה ביום וחדש ושנה הנז' שמואל בן בולאט. יצחק חדידה.

1. Atestiguan ante nosotros sobre sí mismos, con *quinyán*³⁶² íntegro que toman desde ahora Isaac Medelín bar Moisés ben Nataf (*Azac Medelín*) e Isaac y Yosef, hijos de Abraham ben Daud (*Azac y Juce Even-deut*), por cuanto que tienen una deuda total en calidad de préstamo con garantía, para darle y pagarle a Miguel de Larençal, mercader, vecino de Ponplona, 30 libras fuertes, de [la moneda] que el *gros* vale 2 sueldos, moneda de Navarra.

Y se obligan con su persona y con todos sus bienes a ser garantes y avalistas el uno por el otro y cada uno por todo para pagárselos, a él o a quienquiera que muestre esta carta, incluso sin notificación y sin autorización alguna, desde hoy y hasta mediados del mes de *febrero* primero viniente; todo sin ningún retraso, ni traba, ni demanda, ni palabra alguna en contra y sin petición de gracia ni de *adiamiento* ni de alimentos en caso de prisión, y sin rebaja alguna, y tampoco que se pague con bienes muebles, sino en monedas acuñadas como se ha dicho.

³⁶² Véase n. 5 del doc. 2.

Y si se demorasen los citados deudores en pagar toda la suma dicha en el plazo dicho al acreedor mencionado, o a quienquiera que muestre esta carta, y de la manera que se ha dicho, asumen sobre sí mismos que esta carta de deuda sea tornada contra ellos desde hoy mismo, sin necesidad de entregarles una notificación, para que paguen una multa por el doble, en cualquier lugar y en cualquier reino, de acuerdo con la suma que se hubieren demorado en pagar, a quien quieran el acreedor citado o cualquiera que muestre esta carta, quedando su capital estable.

Además, ante nosotros, los testigos abajo firmantes, juran los deudores citados juramento grave por la Torá con el Nombre del Señor de Israel, bendito sea, sin ningún engaño ni subterfugio y sin ninguna abertura para anularlo ni para liberarse de él ni para arrepentirse, sino poniendo por testigos al Santo Nombre, bendito sea, y al acreedor mencionado (*interlineado*: y asumiendo sobre sí mismos una excomunión grave y completa), que les pagarán, a él o a quienquiera que muestre esta carta, toda la suma dicha, en el plazo dicho y de la manera dicha; y si no, que sean declarados transgresores totales del juramento y excomulgados en todas las santas aljamas, además de la multa dicha.

Y los deudores citados declaran digno de crédito frente a sí mismos al mencionado acreedor en cuanto diga respecto al cobro del dinero dicho y a la objeción a su pago, un crédito total, como el de los dos testigos legalmente aptos, sin necesidad de que preste ningún juramento, ni grave ni leve, recayendo la garantía sobre los citados deudores y sobre sus herederos después de ellos y sobre todos sus bienes, los que hayan adquirido y los que vayan a adquirir, los inmuebles, y a través de ellos, los muebles, apropiadamente y de acuerdo con las prescripciones de nuestros sabios de bendita memoria, pues no es esto como una promesa meramente teórica ni como un formulismo documental.

Y recibimos *quinyán* de los deudores citados para el mencionado acreedor y para quienquiera que muestre esta carta sobre todo lo escrito arriba, *quinyán* íntegro desde ahora, con un objeto legalmente apto para recibir *quinyán*, el día 4 del mes de *kislev* del año 5211 según nuestro cómputo (9 nov. 1450), aquí, en Ponplona. “Y asumiendo sobre sí mismos una excomunión grave y completa”, entre líneas; “y excomulgados en todas”, sobre la raspadura. Y todo es firme y permanente.

Yosef bar Salomón ben Alborge (*Juce Alborge*). Abraham Farach.

Es a saber, que los ditos deudores por más conplimiento integraron (¿por entregaron?) al dito (interlineado: acreedor) penyos por la dita

suma, los cuales son una piel de panyo morado asaz nuevo forrada en peña (piel para forro) blanca e unos mantos de pers (?) nuevos forrados de panyo viejo.

Yosef ben Alborge (*Juce Alborge*). Abraham bar Jacob Farach (*Abraham Farach*).

2. *Yo, Gonto (o Jonto, ¿YomTob?, ¿Gento?) de Arratoç, como mostrador deste quinyán, me tengo por bien contento e pagado de la part deste quinyán que le viene a pagar Isaac Medelín e Isaac ben Daud sobreditos, e los sobreditos serán quitos e los do por quitos de la pagaduría así bien. E finca que deve Yosef ben Daud sobredito ses florines de su part. E contento lebanto mano de los ditos Isaac Medelín e Isaac ben Daud de todo lo contenido en este quinyán por quanto los citados Isaac (Azac) Medelín e Isaac (Azac) ben Daud han pagado en el día 22 del mes de adar del año 5211 de nuestro cómputo (24 febr. 1451).*
3. *Requerid Guento (¿Gento?) de Arratoç, factor de Miguel de Larençal, mercadero dito asuso, en boz e en nomre del dito Miguel (interlineado: el citado acreedor), e como mostrador de esta carta de quinyán, a Yosef (Juce) ben Daud, el deudor mencionado arriba, que le pague la suma suso contenida, protestando por las tornaduras e por la jura y excomunión suso contenidos. E el dito Yosef, el citado deudor, respuso su repuesta dentro. Y fue esto el día 23 del mes de abril, según el cómputo de los cristianos, del año 1451. “El citado acreedor”, entre líneas. Testigos: Maestre Yosef (Juce) Turiel (*sic*) y Abraham bar Samuel ha-Leví (*Abraham Levi*).*

Yosef (*Juce*) ben Falaquera (*sic*). Abraham bar Samuel ha-Leví (*Abraham Levi*).

4. *Desta suma deste quinyán diez florines en esta manera: ses florines en dineros contantes e cuatro florines del manto que fue vendido de Isaac (Azac) ben Daud, el mencionado.*

E por quanto han pagado Isaac (Azac) Medelín e Isaac (Azac) ben Daud, los mencionados, los dio por quitos de todas las obliganças deste quinyán. E finca que deve el citado Yosef (Juce) ben Daud diez florines e le han de poner en conta cuatro florines que fue vendida la piel morada, la mencionada; finca que deve el citado Yosef (Juce) ses florines. Está enmedio deste tracto çierta recuesta (requerimiento), e por non haver espaço, fue escribto en esta manera. Fue esto el 25 de mayo del año [1]451 de los cristianos. Y es firme.

Ante nosotros pasó todo esto, nosotros, los testigos abajo firmantes en el día, mes y año citados.

Samuel ben Bolat (*Samuel Enbolat*). Isaac (Azac) Hadida.

[1460], julio 8. [Tudela].

Cédula en que se recoge un acuerdo entre Bueno ben Menir (Bueno Eveminir) y Dominga de Larraga sobre la venta de una viña sita en Los Algarces, y su pago. Texto aljamiado. Al dorso, escrito en romance, pone: "A VIII° dia de julio presento esta çedula Bueno Eveminir".

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 47.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 43.1.

Pub. B. Leroy, *Moros y judíos*, pp. 164-165, n. 62.

קומישאריוש שניוריש יו בואינו בן מניר ווש שניפ'יקו קומו יו אנדאבא אין וינדיר אונא וינא קי יו איז אינלוש אלגרסיש אה דומינגה דילאראגה אי יו אביאילה אפאשר פור רילאסיון די קורט אי דייומי ס' לטר' אי יו נון פוד פאשר לא דיטה וינטא פור רילאסיון אי פורקי לוש דינרוש מיאישפינדי אינפייטאש אי אין אוטראש קושאש אי נון ליפוד טורנאר לאש דיטאש ס' ליטר' אוב קונבניאינסה קונילה קי מי טיניש לוש דינרוש אי קילבראשי לא דיטא וינא אשומישיון אל קוארטו קי טומשי פור שוש לבוריש לאש טריש פרטיש אי יו איל קוארטו אטא טיאניפו סיאירטו אי אין (פ'י: *tachado*) בואינא פ'י שניוריש אילה מי פ'יזו פלאזיר אוטרושי פארי קונילה קי שי אטיאינפו סיאירטו נון לא פשאש פור רילאסיון קי אילא קי מי דארדאד קושא סיאירטה דילוגירו פור אישקרגאר שו אלמא.

Comisarios senyores: Yo, Bueno ben Menir (Bueno Eveminir) vos sinifico como yo andaba en vender una viña que yo hayo (tengo) en Los Algarçes a Dominga de Larraga, e yo habiela a pasar (la tenía que pasar) por relaçon de Cort, e diome 60 libras, e yo non pod pasar la dita venta por relaçon, e porque los dineros me expendi (gasté) en peytas e en otras cosas e non le pod tornar las ditas 60 libras, hob[fe] conveniença con ella que me tenés los dineros e que labrase la dita viña a sumision al cuarto, que tomase por sus labores las tres partes e yo el cuarto ata (hasta) tiempo çierto e en (tachado: fe) buena fe, senyores, ella me fizo plazer; otrosí, paré (arreglé) con ella que si a tiempo çierto non la pasás por relaçon, que ella que me darad cosa çierta de loguero por escargar (descargar) su alma.

1460, julio 8. [Tudela].

Cédula que recoge una declaración de los adelantados de la aljama de Tudela don Bueno Abuiyob (Bueno Avayu), don Moisés doña Margelina y

R. Abraham ben Menir (*Abraham Eveminir*) acerca de una venta o subasta a precio rebajado. Al dorso, escrito en romance, pone: “VIII° dia de julio presentaron esta çedula don Bueno Avayú e don Mosé dona Margelina e Abraham [*Eveminir*]”.

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 48.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 44.

- [1] שנה שהיו ברורים דון בואינו אבואיוב ודון משה די מרג'לינה ור' אברהם ׳ן מניר.
 [2] אנו השלשה ברורי הקהל שהיינו בשנת ר'ך הוציאו הקהל על (ידינו) /יד כמיס והכהן והם על ידינו\ באראטה:
 [3] מגוטיאירי ס' קפי' שעורה נפסדו דבאראטה ל"ו לטרין /וק"כ אישקודאדוש\.
 [4] עוד מהביקאריו שלבאדור על יד ר' ברוך ׳ן סהל כ' קפי' חטה וכ"ה לטרין במעות נפסדו י"ב לטרין 5.
 [5] עוד מפדרו דאנשא ס' אישקודאדוש וד' קפי' פ'אבאש נפסדו ׳ן לטרין.
 [6] עוד מגוטיאירי ק"ק פ'לורי' בכסף שנפסרו כ' לטרין.

- [1] El año en que fueron *berorim* (*un cargo, adelantados de la aljama*) don Bueno Abuiyob (*Bueno Avayú*), don Moisés (*Mosse*) de Margelina y R. Abraham ben Menir (*Abraham Eveminir*).
- [2] Nosotros, los tres *berorim* (*adelantados*) de la aljama que somos en el año 220 (1459-1460), [declaramos]: Ha sacado la aljama (*tachado*: por medio de nosotros) (*interlineado*: por medio de Camiç y de Cohen y ellos por medio nuestro) una *barata* (*venta o subasta a precio rebajado*):
- [3] De Gutierre, 60 *cafices* de cebada; se perdieron de *barata* 36 libras (*interlineado*: y 120 *escudados*).
- [4] Además, del *vicario* Salvador por medio de R. Baruj ben Sahl (*Baruch Evenaçal*) 20 *cafices* de trigo y 25 libras en dinero; se perdieron 12 libras y 10 sueldos.
- [5] Además, de Pedro de Ansa 60 *escudados* y 4 *cafices* de fabas; se perdieron 6 libras.
- [6] Además, de Gutierre 200 florines en plata, que se perdieron 20 libras.

[1460], julio 8. [Tudela].

Cédula de Moisés ben Menir (Mosse Eveminir) acerca de un empeño de una viña de su propiedad, al parecer sita en Ablitas. Al dorso, escrito en romance, pone: “VIII° dia de julio presento esta çedula Mosse Eueminir”.

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 49.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 45.

קומישאריוש שונויריש:

ואזני משה בן מניר משכנתי לגיואן רינאל כרם אחד שיש לי באלביטס בסך נ' לטרי' והוא פרע לי משכרות ו' לטרי' ז' בכל שנה והיה המשכונה בעד ב' שנים ופרע לי י"ב לטרי' ט"ו משכרות. אי אשתו אד שש אוניוש פוקו מאש או מנוש.

Comisarios se[n]yores:

Yo, Moisés ben Menir (*Mosse Eveminir*), le empeñé a Johan Renal una viña que tengo en Albitaç (*¿por Ablitas?*) en la suma de 50 libras; y él me pagaba de arriendo 6 libras, 7 sueldos y 6 dineros cada año, y el empeño fue por 2 años, y me pagó 12 libras y 15 sueldos de arriendo. *E esto ed (hace) ses a[n]yos poco mas o menos.*

54

[1460], julio 8. [Tudela].

Cédula de Yosef (Juce) Orabuena acerca de la confirmación de un préstamo y de un arriendo de una viña de su propiedad. Al dorso, escrito en romance, pone: "A VIIIº dia de julio presento esta çedula Juçe Orabuena".

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 52.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 46.1.

ר' יוסף אורה בונה ואשתו קיימו לביקרוי ש' מיקולי כ' לטרי' ושכירות מהכרם שלהם עד ארבע שנים בסך ידוע. סופר ר' חיים ׳ דוד.

R. Yosef (*Juce*) Orabuena y su mujer le confirman al *vicario* de *San Micolai* (*Nicolás*) [el préstamo de] 20 libras y el arriendo de su viña (de ellos) por 4 años en la suma sabida. Escribano: R. Hayyim ben Daud (*Vitas Evendeut*).

55

[1460], julio 10. [Tudela].

Cédula que presentó Salamon Burgalés conteniendo una subasta o venta a precio rebajado. Texto aljamiado. Al dorso, escrito en romance, pone: Xº dia de julio Salamon burgales presento esta çedula".

AGN, *Comptos*, Caj. 192, núm. 25.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 47.1.

אישטו איש לו קי יו שי קי לו קי יו שאקי די גיודיאוש אה בארטה.

- [1] פרימירה מינטי אוגיו אודריש די אוליו די מיגיל דורטאס פורה דון משה פייגיו די דונה מרגיילינה אי פירדיאוישי אינלה באראטה די 5 אה 5.
- [2] מאש שאקי אוטרה באראטה פורה דון שלמון די אבליטאש די טומאש די שילוש ק"מ רובוש די סיבאדה לסך ב"ח וינדיושי אה 5.
- [3] מאש שאקי דיל דיגיו טומאש פורה איל דיגיו דון שלמון ע' רובוש מחטה לסך 5 אי וינדיושי אה 5 מינוש 5.
- [4] מאש שאקי אוטרה באראטה פורה איל דיגיו דון שלמון די פורטון גרטיאה דיל טינפלי אי די שמואל פאלקון ק"מ רובוש מחטה לסך 5 אי וינדיושי אה 5.
- [5] מאש שאקי דיל דיטו שמואל פאלקון ב' פאניוש אינקואנטיאה די י"ו ליבראש קאדה פאניו אי מאש ט"ו ארובאש די קאנימו אי פירדיוישי אינליו די ח' אה ט' ליבראש.
- [6] מאש שאקי פורה איל דיטו דון שלמון די פראיי גיואן ק"מ רובוש מחטה לסך 5 אי וינדיושי אה 5.
- [7] מאש שאקי אוטרה באראטה פורה לוש קוגידוריש דילה פייטה די מרטיקו די גירגיטיאן אוליו ד' אודריש אי פירדיוישי אינליו די 5 אה 5.
- [8] מאש שאקי די פיריניגיץ אירמנו די גואן רינאל פורה לוש דיטוש קוגידוריש דילה פייטה ב' אודריש די אוליו קי שי פירדיאירון אינליו די 5 אה 5.
- [9] מאש שאקי אוטרה באראטה דיל דיטו פיריניגיץ פורה שאול 7' שעבי ג' אודריש די אוליו קי גילוש דיו איל דיטו פיריניגיץ אינקי שי פירדיו פוקה קושה.
- [10] (אי אישטו לוקי מי אקואירדו: *tachado*) מאש שאקי די פירי איל פייגיו די נאבארה פורה דון שלמון ח' פאניוש אה קואנטיאה די קינונה ליברה אינקי שי פירדיאירון אינליוש די י"ד אה ט"ו ליבראש.
- [11] אי אישטו איש לו קי מי אקואירדו אה אגורה פיינקי מי אין שלבו שימי אקורדאר מאש.

Esto es lo que yo sé: que lo que yo saqué de judios a barata (subasta o venta con rebaja de precio):

- [1] *Primeramente ocho odres de oleo de Miguel d'Ortaç pora don Mosse, fijo de doña Margelina, e perdióse en la barata de 20 a 30 sueldos.*
- [2] *Más saqué otra barata pora don Salamon de Ablitas, de Tomas de Silos, 140 robos de çebada por la suma de 2 sueldos y 8 dineros; vendióse a 22 dineros.*
- [3] *Más saqué del dicho Tomas pora el dicho don Salamon 70 robos de trigo por la suma de 7 sueldos; e vendióse a 5 sueldos, menos 2 dineros.*

- [4] *Más saqué otra barata pora el dicho don Salamon, de Fortun García del Tenple e de Samuel Falcon 140 robos de trigo por la suma de 7 sueldos; e vendiose a 5 sueldos y 6 dineros.*
- [5] *Mas saqué del dito Samuel Falcon 2 panyos en cuantía de 16 libras cada panyo, e más 15 arrobas de canyamo; e perdióse en ello de 8 a 9 libras.*
- [6] *Más saqué pora el dito don Salamon, de Fray Johan 140 robos de trigo por la suma de 7 sueldos; e vendióse a 5 sueldos y 6 dineros.*
- [7] *Más saqué otra barata pora los cogedores de la peyta, de Martico (o Martecu) de Guirguitiain, oleo, 4 odres; e perdióse en ello de 40 a 45 sueldos.*
- [8] *Más saqué de Periñiguez, hermano de Johan Renal, pora los ditos cogedores de la peyta 2 odres de oleo, que se perdieron en ello de 5 a 10 sueldos.*
- [9] *Más saqué otra barata del dito Periñiguez pora Saul ben Soeb (Saúl Enxoeb) 3 odres de oleo que gelos dio el dito Periñiguez, en que se perdió poca cosa.*
- [10] *(tachado: E esto lo que me acuerdo). Más saqué de Peyre, el fijo de Navarro, pora don Salamon 8 panyos a cuantía de quinzena libra (15 libras cada paño), en que se perdieron en ellos de 14 a 15 libras.*
- [11] *E esto es lo que me acuerdo a agora. Finque me en salvo si me acordar más.*

1467, diciembre 27. Tudela.

Actas de una sesión del bet din (tribunal rabínico) en que se resuelve la demanda presentada por Fatbuena, hija de Judas Evendeut y viuda de Salomón Abenabez, también llamado Salomón Malaj. La viuda reclama el pago de su contrato matrimonial, su dote y la donación aparte que en su día le hizo su difunto marido. Dentro de las actas se inscriben el contrato matrimonial, el testamento del difunto Salomón y una valoración de los bienes muebles e inmuebles que dejó éste al morir.

AMT, *Doc. hebr.* núm. 2.

Pub. J. L. Lacave, *Exile and Diaspora*, pp. 135-144.

Cit. J. L. Lacave, *Importante hallazgo ...*, pp. 171-172.

במותב תלתא כחדא הוינא אנתנא אברהם הלוי יצחק בן מניר ויהודה בר' הנשא דון
אברהם ז"ל דילה ריביסה בי דינא מקהל תטילא יצו' בשנת חמשת אלפים ומאתים ועשרים

ושבעה לבריאת עולם למנינו דחתמין לתתא כדאתא קדמנא פ'אתבואינה בת הנשא דון יהודה ס"ט בן דאוד ואלמנת היקר דון שלמה בר' הנעלה דון יונה ז"ל בן אבו אל עבאסי המכונה מלאך והוציאה לפנינו שטר כתובתה ונדונייתה ותוספתה ומתנתה לחוד וזה נסחו: "בששי בשבת בראש חדש טבת שנת חמשת אלפים ומאתים ושתים לבריאת עולם למנינו בתטילא מתא דעל נהר אברה מותבה איך ר' שלמה החתן יצו' בן כבוד ר' יונה נ"ע בן אבי אל עבאסי הנקרא מלאך אמר לה לפ'אתבואינה בתולתה בת ר' יהודה ס"ט בן דאוד: הוי לי לאינתו כדת משה וישראל ואנא אפלח ואוקיר ואיזון ואפרנס ואכסה יתיכי כהלכת גוברין יהודאין דפלחין ומוקרין וזנין ומפרנסין ומכסין ית נשיהון בקושטא. ויהבנא ליכי מהר בתוליכי אחר וקיים עלאי מנכסאי כסף וזוי מאתן דחזו ליכי מדרבנן ומזוניכי וכסותיכי וספוקיכי ומיעל לותיכי כאורח כל ארעא. וצביאת פ'אתבואינה דא והות ליה לאנתו. וצבי ר' שלמה החתן דןן והוסיף לה מידיליה תוספת על כתובתה שלשים פרחים טובים ויפים מזהב וממשקל שלם מדפוס אראגון בפירוש בלא תערובת כלום משאר המטבעות דלא להוון מקולי כתובה. וכך אמר לנו ר' שלמה החתן דןן: דא נדונייא דהנעלת לי פ'תבואינה דא אנתתי בגדים ותכשיטין ושמוש ערש מה ששוין ושקבלתים על עצמי בשלש מאות וששים פרחים מזהב טוב ומשקל שלם מדפוס אראגון ורצייתי מעכשו ברצון נפשי וקבלתים על עצמי כנכסי צאן ברזל שאם פיתו פיתו לי ואם הותירו הותירו לי. ואחריות וחמר כתובה ותוספת ונדוניא אלין קבלית עלאי ועל ירתאי בתראי ועל כל נכסאי מקרקעי ואגבן מטלטלי להתפרעא מכל שפר ארג נכסין וקנינין דאית לי תחות כל שמיא דקניא ודקניא ודאנא עתיד למקניא ואפילו מגלימא דאכתפאי בחיי ובמותא מן יומא דןן ולעלם כחומר כל שטרי כתובות ותוספות ונדוניות דנהיגן בבנת ישראל. אגב ארבע אמות קרקע כהוגן וכתקון חז"ל דלא כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרי. וקנינא מר' שלמה החתן דןן לפ'תבואינה דא אנתיתיה אכל מאין דכתיב ומפרש לעילא קנין שלם מעכשו במנא דכשר למקניא ביה. הכל כפי המנהג והתנאי שנוהגין ושהתנו ביניהם קהל קדוש אליסינה יצו' ויהיה בעזרם והכל שריר וקיים. שלמה החתן בר' יונה בן עבאסי נ"ע. אברהם בר' חיים נב' בן מניר. יום טוב בר' משה נ"ע כמיס. בראש חדש טבת שנת חמשת אלפים ומאתים ושתים לבריאת עולם למנינו בתטילא איך הנחמד ר' שלמה החתן יצו' בן כבוד היקר ר' יונה ז"ל בן אביאל עבאסי אמר לנו אנחנו העדים החתומים למטה: היו עלי עדים וקנו ממני בקנין גמור מעכשו וכתבו וחתמו עלי בכל לשון של זכות ותנו לה לפ'תבואינה אשתי בת הנכבד ר' יהודה יצו' בן דאוד להיות בידה וביד באי כחה לראיה ולזכות מחמת שרצייתי ברצון נפשי ובהשלמת דעתי שלא בשום זכר אונס כלל בעולם אלא בלב שלם ונפש חפצה ודעת שלמה ועין יפה וגוף בריא ונתתי לה לפ'תבואינה אשתי הנזכרת במתנה לחוד גמורה בקנין גמור מהיום ומעכשו כל הבתים והעליות שעליהם והקאבה שתחתיהן עם כל הקנקנים שבתוכה שיש לי פה תטילא במבצר שמצריהן מצד אחד בתים ליורשי דון יצחק ז"ל בן עבאסי הרופא ומצד אחד (sic) בתים לר' יצחק ס"ט בן מניר ומצד אחר דרך רשות הרבים שפתחי הבתים והקאבה שתחתיהן פתוחים לשם. ועוד נתתי לה לפ'תבואינה אשתי הנזכרת במתנה לחוד גמורה מהיום ומעכשו כל הבתים הסמוכים זה לזה וכל העליות

שעליהן שיש לי גם כן פה במבצר שמצריהם מצד אחד בתים להקדש מדרש בני אורה בונה יצו' ומצד אחר בתים לדון שלמה בן הרב ר' יוסף ז"ל אורה בונה ומצד אחר דרך רשות הרבים שפתח (*sic*) הבתים הממוצרים הנזכרים פתוחים לשם. עוד נתתי לה לפיתבואינה אשתי הנזכרת במתנה לחוד גמורה מהיום ומעכשו כל אותו הכרם שיש לי פה תטילא אינלא גואירטה בתחום הנקרא איל פוסואילו שמצריי מצד אחד כרם לפיראנדו די בורגוש ומצד אחר כרם ליורשי אחמיד איל פידמי ומצד אחר הדרך. עוד נתתי לה לפיתבואינה אשתי הנזכרת במתנה לחוד גמורה מהיום ומעכשו כל הנטע כרם שיש לי גם כן אינלא גואירטה קאיריה די בורגיה שמצריי מצד אחד נטע כרם לאברהם בן דאוד מוחכר לו מהבית הכנסת הגדולה ומצד אחר כרם לאהרן בן סידה ומצד אחר הדרך. עוד נתתי לה לפיתבואינה אשתי הנזכרת במתנה לחוד גמורה מהיום ומעכשו נטע כרם אחר שיש לי אינלא מוגה דיל ג'אנטרי שמצריי מצד אחד נטע כרם לשאנגו גיל די קאלגיטאש ומצד אחר כרם ג'ואן לופיץ פישקאדור ומצד אחר הסיקייא ויזינאל. עוד נתתי לה לאשתי הנזכרת במתנה לחוד גמורה כל אותו הכרם שיש לי בתחום הנקרא מושקירה שמצריי מצד אחד כרם למיגיל דראיץ ומצד אחר כרם ג'ואן די מאגאלייון ומצד אחר הסיקייא ומצד אחר השינדירו ויזינאל. ועוד נתתי לה לאשתי הנזכרת במתנה לחוד גמורה כרם אחד שיש לי בתחום מושקירה הנזכרת שמצריי מצד אחד כרם למשה בן עבאסי אחי יצו' ומצד אחר כרם לשאנגו נאפאל ומצד אחר כרם לרימון איל שיליירו ומצד אחר הסיקייא ויזינאל. ועוד נתתי לה לאשתי הנזכרת במתנה לחוד גמורה מהיום ומעכשו כל אותו הכרם שיש לי פה תטילא מעבר לגשר בתחום הנקרא קאמפיליו שמצריי מצד אחד כרם ג'ואן קונטינין ומצד אחר כרם שאנגו איל מאישטרו ומצד אחר הסיקייא ויזינאל. ועוד נתתי לה לאשתי הנזכרת במתנה לחוד גמורה כרם אחד שיש לי מעבר לגשר הנקרא איל ואלייאדאר שמצריי מצד אחד כרם משה אחי ומצד אחר כרם ג'ואן די אוטייסה ומצד האחר (*sic*) הדרך. ועוד נתתי לה לאשתי הנזכרת במתנה לחוד גמורה שוטו אחד שיש לי אינל שינדירו דילוש אולמוש שמצריי מצד אחד כרם שיבאשטיאן פריס ומצד אחר כרם אסנאר די רונקאל ומצד אחר כרם ליורשי ר' יום טוב חנוני נ"ע. ועוד נתתי לה לאשתי הנזכרת במתנה לחוד גמורה כל אותו הכרם שיש לי בתחום הנקרא שוטלאדרון שמצריי מצד אחד כרם למשה אחי יצו' ומצד אחר כרם לפיריניגיץ ומצד אחר כרם לג'ואן ריסאל. ועוד נתתי לה לאשתי הנזכרת במתנה לחוד גמורה כל אותו הכרם שיש לי בתחום הנקרא קרירה די מוריליו שמצריי מצד אחד כרם למשה אחי יצו' ומצד אחר כרם ג'ואן די אבליטאש. ועוד נתתי לה לאשתי הנזכרת במתנה לחוד גמורה כרם אחר שיש לי בתחום הנזכר אינלוש סיטוניש שמצריי מצד אחד כרם משה אחי הנזכר ומצד אחר כרם לאשת שימינו די שאנתו פ'ואיגו.

נתתי לה לפיתבואינה אשתי הנזכרת במתנה לחוד גמורה מהיום ומעכשו כל הבתים והעליות שעליהן והקאבה שתחתיהן וכל הקנקנים שבתוכה וכל הבתים האחרים הממוצרים הנזכרים וכל העליות שעליהן וכל הדיוריך ובתי תשמיש שבתוך כל הבתים הממוצרים הנזכרים עומקא ורומא מתהום ארעא ועד רום רקיעא וכל הכרמים ונטעי כרמים ושוטו הממוצרים הנזכרים הכל בכל הנאותיהן וזכיותיהן ומובאיהן ומוצאיהן וחזוקיהן ותשמישיהן ואלני וגפני כל הכרמים ונטעי כרמים ושוטו הממוצרים הנזכרים. הכל מתנה לחוד גמורה

שרירה וקימא חתוכה וחלוטה כדת וכהלכה דלא למהדר בה ודלא להשנאה מינה לעלם. ומהיום ומעכשו ולעולם תלך פ'תבואינה אשתי הנזכרת ותחזיק במתנה לחוד זו שנתתי לה חזקה גמורה ותזכה בה זכיה שלמה תירש ותוריש תנחיל ותחסין אבל לא יהא לה רשות לתת אותה לשום אדם בעולם ולא למוכרה לו עד שתגבה אותה ממני וכשתגבה אותה ממני תעשה בה חפצה ורצונה. ואדם בעולם לא ימחה בידה ולא ביד באי כחה משמי ולא משם באי כחי ולא משם יורשי אחרי וסלקתי מהיום ומעכשו ידי עצמי ורשותי וזכותי ויד ועצם ורשות וזכות באי כחי ויורשי אחרי מעל מתנה לחוד זו הנזכרת סלוק גמור לגמרי ולא שיירתי בה לעצמי ולא לבאי כחי ולא ליורשי אחרי שום שויר זכות בעולם כלל לא קול ולא טענה ולא קנוניא ולא הערמה ולא זכות ולא ראייה ולא שום דין ודברים. וחייבתי עצמי ונכסי אני שלמה הנותן הנזכר לסלק להפיץ ולהדיח כל עורר וטוען שבעולם שיטעון או יערער שום ערעור ושום טענה בעולם על שום דבר ממתנה לחוד זו הנזכרת ולהעמידה ביד פ'תבואינה אשתי הנזכרת וביד באי כחה העמדה שלמה וקיום גמור מנוקה ומשופה מכל ערעור שבעולם. וכך אמר לנו עדים חתומי מטה ר' שלמה החתן הנותן הנזכר: מתנה לחוד זו כתובה בשוקי וחותמוה בבריאתא כי היכי דלא תהוי כמתנתא טמירתא ודלא כמתנת שכיב מרע דהדרא אלא מתנת בריא ופרהסיא גלויה ומפורסמת ומקויימת ומחוזקת לכל בכל מיני קיומין וחזוקין שבעולם. הכל בנאמנות ובאחריות גמורה שקבל עליו ר' שלמה החתן הנותן הנזכר ועל יורשי אחרי ועל כל נכסיו שקנה ושיקנה מקרקעי ואגבן מטלטלי כהוגן וכתקון חז"ל דלא כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרי בבטול כל מודעי. וקנינו אנו עדים חתומי מטה מר' שלמה החתן הנותן הנזכר לפ'אתבואינה אשתו הנזכרת על כל הכתוב למעלה קנין שלם מעכשו במנא דכשר למקניא ביה. והכל שריר וקים. אברהם בר' חיים נבתי בן מניר. יום טוב בר' משה נ"ע כמיס".

ועמדנו עליהם וקרינו אותם וראינו אותם מוחזקים ומקויימים כראוי על פי מנהג והסכמת קהל אליסינה הנזכרת ועדיו החתומים בהם המוחזקים על דון שלמה בעלה הנזכר הם כשרים ורצתה פ'אתבואינה האלמנה הנזכרת לגבות כתובתה ומתנתה ונדונייתה הנזכרים הוזקנו *(sic)* אנחנא בי דינא הנזכרים לתביעתה. ושאלנו אם צוה דון שלמה ז"ל בעלה מחמת חשש מיתה או אם הניח אפטרופסים על בניו ובנותיו הקטנים ויתומים שהם יונה משה יצחק יהודה שמואל שולבלייטה מירה ריינה אלג'היר ועל נכסי עזבונו לדעת היש להם פרעונות או טענות נגד שטרי הכתובה והנדונייה והמתנה הנזכרים ובא לפנינו משה בן עבאסי נער קטן בן דון שלמה ופ'אתבואינה הנזכרים והוציאו לפנינו שטר צואת דון שלמה אביו הנזכר וזה נסחו: "אנו עדים חתומי מטה נכנסנו בבית דון שלמה בן כבוד הנשא דון יונה ז"ל בן עבאסי נקרא מלאך דר פה העירה תטילא ומצאנוהו חולה מושכב על מטתו ודבריו ומלוליו מיושבים ומכוונים בפיו והשיב על כל מה ששאלנו ממנו בכון גדול וסדור מופלג ככל אדם בריא ההולך על רגליו. ואמר לנו: רצוני לצוות מחמת מיתה. לכן בבקשה מכס היו עדי צואתי זאת. וכתבו וחתמו כל אשר אומר אצוה אבאר ואניח. פרימיראמינט פורקואנטו בעונות קי.... הזמן מיפ'אזיאנדה אישטה אישקאנדאליזאדה אי מאל דיקלאראדה אשי אינלוש

דידוש קי טינגו קי מישון דיוידוש קומו אין אוטרוש קי יו דיוו אישו אובליגאדו אי אוטרוש פורמי לוקואל פור דוחק השעה נון פודריאה אישפאסיפיקאר אי דיקלאראר קומפ'יאנדו דילה אירמאנדאד אי דיוידו דישקריסיון אי דיליגינסיא דימיש אירמאנוש דון שמואל בן דאוד ודון משה בן עבאסי פ'אגו אורדינו ומחפצי רצוני שו ממנה לדון שמואל ודון משה הנזכרים לאפטרופסים גמורים על כל נכסי מקרקעי ומטלטלי ועל כל ממונא ודררא דממונא וכל מידי דמתקרי נכסי ועל כל החובות אונות ושטרות וחזוקים שימצאו לי ושיהיו ברשותי ובחזקתי ושאפשר להיות לי תחת כל השמים. ואני נותן לדון שמואל ולדון משה האפטרופסים הנזכרים לשניהם ביחד כח יפה ורשות גמורה ויכולת מספיק למכור למשכן ולהחליף כל קרקע או קרקעות בתים שדות וכרמים גנים ופרדסים ולשאת ולתת ולהשתדל ולהתעסק בכל הנכסים שיש ושיהיו ושימצאו לי ובחזקתי ולהפך בזכותי ולתבוע בעדי כל זכות וכל שעבוד וכל חייב וכל ממונא ודררא דממונא שיש ושאפשר להיות לי אצל שום נברא בעולם יהודי או מיתר אומות הן בשטר הן בעל פה או בפקדון ובשום צד וענין אחר בעולם הן בענין קרקע או קרקעות הן בענין מטלטלין. ולעמוד בדין בפני כל דיין ושופט שבעולם יהודי או משאר האומות עם כל אדם בעולם איש או אשה שיש ושאפשר להיות לי שום עסק וסחורה ודין ודברים עמו. ולטעון ולהשיב בעדי על כל הענינים שיצטרכו לאפטרופסות זה הנזכר (*sic*) ועל כל הענינים הנמשכים ונגררים ממנו הן שאהיה אני התובע הן שאהיה נתבע. ולהוציא ולגבות ולקבל מיד כל אדם בעולם הן בדין הן בפשרה כל אותו סך וסכי ממון ושוה ממון שחייב לי הן בשטר הן בעל פה. ולפרוע בעדי מנכסי כל מה שימצא באמת שאני חייב לשום נברא בעולם ובפרט כל אותם השעבודים אשר דון משה אחי האפטרופוס הנזכר ימצא משועבד בעדי באופן שלא יגיע לו שום נזק לא בגופו ולא בממונו בשום דבר מכל מה שנשתעבד בעדי. ויהיה להם כח לפשר כל פשרה או פשרות שייטב בעיניהם ולהשתדל ולהתעסק באמת ובאמונה בכל הדברים והענינים שיצטרכו לאפטרופסות זה הנזכר ככל שאר האפטרופסים הזרזים החסידיים והנאמנים. ויהיה ידם כידי כחם ככחי באופן שכל מה שיעשה ויגמר על ידם יהיה שריר ומקויים כאלו נגמר ונעשה ונתקיים על ידי. ורצוני שיהיה מסודר שטר אפטרופסות זה כל אותם פעמים שיצטרך לעצת חכמים בכל תקף ככל שטרי אפטרופסות הנהוג (*sic*) בישראל באופן שלא יהיה בו שום רעות וחסרון וחולשה אבל יהיה מקויים וחזק בכל מיני חזוקים ותקונים ויפוי כח שבעולם. עוד אני מצוה ומניח שיתנו מנכסי עזבוני לבני יונה משה יצחק יהודה ושמואל ולבנותי שולבלייטה מירה ריינה ואלגויהר בתורת ירושה לכל אחד ואחד מהם ולכל אחת ואחת מהן חמשה דינרים חזקים. ובזה אני מסלק כל זכותם מנכסי עזבוני. עוד אני מצוה ומניח שתנתן להקדש בית הכנסת הגדולה כופר נפשי כרם אחד שיש לי בתחום הנקרא איל פוסו דילה מורה אותה שהיתה מיוסף גאון נקיה וחפשית מכל משא וחכירות שמצרי הכרם הזאת הנזכרת מצד אחד כרם שהיתה מגיואן טירין ומצד שני כרם מהומא רולדאן ומצד שלישי לא סיקיאי וזינואל כל הכרם הממוצרת הנזכרת הנני מקדש הקדש גמור עם כל זכויותיה ומוצאיה ומובאיה ושבחיה ועמליה באילניה וגפניה להקדש בית הכנסת הנזכר אמרתי לגבות כמסירתי להדיוט באופן שמהיום ומעכשו ממונה או גבאי בית הכנסת הנזכר יבואו ויעשו

ממנה חפצם ורצונם כאשר כל שאר נכסי הקדש כי מעתה אני מסלק כל זכותי וזכות באי כחי ויורשי אחרי ממנה. עוד אני מצוה ומניח שינתנו מנכסי לכל אחת ואחת מחברות הקהל יצו' פרח אחד מטבע לסייע צרכיהם. עוד אני מצוה ומניח קי אטינדידו אי קונשידראדו איל בואין גראדו אי אמור קי טינגו די פ'אתבואינה מי מוג'יר אי לא בואינה קומפאניאה אי איודה קי דיליאה אי אובידו איניל טיאיימפו קי אינשימבלי אימוש ביוידו אי פוריל זכות קי לי פירטיניסי פורשו כתובה תוספת ונדוניאה קי פאגאדוש טודוש לוש קארגוש אינקי קון וירדאד יו מי טרובארי דיודורו אי לאש הנחות קי שו מניח בצואתי זו די טודוש לוש ביינש מיאוש רישטאנטיש איליא שיאה שיניורה אי פודירושה ומהיום ומעכשו ולאחר פטירתי לבית עולמים הנני ממנה ומניח לפ'אתבואינה אשתי הנזכרת גברת רשאה ושלטנית ומוחזקת על כל שאר נכסי מקרקעי ועל כל ממונא ודררא דממונא ועל כל מידי דמתקרי נכסי שיש ושהיו ושימצאו ושאפשר להיות לי תחת כל השמים. ואני רוצה שיהיו כל שאר נכסי עזבוני [ברשותה ובחזקתה ותחת ידה ותהיה נושאת ונותנת בהם ותגבה ותקבל כל חובותי מיד כל המחוייבים אצלי הן בשטר הן שלא בשטר ומיד באי כחם ומיד כל אדם בעולם שיש לי עסק ומשא ומתן עמו. וגם תגבה ותקבל כל הזכות שיש ושאיפשר להיות לי אצל שום נברא בעולם איש או אישה יהודי או מיתר האומות בשטר או בעל פה או בשום צד וענין אחר בעולם מבלי שיוכל שום אדם לערער עליה ולמחות בידה בשום צד וענין בעולם אבל היא תעשה מכל שאר נכסי עזבוני מקרקעי ומטלטלי הן חפצים הן כלי בית ושמושי ערש וכלי מתכות מאי זה מין שיהיו הן כסף או שוה כסף הן קנקנים הן היין שבתוכם ועל ממונא ודררא דממונא וכל מידי דמתקרי נכסי ככל אדם העושה בשלו ובקנינו תמכור ותשכור תחליף ותמשכן ככל מה שתראה ותיטב בעניינה מבלי שיוכלו בני ובנותי ולא שום אחד ואחת מהן ולא באי כחם ולא שום נברא בעולם לערער עליה ולשאול ממנה שום חשבון ודבר אחר לא מדין ירושה ולא מדין זכות אחר בעולם. ואתם עדי צואתי זו כתבו וחתמו כל מה שאמרתי צויתי והנחתי בצואתי זו באותו לשון שתמצו כל אותם פעמים שתצטרך לתועלת ויפוי כח האפטורפסים הנזכרים ופ'אתבואינה אשתי הנזכרת וכל הזוכים בצואתי זו וכל אחד ואחד מהם בכל מיני חזוקים ודקדוקים ותקונים ויפויים שתצטרך לעצת חכמים ותקון סופרים אפילו מאה פעמים עד שתהא מסודרת ומתוקנת ומקוימת בלי שום רעות ובלו שום חסרון ופגם כלל בעולם לפי שכך רציתי מעכשו ברצון נפשי ובהשלמת דעתי בלא שום זכר אונס כלל ופתוי והסתה בעולם. ואנו עדים חתומי מטה שמענו מפי דון שלמה המצוה הנזכר כל כללי ופרטי ועניני צואתו זאת. ולהיות לראיה ולזכות לכל הזוכים בה נכתבה וחתמו שמותינו פה בשלשה ימים לחדש ניסן שנת חמשת אלפים ומאתים ועשרים ושש לבריאת עולם למנינו פה תטילא הנזכרת. הוא בעשרים יום לחדש מארסו משנת אלף תסו' למנין הנצרים. ואתברר לנא אנן סהדי שדון שלמה המצוה הנזכר מגו מרעיה אתפטר ולא נתק מחולי זה אל חולי אחר וחי לרבנן ולכל ישראל שבק. משה בר' אהרון נ"ע בן סידה. משה בן דוד".

וכאשר ראינו שטר הצואה הנזכרת ועמדנו עליו וקרינו אותו ומצאנוהו מוחזק ומקויים כראוי אמרנו להביא לפנינו לדון שמואל ודון משה האפטורפסים הנזכרים ושאלנו מהם על כל דברי שטרי הכתובה והנדוניאה והמתנה לחד הנזכרים אם יש להם פרעונות או

טענות כנגדם או אם אמר וצוה להם דון שלמה ז"ל הנזכר שום דבר וענין שיהיה נגד שטרי הכתובה והנדונייא והמתנה הנזכרים או נגד שום דבר מהם באופן שיהיו היתומים נקיים וחפשים מפרעונים. והם השיבו שלא ידעו ולא שמעו מפי דון שלמה המצוה הנזכר וגם הוא לא אמר וצוה דבר שינגד לשטרות הללו אלא שהיתה כונתו שתהיה פ'תבואינה אלמנתו הנזכרת אדנית ושלטאה על כל נכסי עזבונו ויהיו כלם תחת ידה לשאת ולתת ולזון לבניו ולבנותיו וליסרם ולרצותם כאב את בן ירצה וכאם הבנים שמחה וכך הניחו אותה בכל הנכסים זה ארבע עשרה חדשים שמת בעלה ולא שאלו ממנה דבר והם לא ידעו על זה ועל מה זה עמדה לפניהם לדין על ענין זה. והיא גם היא תשיב אמריה לנו וכה אמרה:

"רבותי ידוע למעלת כבודכם כי כאשר מת אישי ז"ל הניח חמשה בנים וארבע בנות עוללים קטנים הרבה מהם לא ידעו בין ימינם לשמאלם ואני בעניי נתתי את לבי ובשרי לגדלם לזונם וליסרם זה לי ארבעה עשר חדשים והוצאתי בהם יותר ממאה וחמשים פרחים זהב ושמעתי וראיתי הרבה אנשים נושים שואלים בשטרי חובותיהם מנכסי עזבון אדני אישי ז"ל הנזכר כל אחד מקצהו ואם הם יקחו חלקם נשארנו אנכי והילדים בערום ובחוסר כל לכן אמרתי לקחת ולגבות כל זכיות שטרותי אלו קודם כל דבר וקודם כל נושה והאפטורפסים יחפשו אחר זכיות היתומים כי אין גואל קרוב מהם ליתומים לחפש בזכותם ואנשים זריזים ובקיאים לבקש זכות היתומים ואשה קשת רוח אנכי ואיני יודעת לטעון בעד זכות היתומים ולא אנכי רוצה וחפצה להיות אדנית ושלטאה בנכסיו ומהיום ומעכשו סלקתי עצמי מאתו אדנות ואי איפשי בו אבל אני רוצה וחפצה לגבות כל זכות שטרי כתובתי ונדונייתי ומתנתי הנזכרים. לכן בבקשה מכם הטו אזניכם לרוחתי לשועתי וצו עלי לאחי היקרים האפטורפסים האלה לפרוע ולתת לי כל מה שראוי לי לקבל על פי שטרותי אלה".

ואנחנא בי דינא כאשר שמענו את כל דבריהם הוזקקנו לתביעתה ואמרנו לה שתוציא לפנינו כל המטלטלין שהניח בעלה דון שלמה ז"ל הנזכר ואמרה לפנינו כי הרבה מהם הוציאה מביתה להלוות עליהם ולמזונותיה ופרנסתה ומזונות ופרנסת בניה וגם רבים מהם נמכרו לפרוע לרבים מהמלוים ובפרט למסדרי מס הקהל יצו' משנת תסו' שעברה ומהנמצאים אתה (עתה *sic, por*) בבית הוציאה לפנינו והם אלו:

"ראשונה שיש אלמאדראקיש אינלאש קאמאש אי אוננו די שבאראטאדו. איטי' סינקו פאריש די לינסואילוש אי און פאר די שאואנאש אינלאש קאמאש. איטי' אוגו קאביסאליש אינלאש קאמאש אי פ'ואירה דילאש קאמאש טריש. איטי' און מאנטו די מוג'יר אי אונה מאנטיטה אי און טאוארדו ויאג'ו דיל אי אונה קלוג'ה ויאג'ה.

איטי' אונה לאנפיליא די לאטון נאון באסיניליו אונה אוליא די קוברי דוש קאלדירוש ג'יקוש דוש פאייליליאש אונה שארטין אוגו אישפיטוש און קאלדירו די רושקאדה און אינבודו די אראמברי אונה פאילה. איטי' אונה ארקה די נוגירה אי טריש ארקאש די פיננו און קופ'רי אוטרה ארקה די נוגירה און קופ'רי פ'ראדו. איטי' קואטרו קאמאש די פ'ושטה טריש טורנוש די פ'ילאר לאנה. אונה ארטישה טריש טאבלאש די ליואר פאן אל פ'ורנו. קואטרו ואנקוש טריש אישקאניליאש. שיש דוזינאש די קאבריאוש. דוש מישאש די קומיר דוש אלקאמ..אש

און סיפו די קארניסיריאה טריש דוזינאש די פאלמיליאש דוש קוסינוש אונה קונה. איטי' פיואירה דילאש קאמאש קאטורזי לינסואילוש. און שוברי פאלו. דוש קורטינאש ויאגיאש. דזישיאיטי טובאליוניש אוגו טובאליאש טריש רידיליש. איטי' אוגו ליטיראש די לאנה קון לאש דילאש קאמאש. און מאשירו די לאנה. דוש דילאנטליגוש די קארה סינקו קוברוש נואיבוש. אונה מאנטה די לאנה די שיש קוברוש (קובדוש o). דוש ואנקאליש נואיבוש דוש דילאנטליגוש ויאגוש. דוש ראסיליש ויאגוש. איטי' טריש קובירטוראש די אלמינאפאש אונה קארניסיריה די פ'ילו פרימו. דוש קארניסיראש די פ'ילו דישטופא. טריש שאקוש די קאניאמו דוש אלמוחאדאש ויאגיאש. דוש קורטינאש ויאגיאש. איטי' טריש שאקוש די קאניאמו. אונאש ליהיאש די פ'יאירו און אלאמביק. איטי' דוש טינאגיאש טריש סידאסוש. און פישו די קארניסיריאה. איטי' טודה לא קוזינה קון טאג'אדורש אישקודיליאש אי אורסוש אי אוטרוש מינוזיליש אי אונש בלאות אל רידידור אי אונה רושקאדירה. איטי' איל באשאר די פאשקואה. איטי' טרינטה פיאיסאש די ליברוש די תלמוד אי דינין ויאגוש אי אישקואדירנאדוש. איטי' דזיאוגו קובאש גראנדיש אי גיקאש אי און טינו די יד' קארגאש אי אונה פ'ראדיליא אי אונה קאלדירה די קאבידה די טו' אורסוש. איטי' די וינו מושטו אונזי מ'איטרוש. אישטו איש לוקי שי טרובו אינלא דיג'ה קאשה די דון שלמה ז"ל הנזכר בשמנה עשר ימים לחדש סיון שנת רכז' לפרטנו כד' לחדש מאיו משנת תסז' בפני ר' שם טוב הלוי ואברהם בן מניר".

ומאשר הוציאה מתחת ידה למזונותיה ופרנסת בניה ובנותיה הזכירה לפנינו והם אלה: "ראשונה דוזי טובאליוניש אי טריש טובאליאש פ'לאנדרישקאש אי אונה פ'ונדה. דוש רידיליש אונה פ'ונדה. איטי' שיאיטי לינסואילוש און רידיל ויאגיו טריש טובאליאש שיאיטי לינסואילוש סינקו טובאליוניש אי אינלאש קאמאש דונדי דוארמין לוש די קאשה שיאיטי לינסואילוש. איטי' און מונג'יל די פאניו די לונדריש פ'וראדו די פאניו. איטי' אונה פ'וראדורה די פיניא ניגרה".

ואמרה שלתה עליהם מאה ועשרים פרחים זהב בזהב עם שחיבה עצמה ונכסיה לפדותם בעבור שאינם שוים כל הסך הנזכר ושאיין ברשותה ותחת ידה יותר ממה שהוציאה לפנינו שום דבר ולא שום מטלטלין אחרים. ואחרי כן דרשנו וחקרנו לדעת מספר מפקד הקרקעות שהניח דון שלמה ז"ל הנזכר וידענו בברור שהם אלו:

"ראשונה הבתים והאוצר דונדי איליוש מוראן שמצריהם מצד אחד בתים לדון שמואל בן דאוד ומצד שני בתים ליורשי הר' יצחק ז"ל בן מניר ומצד שלישי דרך רשות הרבים. איטי' און ואליאדאר אין טראשלאפואינט שמצרו מצד אחד כרם לגואן דוטייסה ומצד שני כרם לדון ג'ואן די קלאהורה אי קונלא קארירה פובליקה. איטי' אין קאנפיליו אונה ויניא קי אפ'רואינטה מצד אחד עם כרם דיל פ'יגו די קונטינינט ומצד שני עם כרם די שאנגו איל ומאישטרו' אי קונלא קארירה. איטי' אין שינדירו די מידינו און שוטו אי פיאיסה אי דוש פידאסוש ג'ונטוש לא פיאיסה קי אפ'רואינטאן מצד אחד עם כרם יורשי שאול נ"ע לוי אי קון שוטו קי פ'ואי די מארטין גארסיץ אי קון פיאיסה די מארטין פ'לוריא אי קונלה קארירה פובליקה. איטי' איל (איניל *por*) טירמינו די שולאדרון ויניא אי פיאיסה קי אפ'רואינטאן

קון ויניא די פאשקואל דורס אי קון ויניא די מארטין די ראדה אי קון לאנדה די פידרו די מינה אי קונלא סיקיא ויזינאל. איטי' בתחום איל פוזואילו אונה פיאסה קלאמאדה איל פוסואילו קי אפירואינטה קון פיאסה די דון פאשקואל די מינדיגוריאה קאלונגי אי דילה אוטרה פארט קון ויניא די מאהומא דוראמן די פידריס אי קונלא קארירה פובליקה. איטי' בתחום לאש אישיאיראש אונה אישיאירה קי אפירואינטה קון אישיאירה די גואן נואארו די פיושטינייאנה אי קון אישיאירה די גואן די ייקורה אי קונלה קרירה פובליקה. איטי' אונה פיאסה בתחום מושקירה קי אפירואינטה קון פיאסה די גואן די קוריליא אי קון פיאסה די דיאגו קאטאלאן אי קוניל ריאו מאיור. איטי' בתחום לוש סיטוניש אונה פיאסה קי אפירואינטה קון פיאסה די גורי אי קון פיאסה דילוש גרירוש אי קונלא קארירה פובליקה. איטי' און מאגואילו אי ויניא איניל פוזו דילה מורה קי אפירואינטאן קון ויניא די דון יוסף ז"ל בן מניר אי דילה אוטרה פארט קון ויניא די יעקב סלמא אי קון ויניא די אברהם בן דאוד פילאירי אי קון ויניא די דון מאיר דילה ריביסה אי קונלאש דוש קאריראש פובליקאש".

ואחר כך התפשנו חפץ ביד פ'אתבואינה האלמנה הנזכרת והשבענוה בשבועת האלה שלא מחלה כתובתה ומתנתה ונדונייתה הנזכרים לדון שלמה ז"ל בעלה הנזכר ושלא מכרה ושלא משכנה ושלא קבלה מדון שלמה ז"ל בעלה הנזכר ולא משום אדם אחר בשבילו מחמת שטרי כתובתה ונדונייתה ומתנתה הנזכרים שום דבר ושלא אתפסה מבעלה זון שלמה ז"ל הנזכר צרכי מחיים ושלא הסתירה ושלא הטמינה שום דבר מכל המטלטלין שהניח בעלה הנזכר ושלא עשתה שום הערמה ולא שום קנוניא ולא שום עלילה ותחבולה לא היא ולא אחר בשבילה בנכסי דון שלמה ז"ל בעלה הנזכר לא בחייו ולא במותו. והודענוה אנחנא בי דינא לפ'אתבואינה זו הנזכרת שאין אנו משביעין אותה על דעתה אלא על דעת ה'ק'ב'יה ועל דעתינו ושאינה עושה בשבועה זו הנזכרת לא שום הערמה ולא שום מרמה ותחבולה ולא שום קנוניא וענתה פ'אתבואינה זו הנזכרת אחר שבועה זו הנזכרת ואמרה אמן. ואחר שהשבענו לפ'אתבואינה האלמנה הנזכרת השבועה הנזכרת כפי הנזכר נתננו ונשאנו בדברים עם האפטורפסים הנזכרים ומחפצם ורצונם ורצון וחפץ האלמנה הנזכרת גזרנו אומר לתת לה מכל זכויות כתובתה ונדונייתה ומתנתה לחוד הנזכרים שלוש מאות וששים פרחים זהב בזהב ממשקל שלם מדפוס אראגון ומכל מה שהוציאה במזונותיה ופרנסת בניה ובנותיה עד היום הזה ששים פרחים זהב בזהב מסולקות מעשה ידיה שהוא ליורשים ושתיהה היא חייבת להשיב כל המטלטלין ונכסים שהניח בעלה דון שלמה ז"ל הנזכר בשעת פטירתו כלם משלם אותם שהוציאה מתחת ידה להלוות עליהם ולפרוע מנכסיה כל מה שנתחייבה בעד ההוצאה הנזכרת. ואחר זה ברצון האפטורפסים הנזכרים ופ'אתבואינה האלמנה הנזכרת בררנו שני אנשים זריזים כשרים ונאמנים ודעים בטיב משא ומתן לעשות שומא בכל המטלטלין והקרקעות הנזכרים באמת וביושר כפי השגה שכלם והם דון אהרון בן סידה ודון מאיר בר' דון יהודה ס"ט בן דאוד גוברין דמהמנין ופקיעין ביוקרא וזולא ועדיית ובנונית וזבורית דנכסי והשבענום שבועה חמורה לדעת האל ית' ולדעתנו בלי שום [עול] ומרמה כלל לדקדק ולחפש ולפשפש יפה יפה בהשמאת המטלטלין והקרקעות הנזכרים. ואחר כך באו לפנינו השמאים הנזכרים וכה אמרו:

"אנו אהרון בן סידה ומאיר בר' דון יהודה ס"ט בן דאוד שמאים החתומים למטה מודיעים לכל שכן היה ששיגורנו הנשאים החכם הר' אברהם הלוי ודון יצחק בן מניר ודון יהודה דילה ריביסה מקדמי קהל הקדש יצו' אשר בתטילא משנת מאתים ועשרים ושבע לפרטנו והלכנו בשליחותם לשום כל המטלטלין והקרקעות שהיו מהנשא דון שלמה ז"ל בן אביאל עבאסי הנקרא מלאך ושערנו אותם ודקדקנו יפה יפה בשומתם והעלינו הכל בין שומת קרקע בפני עצמו וכל הנאת חצר וכל זכותה וכל חזקתה עם דלתותיה וחדריה ופשפשונו ובדקנו אחר מומי החצרות והכרמים והשדות גלויות ונסתרות ועלתה שומתן בסך שלש מאות וארבעים פרחים זהב וזוהב ובין שומת מטלטלין בפני עצמן בסך שמונים פרחים זהב וזוהב והוא שבח לאלמנה הנזכרת וליתומים הנזכרים שסך הכל ארבע מאות ועשרים פרחים זהב וזוהב ולא השארנו שום טענה לשום אחד מהם בזה הזמן ולא לאחריו ומה ששמנו וראינו שהוא תקנה לזה ולזה כתבנו וחתמנו שמותינו עליו ביום שני לחדש שבט משנת חמשת אלפים ומאתים ועשרים ושמונה לבריאת עולם למנינו פה תטילא אהרון בן סידה. מאיר בן דאוד".

ואנחנו בי דינא כיון שבאו לפנינו השמאים הנזכרים ואמרו מה ששמו בכח שבועתם וראינו שומתם כדת וכהוגן עשויה לפי אומר דעתם סמכנו עליהם וברצון וחפץ דון שמואל ודון משה האפטורפסים הנזכרים נתננו לפ'אתבואינה האלמנה הנזכרת כל המטלטלין והקרקעות הנזכרים בסימניהם ובמצרניהם ובשבחיהם והורדנו בהם והחזקנו בהם חזקה גמורה ככל אדם המחזיק בשלו ונתננו לה רשות גמור למכור ולקנות לירש ולהוריש למשכן ולהחליף לבנות ולהרוס לעקור ולנטוע ולתת במתנה ולעשות בהם ובכל אחד מהם הפצה ורצונה ככל אדם העושה בשלו ובקנינו ולא יהיה כח ורשות לשום אדם בעולם ולא ליורש ונוחל בן או בת אח או אחות קרוב או רחוק לטעון ולערער בשום דין ודברים בעולם כלל אחר פ'אתבואינה הנזכרת ולא אחר יורשיה אחריה אחר הורדתנו זאת ואחר אשר בבית דין שמנו ונתננו כל הקרקעות והמטלטלין הנזכרים לה לפרעון כל הסכים הנזכרים והורדת שומתנו זאת שעשינו בכל הנכסים הנזכרים רצינו וגזרנו שתהא חזקה ומקוימת מהיום ולעולם ושרירה וקימא כחומר ותוקף כל גוביינות שטרי כתובה ונדוניא והורדת שומת נכסים העשויות בישראל והנהוגות כדת וכהלכה בכל מיני חזוקים וקיומים שאפשר בעולם לזכות בהם האלמנה הנזכרת לעצת תלמידי חכמים אע"פ' שתהא עשויה פעם פעמים ואפילו עד מאה פעמים לפי כח האלמנה הנזכרת ובאי כחה. הכל באחריות גמורה על היתומים הנזכרים ועל כל אחד ואחד מהם ועל באי כחם ויורשיהם אחריהם ועל כל נכסיהם שקנו ושקנו מקרקעי ואגבן מטלטלי כהוגן וכתקון חז"ל דלא כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרי. וקנינו מדון שמואל בן דאוד ודון משה בן עבאסי האפטורפסים הנזכרים לפ'אתבואינה האלמנה הנזכרת על כל מאי דכתיב ומפרש לעיל ועל כל פרט ופרט ממנו קנין שלם מעכשו במנא דכשר למקניא ביה.

נגמר כל זה קדמנא בי דינא דחתימין לתתא ברצון האפטורפסים הנזכרים ביום שני לחדש שבט שנת חמשת אלפים ומאתים ושמונה ועשרים לבריאת עולם למנינו פה תטילא הנזכרת. "אבל אני רוצה וחפצה" "אי דוש פיאסאש גינטאש לא פיאסה" "אי קון פיאסה די מארטין

פ'לוריא" "ומכל מה שהוציאה במזונותיה ופרנסת בניה ובנותיה עד היום הזה ששים פרחים זהב בזהב מסולקות מעשה ידיה שהוא ליורשים" הכל ביני שיטי. והכל שריר וקיים. אברהם בר' שלמה הלוי. יצחק בן מניר. יהודה בר' אברהם ז"ל דילה ריביסה.

En sesión conjunta de tres jueces estábamos nosotros, Abraham Ha-Leví (*Abraham Leví*), Isaac ben Menir (*Azac Evenminir*) y Judá, hijo del sublime *don* Abraham, de bendita memoria, de la Rebiça (*Judas de la Rebiça*)³⁶³, bedines³⁶⁴ de la aljama de Tudela, Dios la guarde, durante el año 5227 de la Creación del mundo según nuestro cómputo (1466-67) abajo firmantes, cuando vino ante nosotros Fatbuena, hija del ilustre *don* Judá, su fin sea para bien, ben Daud (*Judas Evendeut*) y viuda del apreciado *don* Salomón, hijo del distinguido *don* Yoná, de bendita memoria, ben Abu-al-Abasi (*Salomón Abenabez*), el conocido por [Salomón] Malaj, y mostró ante nosotros el documento de su *ketubá* (contrato matrimonial), su *nedunyá* (dote), su *toséfet* (adición) y su *mattaná lehud* (donación aparte), cuyo texto es éste:

“El viernes, primer día del mes de *tébet* del año 5202 de la Creación del mundo según nuestro cómputo (15 diciembre 1441), en la ciudad de Tudela, sita junto al río Ebro, es de saber cómo el novio, R. Salomón, Dios lo guarde, hijo del honorable R. Yoná, su alma descanse en el Edén, ben Abi-al-Abasi (*Salomón Abenabez*), el también llamado [Salomón] Malaj, le ha dicho a la doncella Fatbuena, hija de R. Judá, su fin sea para bien, ben Daud (*Judas Evendeut*): Sé mi esposa según la ley de Moisés e Israel, y yo te serviré, honraré, mantendré, sustentaré y vestiré a la manera de los varones judíos, que sirven, honran, mantienen, sustentan y visten a sus mujeres fielmente. Y te daré como *móhar*³⁶⁵ de tu virginidad, garantizado y certificado con mis bienes, 200 *zuzim*³⁶⁶ de plata que te corresponden por prescripción rabínica, así como tu manutención, tu vestido y demás necesidades, y haré vida marital contigo según costumbre de toda la tierra. Y consintió esta Fatbuena y fue su esposa. Y R. Salomón, este novio, le ha añadido voluntariamente a ella de su peculio, como adición (*toséfet*) a su *ketubá*³⁶⁷, 30 florines buenos y válidos, de oro y de peso

³⁶³ Es el mismo Judas de la Rebiça que figura como tomador del empeño de una casa en el doc. 49. Su padre, Abraham, había fallecido ya en esta fecha, de ahí la eulogia, mientras que en 1443, fecha del doc. 49, aún vivía.

³⁶⁴ Es decir, miembros del *bet din* (tribunal rabínico), o sea, jueces. Otras veces el documento se refiere a ellos llamándolos adelantados.

³⁶⁵ Véase n. 1 del doc. 2.

³⁶⁶ Véase n. 2 del doc. 2.

³⁶⁷ Véase n. 3 del doc. 2.

exacto, de curso legal en Aragón, netamente, sin mezcla alguna de las demás monedas y sin que se les pueda aplicar en la práctica una interpretación no estricta.

»Y así nos ha dicho R. Salomón, este novio: Esta es la dote que me trae a mí Fatbuena, esta esposa mía, en vestidos, alhajas y ajuar de cama, lo cual se ha valorado, y yo lo he aceptado, en 360 florines de oro bueno y peso exacto, de curso legal en Aragón; y desde este momento he querido yo voluntariamente aceptar esos bienes como bienes *son barzel*³⁶⁸, que si disminuyeran, disminuirían para mí, y si aumentaran, aumentarían para mí.

»En cuanto a la garantía de estas *ketubá*, adición (*toséfet*) y dote (*nedunyá*), asumo sobre mí, sobre mis herederos después de mí y sobre todos mis bienes, los inmuebles, y por vía de ellos, los muebles, que se pagarán [sacándolo] de todo lo más selecto de los bienes y propiedades que yo posea bajo todos los cielos, los que haya adquirido y los que vaya a adquirir en el futuro, incluso el manto que está sobre mi espalda, durante mi vida y después de mi muerte, [garantía] desde este día y por siempre jamás, con la validez de la garantía de todas las escrituras de *ketubá*, adición (*toséfet*) y dote (*nedunyá*) que se acostumbra con las hijas de Israel. Por medio de los cuatro codos de terreno, apropiadamente y de acuerdo con las prescripciones de nuestros sabios de bendita memoria, pues no es esto como una promesa meramente teórica ni como un simple formulismo documental. Y recibimos *quinyán*³⁶⁹ de R. Salomón, este novio, para Fatbuena, esta esposa suya, sobre todo lo escrito y especificado arriba, *quinyán* íntegro desde este momento, con un objeto legalmente apto para recibir *quinyán*. Todo según la costumbre y las estipulaciones que acostumbran y acordaron entre ellos la santa Comunidad de Aliciana (*Lucena, e. d., Tudela*)³⁷⁰, Dios la guarde y sea en su ayuda³⁷¹. Y todo es firme y permanente. Salomón, el novio, bar Yoná ben Abasi (*Salomón Abenabez*). Abraham bar Hayyim ben Menir (*Abraham Evenminir*). Yom Tob bar Moisés Camiç (*Gento Camiç*).

»El primer día del mes de *tébet* del año 5202 de la Creación del mundo según nuestro cómputo (*15 diciembre 1441*), en Tudela, he aquí que el agradable novio R. Salomón, Dios lo guarde, hijo del apreciado honorable

³⁶⁸ Véase n. 4 del doc. 2.

³⁶⁹ Véase n. 5 del doc. 2.

³⁷⁰ Para esa identificación, véase n. 51 del doc. 14.

³⁷¹ Es una referencia a lo dispuesto en las ordenanzas de la comunidad judía de Tudela para los contratos matrimoniales (v. en este mismo libro unas ordenanzas de esa comunidad en el doc. 1 y en concreto su § 9).

R. Yoná, su memoria sea bendita, ben Abi-al-Abasi (*Salomón Abenabez*) nos ha dicho a nosotros, los testigos abajo firmantes: Sedme testigos y recibid *quinyán* de mí, *quinyán* íntegro desde ahora mismo, escribidme y firmadme en todos los términos del Derecho y dádselo a Fatbuena, mi esposa, hija del venerable R. Judá, Dios lo guarde, ben Daud (*Judas Evendeut*), para que esté en su poder o en poder de sus representantes, sirviéndoles de prueba y de constatación de derechos, por cuanto que yo quiero, voluntariamente y con plena consciencia, sin ningún género de coacción en el mundo, sino de todo corazón, con buena voluntad y conocimiento pleno, de buen grado y en perfecto estado de salud, donarle a Fatbuena, mi citada esposa, en donación aparte íntegra, con *quinyán* completo desde hoy y desde ahora mismo, todas las casas, los desvanes que están sobre ellas y la *cava* que hay bajo ellas, con todas las cántaras que hay dentro de ella, que poseo yo aquí en Tudela, en el castillo, y cuyos lindes son: por un lado, casas de los herederos de *don* Isaac ben Abasi (*Azac Abenabez*), el médico; por otro lado, casas de R. Isaac ben Menir (*Azac Evenminir*); y por el otro lado, la calle pública adonde se abren las puertas de las casas y de la *cava* que hay bajo ellas.

»Además, le doy a Fatbuena, mi citada esposa, en donación aparte íntegra desde hoy y desde ahora mismo, todas las casas contiguas una a otra y todos los desvanes que hay sobre ellas que tengo yo también aquí en el castillo y cuyos lindes son: por un lado, casas de estudio del legado de los Orabuena, Dios las conserve; por otro lado, casas de *don* Salomón, hijo del rabino R. Yosef Orabuena (*Salomón Orabuena*); y por el otro lado, la calle pública adonde se abren las puertas citadas y delimitadas.

»Además, le doy a Fatbuena, mi mencionada esposa, en donación aparte íntegra desde hoy y desde ahora mismo, toda la viña que tengo aquí en Tudela, *en la güerta*, en el término llamado *El Pozuelo*, cuyos lindes son: por un lado, viña de *Ferrando de Burgos*; por otro lado, viña de los herederos de *Ahmed el Pidmi*; y por otro lado, el camino. Además, le doy a Fatbuena, mi citada esposa, en donación aparte íntegra desde hoy y desde ahora mismo, todo el majuelo que tengo asimismo *en la güerta, carrera de Borja*, cuyos lindes son: por un lado, majuelo de Abraham ben Daud (*Abraham Evendeut*), arrendada a él por la Sinagoga Mayor; por otro lado, viña de Aharón ben Çida (*Aharón Bençida*); y por otro lado, el camino. Además, le doy a Fatbuena, mi citada esposa, en donación aparte íntegra desde hoy y desde ahora mismo, otro majuelo que tengo *en la Muga del Chantre*, cuyos lindes son: por un lado, majuelo de *Sancho Gil de Calchetas*; por otro lado, viña de *Johan Lopiz Pescador*; y por el otro lado, la *çequia vezinal*. Además, le doy a mi mencionada esposa, en dona-

ción aparte íntegra, toda la viña que tengo en el término llamado *Mosquera*, cuyos lindes son: por un lado, viña de *Miguel de Raez*; por otro lado, viña de *Johan de Magallón*; por otro lado, la *çequia*; y por el otro lado, el *sendero vezinal*. Además, le doy a mi citada esposa, en donación aparte íntegra, una viña que tengo en el citado término de *Mosquera*, cuyos lindes son: por un lado, viña de Moisés ben Abasi (*Mosse Abenabez*), mi hermano, Dios lo guarde; por otro lado, viña de *Sancho Napal*; por otro lado, viña de *Remón, el sillero*; y por el otro lado, la *çequia vezinal*.

»Además, le doy a mi mencionada esposa, en donación aparte íntegra desde hoy y desde ahora mismo, toda la viña que tengo aquí, en Tudela, al otro lado del puente (*e. d., en Traslapunte*), en el término llamado *Campillo*, cuyos lindes son: por un lado, viña de *Johan Continen*; por otro lado, viña de *Sancho, el maestro*; y por el otro lado, la *çequia vezinal*. Además, le doy a mi citada esposa, en donación aparte íntegra, una viña que tengo en Traslapunte, llamada *El Valladar*, cuyos lindes son: por un lado, viña de Moisés (*Mosse*), mi hermano; por otro lado, viña de *Johan de Oteïça*; y por el otro lado, el camino. Además, le doy a mi citada esposa, en donación aparte íntegra, un *soto* que tengo en el *Sendero de los Olmos*, cuyos lindes son: por un lado, viña de *Sebastian Peric*; por otro lado, viña de *Açnar de Roncal*; y por el otro lado, viña de los herederos de R. Yom Tob (*Gento*) Hanoní, su alma descanse en el Edén. Además, le doy a mi citada esposa, en donación aparte íntegra, toda la viña que tengo en el término llamado *Sotladrón*, cuyos lindes son: por un lado, viña de Moisés (*Mosse*), mi hermano, Dios lo guarde; por otro lado, viña de *Periñiguiz*; y por el otro lado, viña de *Johan Riçal*. Además, le doy a mi mencionada esposa, en donación aparte íntegra, toda la viña que tengo en el término llamado *Carrera de Murillo*, cuyos lindes son: por un lado, viña de Moisés (*Mosse*), mi hermano, Dios lo guarde; y por el otro lado, viña de *Johan de Ablitas*. Además, le doy a mi citada esposa, en donación aparte íntegra, otra viña que tengo en el término mencionado, en los *Çitones*, cuyos lindes son: por un lado, viña de mi mencionado hermano Moisés (*Mosse*); y por el otro lado, viña de la mujer de *Ximeno de Santo Fuego*.

»Le doy, pues, a Fatbuena, mi citada esposa, en donación aparte íntegra desde hoy y desde ahora mismo, todas las casas y los desvanes que hay sobre ellas, y la *cava* que hay bajo ellas, con todas las cántaras que hay dentro de ésta, y todas las otras casas mencionadas y delimitadas, con todos los desvanes que hay sobre ellas y todas las habitaciones y retretes que contienen todas las casas citadas y delimitadas, con la tierra que hay

por debajo [de las casas] y el espacio que hay por encima, desde lo profundo de la tierra hasta la altura de los cielos, y todas las viñas y majuelos y el soto citados y delimitados; todo ello con todas sus mejoras y derechos, sus entradas y sus salidas, sus refuerzos y sus usos, así como los árboles y las cepas de todas las viñas y majuelos y del soto mencionados y delimitados. Todo ello en donación aparte completa, firme y permanente, definitiva e irreversible, conforme a la ley y a las prescripciones talmúdicas, [donación] que no se puede revocar y de la que nada se puede cambiar nunca. Y desde hoy y desde ahora mismo y por siempre, vaya Fatbuena, mi citada esposa, y coja totalmente esta donación aparte que le doy con total posesión y adquiera en ella derecho completo, pueda heredarla y dejarla en herencia, posesionársela y darla en posesión; ahora bien, que no tenga facultad para donársela a ninguna persona en el mundo, ni para vendérsela, hasta que la perciba de mí; y cuando la perciba de mí, haga con ella su deseo y su voluntad. Y nadie en el mundo pueda reclamarle nada ni a ella ni a sus representantes, ni en mi nombre, ni en nombre de mis representantes ni en el de mis herederos después de mí, pues desde hoy y desde ahora mismo, aparto mi mano, mi persona, mi autoridad y mis derechos (*e. d., los cancelo*), así como la mano, la persona, la autoridad y los derechos de mis representantes y de mis herederos después de mí, de esta donación aparte mencionada, de una manera total, no reservándome en ella, ni para mí, ni para mis representantes ni para mis herederos después de mí, ninguna reserva de derechos en absoluto, ni voz ni objeción ni argucia ni estratagema alguna, ni apelación a derecho ni ninguna prueba ni ningún litigio judicial. Y me comprometo con mi persona y mis bienes, yo, Salomón, el citado donante, a apartar, repeler y rechazar a todo impugnante o demandante que presentare cualquier impugnación o demanda en el mundo contra cualquier punto de esta donación aparte mencionada, y a mantenerla (la donación) en poder de mi citada esposa Fatbuena o en poder de sus representantes, de una manera total y completamente firme, limpia y pulida de toda impugnación en el mundo.

»Y así nos ha dicho a nosotros, los testigos abajo firmantes, R. Salomón, el citado novio donante: Esta donación aparte, escribidla en las plazas y firmadla en las calles (*e. d. hacedla pública*), pues he aquí que no es como una donación secreta ni como una donación de moribundo, que se pueden revocar, sino que es una donación hecha por un hombre en perfecto estado de salud, pública, manifiesta y bien conocida, sancionada y ratificada para todo con todo tipo de sanciones y ratificaciones que haya en el mundo.

»Todo con la caución y la garantía total que asume R. Salomón, el novio donante mencionado, sobre sí mismo y sobre sus herederos después

de él y sobre todos sus bienes, los que haya adquirido y los que vaya a adquirir, los inmuebles, y por vía de ellos, los muebles, apropiadamente y de acuerdo con las prescripciones de nuestros sabios de bendita memoria, pues no es esto como una promesa meramente teórica ni como un simple formulismo documental, e invalidando toda declaración de anulación. Y nosotros, los testigos abajo firmantes, recibimos *quinyán* de R. Salomón, el novio donante mencionado, para Fatbuena, su citada esposa, sobre todo lo escrito arriba, *quinyán* íntegro desde este mismo momento, con un objeto legalmente apto para recibir *quinyán*. Y todo es firme y permanente. Abraham bar Hayyim ben Menir (*Abraham Evenminir*). Yom Tob bar Moisés Camiç (*Gento Camiç*).”

Examinamos los documentos, los leímos y vimos que estaban sancionados y ratificados como es debido de acuerdo con la costumbre y las ordenanzas de la citada Comunidad de Aliçana (*Lucena, e. d., Tudela*) y que los testigos firmantes en ellos, validados [para testificar] sobre *don* Salomón, el citado marido de ella, eran legalmente aptos. Y como Fatbuena, la mencionada viuda, quería cobrar sus mencionados contrato matrimonial, donación y dote, nos vimos obligados, nosotros, los citados bedinés, a atender su demanda.

Preguntamos si el marido de ella, *don* Salomón, de bendita memoria, había hecho testamento en riesgo de muerte o si había dejado tutores para sus hijos e hijas, pequeños y huérfanos, que son: Yoná (*Jonás*), Moisés (*Mosse*), Isaac (*Azac*), Judá (*Judas*), Samuel, Solbellita, Mira, Reina y Aljoher (*Perla*); y administradores de los bienes de su herencia, con el fin de saber si acaso tenían que hacer pagos o atender demandas contra los mencionados documentos del contrato matrimonial, la dote y la donación. Vino entonces ante nosotros Moisés ben Abasi (*Mosse Abenabez*), un muchachito, hijo de los citados *don* Salomón y Fatbuena, y mostró ante nosotros el testamento de *don* Salomón, su citado padre, cuyo texto es éste:

“Nosotros, los testigos abajo firmantes, entramos en la casa de *don* Salomón, hijo del honorable e ilustre *don* Yoná, de bendita memoria, ben Abasi (*Salomón Abenabez*), llamado también [Salomón] Malaj, residente aquí en la ciudad de Tudela, y lo encontramos enfermo, postrado en la cama. Sus palabras y su habla eran sensatas y precisas en su boca y contestó a todo lo que le preguntamos con gran precisión y excelente orden, como cualquier hombre sano que se tiene en pie. Y nos dijo: Es mi voluntad hacer testamento en riesgo de muerte. Por ello os pido por favor que seais testigos de este testamento mío. Escribid y firmad todo lo que yo diga, ordene, aclare y deje.

»*Primerament, porquanto por mis pecados que ....*³⁷² *el tiempo, mi fazienda está escandalizada e mal declarada así en los devdos que tengo que me son devidos como en otros que yo devo e só obligado, e otros por mí, lo cual por la premura del tiempo non podría espaçificar e declarar, confiando de la hermandad e devido discreçión e diligencia de mis hermanos don Samuel ben Daud (Samuel Evendeut) y don Moisés ben Abasi (Mosse Abenabez), fago, ordeno, y por mi deseo y voluntad, só nombrante (e. d., nombro) a los citados don Samuel y don Moisés (Mosse) administradores totales de todos mis bienes, muebles e inmuebles, de todo el dinero, incluso el dinero en litigio, y de todo lo que se llame bienes, de todas las deudas, títulos de venta o donación, documentos y tenencias que se me encuentren y que estén en mi posesión y pertenencia, o que pueda yo tener bajo todos los cielos.*

»Así pues, yo otorgo a don Samuel y don Moisés (Mosse), los administradores citados, a ellos dos de consuno, autorización, licencia total y facultad suficiente para vender, hipotecar y permutar todo inmueble o inmuebles, casas, campos o viñas, huertos o huertas; para tratar, encargarse y ocuparse de todos los bienes que tengo o vaya a tener o se me encuentren a mí o en mi tenencia; para revertir en mí derecho y para demandar por mí todo derecho, toda servidumbre, toda obligación y todo dinero o dinero en litigio que tengo o pueda tener cerca de cualquier criatura, judío o de los demás pueblos, sea en escritura, sea de modo verbal o en depósito o de cualquier otro modo y manera que sea, bien en inmueble o inmuebles, bien en muebles.

»Y para comparecer en juicio ante cualquier juez o magistrado que sea, judío o de los demás pueblos, con cualquier persona que sea, hombre o mujer, con el que yo tenga o pueda tener algún negocio, comercio o litigio. Y para querellarse y responder por mí en todos los asuntos que se necesiten para esta administración citada y en todos los asuntos que se sigan o se infieran de ella, bien sea yo el demandante, bien sea yo el demandado. Y para gastar, cobrar y recibir de mano de cualquier persona, sea mediante juicio, sea por compromiso, toda la suma o sumas de dinero o equivalente a dinero que se me deba, bien en escritura, bien de modo verbal. Y para pagar por mí, de mis bienes, todo lo que se encuentre de verdad que yo debo a cualquier criatura y en particular todas las servidumbres a que don Moisés (Mosse), mi hermano, el citado administrador, se encuentre obligado por mí, de manera que no le sobrevenga a él ningún perjuicio, ni en su persona ni en su dinero, en nada de todo lo que se haya obligado por mí.

³⁷² Hay un agujero en el documento.

»Y tendrán capacidad para convenir cualquier compromiso o compromisos que les parezca bien, y para encargarse y ocuparse justa y lealmente de todas las cosas y asuntos que se necesiten para esta administración citada, como todos los demás administradores diligentes, virtuosos y leales. Su mano será como si fuera mi mano, su capacidad como la mía, de manera que todo lo que se haga o termine por su mano será firme y confirmado como si se hubiera terminado, hecho y confirmado por mi mano.

»Es mi voluntad que sea puesto en orden este documento de tutoría-administración todas las veces que sea necesario según consejo de rabinos, con total validez, conforme a todos los documentos de tutoría-administración que se acostumbran en Israel, de manera que no haya en él ningún defecto, imperfección o deficiencia, sino que sea sancionado y ratificado con todo tipo de sanciones, reglamentaciones y legitimaciones que haya.

»Además, ordeno y dejo testado que se entreguen de los bienes de mi herencia a mis hijos Yoná (*Jonás*), Moisés (*Mosse*), Isaac (*Azac*), Judá (*Judas*) y Samuel y a mis hijas Solbellita, Mira, Reina y Aljoher (*Perla*), en calidad de herencia, para cada uno de ellos y para cada una de ellas, cinco sueldos fuertes. Y con esto yo aparto todos sus derechos (*e. d., los cancelo*) de los bienes de mi herencia.

»Además, ordeno y dejo testado que se entregue para el fondo sagrado de la Sinagoga Mayor, como expiación de mi alma, una viña que tengo en el término llamado *El poço dela mora*, aquella que fue de Yosef (*Juce*) Gaón, exenta y libre de toda carga y arrendamiento, siendo los lindes de esta viña mencionada: por un lado, viña que fue de *Johan Terrén*; por el segundo lado, viña de *Mahoma Roldán*; y por el tercer lado, *la çequia vezinal*. Toda la viña delimitada y mencionada, yo la consagro en dedicación total, con todos sus derechos, sus salidas y sus entradas, sus mejoras y sus rentas en sus árboles y sus vides para el fondo sagrado de la sinagoga citada; ordeno percibirla como entrega a un hombre común (*no a un rabino, etc.*), de manera que desde hoy y desde ahora mismo un encargado o cobrador de la sinagoga citada venga y haga de ella su deseo y su voluntad como en todos los demás bienes del fondo sagrado porque desde ahora mismo aparto de ella todos mis derechos y los derechos de mis representantes y de mis herederos después de mí. Además, ordeno y dejo testado que se entregue de mis bienes, para cada una de las sociedades de la Comunidad, Dios la guarde, un florín en moneda para subvenir a sus necesidades.

»Además, ordeno y dejo testado *que atendido e considerado el buen grado e amor que tengo de Fatbuena, mi mujer, e la buena companyía e ayuda que della he hobido enel tiempo que ensemble hemos bivido e porel*

derecho *que le pertenece porsu* contrato matrimonial, adición y dote, *que, pagados todos los cargos enque con verdad yo me trobare devdor e las mandas que só* dejador (*que de*jo) en este testamento mío, *de todos los bienes míos restantes, ella sea senyora e poderosa*, y desde hoy y desde ahora mismo y para después de mi partida para el cementerio nombro y de^o a Fatbuena, mi citada esposa, señora, ama, dueña y propietaria reconocida de todo el resto de mis bienes inmuebles y de todo el dinero, incluso el dinero en litigio, y de todo lo que se llame bienes que tengo o vaya a tener, que se me encuentre o que pueda tener bajo todos los cielos. Quiero yo que todo el resto de los bienes de mi herencia esté en su posesión y pertenencia y bajo su mano y que ella los maneje, y que cobre y reciba todas mis cartas de deuda de todos los que me son deudores, bien con escritura, bien sin ella, o de sus representantes o de cualquier persona que sea con la que yo tenga algún negocio o trato. Que cobre y reciba también todos los derechos que tenga o pueda tener yo cerca de cualquier criatura, cualquiera que sea, hombre o mujer, judío o de los demás pueblos, por escritura o de modo verbal o de cualquier otro modo y manera que sea, sin que nadie pueda impugnar contra ella ni reclamar de su mano de ningún modo, sino que haga ella con todo el resto de los bienes de mi herencia, muebles e inmuebles, sean objetos, utensilios de la casa, ropas de cama o utensilios de metal de cualquier clase que sean, plata o su equivalente, cántaros o el vino que haya en ellos, con el dinero, dinero en litigio y todo lo que se pueda llamar bienes, como cualquier persona hace con lo suyo y con su propiedad; venda, arriende, permute o empeñe según lo que vea y le parezca bien, sin que puedan mis hijos ni mis hijas, ni ninguno o ninguna de ellos, ni sus representantes, ni nadie en el mundo, impugnar contra ella ni pedirle ninguna cuenta ni ninguna otra cosa, ni mediante pleito por la herencia ni mediante pleito por cualquier otro motivo de derecho.

»Y vosotros, testigos de este testamento mío, escribid y firmad todo lo que he dicho, ordenado y dejado en este testamento mío en el lenguaje que querais, todas las veces que se necesite para provecho y autorización de los tutores-administradores citados y de Fatbuena, mi mencionada esposa, y de todos los que obtienen derechos en este testamento mío, y de cada uno de ellos, con todo tipo de ratificaciones, detalles, fórmulas reglamentarias y legitimaciones que se necesite, según consejo de rabinos y reglamentación de escribanos, incluso cien veces, hasta que esté puesto en orden, reglamentado y cumplimentado sin ninguna deficiencia, imperfección ni defecto en absoluto, puesto que así lo quiero desde ahora voluntariamente y con plena consciencia, sin ningún género de coacción en absoluto, ni ninguna seducción ni instigación.

»Nosotros, los testigos abajo firmantes, escuchamos de boca de *don* Salomón, el testador citado, todos los artículos, detalles y asuntos de este testamento suyo. Y para que sirva de prueba y de constatación de derechos a todos los que obtienen algo de él, se puso por escrito y firmamos con nuestros nombres aquí, a 3 días del mes de *nisán* del año 5226 de la Creación según nuestro cómputo, aquí, en la mencionada Tudela. O sea, el día 20 del mes de marzo del año 1466 según el cómputo de los cristianos. Y quedó claro para nosotros, los testigos, que *don* Salomón, el citado testador, a consecuencia de sus males falleció, pues ininterrumpidamente pasó de esta enfermedad a otra enfermedad y abandonó la vida a nuestros rabinos y a todo Israel (*es decir, murió*). Moisés bar Aharón ben Çida (*Mosse Bençida*). Moisés ben Daud (*Mosse Evendeut*)”.

Cuando vimos el documento del citado testamento, lo examinamos, lo leímos y lo encontramos sancionado y ratificado como es debido, ordenamos traer a nuestra presencia a *don* Samuel y *don* Moisés (*Mosse*), los tutores-administradores mencionados y les preguntamos sobre todos los puntos de los documentos del contrato matrimonial, la dote y la donación aparte mencionados, si tenían pagos [que hacer] o demandas [que atender] contra ellos, o si les había dicho y ordenado el citado *don* Salomón, de bendita memoria, alguna cosa o asunto que fuera contra los documentos del contrato matrimonial, la dote y la donación mencionados o contra algún punto de ellos, de manera que los huérfanos estuviesen exentos y libres de su pago.

Contestaron que no conocían ninguno y que no habían escuchado de boca de *don* Salomón, el citado testador, y que tampoco había dicho ni ordenado nada que fuera contra estos documentos sino que su intención había sido que Fatbuena, su mencionada viuda, fuera dueña y señora de todos los bienes de su herencia y que todos ellos estuvieran bajo su mano para negociarlos y para alimentar a sus hijos e hijas, para reprimirlos y para quererlos, como un padre al hijo que le es querido (*Prov. 3,12*) y como madre de hijos jubilosa (*Sal. 113,9*), y que por esto ellos le habían dejado con todos los bienes, que hacía catorce meses que había muerto su marido y ellos no le habían pedido a ella nada ni conocían nada de esto ni de lo que se presentaba ante ellos para emitir un juicio sobre este asunto. Y ella también nos respondió sus palabras (*Gén. 20,5* y *Jue. 5,29*) y así habló:

“Señores míos, sabido es a vuestras excelencias que cuando murió mi marido, de bendita memoria, dejó cinco hijos y cuatro hijas, niños pequeños, de los que muchos no sabían distinguir entre su mano derecha y su mano izquierda, y yo en mi pobreza he entregado mi corazón y mi carne

para criarlos, alimentarlos y reprenderlos desde hace catorce meses y he gastado en ellos más de ciento cincuenta florines de oro; y he oído y he visto a muchos acreedores que piden con sus cartas de deuda [que se les pague] de los bienes de la herencia de mi citado señor marido de bendita memoria, cada uno su parte, y si ellos tomaran su parte (*Gén. 14,24*), nos quedaríamos, los niños y yo, en la desnudez y penuria total (*Dt. 28,48*); por eso he hablado de tomar y cobrar todos los derechos de estos documentos míos antes que nada y antes que cualquier acreedor, y de que los tutores indagaran los derechos de los huérfanos, porque no tienen los huérfanos un goel (*e. d. pariente*) más próximo que ellos (*Rut 3,12*) para indagar su derecho y son además ellos hombres diligentes y expertos para reclamar el derecho de los huérfanos, mientras que yo soy una mujer de espíritu atribulado (*1 Sam. 1,15*), que no sé litigar por el derecho de los huérfanos; y yo no quiero ni deseo ser dueña y señora de los bienes de él, y desde hoy y desde ahora mismo me aparto de ese señorío y no lo quiero, pero quiero y deseo cobrar todo el derecho de los documentos de mi contrato matrimonial, mi dote y mi donación mencionados. Por ello, os pido por favor: inclinad vuestro oído (*Sal. 78,1*) a mi alivio, a mi grito de auxilio (*Lam. 3, 56*), y ordenad a mis queridos hermanos, estos tutores, pagar y darme todo lo que me es debido recibir según estos documentos míos”.

Nosotros, los bedines, cuando escuchamos todas sus palabras, nos vimos obligados a [atender] su demanda y le dijimos que mostrara ante nosotros todos los bienes muebles que dejó su marido, el citado *don Salomón* de bendita memoria, y ella dijo en nuestra presencia que muchos de ellos los había sacado de su casa para tomar préstamos sobre ellos, para su manutención y su sustento y para la manutención y sustento de sus hijos, y que asimismo muchos de ellos se habían vendido para pagar a muchos de los prestamistas y en especial a los ordenadores del impuesto de la aljama, Dios la guarde, del año pasado de (1)466; y respecto a los que se hallaban ahora en casa, los sacó ante nosotros y eran éstos:

“Primeramente *ses almadragues en las camas e uno desbaratado. Item, cinco pares de lençuelos e un par de sávanas en las camas. Item, ocho cabeçales en las camas, e fuera delas camas, tres. Item, un manto de mujer e una mantita e un tavarado viejo dél e una clocha (por colcha) vieja. Item, una lanpilla de latón, un baçinillo, una olla de cobre, dos calderos chicos, dos paylillas, una sartén, ocho espetos, un caldero de roscada, un enbudo de arambre, una paila. Item, una arca de noguera e tres arcas de pino, un cofre, otra arca de noguera, un cofre ferrado. Item, cuatro camas de fusta, tres tornos de filar lana. Una artesa, tres tablas de levar pan al forno. Cua-*

tro vancos, tres escanillas. Ses dozenas de cabreos. Dos mesas de comer, dos alcamyas, un çepo de carneçería, tres dozenas de palmillas, dos coçinos, una cuna. Item, fuera delas camas, catorze lençuelos. Un sobre palo. Dos cortinas viejas, dizisiete toballones, ocho toballas, tres redeles. Item, ocho literas de lana con las delas camas. Un masero de lana. Dos delantalijos de cara, çinco cobros nuevos. Una manta de lana de ses cobros (o cobdos). Dos vancales nuevos, dos delantalijos viejos. Dos raçeles viejos. Item, tres cobertoras de almenapas, una carniçera de filo primo. Dos carniçeras de filo d'estopa. Tres sacos de canyamo, dos almohadas viejas. Dos cortinas viejas. Item, tres sacos de canyamo. Unas lihias de fierro, un alambiq. Item, dos tinajas, tres çedaços. Un peso de carneçería. Item, toda la cozina, con tajadores, escudillas e orços e otros menuzeles e unos trapos al rededor e una roscadera. Item, el basar de Pascua. Item, trenta pieças de libros de Talmud e Dinin (Leyes) viejos e escuadernados. Item, diziocho cubas grandes e chicas e un tino de 14 cargas e una ferradilla e una caldera de cabida de 15 orços. Item, de vino mosto, onze mietros. Esto es loque se trobó enla dicha casa de don Salomón, de bendita memoria, el mencionado, a 18 días del mes de siwán del año 227, según nuestro cómputo menor, 24 (en realidad es 22) del mes de mayo del año (1)467, ante R. Sem Tob Ha-Leví (Sento Leví) y Abraham ben Menir (Abraham Evenminir)".

Y respecto a los que sacó de bajo su mano para su manutención y el sustento de sus hijos e hijas, los recordó ante nosotros y son éstos:

"Primeramente, doze toballones e tres toballas flandrescas e una funda. Dos redeles, una funda. Item, siete lençuelos, un redel viejo, tres toballas, siete lençuelos, çinco toballones e enlas camas donde duermen los de casa siete lençuelos. Item, un monjil de panyo de Londres forrado de panyo. Item, una forradura de penya negra".

Y dijo que había tomado prestado contra ellos 120 florines de oro en oro, pero que se había comprometido con su persona y bienes a rescatarlos porque no valían toda la suma citada; y que no había en su tenencia y bajo su manó ninguna cosa ni ningunos otros bienes muebles más que los que había mostrado ante nosotros.

Después de esto, investigamos e inquirimos para saber el detalle de la relación de los inmuebles que dejó el citado *don Salomón*, de bendita memoria, y supimos con certeza que eran éstos:

"Primeramente, las casas y el almacén donde ellos moran, cuyos lindes son: por un lado, casas de don Samuel ben Daud (Samuel Evendeut); por otro lado, casas de los herederos de R. Isaac, de bendita memoria, ben Menir (Azac Evenminir); y por el tercer lado, la calle pública. Item, un valladar en Traslaupt, cuyos lindes son: por un lado, viña de Johan de

Oteixa; por otro lado, viña de don Johan de Calahorra; e con la carrera pública. Item, en Canpillo, una vinya que afruenta: por un lado, con viña del fijo de Continent, por otro lado, con viña de Sancho el [maestro], e conla carrera. Item, en Sendero de Medio, un soto e pieça, e dos pedaços juntos la pieça, que afrueñtan: por un lado, con viña de los herederos de Saúl, su alma descanse en el Edén, Leví e con soto que fue de Martín Garçez e con pieça de Martín Floria e conla carrera pública. Item, el (por enel) término de Soladrón, vinya e pieça que afrueñtan con vinya de Pascoal d'Urroç e con vinya de Martín de Rada e con landa de Pedro de Mena e conla çequia vezinal. Item, en el término El Pozuelo, una pieça clamada El Poçuelo, que afruenta: con pieça de don Pascoal de Mendigorria Calonge; e dela otra part, con vinya de Mahoma Duramín de Pedriç; e conla carrera pública. Item, en el término Las Axueras (o Exueras), una axuera que afruenta con axuera de Johan Navarro de Fustiñana e con axuera de Johan de Yecora e conla carrera pública. Item, una pieça en el término Mosquera, que afruenta con pieça de Johan de Corella e con pieça de Diago Catalan e conel río mayor (el Ebro). Item, en el término Los Çitones, una pieça que afruenta con pieça de Miguel de Guri (¿Goñi ?) e con pieça delos greros (o Guerreros) e conla carrera pública. Item, un majuelo e vinya enel Pozo dela Mora, que afrueñtan con vinya de don Yosef, de bendita memoria, ben Menir (Juce Evenminir) e dela otra part con vinya de Jacob (Jaco) Çelma e con vinya de Abraham ben Daud (Abraham Evendeut), pelayre, e con vinya de don Maír dela Rebiça e conlas dos carreras públicas”.

Después pusimos un objeto sagrado en la mano de Fatbuena, la citada viuda, y le hicimos jurar con juramento de anatema que no había perdonado sus mencionados contrato matrimonial, donación y dote a *don Salomón*, de bendita memoria, su citado marido, que no los había vendido ni hipotecado, que no había recibido nada de *don Salomón*, de bendita memoria, su citado marido, ni de ninguna otra persona por él, por causa de los documentos de sus mencionados contrato matrimonial, dote y donación, que no había tomado de su marido, el citado *don Salomón*, de bendita memoria, [bienes para] las necesidades de la vida, que no había escondido ni ocultado nada de todos los bienes muebles que dejó su mencionado marido y que no había utilizado ningún ardid, engaño, falacia ni artimaña, ni ella ni otro por ella, con los bienes de *don Salomón*, su citado marido de bendita memoria, ni durante su vida ni después de su muerte. E hicimos saber, nosotros, los bedines (*jueces*), a esta citada Fatbuena que no le hacíamos jurar por su persona sino por Dios y por nosotros y que no podía utilizar en este citado juramento ningún ardid, falacia, artimaña o

engaño. Y tras este citado juramento, esta mencionada Fatbuena respondió y dijo: amén.

Luego que hubimos hecho jurar a Fatbuena, la viuda citada, el mencionado juramento, según lo recordado, tratamos los temas con los tutores-administradores citados, y conforme a su deseo y voluntad y a la voluntad y deseo de la viuda citada, tomamos la decisión de entregarle, por todos los derechos de sus mencionados contrato matrimonial, dote y donación aparte, 360 florines de oro en oro de peso exacto, de curso legal en Aragón, y por todo lo que gastó en su manutención y en el sustento de sus hijos e hijas hasta este día, 60 florines de oro en oro, por el pago obra de sus manos, esto es, para los herederos; y asimismo tomamos la decisión de que ella se comprometiera a devolver todos los utensilios y bienes que dejó su citado marido, *don Salomón*, de bendita memoria, en el momento de su muerte, absolutamente todos los que sacó de bajo su mano para tomar préstamos sobre ellos, y a pagar de sus bienes todo aquello a que se había comprometido por el gasto citado.

Después de esto, con la complacencia de los tutores-administradores mencionados y de Fatbuena, la viuda citada, elegimos dos hombres diligentes, probos, fidedignos y expertos en negocios, para llevar a cabo una evaluación de todos los bienes muebles e inmuebles mencionados, con certeza y rectitud, según el alcance de su inteligencia; los cuales fueron *don Aharón ben Çida (Aharón Bençida)* y *don Meír bar don Judá ben Daud (Meír Evendeut)*, hombres fidedignos y expertos en qué es caro o barato y qué de los bienes es lo mejor, lo de valor medio o lo peor. Y les juramentamos con juramento grave, poniendo por testigos a Dios, bendito sea, y a nosotros mismos, sin ninguna prevaricación ni engaño en absoluto, a ser concienzudos, investigar y examinar con sumo rigor la evaluación de los bienes muebles e inmuebles citados.

Más tarde vinieron a nuestra presencia los tasadores citados y así dijeron:

“Nosotros, *Aharón ben Çida (Aharón Bençida)* y *Meír bar don Judá ben Daud (Meír Evendeut)*, tasadores abajo firmantes, hacemos saber a todos que así sucedió: Nos comisionaron los muy ilustres, el rabino R. Abraham Ha-Leví (*Abraham Leví*), *don Isaac ben Menir (Azac Evenminir)* y *don Judá (Judas)* de la Rebiça, adelantados de la santa aljama, Dios la guarde, de Tudela por el año 227 según nuestro cómputo menor (1466-1467), y con ese encargo suyo fuimos a tasar todos los bienes muebles e inmuebles que fueron del ilustre *don Salomón*, de bendita memoria, ben *Abi-al-Abasi (Salomón Abenabez)*, también llamado [Salomón] Malaj; los evaluamos con rigor y fuimos muy concienzudos en la tasación y elevamos

el total: entre la tasación del terreno por sí mismo y toda mejora de la propiedad urbana, todos sus derechos y toda su tenencia con sus puertas y habitaciones, e investigando y examinando los defectos de las propiedades urbanas, las viñas y los campos, a la vista y ocultos, la tasación de lo cual sube a la suma de 340 florines de oro, en oro, y la tasación de los bienes muebles por sí mismos, [que sube] a la suma de 80 florines de oro, en oro, resulta un incremento para la citada viuda y para los huérfanos mencionados que [hace] la suma del total 420 florines de oro, en oro. Y no dejamos ninguna [posibilidad de] reclamación para ninguno de ellos, ni en este tiempo ni después.

»Lo que hemos evaluado y visto que está en regla para lo uno y para lo otro, lo escribimos y firmamos con nuestro nombre el día 2 del mes de *sebat* del año 5228 de la Creación, según nuestro cómputo (27 diciembre 1467), aquí, en Tudela. Aharón ben Çida (*Aharón Bençida*). Meír ben Daud (*Meír Evendeut*)”.

Y nosotros, los bedines, dado que han venido ante nosotros los tasadores citados y han dicho lo que han evaluado bajo juramento y que hemos visto su tasación conforme a la ley y apropiadamente hecha según estimación de su saber, nos basamos en ellos y con la anuencia y el beneplácito de *don Samuel y don Moisés (Mosse)*, los citados tutores-administradores, le entregamos a Fatbuena, la viuda mencionada, todos los bienes muebles e inmuebles mencionados con sus señales, sus límites y sus mejoras, le ponemos al cargo de ellos y le damos posesión completa de ellos, como cualquier persona que toma lo suyo; y le damos asimismo facultad completa para vender, comprar, heredar y dejar en herencia, hipotecar, permutar, construir y destruir, arrancar y plantar, dar en donación y para hacer con ellos, y con cada uno de ellos, su deseo y voluntad, como cualquier persona hace con lo suyo y con su propiedad. Y nadie en el mundo, ni heredero ni legatario, hijo o hija, hermano o hermana, pariente cercano o lejano, tendrá poder ni facultad para reclamar ni impugnar en ningún litigio, cualquiera que sea, respecto de la mencionada Fatbuena, ni de sus herederos tras ella, después de esta decisión nuestra de darle posesión y después de que en el tribunal hemos valorado y le hemos entregado todos los bienes muebles e inmuebles citados a ella para abono de todas las sumas mencionadas. Y esta valoración judicial nuestra que hemos hecho de todos los bienes mencionados, queremos y sentenciamos que sea firme y sancionada desde hoy y para siempre, firme y permanente, conforme al rigor y la validez de todas las percepciones de los documentos de contrato matrimonial, dote y valoración de bienes hechas en Israel y habituales según la la ley y las prescripciones talmúdicas, con todo tipo de

sanciones y ratificaciones que sea posible para hacer valer sus derechos en ellos la citada viuda, según consejo de los eruditos rabínicos, aunque haya que hacerla una, dos e incluso cien veces para conferir el pleno poder a la citada viuda y a sus representantes.

Todo bajo la garantía total de los huérfanos mencionados, y de cada uno de ellos, y de sus representantes y de sus herederos después de ellos, y de todos sus bienes, los que hayan adquirido y los que vayan a adquirir, los inmuebles, y por vía de ellos, los muebles, de modo apropiado y conforme a las prescripciones de nuestros sabios de bendita memoria, pues no es esto como una promesa meramente teórica ni como un simple formulario documental.

Y recibimos *quinyán* de don Samuel ben Daud (*Samuel Evendeut*) y de don Moisés ben Abasi (*Mosse Abenabez*), los tutores-administradores mencionados, para Fatbuena, la citada viuda, sobre todo lo escrito y expresamente declarado más arriba, y sobre cada detalle de ello, *quinyán* íntegro desde ahora, con un objeto legalmente apto para recibir *quinyán*.

Se terminó todo esto ante nosotros, los *bedines* abajo firmantes, con el beneplácito de los citados tutores-administradores, el día 2 del mes de *sebat* del año 5228 de la Creación según nuestro cómputo (27 diciembre 1467), aquí, en la citada Tudela. (“Pero yo quiero y deseo”; “*e dos pieças juntas*”³⁷³ *la pieça*”, “*e con pieça de Martín Floria*”; “y por todo lo que gastó en su manutención y en el sustento de sus hijos e hijas hasta este día, 60 florines de oro en oro, por el pago obra de sus manos, esto es, para los herederos”. Todo entre líneas). Y todo es firme y permanente. Abraham bar Salomón Ha-Leví (*Abraham Leví*). Isaac ben Menir (*Azac Evenminir*). Judá bar Abraham, de bendita memoria, de la Rebiça (*Judas de la Rebiça*).

1476, agosto 2. Tudela.

Ketubá (contrato matrimonial) de Abraham Evenzoher y Raquel, hija de Gento Alborge.

---

³⁷³ En la escritura entre líneas referida enseguida (pág. 413 en hebreo y 428 en la traducción), pone: *pedaços juntos*.

AMT, *Doc hebr.* núm. 6.

Pub. J. L. Lacave, *Ketubot*, pp. 350-355.

Cit. J. L. Lacave, *Importante hallazgo...*, pp. 174-175.

Cit. J. L. Lacave, *Proceedings*, pp. 91-96.

374 ויפק רצון [מחיי]?

מצא טוב

מצא אשה

בחמישי בשבת באחד עשר יום לחדש אב שנת חמשת אלפים ומאתים ושלשים ושש לבריאת עולם למנינינו בתטילה מתא דעל נהר אברה מותבנה) איך החתן הבחור הנעים ר' אברהם יצו' בר' היקר ר' יצחק ס"ט בן זוהר אמר לה לרחל בתולתא בת היקר ר' יום /טוב\ נ"ע אלבורג'י: הוי לי לאנתו כדת משה וישוראל) ואנא אפלא ואוקיר ואזון ואפרנס ואכסה יתיכי כהלכת גוברין יהודאין דפלחין ומוקירין וזנין ומפרנסין ומכסין ית נשיהון בקושונטא. ויהבנא ליכי מוהר בתוליכי אחיר וקים עלי מנכסאי כסף זווי מאתן דחו ליכי מדרבנן ומוזוניכי וכסותיכי וספוקיכי ומיעל לותי וכי כאורח כל) ארעא. וצביאת רחל בתולתא דא והות ליה לאנתו. וצבי ר' אברהם החתן דנן והוסיף לה מדלילה תוספת על עקר כתובתה) ... פרחים) מטבע נחשב כל פרח מהם בחמשה עשר גרושים (ממלכת) ות³⁷⁵ נבארה זה בפירוש בלא תערובת כלום משאר המטבעות דלא ולהו מקולן כתובה. וכך אמר לנו ר' אברהם החתן דנן: דא נדונוייה דהנעלת לי רחל דא אנתתי בגדים ותכשיטין ושמוש ערש מה ששוין ושקבלותים) על עצמי בשבעים וחמשה פרחים מטבע הנוכרים וורצית מעכשיו ברצון נפשי וקבלתים על עצמי כנכסי צאן ברזל שאם פיתחון פיתחו לי ואם הותירו הותירו לי. ואחריות וחומר כתובה ותוספת ונדוניא אלין קבלית עלי ועל ירתאי בתראי ועל כל נכסאי מקרקעי ואגונבן) מטלטלי להתפרעא מכל שפר ארג נכסין וקנינין דאית לין תחות כל שמיא דקנאי ודקניא ודאנא עתיד למקנא ואפילו מגלימא דאכתפאי ובחין) ובמותא מן יומא דנן ולעלם כחומר כל שטרי כתובות ותוספות ונדוניות דנהיגן בבנת ישראל אגב ארבע אמות קרקע כהוגן וכתקון תנו"ל דלא) כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרי. וקנינא מר' אברהם החתן דנן לרחל דא אנתתיה אכל מאי דכתבי ומפרש לעיל קנין שלם מעכשיו (במנא) דכשר למקניא ביה. הכל כפי התנאים הכתובים לפני. "טוב" ביני שיטי. והכל שריר וקים. אברהם החתן בר' יצחק בן זוהר. יעקב בר' יהודה ס"ט דילה ריביסה. יהודה בר' משה והלוי.

באחד עשר יום לחדש אב שנת חמשת אלפים ומאתים ושלשים ושש לבריאת עולם למנינינו בתטילה מתא דעל נהר אברה הנעים ר' אברהם יצו' בר' היקר דון יצחק ס"ט בן זוהר אמר לנו אנחנו העדים החתומים למטה: היו עלי עדים וקנו ממני בקנין שלם מעכשו וכתבו וחתמו עלי בכל לשון של זכות ויפוי כח ותנו לה לרחל אשתי בת היקר ר' יום טוב נ"ע

³⁷⁴ El documento está cortado por su margen izquierda, faltando el final de todas las líneas.

³⁷⁵ Un boquete alargado de arriba abajo interrumpe por el centro cinco líneas, faltando en cada una lo que va entre corchetes.

אלבורגי להיות בידה וביד באי כחה לראיה ולזכות מחמת) שרציתי ברצון נפשי ובהשלמת דעתי בלי שום זכר אונס כלל אלא בלב שלם ובנפש חפצה ודעת שלמה ועין יפה וגוף בריא נתתי לה לרחל אשתי הנזכרת במתנה גמורה בקנין גמור מעכשו כל אותם הבתים שקניתי מהדסה חמותי בזה היום ובפנינו (sic) עדים חתומי מטה במגרש האורגים שמצריהם מצר אחד בתים לשם טוב בר' דון יצחק נ"ע פראג' ומצר שני בתים ליורשי שלמה שר שלום וומצר שלשין דרך רשות הרבים שפתח הבית פתוח לשם קון קארגו די סינש פירפיטואו אין קאדה און אניו אלה איגלישיא מאוור די ש' מאריאה /מפה העירה תטילא הנז' די שיש גרושיש. הכל נתתי לה לרחל אשתי הנזכרת במתנה לחוד גמורה שרירה וקיימא חתוכה וחלוטה דלא למהדר בה ודלא להשאנה מינה לעלם בכל הנאותיו וזכויותיו במובאיו ומוצאיו ובכל זכויותיו קונלוש דיגיוש שיש גרושיש די סינש פירפיטואו אין קאדה און אניו. ומהיום ומעכשו [ותלך] רחל אשתי הנזכרת ותחזיק במתנה לחוד זו שנתתי לה חזקה גמורה ותזכה בה זכיה שלמה תירש ותוריש תנחיל ותחסין ותעשה ממנה ככל חפצה ורצונה ככל אדם העושה בשלו ובממונו ובקנינו בלא רשותי ובלי רשות באי כחי אבל לא יהא לה רשות לתת אותה לשום אדם בעולם ולא למוכרה לו עד שתגבה אותה ממני וכשתגבה אותה ממני תעשה בה חפצה ורצונה. ואדם בעולם לא ימחה בידה) ולא ביד באי כחה משמי ולא משם באי כחי ולא משם יורשי אחרי ומהיום ומעכשו סלקתי כחי ידי עצמי ורשותי וזכותי ויד וכח ורשות וזכות ועצם באי כחי ויורשי אחרי מעל כל מתנה לחוד זו הנזכרת ולא שיירתי בה לעצמי ולא לבאי כחי ולא ליורשי אחרי כלום שיוור זכות בעולם כלל לא קול ולא טענה לא קנוניא ולא הערמה לא זכות ולא ראייה ולא שום דין ודברים בעולם כלל בביטול כל מיני מודעות ומנחאות שבעולם] גלויות ונסתרות מראשן ועד סופן. ועלי אני אברהם הנותן הנזכר לסלק להפיץ ולהדיח כל עורר וטוען שבעולם שיטעון או יערער שום ערעור ושום טענה בעולם על רחל אשתי הנזכרת ועל באי כחה בשום דבר ממתנה לחוד זו ולהעמידה להוצאתי ביד רחל אשתי הנזכרת וביד באי כחה העמדה גמורה וקיום גמור לגמרי מנוקה ומשופה בלי שום ערעור וטענה כלל בעולם. וכך אמר לנו ר' אברהם החתן הנותן הנזכר. מתנה לחוד זו כתובה בשוקא וחתמוה בבריאתא כי היכי דלא תהוי כמתנתא טמירתא ודלא כמתנת שכיב מרע דהדרא אלא מתנת בריא גלויה ומפורסמת ומקויימת ומחוזקת לכל בכל מיני קיומים וחזקים שבעולם. ואחריות וחומר ותוקף כל הכתוב ונזכר למעלה קבל עליו ר' אברהם החתן הנותן הנזכר ועל באי כחו ועל יורשי אחריו ועל כל נכסיו מקרקעי ואגבן מטלטלי (שקנה ושיקנה) כהוגן וכתקון חז"ל דלא כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרי. וקנינו אנו עדים חתומי (מטה) מיד ר' אברהם החתן הנותן הנזכר לרחל אשתי הנזכרת על כל הכתוב למעלה קנין שלם מעכשו במנא דכשר למקניא ביה. "מפה העירה תטילא הנז'" ביני שיטי. והכל שריר וקיים. יעקב בר' יהודה ס"ט דילה ריביסה. יהודה הלוי.

אנו עדים חתומי מטה היינו מצואים ונרשמים לעדים בשעה שאירש וקדש ר' אברהם יצור בר' היקר דון יצחק ס"ט בן זוהר לרחל בתולתא בת היקר ר' יום טוב נ"ע אלבורגי ובין אירוסין לנשואים שלהם נטלו שניהם קנין גמור ושלם מעכשו מחמת שהתנו ביניהם

תנאי שריר וקיים בריא וחזק תנאי גמור הן קודם ללאו ותנאי קודם למעשה תנאי כפול כתנאי בני גד ובני ראובן להתנהג ביניהם [ובין] יורשיהם [ואחריהם בזווגם ובכל עת וזמן] שתבוא כתובה זו לידי גוביינה הן שיהיה מחמת פטירת רחל הנזכרת בחיי ר' אברהם בן זוהר אישה הנזכר הן שיהיה מחמת פטירת ר' אברהם הנזכר בחיי רחל אשתו הנזכרת הן בזרע הן בלא זרע על פי קיום המנהג וההסכמה והתקנה והתנאי שנוהגין עתה ביניהם קהל הקדש אשר בתטילא זה בענין הנשואין וגוביינת הכתובות כבנכסים מרובים אף על נפי ש[לא ימ.. לר' אברהם ... .. רחל] הנזכרת זולתי בזרע של קימא שלא יהיה נחשב זרע עד היותו מבן שלש שנים ויום אחד ובכל שאר הדברים כלל ופרט כפי ההסכמה והתקנה והמנהג מקהל הקדש יצו' אשר בתטילא זה בכל מכל. ועל פי קיום תנאים אלו בפנינו עדים חתומי מטה לבקשת ואהבת ר' אברהם הנזכר נטלו קנין גמור מעכשו יוכבת ברשות דון יצחק בעלה ודון יצחק [בן זוהר אב ואם של ר' אברהם הנזכר מחמת שנכנסו] שניהם ערבים קבלנים גמורים וכל אחד ואחד מהם בעדו ובעד הכל בעד ר' אברהם בנם הנזכר אצל רחל הנזכרת ובאי כחה ויורשיה אחריה על כל סכי כתובתה ונדונייתה ומתנתה לחוד שהכתיב וקיים ר' אברהם הנזכר לרחל הנזכרת. וכך אמרו לה יוכבת ואישה דון יצחק בן זוהר הנזכרים אב ואם של ר' אברהם הנזכר כמו ערבים קבלנים גמורים לרחל וכלתו הנזכרת: הביאי והכניסי לו לאברהם בנינו בעליך הנזכר כל סך השבעים וחמשה פרחים [הנזכרים בנדוניא ואנחנו ערבים קבלנים ליכי מהם ולבאי כחיך ולירשיך אחרך לעולם כפי ההסכמה הנזכרת כבנכסים מרובים בענין שכל עת וזמן שתבוא כתובתך הנזכרת לידי גוביינה הן שיהיה מחמת פטירת ר' אברהם בעליך בנינו הנזכר בחייכי הן שיהיה מחמת פטירתך בחיי הן בזרע הן בלא זרע שאז נהיה מחוייבים וכן חייבנו ושעבדנו וגופינו עצמינו ונכסינו וגוף עצם ונכסי כל אחד ואחד ממנו מהיום ומעכשו ולאותו העת לפרוע ליכי ולבאי כחיכי ולירשיך אחרך כל הזכות המגיע ליכי ולהם מחמת כתובתך ונדונייתך והמתנה לחוד על [ודרך] (*agujero en el doc.*) ההסכמה הנזכרת וכפי הנזכר כבנכסים מרובים לעולם הן שיהיה מנכסי עזבוך ר' אברהם בעליך בנינו הנזכר הן מנכסינו ומנכסי כל אחד ואחד ממנו הכל פרעון גמור ושלם עד פרוטה אחרונה בלי נשום אונאה וטעות חשבון בעולם כלל ובלי שום סירוב ועכוב ובלי שום דין ודברים ובלי שום השמטה ובלי שום] עצום דין נקרא נון פודיר פלייטיאר בשום צד. הכל בנאמנות ובאחריות גמורה שקבלו עליהם ר' אברהם הנזכר ויוכבת ודון יצחק אישה הערבים קבלנים הנזכרים ועל כל אחד ואחד מהם ועל באי כחם ויורשיהם אחריהם ועל כל נכסיהם ונכסי כל אחד ואחד מהם שקנו ושיקנו מקרקעי ואגבן מטלטלי כהוגן וכתקון חז"ל דלא כאסמכתא ונדלא כטופסי דשטרי בביטול כל מודעות ומחאות שבעולם גלויות ונסתרות מראשן ועד סופן]. ואנחנו העדים החתומים למטה ידענו בבירור שעל פי קיום כל התנאים וההסכמות שתנאי נכסים מרובים לעולם כפי ההסכמה הנזכרת [וכפי ועל] הדרך הנזכר הביאה והכניסה רחל הנזכרת לר' אברהם בן זוהר הנזכר כל סך השבעים וחמשה פרחים מנדוניא הנזכרים ונגמרו נשואיהם ולא באופן אחר. ומה שהיה בפנינו אנחנו העדים. וקנינו ואנו עדים חתומי מטה מר' אברהם הנזכר ומהערבים קבלנים הנזכרים ומכל אחד ואחד

מהם בעדו ובעל הכל לרחל הנזכרת ומרחל הנזכרת לר' אברהם אישה הנזכר ולערבים קבלנים הנזכרים ולכל אחד ואחד מהם על כל הכתוב למעלה קנין שלם מעכשו במנא דכשר למקניא ביה. היה כל זה בין אירוסין לנשואי ר' אברהם ורחל הנזכרים באחד עשר יום לחדש אב שנת חמשת אלפים ומאתים וששים ושש לבריאת עולם למנינו ופה תטילא הנזכרת. והכל שריר וקים. יעקב בר' יהודה ס"ט דילה ריביסה. יהודה הלוי.

Quien halla mujer, halla el bien, y un favor ha obtenido del Señor (*Prov. 18,22*).

El jueves, día 11 del mes de *ab* del año 5236 de la Creación del mundo según nuestro cómputo (*2 agosto 1476*), en la ciudad de Tudela, sita junto al río Ebro, es de saber cómo el novio, el agradable joven R. Abraham, Dios lo guarde, hijo del caro R. Isaac, su fin sea para bien, ben Zohar (*Abraham Evenzohar*) le ha dicho a la doncella Raquel, hija del caro R. Yom (*interlineado: Tob*), su alma descanse en el Edén, Alborge (*Gento Alborge*): Sé mi esposa según la ley de Moisés e Israel, y yo te serviré, honraré, mantendré, sustentaré y vestiré a la manera de los varones judíos que sirven, honran, mantienen, sustentan y visten a sus mujeres fielmente. Y te [daré] como *móhar*³⁷⁶ de tu virginidad, garantizado y certificado con mis bienes, 200 *zuzim*³⁷⁷ de plata que te corresponden por prescripción rabínica, así como tu manutención, tu vestido y demás necesidades, y haré vida marital contigo [según costumbre de toda] la tierra. Y consintió esta doncella Raquel y fue su esposa. Y R. Abraham, este novio, le ha añadido voluntariamente a ella de su peculio, como adición al principal de su *ketubá* [... florines], moneda que se valora cada florín en 15 *groses* [del reino de] Navarra, netamente, sin mezcla alguna de las demás monedas y sin [que se les pueda aplicar en la práctica una interpretación no estricta].

Y así nos ha dicho R. Abraham, este novio: Esta es la dote que me trae a mí Raquel, esta esposa mía, en vestidos, alhajas y ajuar de cama, lo cual se ha valorado, y [yo lo he] aceptado, en 75 florines de la moneda citada; y desde este momento quiero yo voluntariamente aceptar esos bienes como bienes *son barzel*³⁷⁸, que si disminuyeran, disminuirían para mí, y si aumentaran, aumentarían para mí.

En cuanto a la garantía de estas [*ketubá*], adición (*toséfet*) y dote (*nedunyá*), asumo sobre mí, sobre mis herederos después de mí y sobre todos mis bienes, los inmuebles, y por vía de [ellos], los muebles, que se pagarán [sacándolo] de todo lo más selecto de los bienes y propiedades

³⁷⁶ Véase n. 1 del doc. 2.

³⁷⁷ Véase n. 2 del doc. 2.

³⁷⁸ Véase n. 4 del doc. 2.

que [yo posea] bajo todos los cielos, los que haya adquirido y los que vaya a adquirir en el futuro, incluso el manto que está sobre mi espalda, [durante mi vida] y después de mi muerte, [garantía] desde este día y por siempre jamás, con la validez de la garantía de todas las escrituras de *ketubá*, adición (*toséfet*) y dote (*nedunyá*) que se acostumbran con las hijas de Israel. Por medio de los cuatro codos de terreno, apropiadamente y de acuerdo con las prescripciones de nuestros sabios [de bendita memoria, pues no es esto] como una promesa meramente teórica ni como un simple formulismo documental. Y recibimos *quinyán* ³⁷⁹ de R. Abraham, este novio, para Raquel, esta esposa suya, sobre todo lo escrito y especificado arriba, *quinyán* íntegro desde este momento, [con un objeto] legalmente apto para recibir *quinyán*. Todo según las estipulaciones escritas antaño ³⁸⁰. “Tob”, entre líneas. Y todo es firme y permanente.

Abraham, el novio, bar Isaac ben Zohar (*Abraham Evenzoher*). Jacob bar Judá de la Rebiça (*Jaco de la Rebiça*) ³⁸¹. Judá bar Moisés [ha-Leví] (*Judas Leví*).

El día 11 del mes de *ab* del año 5236 de la Creación del mundo según nuestro cómputo (2 agosto 1476), en Tudela, he aquí que el novio, el agradable joven R. Abraham, Dios lo guarde, hijo del caro *don* Isaac, su fin sea para bien, ben Zohar (*Abraham Evenzoher*) nos ha dicho a nosotros, los testigos abajo firmantes: Sedme testigos y recibid *quinyán* de mí, *quinyán* íntegro desde este momento, escribidme y firmadme en todos los términos del Derecho y de legitimación de derechos y dádselo a Raquel, mi esposa, hija del caro R. Yom Tob, su alma descanse en el Edén, Alborge (*Gento Alborge*), para que esté en su poder o en poder de sus representantes, sirviéndoles de prueba [y de constatación de derechos, por cuanto] que yo quiero, voluntariamente y con plena consciencia, sin ningún género de coacción en absoluto, sino de todo corazón, con buena voluntad y conocimiento pleno, de buen grado y en perfecto estado de salud, donarle a Raquel, mi citada esposa, en donación completa, con *quinyán* íntegro desde ahora, todas las casas que le he comprado a Hadassa, mi suegra, en este día –y ante nosotros (*sic*), los testigos abajo firmantes–, en el barrio de los tejedores, cuyos lindes son: primer linde, casas de Sem Tob bar *don* Isaac Farach (*Sento Farach*); segundo linde, casas de los herederos de Salomón Sarsalom; [y tercer linde], la calle pública, adonde se abre la puerta de la casa; *con cargo de çens perpetuo en cada un anyo a la Iglesia*

³⁷⁹ Véase n. 5 del doc. 2.

³⁸⁰ Una referencia a las ordenanzas de la aljama de Tudela; véase n. 371 del doc. 56.

³⁸¹ Este Jaco de la Rebiça es hijo del Judas de la Rebiça que aparece en los docs. 49 y 56.

Mayor de Santa María (interlineado: de aquí, de la mencionada ciudad de Tudela), de ses groses.

Todo se lo dono a Raquel, mi citada esposa, en donación aparte completa, firme y permanente, definitiva e irreversible, que no se puede revocar ni cambiar nada de ella nunca, con todas sus mejoras y sus derechos, con sus entradas y salidas y con todos sus derechos, *con los dichos ses groses de çens perpetuo en cada un anyo*. Y desde hoy y desde ahora mismo [vaya] Raquel, mi citada esposa y coja esta donación aparte que le doy con total posesión y adquiera en ella derecho completo, pueda heredarla y dejarla en herencia, posesionársela y darla en posesión, y haga con ella todo su deseo y su voluntad, como cualquier persona hace con lo suyo, con su dinero y su propiedad, sin necesidad de autorización mía ni de mis representantes; ahora bien, que no tenga facultad para donarla a ninguna persona en el mundo, ni para vendérsela, hasta que la perciba de mí, y cuando la perciba de mí, haga con ella su deseo y su voluntad.

Y nadie en el mundo [pueda reclamarles nada ni a ella] ni a sus representantes, ni en mi nombre ni en nombre de mis representantes ni en el de mis herederos después de mí, pues desde hoy y desde ahora mismo aparto mi poder, mi mano, mi persona, mi facultad y mi derecho, así como la mano, el poder, la facultad, el derecho y la persona de mis representantes y de mis herederos después de mí, de toda esta donación aparte mencionada, no reservándome en ella, ni para mí ni para mis representantes ni para mis herederos después de mí, ninguna reserva de derechos en absoluto, ni voz ni objeción ni fraude ni artimaña, ni apelación a derecho ni prueba ni litigio judicial alguno, e invalidando todo tipo de declaraciones de anulación o de recla[maciones que haya en el mundo], manifiestas u ocultas, desde su principio hasta su final.

Y me comprometo, yo, Abraham, el citado donante, a apartar, alejar y ahuyentar a todo impugnante o demandante que haya en el mundo, que presente una demanda o impugnación, cualquiera que sea, contra Raquel, mi citada esposa, o contra sus representantes en cualquier cosa de esta donación aparte, y a mantener ésta, a mis expensas, en poder de Raquel, mi citada esposa, o en poder de sus representantes, con total firmeza y solidez plena, limpia y pulida, sin ninguna impugnación ni querella en el mundo.

Y así nos ha dicho R. [Abraham, el novio] donante mencionado: Esta donación aparte, escribidla en las plazas y firmadla en las calles (e. d. *hacedla pública*), pues he aquí que no es como una donación secreta ni como una donación de moribundo, que se pueden revocar, sino que es una donación de un hombre en perfecto estado de salud, manifiesta, bien co-

nocida, sancionada y ratificada para todo con todo tipo de sanciones y ratificaciones que haya en el mundo.

La garantía, la carga y la validez de todo lo escrito y dicho arriba, las asume R. Abraham, el citado novio donante, sobre sí mismo, sobre sus representantes y sobre sus herederos después de él y sobre todos sus bienes, los inmuebles, y por vía de ellos, los muebles, [los que haya adquirido y los que vaya a adquirir], apropiadamente y conforme a las prescripciones de nuestros sabios de bendita memoria, pues no es esto como una promesa meramente teórica ni como un simple formulismo documental. Y recibimos *quinyán*, nosotros, los testigos [abajo] firmantes, de manos de R. Abraham, el citado novio donante, para Raquel, su mencionada esposa, sobre todo lo escrito arriba, *quinyán* íntegro desde este momento, con un objeto legalmente apto para recibir *quinyán*. “De aquí, de la mencionada ciudad de Tudela”, entre líneas. Y todo es firme y permanente.

Jacob bar Judá de la Rebiça (*Jaco de la Rebiça*). Yehudá ha-Leví (*Judas Leví*).

Nosotros, los testigos abajo firmantes, estábamos presentes y registrados como testigos en el momento en que R. Abraham, Dios lo guarde, hijo del caro *don* Isaac, su fin sea para bien, ben Zohar (*Abraham Evenzohér*), desposó y tomó por mujer a la doncella Raquel, hija del caro R. Yom Tob, su alma descansa en el Edén, Alborge (*Gento Alborge*), y entre sus esponsales y su matrimonio tomaron ellos dos *quinyán* íntegro y completo desde ahora por cuanto que acordaron entre ellos capitulaciones firmes y permanentes, válidas y sólidas, capitulaciones completas, señalando el sí antes que el no (e. d., *la condición positiva antes que la negativa*) y la condición antes que el acto, capitulaciones dobles (e. d., *especificando las alternativas*), como las capitulaciones de los hijos de Gad y como las de los hijos de Rubén, para comportarse entre ellos [y entre] sus herederos [después de ellos, durante su vida matrimonial y en todo momento y tiempo] en que llegue esta *ketubá* (e. d., *el contrato matrimonial*) al estado de cobranza, bien sea por razón del fallecimiento de la citada Raquel en vida de R. Abraham ben Zohar (*Abraham Evenzohér*), su mencionado marido, bien sea por razón del fallecimiento del dicho R. Abraham en vida de Raquel, su mencionada esposa, tanto con descendencia, como sin descendencia, ateniéndose a la costumbre, la ordenanza, el estatuto y las capitulaciones que acostumbra ahora entre ellos los miembros de esta santa aljama de Tudela en materia de matrimonios y en cuanto a la cobranza de los contratos matrimoniales tratándolos como si hubiera bienes cuantiosos, aunque no ... .. la citada Raquel, salvo en cuanto a la descendencia real, pues no se considerará descendencia hasta que tenga la edad de tres años

y un día; y en todas las demás cosas, generales y particulares, ateniéndose a la ordenanza, el estatuto y la costumbre de esta santa aljama de Tudela, Dios la guarde, enteramente.

Y de conformidad con el cumplimiento de estas capitulaciones, ante nosotros, los testigos abajo firmantes, a petición y por amor del citado R. Abraham, toman *quinyán* íntegro desde ahora mismo Yojébet, con autorización de *don* Isaac, su marido, y *don* Isaac [ben Zohar (*Azac Evenzohér*), padre y madre del dicho R. Abraham, por cuanto que se constituyen] ellos dos garantes totales, y cada uno de ellos por sí y por los dos en conjunto, de R. Abraham, su citado hijo, ante la mencionada Raquel, sus representantes y sus herederos después de ella, por todas las sumas de su *ketubá* (e. d., *el principal del contrato matrimonial*), su dote y su donación aparte que el dicho R. Abraham manda escribir y ratifica para la mencionada Raquel.

Y así le han dicho los citados Yojébet y su marido *don* Isaac ben Zohar (*Azac Evenzohér*), padre y madre del dicho R. Abraham, como garantes totales, a [su mencionada nuera Raquel: “Tráele y apórtale a nuestro hijo Abraham, tu citado marido, toda la suma de los 75 florines] mencionados en la dote y nosotros nos hacemos garantes de ellos ante tí, ante tus representantes y ante tus herederos después de tí por siempre jamás, de acuerdo con la mencionada ordenanza, tratándolos como si hubiera bienes cuantiosos, de manera que en todo momento y tiempo en que tu citada *ketubá* llegue a estado de cobranza, bien sea por razón del fallecimiento de tu marido, el citado R. Abraham, nuestro hijo, en vida tuya, bien sea por razón de tu fallecimiento en vida de él, tanto con descendencia como sin ella, entonces nos hacemos responsables y asimismo nos obligamos y nos comprometemos [con nuestra persona y nuestros bienes, y con la persona y los bienes de cada uno de nosotros, desde ahora] y para ese momento a pagarte a tí, o a tus representantes o a tus herederos después de tí, todos los derechos que reviertan en tí o en ellos por razón de tu *ketubá*, tu dote y la donación aparte, conforme a la ordenanza citada, y según lo dicho, tratándolos como si hubiera bienes cuantiosos por siempre, bien sea de los bienes de la herencia de tu marido, el citado R. Abraham, nuestro hijo, bien sea de nuestros bienes o de los bienes de cada uno de nosotros; todo con pago total y completo, hasta la última moneda, sin [ningún fraude ni error en las cuentas, cualquiera que sea, sin ninguna negativa ni traba, sin ningún litigio, sin ninguna cancelación del pago y sin] apelar a la caución de ley llamada *non poder pleitear de ninguna manera*”.

Todo con la credibilidad y la garantía totales que asumen el citado R. Abraham, y Yojébet y su marido *don* Isaac, los dichos garantes, sobre sí

mismos y sobre cada uno de ellos, sobre sus representantes y sobre sus herederos después de ellos, y sobre todos sus bienes y sobre los bienes de cada uno de ellos, los que hayan adquirido y los que vayan a adquirir, los inmuebles, y por vía de ellos, los muebles, apropiadamente y de acuerdo con las prescripciones de nuestros sabios de bendita memoria, pues no es esto como una promesa meramente teórica [ni como un simple formulismo documental, e invalidando toda declaración de anulación o reclamación que haya en el mundo, manifiesta u oculta, desde su principio hasta su final].

Y nosotros, los testigos abajo firmantes, sabemos con certeza que de conformidad con el cumplimiento de todas las estipulaciones y ordenanzas que rigen las condiciones de los bienes cuantiosos por siempre, según la ordenanza citada y conforme a lo dicho, ha traído y aportado la citada Raquel al mencionado R. Abraham ben Zohar (*Abraham Evenzohar*) toda la suma de los 75 florines mencionados de la dote y así se ha completado su matrimonio y no de otra manera. Lo cual ocurrió ante nosotros, los testigos.

Y recibimos *quinyán* [nosotros, los testigos abajo firmantes, del citado R. Abraham y de los dichos garantes, y de cada uno] de ellos por sí y por el conjunto de ellos, para la mencionada Raquel, y de la mencionada Raquel para su marido, el citado R. Abraham, y para los dichos garantes y para cada uno de ellos, sobre todo lo escrito arriba, *quinyán* íntegro desde este momento, con un objeto legalmente apto para recibir *quinyán*. Ocurrió todo esto entre los esponsales y el matrimonio de los citados R. Abraham y Raquel el día 11 del mes de *ab* del año 5236 de la Creación del mundo según nuestro cómputo (*2 agosto 1476*) [aquí, en la mencionada Tudela. Y todo es firme y permanente.

Jacob bar Judá de la Rebiça (*Jaco de la Rebiça*). Judá ha-Leví (*Judas Leví*).

1480, enero 20. Tudela.

Ketubá (contrato matrimonial) de Samuel Azafar y Buena, hija de Azac Alcastiel.

AMT, *Doc. hebr.* núm. 8.

Pub. J. L. Lacave, *Ketubot*, pp. 356-367.

Cit. J. L. Lacave, *Importante hallazgo...*, pp. 176-177.

Cit. J. L. Lacave, *Proceedings*, pp. 91-96.

ובחמישי בשבת בשמנה ימים לחדש שבט שנת חמשת אלפים ומאתים וארבעים לבריאת עולם למנינו בתטילא מתא דעל נהר אברה מותבה איך החתן הבחור הנעים ר' שמואל יצו' בר' היקר ר' יום טוב ס"ט אצפר אמר לה לבואינה בתולתא בת היקר ר' יצחק נ"ע אלקאשטיאל: הוי לי לאנתו כדת משה וישראל ואנא אפלח ואוקיר ואיוון ואפרנס ואכסה³⁸² יתיכי כהלכת גוברין יהודאין דפלחין ומוקרין וזנין ומפרנסין ומכסין ית נשיהון בקושטא. ויהבנא וליכי מוהר] בתוליכי אחיר וקיים עלי מנכסאי כסף זווי מאתן דחזו ליכי מדרבנן ומזוניכי וכסותיכי וספוקיכי ומעל לותיכי כאורח כל ארעא. וצביאת בואינה בתולתא דא ונהות] ליה לאנתו. וצבי ר' שמואל החתן דנן והוסיף לה מדיליה תוספת על עיקר כתובתה מאתים דינרין מעות ג'אקשיש עוברין לסוחר במלכות אראגון בפירוש בלא תערובת כלום משאר המטבעות דלא להו מקולי כתובה. וכך אמר לנו ר' שמואל החתן דנן: דא נדוניא דהנעלת לי בואינה דא אנתתי בבגדים ותכשיטין ושמוש ערש מה ששוין ושקבלתים על עצמי בארבע מאות דינרין מעות ג'אקשיש הנזכרים ורציתי מעכשו ברצון נפשי וקבלתים על עצמי כנכסי צאן ברזל שאם פיתחו פיתחו לי ואם הותירו הותירו לי. ואחריות וחומר כתובה ותוספת ונדוניא אילין קבלית עלי ועל ירתאי בתראי ועל כל נכסאי מקרקעי ואגבן מטלטלי לאתפרעא מכל שפר ארג נכסין וקנינין דאית לי תחות כל שמיא דקנאוי ודקנינא ודאנא³⁸³ עתיד למקנא ואפילו מגלימא דאכתפאי בחיי ובמותא מן יומא דנן ולעלם כחומר כל שטרי כתובות ותוספות ונדוניות דנהיגן בבנת] ישראל אגב ארבע אמות קרקע כהוגן וכתקון חז"ל דלא כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרי. וקנינא אנן סנהדי מר' שמואל החתן דנן לבואינה דא אנתתיה אכל מאי דכתיב ומפרש לעיל קנין שלם מעכשו במנא דכשר למקניא ביה. הכל כפי התנאים הכתובים] לפנים. והכל שריר וקיים. יעקב בר' יהודה ז"ל דילה ריביסה. שם טוב בר' שמואל ז"ל בן ג'מיל³⁸⁴. בשמנה וימים³⁸⁵ לחדש שבט שנת חמשת אלפים ומאתים וארבעים לבריאת עולם למנינו בתטילא איך הוחתן ר' שמואל יצו' בר' יום טוב ס"ט אצפר אמר לנו העדים החתומים למטה: היו עלי עדים וקנו ממני בקנין שלם מעכשו וכתבו וחתמו עלי בכל לשון של זכות ותנו לה לבואינה אשתי בת ר' יצחק נ"ע אלקאשטיאל] להיות בידה וביד באי כחה לראיה ולזכות מחמת שרציתי ברצון נפשי ובוהשלמות דעתי בלי שום זכר אונס כלל בעולם אלא בלב שלם ובנפש חפצה ודעת שלמה ועין יפה וגוף בריא ונתתי לה לבואינה אשתי הנזכרת במתנה לחרד גמורה מהיום ומעכשו כל אותו הכרם שיש לי ... בתחום הנקרא

³⁸² El documento es acéfalo, faltando todo lo que va entre corchetes. La ruptura que produjo la acefalia afectó también a la actual primera línea, en la que faltan las palabras que van entre corchetes.

³⁸³ De esta ketubá se conservan el cuerpo del documento y una tira suelta. A la izquierda del cuerpo, y entre éste y la tira, hay un importante corte que afecta en mayor o menor medida a casi todas las líneas a partir de aquí. A causa de ese corte, faltan las palabras que van entre corchetes de aquí al final.

³⁸⁴ Curiosamente, falta la firma del novio.

³⁸⁵ Distintos agujeros pequeños en el documento hacen que falten las letras que van entre corchetes.

בארבולאנקה שמצרינו מצר אחד כרם לבלאש די פ'יריר ומצר שני כרם ליורשי פירו קולומה ומצר שלישי שדה לאנטון די אגרידה ומצר רביעי דרך רשות הרבים. כל הכרם הממוצר הנזכר נתתי לבואינה אשתי הנזכרת במתנה לחוד גמורה בכל הנאותיו וזוכיותיו ומובאיו ומוצאיו ואילנותיו וגפניו [...] הכל מתנה לחוד גמורה שרירה וקיימא חתוכה וחלוטה כדת וכהלכה דלא למהדר בה ודלא³⁸⁶ להשנאה מינה לעלם. ומהיום ומעכשו תלך בואינה אשתי הנזכרת ותחזיק במתנה לחוד זו שנתתי לה חזקה גמורה ותזכה בה זכיה שלמה תירש ותוריש ותנחיל ותחסיך אבל לא יהא לה רשות לתת אותה לשום אדם בעולם ולא למוכרה לו עד שתגבה אותה ממני וכשתגבה אותה ממני תעשה בה כל חפצה ורצונה [נכלל אדם העושה בשלזו ובממונו ובקנינו. ואדם בעולם לא ימחה ביד בואינה אשתי הנזכרת ולא ביד באי כחה משמי ולא משם באי כחי ויורשי אחרי ומהיום ומעכשו סלקתי אני שמואל הנותן הנזכר ידי כחי עצמי ורשותי וזכותי ויד וכח ועצם ורשות וזכות באי כחי ויורשי אחרי מעל כל מתנה לחוד זו הנזכרת סלוק גמור לגמרי ולא נשירתני בה לעצמי ולא לזבאי כחי כלום שיור זכות בעולם כלל לא קול ולא טענה לא קנוניא ולא הערמה לא זכות ולא ראייה ולא שום דין ודברים בעולם כלל. וחייבתי עצמי ונכסי אני שמואל הנותן הנזכר לסלק להפיץ ולהדיח כל עורר וטוען שבעולם שיטעון או יערער שום ערער ושום טענה בעולם על שום דבר ממתנה לחוד זו הנזכרת ולהעמידה להוצאתי ולהוצאת באי כחי ביד בואינה אשתי הנזכרת וביד באי כחה ויורשיה אחריה העמדה שלמה וקיום גמור מנוקה ומשופה ומחוררת מכל מיני ערעורין וקטרונגין שבעולם. וכך אמר לנו עדים חתומי מטה ר' שמואל החתן הנותן הנזכר: מתנה לחוד זו כתובה בשוקן וחתמה בבריאתא כי היכי דלא תהוי כמתנתא טמירתא ודלא כמתנת שכיב מרע ודהדרא אלא מתנת בריא ופרהסיא גלויה ומפורסמת ומקוימת ומוחזקת לכל בכל מיני קיומים וחזוקים שבעולם. ואחריות וחומר ותוקף מתנה לחוד זו קבל עליו ר' שמואל והחתן הנותן הנזכר ועל באי כחו ועל יורשיו אחריו ועל כל נכסיו שקנה ושיקנה מקרקעי ואגבן מטלטלי כהוגן וכתקון חז"ל דלא כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרי בביטול [כלל מיני מודעות ומחאות שבעולם גלויות ונסתרות מראשן ועד סופן. וקנינו אנו עדים חתומי מטה מיד ר' שמואל החתן הנותן הנזכר לבואינה אשתו הנזכרת ולבאי כחה ויורשיה ואחריה על כל הכתוב למעלה קנין שלם מעכשו במנא דכשר למקניא ביה. הכלל כפי התנאים הכתובים לפנינו שהתנו ביניהם ר' שמואל ובואינה אשתו והנזכרים בין אירוסין לנשואים שלהם. והכל שריר וקיים. יעקב בר' יהודה ז"ל דילה ריביסה. שם טוב בן גימיל.

אנו עדים חתומי מטה היינו מצואים ונרשמים לעדנים בשעה שאירש וקדש החתן הבחור הנעים ר' שמואל יצו' בר' יום טוב ס"ט אצפר לבואינה בתולתא בת ר' יצחק נ"ע אלקאשטיאל ובין אירוסין לנשואים שלהם נטלו שניהם קנין גמור מעכשו מחמת שהותנו ביניהם תנאי שריר וקיים בריא וחזק תנאי גמור וכפול הן קודם ללאו ותנאי קודם למעשה כתנאי בני גד ובני ראובן להתנהג ביניהם ובין יורשיהם אחריהם בזווגם ובכלל עת וזמן שתבוא

³⁸⁶ Un gran agujero causa nuevas pérdidas de palabras en esta parte del documento; las incluimos entre corchetes.

הכתובה והנדוניה והתוספת והמתנה לחוד הזכרים שר' שמואל הזכר מכתוב ומקיים ומשעבד לה לבואינה הנזכרת לידי גוביינה הן שיהיה מחמת פטירת בואינה הנזכרת בחייו ר' שמואל אישה הנזכר הן שיהיה מחמת פטירת ר' שמואל הנזכר בחיי בואינה אשתו הנזכרת הן בזרע משניהם ביחד זכר או נקבה הן בלא זרע על פי קיום התנאי והמנהג וההסכמה שנוהגין עתה ביניהם קהל הקדש יצו' אשר בתטילא זה בענין הנשואים וגוביינות הכתובות כבנכסים מרובים לעולם זולתי בזרע של קיימא שלא יהיה נחשב כזרע לירש עד שינחיה ויגיע לשלש שנים שלמות ויום אחד נמנים מיום הולדו ואף לאחר פטירת בואינה אמו הנזכרת ובכל שאר התנאים והדברים והענינים שיארעו ויולדו ביניהם [...] שיהיו וישארו כפי ההסכמה והתנאי והמנהג שנוהגין עתה ביניהם קהל הקדש יצו' אשר בתטילא זה כבנכסים מרובים לעולם בכל ומכל ובכל חומרותיה וקנסיה. ובתנאי זה שאם שמא ח"ו נתפטר בואינה הנזכרת בחיי ר' שמואל אישה הנזכר בלא זרע כלל משניהם ביחד או בזרע שלא יחיה ויגיע לזמן הנזכר כפי ההסכמה והתנאי והמנהג הזכרים שכל הזכות הראוי לבוא ולהגיע לה לבואינה הנזכרת או לאותו הזרע הנשאר משניהם אם יפטר ויפסק כלו קודם שיגיע לזמן הראוי כפי ההסכמה הנזכרת וכפי ועל הדרך הנזכר ירש ויגבה אותו הזכות ושלמה אלקאשטיאל אחי בואינה הנזכרת ובאי כחו וזירשיו אחריו לפי שכל סך הארבע מאות דינרין מעות יאקשיש מאראגון הזכרים בנדוניה הנזכרת שהביאה והכניסה בואינה הנזכרת לר' שמואל אישה הנזכר בנדוניה נתן לה שלמה אלקאשטיאל אחיה הנזכר מנכסיו מבלי שתוכל בואינה הנזכרת ולא אחר או אחרים בעדה ובשמה לעשות שום תנאי ואו מכירה או מתנה או צואה או שטר אחוה ולא שום תנאי ולא שום דבר וענין אחר שיוכל לבטל ולהחליש שום דבר וענין ושום תנאי מכל הכתוב ונזכר ומפורש למעלה בשום זמן ובשום צד וענין אחר בעולם. ואם תעשה בואינה הנזכרת או באי כחה שום תנאי או מכירה או מתנה או צואה או שטר אחוה או שום תנאי או ענין או דבר אחר שיהיה כנגד שום דבר וענין ושום תנאי מכל הכתוב ונזכר ומפורש למעלה שיהיה הכל בטל ומבוטל לגמרי מהיום ומעכשו ולעולם כאלו לא היה וכאלו לא נעשה וחשוב כחרש הנשבר וכדבר שאין בו ממש ואין רשות לבית דין ללמוד ממנו כלל כי כן התנו ביניהם בפירוש ר' שמואל ובואינה אשתו הזכרים בין אירוסין לנשואים שלהם מדעתם וחפצם ורצונם בלי שום זכר אונס כלל בעולם אלא בלב שלם ובנפש חפצה ודעת שלמה. ועל פי קיום תנאים אלו לאהבת ובקשת ר' שמואל החתן הנזכר בפנינו עדים חתומי מטה נטל קנין גמור מעכשו ר' יום טוב אצפר אביו של ר' שמואל הנזכר מחמת שנכנס ערב קבלן בעד ר' שמואל בנו הנזכר אצל בואינה כלתו הנזכרת ובאי כחה ויורשיה אחריה על סך הארבע מאות דינרין מעות יאקשיש מאראגון מסך הנדוניה הנזכרת שהביאה והכניסה בואינה הנזכרת לר' שמואל אישה הנזכר על כל סך הארבע מאות דינרין מעות יאקשיש מאראגון כפי ההסכמה והתנאי והמנהג הזכרים וכפי ועל הדרך הנזכר למעלה. וכך אמר לה ר' יום טוב הערב קבלן הנזכר לבואינה כלתו הנזכרת: הביאי והכניסי לו לשמואל בני בעליך הנזכר כל סך הארבע מאות דינרין מעות יאקשיש מאראגון הזכרים בנדוניה הנזכרת ואני ערב קבולן ליכי מהם ולבאי כחיד ולירשיך אחריד לעולם כבנכסים מרובים בענין

ובאופן שאם שמא ח"ו יפטר שמואל בני בעליך הנזכר בחייכי הן בזרע ממך הן בלא זרע אנוי אהיה מתזכר ומחוייב וכן חייבתי ושעבדתי גופי עצמי ונכסי מהיום ומעכשו ולאותו העת לפרוע ליכי או לבאי כחיך או לשלמה אלקאשטיאל אחיך אחריך אם לא ישאר זרע ממך כפי ועל הדרך והנזכר כבנכסים מרובים לעולם הן שיהיה מנכסי עזבון בני בעליך הנזכר הן מנכסי כל סך השש מאות דינרין מעות יאקישיש מאראגון הנזכרים מהנדוניא והתוספת והכתובה והמתנה לחוד הנזכרים] תוך הזמנים הכתובים ונכללים בהסכמה הנזכרת וכפי ועל הדרך הנזכר ועם התנאי הנזכר למעלה מובאים ומונחים פה העירה תטילא שאלוינטירה פטורים ונקיים משום מס ומשא וחכירות [...] ... ..

... .. [ואם שמא חס ושלום תפטרי את בואינה הנזכרת בחיי שמואל בני בעליך הנזכר בזרע מעמנו או בלא זרע ממנו שיחיה ויגיע לזמן הנזכר חייבתי ו]שעבדתי גופי עצמי ונכסי מהיום ומעכשו ולאותו העת לפרוע ולתת לאותו הזרע הנשאר משניכם ואם לא ישאר זרע משניכם שיחיה ויגיע לזמן הכתוב ונכלל בהסכמה הנזכרת וכפי הנזכר ולשלמה אלקאשטיאל אחיך הנזכר כפי ועל הדרך הנזכר ועם התנאי הנזכר למעלה] כל אותו הזכות המגיע ליכי או לאותו הזרע מחמת כתובתיך ונדונייתך ותוספתך ומתנתך לחוד הנזכרים כפי התנאי והמנהג וההסכמה שנוהגין עתה ביניהם קהל הקדש יצו אשר בתטילא זה בענין הנשואים וגוביינות הכתובות כבנכסים מרובים לעולם מובאים ומונחים פה העירה תטילא שאלוינטירה פטורים ונקיים משום מס ומשא וחכירות ... ..

... .. [אטרוש דריגוש ממלכות אראגון ועל פי קיום כל התנאים והדברים והענינים והדרכים הכתובים ונזכרים ומפורשים למעלה באר היטב] תוך הזמנים הכתובים ונזכרים בהסכמה הנזכרת ובכל זמן מהם וכפי ועל הדרך הנזכר הן שיהיה מנכסי עזבון בני הנזכר הן מנכסי הכל פרעון גמור ושלם עד פרוטה אחרונה. [וליפוי כת] בואינה הנזכרת ובאי כחה ויורשיה אחריה ובחוזק ותוקף כל הכתוב ונכלל בשטר זה בפנינו עדים חתומי מטה נשבעו ר' שמואל החתן הנזכר נור' יום טוב אביו] הערב קבלן הנזכר וכל אחד ואחד מהם שבועה חמורה בתורה בנקיטת חפץ ביד לדעת האל ית' ולדעת בואינה הנזכרת ובאי כחה ויורשיה אחריה בלי שום עול ומרמה וערמה ותחבולה ובלי שום צד פתח התר וחרטה בעולם ובקנס חמשים פרחים זהב בזהב נחלקים מחציתם לגנזי אדוננו המלך ירה' או לכל מלך שר ואדון או שלטון פקיד וגזבר או ממונה שובכל מקום ומלכות ושלטנות ואדנות שירצה כל מוציא שטר זה והמחצית האחרת לבואינה הנזכרת או לבאי כחה או ליורשיה אחריה או לכל מוציא שטר זה בעדה ובשמה לגמור ולקיים ולפרוע לשמור ולעשות כל התנאים והדברים והענינים הכתובים ונזכרים ומפורשים למעלה באר היטב וכל אחד ואחד מהם כפי המוטל עליהם ועל כל אחד ואחד מהם לשמור ולעשות ולקיים ולפרוע בזמניהם כפי ועל הדרך הנזכר בלי שום עצום דין כלל ובלי שום סירוב ועכוב ובלי שום דין ודברים ובלי שאלת שום זמן אחר כלל ואפילו זמן בית דין ובלי שאלת שום שטר חן וגיאגי ואדיאמינטו ושוברי שיאמינטו ופירמה די דירייטו ובלי ליהנות ולהעזר משום דת ודין חק והסכמה ונימוס ומאמר ופריוליגי' וקתמישיון בשום יום ומקום פ'יריאדוש ני פריוליגי'אדוש שיוכלו להחתם שם הם או איזה מהם כדי לפטר משום חייוב ושעבוד מכל הכתוב ונכלל

ונזכר בשטר זה ובלי להתעצם בדין נקרא נון פודיר פלייטיאר בשום זמן ובשום צד וענין בעולם ושלא לגרום ולסבב שום גרמה וסבה שבשבלה יורע שום כח ודבר וענין משטר זה ובלי להתעצם בדין לפני ושום מלך און מלכה שר שופט אדון גזבר או ממונה שבכל מקום ומלכות ואדנות שיהיו מצואים שם הם או איזה מהם בכח השבועה והקנס הנזכרים נחלקים כפי ועל הדרך הנזכר ופרוע הקנס הנזכר או לא פרוע ישאר שטר זה בתקפו ובקיומו לעולם. וגם כן באותו מעמד נטל קנין גמור מעכשו ר' שמואל החתן הנזכר ונתחייב בחיוב גופו עצמו ונכסיו ובכח השבועה והקנס הנזכרים וגם קבל עליו חרם ונדוי גמור בכל חומרי חרמות ונדויין הנהוגים בישראל שלא יקח אשה אחרת בחיי בואינה אשתו הנזכרת ולא בתורת אישות ולא בתורת פלגש ולא בשום צד וענין אחר בעולם] ושלא להכריחה שתתחייב בשום חוב או הלואה או פקדון או שעבוד או חייוב אחר לשום נברא בעולם יהודי או מיתר האומות ושלא יגרשנה בגט כל ימי חייה בשום צד וענין בעולם ובשום זמן כי אם ברצונה ורצון אחד מקרוביה היותר קרוב לה ושלא לפתותה ולאנסה לבואינה אשתו הנזכרת ושתעשה שום מתנה או מחילה או שובר פרעון או צואה מזכות כתובתה ונדונייתה ותוספתה ומתנתה לחד הנזכרים. ואם חס ושולם יעבור על שום דבר מהנזכרים שיהיה עבריין ומנודה גמור בכל קהלות ישראל ומוכרח לפרוע הקנס הנזכר הכל בלי שום עצום דין בעולם כלל בכח השבועה והחומרה והקנס הנזכרים. והאמינו ר' שמואל החתן הנזכר ור' יום טוב אביו הערב קבלן הנזכר לבואינה הנזכרת] ולבאי כחה ויורשיה אחריה בכל התנאים והדברים והענינים הכתובים ונזכרים למעלה ובכל אחד ואחד מהם דרך כלל ודרך פרט נאמנות גמורה לעולם כשני עדים כשרים בלי שום שבועה כלל ואפילו חרם סתם. ואחריות וחומר ותוקף וחוזק כל הכתוב למעלה קבלו עליהם ר' שמואל החתן הנזכר ור' יום טוב אביו הערב קבלן הנזכר ועל כל] אחד ואחד מהם ועל באי כחם ויורשיהם אחריהם ועל כל נכסיהם ונכסי כל אחד ואחד מהם [שקנו] ושיקנו מקרקעי ואגבן מטלטלי כהוגן וכתקון חז"ל דלא כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרי בביטול כל מיני מודעות ומחאות שבעולם גלויות ונסתרות מראשן ועד סופן. וקנינו אנו עדים חתומי מטה מניד ר' שמואל החתן הנזכר ומניד ר' יום טוב אביו הערב קבלן הנזכר ומניד כל אחד ואחד מהם איש בעדו ובעד הכל לבואינה הנזכרת ולבאי כחה ויורשיה אחריה ומניד בואינה הנזכרת לנזכרים ולכל אחד ואחד מהם ולבאי כחם ויורשיהם אחריהם על כל הכתוב למעלה קנין שלם מעכשו במנא דכשר למקניא ביה. היה כל זה בין אירוסין לנשואים של ר' שמואל החתן ובואינה אשתו הנזכרים בשמנה ימים לחדש שבט שנת חמשת אלפים ומאתים וארבעים לבריאת עולם למנינו פה תטילא הנזכרת. והכל שריר וקיים. יעקב בר' יהודה ז"ל דילה ריביסה. שם טוב בר' שמואל ז"ל בן ג'מיל.

בפנינו עדים חתומי מטה נטל קנין גמור מעכשו החתן ר' שמואל יצו' בר' יום טוב ס"ט אצפר מחמת שהודה הודאה גמורה בלי שום השטאה כלל שנטל וקבל קבלה גמורה מיד שלמה אלקאשטיאל גיסו אחי בואינה אשתו הנזכרת מצד אביה כל סך הארבע מאות דינרין מעוות יאקשיש הנזכרים שהביאה והכניסה לו] בואינה אשתו הנזכרת אותם שהכתיב וקיים ר' שמואל הנזכר לבואינה אשתו הנזכרת בשטר כתובה זו ושנתפרע מהם פרעון גמור ושלים

עד פרוטה אחרונה בלי שום אונאה וטעות חשבון בעולם כלל. ולא נשתיר לו לר' שמואל הנזכר אצל שלמה אלקאשטיאל גיסו הנזכר ולא אצל בואינה אשתו הנזכרת כלום שייר זכות [...] ... ל ממה. ולכן צוה ר' שמואל החתן הנזכר לנו העדים החתומים למטה לכתוב ולתת שטר התקבלתי שריר וקיים בריא וחזק עשוי כראוי ביד שלמה אלקאשטיאל הנזכר אחי בואינה הנזכרת בכל תוקף ובכל חזוק סופר עד שיספיק אל המכוון. הכל בנאמנות ובאחריות גמורה שקבל עליו ר' שמואל הנזכר ועל ובאי כחו ויורשיו אחריו ועל כל נכסיו שקנה ושיקנה מקרקעי ואגבן מטלטלי כהוגן וכתקון חז"ל דלא כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרי בביטול כל מיני מודעות ומחאות שבעולם גלויות ונסתרות מראשן ועד סופן. ומה שהיה בפנינו עדים חתומי מטה וקנינו עליו מיד ר' שמואל הנזכר וכתב (*sic*) וחתמנו שמותינו עליו ונתננו אותו ביד שלמה אלקאשטיאל הנזכר להיות לו ולבואינה אחותו והנזכרת לראיה ולזכות בשמנה ימים לחדש שבט שנת חמ"שת אלפים ומאתים וארבעים לבריאת עולם למנינו פה תטילא הנזכרת. והכל שריר וקיים. יעקב בר' יהודה ז"ל דילה ריביסה. שם טוב בן ג'מיל.

[El jueves, a 8 días del mes de *sebat* del año 5240 de la Creación del mundo según nuestro cómputo (20 enero 1480), en la ciudad de Tudela, sita junto al río Ebro, es de saber cómo el novio, el agradable joven R. Samuel, Dios lo guarde, hijo del caro R. Yom Tob, su fin sea para bien, Azafar (*Samuel Azafar*), le ha dicho a la doncella Buena, hija del caro R. Isaac, su alma descanse en el Edén, Alcastiel (*Azac Alcastiel*): Sé mi esposa según la ley de Moisés e Israel, y yo te serviré, honraré, mantendré, sustentaré y vestiré] a la manera de los varones judíos que sirven, honran, mantienen, sustentan y visten a sus mujeres fielmente. Y te daré [como *móhar*³⁸⁷ de tu virginidad, garantizado y certificado con mis bienes, 200 *zuzim*³⁸⁸ de plata que te corresponden por prescripción rabínica, así como tu manutención, tu vestido y demás necesidades, y haré vida marital contigo según costumbre de toda la tierra. Y consintió esta doncella, Buena, y fue su esposa. Y R. Samuel, este novio, le ha añadido voluntariamente a ella de su peculio, como adición al principal de su *ketubá*, 200 sueldos *jaqueses* de curso legal en el comercio en el reino de Aragón, netamente, sin mezcla alguna de las demás monedas y sin que se les pueda aplicar en la práctica una interpretación no estricta.

Y así nos ha dicho R. Samuel, este novio: Esta es la dote que me trae a mí Buena, esta esposa mía, en vestidos, alhajas y ajuar de cama, lo cual se ha valorado, y yo lo he aceptado, en 400 sueldos de los citados *jaqueses*; y desde este momento quiero yo voluntariamente aceptar esos bienes

³⁸⁷ Véase n. 1 del doc. 2.

³⁸⁸ Véase n. 2 del doc. 2.

como bienes *son barzel* ³⁸⁹, que si disminuyeran, disminuirían para mí, y si aumentarán, aumentarían para mí.

En cuanto a la garantía de estas *ketubá*, adición (*toséfet*) y dote (*nedunyá*), asumo sobre mí, sobre mis herederos después de mí y sobre todos mis bienes, los inmuebles, y por vía de ellos, los muebles, que se pagarán [sacándolo] de todo lo más selecto de los bienes y propiedades que yo posea bajo todos los cielos, [los que haya adquirido] y los que vaya a adquirir en el futuro, incluso el manto que está sobre mi espalda, durante mi vida y después de mi muerte, [garantía] desde este día y por siempre jamás, con la validez de la garantía de todas las escrituras de *ketubá*, adición (*toséfet*) y dote (*nedunyá*) [que se acostumbran con las hijas de] Israel. Por medio de los cuatro codos de terreno, apropiadamente y de acuerdo con las prescripciones de nuestros sabios de bendita memoria, pues no es esto como una promesa meramente teórica ni como un simple formulismo documental. Y recibimos *quinyán* ³⁹⁰ nosotros, [los testigos, de R. Samuel], este novio, para Buena, esta esposa suya, sobre todo lo escrito y especificado arriba, *quinyán* íntegro desde este momento, con un objeto legalmente apto para recibir *quinyán*. Todo [según las estipulaciones escritas] antaño ³⁹¹. Y todo es firme y permanente.

Jacob bar Judá de la Rebiça (*Jaco de la Rebiça*) ³⁹². Semtob bar Samuel ben Jamil (*Sento Benjamil*). (*Curiosamente, falta la firma del novio*).

El día 8 del mes de *sebat* del año 5240 de la Creación del mundo según nuestro cómputo (*20 enero 1480*), en Tudela, he aquí que el novio R. Samuel bar Yom Tob, su fin sea para bien, Azafar (*Samuel Azafar*) nos ha dicho a nosotros, los testigos abajo firmantes: Sedme testigos y recibid *quinyán* de mí, *quinyán* íntegro desde este momento, escribidme [y firmadme en todos los términos del Derecho y dádselo a Buena, mi esposa, hija de R. Isaac, su alma descanse en el Edén, Alcastiel (*Azac Alcastiel*)], para que esté en su poder o en poder de sus representantes, sirviéndoles de prueba y de constatación de derechos por cuanto que yo quiero, voluntariamente y con plena consciencia, sin ningún género de coacción en absoluto, sino de todo corazón, con buena voluntad y conocimiento pleno, de buen grado y en perfecto estado de salud, donarle a Buena, mi citada esposa, en donación aparte completa desde hoy y desde ahora mismo toda la [viña que tengo ... .. en el término] llamado

³⁸⁹ Véase n. 4 del doc. 2.

³⁹⁰ Véase n. 5 del doc. 2.

³⁹¹ Una referencia a las ordenanzas de la aljama de Tudela; véase n. 371 del doc. 56.

³⁹² Véase n. 381 del doc. 57.

Barbolanca, cuyos lindes son: primer linde, viña de *Blas de Ferrer*; [segundo] linde, viña de los herederos de *Pero Coloma*; tercer linde, campo de *Antón de Agreda*; y cuarto linde, el camino público.

Toda la mencionada y delimitada viña se la dono a Buena, mi citada esposa, en donación aparte completa, con todas sus mejoras [y sus derechos, sus entradas y sus salidas, sus árboles y sus cepas ...], todo en donación aparte completa, firme y permanente, definitiva e irreversible, conforme a la ley y a las prescripciones talmúdicas, que no se puede revocar ni cambiar nada de ella nunca. Y desde hoy y desde ahora mismo vaya Buena, mi citada esposa, y coja esta donación aparte que le doy con total posesión y adquiera en ella derecho completo, pueda heredarla y dejarla en herencia, [posesionársela y darla en posesión; ahora bien, que no tenga facultad para donársela a ninguna persona en el mundo, ni para vendérsela, hasta que la perciba] de mí; y cuando la perciba de mí, haga con ella todo su deseo y su voluntad, [como cualquier persona hace con] lo suyo, con su dinero y su propiedad.

Y nadie en el mundo pueda reclamarle nada ni a Buena, mi citada esposa, ni a sus representantes, ni en mi nombre ni en nombre de mis representantes ni en el de mis herederos después de mí, pues desde hoy y desde ahora mismo aparto yo, [Samuel, el citado donante, mi mano, mi poder, mi persona, mi facultad y mi derecho, así como la mano, el poder, la persona, la facultad y el derecho de mis representantes y de mis] herederos después de mí, de toda esta donación aparte mencionada, de una manera total y absoluta, no [reservándome en ella, ni para mí ni para] mis representantes, ninguna reserva de derechos en absoluto, ni voz ni objeción, ni fraude ni artimaña, ni apelación a derecho ni prueba ni litigio judicial alguno en absoluto.

Y me comprometo con mi persona y mis bienes, [yo, Samuel, el citado donante, a apartar, alejar y ahuyentar a todo impugnante o demandante que haya en el mundo, que presente] una demanda o impugnación, cualquiera que sea, contra alguna cosa de esta donación aparte mencionada, [y a mantener ésta], a mis expensas o a expensas de mis representantes, en poder de Buena, mi citada esposa, o en poder de sus representantes o de sus herederos después de ella, con total firmeza y solidez plena, limpia, pulida y liberada de todo tipo de impugnaciones o acusaciones, [cualesquiera que sean].

Y así nos ha dicho a nosotros, los testigos abajo firmantes, R. Samuel, el citado novio donante: Esta donación aparte, escribidla en las plazas] y firmadla en las calles (e. d., *hacedla pública*), pues he aquí que no es como una donación secreta ni como una donación de moribundo, que se pueden

revocar, sino que es una donación de un hombre en perfecto estado de salud, pública, manifiesta, bien conocida, sancionada y ratificada para todo con todo tipo de sanciones y ratificaciones que haya en el mundo.

La garantía, la carga y la validez de esta donación aparte, las asume R. Samuel, [el citado novio donante, sobre sí mismo, sobre sus representantes y sobre sus herederos después de él y sobre todos sus bienes, los que haya adquirido y los que vaya a adquirir, los inmuebles, y por vía de] ellos, los muebles, apropiadamente y conforme a las prescripciones de nuestros sabios de bendita memoria, pues no es esto como una promesa meramente teórica ni como un simple formulismo documental, e invalidando todo tipo de declaraciones de anulación o de reclamaciones que haya en el mundo, manifiestas u ocultas, desde su principio hasta su final. Y recibimos *quinyán*, nosotros, los testigos abajo firmantes, de manos de R. Samuel, el citado novio donante, para Buena, su mencionada esposa, y para sus representantes y sus herederos [después de ella, sobre todo lo escrito arriba, *quinyán* íntegro desde este momento, con un objeto legalmente apto para recibir *quinyán*. Todo] según las capitulaciones escritas antaño que acordaron entre ellos los citados R. Samuel y Buena, su esposa, entre sus esponsales y su matrimonio. Y todo es firme y permanente.

Jacob bar Judá de la Rebiça (*Jaco de la Rebiça*). Semtob ben Jamil (*Sento Benjamil*).

Nosotros, los testigos abajo firmantes, estábamos presentes y registrados como testigos en el momento en que el novio, el agradable joven R. Samuel, Dios lo guarde, bar Yom Tob, su fin sea para bien, Azafar (*Samuel Azafar*) [desposó y tomó en matrimonio] a la doncella Buena, hija de R. Isaac, su alma descanse en el Edén, Alcastiel (*Azac Alcastiel*), y entre sus esponsales y su matrimonio tomaron ellos dos *quinyán* íntegro desde ahora por cuanto que [acordaron entre ellos capitulaciones firmes y permanentes, válidas y sólidas, capitulaciones completas y dobles (e. d., *especificando las alternativas*), señalando el sí] antes que el no (e. d., *la condición positiva antes que la negativa*) y la condición antes que el acto, como las capitulaciones de los hijos de Gad y como las de los hijos de Rubén, para comportarse entre ellos y entre sus herederos después de [ellos, durante su vida matrimonial y en todo] momento y tiempo en que las mencionadas *ketubá* (e. d., *el principal del contrato matrimonial*), dote (*nedunyá*), adición (*toséfet*) y donación aparte que el citado R. Samuel manda escribir, ratifica y garantiza a la citada Buena, lleguen al estado de cobranza, bien sea por razón del fallecimiento de la mencionada Buena en [vida de R. Samuel, su mencionado esposo, bien sea por razón del fallecimiento del dicho R. Samuel] en vida de Buena, su dicha esposa,

tanto con descendencia de ellos dos conjuntamente, varón o hembra, como sin descendencia, ateniéndose [a las capitulaciones], la costumbre y la ordenanza que acostumbran ahora entre ellos los miembros de esta santa aljama de Tudela, Dios la guarde, en materia de matrimonios y cobranzas de los contratos matrimoniales tratándolos como si hubiera bienes cuantiosos, excepto en cuanto a la descendencia real, pues no se considerará descendencia apta para heredar hasta que [viva y llegue a la edad de 3 años completos y un día, contados desde el día en que nacieron los hijos y hasta] después de la muerte de Buena, su citada madre; y en todas las demás estipulaciones, cosas y asuntos que sucedan y sobrevengan entre ellos, serán y quedarán según la ordenanza, las capitulaciones y la costumbre que acostumbran ahora entre ellos los miembros de esta santa aljama de Tudela, Dios la guarde, tratándolos como si hubiera bienes cuantiosos, enteramente, y con todas sus penas graves y sus multas. Y con estas estipulaciones:

Si acaso, Dios no lo quiera, [falleciere la citada Buena en vida de R. Samuel, su citado esposo, sin] ninguna descendencia de ellos dos conjuntamente o con una descendencia que no viviera ni alcanzara la edad dicha, ateniéndose a la ordenanza, las capitulaciones y la costumbre mencionadas, que entonces todos los derechos que habían de recaer y revertir en la dicha Buena o en la descendencia que quedare de ellos dos, si ésta falleciera y cesara toda ella antes de alcanzar la edad de capacidad legal de acuerdo con la ordenanza dicha y de la manera dicha, heredarán y cobrarán esos derechos [Salomón Alcastiel, hermano de la mencionada Buena, o sus representantes o] sus herederos después de él, puesto que toda la suma de los citados 400 sueldos *jaqueses* de curso legal en Aragón de la mencionada dote que trae y aporta la citada Buena a R. Samuel, su dicho marido, en la dote, se los ha dado a ella Salomón Alcastiel, su dicho hermano, de sus bienes, sin que puedan la dicha Buena, ni otro u otros por ella, ni en su nombre, hacer ninguna estipulación, [venta, donación, testamento, carta de asociación ni ninguna estipulación] ni ninguna otra cosa o asunto que pudiera invalidar o atenuar alguna cosa o asunto o alguna estipulación de todo lo escrito, mencionado y especificado arriba en ningún momento ni de ninguna manera, sea la que sea. Y si hicieren la citada Buena o sus representantes alguna estipulación, venta, donación, testamento, carta de asociación o alguna otra estipulación, asunto o cosa que fuere contra alguna [cosa o asunto o contra alguna estipulación de todo lo escrito, mencionado y especificado arriba, que] sea todo ello nulo e inválido totalmente desde hoy y desde este momento y por siempre jamás, como si no hubiera existido o no se hubiera hecho ni pensado,

como la arcilla rota y como algo que no tiene entidad o como algo de lo que el tribunal rabínico no pueda inferir nada, pues así lo acordaron entre ellos expresamente los mencionados R. Samuel y Buena, su esposa, entre sus esponsales y su matrimonio espontáneamente, de buen grado y voluntariamente, sin ningún género de coacción en absoluto [sino de todo corazón, con buena voluntad y conocimiento pleno.

Y de conformidad con el cumplimiento de estas capitulaciones], por amor y a petición de R. Samuel, el novio citado, ante nosotros, los testigos abajo firmantes, toma *quinyán* completo desde ahora mismo R. Yom Tob (*Gento*) Azafar, padre del mencionado R. Samuel, por cuanto que se constituye garante de R. Samuel, su dicho hijo, ante Buena, su mencionada nuera, y ante sus representantes y sus herederos después de ella, por la suma de los 400 sueldos *jaqueses* de curso legal en Aragón de la [dote mencionada que trae y aporta la dicha Buena a R. Samuel, su marido dicho, por toda la suma de los 400] sueldos *jaqueses* de curso legal en Aragón, ateniéndose a la ordenanza, las capitulaciones y la costumbre citadas y de la manera dicha arriba.

Y así le ha dicho R. Yom Tob (*Gento Azafar*), el citado garante, a Buena, su mencionada nuera: “Tráele y apórtale a mi hijo Samuel, tu citado marido, toda la suma de los 400 sueldos *jaqueses* de curso legal en Aragón mencionados en la dote dicha, y yo me hago garante [de ellos ante tí, ante tus representantes y ante tus herederos después de tí por siempre jamás, tratándolos como si hubiera bienes cuantiosos, de modo] y manera que si acaso, Dios no lo quiera, falleciera mi hijo Samuel, tu citado marido, en vida tuya, con descendencia de tí o sin descendencia, [yo me obligo], me hago responsable y asimismo me comprometo y garantizo, con mi persona y mis bienes, desde hoy y desde ahora mismo y para ese momento, a pagarte a tí, o a tus representantes o a Salomón Alcastiel, tu hermano, después de tí, si no quedara descendencia de tí, según y de la manera [dicha, tratándolo como si hubiera bienes cuantiosos por siempre jamás, bien sea de los bienes de la herencia de mi hijo, tu marido] mencionado, bien sea de mis bienes, toda la suma de los 600 sueldos *jaqueses* dichos de curso legal en Aragón de las mencionadas dote, [adición, *ketubá* y donación aparte] en los plazos escritos explícita e implícitamente en la ordenanza citada, y según y de la manera dicha, y con las estipulaciones mencionadas arriba, traídos y puestos aquí, en la ciudad de Tudela, *salventera (a salvo)*, libres y limpios de cualquier impuesto, carga o censo ... ..

»Y si acaso, Dios no lo quiera, fallecieres tú, la citada Buena, en vida de mi hijo Samuel, tu mencionado marido, con descendencia de [él o sin descendencia de él que viva y alcance la edad dicha, me comprometo y] garantizo, con mi persona y mis bienes, desde hoy y desde ahora mismo y para ese momento, a pagarle y darle a la descendencia que quedare de vosotros dos, y si no quedare descendencia de vosotros dos que viva y alcance la edad escrita explícita e implícitamente en la ordenanza mencionada, y según lo dicho, [a Salomón Alcastiel, tu citado hermano, según y de la manera dicha, y con las estipulaciones mencionadas arriba], todos los derechos que reviertan en tí o en esa descendencia por razón de tus mencionadas *ketubá*, dote, [adición y donación aparte, según las capitulaciones, la costumbre] y la ordenanza que acostumbra ahora entre ellos los miembros de esta santa aljama de Tudela, Dios la guarde, en materia de matrimonios y cobranzas de los contratos matrimoniales tratándolos como si hubiera bienes cuantiosos por siempre jamás, traídos y puestos aquí, en la ciudad de Tudela, *salventera*, [libres y limpios de cualquier impuesto, carga o censo ... ..] *otros derechos* del reino de Aragón, y de conformidad con el cumplimiento de todas las estipulaciones, cosas, asuntos y maneras escritas, mencionadas y especificadas arriba claramente], en los plazos escritos y mencionados en la dicha ordenanza, y en cada uno de los plazos, según y de la manera dicha, bien sea de los bienes de la herencia de mi citado hijo, bien sea de mis bienes. Todo con pago total y completo, hasta la última moneda”.

[Y para legitimar el derecho legal de] la citada Buena, y de sus representantes y de sus herederos después de ella, y con el vigor y la validez de todo lo escrito explícita e implícitamente en este documento, ante nosotros, los testigos abajo firmantes, juran R. Samuel, el novio dicho, [y R. Yom Tob (*Gento*), su padre], el mencionado garante, y cada uno de ellos, gravemente por la Torá, teniendo un objeto sagrado en la mano y poniendo por testigos a Dios, bendito sea, y a la citada Buena, y a sus representantes y a sus herederos después de ella, sin ninguna perversión, engaño, artificio ni subterfugio, y sin ninguna abertura para liberarse ni para arrepentirse del juramento, cualquiera que sea, y bajo una multa de 50 florines de oro –repartidos [en el pago], la mitad para los cofres de nuestro señor el rey, su majestad sea ensalzada, o para cualquier rey, príncipe, señor, gobernador, funcionario, [baile o delegado de] cualquier lugar, reino, soberanía o señorío que quiera todo aquel que muestre este documento, y la otra mitad para la citada Buena o para sus representantes o sus herederos después de ella o para todo aquel que muestre este documento por ella y en nombre de ella–, llevar a cabo, cumplir, pagar,

guardar y ejecutar todas las estipulaciones, cosas y asuntos escritos, mencionados y especificados arriba claramente, y cada uno de ellos, según lo que recaiga en ellos y en cada [uno de ellos guardar], ejecutar, cumplir y pagar, en sus plazos, según y de la manera dicha, sin ninguna caución de ley en absoluto y sin ninguna negativa ni traba, sin ningún litigio judicial, sin ninguna petición de otro plazo en absoluto, ni siquiera un plazo dictado por un tribunal rabínico, sin ninguna petición de un documento de gracia, ni *guiaje*, *adiamiento*, *sobreseimiento* ni *firma de derecho*, y sin aprovecharse ni auxiliarse de ninguna ley, veredicto, decreto, ordenanza, práctica, orden, *privilegi* ni [comisión en ningún] día ni lugar, ni *feriados* ni *privilejados* que pudieran hacer sellar allí ellos o cualquiera de ellos para liberarse de alguna obligación o garantía de todo lo escrito y mencionado explícita o implícitamente en este documento; sin apelar a la caución de juicio llamada *non poder pleitear* en ningún momento y de ninguna manera, cualquiera que sea; y sin causar ni motivar ninguna causa o motivo por el cual se dañe algún vigor, cosa o asunto de este documento y sin obstinarse en un juicio ante [ningún rey] ni reina, príncipe, juez, señor, baile o delegado de cualquier lugar, reino o señorío en el que se encuentren ellos o cualquiera de ellos. Todo con la fuerza del juramento y de la multa mencionados, repartida ésta [en el pago] según y de la manera dicha. Y haya sido pagada la multa dicha o no haya sido pagada, quede este documento en su validez y su firmeza por siempre.

Y así mismo, en ese mismo acto jurídico, ha tomado *quinyán* íntegro desde ahora R. Samuel, el citado novio, y se ha comprometido firmemente con su persona y sus bienes y con la fuerza del juramento y de la multa mencionados, y asumiendo también sobre sí la excomunión y el anatema totales, con toda la gravedad de las excomuniones y anatemas que se acostumbra en Israel, a no tomar otra mujer en vida de Buena, su citada esposa, [ni en calidad de esposa ni en calidad de concubina ni de ninguna otra manera en absoluto]; a no forzarla (a Buena) a comprometerse en ninguna deuda, ni préstamo, depósito, fianza ni cualquier otra obligación hacia ninguna persona en el mundo, ni judía ni de los demás pueblos; a no repudiarla mediante acta de divorcio en todos los días de su vida, de ninguna manera y en ningún momento, salvo por voluntad de ella y de su pariente más cercano; y a no inducir ni forzar a Buena, su citada esposa, [a hacer ninguna donación de] los derechos de sus mencionadas *ketubá*, dote, adición y donación aparte, [ni a perdonar su pago, ni a aceptar un recibo de estar pagados ni a dejarlos en testamento]. Y si, Dios no lo quiera, transgrediera alguna cosa de lo mencionado, que sea públicamente declarado transgresor de la ley y excomulgado total en todas las aljamas

judías y obligado a pagar la multa dicha; todo sin ninguna caución de juicio en el mundo, con la fuerza del juramento, el rigor y la multa mencionados.

Y R. Samuel, el citado novio, y su padre, R. Yom Tob (*Gento*), el dicho garante, declaran dignos de crédito a la citada Buena, a sus representantes y a sus herederos después de ella [en cuanto digan] acerca de todas las estipulaciones, cosas y asuntos escritos y mencionados arriba y sobre cada uno de ellos, en el conjunto y en el detalle, de manera total, tan dignos de crédito como los dos testigos legalmente aptos, sin necesidad de ningún juramento en absoluto, ni siquiera de un voto pidiendo la excomunión (para el caso de faltar a la verdad).

La garantía, la carga, la validez y la solidez de todo lo escrito arriba, las asumen R. Samuel, el citado novio, y [su padre R. Yom Tob (*Gento*), el garante dicho, sobre sí mismos, y sobre] cada uno de ellos, sobre sus representantes y sobre sus herederos después de ellos, y sobre todos sus bienes y sobre los bienes de cada uno de ellos, [los que hayan adquirido] y los que vayan a adquirir, los inmuebles, y por vía de ellos, los muebles, apropiadamente y de acuerdo con las prescripciones de nuestros sabios de bendita memoria, pues no es esto como una promesa meramente teórica ni como un simple formulismo documental, e invalidando todo tipo de declaraciones de anulación o de reclamaciones que haya en el mundo, manifiestas u ocultas, desde su principio hasta su final. Y nosotros, los testigos abajo firmantes, recibimos *quinyán* de [R. Samuel, el citado novio, y de su padre, R. Yom Tob (*Gento*)], el dicho garante, y de cada uno de ellos, cada uno por sí y por el conjunto, para la citada Buena, y para sus representantes y sus herederos después de ella, y de la citada Buena para los dichos, y para cada uno de ellos, y para sus representantes y sus herederos después de ellos, sobre todo lo escrito arriba, *quinyán* íntegro desde este mismo momento, con un objeto legalmente apto para recibir *quinyán*. Ocurrió todo esto entre los esponsales y el matrimonio de los citados R. Samuel, [el novio, y Buena, su esposa, el día 8] del mes de *sebat* del año 5240 de la Creación del mundo según nuestro cómputo (20 enero 1480), aquí, en la mencionada Tudela. Y todo es firme y permanente.

Jacob bar Judá de la Rebiça (*Jaco de la Rebiça*). Semtob bar Samuel ben Jamil (*Sento Benjamil*).

Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, toma *quinyán* íntegro desde este momento el novio R. Samuel bar Yom Tob Azafar (*Samuel Azafar*) por cuanto que reconoce de manera total, sin ningún rodeo en absoluto, que ha recibido y percibido totalmente de manos de Salomón Alcastiel, su cuñado, hermano de Buena, su citada esposa, de parte de su

padre, toda la suma de los 400 sueldos [*jaqueses* citados que le trae y aporta] Buena, su mencionada esposa, los que manda escribir y ratifica el dicho R. Samuel a Buena, su dicha esposa, en este contrato matrimonial, y que se le ha pagado de ellos un pago total y completo, hasta la última moneda, sin ningún fraude ni error en la cuenta en absoluto. Y no se ha reservado para sí el citado R. Samuel ante Salomón Alcastiel, su cuñado dicho, ni ante Buena, su mencionada esposa, ninguna reserva de derechos [... ..]. Y por eso, R. Samuel, el citado novio, nos ha ordenado a nosotros, los testigos abajo firmantes, escribir y entregar un documento de recibí firme y permanente, válido y sólido, hecho como es debido, en mano del dicho Salomón Alcastiel, hermano de la mencionada Buena, con toda la validez y toda la corroboración de escribano [que sea necesario] hasta que le satisfaga a aquel a quien va dirigido.

Todo con la credibilidad y la garantía totales que el citado R. Samuel ha asumido sobre sí, sobre [sus representantes y sobre sus herederos después de él y sobre todos sus bienes, los que haya adquirido y los que vaya a adquirir, los inmuebles, y por vía de] ellos, los muebles, apropiadamente y de acuerdo con las prescripciones de nuestros sabios de bendita memoria, pues no es esto como una promesa meramente teórica ni como un simple formulismo documental, e invalidando todo tipo de declaraciones de anulación o de reclamaciones que haya en el mundo, manifiestas u ocultas, desde su principio hasta su final. Y esto es lo que ocurrió ante nosotros, los testigos abajo firmantes, y de ello recibimos *quinyán* del citado R. Samuel, lo escribimos, lo firmamos con nuestros nombres y se lo entregamos al mencionado Salomón Alcastiel para que les sirva, a él y a Buena, su citada hermana, [de prueba y de constatación de derechos, el día 8 del mes de *sebat* del año] 5240 de la Creación del mundo según nuestro cómputo (20 enero 1480), aquí, en la mencionada Tudela. Y todo es firme y permanente.

Jacob bar Judá de la Rebiça (*Jaco de la Rebiça*). Semtob ben Jamil (*Sento Benjamil*).

1482, marzo 1. Borja.

Ketubá (contrato matrimonial) de Natán de Narbona, médico de Tudela, y Dueña, hija de Samuel Axebilí, de Borja. Dos días después de la boda, el 3 de marzo de 1482, se firma en Tudela un apéndice a la ketubá con nuevas cláusulas.

AMT, *Doc. hebr. núms. 4, 7 y 5.*

Pub. J. L. Lacave, *Ketubot*, pp. 386-402.

Pub. el Ap. J. L. Lacave, *Una escritura...*, pp. 131-138.

Cit. J. L. Lacave, *Importante hallazgo...*, pp. 173-176.

מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מיי' גילו ושמחו ביי' אלהיכם

בששי בשבת בעשרה ימים לחדש אדר שני שנת חמשת אלפים ומאתים וארבעים וישנים לבריאת עולם למניננו³⁹³ בברג'ה מתא דעל נהר שופים מותבה איך הבחור הנחמד הרופא ר' נתן יצו' דנן החתן בן כבוד היקר מאישטרי ר' יעקב די נרבונא אמר לה ליעלת חן דואיניא בתולתא כלתא דא בת היקר ר' שמואל ס"ט אלשבילי: והוי לי לאנתו כדת משה וישראל) ואנא בסיעתא דשמיא אפלא ואוקיר ואיוון ואפרנס ואכסה יתיכי כהלכת גוברין יהודאין דפלוחין ומוקרין וזנין ומפרנסין ומכסין ית' נשיהון בקושטא. ויהיבנא ליכי מוהר בתוליכי אחיר וקים עלי מנכסי כסף זווי מאתן דחזו ליכי מנדרבנן ומזוניכי וכסותיכי וספוקיכי ומיעל לותיכס כאורח כל ארעא. וצביאת דואיניא כלתא דא והות ליה לאנתו. וצבי ר' נתן החתן דנן והוסיף לה מדיליה תוספת ועל עיקר כתובתה ... .. ושלישם דינרים מעות יאקישיש מטבע טוב קוריבלי במלכות ארגון בפירוש בלא תערובת כלום ומשאר המטבעות דלא להוו מקולן כתובה. וכך אמר לנו ר' נתן החתן דנן: דא נדוניא דהנעלת (*agujero en el doc.*) לי דואיניא דא אנתתי במעות ובגדים ותכשויתין ושמוש ערש מה ששוין ושקבלתיים) ועל עצמי בשמונה מאות וששים דינרים מעות יאקישיש מטבע טוב קוריבלי במלכות ארגון ורציתי מעכשויו ברצון נפשי וקבלתיים על עצמי כנכסי צאן ברזל שאם פחתו פחתו לי ואם הותירו הותירו לי. ואחריות וחמר כתובה ותוספת ונדוניא אלין קבלית עלאי ועל ירתאי בתראי ועל כל נכסי מקרקעי ואגבן מטלטלי להתפרעא מכל שפר ארג נכסין וקנינין דאית לי תחות כל שמיא דקנאי ודקנינא ודאנא עתיד למקנא ואפילו מגלימא דאכתפאי בחיי ובמותא מן יומא דנן ולעלם כחמר כל שטרי כתובות ותוספות ונדוניות דנהיגן בבנת ישוראל אגב ארבע אמות קרקע) כהוגן וכתקון חז"ל דלא כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרי. וקנינא אנן סהדי מר' נתן החתן דנן לדואיניא דא אנותתיה אכל מאי דכתיב ומפרש לעיל) קנין שלם מעכשויו במנא דכשר למקניא ביה. הכל כפי התנאי והמנהג שנוהגין עתה קהל הקדש שבתטילה יצו' ... .. כלה יצו'. "קבלית עלי" עבר הקולמוס. והכל שריר וקים. נתן בר' יעקב די נרבונא החתן. משה בר' שלמה ס"ט חסאני עד. שלמה בן המשכיל ר' אברהם נ"ע סרוק עד.

³⁹³ Esta *ketubá* se ha conservado en 2 fragmentos; el primero contiene el preámbulo y las 8 primeras líneas, y el segundo, el resto. Ambos fragmentos están cortados por la izquierda, faltando el final de todas las líneas, incluida la cabecera. El segundo fragmento está cortado también por la derecha, faltando el comienzo, no más de 4 palabras, en todas sus líneas. Se reconstruye entre corchetes todo lo que falta.

ובפנינו עדים חתומי מטה) הודה מאישטרי נתן החתן הנזכר שקבל מיד דואיניא אשתו הנזכרת כל השמונה מאות וששים דינרים מהנדוניא הנזכרת ולפי שהאמ[...]. ...
 ... (ilegible) שובר זה הנקרא שטר התקבלתי ורצה וצוה שיסודר לעצת חכמים בכל
 תוקף עדים [...]. ...

[אנו העדים] החתומים למטה היינו מצויים ונרשמים לעדים בשעה שקדש ר' נתן בר' הישיש מאי יעקב ס"ט די נרבונא הדר בתטילה ממלכות נבארה לדואיניא בת היקר ר' שמואל אלשבילי הדר פה ברג'א קדושים גמורים כדת משה וישראל ובין קדושים לנשואים שלהם נטלו שניהם קנין גמור[ממעכשיו] מחמת שהתנו ביניהם תנאים גמורים שרירים וקיימים שיתנהגו בהם בענין הכתובה ותוספת ונדוניא ומתנה לחד שכתב לה ביום הזה נתן החתן הנזכר לדואיניא אשתו הנזכרת תנאים כפולים כתנאי בני גד ובני ראובן הן קודם וללא ותנאי קודם למעשה ... שאם ח"ו תפטר דואיניא הנזכרת[בחיי ר' נתן] בעלה הנזכר בהיותה באישות עמו ובאותו זמן לא יהיה להם זרע כלל משניהם או שיהיה להם זרע משניהם בן או בת אמנם אותו הזרע לא יחיה ולא יגיע לשלש שנים ויום אחד שלימות תכופות ורצופות נמנות מיום שיצא אתו. ... ואף לאחר פטירת אמו התנו ביניהם שיהיה מוכרח ומחוייב נתן החתן] הנזכר להשיב ולהחזיר ולפרוע ליורשי דואיניא הנזכרת ממשפחת בית אביה מחצית סך נדונייתה שאותו המחצית הוא ארבע מאות ושלשים דינרים מטבע טוב קוריבלי במלכות אראגון תוך שנים חדשים אחר שתפטר ח"ו דואיניא הנזכרת בלי שום סירוב ועכוב ובלי שום עצום דין כלל. [אמנם אם] יהיה להם בעת פטירת דואיניא הנזכרת זרע משניהם בן או בת שיחיה ויגיע עד היותו בן שלש שנים ויום אחד כנזכר התנו ביניהם שיהיה וישאר אותו החשבון ממחצית הנדוניא הנזכרת הראוי לשוב למשפחת בית אביה [...]. ואם שמא ח"ו יפטר כל אותו הזרע[...]. ועד] שתים עשרה ויום אחד נמנות מיום הולדו כפי שנזכר התנו ביניהם שיהיה מוכרח ומחוייב נתן הנזכר להשיב ולפרוע ליורשי דואיניא הנזכרת ממשפחת בית אביה רביע הנדוניא הנזכרת שהוא מאתים וחמש עשרה דינרים מטבע טוב קוריבלי במלכות אראגון ... [אם ח"ו יפטר נתן הנזכר בחיי דואיניא אשתו הנזכרת בהיותו באישות עמה בין בזרע שישאר משניהם בין בלא זרע שתגבה דואיניא הנזכרת ובאי כחה מנכסי עזבון נתן בעלה הנזכר או מן הערבים קודם שום יתוש אחר ...]. [דינרים מטבע] טוב קוריבלי במלכות אראגון תוך שלשה חדשים אחר שיפטר ר' נתן הנזכר פרעון גמור עד פרוטה אחרונה כנכסים מועטים כנכסים מרובים וכאלו האלף ומאתים ותשעים הנז' שתגבה דואיניא הנזכרים מן[...].
 ... [אזנטיק ומס שבעולם תסלק דואיניא הנזכרת ובאי כחה ויורשיה אחריה ידה וזכותה ורשותה] [ויוד וזכות ורשות]³⁹⁴ הבאים מכחה מעל נכסי עזבון נתן בעלה הנזכר ומעל הערבים מכל שום חיוב ושעבוד וחיובים ושעבודים [...]. ...
 [...] ולא] ישאר לדואיניא הנזכרת ולבאי כחה ויורשיה אחריה מחמת הכתובה ותוספת ונדוניא ומתנה לחד הנזכרים [על] נכסי עזבון נתן בעלה הנזכר ולא על הערבים שום

³⁹⁴ Un agujero alargado de arriba abajo hace que falten algunas palabras en esta parte del documento; también se reconstruyen entre corchetes.

שיר זכות כלל בעולם. כל התנאים הנזכרים התנו ביניהם (ר' נתן החתן הנזכר ודואיניא אשתו הנזכרת בין קדושים לנשואים שלהם) [כפי תנאים] ומנהג והסכמה ותקנה שנוהגין עתה קהל הקדש שבתטילה יצו' מכל וכל. ואחריות וחמר כל הכתוב ולמעלה] קבלו עליהם נתן ודואיניא החתן והכלה הנזכרים ועל כל אחד מהם ועל יורשיהם אחריהם ועל כל נכסיהם ונכסוי כל אחד מהם שקנו ושיקנו מקרקעי ואגבן מטלטלי כהוגן וכתקון חז"ל דלא כאסמכתא ודלא כטופסין [דשטרי בביטול כל מיני מודעות ומחאות שבעולם גלויות ונסתרות מראשן ועד סופן. וקנינו אנו עדים חתומי מטה מיד ר' נתן בר' יעקב די נרבונא החתן הנז' לדואיניא בת ר' שמואל אשיבילי הכלה הנזכרת ומיד דואיניא הכלה הנזכרת לנתן (והחתן הנזכר על כל הכתוב למעלה קנין שלם מעכשיו במנא דכשר למקניא ביה. היה זה בעשרה) [ימים לחדש] אדר שני שנת חמשת אלפים ומאתים וארבעים ושנים לבריאת עולם למנייננו בברגיא. וקיס משה בר' שלמה ס"ט חסאני. שלמה בן המשכיל ר' אברהם נ"ע סרוק.

[בפנינו עדים חתומי מטה נטל קנין גמור מעכשיו מאי נתן בן מאי יעקב די נארבונא החתן הנזכר (... .. 395] דואיניא הנזכרת בת דון שמואל אשביל ס"ט ושלא לשא. [... ..] הן מחמת גרושין [... ..] [...] סבה בעולם בענין ואופן שתמחול לו שום סך מכל סכי כתובתה ותוספתה ונדונייתה ומתנתה לחוד [... ..] לדואיניא הנזכרת [... ..] ושלא לשעבדה בשום חיוב ושעבוד לשום אדם [בעולם ... ..] [... ..] אחרת עליה לא ברצונה ולא בעל כרחא לא כדת משה וישראל ולא בשום צד וענין אחר בעולם לא [... ..] פלגש לא בשום צד אחר כלל. ואם שמא ח"ו יעבור נתן הנזכר על שום דבר מכל הדברים האלה והתנאים והחיובים [... ..] משקל שלם מדפוס ארגון על כל פעם ופעם שיעבור על שום דבר וענין מכל הכתוב לעיל מחצית הקנס הנזכר לאדוננו המלך ית' או לכל מלך או מלכה שר ואדון טפסר וגובר שיתראה לפניו שטר זה דרך תרעומת והמחצית תאחרת לדואיניא הנזכרת או לבאי כחה ופרוע הקנס הנזכר או לא פרוע [ישארו הדברים] והאלה] בתקפם ובקיומם. וכדי ליפות עוד כח דואיניא הנזכרת ובאי כחה נשבע מאי נתן הנזכר שבועה בתורה לדעת האל ית' ולדעת דואיניא הנזכרת בלי עלילה ומרמה ותחבולה ובלי שום צד פתח התר וחרטה בעולם לקיים ולגמור ולשמור ולעושות [... ..] [הוצאות] נזקים והפסדות שיגיעו לדואיניא הנזכרת ולבאי כחה מחמת עכבו ובלתי קיימו כל הכתוב לעיל חייב עצמו ונכסיו בקנין גמור [מעכשיו לפרוע] פרעון גמור עד פרוטה אחרונה בנאמנות גמורה שהאמין נתן הנזכר עליו ועל באי וכחו [... ..] [...] [גלגוליהם ובאחריות גמורה שקבל עליו ועל כל נכסיו שקנה ושיקנה מקרקעי ואגבן מטלטלי כהוגן וכתקון חז"ל דלא כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרי בבטול כל מיני מודעות

³⁹⁵ Todo lo que falta desde aquí hasta el Apéndice es debido, bien a que se ha perdido la tinta, bien a los cortes que sufre el documento por la derecha y por la izquierda.

ומחאות שבעולם גלויות ונסתרות מראשן וועד סופן. וקנינו אנו עדים חתומי מטה מיד ר' נתן החתן הנזכר לדואיניא הכלה הנזכרת ולבאי כחה ויורשיה] ואחריה על כ] ל הכתוב ומפורש לעיל קנין שלם מעכשיו במנא דכשר למקניא ביה. היה זה בעשרה ימים לחדש אדר שני שנת חמשת אלפים ומאתים וארבעים ושנים לבריאת עולם למנינו פה ברג'א. וקים משה בר' שלמה ס"ט וחסאני. שלמה בן המשכיל ר' אברהם נ"ע סרוק].

Apéndice

אנו עדים החתומים למטה יודעים עדות ברורה שאמר לנו הרופא ר' נתן החתן בן הרופא מאי יעקב די נארבונה: היו עלי עדים וקנו ממני בקנין גמור מעכשיו וכתבו וחתמו עלי בכל לשון של זכות ותנו לה לדואיניא אשתי בת ר' שמואל ס"ט אלישבילי להיות בידה וביד באי כחה לראיה ולזכות מחמת שרציתי ברצון נפשי ובהשלמת דעתי בלי שום זכר אונס כלל אלא בלב שלם ונפש חפצה ודעת שלימה ועין יפה וגוף בריא ונתתי לה לדואיניא אשתי הנזכרת במתנה לחוד גמורה גופא מהיום ופרי לאחר מיתת מאי יעקב אבי ודונא אלגזאיר אמי כל אותם הבתים שיש לי בכאן בתטילה אותם שנתנו לי אדוני אבי ואדונתי אמי הנזכרים אותם שהם מושבים בכאן תטילה אינלא פלאניליא שמצריהם מצד אחד בתי יורשי שמואל אלביליא ומצד שני בתי שמואל אלתישיפי ומצד שלישי דרך רשות הרבים שפתחי הבתים הנזכרים אליו מנוקות ומשופות מכל מיני ערעורים שבעולם. כל הבתים הממוצרים הנזכרים מתהומא דארעא ועד רום רקיעא נתתי לה לדואיניא אשתי הנזכרת גופא מהיום ופרי לאחר מיתת אבי ואמי הנזכרים במוצאייהם ובמובאייהם בהנאותיהם ובתשמישיהם וחלונותיהם וסולמותיהם הכל נתתי לה לדואיניא אשתי הנזכרת במתנה לחוד גמורה שרירא וקיימא חתוכה וחלוטה כדת וכהלכה מתנת עלמין מתנת פרהסיא דלא למהדר בה ודלא להשאנה מנה לעלם. ומהיום ומעכשיו ולעולם תלך דואיניא אשתי הנזכרת ובאי כחה ותחזיק במתנה לחוד זו חזקה גמורה ותזכה בה זכייה שלימה לירש ולהוריש למכור ולמשכן ולהחליף ולהשביר ולהחכיר ולהשאל ולתת במתנה לכל מי שתצא. ואינש לא ימחה בידה ולא ביד באי כחה משמי ולא משם הבאים מכחי לפי שמהיום ומעכשיו ולעולם סלקתי ידי ורשותי וזכותי ויד ורשות וזכות יורשי אחרי ובאי כחי מעל כל המתנה לחוד זו הנזכרת סלוק גמור לגמרי ולא שיירתי בה לעצמי ולא ליורשי אחרי ובאי כחי לא קול ולא טענה ולא אמירה ולא ראייה ולא שום שיוור זכות כלל בעולם. וכל מי שיבוא מארבע רוחות העולם בן בת אח אחות קרוב רחוק יורש נוהל יהודי או משאר האמות וירצה לסלק יד אשתי הנזכרת ויד באי כחה מעל שום דבר מהמתנה לחוד זו הנזכרת או לערער ולטעון עליה שום טענה ושום ערעור טענותי וערעורי יהיו בטלים וחשובים כחרש הנשבר שאין בו ממש. ועלי ועל באי כחי ועל יורשי אחרי להסיר ולפיץ (*sic*) ולהדיח ולסלק מעל דואיניא אשתי הנזכרת ומעל יורשיה אחריה כל עורר וטוען שיטעון ויערער עליה שום טענה ושום ערעור בשום דבר מכל המתנה לחוד זו הנזכרת עד שאעמיד

אותה בידה וביד באי כחה להוצאתי ולהוצאת באי כחי ויורשי אחרי העמדה גמורה וקיום גמור מנוקה ומשופה מכל מיני ערעורים ושעבודים שבעולם עם כל עמליה ושבחיה בין שבחא דאתי ממילא בין שבחא דאתי מחמת הוצאה. ומתנה זו כתובה בשוקי וחתמוה בברייתא כי היכי דלא תהוי כמתנתא טמירתא ודלא כמתנת שכיב מרע אלא מתנת בריא גלויה ומפורסמת לכל העולם. אבל על מנת כן נתתיה לה: שלא תהא לה רשות למכרה ולא לתת אותה לשום אדם בעולם בהיותה באישותי עד שתגבה אותה ממני או מבאי כחי אבל כשתגבה אותה ממני או מבאי כחי בין בחיי בין במותא תעשה בה חפצה ורצונה ואינש לא ימחה בידה משמי ולא משם הבאים מכחי ויורשי אחרי. ואחריות וחמר מתנה לחדד זו קבלתי עלי אני נתן הנותן הנזכר ועל יורשי אחרי ועל כל נכסי מקרקעי ואגבן מטלטלי שקניתי ושקנה כהוגן וכתקון חז"ל דלא כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרי בבטול כל מיני מודעות ומחאות שבעולם גלויות ונסתרות מראש כל המודעות ועד סופן. וקנינו אנו העדים החתומים למטה מיד נתן החתן הנותן הנזכר לדואיניא אשתו הנזכרת ולבאי כחה על כל הכתוב למעלה קנין שלם מעכשיו במנא דכשר למקניא ביה. היה זה בשנים עשר יום לחדש אדר שני שנת חמשת אלפים ומאתים וארבעים ושנים לבריאת עולם למנייננו בתטילא. וקיים משה בר' שלמה ס"ט חסאני. משה בר' אהרן ז"ל בן סידה.

אנו עדים החתומים למטה יודעים עדות ברורה שאמרו לנו דונא אלגואיר אשת מאישטרי יעקב בר' מאיש' /נתן\ די נארבונא ומאישטרי יעקב הנזכר בעלה ומשה בנם: היו עלינו עדים וקנו ממנו בקנין גמור מעכשיו וכתבו וחתמו עלינו בכל לשון של זכות ויפוי כח ותנו לה לדואיניא בת דון שמואל ס"ט אשבילי אשת מאישטרי נתן בנינו להיות בידה וביד באי כחה לראיה ולזכות מחמת שרצינו ברצון נפשנו ובהשלמת דעתנו בלי שום זכר אונס כלל בעולם אלא בלב שלם ונפש חפצה ודעת שלימה ועין יפה וגוף בריא ונכנסנו אנחנו אלגואיר ויעקב ומשה הנזכרים ערבים קבלנים גמורים בעד מאישטרי נתן בנינו הנזכר אצל דואיניא אשתו הנזכרת ובאי כחה ויורשיה אחריה לאחריות הסכים הראויים לה ולהם לגבות מנכסי מאישטרי נתן בעלה הנזכר על פי התנאים שהתנו שניהם מאי נתן ודואיניא אשתו בעת נשואיהם כמו שמוכיח בפני הסופר החתום למטה ועד עמו ר' שלמה סרוק אשר זמן היום התנאים הנזכרים היה בעשרה ימים לחדש אדר שני זה שאנחנו היום בשנים עשר בו. יש לבאר שאם ח"ו יפטר מאי נתן בנינו הנזכר בהיותו באישות עם דואיניא אשתו הנזכרת בין בזרע ממנה בין בלא זרע ממנה ונכסי עזבון מאישטרי נתן הנזכר לא יספיקו לגבות מהם דואיניא הנזכרת ובאי כחה ויורשיה אחריה סך הנדוניא שהוא שמונה מאות וששים דינרים מעות יאקשיש מטבע טוב קוריבלי במלכות אראגון והמחצית יותר שבין הכל אלף ומאתים ותשעים דינרים מעות יאקשיש מהמטבע הנזכר שאז נהיה מחוייבים שלשתנו אנתנו וכן חייבנו עצמינו ונכסינו כל אחד ממנו בעד עצמו ובעד הכל לפרוע ולהשלים לה ולבאי כחה ויורשיה אחריה על אותם נכסים שימצאו למאי נתן בנינו לתשלום האלף ומאתים ותשעים דינרים הנזכרים מונחים ומושמים בברגיא מלכות אראגון שאלוינטיריה להוצאתנו פטורים ונקיים מכל שום מס ואינטיק ומשא מלך שרים שבשום קהל ועדה. עוד אנחנו הערבים קבלנים הנזכרים שעבדנו עצמינו ונכסינו ועצם ונכסי כל אחד ואחד ממנו

בעד עצמו ובעד הכל בקנין גמור מעכשיו שאם ח"ו תפטר דואיניא הנזכרת בהיותה באישות עם מאי נתן בנינו הנזכר ולא ישאר לה ממנו זרע או שישאר ואותו הזרע לא הגיע בעת פטירתה ולא יגיע לאחר פטירתה לחיות עד היותו בן שלש שנים שלימות ויום אחד נמנות מיום הולדו ונכסי נתן בנינו לא יספיקו לגבות מהם יורשיה ממשפחת בית אביה מחצית סך הנדוניא הנזכרת שהוא ארבע מאות ושלשים דינרי' מעות יאקישיש מהמטבע הנזכר שאז נהיה מחוייבים וכן חייבנו עצמינו ונכסינו כל אחד ממנו בעד עצמו ובעד הכל לתת ולפרוע ולהשלים ליורשיה אחריה על הנכסים שימצאו לנתן בנינו לתשלום הארבע מאות ושלשים דינרים הנזכרים מושמים ומונחים בברגיא הנזכרת שאלוינטירה מנוקים ומשופים מכל שום מס ואינטיק ומשא מלך שרים שבשום קהל ועדה. וכמו כן אם ישאר זרע שהגיע בעת פטירתה או יגיע לחיות לזמן הנזכר ואותו הזרע שישאר לא יגיע לחיות עד היותו בן שנים עשרה שנה ויום אחד ויפטר כל אותו זרע קודם מלאת לו שנים עשרה שנה ויום אחד נמנות מיום הולדו ונכסי מאי נתן בנינו הנזכר לא יספיקו לגבות מהם יורשי דואיניא הנזכרת ממשפחת אביה רביע סך הנדוניא הנזכרת שהוא מאתים וחמשה עשר דינרים מעות יאקישיש מהמטבע הנז' שאז נהיה מחוייבים וכן חייבנו עצמינו ונכסינו ועצם ונכסי כל אחד ממנו בעד עצמו ובעד הכל בקנין גמור מעכשיו לפרוע ולתת ולהשלים ליורשיה על הנכסים שימצאו לנתן בנינו הנזכר לתשלום המאתים וחמשה עשר דינרי' הנזכרים מעות יאקישיש מהמטבע הנז' מונחים ומושמים בבורגיא שאלוינטירה מנוקים ומשופים כנזכר. ובקנין גמור מעכשיו שעבדנו עצמינו ונכסינו ועצם ונכסי כל אחד ואחד ממנו אנחנו הערבים קבלנים הנזכרים להמציא בביתנו נכסים מטלטלים בני חורים משלנו מספיקים לכל פרעונות הסכים הנזכרים במה שתוכל דואיניא הנזכרת ובאי כחה למשכנו בהם כפי התנאים הנזכרים. ואם שמא לא נפרע ונגמור ונקיים כל הכתוב לעיל נתתנו (*sic*) כח ורשות שלימה ויכולת מספיק לדואיניא הנזכרת ולבאי כחה ולירשיה אחריה להתרעם ממנו ומכל אחד ואחד ממנו בבית דין של ישראל או בערכאות של נוצרים לפני פרנס ושופט (אראגון: *tachado*) /שבנאבארה/ ולפני ממלאי מקומם ויהא כח ורשות ויכולת מספיק לאותו דין ושר ושופט לכוף ולנגוש ולתפוש אותנו ולכל אחד ואחד ממנו בעד הכל ולהעמידנו כפויים נגושים תפויים להוצאתנו באותה תפישה שתמצא דואיניא הנזכרת ובאי כחה ולא נצא מאותה תפישה לעולם עד שנגמור ונקיים כל הכתוב לעיל כפי התנאים הנזכרים. ואם שמא מחמת אחרנו ועכובנו מלגמור ומלקיים כל הכתוב לעיל כפי התנאים הנזכרים יגיעו ויתגלגלו על דואיניא הנזכרת ועל באי כחה שום הוצאות נזקים והפסדות שעבדנו עצמינו ונכסינו בקנין גמור מעכשיו לפרוע לה ולהם כל אותם הוצאות נזקים והפסדות עד פרוטה אחרונה. וכך אמרנו לה לדואיניא הנזכרת: הביאי ותני סך נדונייתך למאי נתן בנינו וקבלי קדושין גמורים ממנו והנשאי לו כדת משה וישראל ואנחנו נהיה ליכי ערבים קבלנים אחריות פרעון הסך וסכים הנזכרים על פי התנאים שהתנית עמו. ועל מנת כן הביאה ונתנה למאי נתן בנינו כל סך נדונייתך הנזכר וקבלה קדושים גמורים ממנו ונשאה לו כדת משה וישראל. ומעתה ומעכשיו בטלנו מרצוננו ומדעתנו בטול גמור כל דת ודין וחק ונימוס וכל תקנה והסכמה וכל חותם ותיור אריכות שוברי שיאימיאנטו פ'ירמא די דירייטו וכל שטר חן

וכל גיאגי וכל כתב וחותם מופק או עתיד להפיק מאת אדוננו המלך יצו' או מאת אדונתנו המלכה או מאת שום שר ונברא בעולם שיוכל לתתו שיבוא נגד שום חיוב ושעבוד שבשטר זה. ובפנינו אנו עדים חתומי מטה נשבעו מאישטרי יעקב ודונא אלג'ואיר ומשה בנם הערבים קבלנים הנזכרים שבועה בתורה בנקיטת חפץ ביד לדעת האל ית' ולדעת דואיניא הנזכרת ובאי כחה בלי שום פתח התר וחרטה בעולם לגמור ולקיים כל הכתוב לעיל כפי התנאים הנזכרים. והאמינו הערבים קבלנים הנזכרים עליהם /ו'על באי כחם לדואיניא הנזכרת ולבאי כחה בפרעוני הסכים הנזכרים כפי התנאים הנזכרים ובהוצאות נזקים והפסדות הנזכרים ובכל ענייני ופרטי שטר זה נאמנות גמורה לעולם כשני עדים כשרים בלי שום שבועה וחרם וגלגוליהם כלל. ורצו שכל ספק ופקפוק שיוולד בשטר זה הן באות הן במלה הן בענין מאי זה מין שיהיה שיהיה נכון ומבואר לתועלת ליפוי כח דואיניא הנזכרת ובאי כחה ושתהיה ידה ויד באי כחה בספק ובפקפוק על העליונה ויד הערבים קבלנים הנזכרים ויד באי כחה (*sic*) על התחתונה. ואחריות וחמר כל הכתוב לעיל קבלו עליהם הערבים קבלנים הנזכרים ועל באי כחם ועל יורשיהם אחריהם ועל כל נכסיהם מקרקעי ואגבן מטלטלי שקנו ושיקנו כהוגן וכתקון חז"ל דלא כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרי בבטול כל מיני מודעות ומחאות שבעולם גלויות ונסתרות מראשן ועד סופן. וקנינו אנו עדים חתומי מטה מיד דונא אלג'ואיר ומיד מאישטרי יעקב בעלה ומיד משה בנם הערבים קבלנים הנזכרים לדואיניא אשת מאישטרי נתן הנזכר ולבאי כחה על כל הכתוב ומפורש לעיל קנין שלם מעכשיו במנא דכשר למקניא ביה. היה זה בשנים עשר יום לחדש אדר שני שנת חמשת אלפים ומאתים וארבעים ושנים לבריאת עולם למנייננו פה תטילה. "נתן" על השטה הראשונה. "שבנאבארה" ביני שטי. "אראגון" עבר קולמוס. והכל שריר וקיים. משה בר' שלמה ס"ט חסאני. משה בן אהרן ז"ל בן סידה.

בפנינו עדים חתומי מטה נק' גמ' הבחור משה בן מאי' יעקב די נארבונא הדר במדינת תטילה מלכות נאבארה מחמת שרצה ברצון נפשו ובהשלמת דעתו בלי שום זכר אונס כלל בעולם אלא בלב שלם ונפש חפצה ודעת שלימה ועין יפה וגוף בריא וחייב עצמו ונכסיו שאם ח"ו יפטר מאי' נתן אחיו בהיותו באישות עם דואיניא אשתו בת דון שמואל ס"ט אשביל הדר פה (*sic*) /ב'ברג'א מלכות ארגון ולא ישאר ממנו זרע כלל באופן שתשאר דואיניא אשת מאי' נתן הנזכר זקוקה להתיבם ממשה יבמה הנזכר חייב עצמו ונכסיו משה הנזכר בקנין גמור מעכשיו לתת לה לדואיניא הנזכרת גט חליצה כשר כדת וכהלכה ולהחליץ ממנה כדת משה וישראל באופן ובענין שתשאר דואיניא הנזכרת מגורשת ממנו ומותרת לכל אדם /תוך\ שלשים יום אחר שיהיה נדרש ממנה או מבאי כחה פנים בפנים או בבית דירתו בלי שום אחר ועכוב ועצום דין כלל ובלי שום פדיון ורישקאט כלל רק להוצאתו מכל וכל. ואם ח"ו יתאחר ויתעכב משה הנזכר מלתת לה לדואיניא הנזכרת הגט הנזכר כשר כפי שנוכר תוך הזמן הנזכר חייב עצמו ונכסיו בקנין גמור מעכשיו לפרוע מקנס מאה פרחים זהב מדפוס ארגון וממשקל שלם מחציתם לכל מלך או מלכה שר וטפסר שתתרעם לו דואיניא הנזכרת ובאי כחה ממשה הנזכר מחמת עברו על מה שכתוב בשטר חיוב ושעבוד זה ומחציתם לדואיניא הנזכרת ולבאי כחה ופרוע הקנס או לא פרוע יהיה וישאר שטר

(עֲרֻבוֹת: *tachado*) חֵיבוֹב וְשֶׁעֲבוּד זֶה בְּתִקְפוֹ וּבִקְיוֹמוֹ. וְכֹל הוֹצָאוֹת נֹזְקִים וְהַפְסְדוֹת שִׁיגִיעוּ לָהּ לְדוֹאִינְיָא הַנּוֹכְרֵת וּלְבֵאֵי כַחַה מַחְמַת אַחוֹר וְעֵכּוֹב מִשֶּׁה הַנּוֹכֵר מִלְקִיִּים כֹּל הַנּוֹכֵר חֵיִיב עֲצֻמוֹ וְנִכְסָיו בְּקִינָן גָּמוֹר מִעֲכָשִׁיו לְפָרְעִם כֹּל־מִפְרַעוֹן גָּמוֹר וְשֶׁלֶם עַד פְּרוּטָה אַחֲרוֹנָה. וְעוֹד נִתֵּן לָהּ מִשֶּׁה הַנּוֹכֵר לְדוֹאִינְיָא יִבְמַתּוֹ הַנּוֹכְרֵת /וּלְבֵאֵי כַחַה/ כֹּחַ יִפֶּה וְרִשּׁוֹת שְׁלִימָה לְהַתְרַעַם מִמֶּנּוּ בְּבֵית דִּין שֶׁל יִשְׂרָאֵל אוֹ לִפְנֵי כָל דֵּיִן וְשׁוֹפֵט יְהוּדִי וּמִיֵּתֵר הָאֲמוֹת שֶׁתִּרְצֶה דוֹאִינְיָא הַנּוֹכְרֵת וּבֵאֵי כַחַה וְיִהְיֶה כַחַה וְרִשּׁוֹת בִּיד אוֹתוֹ דֵּיִן וְשׁוֹפֵט לְכוֹף וְלִנְגוֹשׁ וְלִתְפוֹשׁ אוֹתוֹ וְלִהְעִמִּידוֹ כְּפוּי נִגּוֹשׁ תְּפוֹשׁ לְהוֹצֵאתוֹ וְשֶׁלֹּא יֵצֵא מֵאוֹתָהּ תְּפִישָׁה לְעוֹלָם עַד שִׁיגְמוֹר וְיִקְיִים כֹּל הַנּוֹכֵר לְעִיל. וְלַחֲזוֹק יִפּוּי כֹחַ דוֹאִינְיָא הַנּוֹכְרֵת וּבֵאֵי כַחַה נִשְׁבַּע מִשֶּׁה הַנּוֹכֵר שְׁבוּעָה בְּתוֹרָה לְדַעַת אֵל יִת' וְלְדַעַת דוֹאִינְיָא הַנּוֹ' בְּלִי שׁוֹם פֶּתַח הַתֵּר וְחִרְטָה כֹּל־בְּעוֹלָם לְקִיִּים וְלִגְמוֹר כֹּל הַכְּתוּב לְעִיל וְשֶׁלֹּא לְעִבּוֹר עַל שׁוֹם דְּבַר מִמֶּנּוּ. וְהָאֲמִין מִשֶּׁה הַנּוֹכֵר לְדוֹאִינְיָא הַנּוֹכֵר' וּלְבֵאֵי כַחַה בְּכֹל עֲנִיִּינֵי וּפְרִטֵי שֶׁטֶר זֶה וּבִהוֹצָאוֹת כְּפִי נוֹ' נֶאֱמַנּוֹת גָּמוֹרָה לְעוֹלָם כְּשֵׁנֵי עֵדִים כְּשֵׁרִים בְּלִי שׁוֹם שְׁבוּעָה וְחֵרֶם כֹּל־וּגְלוּלִיָּהּ. וְאַחֲרֵיכֵן וְחֵמֵר כֹּל הַכְּתוּב לְעִיל קִבֵּל עָלָיו מִשֶּׁה הַנּוֹכֵר וְעַל כֹּל נִכְסָיו מִקְרַקְעֵי וְאִגְבָּן מִטְלָטְלֵי כְּהוֹגֵן וְכִתְקוֹן חֲזִ"ל דְּלֹא כֹאסְמַכְתָּא וְדְלֹא כְּטוֹפְסֵי דְשֶׁטְרֵי בְּבִטּוֹל כֹּל מִינֵי מוֹדְעוֹת וּמַחֲאוֹת שְׁבַע־עוֹלָם גְּלוּיּוֹת וְנִסְתָּרוֹת מֵרֵאשִׁין וְעַד סוּפָן. וְקִנְיָנוֹ אֲנִי הָעֵדִים הַחֲתוּמִּים לְמִטָּה מִיַּד מִשֶּׁה בֶּן מֵאִישְׁטְרֵי יַעֲקֹב דִּי נֶאֱרַבּוּנָא הַנּוֹכֵר לְדוֹאִינְיָא יִבְמַתּוֹ הַנּוֹכְרֵת וּלְבֵאֵי כַחַה עַל כֹּל הַכְּתוּב וּמְפּוֹרֵשׁ לְעִיל קִינָן שֶׁלֶם מִעֲכָשִׁיו בְּמִנָּא דְכֶשֶׁר לְמַקְנֵיָא בֵּיהּ. הִיָּה זֶה בְּשָׁנִים עֶשֶׂר יוֹם לְחֹדֶשׁ אֲדָר שְׁנֵי שָׁנַת חֲמִשָּׁת אֲלָפִים וּמֵאָתַיִם וָאַרְבַּעִים וְשָׁנִים לְבְרִיאַת עוֹלָם לְמַנְיָנֵנוּ בְּתִטְיִלָּהּ. "ב" "תְּוֹךְ" "וּלְבֵאֵי כַחַה" בִּינֵי שְׁטֵי. "עֲרֻבוֹת" עֲבַר קוֹלְמוֹס. וְהַכֹּל שְׁרִיר וְקִיִּים. מִשֶּׁה בְּר' שְׁלֵמָה ס"ט חֶסְאֲנִי. מִשֶּׁה בְּר' אַהֲרוֹן ז"ל בֶּן סִידָה.

Quien halla mujer, halla el bien, y un favor ha obtenido del Señor (Prov. 18,22). Exultad y alegraos en el Señor, vuestro Dios (Joel, 2,23).

El viernes, a 10 días del mes de *adar* segundo del año 524[2 de la Creación del mundo según nuestro cómputo] (*1 marzo 1482*), en la ciudad de Borja, sita junto al río Huecha, es de saber cómo el encantador joven, el médico R. Natán, Dios lo guarde, este novio, hijo del [honorable y querido *maestre* R. Jacob] de Narbona (*Natán de Narbona*) le ha dicho a la hermosa gacela, la doncella Dueña, esta novia, hija del caro R. Samuel, su fin sea para bien, Alsebilí (*Samuel Axebilí*): [Sé mi esposa según la ley de Moisés e Israel], y yo, con ayuda del cielo, te serviré, honraré, mantendré, sustentaré y vestiré a la manera de los varones judíos que sirven, honran, mantienen, sustentan y visten a sus mujeres fielmente. Y te daré como *móhar*³⁹⁶ de tu virginidad, garantizado y certificado con mis bienes, 200 *zuzim*³⁹⁷ de plata que te corresponden por [prescripción rabínica, así como tu manutención, tu vestido y demás necesidades, y haré

³⁹⁶ Véase n. 1 del doc. 2.

³⁹⁷ Véase n. 2 del doc. 2.

vida marital contigo] según costumbre de toda la tierra. Y consintió, Dueña, esta novia, y fue su esposa. Y R. Natán, este novio, le ha añadido voluntariamente a ella de su peculio, como adición [al principal de su *ketubá*, ...] y 30 sueldos *jaqueses* de moneda válida, *corrible* (e. d., *de curso legal en el comercio*) en el reino de Aragón, netamente, sin mezcla alguna [de las demás monedas y sin que se les pueda aplicar en la práctica una interpretación no estricta].

Y así nos ha dicho R. Natán, este novio: Esta es [la dote que me trae] a mí Dueña, esta esposa mía, en dinero, vestidos, alhajas [y ajuar de cama, lo cual se ha valorado, y yo lo he aceptado], en 860 sueldos *jaqueses* de moneda válida, *corrible* en el reino de Aragón; y desde este momento quiero yo [voluntariamente aceptar esos bienes] como bienes *son barzel* ³⁹⁸, que si disminuyeran, disminuirían para mí, y si aumentaran, aumentarían para mí.

En cuanto a la garantía de estas *ketubá*, adición (*toséfet*) y dote (*nedunyá*), asumo [sobre mí, sobre mis herederos después de mí, y sobre] todos mis bienes, los inmuebles, y por vía de ellos, los muebles, que se pagarán [sacándolo] de todo lo más selecto de los bienes y propiedades que yo posea bajo todos los cielos, los que haya adquirido [y los que vaya a adquirir en el futuro, incluso] el manto que está sobre mi espalda, durante mi vida y después de mi muerte, [garantía] desde este día y por siempre jamás, con la validez de la garantía de todas las escrituras de *ketubá*, adición (*toséfet*) y dote (*nedunyá*) que se acostumbra con las hijas de Israel. [Por medio de los cuatro codos de terreno], apropiadamente y de acuerdo con las prescripciones de nuestros sabios de bendita memoria, pues no es esto como una promesa meramente teórica ni como un simple formulismo documental. Y nosotros, los testigos, recibimos *quinyán* ³⁹⁹ de R. Natán, este novio, para Dueña, esta [esposa suya, sobre todo lo escrito y especificado arriba], *quinyán* íntegro desde este momento, con un objeto legalmente apto para recibir *quinyán*. Todo según las capitulaciones y la costumbre que acostumbra ahora los miembros de la santa aljama de Tudela ⁴⁰⁰, Dios la guarde ... .. “Asumo sobre mi”, tachado. Y todo es firme y permanente.

Natán bar Jacob de Narbona (*Natán de Narbona*), el novio. Moisés bar Salomón Hasaní (*Mosse Abenazán*), testigo. Salomón, hijo del ilustrado R. Abraham Saruq (*Salomón Cerru*), testigo.

³⁹⁸ Véase n. 4 del doc. 2.

³⁹⁹ Véase n. 5 del doc. 2.

⁴⁰⁰ Una referencia a las ordenanzas de la aljama de Tudela; véase n. 371 del doc. 56.

[Ante nosotros, los testigos abajo firmantes], reconoce *maestre* Natán, el citado novio, que ha recibido de manos de Dueña, su mencionada esposa, todos los 860 sueldos de la dote dicha, y según ... .. (*ilegible*) este recibo llamado carta de recibí, y quiere y ordena que sea dispuesto según el parecer de los rabinos, con toda la validez de los testigos ... .. (*ilegible*).

[Nosotros, los testigos] abajo firmantes, estábamos presentes y registrados como testigos en el momento en que R. Natán, hijo del venerable *maestre* Jacob, su fin sea para bien, de Narbona (*Natán de Narbona*), residente en Tudela del reino de Navarra, [desposó y] tomó en matrimonio a Dueña, hija del caro R. Samuel Asebilí (*Samuel Axebilí*), residente aquí, en Borja, conforme a la ley de Moisés e Israel, y entre sus esponsales [y su matrimonio tomaron ellos dos *quinyán* íntegro] [desde ahora] por cuanto que acordaron entre ellos capitulaciones completas, firmes y permanentes por las que comportarse en materia de la *ketubá*, la adición (*toséfet*), la dote (*nedunyá*) y la donación aparte que le escribe en este día Natán, el novio dicho, a Dueña, su mencionada esposa, capitulaciones dobles (e. d., *especificando las alternativas*), como las capitulaciones de los hijos de Gad y como las de los hijos de Rubén, señalando el sí antes [que el no (e. d., *la condición positiva antes que la negativa*) y la condición antes que el acto ... .., que si, Dios no lo quiera, falleciere la citada Dueña] [en vida de R. Natán], su citado marido, estando casada con él y sin que en ese momento tuvieran ellos descendencia ninguna de ellos dos o que tuvieran descendencia de ellos dos, hijo o hija, pero que sin embargo esa descendencia no viviera ni llegara a los 3 años y 1 día completos, consecutivos y sucesivos, contados desde el día que salió [... .. y hasta después de la muerte de su madre, acordaron entre ellos que Natán, el citado novio, quede obligado y comprometido] [a devolver], restituir y pagar a los herederos de la citada Dueña, de su familia paterna, la mitad de la suma de su dote (*nedunyá*), la cual mitad consiste en 430 sueldos, en moneda válida, *corrible* en el reino de Aragón, en el plazo de dos meses después de que falleciera, Dios no lo quiera, la citada [Dueña, sin ninguna negativa ni traba y sin ninguna caución de ley en absoluto]. [Ahora bien, si] en el momento del fallecimiento de la citada Dueña tuvieran descendencia de ellos dos, hijo o hija, que viviera y llegara a tener la edad de 3 años y un día como se ha dicho, acordaron entre ellos que sea y quede esa cuenta de la mitad de la citada dote que ha de volver a la familia del padre de ella [... .. ; y si acaso, Dios no lo quiera, falleciera toda la descendencia] [... y hasta] los 12 años y 1 día, contados desde el día de su nacimiento tal como se ha dicho, acordaron entre ellos que el citado

Narbona (*Natán de Narbona*), el citado novio, para Dueña, hija de R. Samuel Alsebilí (*Samuel Axebilí*), la citada novia, y de Dueña, la novia dicha, para Natán, [el novio dicho, sobre todo lo escrito arriba, *quinyán* íntegro desde este mismo momento, con un objeto legalmente apto para recibir *quinyán*. Sucedió esto el día 10] [del mes de] *adar* segundo del año 5242 de la Creación del mundo según nuestro cómputo (*1 marzo 1482*), en Borja.

Lo ratifica Moisés bar Salomón Hasaní (*Mossé Abenazán*). Salomón, hijo del ilustrado R. Abraham Saruq (*Salomón Cerru*).

Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, toma *quinyán* íntegro desde ahora *maestre* Natán, hijo de *maestre* Jacob de Narbona (*Natán de Narbona*), el citado novio [... ..] la citada Dueña, hija de *don* Samuel Axebilí, su fin sea para bien, a no [... ..], bien sea por razón de divorcio [... ..] causa en el mundo, de modo y manera que ella le perdona alguna suma de todas las sumas de sus *ketubá*, adición (*toséfet*), dote (*nedunyá*) y donación aparte [... ..] para la citada Dueña [... ..]; a no forzarla a garantizar ninguna deuda ni fianza para nadie en el mundo [... ..] otra ni voluntariamente ni a la fuerza, ni conforme a la ley de Moisés e Israel ni de ninguna otra manera en absoluto, ni [... ..] ni concubina ni de ningún otro modo. Y si acaso, Dios no lo quiera, el citado Natán transgrediera alguna cosa de todas estas cosas, estipulaciones y compromisos [... ..] de peso exacto, de curso legal en Aragón por cada vez que transgrediera alguna cosa o asunto de todo lo escrito arriba, la mitad de la multa dicha para nuestro señor el rey, Dios lo bendiga, o para cualquier rey o reina, príncipe, señor, funcionario o baile que se presente ante él este documento por una querrela, y la otra mitad [para la citada Dueña o para sus representantes. Y haya sido pagada la multa dicha o no haya sido pagada, queden estas cosas] en su validez y su firmeza.

Y para legitimar el derecho legal de la citada Dueña y de sus representantes, jura el citado *maestre* Natán por la Torá, poniendo por testigos a Dios, bendito sea, y a la mencionada Dueña, sin ninguna perversión, engaño ni subterfugio y sin ninguna abertura para liberarse ni para arrepentirse del juramento en absoluto, cumplir, llevar a cabo, guardar y ejecutar [... ..] [gastos], daños y pérdidas que les sobrevengan a la citada Dueña o a sus representantes, por razón de su demora y su incumplimiento de todo lo escrito arriba, se compromete con su persona y sus bienes, con *quinyán*

íntegro [desde ahora a pagar] totalmente, hasta la última moneda, con la credibilidad total que el citado Natán le otorga frente a sí mismo y frente a sus representantes [... ..] y con la garantía total que asume sobre sí y sobre todos sus bienes, los que haya adquirido y los que vaya a adquirir, los inmuebles, y por vía de ellos, los muebles, apropiadamente y de acuerdo con las prescripciones de nuestros sabios de bendita memoria, pues no es esto como una promesa meramente teórica ni como un simple formulismo documental, e invalidando todo tipo de declaraciones de anulación o de reclamaciones que haya en el mundo, manifiestas u ocultas, desde su principio [hasta su final. Y nosotros, los testigos abajo firmantes, recibimos *quinyán* de R. Natán, el citado novio, para Dueña, la novia mencionada, y para sus representantes y sus herederos] [después de ella, sobre todo] lo escrito y especificado arriba, *quinyán* íntegro desde este mismo momento, con un objeto legalmente apto para recibir *quinyán*. Sucedió esto el día 10 del mes de *adar* segundo del año 5242 de la Creación del mundo, según nuestro cómputo (*1 marzo 1482*), aquí, en Borja.

Lo ratifica Moisés bar Salomón [Hasaní (*Mossé Abenazán*). Salomón, hijo del ilustrado R. Abraham Saruq (*Salomón Cerru*)].

Apéndice

Nosotros, los testigos abajo firmantes, sabemos con testimonio cierto que nos ha dicho el médico R. Natán, este novio, hijo del médico *maestre* Jacob de Narbona (*Natán de Narbona*): Sedme testigos y recibid *quinyán* de mí, *quinyán* íntegro desde este momento, escribidme y firmadme en todos los términos del Derecho y dádselo a Dueña, mi esposa, hija de R. Samuel, su fin sea para bien, Alsebilí (*Samuel Axebilí*), para que esté en su poder o en poder de sus representantes, sirviéndoles de prueba y de constatación de derechos, por cuanto que yo quiero, voluntariamente y con plena consciencia, sin ningún género de coacción en absoluto, sino de todo corazón, con buena voluntad y conocimiento pleno, de buen grado y en perfecto estado de salud, donarle a Dueña, mi citada esposa, en donación aparte completa, la propiedad desde hoy y el usufructo tras la muerte de *maestre* Jacob, mi padre, y de *doña* Aljoer (*Perla*), mi madre, todas las casas que tengo yo aquí, en Tudela, las que me han donado mi señor padre y mi señora madre, aquellas que ellos habitan aquí, en Tudela, *en la Planilla (un barrio dentro del barrio judío)*, cuyos lindes son: por el primer lado, las casas de los herederos de Samuel Albelia; por el segundo lado, las casas de Samuel Altisifí; y por el tercer lado, la calle

pública a la que se abren las puertas de las citadas casas; limpias y pulidas de todo tipo de impugnaciones que haya en el mundo.

Todas las casas mencionadas y delimitadas, desde lo profundo de la tierra hasta lo alto de los cielos, se las dono yo a Dueña, mi citada esposa, la propiedad desde hoy y el usufructo tras la muerte de mis dichos padre y madre, con sus salidas y sus entradas, sus mejoras, sus servicios, sus ventanas, y sus escaleras; todo se lo dono a Dueña, mi mencionada esposa, en donación aparte completa, firme y permanente, definitiva e irreversible, conforme a la ley y a las prescripciones talmúdicas, donación universal y pública, que no se puede revocar ni cambiar nada de ella nunca. Y desde hoy y desde ahora mismo y por siempre jamás vayan Dueña, mi esposa dicha, o sus representantes, y cojan esta donación aparte con total posesión y adquieran en ella derecho completo a heredarla, dejarla en herencia, venderla, empeñarla, permutarla, dividirla en partes, arrendarla, prestarla y darla en donación a quien quieran.

Y nadie pueda reclamarles nada ni a ella ni a sus representantes, ni en mi nombre ni en nombre de mis representantes, porque desde hoy y desde ahora mismo y por siempre jamás aparto yo mi mano, mi autoridad y mis derechos, así como la mano, la autoridad y los derechos de mis herederos después de mí y de mis representantes, de toda esta donación aparte mencionada, de una manera total y absoluta, no reservándome en ella, ni para mí ni para mis herederos después de mí ni para mis representantes, ni voz ni objeción ni orden ni prueba ni ninguna reserva de derechos en absoluto. Y quienquiera que venga de las cuatro esquinas del mundo, hijo, hija, hermano, hermana, pariente cercano o lejano, heredero, legatario, judío o de los demás pueblos, y quiera apartar la mano de mi citada esposa, o la de sus representantes, de cualquier cosa de esta donación aparte mencionada, o presentar contra ella cualquier impugnación o demanda, sus demandas o impugnaciones serán nulas y consideradas como la vasija rota en la que no hay realidad.

Y sobre mí, mis representantes y mis herederos después de mí, recae la obligación de apartar, rechazar, ahuyentar y alejar de Dueña, mi mencionada esposa, y de sus herederos después de ella, a todo impugnante o demandante que presentare contra ella cualquier demanda o impugnación en cualquier cosa de toda esta donación aparte mencionada hasta conseguir retenerla, a mis expensas o a expensas de mis representantes o de mis herederos después de mí, en su mano o en mano de sus representantes, de una manera total y completamente firme, limpia y pulida de todo tipo de impugnaciones y embargos que haya en el mundo, con todos sus provechos y mejoras, tanto si es una mejora que llegue por sí misma como si es una mejora que llegue mediante gasto.

Y esta donación, escribidla en las plazas y firmadla en las calles (e. d., *hacedla pública*), pues he aquí que no es como una donación secreta ni como una donación de moribundo, sino que es una donación de un hombre en perfecto estado de salud, manifiesta y bien conocida para todo el mundo.

Ahora bien, con esta condición se la he donado: que no tenga facultad para vendérsela ni para donársela a nadie en el mundo, mientras esté casada conmigo, hasta que la perciba de mí o de mis representantes; pero cuando la perciba de mí o de mis representantes, bien en vida mía o después de mi muerte, haga con ella su deseo y su voluntad, sin que nadie pueda reclamársela ni en mi nombre ni en nombre de mis representantes ni en el de mis herederos después de mí.

La garantía y la carga de esta donación aparte las asumo yo, Natán, el citado donante, sobre mí mismo, sobre mis herederos después de mí y sobre todos mis bienes, los inmuebles, y por vía de ellos, los muebles, los que haya adquirido y los que vaya a adquirir, apropiadamente y de acuerdo con las prescripciones de nuestros sabios de bendita memoria, pues no es esto como una promesa meramente teórica ni como un simple formulismo documental, e invalidando todo tipo de declaraciones de anulación y de reclamaciones que haya en el mundo, manifiestas u ocultas, desde su principio hasta su final. Y nosotros, los testigos abajo firmantes, recibimos *quinyán* de manos de Natán, el mencionado novio donante, para Dueña, su dicha esposa, y para sus representantes, sobre todo lo escrito arriba, *quinyán* íntegro desde este mismo momento, con un objeto legalmente apto para recibir *quinyán*. Ocurrió esto el día 12 del mes de *adar* segundo del año 5242 de la Creación del mundo según nuestro cómputo (3 marzo 1482), en Tudela.

Lo ratifica Moisés bar Salomón Hasani (*Mosse Abenazán*). Moisés bar Aharón ben Çida (*Mosse Bençida*).

Nosotros, los testigos abajo firmantes, sabemos con testimonio cierto que *doña* Aljoer (*Perla*), esposa de *maestre* Jacob bar *maestre* (*interlineado*: Natán) de Narbona (*Jacob de Narbona*), el citado *maestre* Jacob, su esposo, y Moisés, hijo de ambos, nos han dicho: Sednos testigos y recibid *quinyán* de nosotros, *quinyán* íntegro desde este momento; escribidnos y firmadnos en todos los términos del Derecho y del reforzamiento de derechos y dádselo a Dueña, hija de *don* Samuel, su fin sea para bien, Axebilí (*Samuel Axebilí*), esposa de *maestre* Natán, nuestro hijo, para que esté en su poder o en poder de sus representantes, sirviéndoles de prueba y de constatación de derechos, por cuanto que nosotros queremos, voluntariamente y con plena consciencia, sin ningún

género de coacción en absoluto, sino de todo corazón, con buena voluntad y conocimiento pleno, de buen grado y en perfecto estado de salud, constituírnos nosotros, los citados Aljoer (*Perla*), Jacob y Moisés, garantes totales de *maestre* Natán, nuestro hijo dicho, ante Dueña, su mencionada esposa, y ante sus representantes y sus herederos después de ella, para garantizar las sumas que ella o ellos deben cobrar de los bienes de *maestre* Natán, su citado esposo, conforme a las capitulaciones que acordaron ellos dos, *maestre* Natán y Dueña, su esposa, en el momento de su matrimonio, tal como se demuestra ante el escriba abajo firmante y siendo testigo con él R. Salomón Saruq (*Salomón Cerru*), y habiendo sido el momento de las citadas capitulaciones el día 10 de este mes de *adar* segundo (*1 marzo*), del cual mes estamos hoy a día 12 (*3 marzo*). Es de aclarar:

que si, Dios no lo quiera, falleciera *maestre* Natán, nuestro hijo dicho, estando casado con Dueña, su mencionada esposa, tanto si es con descendencia de ella como si es sin descendencia de ella, y los bienes de la herencia del citado *maestre* Natán no bastaren para que cobren de ellos la dicha Dueña, o sus representantes o sus herederos después de ella, la suma de la dote, que consiste en 860 sueldos *jaqueses*, en moneda válida, *corrible* (e. d., *de curso legal*) en el reino de Aragón, y la mitad más, en total, 1290 sueldos *jaqueses* de la moneda citada, que entonces quedamos obligados nosotros tres, y así nos obligamos con nuestra persona y nuestros bienes, cada uno de nosotros por sí y por el conjunto, a pagarles y abonarles a ella o a sus representantes o a sus herederos después de ella, sobre los bienes que se le encuentren a *maestre* Natán, nuestro hijo, hasta completar los 1290 sueldos citados, puestos y depositados en Borja del reino de Aragón, *salventera* (e. d., *a salvo*), a nuestra costa, libres y limpios de todo impuesto, *entec* o carga del rey o de los gobernantes que haya en cualquier aljama o comunidad judía.

Además, nosotros, los garantes citados, garantizamos con nuestra persona y nuestros bienes, y la persona y los bienes de cada uno de nosotros por sí y por el conjunto, con *quinyán* íntegro desde este momento, que si, Dios no lo quiera, falleciera la citada Dueña, estando casada con *maestre* Natán, nuestro hijo dicho, y no le quedase a ella de él descendencia, o le quedase y esa descendencia no hubiese llegado en el momento de su fallecimiento ni llegase después de su muerte a vivir hasta tener la edad de 3 años completos y 1 día, contados desde el día de su nacimiento, y los bienes de Natán, nuestro hijo, no bastaren para que se cobren de ellos los herederos de ella, de su familia paterna, la mitad de la suma de la dote mencionada, que consiste en 430 sueldos *jaqueses* de la moneda citada, que entonces quedamos obligados, y así nos obligamos con

nuestra persona y nuestros bienes, cada uno de nosotros por sí y por el conjunto, a darles, pagarles y abonarles a sus herederos después de ella, sobre los bienes que se le encuentren a Natán, nuestro hijo, hasta completar los 430 sueldos dichos, depositados y puestos en la mencionada Borja, *salventera*, limpios y pulidos de todo impuesto, *entec* o carga del rey o de los gobernantes que haya en cualquier aljama o comunidad judía.

Y asimismo, si quedara descendencia que hubiese llegado en el momento de su fallecimiento o llegase a vivir hasta la edad dicha, pero esa descendencia que quedara no llegase a vivir hasta tener la edad de 12 años y 1 día, sino que falleciese toda esa descendencia antes de cumplir 12 años y 1 día, contados desde el día de su nacimiento, y los bienes de *maestre* Natán, nuestro hijo citado, no bastaren para que se cobren de ellos los herederos de la mencionada Dueña, de su familia paterna, una cuarta parte de la suma de la dote dicha, que consiste en 215 sueldos *jaqueses* de la moneda citada, que entonces quedemos obligados, y así nos obligamos con nuestra persona y nuestros bienes, y con la persona y los bienes de cada uno de nosotros por sí y por el conjunto, con *quinyán* íntegro desde ahora, a pagarles, darles y abonarles a los herederos de ella, sobre los bienes que se le encuentren a Natán, nuestro hijo dicho, hasta completar los citados 215 sueldos *jaqueses* de la moneda mencionada, puestos y depositados en Borja, *salventera*, limpios y pulidos como se ha dicho.

Y con *quinyán* íntegro desde este momento, nosotros, los garantes mencionados, garantizamos con nuestra persona y nuestros bienes, y con la persona y los bienes de cada uno de nosotros, tener en depósito en nuestra casa bienes muebles propios y libres de carga suficientes para todos los pagos de las sumas mencionadas que puedan embargarnos la citada Dueña o sus representantes conforme a las capitulaciones citadas. Y si acaso no pagáramos, lleváramos a cabo ni cumpliéramos todo lo escrito arriba, otorgamos poder y autoridad total y capacidad suficiente a la citada Dueña, y a sus representantes y sus herederos después de ella, para quejarse de nosotros, y de cada uno de nosotros, en un tribunal rabínico, o en los tribunales de los cristianos, ante cualquier autoridad o juez (*tachado*: de Aragón) (*interlineado*: de Navarra) o ante el que represente su cargo, y que ese juez, dirigente o magistrado tengan poder, autoridad y capacidad suficientes para doblegarnos, acosarnos y ponernos presos, a nosotros y a cada uno de nosotros por el conjunto, y a mantenernos doblegados, acosados y presos a nuestra costa, en la prisión que quieran la citada Dueña o sus representantes; y no saldremos nunca de esa prisión hasta que no llevemos a cabo y cumplamos todo lo escrito arriba conforme a las capitulaciones mencionadas. Y si acaso por nuestro retraso

y demora en llevar a cabo y cumplir todo lo escrito arriba conforme a las capitulaciones mencionadas, les sobreviniesen o se les irrogasen a la citada Dueña o a sus representantes gastos, daños o pérdidas, garantizamos con nuestra persona y nuestros bienes, con *quinyán* íntegro desde ahora, pagarles a ella o a ellos todos esos gastos, daños o pérdidas, hasta la última moneda.

Y así le decimos a la mencionada Dueña: “Trae y entrega la suma de tu dote a *maestre* Natán, nuestro hijo, acepta de él los esponsales y matrimóniate con él según la ley de Moisés e Israel, y nosotros seremos para tí garantes, garantizando el pago de la suma o sumas mencionadas, conforme a las capitulaciones que has acordado con él”. Y con esta condición ha traído y entregado ella a *maestre* Natán, nuestro hijo, toda la suma de su dote dicha y ha aceptado de él los esponsales y ha contraído matrimonio con él según la ley de Moisés e Israel. Y desde ahora mismo, voluntaria y conscientemente, invalidamos totalmente cualquier ley, precepto, decreto o práctica y cualquier ordenanza o estatuto y cualquier sello, inspección, prolongación [de plazo], *sobreseimiento*, *firma de derecho* y cualquier documento de gracia, cualquier *guiaje* (*salvoconducto*) y cualquier documento o sello obtenido, o que se pudiera obtener en el futuro, de nuestro señor el rey, Dios lo guarde, o de nuestra señora la reina, o de cualquier gobernante o de cualquier persona en el mundo que pudiera darlo, que venga contra cualquier obligación o garantía de este documento.

Y ante nosotros, los testigos abajo firmantes, juran *maestre* Jacob, *doña* Aljoer (*Perla*) y Moisés, hijo de ambos, los garantes dichos, por la Torá, teniendo un objeto sagrado en la mano y poniendo por testigos a Dios, bendito sea, y a la citada Dueña y a sus representantes, sin ninguna abertura en el mundo para liberarse ni para arrepentirse del juramento en absoluto, llevar a cabo y cumplir todo lo escrito arriba conforme a las capitulaciones mencionadas.

Y los citados garantes declaran dignos de crédito, frente a sí mismos (*interlineado*: y) frente a sus representantes, a la mencionada Dueña y a sus representantes [en cuanto se diga] respecto a los pagos de las sumas dichas conforme a las capitulaciones citadas y respecto a los gastos, daños y pérdidas dichos y en todos los asuntos y detalles de este documento, tan dignos de crédito por siempre como los dos testigos legalmente aptos, sin necesidad de ningún juramento ni de ningún voto pidiendo la excomunión (*si dice falsedad, se entiende*), ni explícitamente ni por implicación. Y quieren que cualquier duda o vacilación que surgiera en este documento, bien sea en una letra o en una palabra o en un asunto de cualquier tipo

que sea, que se entienda y se interprete en favor de reforzar el derecho de la citada Dueña o de sus representantes, y que en la duda o la vacilación, se lleven ella o sus representantes la mejor parte, y los garantes citados o sus representantes la peor.

La garantía y la carga de todo lo escrito arriba, las asumen los garantes dichos sobre sí mismos, sobre sus representantes y sobre sus herederos después de ellos, y sobre todos sus bienes, los inmuebles, y por vía de ellos, los muebles, los que hayan adquirido y los que vayan a adquirir, apropiadamente y de acuerdo con las prescripciones de nuestros sabios de bendita memoria, pues no es esto como una promesa meramente teórica ni como un simple formulismo documental, e invalidando todo tipo de declaraciones de anulación o de reclamaciones que haya en el mundo, manifiestas u ocultas, desde su principio hasta su final. Y nosotros, los testigos abajo firmantes, recibimos *quinyán* de manos de *doña* Aljoer (*Perla*), *maestre* Jacob, su marido, y Moisés, su hijo, los garantes dichos, para Dueña, esposa del citado *maestre* Natán, y para sus representantes, sobre todo lo escrito y especificado arriba, *quinyán* íntegro desde este mismo momento, con un objeto legalmente apto para recibir *quinyán*. Ocurrió esto el día 12 del mes de *adar* segundo del año 5242 de la Creación del mundo según nuestro cómputo (3 marzo 1482), aquí, en Tudela. “Natán”, sobre la primera línea; “de Navarra”, entre líneas; “Aragón”, tachado. Y todo es firme y permanente.

Moisés bar Salomón Hasaní (*Mosse Abenazán*). Moisés ben Aharón ben Çida (*Mosse Bençida*).

Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, toma *quinyán* íntegro desde ahora el joven Moisés, hijo de *maestre* Jacob de Narbona, residente en la ciudad de Tudela, del reino de Navarra, por cuanto que quiere, voluntariamente y con plena consciencia, sin ningún género de coacción en absoluto, sino de todo corazón, con buena voluntad y conocimiento pleno, de buen grado y en perfecto estado de salud, obligarse con su persona y sus bienes a que si, Dios no lo quiera, falleciese *maestre* Natán, su hermano, estando casado con Dueña, su esposa, hija de *don* Samuel, su fin sea para bien, Axebilí (*Samuel Axebilí*), residente aquí (*sic*) (*interlineado*: en) Borja del reino de Aragón, y no quedase de él ninguna descendencia, de manera que quedara Dueña, esposa del citado *maestre* Natán, necesitada de casarse por la ley del levirato con Moisés, su levir mencionado, se obliga con su persona y bienes el citado Moisés, con *quinyán* íntegro desde ahora, a darle a la dicha Dueña un documento de *jalisá* (*por el cual ella quedaba libre de la obligación de casarse con él*) legalmente apto, conforme a la ley y a las prescripciones talmúdicas, y a

llevar a cabo la ceremonia de la *jalisá* conforme a la ley de Moisés e Israel, de modo y manera que quede la citada Dueña repudiada por él y lícita para cualquier hombre, (*interlineado*: en el plazo) de 30 días a partir del momento en que se le reclame por ella o por los representantes de ella, cara a cara o en su residencia, sin ningún retraso, cortapisa ni caución de ley en absoluto y sin ningún reembolso ni *rescat* en absoluto, sino a sus expensas enteramente.

Y si, Dios no lo quiera, el citado Moisés se retrasara o pusiera trabas a darle a la citada Dueña el mencionado documento legalmente apto, tal como se ha dicho, en el plazo dicho, se obliga con su persona y sus bienes, con *quinyán* íntegro desde ahora, a pagar de multa 100 florines de oro, de curso legal en Aragón y de peso exacto, la mitad para cualquier rey o reina, gobernante o funcionario gubernamental ante quien presenten reclamación la citada Dueña o sus representantes contra el citado Moisés por causa de su transgresión de lo que está escrito en este documento de obligación y garantía, y la otra mitad para la mencionada Dueña o sus representantes; y haya sido pagada la multa o no haya sido pagada, este documento de (*tachado*: fianza) obligación y garantía quedará en su validez y su vigor. Y todos los gastos, daños y pérdidas que les sobrevinieren a la citada Dueña o a sus representantes por razón de una demora o traba del dicho Moisés en cumplir todo lo dicho, se obliga con su persona y sus bienes, con *quinyán* íntegro desde ahora, a pagarlos todos con abono total y completo hasta la última moneda.

Además, el citado Moisés les otorga a la mencionada Dueña, su cuñada levirática, (*interlineado*: y a sus representantes), pleno derecho y facultad completa para presentar una denuncia contra él en el tribunal rabínico o ante cualquier juez o magistrado, judío o de los demás pueblos, que quieran la citada Dueña o sus representantes; y tenga ese juez o magistrado capacidad y autoridad para doblegarlo, oprimirlo y ponerlo preso y para mantenerlo doblegado, oprimido y preso a costa de él; y que no salga de esa prisión nunca hasta que lleve a cabo y cumpla todo lo dicho arriba.

Y para mayor solidez del pleno derecho de la citada Dueña y de sus representantes, jura el dicho Moisés por la Torá, poniendo por testigos a Dios, bendito sea, y a la mencionada Dueña, sin ninguna abertura para liberarse o arrepentirse del juramento en absoluto, cumplir y llevar a cabo todo lo escrito arriba y no transgredir ninguna cosa de ello. Y el citado Moisés declara dignos de crédito a la mencionada Dueña y a sus representantes [en cuanto se diga] respecto a todos los asuntos y detalles de este documento y respecto a los gastos según lo dicho, tan dignos de

crédito por siempre como los dos testigos legalmente aptos, sin necesidad de ningún juramento ni de ningún voto pidiendo la excomuni3n, ni explícitamente ni por implicaci3n.

La garantía y la carga de todo lo escrito arriba, las asume el citado Moisés sobre sí mismo y sobre todos sus bienes, los inmuebles, y por vía de ellos, los muebles, apropiadamente y de acuerdo con las prescripciones de nuestros sabios de bendita memoria, pues no es esto como una promesa meramente teórica ni como un simple formulario documental, e invalidando todo tipo de declaraciones de anulaci3n o de reclamaciones que haya en el mundo, manifiestas u ocultas, desde su principio hasta su final. Y nosotros, los testigos abajo firmantes, recibimos *quinyán* de manos del citado Moisés, hijo de *maestre* Jacob de Narbona, para Dueña, su cuñada levirática dicha, y para sus representantes, sobre todo lo escrito y especificado arriba, *quinyán* íntegro desde este mismo momento, con un objeto legalmente apto para recibir *quinyán*. Ocurrió esto el día 12 del mes de *adar* segundo del año 5242 de la Creaci3n del mundo, según nuestro cómputo (3 marzo 1482), en Tudela. “en”, “plazo”, “y a sus representantes”, entre líneas; “fianza”, tachado. Y todo es firme y permanente.

Moisés bar Salom3n Hasaní (*Mosse Abenazán*). Moisés bar Ahar3n ben Çida (*Mosse Bençida*).

60

1486, octubre 13. Tudela.

Ketubá (contrato matrimonial) de Mosse del Gabay con la viuda Solbella, hija de Samuel Sarsalom.

AMT, *Doc. hebr.* núm. 3.

Pub. J. L. Lacave, *Ketubot*, pp. 338-349.

Cit. J. L. Lacave, *Importante hallazgo...*, pp. 172-173.

Cit. J. L. Lacave, *Proceedings*, pp. 91-96.

מצא אשה   מצא טוב   ויפק   רצון   מחיי

בששי בשבת בארבעה עשר ימים לחדש מרחשון שנת חמשת אלפים ומאתים וארבעים ושבע לבריאת עולם למניננו בתטילה מתא דעל נהר אברה מותבה איך החתן הבחור הנעים ר' משה יצו' בן כבוד היקר ר' לוי נ"ע בן גבי אמר לה לשולביליאי כלתא בת ר' שמואל

נ"ע שר שלום: הוי לי לאנתו כדת משה וישראל ואנא בסיעתא דשמיא אפלא ואוקיר ואיזון ואפרנס ואכסה יתיכי כהלכת גוברין יהודאין דפלחין ומוקרין וזנין ומפרנסין ומכסין ית נשיהון בקושטא. ויהנא ליכי מוהריכי אחיר וקיים עלי מנכסי כסף זוזי מאה דחזו ליכי מדרבנן ומזוניכי וכסותיכי וספוקיכי ומיעל לותיכי כאורח כל ארעא. וצביאת שולבלייא כלתא דא והות ליה לאנתו. וצבי ר' משה החתן דנן והוסיף לה מדיליה תוספת על עיקר כתובתה עשרה פרחים מטבע נחשב כל פרח מהם בחמשה עשר גרושים ממלכות נאוארה זה בפירוש בלא תערובת כלום משאר המטבעות דלא להו מקולי כתובה. וכך אמר לנו ר' משה החתן דנן: דא נדונייא דהנעלת לי שולבלייא דא אנתתי בבגדים ותכשיטין ושמוש ערש מה ששוין ושקבלתים על עצמי במאה פרחים מטבע הנזכרים ורציתי מעכשו ברצון נפשי וקבלתים על עצמי כנכסי צאן ברזל שאם פחתו פחתו לי ואם הותירו הותירו לי. ואחריות וחומר כתובה ותוספת ונדוניא אלן קבלית עלי ועל ירתאי בתראי ועל כל נכסי מקרקעי ואגבן מטלטלי להתפרעא מכל שפר ארג נכסין וקנינין דאית לי תחות כל שמיא דקנאי ודקנינא ודאנא עתיד למקנא ואפילו מגלימא דאכתפאי בחיי ובמותא מן יומא דנן ולעלם כחומר כל שטרי כתובות ותוספות ונדוניות דנהיגן בבנת ישראל אגב ארבע אמות קרקע כהוגן וכתקון חז"ל דלא כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרי. וקנינא אנן סהדי מר' משה החתן דנן לשולבלייא דא אנתתיה אכל מאי דכתב ומפרש לעיל קנין שלם מעכשו במנא דכשר למקניא ביה. הכל כפי התנאים הכתובים לפנים. והכל שריר וקיים. משה החתן בר' לוי נ"ע בן גבי. יעקב בר' יהודה ותמ"ך דילה ריביסה⁴⁰¹. יעקב בר' יוסף נבת' גרמיזאנן.

בארבעה עשר ימים לחדש מרחשון שנת חמשת אלפים ומאתים וארבעים ושבע לבריאת עולם למניננו בתטילא מתא איך החתן הבחור הנעים ר' משה יצו' בן כבוד היקר ר' לוי נ"ע בן כבי (*sic*) אמר לנו אנחנו העדים החתומים למטה: היו עלי עדים וקנו ממני בקנין גמור ושלם מעכשו וכתבו וחתמו עלי בכל לשון של זכות ויפוי (כח ותנו)⁴⁰² לה לשולבלייא אשתי בת ר' שמואל נ"ע שר שלום להיות בידה וביד באי כחה לראיה ולזכות מחמת שרציתי ברצון נפשי ובהשלמת דעתי בלא שום זכר אונס כלל בעולם אלא בלב שלם ובנפש חפצה ודעת שלמה ועין יפה וגוף בריא ונתתי לה לשולבלייא אשתי הנזכרת במתנה לחוד גמורה בקנין שלם מעכשו כל אותם הבתים שיש לי במתא קאשקאנט שמצריהם מצר אחד בתים למיגיל (אדארן) ומצר שני לאש קאשאש דילה אבאדיאה ומצר שלשי בתים לאברהם בר' דון יום טוב לוי ומצר רביעי דרך רשות הרבים שפתח הבית פתוח לשם פראנקאש) אי קיטאש משום משא וחכירות ומס. ועוד נתתי לה לשולבלייא אשתי הנזכרת במתנה לחוד גמורה כל אותו הכרם שיש לי במתא קאשקאנט הנזכר בתחום הנקרא אגואילאש שמצריו מצר אחד כרם לדון יצחק נזיר הגדול ומצר שני כרם לפירו גארסיאה ומצר שלשי

⁴⁰¹ El documento tiene ahí un agujero, faltando lo que va entre corchetes, que iba escrito en una segunda línea.

⁴⁰² Un agujero es la causa de que falte lo que va entre corchetes en todo este trozo del documento.

לה קארירה ויזינאל עם משא וחכירות שיש עליו בכל שנה מסך ששה עשר דינרין חלשים אלה איגלישיא דיל דיטו לוגאר. כל הבתים והכרם הממוצרים הנזכרים נתתי אני משה הנזכר לשולביליאי אשתי הנזכרת מתנה לחוד גמורה שרירא וקיימאם חתוכה וחלוטה כדת וכהלכה מתנה דלא למהדר בה ודלא להשאנא מנינה לעלם הכל בכל הנאותיהם וזכותיהם ונומבאזאם ומוצאיהם חדרים סולמות ועליות שבתוך הבתים הנזכרים עומקא ורומא מתהום ארעא ועד רום רקיעא וכל האילנות וגפנים ושלם הכרם הנזכר. ומהיום ומעכשו ולעולם תלך שולביליאי אשתי הנזכרת ותחזיק במתנה לחוד זו שנתתי לה חזקה גמורה ותזכה זכיה שלמה תירש ותוריש תנחיל ותחסין אבל לא יהא לה רשות לתת אותה לשום אדם בעולם ולא למוכרה לון עד שתגבה אותה ממני וכשתגבה אותה ממני תעשה בה חפצה ורצונה. ואדם בעולם לא ימחה ביד שולביליאי אשתי הנזכרת ולא ביד באי כחה משמי ולא משם באי כחי ולא משם יורשי אחרי וסלקתי מהיום ומעכשו אני משה הנותן הנזכר ידי כחי עצמי ורשותי וזכותי ויד וכח ועצם ורשות וזכות באי כחי ויורשי אחרי מעל כל מתנה לחוד זו הנזכרת סלוק גמור לגמרי ולא⁴⁰³ שירתתי בה לעצמי ולא לבאי כחי ולא ליורשי אחרי כלום שיור זכות בעולם כלל לא קול ולא טענה לא קנונייא ולא הערמה לא זכות ולא ראייה ולא שום דין ודברים בעולם כלל. וחייבתי עצמי ונכסי אני משה הנותן הנזכר לסלק להפיץ ולהדיח כל עורר וטוען שבעולם שיטעון או יערער שום ערעור ושום טענה בעולם כלל על שום דבר מן מתנה לחוד זו הנזכרת ולהעמידה ביד שולביליאי אשתי הנזכרת ובטן באי כחה העמדה שלמה וקיום גמור מנוקה ומשופה ומחוררת מכל מיני ערעורין וקטרוגין שבעולם להוצאתי ולהוצאת באי כחי ויורשי אחרי. וכך אמר לנו ר' משה החתן דנן: מתנה לחוד זו כתובה בשוקי וחתמוה בבריאתי כי היכי דלא תהוי כמתנה טמירתא ודלא כמתנת שכיב מרע דהדרא אלא מתנת בריא ופרהסי נא גלויה ומפורסמת ומקוימת ומחוזקת לכל בכל מיני קיומין וחזוקין שבעולם. ואחריות וחומר ותוקף וחוזק מתנה לחוד זו קבל עליו ר' משה החתן הנותן הנזכר ועל באי כחו ועל יורשי אחרי ועל כל נכסיו שקנה ושקנה מקרקעי ואגבן מטלטלי כהוגן וכתקון חז"ל דלא כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרי בביטול כל מיני מודעות ומחאות שבעולם גלויות ונסתרות מנראשן ועד סופן. וקנינו אנו עדים חתומי מטה מר' משה החתן הנותן הנזכר לשולביליאי אשתי הנזכרת ולבאי כחה ויורשיה אחריה על כל הכתוב למעלה קנין שלם מעכשו במנא דכשר למקניא ביה. הכל כפי התנאים הכתובים לפנים. והכל שריר וקיים. יעקב בר' יהודה תמ"ך דילה ריביסה. יעקב גורמיזאנו.

אנו עדים חתומי מטה היינו מצואין ונרשמים לעדים בשעה שאירש וקדש החתן הבחור הנעים ר' משה יצו' בן כבוד היקר ר' לוי נ"ע בן כבי (*sic*) לשולביליאי כלתא בת ר' שמואל נ"ע שר שלום ובין אירוסין לנשואים שלהם נטלו שניהם קנין שלם מעכשו והתנו ביניהם תנאי שריר וקיים בריא וחזק תנאי גמור וכפול הן קודם ללאו ותנאי קודם למעשה כתנאי בני גד ובני ראובן להתנהג ביניהם ובין יורשיהם אחריהם בזווגם

⁴⁰³ Un gran agujero es la causa de que falte todo lo que va entre corchetes en este trozo del documento.

ובכל עת וזמן שתבוא הכתובה והתוספת והנדונייא והמתנה לחוד הנזכרים שר' משה הנזכר כותב ומקיים ומשעבד לשולביליאי הנזכרת לידי גוביינה הן שיהיה מחמת פטירת שולביליאי הנזכרת בחיי ר' משה הנזכר הן שיהיה מחמת פטירת ר' משה הנזכר בחיי שולביליאי הנזכרת הן בזרע הן בלא זרע הן בזמן הזרע על פי קיום התנאים והענינים אלה שנזכרו: ראשונה יש לדעת אם שמא חס ושלום תפטר שולביליאי הנזכרת בחיי ר' משה אישה הנזכר בלי זרע כלל ממנו או בזרע שלא יחיה ויגיע לארבעה שנים שלמות ויום אחד נמנים מיום הולדו ואף לאחר פטירת אמו שבאופן זה יהיה מוכרח ומחוייב ר' משה הנזכר וכן חייב גופו עצמו ונכסיו מהיום ומעכשו ולאותו העת להשיב ולהחזיר לתת ולפרוע ולהגיע ליורשי שוביליאי (*sic*) הנזכרת בעד כל זכויות כתובתה ונדונייתה ותוספתה ומתנתה לחוד הנזכרים ובעד כל שאר תנאי וחזוקי ושעבודי כתובתה כל סך המאה פרחים מטבע מנדונייתה תוך שלשים יום תכופות ורצופות נמנים זה אחר זה מיום פטירת שוביליאי הנזכרת בלי שום סירוב ועכוב ובלי שום עצום דין כלל. ובזה יסתלקו יורשי שולביליאי הנזכרת מכל הזכות הראוי לבוא ולהגיע להם ולכל אחד ואחד מהם מחמת כתובתה ונדונייתה ותוספתה ומתנתה לחוד הנזכרים. אמנם אם בעת פטירת שולביליאי הנזכרת בחיי ר' משה אישה הנזכר יהיה נשאר זרע משניהם ביחד זכר או נקבה יחיד או רבים ואותו הזרע יהיה בעת פטירתה מבן ארבעה שנים ויום אחד או יחיה ויגיע אחר פטירתה לזמן ארבעה שנים ויום אחד שלמות שבאופן זה ירש אותו הזרע כל סך המאה פרחים מטבע הנזכרים בנדונייא הנזכרת בלי שום שיור זכות בהם לשום יורש אחר בעולם. ואם שמא חס ושלום יפטר ויפסק כל אותו הזרע שישאר משניהם ביחד בן ארבעה שנים ויום אחד ועד שתים עשרה שנה ויום אחד התנו ביניהם תנאי גמור שבאופן זה ירשו יורשי שולביליאי הנזכרת הראויים לירש אותה ממשפחת בית אביה מכל סך המאה פרחים מטבע הנזכרים בנדונייא סך עשרים וחמשה פרחים מטבע שהוא רביעי הנדונייא הנזכרת שהביאה והכניסה שולביליאי הנזכרת לר' משה הנזכר וכל השאר יזכה וירש אותו ר' משה הנזכר אבי אותו הזרע. אבל אם יחיה אותו הזרע ויגיע לשתים עשרה שנה ויום אחד ואחר כך יפטר ויפסק כולו שירש אותו ר' משה הנזכר אבי אותו הזרע. ולא יהיה מחוייב לתת ולפרוע ליורשי שולביליאי הנזכרת שום דבר מהכתובה והנדונייא והתוספת והמתנה לחוד הנזכרים בשום צד וענין בעולם כי הכל יהיה וישאר לר' משה הנזכר ולבאי כחו ויורשיו אחריו. ואם חס ושלום יפטר ר' משה הנזכר בחיי שולביליאי אשתו הנזכרת הן בזרע משניהם ביחד מאי זה זמן שיהיה הן בלא זרע כלל ממנה התנו ביניהם ר' משה ושולביליאי הנזכרים בין אירוסין לנשואים שלהם שאז תקח ותגבה שולביליאי הנזכרת ובאי כחה ויורשיה אחריה מכל מיטב נכסי עזבונו ר' משה אישה הנזכר כל סך (התשעים: *tachado*) / המאה/ פרחים מטבע הנזכרים מנדונייתה משלם ויהיו מחוייבים ומוכרחים כל יורשי ר' משה הנזכר מהיום ומעכשו ולאותו העת לתת ולפרוע לה לשולביליאי הנזכרת או לבאי כחה ויורשיה אחריה בעד כל זכות כתובתה ותוספתה ונדונייתה ומתנתה לחוד הנזכרים כל סך המאה פרחים מטבע הנזכרים מנדונייתה משלם תוך שלשה חדשים תכופים ורצופים באים ראשונים נמנים זה אחר זה מיום פטירת ר' משה הנזכר והלאה הכל בלי שום סירוב ועכוב ובלי שום דין ודברים ובלי שום השמטה

ובלי שום עצום דין בעולם כלל. וליפוי כח שולביליאי הנזכרת ובאי כחה ויורשיה אחריה בפנינו עדים חתומי מטה נשבע ר' משה הנזכר שבועה חמורה בתורה לדעת האל ית' ולדעת שולביליאי הנזכרת ובאי כחה ויורשיה אחריה בלי שום עול ומרמה וערמה ותחבולה ובלי שום צד פתח התר וחרטה כלל בעולם לגמור ולהשלים ולפרוע ולקיים ולעשות כל הדברים והתנאים והענינים הכתובים ונזכרים למעלה בפירוש כפי המוטל עליו לעשות ולגמור בחיים ובמות כפי ועל הדרך שהוא כתוב ונזכר למעלה באר היטב בלי שום סירוב ועכוב ובלי שום דין ודברים ובלי שאלת שום שטר חן וגיאגי ואדיאמינטו ושוברי שאימינטו ופירמא די דירייטו ובלי ליהנות ולהעזר משום דת ודין וחק והסכמה ונימוס ופריביליגי ומאמר וקומישיון משום מלך או מלכה או משום שר ואדון פקיד גזבר או ממונה שבכל מקום ובכל מלכות ושלטנות ואדנות ובלי להתעצם בדין בשום צד; על הכל נשבע ר' משה הנזכר שבועה חמורה בלי שום עול ומרמה. וגם נתחייב ר' משה הנזכר בכח השבועה הנזכרת ובחייבו גופו עצמו ונכסיו ובקנס מאתים פרחים מטבע נחלקים מחציתם למלכות והמחצית האחרת לשולביליאי אשתו הנזכרת או לבאי כחה או לכל מוציא שטר זה שלא יקח אשה אחרת בחיי שולביליאי אשתו הנזכרת לא בתורת אישות ולא בתורת פלגש ולא בשום צד וענין אחר בעולם ושלא יגרשנה בגט כל ימי חייה ושלא לפתותה ולאנסה שתעשה שום מתנה או מחילה או שובר פרעון או צואה מזכות כתובתה ונדונייתה ומתנתה לחוד הנזכרים ושלא לפתותה ולאנסה שיתחייב ושיתעבד (*sic*) בשום חוב או הלואה לשום נברא בעולם יהודי או מיתר האומות; על הכל נשבע ר' משה הנזכר שבועה חמורה בתורה בלי שום עול ומרמה ובלי שום צד פתח התר וחרטה כלל בעולם. והאמין ר' משה הנזכר עליו ועל באי כחו לשולביליאי הנזכרת ולבאי כחה ויורשיה אחריה בכל עניני ופרטי שטר זה דרך כלל ודרך פרט נאמנות גמורה כשני עדים כשרים לעולם בלי שום שבועה כלל ואפילו חרם סתם. ואחריות וחומר ותוקף וחוזק כל הכתוב ונזכר למעלה קבל עליו ר' משה הנזכר ועל באי כחו ויורשי (*sic*) אחריו ועל כל נכסיו שקנה ושיקנה מקרקעי ואגבן מטלטלי כהוגן וכתקון חז"ל דלא כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרי בביטול כל מיני מודעות ומחאות שבעולם גלויות ונסתרות מראשן ועד סופן. וקנינו אנו עדים חתומי מטה מיד ר' משה הנזכר לשולביליאי אשתו הנזכרת ולבאי כחה ויורשיה אחריה ומיד שולביליאי הנזכרת לר' משה הנזכר ולבאי כחו ויורשיו אחריו על כל הכתוב למעלה קנין שלם מעכשו במנא דכשר למקניא ביה. היה זה בין אירוסין לנשואי ר' משה ושולביליאי אשתו הנזכרים בששי בשבת בארבעה עשר ימים לחדש מרחשון שנת חמשת אלפים ומאתים וארבעים ושבע לבריאת עולם למנינו פה תטילא הנזכרת. "מאה" ביני שיטי. "תשעים" עבר עליו הקולמוס. והכל שריר וקיים. יעקב בר' יהודה תמ"ך דילה ריביסה. יעקב גורמיזאנו.

בפנינו עדים חתומי מטה נטל קנין גמור מעכשו שלמה בר' דון לוי נ"ע בן כבי (*sic*) אחי ר' משה החתן הנזכר מחמת שהודה וקבל עליו בסבר פנים יפות המתנה לחוד שיעשה ר' משה אחיו הנזכר לשולביליאי אשתו הנזכרת מהבתים שיש לו במתא קאשקאנט ומהכרם שמצרי הבתים הנזכרים מצר אחד בתים למיגיל אדאר ומצר שני לאש קאשאש דילה

אבאדיאה ומצר שלשי בתים לאברהם בר' דון יום טוב נ"ע לוי ומצר רביעי דרך רשות הרבים פראנקאש אי קיטאש משום [מס ומשא] וחכירות והכרם הנזכר היא בתחום אגואילאש שמצריי מצר אחד בתים (*sic*) לדון יצחק נזיר הגדול ומצר שני כרם לפירו גארסיאה ומצר שלשי לה קארירה וזינאל עם משא וחכירות אלה איגלישיא דיל דיטו לוגאר מסך ששה עשר דינרין חלשים בכל שנה ושנה. וסלק ידו כחו עצמו ורשותו מכל הזכות שיש לו על הבתים והכרם הנזכרים ועל כל אחד ואחד מהם ונתחייב [עליו בחיוב] ⁴⁰⁴ גופו עצמו ונכסיו ובקנס מאתים פרחים מטבע נחלקים מחציתם למלכות והמחצית האחרת לכל מוציא שטר זה ופרוע הקנס או לא פרוע ישאר שטר זה בתקפו ובקיומו לעולם ובשבועה חמורה שנשבע שלמה הנזכר לדעת האל ית' ולדעת שולביליאה הנזכרת ובאי כחה ויורשיה בלי שום עול ומרמה ותחבולה ובלי שום צד פתח התר וחרטה וכלל בעולם חייב ומשעבד לסלק ולהדיח כל עורר וטוען שיטעון] טענה ומאלה בוז שיצא ויולד על שום דבר מהבתים והכרם הממוצרים הנזכרים במתנה לחוד הנזכרת ולהעמידה ביד שולביליאה הנזכרת וביד באי כחה ויורשיה אחריה המתנה לחוד מהבתים והכרם [הנזכרים] בלי שום ערעור וטענה ומאלה בוז תקף ומיד שיהיה נדרש בכל מקום ובכל מלכות ושלטנות ואזדנות שיהיה מצוי הוא או באי כחו ... ..] בעולם כלל. הכל בכח השבועה והקנס הנזכרים. הכל בנאמנות ובאחריות גמורה שקבל עליו שלמה הנזכר ועל באי כחו ועל יורשיו אחריו ועל כל נכסיו שקנה ושיקנה מקרקעי ואגבן מטלטלי כהוגן וכתקון חז"ל דלא כאסמכתא ודלא כטופסי [דשטרי] בביטול כל מיני מודעות ומחאות שבועולם גלויות ונסתרות מראשן ועד סופן. וקנינו אנו עדים חתומי מטה מיד [שלמה הנזכר לשולביליאה הנזכרת ולבאי כחה ויורשיה אחריה על כל הכתוב למעלה קנין שלם מעכשו במנא דכשר למקניא ביה. היה זה ביום ארבעה עשר לחדש מרחשון שנת חמשת אלפים ומאתים וארבעים ושבע לבריאת עולם למניננו [פה תטילא הנזכרת. והכל שריר וקיים. יעקב בר' יהודה תמ"ך דילה ריביסה. יעקב גורמיזאנו].

⁴⁰⁵ [בפנינו עדים חתומי מטה נטל קנין גמור מעכשו החתן ר' משה בר' דון לוי בן גבי מחמת שהודה הודאה גמורה שנטל וקבל קבלה גמורה מיד שולביליאה אשתו הנזכרת בת ר' שמואל שר שלום] הנזכר כל סך המאה פרחים מטבע הנזכרים שהביאה והכניסה לו אשתו הנזכרת בנדוניאה במעות ובבגדים ותכשיטין ושמוש ערש בלי שום אונאה וטעות חשבון [בעולם כלל. ולכן צוה ר' משה החתן] והנזכר לנו העדים החתומים למטה לכתוב ולתת שטר התקבלתי ... ..] כל כמה פעמים שיצטרך עד שיספיק אל המכוון להיות לשולביליאה הנזכרת ולבאי כחה ויורשיה אחריה לעדות לראיה ולזכות. היה זה ביום ארבעה עשר לחדש מרחשון [שנת חמשת אלפים ומאתים וארבעים ושבע לבריאת עולם למניננו פה תטילא הנזכרת. והכל שריר וקיים. יעקב בר' יהודה תמ"ך דילה ריביסה. יעקב גורמיזאנו].

⁴⁰⁴ Un gran agujero es la causa de que falte todo lo que va entre corchetes en la parte final de esta cláusula de la *ketubá*; la última línea falta toda ella.

⁴⁰⁵ Al final, el documento está manco por la derecha y por la izquierda, faltando el comienzo y el final de las líneas.

Quien halla mujer, halla el bien, y un favor ha obtenido del Señor (*Prov. 18,22*).

El viernes, a 14 días del mes de *marheswán* del año 5247 de la Creación del mundo según nuestro cómputo (*13 octubre 1486*), en la ciudad de Tudela, sita junto al río Ebro, es de saber cómo el novio, el agradable joven R. Moisés, Dios lo guarde, hijo del honorable y querido R. Leví, su alma descanse en el Edén, ben Gabay (*Mosse del Gabay*), le ha dicho a Solbella, la novia, hija de R. Samuel, su alma descanse en el Edén, Sarsalom (*Samuel Sarsalom*): Sé mi esposa según la ley de Moisés e Israel e yo, con ayuda del cielo, te serviré, honraré, mantendré, sustentaré y vestiré a la manera de los varones judíos que sirven, honran, mantienen, sustentan y visten a sus mujeres fielmente. Y te daré como *móhar*⁴⁰⁶ tuyo, garantizado y certificado con mis bienes, 100 *zuzim*⁴⁰⁷ de plata que te corresponden por prescripción rabínica, así como tu manutención, tu vestido y demás necesidades, y haré vida marital contigo según costumbre de toda la tierra. Y consintió Solbella, esta novia, y fue su esposa. Y R. Moisés, este novio, le ha añadido voluntariamente a ella de su peculio, como adición al principal de su *ketubá*, 10 florines, moneda que se estima cada florín en 15 *groses* del reino de Navarra, netamente, sin mezcla alguna de las demás monedas y sin que se les pueda aplicar en la práctica una interpretación no estricta.

Y así nos ha dicho R. Moisés, este novio: Esta es la dote que me trae a mí Solbella, esta esposa mía, en vestidos, alhajas y ajuar de cama, lo cual se ha valorado, y yo lo he aceptado, en 100 florines de la moneda citada; y desde este momento quiero yo voluntariamente aceptar esos bienes como bienes *son barzel*⁴⁰⁸, que si disminuyeran, disminuirían para mí, y si aumentarán, aumentarían para mí.

En cuanto a la garantía y la carga de estas *ketubá*, adición (*toséfet*) y dote (*nedunyá*), asumo sobre mí, sobre mis herederos después de mí, y sobre todos mis bienes, los inmuebles, y por vía de ellos, los muebles, que se pagarán [sacándolo] de todo lo más selecto de los bienes y propiedades que yo posea bajo todos los cielos, los que haya adquirido y los que vaya a adquirir en el futuro, incluso el manto que está sobre mi espalda, durante mi vida y después de mi muerte, [garantía] desde este día y por siempre jamás, con la validez de la garantía de todas las escrituras de *ketubá*, adición (*toséfet*) y dote (*nedunyá*) que se acostumbran con las hijas de Israel. Por medio de los cuatro codos de terreno, apropiadamente y de

⁴⁰⁶ Véase n. 1 del doc. 2.

⁴⁰⁷ Véase n. 2 del doc. 2.

⁴⁰⁸ Véase n. 4 del doc. 2.

acuerdo con las prescripciones de nuestros sabios de bendita memoria, pues no es esto como una promesa meramente teórica ni como un simple formulismo documental. Y nosotros, los testigos, recibimos *quinyán*⁴⁰⁹ de R. Moisés, este novio, para Solbella, esta esposa suya, sobre todo lo escrito y especificado arriba, *quinyán* íntegro desde este momento, con un objeto legalmente apto para recibir *quinyán*. Todo según las capitulaciones escritas antaño⁴¹⁰. Y todo es firme y permanente.

Moisés, el novio, bar Leví ben Gabay (*Mosse del Gabay*). Jacob bar Judá [de la Rebiça] (*Jaco de la Rebiça*)⁴¹¹. Jacob bar Yosef Gormezano (*Jaco Gormezano*).

El día 14 del mes de *marheswán* del año 5247 de la Creación del mundo según nuestro cómputo (*13 octubre 1486*), en la ciudad de Tudela, he aquí que el novio, el agradable joven R. Moisés, Dios lo guarde, hijo del honorable y querido R. Leví, su alma descanse en el Edén, ben Gabay (*Mosse del Gabay*) nos ha dicho a nosotros, los testigos abajo firmantes: Sedme testigos y recibid *quinyán* de mí, *quinyán* íntegro desde este momento, escribidme y firmadme en todos los términos del Derecho y del reforzamiento de derechos [y dádselo] a Solbella, mi esposa, hija de R. Samuel, su alma descanse en el Edén, Sarsalom (*Samuel Sarsalom*), para que esté en su poder o en poder de sus representantes, sirviéndoles de prueba y de constatación de derechos, por cuanto que yo quiero, voluntariamente y con plena consciencia, sin [ningún] género de coacción en absoluto, sino de todo corazón, con buena voluntad y conocimiento pleno, de buen grado y en perfecto estado de salud, donarle a Solbella, mi mencionada esposa, en donación aparte completa, con *quinyán* íntegro desde ahora, todas las casas que tengo yo en la ciudad de Cascante, cuyos lindes son: primer linde, casas de Miguel [*Adar*]; segundo linde, *las casas de la Abadía*; tercer linde, casas de Abraham bar don Yom Tob Leví (*Abraham Leví*); y cuarto linde, la calle pública, adonde se abre la puerta de la casa; [casas] *fran[cas]* e quitas de toda carga, censo o impuesto. Además, le dono a Solbella, mi citada esposa, en donación aparte íntegra, toda la viña que tengo yo en la mencionada ciudad de Cascante, en el término llamado *Agüelas*, cuyos lindes son: primer linde, viña de don Isaac (*Azac*) Nazir el Mayor; segundo linde, viña de *Pero Garçía*; y tercer linde, *la carrera vezinal*; con carga y censo que tiene sobre ella de la suma de 16 sueldos débiles anuales a la iglesia del dito lugar.

⁴⁰⁹ Véase n. 5 del doc. 2.

⁴¹⁰ Una referencia a las ordenanzas de la aljama de Tudela; véase n. 371 del doc. 56.

⁴¹¹ Véase n. 381 del doc. 57.

Todas las casas y la viña mencionadas y delimitadas, se las dono yo, el dicho Moisés, a Solbella, mi citada esposa, en donación aparte completa, firme y permanente, definitiva e irreversible, conforme a la ley y a las prescripciones talmúdicas, donación que no se puede revocar ni cambiar nada de ella nunca, todo con todas sus mejoras y sus derechos, sus entradas y sus salidas, sus habitaciones, sus escaleras, y los desvanes que hay dentro de las casas dichas, con la tierra que hay por debajo [de las casas] y el espacio que hay por encima, desde lo profundo de la tierra hasta lo alto de los cielos, y con todos los árboles y las cepas de la viña dicha. Y desde hoy y desde ahora mismo y por siempre jamás vaya Solbella, mi mencionada esposa, y coja esta donación aparte que le doy con total posesión y adquiera [en ella] derecho completo, pueda heredarla y dejarla en herencia, posesionársela y darla en posesión; ahora bien, que no tenga facultad para donársela a nadie [en el mundo, ni para vendérsela], hasta que la perciba de mí, y cuando la perciba de mí, haga con ella su deseo y su voluntad.

Y nadie en el mundo pueda reclamarles nada ni a Solbella, mi citada esposa, ni a sus representantes, ni en mi nombre ni en nombre de mis representantes ni en el de mis herederos después de mí, pues desde hoy y desde ahora mismo aparto yo, Moisés, el donante dicho, mi mano, mi poder, mi persona, mi autoridad y mis derechos, así como la mano, el poder, la persona, la autoridad y los derechos de mis representantes y de mis herederos después de mí, de toda esta donación [aparte mencionada, de una manera total, no] reservándome en ella, ni para mí ni para mis representantes ni para mis herederos después de mí, ninguna reserva de derechos en absoluto, ni voz ni objeción, ni fraude ni artimaña, ni apelación a derecho ni prueba ni litigio judicial alguno en absoluto.

Y me comprometo con mi persona y mis bienes, yo, Moisés, el donante dicho, a apartar, alejar y ahuyentar a todo impugnante o demandante que haya en el mundo, que presente una demanda o impugnación, cualquiera que sea, contra alguna cosa de [esta donación aparte mencionada, y a mantener ésta en poder de Solbella, mi citada esposa, o en poder de] sus representantes, con total firmeza y solidez plena, limpia, pulida y liberada de todo tipo de impugnaciones o acusaciones, cualesquiera que sean, a mi costa o a costa de mis representantes o de mis herederos después de mí.

Y así nos ha dicho R. Moisés, este novio: Esta donación aparte, escribidla en las plazas y firmadla en las calles (e. d., *hacedla pública*), pues he aquí que no es como una donación secreta ni como una donación de moribundo, que se pueden revocar, sino que es una donación de un hombre en perfecto estado de salud, pública, [manifiesta, bien conocida, sancionada y ratificada para todo con todo tipo de sanciones y ratificaciones que] haya en el mundo.

La garantía, la carga, la validez y el vigor de esta donación aparte, las asume R. Moisés, el citado novio donante, sobre sí mismo, sobre sus representantes y sobre sus herederos después de él y sobre todos sus bienes, los que haya adquirido y los que vaya a adquirir, los inmuebles, y por vía de ellos, los muebles, apropiadamente y de acuerdo con las prescripciones de nuestros sabios de bendita memoria, pues no es esto como una promesa meramente teórica ni como un simple formulismo documental, e invalidando todo tipo de declaraciones de anulación o de reclamaciones que haya en el mundo, manifiestas u ocultas, desde [su principio hasta su final. Y recibimos *quinyán*, nosotros, los testigos abajo firmantes, de R. Moisés, el citado novio donante], para Solbella, su mencionada esposa, y para sus representantes y sus herederos después de ella, sobre todo lo escrito arriba, *quinyán* íntegro desde ahora, con un objeto legalmente apto para recibir *quinyán*. Todo según las capitulaciones escritas antaño. Y todo es firme y permanente.

Jacob bar Judá de la Rebiça (*Jaco de la Rebiça*). Jacob (*Jaco*) Gormezano.

Nosotros, los testigos abajo firmantes, estábamos presentes y registrados como testigos en el momento en que el novio, el agradable joven R. Moisés, Dios lo guarde, hijo del honorable y querido R. Leví, su alma descansa en el Edén, ben Gabay (*Mosse del Gabay*) desposó y tomó en matrimonio a la novia Solbella, hija de R. Samuel, su alma descansa en el Edén, Sarsalom (*Samuel Sarsalom*), y entre sus esponsales y su matrimonio tomaron ellos dos *quinyán* íntegro desde ahora y acordaron entre ellos capitulaciones firmes y permanentes, válidas y sólidas, capitulaciones completas y [dobles (e. d. *especificando las alternativas*), señalando el sí antes que el no (e. d., *la condición positiva antes que la negativa*) y la condición antes que el acto, como las capitulaciones de] los hijos de Gad y como las de los hijos de Rubén, para comportarse entre ellos y entre sus herederos después de ellos, durante su vida matrimonial y en todo momento y tiempo en que las mencionadas *ketubá* (e. d., *el principal del contrato matrimonial*), adición (*toséfet*), dote (*nedunyá*) y donación aparte que el dicho R. Moisés escribe, ratifica y garantiza a la citada Solbella lleguen al estado de cobranza, bien sea por razón del fallecimiento de la dicha Solbella en vida del citado R. Moisés, bien sea por razón del fallecimiento del dicho R. Moisés en vida de la citada Solbella, tanto con descendencia como sin descendencia y tenga la descendencia la edad que tenga, ateniéndose a estas estipulaciones y materias que aquí citamos:

Primeramente es de saber: si acaso, Dios no lo quiera, falleciere la citada Solbella en vida de R. Moisés, su marido mencionado, sin ninguna descendencia de él, o con una descendencia que no viviera ni alcanzara la

edad de 4 años completos y 1 día, contados desde el día de su nacimiento hasta después de la muerte de su madre, que en tal caso, quedará obligado y comprometido el dicho R. Moisés, y así se obliga con su persona y sus bienes desde hoy y desde ahora mismo y para ese momento, a devolver y retornar, dar y abonar y hacer llegar a los herederos de la citada Solbella, por todos los derechos de sus mencionadas *ketubá* (*principal del contrato matrimonial*), dote, adición y donación aparte y por todas las demás estipulaciones y garantías de su *ketubá* (*contrato matrimonial*), toda la suma de los 100 florines de su dote, en el plazo de 30 días consecutivos y sucesivos, contados uno tras otro desde el día de la muerte de la citada Solbella, sin ninguna negativa ni traba y sin ninguna caución de ley en absoluto. Y con esto se apartarán (e. d. *renunciarán*) los herederos de la dicha Solbella de todos los derechos que hubieran de recaer y redundar en ellos, o en cada uno de ellos, por razón de sus mencionadas *ketubá*, dote, adición y donación aparte.

Ahora bien, si en el momento del fallecimiento de la citada Solbella en vida de R. Moisés, su marido dicho, quedara descendencia de ellos dos conjuntamente, varón o hembra, uno o varios [hijos], y esa descendencia tuviera en el momento de su muerte la edad de 4 años y 1 día, o viviera y alcanzara después de la muerte de ella la edad de 4 años y 1 día completos, que en tal caso, heredará esa descendencia toda la suma de los 100 florines citados en la mencionada dote, sin que quede ninguna reserva de derechos en ellos para ningún otro heredero en el mundo. Y si acaso, Dios no lo quiera, falleciere y cesare toda esa descendencia que quedara de ellos dos conjuntamente con una edad de 4 años y 1 día, antes de la edad de 12 años y 1 día, acordaron entre ellos una estipulación completa de que en tal caso, heredarán los herederos de la citada Solbella, los que tengan derecho a heredarla, de su familia paterna, de toda la suma de los 100 florines citados en la dote, la suma de 25 florines, que es la cuarta parte de la dote citada que trae y aporta la dicha Solbella al dicho Moisés; y en cuanto a todo el resto, adquirirá su derecho y lo heredará el citado R. Moisés, [como] padre de esa descendencia. Pero si esa descendencia viviera y alcanzara la edad de 12 años y 1 día, y después de eso, falleciera y cesara toda ella, que lo herede el citado R. Moisés, padre de esa descendencia. Y no estará obligado a darles ni a abonarles a los herederos de la dicha Solbella nada de las mencionadas *ketubá* (*el principal del contrato matrimonial*), dote, adición o donación aparte, de ninguna manera, nada en absoluto, pues todo será y quedará para el dicho R. Moisés o para sus representantes o sus herederos después de él.

Y si, Dios no lo quiera, falleciere el citado R. Moisés en vida de Solbella, su mencionada esposa, bien sea con descendencia de ellos dos conjun-

tamente, tenga la edad que tenga, bien sea sin descendencia ninguna de ella, acordaron entre ellos los citados R. Moisés y Solbella, entre sus esposales y su matrimonio, que entonces tomarán y cobrarán la dicha Solbella, o sus representantes o sus herederos después de ella, de todo lo mejor de los bienes de la herencia de R. Moisés, su marido citado, toda la suma de (*tachado*: los 90) (*interlineado*: los 100) florines mencionados de su dote completa; y quedarán comprometidos y obligados todos los herederos del dicho Moisés desde hoy y desde ahora mismo y para ese momento a darles y abonarles a la dicha Solbella, o a sus representantes o a sus herederos después de ella, por todos los derechos de sus mencionadas *ketubá*, adición, dote y donación aparte, toda la suma de los 100 florines citados de su dote completa, en el plazo de 3 meses consecutivos y sucesivos, los primero vinientes, contados uno tras otro desde el día del fallecimiento del citado R. Moisés en adelante; todo sin ninguna negativa ni traba y sin ningún pleito, sin ninguna cancelación por año sabático y sin ninguna caución de ley en absoluto.

Y para legitimar el derecho legal de la citada Solbella, y de sus representantes y de sus herederos después de ella, ante nosotros, los testigos abajo firmantes, jura el mencionado R. Moisés gravemente por la Torá, poniendo por testigos a Dios, bendito sea, y a la citada Solbella y a sus representantes y a sus herederos después de ella, sin ninguna perversión, engaño, artificio ni subterfugio, y sin ninguna abertura para liberarse o arrepentirse del juramento, ninguna en absoluto, llevar a cabo, consumir, pagar, cumplir y ejecutar todas las cosas, estipulaciones y asuntos escritos y mencionados arriba expresamente, de acuerdo con lo que en él recaiga ejecutar y llevar a cabo, durante su vida y después de su muerte, según y de la manera escrita y mencionada arriba claramente, sin ninguna negativa ni traba, sin ningún litigio judicial, sin ninguna petición de un documento de gracia, ni *guiaje*, *adiamiento*, *sobreseimiento* ni *firma de derecho* y sin aprovecharse ni auxiliarse de ninguna ley, precepto, decreto, ordenanza, práctica, *pribilegi*, orden ni *comisión* de ningún rey o reina, gobernante, señor, funcionario, baile o delegado de cualquier lugar y cualquier reino, soberanía o señorío, y sin apelar a ninguna caución de ley de ninguna manera; sobre todo ello jura gravemente el dicho R. Moisés, sin ninguna perversión ni engaño.

Así mismo, se compromete el citado R. Moisés con la fuerza del mencionado juramento y obligándose con su persona y sus bienes, y bajo una multa de 200 florines en moneda –repartidos [en el pago], la mitad para el reino y la otra mitad para Solbella, su citada esposa, o para sus representantes, o para quienquiera que muestre este documento–, a no tomar otra mujer en vida de Solbella, su mencionada esposa, ni en calidad

de esposa ni en calidad de concubina ni de ninguna otra manera en absoluto; a no repudiarla (a Solbella) mediante acta de divorcio en todos los días de su vida; a no inducirla ni forzarla a hacer ninguna donación, ni a perdonar ni aceptar un recibo de estar pagado ni a dejar en testamento nada de los derechos de sus mencionadas *ketubá* (*el principal del contrato matrimonial*), dote o donación aparte; y a no inducirla ni forzarla a comprometerse o someterse a ninguna deuda ni préstamo a ninguna persona en el mundo, judía o de los demás pueblos. Sobre todo ello jura el citado R. Moisés gravemente por la Torá, sin ninguna perversión ni engaño y sin ninguna abertura para liberarse o arrepentirse del juramento, ninguna en absoluto.

Y el dicho R. Moisés declara dignos de crédito, frente a sí mismo y frente a sus representantes, a la dicha Solbella, a sus representantes y a sus herederos después de ella, [en cuanto digan] acerca de todos los asuntos y detalles de este documento, en general y en particular, tan dignos de crédito como los dos testigos legalmente aptos, sin necesidad de ningún juramento en absoluto, ni siquiera de un voto pidiendo la excomunión (*para el caso de faltar a la verdad*).

La garantía, la carga, la validez y el vigor de todo lo escrito y mencionado arriba, las asume el citado R. Moisés sobre sí mismo, sobre sus representantes y sobre sus herederos después de él, y sobre todos sus bienes, los que haya adquirido y los que vaya a adquirir, los inmuebles, y por vía de ellos, los muebles, apropiadamente y de acuerdo con las prescripciones de nuestros sabios de bendita memoria, pues no es esto como una promesa meramente teórica ni como un simple formulismo documental, e invalidando todo tipo de declaraciones de anulación o de reclamaciones que haya en el mundo, manifiestas u ocultas, desde su principio hasta su final. Y nosotros, los testigos abajo firmantes, recibimos *quinyán* de mano del citado R. Moisés para Solbella, su mencionada esposa, y para sus representantes y sus herederos después de ella, y de mano de la dicha Solbella para el dicho R. Moisés, y para sus representantes y sus herederos después de él, sobre todo lo escrito arriba, *quinyán* íntegro desde ahora, con un objeto legalmente apto para recibir *quinyán*. Sucedió esto entre los esponsales y el matrimonio de los citados R. Moisés y Solbella, su esposa, el viernes, día 14 del mes de *marheswán* del año 5247 de la Creación del mundo según nuestro cómputo (*13 octubre 1486*), aquí, en la mencionada Tudela. “100”, entre líneas; “90”, tachado. Y todo es firme y permanente.

Jacob bar Judá de la Rebiça (*Jaco de la Rebiça*). Jacob (*Jaco*) Gormezano.

Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, toma *quinyán* íntegro desde ahora Salomón bar *don* Leví, su alma descansa en el Edén, ben Gabay (*Salomón del Gabay*), hermano de R. Moisés, el citado novio, por cuanto que reconoce y acepta sobre sí mismo de buen grado la donación aparte que R. Moisés, su dicho hermano, va a hacer a Solbella, su mencionada esposa, de las dichas casas y la viña que tiene en la ciudad de Cascante, cuyos lindes, de las dichas casas, son: primer linde, casas de *Miguel Adar*; segundo linde, *las casas de la Abadía*; tercer linde, casas de Abraham bar *don* Yom Tob, su alma descansa en el Edén, Leví (*Abraham Leví*); y cuarto linde, la calle pública; [casas] *francas e quitas* de cualquier [impuesto, carga] o censo; y la dicha viña está en el término de *Agüelas* y sus lindes son: primer linde, casas (*sic*, por *viña*) de *don* Isaac (*Azac*) Nazir el Mayor; segundo linde, viña de *Pero García*; y tercer linde, *la carrera vezinal*; con un censo a la iglesia del dito lugar de la suma de 16 sueldos débiles anuales.

Y aparta su mano, su poder, su persona y su autoridad de todos los derechos que tenga sobre las casas y la viña dichas, y sobre cada una de ellas, al tiempo que se compromete enteramente con su persona y sus bienes, y bajo multa de 200 florines en moneda –repartidos [en el pago], la mitad para el reino y la otra mitad para quienquiera que muestre este documento (y haya sido pagada la multa o no haya sido pagada, este documento quedará en su validez y su vigor por siempre)– y bajo el juramento grave que jura el citado Salomón poniendo por testigos a Dios, bendito sea, y a la mencionada Solbella, sus representantes y sus herederos, sin ninguna perversión, engaño ni subterfugio y sin ninguna abertura para liberarse o arrepentirse de él [en absoluto, a apartar y ahuyentar a todo impugnante o demandante que presente] una demanda y a la *mala voz* que surja o nazca contra cualquier cosa de las casas y la viña mencionadas y delimitadas en la citada donación aparte, y a retener en poder de la dicha Solbella, o en poder de sus representantes o de sus herederos después de ella, la donación aparte de las casas y la viña [dichas], sin ninguna impugnación ni demanda ni *mala voz*, inmediatamente de que sea requerido [para ello] en cualquier lugar y en cualquier reino, soberanía o [señorío en el que estén él o sus representantes ... ..] en absoluto. Todo con la fuerza del juramento y bajo la multa mencionados.

Todo con la credibilidad y la garantía totales que el citado Salomón asume sobre sí mismo, sobre sus representantes y sobre sus herederos después de él, y sobre todos sus bienes, los que haya adquirido y los que vaya a adquirir, los inmuebles, y por vía de ellos, los muebles, apropiadamente y de acuerdo con las prescripciones de nuestros sabios de bendita memo-

ria, pues no es esto como una promesa meramente teórica ni como un simple formulismo documental, e invalidando todo tipo de declaraciones de anulación o de reclamaciones que [haya en el mundo, manifiestas u ocultas, desde su principio hasta su final. Y nosotros, los testigos abajo firmantes, recibimos *quinyán* de mano del] citado Salomón para la dicha Solbella, y para sus representantes y sus herederos después de ella, sobre todo lo escrito arriba, *quinyán* íntegro desde este mismo momento, con un objeto legalmente apto para recibir *quinyán*. Sucedió esto el día 14 del mes de *marheswán* del año 5247 de la Creación del mundo según nuestro cómputo (13 octubre 1486), [aquí, en la mencionada Tudela. Y todo es firme y permanente.

Jacob bar Judá de la Rebiça (*Jaco de la Rebiça*). Jacob (*Jaco*) Gormezano].

[Ante nosotros, los testigos abajo firmantes, toma *quinyán* íntegro desde este momento el novio R. Moisés bar *don* Leví ben Gabay (*Mosse del Gabay*) por cuanto que reconoce de manera total que ha recibido y percibido totalmente de manos de Solbella, su citada esposa, hija del mencionado R. Samuel Sarsalom] toda la suma de los 100 florines dichos que le trae y aporta su dicha esposa en la dote, en dinero, vestidos, alhajas y ajuar de cama, sin ningún fraude ni error en la cuenta [en absoluto. Y por eso, R. Moisés, el citado novio], [nos ha ordenado a nosotros, los testigos abajo firmantes, escribir y entregar un documento de recibí ... ..], cuantas veces sea necesario hasta que satisfaga a aquel a quien va dirigido, para que les sirva a la citada Solbella, a sus representantes y a sus herederos después de ella, de testimonio, de prueba y de constatación de derechos. Sucedió esto el día 14 del mes de *marheswán* del [año 5247 de la Creación del mundo según nuestro cómputo (13 octubre 1486), aquí, en la mencionada Tudela. Y todo es firme y permanente.

Jacob bar Judá de la Rebiça (*Jaco de la Rebiça*). Jacob (*Jaco*) Gormezano].

s. a. [Tudela].

Documento aljamiado con bastantes palabras de difícil interpretación. Al parecer, es un fragmento de la contabilidad de un judío tudelano, quizá un cargo, o tal vez un comerciante.

AGN, *Comptos*, Caj. 192, papel suelto.

Pub. Y. T. Assis-J. R. Magdalena, *Aljamía*, Ap. 54.1.

א	[1] ליום טוב סופר פורה טישריטאש
ה' ליט' יב	[2] קושטה דיל קמינו די ר' אברהם
י"ב ליט' יב	[3] ב' שטניש
ג' ליט' ה	[4] סוקרי ב' פניש
	[5] קמינו טרסירו ה' טפיש פישרון ו' ליט' אה י"א
ה"ג ליט' ה	פ'ולו'
ה' ליט' יא	[6] א' טרסילין
קק"י פ'ולו'	[7] איל פניו די דון שמואל
ו' ליט' יב	[8] מירבולנוש
ג' ליט' יא	[9] פגי דישטי קמינו אל ג'ירנאל אי אל פיאגי
בג	[10] לוגו און פורה פשאר לה ורדינה
ד' ליט' יא	[11] קושטה די ג' קמינוש די מי אי לוגירו די בישטיאש
א' ליט' ב	[12] אינביאר שליח אה סרגוסה
ד	[13] עו' קי שי פרדירון אין לוש קי"ו פ'ולו'
בה	[14] עו' אין לוש מ' פ'ולו' די ר' שלמה
	[15] עו' קונטי קון לוש דיל ג'ירנאל די טודו אי פ'אליוש
ב' ליט' ט	קי דיביא מַט
ו	[16] פיסטוקוש אין קשקה
ט	[17] בראר לאש אובליגנסש די לוש סופרים
כ"ד פ'ולו'	[18] עו' אין מאלין פורה דון עזרה (<i>sic</i>)
ק"נ פ'ולו'	[19] עו' אי לוש ג'קיש די ר' חייא
	עו' קון לוש דינירו דינירו די לוש פ'ולו' קס"ז ליט' ה

- [1] A Yom Tob (*Gento*), escribano, *pora tiseretas* (?): 1 sueldo.
 [2] *Coste del camino de R. Abraham*: 5 libras, 12 sueldos.
 [3] 2 *satenes*: 12 libras, 12 sueldos.
 [4] *Çucre* (o *Çocarre*) (?) 2 *panes*: 3 libras, 5 sueldos.
 [5] *Camino terçero*, 5 *tepes*, *pesaron* 6 libras a 11 *folorines*: 33 libras, 5 sueldos, 6 dineros.
 [6] 1 *terçelín*: 5 libras, 11 sueldos.
 [7] *El panyo de don Samuel*: 210 *folorines*.
 [8] *Mirabolanos*: 6 libras, 12 sueldos, 6 dineros.
 [9] *Pague deste camino el gernal* (?) e el *peaje*: 3 libras, 11 sueldos, 6 dineros.
 [10] *Logo un pora pasar la vardena*: 2 sueldos, 3 dineros.

- [11] *Coste de 3 caminos de mi e loguero de bestias*: 4 libras, 11 sueldos.
[12] *Enbiar un emisario a Çaragoça*: 1 libra, 2 sueldos.
[13] Además, *que se perdieron en los 116 folorines*: 4 sueldos.
[14] Además, *en los 40 folorines de R. Salomón*: 2 sueldos, 5 dineros.
[15] Además, *conte con los del general (?) de todo e falloose que debía 49 sueldos*: 2 libras, 9 sueldos.
[16] *Piçtucos (?) en casca (¿cáscara?)*: 6 sueldos.
[17] *Borrar las obliganças de los escribanos*: 9 sueldos.
[18] Además, *en ¿Mallén? pora don Ezra*: 24 folorines.
[19] Además, *hay los jaques (?) de R. Hiyya*: 150 folorines.

Además, *con los dinero dinero (sic, rep.) de los folorines*, 167 libras, 18 sueldos.

APÉNDICE

Además de los documentos hebreos del cajón 192, en AGN, *Comptos*, entre los documentos romances –“cristianiegos” o “cristianegos” decían los judíos de los siglos XIII-XIV– de dicha sección de *Comptos*, tanto en *Documentos* como en *Registros*, se encuentran también algunos breves textos hebreos o aljamiados hebraicos –sólo 1 se alarga a dos folios–, a veces una sola frase y muchas veces simplemente la firma en hebreo de un personaje judío que ocupaba un cargo público o de alguien que cobraba un salario del reino. De buena parte de estas firmas o textos breves dio cuenta Baer, *Die Juden*, I, pero ahora el equipo editorial de *Navarra Judaica* ha hallado bastantes más. Todos ellos, los de Baer y los nuevos, se reúnen aquí, empezando por los que se dan a conocer por primera vez, que recogemos por orden cronológico.

[1359]

Reg. 95, fol. 33v.-34. Documento intercalado, dorso.

Al dorso de un finiquito en que se dice recibir “de Ezmel dablitas, judeu de Tudelle, quinze liuras seize sols. oct. dr. ...”, se escribe en hebreo, probablemente por el propio Ezmel de Ablitas:

שובר מס ט"ו ליטרין י"ו ה'

Recibo del impuesto: 15 libras, 16 sueldos, 8 dineros.

1362, octubre 1. Pamplona.

Reg. 105, fol. 179v.-180. Documento intercalado.

Al pie de un recibo que comienza “... .. que yo, Ezmel dablitas el Jouen, judio de Tudela ... ..”, firma en hebreo:

אסמאל דאבלטש
Eçmel d'Ablitas.

[1366], mayo.

Caj. 172, núm. 11 (carp. 2).

[folio 7r]

- [1] ביירניש יום ראשון מאייו לאו כלום.
 [2] שבאדו שני מאיו לאו כלום.
 [3] דומינגו שלשי מאייו:
 [4] גרצי די אורוס י' טלאים משקל כל אחד ג' ליטראו' גדולות פרי' בַּעַ עו' פרי' ז' שלקח מהמוכרים.
 [5] ג'ואן די אסקיטה ו' טלאים משקל כל אחד ג' ליטראו' גדולות פרי' יח עו' ד' שלקח מהמוכרים פרי' ד'.
 [6] מיגיל די אלדבא י"ב טלאים קנאם מחוץ לעיר משקל כל אחד ג' ליטראו' גדולו' פרי' גַּ עו' עגל קטן משקלו ג' דוזי' פרי' אַ.
 [7] נערי שימינו די איג'ברי ב' כבשי' משקל כל אחד ב" < דוזי' פרי' כ עו' א' שור משקלו ל' דוזי' פרי' י עו' י"א טלאים שקנאם חוץ לעיר משקל כל אחד ג' ליטראו' גדולו' פרי' בַּט.
 [8] ג'ואן די איג'רי ב' כבשי' משקלם ו' דוזי' פרי' בַּ עו' י' טלאים שקנאם חוץ לעיר משקל כל אחד ג' ליטראו' גדולו' פרי' בַּעַ עו' מכר א' שור בסך ו' ליטרי' פרי' גַּ.
 [9] גילים דומינגיץ א' טלה משקלו ג' ליטראו' גדולו' פרי' גַּ.
 [10] ג'ואן די אורוס ב' טלאים משקלם ו' ליטראו' גדולו' פרי' ז עו' פרי' בַּ שלקח מהמוכרים.
 [11] מרטין די ביטורייא י' טלאים משקל כל אחד ג' ליטראו' גדולו' פרי' בַּעַ.
 [12] שנג'ו פרימיסייא א' שור משקלו מ"ו דוזי' פרי' טֹו ד'.
 [13] שנג' ליברא י"ו טלאים מחוץ לעיר כל אחד משקלו ג' ליטראו' פרי' ד עו' ג' כבשים משקל כל אחד ג' דוזי' פרי' גַּ.

[folio 7v^o]

- עו' מכר א' טלה ליהודה ולטרצונה קצבים בסך ט פרי' בַּעַ.
 [14] ג'ואן דישלוח טיירה ה' כבשים משקל כל אחד ג' דוזי' פרי' הַ עו' י"ג גדיים משקל כל אחד ג' ליטראו' גדולות פרי' גַּג.
 [15] מכר גוי מש' ביסין לג'ואן די שלוח טיירה ס"ט כבשי' בעד ט הכבש סך ל"א ליטרי' פרי' טֹוּעַ.

---

[16] לוניש קוארטו /דיאה\ די מאייו לאו כלום.

---

[17] מרטיש חמשי מאייו:

[18] ג'ואן די איג'רו ב' כבשי' משקלם ו' דוזי' פרי' בַּ.

- [19] נערי דון שימינו די איג'ברי ב' טלאים משקלם ו' ליטראו' פרי' ו.
 [20] ג'ואן די שלוח טיירה ב' כבשי' משקלם ו' דוזי' פרי' ב' עו' ד' טלאים משקל כל
 אחד ג' ליטראו' גדולו' פרי' א.
 [21] מיגיל די אלדבה ב' גדיים משקלם ו' ליטראו' גדולו' פרי' ו.
 [22] גרצי די אורוץ ב' טלאים משקלם ו' ליטראו' גדולות פרי' ו' עו' פרי' ב' מהמוכרי'.

- [23] מיירקוליש ששי מאיוו:
 [24] ג'ואן די איג'רי א' כבש משקלו ג' דוזי' פרי' א.
 [25] נערי שימינו ב' כבשי' משקלם ו' דוזי' פרי' ב.
 [26] ג'ואן די שלוח טיירה ג' כבשי' משקלם ט' דוזי' פרי' ג' עו' ד' טלאים משקל כל
 אחד ג' ליטראו' גדולו' פרי' א.

[folio 8r]

- [27] מיגיל די אלדבה ד' טלאים משקל כל אחד ג' ליטראו' פרי' א.
 [28] גרצי דורוס ג' גדיים משקלם ו' ליטראו' פרי' ו' עו' פרי' ב' מהמוכרי' שלקח.
 [29] שנץ ליברא ג' גדיים משקלם ט' ליטראו' גדולו' פרי' ט.

- [30] יואיביש שביעי מאיוו:
 [31] נערי שימינו י' טלאים משקל כל אחד ג' ליטראו' גדולו' פרי' ב.
 [32] ג'ואן די איג'רי ב' כבשי' משקלם ו' דוזי' / פרי' ב.
 [33] ג'ואן די אסקיטה י' טלאים משקל כל אחד ג' ליטראו' פרי' ב' עו' פרי' ה' מהמוכרי'.
 [34] ג'ואן די שלוח טיירה ג' כבשים משקלם ט' דוזי' פרי' ג' עו' ד' טלאים משקלם י"ב
 ליטראו' פרי' א.
 [35] מיגיל די אלדבה ד' טלאים טלאים (*sic, rep.*) משקל כל אחד ג' ליטראו' פרי' א.
 [36] גרצי דורוס ג' טלאים משקל כל אחד ג' ליטראו' פרי' ט' עו' פרי' ג' מהמוכרים.
 [37] שנץ ליברא ד' טלאים משקל כל אחד ג' ליטראו' פרי' א.
 [38] עולה ק'יא ד'.

- [39] הוצאה
 פפיר ו'. עו' מכתובת הספר נוצרית ו'.
 שלמה אופ'יצויל.

[folio 7r]

- [1] *Viernes, día primero de mayo: nada.*
 [2] *Sábado, segundo de mayo: nada.*

- [3] *Domingo*, tercero de *mayo*:
- [4] Garzi de Urroz, 10 corderos, que pesa cada uno 3 libras grandes: pagó 2 sueldos y medio; además, pagó 10 dineros, porque compró de los vendedores.
- [5] Johan de Açqueta, 6 corderos, que pesa cada uno 3 libras grandes: pagó 18 dineros; además, 4 dineros que compró de los vendedores: pagó 4 dineros.
- [6] Miguel de Aldaba, 12 corderos que compró de fuera de la ciudad, que pesa cada uno 3 libras grandes: pagó 3 sueldos; además, un ternero pequeño que pesa 3 *doze*' (*dozenas, peso de 12 libras, que se usó en Navarra*): pagó 1 sueldo.
- [7] Los muchachos de Ximeno de Echabarri, 2 carneros, que pesa cada uno 2 *dozenas* y media: pagaron 20 dineros; además, 1 buey, cuyo peso es de 30 *dozenas*: pagaron 10 sueldos; además, 11 corderos que compró fuera de la ciudad, que pesa cada uno 3 libras grandes: pagó 2 sueldos y 9 dineros.
- [8] Johan de Echarri, 2 carneros, que pesan 6 *dozenas*: pagó 2 sueldos; además, 10 corderos que compró fuera de la ciudad, que pesa cada uno 3 libras grandes: pagó 2 sueldos y medio; además, vendió 1 buey por la suma de 6 libras: pagó 3 sueldos.
- [9] Guillem Dominguez, 1 cordero, cuyo peso es de 3 libras grandes: pagó 3 dineros.
- [10] Johan de Urroç, 2 corderos, cuyo peso es de 6 libras grandes: pagó 6 dineros; además, pagó 2 dineros, porque compró de los vendedores.
- [11] Martin de Vitoria, 10 corderos, que pesa cada uno 3 libras grandes: pagó 2 sueldos y medio.
- [12] Sancho Primiçia, 1 buey, cuyo peso es de 46 *dozenas*: pagó 15 sueldos y 4 dineros.
- [13] Sanz Libra, 16 corderos de fuera de la ciudad, el peso de cada uno son 3 libras: pagó 4 sueldos; además, 3 carneros, que pesa cada uno 3 *dozenas*: pagó 3 sueldos;

[folio 7v°]

además, vendió 1 cordero a Judá y a Tarazona, carniceros, por la suma de 9 sueldos: pagó 2 dineros y mealla.

- [14] Johan de Salvatierra, 5 carneros, que pesa cada uno 3 *dozenas*: pagó 5 sueldos; además, 13 cabritos, que pesa cada uno 3 libras grandes: pagó 3 sueldos y 3 dineros.

[15] Vendió un cristiano de San Biçén a Johan de Salvatierra 69 corderos a 9 sueldos el cordero [por la] suma de 31 libras: pagó 15 sueldos y medio.

---

[16] *Lunes, cuarto (interlineado: día) de mayo*: nada.

---

[17] *Martes, quinto de mayo*:

[18] Johan de Echarri 2 carneros cuyo peso es de 6 *dozenas*: pagó 2 sueldos.

[19] Los muchachos de don Ximeno de Echabarri, 2 corderos, cuyo peso es de 6 libras: pagaron 6 dineros.

[20] Johan de Salvatierra, 2 carneros, cuyo peso es de 6 *dozenas*: pagó 2 sueldos; además, 4 corderos, que pesa cada uno 3 libras grandes: pagó 1 sueldo.

[21] Miguel de Aldaba, 2 cabritos, cuyo peso es de 6 libras grandes: pagó 6 dineros.

[22] Garzi de Urroz, 2 corderos, cuyo peso es de 6 libras grandes: pagó 6 dineros; además, pagó 2 dineros de los vendedores.

---

[23] *Miércoles, sexto de mayo*:

[24] Johan de Echarri, 1 carnero, cuyo peso es de 3 *dozenas*: pagó 1 sueldo.

[25] Los muchachos de Ximeno, 2 carneros, cuyo peso es de 6 *dozenas*: pagaron 2 sueldos.

[26] Johan de Salvatierra, 3 carneros, cuyo peso es de 9 *dozenas*: pagó 3 sueldos; además, 4 corderos, que pesa cada uno 3 libras grandes: pagó 1 sueldo.

[folio 8r]

[27] Miguel de Aldaba, 4 corderos, que pesa cada uno 3 libras: pagó 1 sueldo.

[28] Garzi d'Urroç, 3 cabritos, cuyo peso es de 6 libras: pagó 6 dineros; además, pagó 2 dineros, porque compró de los vendedores.

[29] Sanz Libra, 3 cabritos, cuyo peso es de 9 libras grandes: pagó 9 dineros.

- [30] *Yuebes*, séptimo de mayo:
- [31] Los muchachos de Ximeno, 10 corderos, que pesa cada uno 3 libras grandes: pagaron 2 sueldos y medio.
- [32] Johan de Echarri, 2 carneros, cuyo peso es de 6 *dozenas*: (*inter-lineado*: pagó 2 sueldos).
- [33] Johan de Açqueta, 10 corderos, que pesa cada uno 3 libras: pagó 2 sueldos y medio; además, pagó 8 dineros de los vendedores.
- [34] Johan de Salvatierra, 3 carneros, cuyo peso es de 9 *dozenas*; pagó 3 sueldos; además, 4 corderos, cuyo peso es de 12 libras: pagó 1 sueldo.
- [35] Miguel de Aldaba, 4 corderos (*sic, rep.*) que pesa cada uno 3 libras: pagó 1 sueldo.
- [36] Garzi d'Urroç, 3 corderos, que pesa cada uno 3 libras: pagó 9 dineros; además, pagó 3 dineros de los vendedores.
- [37] Sanz Libra, 4 corderos, que pesa cada uno 3 libras: pagó 1 sueldo.
- [38] Sube a 111 sueldos y 4 dineros.

- [39] Gasto: *paper*, 6 dineros; además, de la escritura del libro cristiano, 6 dineros.

Salomón Oficial

La copia en “cristianiego” figura en el fol. 6 del mismo cuaderno y está recogida en *Doc. J.N.*, 3*, 587 (pág. 653). Dicha copia lleva la firma de Salomón Oficial en hebreo:

שלמה אופ'יצ'ייל

1369, octubre 4. Caparroso.

Reg. 124, fol. 79v./80. Documento intercalado, dorso.

Al dorso de un recibo que comienza “... .. que yo, Rodrigo durriz ... recibido de uos, Salamon d'Ablitas, judio cullidor de la inposicion de la merindat e uilla de Tudela ...”, se escribe en hebreo, probablemente por Salamon de Ablitas:

שובר מושין רודריגו מחדש ג'וליו ק"ק פרחי'

Recibo de *Mosén Rodrigo*, del mes de julio, 200 florines.

1370, octubre 2. Pamplona.

Reg. 124, fol. 79v./80. Documento intercalado, dorso.

Al dorso de un recibo de arrendadores de la imposición en Pamplona que comienza "... yo, Mosen Rodrigo durriz ... recebido de uos ... comisarios ...", se escribe en hebreo:

ריקונישימינטו דיל טרשורירו דיל מיש די אוטוברי די מ' ליט'. די אישטה קואנטטיאה פגימוש
אה מינבט די לקרא ו' ליט'.

Reconosimiento del trasorero del mes de otobre de 40 libras. De esta cuantía, paguemos a Minbat de Lacarra 6 libras.

[1372, noviembre 8].

Caj. 87, núm. 76, IX.

Al dorso de un texto romance, un reconocimiento de deuda a Abram Cayat, judío de Pamplona, acerca de unas tazas de plata, se escribe en hebreo:

אברהם כייט קארו אמיגו: שבאד קמי דמנדד שנגו די מייא ריקונישימינטו דילוש ל"ד פרחים
דילש טסש איו קריאי לי לו פיזיר אי דישו קי פור רזון קיאל שיקנמינטו דיל שניור
טרשורירו דיזיאיד אווש קי פיזיאיד מנישטיר קי ווש לו פ'יש'יזיש פורון ווש רואיגו מויטו
קי ווש טינגאץ פור ביאין די פיזיר לי אל ריקונישימינטו אשנגו אל דיטו קריאי לי
דיא' אל ריקונישימינטו קיאל מידיאי. שמואל לוי.

Abraham Cayat, caro amigo: Sabed que me demandad Sancho de Maya reconisimiento de los 34 florines de las taças, e yo querie le lo fazer, e dixo que por razon que el signamiento del senyor trasorero dezied a vos, que fazied menester que vos lo fixiezes; por un, vos ruego muyto que vos tengaz por bien de fazer le el reconisimiento a Sancho el dito; queria le die' el reconisimiento que el me die. Samuel Leví.

1395, enero 4.

Caj. 78, núm. 1, VIII, dorso.

Al dorso de un texto romance que comienza "Carlos ... rey de Navarra ... comprar en la tienda de Miguel Laçilla ...", se anota:

Miguel Laçilla
תתקס"ב ליט'.
962 libras.

La cifra en hebreo, matada por el sello.

1396, septiembre 12.

Caj. 78, núm. 5, IX, dorso.

Junto al nombre Juce Horabona, dentro de un sello, se escribe una breve lista:

[1] פשקואל אוטיסה ה.
[2] גרציה דורוס ב.
[3] פשקואל מ... ב.

[1] Pascoal Oteixa, 5 dineros.

[2] Garzia d'Urroz (*lectura dudosa*), 2 dineros.

[3] Pascoal M ... (*ilegible*), 2 dineros.

1400, julio 1.

Caj. 85, núm. 37, II, dorso.

Al dorso de un escrito de Carlos, rey de Navarra, dirigido a su tesorero, en que se habla de "Abraham Enxoep, judío, rentador de la imposición de nuestro regno por el año 99 ...", junto al nombre Abraham, se escribe una nota breve, casi borrada por el sello, de la que se puede leer:

קי"ב ליט' ה ה.

112 libras, 5 sueldos, 8 dineros.

1401, enero 25.

Caj. 85, núm. 37, III, dorso.

Al pie de un breve escrito romance que comienza "Abraham Enxoeb, judío ..." firma el citado judío, mezclando en su nombre el "cristianiego" con el hebreo:

Abram
בן שעײב

Abraham ben Soeb (*Abram Enxoeb*).

En el mismo fol. v., se escribe un breve texto en hebreo, casi borrado por el sello, del que sólo se puede leer:

מאמר ... האלף ...

Orden ... el mil ...

1401, marzo 21. Pamplona.

Caj. 86, núm. 21, II, dorso.

Al dorso de un escrito que “Carlos ... rey de Navarra ...” dirige a su tesorero, en el que se nombra a “Abram Ensoeb, judío destella”, se anota en hebreo, probablemente por el propio A. Enxoeb:

מאמר למלכה מש' פרחי' מאבריל מאיו

Orden para la reina de 300 florines, de *abril* y *mayo*.

Lleva un sello sobre la nota hebrea.

1401, marzo 21.

Caj. 86, núm. 21, IV, dorso.

Al dorso de un escrito del rey Carlos de Navarra, se escribe un recibo que comienza “... que yo, Johan de Barbazan ... recibido por mano de Abram Enxoep ...” firmado por dicho caballero cristiano. Al otro extremo del folio, se escribe en hebreo, probablemente por el citado A. Enxoeb:

מאמר ג'ואן די ברבזאן קני'ה פרחי' שוי' קס"ו ליט' י"ג ד'.

Orden de Johan de Barbazán de 155 florines, que equivalen a 166 libras, 13 sueldos y 4 dineros.

1401, junio 14.

Caj. 86, núm. 21, V, dorso.

Al dorso de un escrito del tesorero de Navarra, se escribe un recibo que firma Miguel Laçilla, “mercadero de Pomplona”, por haber recibido “de vos, Abram Enssoe...”. Al otro extremo del folio, se escribe en hebreo, probablemente por el dicho A. Enxoeb:

אלבארה די ג' מיל תקק"ז ליטר' ה'ב די מיגיל לאסיליא קון שיטאסיון דיל טרישורירו
שוברי ג'וניו ג'וליו אגושטו שיטיאי' אוטוברי נוביאנברי דזיא'.

Albará de 3527 libras, 8 sueldos y 2 dineros de Miguel Laçilla con sition del tesorero sobre junio, julio, agosto, setiembre, octubre, noviembre e dizienbre.

1401, julio 29.

Caj. 86, núm. 19, VI, dorso.

Al pie de un recibo que comienza “... .. que yo ... .. Jacob Cortez ...” firma en “cristianiego” Jacob Cortez, y en hebreo:

יעקב קורטיץ
Jacob Cortez

1401, agosto 5.

Caj. 74, núm. 28, sin foliar.

Al dorso de la hoja 32, a pie de página, un recibo que comienza “... .. que nos, Jento Alfada e Maimon Amato e Judas Enxoe ...” lleva las firmas hebreas de los tres citados y por ese orden:

יום טוב הלפצל. מימון אמתו. יהודה ג' שואף.

Yom Tob Alfadal (*Gento Alfada*). Maimon Amato. Judá ben Soep (*Judas Enxoe*).

1401, agosto 28.

Caja 74, núm. 28, sin foliar.

Al lado del recibo anterior, otro lleva la firma, mezcla de “cristianiego” y hebreo:

אָאַב בן יאַהיִוֶן
Açac ben Yahyón (*Evenayón*).

1401, noviembre 22.

Caj. 86, núm. 19, VII.

Al pie de un recibo que comienza “... .. que yo, Juce Horabuena, fisigo del sennor rey ...”, firma en “cristianiego” Juce Horabuena y en hebreo, simplemente:

יוסף
Yosef o Juce.

1405, noviembre 24.

Caj. 92, núm. 39, VIII.

Al pie de un recibo que firma Doña Margarita, y bajo una nota que dice “Asignacion de dona Margarita”, Açach Horabuena, receptor del recibo, apunta en hebreo:

ס"ו ליט' י"ג ד'
66 libras, 13 sueldos y 4 dineros.

1464, enero 29. Pamplona.

Caj. 172, núm. 9, XXV.

Al dorso de un escrito de la infanta de Aragón, de Navarra, condesa de Foix, a Juce de Rabi David, fechado en 28-dic.-1463, pidiéndole que

pague cierta cantidad a Salomon Cortez, judio de la ciudad de Pomplona, por causa de un préstamo, se escribe en aljamiado hebraico:

יו שלמה קורטיז דינטורו קונטינידו אוטורגו אביר ריסיבידו די ווש מיגיל שאנץ די אזידו דישיפנישירו דילה שיניורה אינפ'אנטה לה שומה דינטורו קונטינידה לה קואל מי אבידיש ריסיבידו אין קואינטה דילה אשיקנסיאון דילה מירינדאד די פונפולונה דיאישטי פירשינט אנייו מיל ד' סיאיינטוש ס"ד פורקי איש בירדאד פ'ירמי לה פירשינט די מי מאנו אין פונפולונה אה כ"ט די ג'ינירו דיל דיג'ו אנייו. שלמה קורטיז.

Yo, Salomón Cortez dentro contenido, otorgo aber recibido de vos Miguel Sanz de Azedo dispensero de la senyora infanta, la suma dentro contenida, la cual me abedes recibido en cuenta de la asiñacion de la merindad de Ponpolona de este present anyo mil 4 çientos 64. Porque es verdad, firmé la present de mi mano en Ponpolona a 29 de genero del dicho anyo. Salomón Cortez.

1480, noviembre 3. Sangüesa.

Caj. 164, núm. 12, IV.

Al pie de un recibo que comienza “Sepan todos que yo, Bitas, judio de Peralta, fazedor de ... .. mossen Pierres de Peralta, condestable de Navarra, otorgo aver ovido e recebido de vos el honorable Alfonso de Cuellar, receptor ... ..”, se escribe en aljamiado hebraico:

אישטי קיטאמיאינטו איש אין נומרי דיל שיניור קונטישטאבלי פור סיאיינט וינט סינקון ליבר' קינוי שואילדו' פ'ואירט' קי ריסיביאו דיל ריסיבידור אלפ'ונשו דקואיליאר דיל קונטישטאבליאדו אי פורקי איש וירדאד פ'ירמי לו פרישין קון מי פרופיאה מאנו. ביטש.

Este quitamiento es en nomre del senyor contestable por çient vent çin[co] libras quinze sueldos fuertes que reçibio del reçebidor Alfonso de Cuellar del contestabliado. E porque es verdad firmé lo presen[t] con mi propia mano.

Bitas.

Hay tres textos, más extensos, que Baer, *Die Juden*, I, n° 603 (pág. 995), publicó muy extractados. Los recogemos aquí en su integridad:

1400, julio 8. Olite.

Caj. 85, núm. 37, IV.

אלוש אורדינאדוריש אי קוג'ידוריש דישטי פרישינט אנייו אי פור טיאנפו שיראן דיל קהל קדוש די פנפלונה יצו' שלוד די פארטיש דיל שניור ריי ירו' הו' ווש מאנדו אווש אי אה קאדה אונו די ווש פ'ירמימין קי ווש קומפליסקדיש די פונטו אין פונטו אה דון צאק אלבורג'י טודו לו קונטינידו אינישטי מנדאמיאנטו שיגום קי איל שניור ריי לו מאנדאד אי איל טראשורירו גוארדאד קי פ'אלטה נו פגאדיש קי אשי ווש לו טומרי יו אין קואינטה אינלוש קוארטיליש דיל שניור ריי ירו' הו'. דאטה אין אולט ח' ג'וליו שנת ת' לחשבון הנוצרים. וקיים.

וניאנדו קוטאמינטו דיל דיג'ו דון צאק אלבורג'י אי קומינסנדו דיל קורטיל די ש' מיגיל פרימירו ויניאניטי. דאטה אט (?) שופרה (?) יוסף אורה בונה.

A los ordenadores e cogedores deste present anyo e por tiempo seran del santo cahal (aljama) de Panplona, Dios la guarde, salud: De partes del senyor rey, su majestad sea ensalzada, vos mando a vos e a cada uno de vos firmemén que vos compliçades de punto en punto a don Çaq Alborge todo lo contenido en este mandamiento, segum que el senyor rey lo mandad e el trasorero; guardad que falta no pagades, que así vos lo tomaré yo en cuenta en los cuarteles del senyor rey, su majestad sea ensalzada. Data en Olit, 8 julio año [1]400 del cómputo de los cristianos. Y es firme.

Uniendo cotamiento del dicho don Çaq Alborge e començando del cuartel de San Miguel primero viniente. Data ... .. Yosef (Juce) Orabuena.

Este Juce Orabuena es el famoso médico del rey de Navarra Carlos III. En el mismo folio, a continuación del texto hebreo, se escribe un recibo que firma en "cristiniego" Açac Alborge, y en hebreo:

צאק אלבורג'י
Çaq Alborge

1401, enero 8. Pamplona.

Caj. 85, núm. 37, V.

אה דון יוסי אלבורג'י שאול לוי אורדינאדוריש דיל קהל די פונפלונה דישטי פרישינט אנייו אי אה לוש קוג'ידוריש (או אה לוש אורדינאדוריש אי קוג'ידוריש קי פור טיינפו

שיראן (*tachado*) דיל קהל די פונפלונה ישצ"ו די פרטיש דיל שניור ריי נת' אי דיל טראשורירו ווש מאנדו אה ווש אי אה קדה אונז די ווש פ'רמימינט קי ווש קונפליסקאדיש די פונטו אין פונטו אה דון צאק אלבורגי טודו לו קונטינידו אינישטי מנדאמינטו שיגום איל שניור ריי נת' אי איל טראשורירו מנדאן גוארדאד קי פ'אלטה נון פאגאדיש קי אשי ווש לו טומארי אין קואינטה אין לוש קוארטיליש דיל שניור ריי ירום הודו קומינסאנדו די פשקואה די קוארישמה פרימירה וינינט איש אה שביר דיזו ליבראש פור קוארטיל קי שון קוארנטה ליבראש פ'ואירטיש פור אנו אי טומידיש אגורה דיל דיטו דון צאק אי יו ווש לו ריסיברי אין קואינטה אישקריבטה אין פונפלונה דוזי דיאש די יינירו אנו די ת"א לחשבון הנוצרים. וקיים. יוסף אורה בונה.

שיפאן טודוש קי יו איל רובלנטי אדילנטי אוטורגו אביר אבידו אי ריסיבידו די ווש דון יוסף אלבורגי אי שאול לוי אורדינדוריש ... .. (ilegible).

צאק אלבורגי.

A don Juçe Alborge [y] Saúl Leví, ordenadores del cahal (aljama) de Ponplona deste present anyo e a los cogedores (tachado: o a los ordenadores e cogedores que por tiempo seran) del cahal (aljama) de Ponplona, Dios la guarde: De partes del senyor rey, bendito sea, e del trasorero, vos mando a vos e a cada uno de vos firmement que vos conpligades de punto en punto a don Çaq Alborge todo lo contenido en este mandamiento, segum el senyor rey, bendito sea, e el trasorero mandan; guardad que falta non pagades, que así vos lo tomaré en cuenta en los cuarteles del senyor rey, su majestad sea ensalzada, començando de Pascua de Cuaresma primera vinient, es a saber, diez libras por cuartel, que son cuarenta libras fuertes por anyo; e tomedes agora del dito don Çaq, e yo vos lo reçibiré en cuenta. Escribta en Ponplona, doze dias de yenero, anyo de [1]401 del cómputo de los cristianos. Y es firme. Yosef (Juçe) Orabuena.

Sepan todos que yo, el roblante adelante, otorgo haber habido e reçibido de vos, don Yosef (Juçe) Alborge e Saúl Leví, ordenadores ... .. (ilegible).

En el mismo folio, se escribe un recibo que firma en "cristianiego" Açach Alborge, y en hebreo:

צאק אלבורגי
Çaq Alborge

1402, diciembre 20.

Caj. 85, núm. 37, VI.

(Todo el texto está tachado).

יו איל רובלאדו אדילאנטי אוטורגו אביר אבידו אי ריסיבידו די ווש שאול לוי אונו דילוש אורדינאדוריש דיואוגיו ליבראש פ'ואירטיש דילוש דוש קוארטיליש די ש' מיגיל קי אגורה פושטרימיראמינט פאשו אי דיל קוארטיל די דיונברי אין קי אישטאמוש לראיה חתמתי שמי פה בכ"ד טבת שנת קס"ב לפרט. וקיים. יצחק בר' שמעון אלבורגיי נ"ע. אישטה שומה דישטה אלבלה אינטרה אינלה שומה די לאש ויינטי ליבראש דישטה אלבלה אישקריבטה די פארטיש די יושי. פ'יג'ה אין קרישטיאניגו אי פור אישטו אישטה בראדה.

Yo, el roblado adelante, otorgo haber habido e recibido de vos, Saúl Leví, uno de los ordenadores, diziocho libras fuertes de los dos cuarteles de San Miguel que agora postrimerament pasó e del cuartel de dizienbre en que estamos. Para que sirva de prueba, firmo con mi nombre aquí, a 24 de tébet (30 diciembre) del año [5]162 del cómputo menor (1402). Y es firme. Isaac bar Simeon Alborge (Açac Alborge).

Esta suma desta albalá entra en la suma de las veinte libras desta albalá escribita de partes de yuso. Fecha en cristianiego e por esto está borrada.

Efectivamente, al pie del texto hebreo, se escribe el albalá citado, que firma en “cristianiego” Açac Alborge, y en hebreo:

יצחק אלבורגיי
Isaac Alborge

Recogemos ahora, finalmente, asimismo por orden cronológico, los textos publicados en Baer, *Die Juden*, I:

1162, enero.

Caj. 1, núm. 8, V.

Baer, *Die Juden*, I, n° 576, pág. 923.

Al pie de las palabras “carta de Samuel Alfachim”, aparece la firma en hebreo:

שמואל
Samuel

1167, abril.

Caj. 1, núm. 8, VII.

Baer, *Die Juden*, I, n° 577, 11, pág. 927.

Junto a las palabras “carta de Margan”, se escribe en hebreo:

מרגאן
Margan.

1180, abril. Olite.

Caj. 1, núm. 8, XVII.

Baer, *Die Juden*, I, n° 577, 26, pág. 931.

Junto a las palabras “Carta de don Pedro d'Arazuri”, se escribe en hebreo:

אולית. ביירי דאראסורי.
Olit. Beire d'Arazuri.

1381, diciembre 28.

Caj. 44, núm. 15, I.

Baer, *Die Juden*, I, n° 595, pág. 970.

Un recibo que comienza “... .. que yo, Juda Leuj, judio d'Estelya...”, lo firma en “cristianiego” Juda Leuj, y en hebreo:

יהודה בר' שמואל הלוי
Judá bar Samuel ha-Leví.

1385, junio 25. Pamplona.

Caj. 49, núm. 19.

Baer, *Die Juden*, I, n° 598, pág. 977.

El documento al que se refiere aquí F. Baer está desaparecido actualmente. Según dice, al dorso de un mandamiento en que se nombra a “Samuel de Serez, judío, físico”, se anota en hebreo:

הודה דון שמואל די שיריס שקבל פרעון שלם דישטי שיקנמיאנטו דילו קונטינידו איניל
ט"ו בתמוז עדים אני ומימון אמטו.

Reconoce don Samuel de Sereç que ha recibido pago total *deste signamiento de lo contenido en él*. A 15 de *tammuz* (25 junio). Testigos: yo y Maimón Amato.

1386, marzo 20.

Caj. 52, núm. 25, XXV.

Baer, *Die Juden*, I, n° 595, pág. 970, n. 2.

Un recibo que comienza “... .. que yo, Semuel Amarieillo, judio de Tudela ...”, lo firma en hebreo:

שמואל אמריליו
Samuel Amarillo.

1387, junio 15.

Caj. 53, núm. 4, I.

Baer, *Die Juden*, I, n° 595, pág. 970, n. 2.

Un recibo igual al anterior lleva la misma firma hebrea:

שמואל אמריליו
Samuel Amarillo.

1387, noviembre 25.

Caj. 56, núm. 41, III, dorso.

Baer, *Die Juden*, I, n° 595, pág. 970, n. 2.

Otro recibo con la misma firma hebrea:

שמואל אמריליו
Samuel Amarillo.

1389, diciembre 10. Pamplona.

Caj. 56, núm. 63, I.

Baer, *Die Juden*, I, n° 594, pág. 969, n. 1.

Un recibo que comienza "... .. que yo, Samuel Alfaquin, cirurgico judío de Pomplona ...", lo firma en hebreo ("*en judeuenco*"):

שמואל אלחכים

Samuel Alhaquim (*Samuel Alfaquín*).

1391, enero 12.

Caj. 59, núm. 13, I, dorso.

Baer, *Die Juden*, I, n° 603, pág. 994.

Un recibo que comienza "... .. que yo, Juce Ora buena, fisico ...", lo firma en "cristianiego" Juce Orabuena y en hebreo:

יוסף אורה בונה

Yosef Orabuena

1392, abril 22. Olite.

Caj. 59, núm. 14, IX, dorso.

Baer, *Die Juden*, I, n° 600, pág. 981, n. 4.

Un recibo que comienza "... .. que nos, Judas Leuj e Jento Baço ..." (*judíos de Estella*), lo firman en "cristianiego" Judas Leuj y Baço, y en hebreo:

יהודה הלוי. יום טוב בסו.

Judá ha-Leví. Yom Tob (*Gento*) Baço.

Debajo del recibo se anota en hebreo:

מאמר לתת לדון יהודה ולבסו ק' פ'לוי.

Orden de entregar a *don* Judá y a Baço 100 *florines*.

1395, enero 7.

Caj. 78, núm. 1, IV.

Baer, *Die Juden*, I, n° 605, pág. 1001.

Un recibo que comienza “... .. que yo, Mayr de Guerta, fisico, judio de Tudela ...”, lo firma en hebreo:

מאיר די אורטה
Meír de Huerta.

1395, enero 13.

Caj. 78, núm. 1, V.

Baer, *Die Juden*, I, n° 605, pág. 1001.

Un recibo que comienza “... .. que yo, don Juce Aboacar, fisigo de mi sennor el rey de Castiella ...”, lleva la firma, mezcla de “cristianiego” y hebreo:

Yuçaf
בן וקאר
Yuçaf ben Wacar (*Juce Aboacar*).

1396, septiembre 22. Estella.

Caj. 78, núm. 5, I, dorso.

Baer, *Die Juden*, I, n° 600, pág. 1001.

Al dorso de un escrito en que Carlos III concede a “don Juçaf Aboacar, judio fisico de nuestro muy caro hermano el rey de Castiella, la summa de dozientos florines ... para ayuda en su casamiento ...”, un recibo que comienza “... .. que yo, Juçaf Aboacar ...”, lleva, como el anterior, la firma, mezcla de “cristianiego” y hebreo:

Yuçaf
בן וקאר
Yuçaf ben Wacar (*Juce Aboacar*).

1401, marzo 8.

Caj. 86, núm. 19, IV.

Baer, *Die Juden*, I, n° 600, pág. 980, n. 3.

Un recibo que comienza “... .. que yo, Naçan del Gabay, judio de Tudela ...”, lo firma en “cristianiego” Naçan del Gabay, y en hebreo:

נתן בן פלקירה
Natán ben Falaquera.

1401, septiembre 22. Pamplona.

Caj. 86, núm. 21, VI, dorso.

Baer, *Die Juden*, I, n° 604, pág. 996, n. 1.

Un recibo que comienza “... .. que yo, Hiya Leui ...”, lo firma en “cristianiego” Hiya Leui, y en hebreo:

חייא הלוי
Hiyya ha-Leví.

1402, marzo 13. Olite.

Caj. 87, núm. 16, IV, dorso.

Baer, *Die Juden*, I, n° 604, pp. 1000-1001.

Al pie de un recibo que dice “... .. que yo maestre Azday Rab de los judíos de Çaragoça ... recibido de vos Abram Enxoep, receptor de la merindat d'Estella los qoales el seynnor rey me los mando dar por mis expensas de yr a Sanguesa e Exea e otras partes ... .. la suma de qoaranta florines, que ... .. valen sesenta e seys libras treze sueldos quatro dineros ... .. firmadas ... con mi propia mano ...”, firma en “cristianiego” Azday Cresques, y en hebreo:

חסדאי קרשקש
Hasday Cresques

Este recibo está al dorso de un escrito fechado en Olite a 16 de marzo de 1402 (3 días después del recibo) en el que el rey Carlos III da cuenta de que por su mandato el recibidor de Estella, Abraham Enxoeff ha dado a maestre Azday, Rab de los judíos de Zaragoza “por fazer sus expensas a yr a Sanguesa, a Exea e ciertos otros logares d'Aragon ... .. la suma de 40 florines, que ... valen 53 libras 6 sueldos 8 dineros” (nótese la diferencia con el valor del recibo).

Y en ese dorso, además del recibo, junto a las palabras “Recebidor d'Estella”, se anota en hebreo, probablemente por el propio Abraham Enxoeff:

מאמר נ"ג ליט' ז"ח לאנחסדאי נר'

Orden de 53 libras, 6 sueldos, 8 dineros para En Hasday.

1404, agosto 12.

Caj. 91, núm. 38, V, dorso.

Baer, *Die Juden*, I, n° 604, pág. 996, n. 2.

Un recibo que comienza “... .. que yo, Sento Saprut, procurador de don Samuel Bien benist ...”, lo firma en “cristianiego” Saprut, y en hebreo:

שם טוב בן שפרוט

Sem Tob ben Saprut.

1408, noviembre 6. Pamplona.

Caj. 95, núm. 45, IV.

Baer, *Die Juden*, I, n° 603, pág. 994.

Un recibo que comienza “... .. que yo, Judas Hora buena, procurador de mi padre, maestre Juce Hora buena, fisigo del senyor rey ...”, lo firma en “cristianiego” Judas Hora buena, y en hebreo:

יהודה אורה בונה

Judá Orabuena.

1412, febrero 15.

Caj. 98, núm. 28, V, dorso.

Baer, *Die Juden*, I, n° 604, pág. 997, n. 2.

Un recibo que comienza "... .. que yo, Samuel Bien benist, judio ...", lo firma en "cristianiego" Samuel Bienveniste, y en hebreo:

שמואל בן באן בנשת
Samuel ben Benbenist.

1413, junio 6. Olite.

Caj. 102, núm. 21, X.

Baer, *Die Juden*, I, n° 605, pág. 1002.

Recibo del salario mensual de 9 florines –que equivalen a 13 libras y 12 dineros– que comienza "... .. que yo, Rabi Anon, judio, fisico ...", lo firma en "cristianiego" Hanon fisico ytaliano, y en hebreo:

חנון ברור
Hanón Baror.

Recibos iguales, fechados todos en 1413 (6 julio, 6 agosto, 4 septiembre, 8 octubre, 18 noviembre y 24 diciembre), figuran en los docs. Caj. 102, núm. 21, IX, VIII, VII, VI, V y IV con la firma ahora de Hanon Ytaliano y la misma en hebreo.

1418, marzo 1.

Caj. 117, núm. 3, I.

Baer, *Die Juden*, I, n° 605, pág. 1002.

Un recibo que comienza "... .. que yo, Semuel de Granada, judio ... .. por los meses de noujenbre, deziembre, jenero e febrero ...", lleva la firma "en cristianiego e judeuenqo":

Semuel de Granada
שמואל די גראנטה

1435, marzo 22.

Caj. 146, núm. 28, IX.

Baer, *Die Juden*, I, n° 605, pág. 1002.

Un recibo que comienza "... ... que yo, Vidal Evendaut, judio de Ollit ...", lo firma en "cristianiego" Vidal ben Daut, y en hebreo:

וידל בן דוד
Vidal ben Daud.

Baer, *Die Juden*, I, n° 597, pág. 977, dice que en Caj. 48, núm. 78 hay un recibo que lleva la firma hebrea de Abraham Evenayón, pero yo no la veo ni la encuentro. Es de suponer que hay algún error en los números.

ÍNDICE
DE NOMBRES PROPIOS

- **Abad**, v. **Abed**
- Abáigar**, 18-19
- Abáigar**, v. Ignacia Martínez, Pedro Martínez, Sancho Martínez
- Abasi**, v. **Abenabez**
- Abaz**, v. Sancho Miguel
- Abdala de Alcomey**, 28-18
- Abdala de Araes**, 28-25
- Abed**, v. Ezmel, Jámila, Mosse, Samuel
- Abed**, v. t. **Abet**
- Aben Minir**, v. **Evenminir**
- Abenabez** (*fam.*), 1-16
- Abenabez**, v. Abraham, Azac, David, Ezmel, Juce, Judas, Mosse, Salomón, Samuel, Sento
- Abenabez**, v. t. **Ablitas**
- Abenardut**, v. Judas
- Abenazán**, v. Mosse, Salomón, Samuel
- Abendaud**, v. **Evendeut**
- Abendino**, v. **Ebendino**
- Abenluengo**, v. **Ebenluengo**
- Abensabrut**, v. **Evensabrut**
- Abenyahyón**, v. **Evenayón**
- Abenzohar**, v. **Evenzoher**
- Aberin**, 21-22
- Abet**, v. Abraham
- Abet**, v. t. **Abed**
- Ablitas**, 53
- Ablitas**, v. Ezmel, Juan, Salomón
- Ablitas**, v. t. **Abenabez**
- Aboacar**, v. Juce
- Abolfaza**, v. Abraham, Jacob, Samuel, Sasón, Saúl
- Abraham**, hijo Saúl **Abolfaza**, 13-1, 2
- Abraham Abet**, 13-1, 2
- Abraham Abolfaza**, 13-1, 2
- Abraham de Ainzón**, 12
- Abraham Alborge**, 46
- Abraham Alcaraví**, 28-4; 31
- Abraham Alfaquín**, 7-52, 53; 15-17; 30-12; 33-1-3, 22, 32, 37, 43, 49, 60; 34-5, 10, 13, 19, 23, 33, 37; 35-1, 5, 9, 13; 37-4, 23, 32, 38, 46, 55, 81, 118, 140, 147, 180; 39-29
- Abraham Almacarén**, 7-53; 35-13
- Abraham Arueti**, 36-202
- Abraham Ataraz**, 33-1-3, 9; 35-1-5, 7; 37-151, 154, 176; 39-9
- Abraham Azaya**, 19-24; 33-55; 35-5; 39-28
- Abraham bar Isaac ben David**, v. Abraham de Ainzón
- Abraham ben Nataf**, 37-134, 156
- Abraham Cámiz**, 38-39, 45
- Abraham Cayat**, **Ap.**
- Abraham Cohén**, 33-6; 35-5, 9; 37-21, 29, 31, 53, 57, 69, 77, 84, 88, 103, 131, 172; 39-3; 46
- Abraham Chavatix**, 42-2
- Abraham Embolat**, 33-16; 34-15; 35-9; 37-64, 98, 167, 181
- Abraham Encave**, 21-21
- Abraham Enxoeb**, **Ap.**
- Abraham Escallo**, 1-3, 14
- Abraham Evenayón**, 16-9; **Ap.**
- Abraham Evendeut**, 32; 56
- Abraham Evenminir**, 42-2; 52-1; 56
- Abraham Evenpesat**, 33-18, 20, 46; 34-18, 19, 22; 35-9; 39-1, 32, 33

- Abraham Evenrrabiza**, 13-1, 2
Abraham Evensabrut, 7-53; 25-28
Abraham Evenzoher, 57
Abraham Ezquerria, 8-21; 14-36-38; 24-18
Abraham Farach, 7-53, 54; 19-26; 50-1
Abraham Helbo, 13-1
Abraham Leví, 9-81; 33-18, 19, 40; 34-28; 50-3; 56; 60
Abraham Macho, 15-15
Abraham Mehe, 21
Abraham Murciel, 21-10
Abraham Sarfati, 33-7, 8, 14, 17, 24, 31; 34-3, 12, 28; 37-117
Abraham Trigo, 37-111
Abuiyob, v. Avayú
Abulafia, v. Vitas
Abulfeda, v. Saúl
Abuzac, v. Mosse, Salomón
Abuzhac, v. Abuzac
Acedo, 9-5
Acedo, v. Juan, Martín, Miguel Sanz, Pedro Fernández
Acitero, v. Miriam, Salomón
Adam, v. García
Adar, v. Miguel
Adorbil, v. Pedro Jiménez, Ramón, Teresa
Agramunt, 49
Ágreda, v. Antón, Guillermo, Jacob
Agüelas (término), 60
Aguilar, 9-156; 18-32
Aguilar, v. Miguel Sánchez
Aharón Bencida, 56
Ahmed de Magaña, 28-17
Ahmed del Mutajal, 44; 45
Ahmed el Pidmi, 56
Ahos, v. García
Aimeric, v. Pedro
Ainsa, v. Pedro Jiménez
Alamán, v. Íñigo, Ortí, Pedro, Sancho
Albeldano, v. Gento
Albelia, v. Samuel
Alberta, v. Salvador
Albizu, v. Martín Ruiz, Miguel Pascual
Alborge, v. Abraham, Azac, Gento, Juce, Menahem, Raquel, Salomón, Samuel, Solbellita
Alcalde, v. Pascual, Pedro
Alcaldesa de Larraga, 14-34
Alcarabí, v. Alcaraví
Alcaraní, v. Alcaraví
Alcarauy, v. Alcaraví
Alcaraví, v. Abraham, Gento
Alcastiel, v. Azac, Buena, Salomón
Alcomey, v. Abdala
Aldaba, v. Miguel, Miguel Sanz
Aldib, v. Yom Tob
Aldonza, mujer Juan Martínez de Medrano, 9-46
Alfada, v. Gento
Alfaquín, v. Abraham, Cohén, Gento, Juce, Judas, Mosse, Samuel
Alfaro, v. Gento, Judas
Alfonsa, mujer García Ortiz de Armañanzas, 9-144
Alfonso de Cuéllar, Ap.
Alfonso, v. García
Algarraz (término), 38-53
Alhaquim, v. Alfaquín
Alí de Malón, 28-24
Aliamin, v. Gento, Orosol, Samuel
Aljaén, v. Azac, Jacob, Juce
Aljaení, v. Aljaén
Aljafar, v. Mahoma
Aljoher, 32-5
Aljoher, madre Natán de Narbona, 59
Allo, 8-21; 9-7, 8, 13, 49-52, 110; 15-1, 3, 5, 6; 18-13; 19-17
Allo, v. Pedro Pérez
Almacarén, v. Abraham, Azac, Galaf, Jacob, Juce, Judas
Almancas, v. Azac
Almorabit, v. Fortuño
Alparga, v. Salomón
Altamira, v. Judas, Vitas
Altisifí, v. Samuel
Alvar Ibáñez, 11-40
Álvarez, v. Pedro
Alwades, v. Azac
Amarillo, v. Samuel
Amatu, v. Gento, Joalit, Juce, Maimón
Améscoa, 8,17; 11-25

- Améscoa**, v. Íñigo López, Pedro Jiménez, Sancho García
- Amigo, padre Pedro Martínez**, 9-101; **10-10**
- Amillo**, v. Eleazar, Sazón
- Amores**, v. Pascual
- Anco**, v. Juan, Sancho
- Andía**, 21-16
- Andosilla**, v. Andrea, Harbón, Pedro
- Andrea, mujer Pedro Andosilla**, 28-10
- Andrea Miguel**, 8-34
- Andrés, don, padre Pedro Sanz**, 21-1
- Andrés Carrero**, 14-4
- Andrés Ferrero**, 20-4
- Andrés de Leache**, 9-73, 86
- Andrés de Tilch**, 10-3
- Andrés**, v. Miguel de Juan, Oria
- Andrío**, v. Romeo
- Angel, cura Arróniz**, 10-1, 5
- Aniz**, 16-1, 2
- Aniz**, v. García, Gil García, Juan, Juana, Nadal, Pedro, Pedro García
- Anón, R., Ap.**
- Ansa**, v. Pedro
- Antón de Ágreda**, 58
- Antoñana**, v. García, Gilia
- Anzina**, v. Juan, Pascual
- Añorbe**, v. Catalina, García, María
- Aparicio, de Piedramillera**, 18-21
- Aparicio Beler**, 7-36
- Aparicio**, v. Pedro, Sancho
- Araciel**, v. Aznar, Benito
- Araes**, v. Abdala
- Aragón (reino)**, 40; 41; 56; 58; 59
- Aragón (río)**, 4
- Arama**, v. Mosse
- Aramendía**, v. García Sánchez
- Arana**, v. Martín
- Aranacesti (término)**, 9-180
- Aranarache**, 8-20, 34; 10-37
- Aranarache**, v. Fortún Pérez
- Arandigoyen**, 18-5
- Aransos**, v. Martín Jiménez
- Aras**, 19-8
- Arazuri**, v. Pedro
- Arbizu**, v. Juan Pascual, Martín Miguel
- Arce**, v. María, Miguel, Pedro, Toda
- Ardanaz**, v. Lope
- Ardoanca (término)**, 14-29
- Ardut**, v. Abenardut
- Arellano**, 7-45; 9-9, 10, 17, 18, 32, 34, 48, 57-63, 96-98, 172, 174, 180; 11-3-6, 10, 17-24, 42, 1bis-3bis, 15 bis-17 bis
- Arellano**, v. Elvira, Lope, Martín García, Teresa
- Arena**, v. García, Íñigo
- Arenal (barrio de Estella)**, 10-13, 26
- Arguñáriz**, v. Elvira, Pascual
- Ariemán**, v. Miguel Pérez
- Arínzano**, 6-1; 9-22-24, 38; 10-34; 11-3; 21-17; 31-4, 12
- Arínzano**, v. Fernando Ruiz, Gracia, Miguel, Pedro Martínez, Pedro Pérez, Pedro Ramírez, Pedro Ruiz
- Armañanzas**, 9-145; 18-27, 36; 19-22
- Armañanzas**, v. Alfonsa, García Ortíz, Martín Gil, Martín Sánchez, Ruy Martínez
- Arnal de Cabanillas**, 38-51, 52
- Arnal Catelán**, 11-7, 16
- Arnal de Estella**, 9-63
- Arnedo**, v. Pedro Miguel
- Arracia**, v. García Martínez, Martín
- Arratoz**, v. Gonto
- Arrizala**, v. Jimeno Ortíz
- Arróniz**, 8-25; 9-35, 64-71, 98-105, 173; 10-9-12, 15-18, 20, 31, 33
- Arróniz**, v. Martín, Pedro Garcés, Ramiro Pérez, Sancho, Sancho Jiménez, Sancho Pérez
- Arrueti**, v. Arueti
- Artaberri**, v. Juan Sanz
- Artajona**, v. García
- Artazu**, 7-50; 8-4
- Artieda**, v. Jimeno Pérez
- Arueti**, v. Abraham, Azquía, Gento, Jacob, Jámila, Juce, Mosse, Samuel, Soloro
- Arzoz**, 9-83
- Asarta**, 8-12
- Asarta**, v. Martín

- Asayag**, v. Azaya
Asayueli, v. Moisés
Asna, 21-19, 20
Astruga, viuda Ferrer Vidal, 49
Ataraz, v. Abraham
Avayú, v. Bueno, Eleazar
Axebili, v. Dueña, Samuel
Axenili, v. Mosse
Ayala, v. Martín Pérez, Pedro Sánchez
Ayegui, v. Martín García, Sancho
Ayerbe, v. Pedro
Ayuca, v. Miguel Pérez
Azac Abenabez, 42-2; 56
Azac Alborge, Ap.
Azac Alcastiel, 58
Azac Aljaén, 13-1, 2
Azac Almacarén, 33-13, 14; 35-3, 5, 9; 37-9, 54, 74, 112, 132, 148, 152, 183; 39-6
Azac Almanca, 13-1
Azac Alwades, 49
Azac Azaya, 33-4, 7, 8, 10, 13, 16, 19-21, 23, 24, 26-30, 33, 35, 38, 42, 47, 50, 56, 61-66, 68, 70, 71, 73-84, 86-88, 90-93, 95, 97, 99, 101, 102, 104, 107, 109, 110, 113-118, 120-122, 124, 125, 127, 129, 131, 135, 137, 139, 143, 145, 146, 148, 150, 154, 157, 160, 161, 164, 169, 171; 34-6, 17, 40, 42, 44, 46, 47, 54-56, 59, 62, 64, 72-74, 77, 87; 35-5, 13; 37- 177; 39-19
Azac Barón, 13-1, 2
Azac ben Nataf, 33-29, 38, 57, 166; 34-2, 7, 11, 20, 24, 35, 49, 93; 35-11, 19; 37-39; 40; 41; 49; 50
Azac Bibach, 4
Azac Bonisac, 20-11
Azac Cardeniel, 25-37
Azac Ciumi, 38-49
Azac Embolat, 25-9, 28, 30
Azac Encave, 13-1, 2
Azac Enxueb, 33-5, 23, 31, 55; 34-4, 6, 14, 18, 22; 35-9; 37-47, 89, 91, 121, 128, 146, 168
Azac Evenayón, Ap.
Azac Evendeut, 32-2; 50-1, 2, 4
Azac Evenminir, 42-2; 56
Azac Evensabrut, 8-22, 26; 24-1, 2, 6; 42-2
Azac Evenzoher, 7-53; 57
Azac Ezquerra, 14-1, 39; 35-9; 37-10, 33, 83, 126
Azac Hadida, 35-9; 50-4
Azac Leví, 7-40,53; 19-23; 28-33; 35-3, 7
Azac Medelín, 34-3, 14, 50, 63; 50-1, 2, 4
Azac Nazir el Mayor, 60
Azac Oficial, 35-3, 9, 13, 15, 17; 37-52, 59, 75, 78, 85, 90, 96, 115, 137; 39-17
Azac Orabuena, 42-2; Ap.
Azac Pollo, 42-2
Azac Tova, 38-35
Azac Zonena, 42-2
Azac, v. t. Isaac
Azafar, v. Gento, Samuel
Azari, v. Pedro
Azaya, v. Abraham, Azac, Gento, Mira, Sazon
Azcona, v. Fernando Jiménez, Juan Pérez, Pascuala
Azday Cresques, Ap.
Aznar de Araciél, 28-12
Aznar Martínez, 9-97; 18-11
Aznar de Roncal, 56
Aznar, v. Miguel
Aznáriz, v. Domingo
Azqueta, v. Juan
Azquía Arueti, 13-1, 2
Bado, v. Domingo Martín
Badquis, v. Samuel
Bahlol, v. Yosef
Baigor, v. Domingo
Baigorri, 9-53; 25-10
Baigorri, v. Juan Martín, Martín, Nicolás, Pelegrín, Toda
Baldobín, v. Miguel
Balija (término), 19-25
Balzán, v. Juan Pérez
Baño, v. Romeo, Sancho
Baquedaño, 8-10
Bar Séset, v. Séset
Baralla, v. Romeo

- Barasoáin**, v. Mayor, Ruy López
Barba, v. Pedro de Domingo
Barbarin, 9-58, 61, 75; 18-14-16
Barbarin, v. Martín Martínez, Pedro
Barbolanca (*término*), 58
Barda, v. Lope, Sancho López
Bardalo, v. Jimeno, Juan
Bargota, 18-47
Barindano, v. Fortuño
Barón, v. Azac
Barragán, v. Domingo
Barrena, v. Pelegrín
Barriga, v. Juan, Sancha
Barriónuevo, v. García Pérez, Pedro Jiménez, Toda Pérez
Bartolomé, abad Arnanarache, 8-34
Bartolomé, carniceiro, 28-6
Bartolomé, hijo Pedro Sánchez de Luquin, 10-13
Bartolomé Alfonso, 15-5
Bartolomé de Gil Garcés, 24-8
Bartolomé de Luquin, 10-23
Bartolomé de Magallón, 38-50
Bartolomé Ositano, 25-11
Bartolomé de Peralta, 9-26
Bartolomé Tijero, 9-74
Bartolomé Vital, 30-12
Bartolomé Zubía, 7-36
Bartolomea, hija García Blasco, 30-5
Bartolomea, mujer Juan Caridad, 38-22
Baruj, hijo del Rab, 42-2
Baruj Evenazal, 52-4
Bazo, v. Gento
Barin, v. Pascual
Behizáquiz, v. García
Beire, 14-19
Belacho, 11-15
Belaz, v. Fernando
Belenguer, de Pitillas, 14-24
Belenguer Peón, 7-20
Belenguera, mujer García de Pedro Onieca, 8-33
Belér, v. Aparicio
Bellido, v. Pedro Mues
Bellito, v. Muhammad, Muza
Beloy, v. Pedro Martínez, Teresa
Beltrán Sánchez, 11-5
Beltrán, v. Elvira, Martín
Belza, v. Domingo, Sancho, Sancho Jiménez, Sancho Martínez
Ben Abasi, v. Abenabez
Ben Abez, v. Abenabez
Ben Ardut, v. Abenardut
Ben Asayag, v. Azaya
Ben Bolat, v. Embolat
Ben Cabia, v. Encave
Ben Cardeniel, v. Cardeniel
Ben Cida, v. Bencida
Ben Dabach, v. Dabach
Ben Daud, v. Evendeut
Ben Ezquerra, v. Ezquerra
Ben Falaquera, v. Falaquera
Ben Galid, v. Hayyim, Jacob, Yosef
Ben Grisa, v. Doncella, Isaac
Ben Hassán, v. Abenazán
Ben Latemí, v. Latemí
Ben Nagriél, v. Eneagriél
Ben Nataf, v. Abraham, Azac
Ben Pesat, v. Evenpesat
Ben al-Rabiza, v. Evenrrabiza
Ben Sabrut, v. Evensabrut
Ben Sahl, v. Evenazal
Ben Saruq, v. Cerru
Ben Soeb, v. Enxoeb
Ben Wacar, v. Aboacar
Ben Yahyón, v. Evenayón
Ben Zohar, v. Enzozohar
Bencida, v. Aharón, Mosse
Benita, mujer Domingo Mañeru, 25-16
Benita Pérez, 6-2
Benito de Araciél, 28-7
Benito Tomás, 14-28, 32
Benito de Viana, 18-44, 46
Benjaminil, v. Sento, Vitas
Benzoar, v. Enzozohar
Berbinzana, 7-31-37; 8-28, 30; 9-169; 14-28; 20-5; 24-8; 25-4-8
Berbinzana, v. Domingo de Pedro, Elvira, Franco, Martín de Pedro, Pascual, Pedro Sanz, Sancha

- Bercero**, v. García
Bergara, v. Martín, Sancho
Beriáin, v. Pedro Pérez
Bernal Catelán, 9-38
Bernal Pérez, 19-17
Bernán, v. García, Martín
Bibach, v. Azac, Jámila
Bibiano Domínguez, 11-11; 15-10
Bienbenist, v. Samuel
Bigot, v. Julien
Blanc, v. Gil, Juan, Pascuala
Blas de Ferrer, 58
Blasco, de Oteiza, 11-35
Blasco Ortiz de Larraza, 15-11
Blasco, v. Bartolomea, García
Blázquez, v. Pedro
Boca Chica, v. Pascual, Tomás
Bodega, v. Martín Pérez
Bon, v. Juan
Bonisac, v. Azac, Gento, Salomón
Bordel, v. Juan Pérez, Sancho
Borja, 59
Borzesa, mujer Miguel Pérez de Eslava,
     21-3
Borzesa, mujer Pedro de Galdeano, 8-14
Botica, v. Íñigo Pérez
Brasco, hijo Ortí García López, 31-7, 9
Bretón, v. Martín
Briviesca, 49
Buena, hija Azac Alcastiel, 58
Buenastruga, 37-11, 13, 92, 125, 160
Buenastruga, hija Azac Ezquerria, 14-36,
     37
Bueno Avayú, 52-1
Bueno Evenminir, 51
Bueno, v. Pascual
Burgos, v. Fernando, Jacob

Cabanillas, v. Arnal, Dominga
Cabezolos (término), 14-33
Cabrero, 28-23
Calahorra, 36-261, 263, 272
Calahorra, v. Gento, Juan, Juce, Mosse
Calahorri, v. Calahorra
Calchetas, v. Sancho Gil

Calonge, v. Pascual de Mendigorria
Calva, v. García, Pedro Juanes
Calvet, v. Pedro, Ramiro García
Calvo, v. Domingo, Juan, Martín
Cámara, v. Sancha
Cambra, v. Pedro
Cámiz (fam.), 1-16
Cámiz, v. Abraham, Gento, Juce, Mosse,
     Salomón
Campillo (término), 28-1, 32, 33; 56
Campo de Suso (término), 14-34
Cantabrana (término), 9-180
Caparra (judío), 38-39
Caparroso, v. Pascual
Capellán, v. Fernando, Juan, Lope, Teresa
Caravón, v. Jimeno
Carcalaseta (término), 6-3; 9-177
Cardeniel, v. Azac, Vitas
Caridad, v. Bartolomea, Juan, Pedro
Carrera de Borja (término), 56
Carrera de Murillo (término), 56
Carrero, v. Andrés, Elvira
Cascallo (término), 14-35
Cascante, 60
Castellano, v. Jacob, Judas, Mosse
Castilla, 18-7; 49; Ap.
Catalán, v. Diego
**Catalina, hija Martín López de
     Piedramillera**, 8-23
Catalina, mujer Fernando López, 21-2
Catalina, mujer Fernando Pérez, 8-12
Catalina, mujer Jimeno García, 24-1
Catalina, mujer Pascual Guillén, 21-9, 11
Catalina, mujer Sancho de Lana, 10-19
Catalina, mujer Sanz de Legaria, 9-25
Catalina de Añorbe, 25-2
Catelán, v. Arnal, Bernal
Cayat, v. Abraham, Juce
Cazcarra, la, 28-8, 16
Cebrián, v. Pedro Fernández
Celma, v. Jacob
Cema ben Zacuto, Rabí, 13-1, 2
Cenicero, 18-7; 31-5
Centol, v. García Pérez, Gil Martínez,
     Gregorio

- Cerru**, v. Gento, Salomón, Vitas
Cibiel, v. Lope
Cidella, mujer Azac Ezquerra, 14-38, 39
Cidello, v. Guedalyá
Cidilla, 36-10, 50, 67, 71, 73, 86, 90, 110, 130, 143, 155, 168, 176, 197, 203, 214, 222, 235, 253, 271, 290, 324, 383
Cintruénigo, 28-9, 20
Cirauqui, 9-116, 131; 16-2, 3, 5; 20-4; 24-6, 12
Cirauqui, v. Miguel, Pedro
Ciriza, v. Gil Ruiz, Juan, Sancho Pérez, Toda
Ciumi, v. Azac
Cocoleq, v. Isaac
Cohén Alfaquín, 35-3, 5
Cohén, v. Abraham, Jehuda, Judas
Collo de Calahorra, 34-28, 29, 36, 98
Coloma, v. Pedro
Compán, v. Jimeno
Continén, v. Juan
Corella, 28-2, 5, 31
Corella, v. Juan
Cort, v. Juan Pérez
Cortes de Sato (*término*), 14-27
Cortés, v. Martín, Sancho
Cortez, v. Jacob, Mosse, Salomón
Costanza, de Puente la Reina, 9-124
Crement, v. García, Juan
Cresques, v. Azday
Cruzat, v. Pascual
Cuéllar, v. Alfonso
Cuervo, v. García
Cuevas, v. Juan Garcés

Chadad, v. Yuce
Chavatix, v. Abraham
Chinillo, 19-24

Dabach, v. Sasón
David, hijo del Rab, 42-2
David Abenabez, 42-2
David bar Meír, 12
David Enxoeb, 42-2
Deligurin (*término*), 17-1
Desiñana, 9-164

Desojo, 9-160
Deza, v. Miguel
Díaz, v. Hurtado, Lope, Martín, Ruy, Sancho
Dicastillo, 9-16, 19, 32, 36, 48, 107, 111, 112, 180; 10-2, 6-8; 11-16, 39, 40; 18-12; 19-3, 6, 10, 11, 15, 18, 19
Dicastillo, v. Diego Martínez, Elvira, Pedro, Pedro Sánchez
Diego Catalán, 56
Diego González, 18-48
Diego Ibáñez, 9-58, 60, 61
Diego Jiménez de Toledo, 8-5
Diego López, 9-19, 24
Diego Martínez, 9-160
Diego Martínez de Dicastillo, 10-41
Diego Pérez, 18-55
Diego Pérez de San Martín, 19-18
Diego Sánchez, 9-153, 156
Dolza, hija Astruga y Ferrer Vidal, 49
Domicos, v. Juan, Pascual, Urraca
Dominga de Cabanillas, 38-53
Dominga de Falces, 32-2
Dominga Íñiguez, 8-15
Dominga de Larraga, 51
Domingo, de Zubiurrutia, 9-129
Domingo, hijo García Ibáñez, 7-22
Domingo, hijo Pascual Metiri, 7-23
Domingo, hijo Pascual Morín, 25-18
Domingo, hijo Pedro Roger, 11-37
Domingo, yerno Fernando Martínez, 28-9
Domingo Aznáriz, 21-6
Domingo Baigor, 7-12
Domingo Barragán, 7-12
Domingo Belza, 10-12
Domingo Calvo, 18-45
Domingo de Falces, 30-2
Domingo Fortuño, 7-29
Domingo Garcés, 10-5
Domingo de García, 25-5
Domingo Gil, 30-3
Domingo Gonzalvo, 30-2
Domingo Juan, 7-6
Domingo Juan de Larraga, 25-29
Domingo de Juan Pardo, 24-14

- Domingo Juan Pérez**, 7-14
Domingo de Labarozano, 18-44
Domingo Lalanda, 7-26
Domingo de Lerga, 25-2
Domingo López, 14-19
Domingo Lorente, 8-35
Domingo Lozano, 8-35
Domingo Mañeru, 25-16
Domingo Marín, 18-40
Domingo Márquez, 21-11
Domingo Martín, 7-32, 38; 14-16
Domingo Martín de Vera, 25-24
Domingo Martín del Bado, 25-8
Domingo de Mendaza, 9-168
Domingo Montero, 7-1
Domingo Oliva, 16-9
Domingo Pascual, 8-36
Domingo de Pascual, 16-9
Domingo de Pedro Berbinzana, 7-16
Domingo Pedro Martín, 7-11
Domingo Pérez, 6-2; 9-92; 15-6; 18-56; 31-11
Domingo Pérez el Mayor, 9-146
Domingo Ponz, 10-26
Domingo Sanz, 9-21, 26
Domingo Tardano, 7-13
Domingo de Vaca, 11-8
Domingo, v. Pedro
Domínguez, v. Bibiano, Elvira, Guillermo, Juana
Dominguillo, v. García, Sancho
Doña Margelina, v. Mosse
Doña Margelina, v. t. Falaquera, Gabay, Rabatoso
Donamaría, v. Miguel
Donat, v. Pascual, Sancho
Donilla, 36-123, 167
Dueña, hija Isaac ben Grisa, 27
Dueña, hija Samuel Axebilí, 59
Duramín, v. Mahoma

Ebendino, v. Gento, Juce, Samuel
Ebenluengo, v. Gento, Vitas
Ebro (río), 2; 12; 27; 56; 57; 58; 60
Echarri, 9-44

Echarri, v. Juan, Miguel, Miguel Garcés
Echávarri, 11-41; 17-1; 18-3
Echávarri, v. Jimeno, Miguel Pérez, Pedro Garcés
Echave, v. García
Echevarría, v. Pedro Sanz
Ederra, v. María, Ortí
Eflah, v. Fatbuena, Moisés
Ejea, Ap.
El Busto, 9-151-153, 156, 161
El pozo de la mora (término), 56
El Pozuelo (término), 56
Eleazar Avayú, 13-1, 2
Eleazar bar Judá Amillo, 1-3
Elí bar Hiyya, 1-1, 14
Elí Enxoeb, 23
Elvira, de Dicastillo, 9-16
Elvira, de Moreda, 18-55
Elvira, clavera Andrés Carrero, 14-4
Elvira, hermana Pedro López de Miranda, 21-7
Elvira, madre Bibiano Domínguez, 11-11
Elvira, mujer Fernando Pérez, 11-40
Elvira, mujer Fortuño de Eulate, 9-42
Elvira, mujer García Pérez, 9-9
Elvira, mujer García Sanz, 21-1
Elvira, mujer Juan Martínez de Miavilla, 18-61
Elvira, mujer Lope, conde de Arellano, 11-22
Elvira, mujer Lope Ibáñez, 9-150
Elvira, mujer Martín Pérez de Vicuña, 10-24
Elvira, mujer Miguel Juanes, 10-27
Elvira, mujer Pascual de Arguñáriz, 16-7
Elvira, mujer Pascual de Berbinzana, 25-20
Elvira, viuda Juan González, 19-3
Elvira, viuda Martín Pérez de Oro Velza, 19-10
Elvira Aznáriz, 11-3
Elvira Beltrán, 18-29
Elvira Fernández, 11-21
Elvira Furtada, 10-34
Elvira Garcés, 11-18
Elvira Gil, 9-179

- Elvira González, 18-49**
Elvira Ibáñez, 11-5
Elvira Jiménez, 9-48; 10-16
Elvira Martínez, 10-41; 31-11
Elvira Mues, 9-133
Elvira de Muez, 8-25
Elvira Nadal, 9-149
Elvira Pérez, 10-2; 11-8bis; 14-7, 9; 17-1
Elvira Sánchez, 9-142; 11-20, 2bis; 18-36
Elvira Sanz, 10-10; 21-21
Embolat, v. Abraham, Azac, Gento, Juce, Mosse, Samuel
Encave, v. Abraham, Azac, Gento
Enegriel, v. Gento, Juce, Salomón
Enériz, 19-13, 14; 20-6, 12
Enforna, v. Salomón
Ensabrún, v. Evensabrut
Enxoeb (fam.), 1-16
Enxoeb, v. Abraham, Azac, David, Elí, Judas, Saúl
Eraña, v. Martín
Eraúl, 18-9
Escallo, v. Abraham, Isaac, Sasón
Eslava, v. Borzesa, Miguel Pérez
Espronceda, 6-2; 9-132; 18-29, 30
Esquidi, v. Gonzalo, Juan Martínez, Sancho Martínez
Esquivá, v. Miguel
Estajero, v. García
Esteban, hijo Domingo López, 14-19
Esteban, hijo don Simón, 21-5
Esteban, v. Juan, Sancho
Estebanía, v. Pascual de Pedro
Estella, 8-3, 5, 8-16, 18-20, 23, 24, 32, 34, 38, 40; 9-1, 3, 12, 14, 20-22, 25, 26, 29, 31, 38, 39, 41-44, 64, 72-74, 77-80, 82, 84-88, 90, 95, 130, 168, 171, 177, 181; 10-4, 13, 14, 19, 21-24, 27, 32, 35, 37-39; 11-7-12, 14, 15, 26, 6bis-8bis, 10bis, 18bis-20bis; 15-7-10, 14; 18-7, 9, 19, 77; 19-2, 16, 24, 26; 21-1-11, 21, 23; 24-15, 18; 29-6, 10; 31-1, 10, 13; 32-6; 36-341; Ap.
Estella, v. Arnal, Esteban, Juan, Lázaro, Lope, Marín, Mayora, Pelegrín, Salvador, Toda
Ester, viuda Azac Ezquerria, 35-9; 37-10, 33, 83, 126
Ester, viuda Harbón, 35-5, 9, 13; 36-4, 26, 51, 60, 96, 108, 115, 125, 131, 148, 156, 164, 174, 185, 195, 205, 227, 233, 239, 252, 337, 371, 395, 407; 37-3, 16, 26, 30, 45, 58, 73, 80, 107, 114, 159, 163, 179
Ester Macho, 36-299, 308, 314, 380
Estíbaliz, v. Pedro
Estremal (término), 14-26
Estuarzegui, v. Pedro Ortiz
Estuñiga, v. Juan, Juan Pérez
Etayo, 18-20
Etayo, v. Sancho Pérez
Eulate, 8-7, 20, 38; 10-3, 22, 29
Eulate, v. Elvira, Fortuño, Íñigo, Juan Sanz, Juana, Lope, Martelo, Pedro García
Evenabez, v. Abenabez
Evenayón, v. Abraham, Azac, Gento, Juce, Judas, Mira, Mosse, Oro Vita, Samuel, Sento
Evenazal, v. Baruj
Evendeut (fam.), 1-16
Evendeut, v. Abraham, Azac, Faibuena, Jacob, Juce, Judas, Meír, Mosse, Samuel, Vitas
Evenminir (fam.), 1-16
Evenminir, v. Abraham, Azac, Bueno, Juce, Mosse, Sento, Vitas
Evenpesat (fam.), 1-16
Evenpesat, v. Abraham, Ezmel, Judas, Samuel
Evenrrabiza, v. Abraham, Isaac, Moisés, Salomón
Evenrrabiza, v. t. Rebiza
Evensabrut, v. Abraham, Azac, Gento, Juce, Oroceti, Sento
Evenzohér, v. Abraham, Azac, Juce, Judas, Mosse, Simjá, Yojébet
Ezmel Abed, 28
Ezmel Abenabez, 28-3
Ezmel de Ablitas, Ap.
Ezmel Evenpesat, 28-2
Ezmel Orabuena, 38-47
Ezquerria, v. Abraham, Azac, Buenastruga, Cidella, Ester, Gento, Jacob, Juan,

- Juan Pérez, Juce, Judas, Oroceti, Pascual, Pedro, Sancho
Ezquerro, v. Pascual Garcés, Pedro Garcés
- Falaguera** (*fam.*), 1-16
Falaguera, v. Juce, Natán, Salomón, Samuel
Falaguera, v. t. Doña Margelina, Gabay, Rabatoso
Falaguero, v. Juce
Falces, 8-13; 31-7; 32-2
Falces, v. Domingo, Fernando Sánchez, Jimeno Sánchez
Falcón, v. Samuel
Far, hijo Muza el Bellito, 28-29
Far de Zuayda, 28-22
Farach, v. Abraham, Gento, Mosse, Samuel, Sento
Farón, v. Pascual
Fatbuena, hija Judas Evendeut, 56
Fatbuena, hija Moisés Eflah, 12
Felicia, v. Vicente
Fernández, v. Elvira, Gonzalo, María, Martín, Milia, Pascual, Pedro, Ruy, Toda
Fernando, bolsero de Estella, 10-13
Fernando, hijo Domingo Juan Pérez, 7-14
Fernando, hijo Juan Martín, 25-8
Fernando, hijo Toda Sánchez, 11-2bis
Fernando Belaz, 18-50
Fernando de Burgos, 56
Fernando Capellán, 8-37
Fernando García, 9-144, 147, 172; 31-5
Fernando Gil de Sarasa, 9-175
Fernando Ibáñez, 8-16; 9-10, 11, 32, 34, 48, 58, 62, 63, 80, 97, 107, 180; 11-44, 1bis, 17bis
Fernando Íñiguez, 18-70, 71
Fernando Jiménez de Azcona, 10-7, 8
Fernando Juanes, 10-6
Fernando López, 21-2
Fernando Martín, 9-160
Fernando Martínez, 9-81, 112; 10-7, 8; 11-19; 20-12; 28-9
Fernando Martínez de Leorín, 31-5, 6
Fernando Pérez, 8-12, 34; 9-36, 49, 58, 108; 10-2; 11-40; 15-12; 25-28
- Fernando Ruiz**, 31-4, 12
Fernando Ruiz de Arinzano, 9-22-24; 10-40; 31-4, 12
Fernando Sánchez, 9-22, 100, 141, 174; 18-27
Fernando Sánchez, hijo Sancho Baño, 19-22
Fernando Sánchez, hijo Sancho Pérez, 10-34
Fernando Sánchez de Falces, 8-13
Fernando Sánchez de Morcoro, 10-1
Fernando Zuría, 25-5
Fernando, v. Juan, Martín
Ferrer Vidal, 49
Ferrer, v. Blas, Preciosa, Vidal
Ferrera, v. Juan, María
Ferrero, hijo García Pérez Ferrero, 7-10
Ferrero, hijo Juan Zaragoza, 24-7
Ferrero de Jimeno de Fura, 7-15
Ferrero de la Mendigorriena, 7-6
Ferrero, v. Andrés, García, García Pérez, Juan
Finestrillas (*término*), 38-30
Floria, v. Martín
Fortún, hijo García Jiménez, 8-7
Fortún García del Temple, 55-4
Fortún Garra, 8-7
Fortún Pérez, 8-6; 9-51; 11-25; 15-6; 31-5, 6
Fortún Pérez de Aranarache, 8-20
Fortún de Rada, 11-23bis
Fortún Sánchez, 18-61
Fortuño, clérigo de Viana, 18-45
Fortuño Almorabit, 9-175
Fortuño de Barindano, 9-42
Fortuño de Eulate, 9-42
Fortuño de Miguel de Gonzalo, 18-45
Fortuño Martín, 7-32
Fortuño, v. Domingo, Juan, Miguel
Francesa, mujer García Galar, 20-5
Franco de Berbinzana, 14-34; 16-4
Franco, v. Oroceti, Salomón
Frescán, 39-5
Fueya de Uvas (*término*), 28-2
Funes, 18-81; 26
Funes, v. Pedro Jiménez

- Fura**, v. Ferrero
Furón, v. Juan
Furtada, v. Elvira
Fustiñana, v. Juan Navarro

Gabay, v. Juce, Mosse, Natán, Obadia, Salomón, Sento
Gabay, v. t. Doña Margelina, Falaquera, Rabatoso
Galaf Almacarén, 35-3
Galaf, v. Soli, Vitas
Galar, v. Francesa, García
Galbarra, v. Jimeno, Juan, María García, Martín, Pedro
Galdeano, v. Borzesa, Martín Pérez, Pedro
Gallarda, de Puente la Reina, 24-17
Galopín, v. Pascual, Pedro García
Ganuzá, 9-21; 29-2
Ganuzá, v. Juan Martínez, Pedro
Gaón, v. Juce
Gárate, v. Ochanda, Toda
Garcés, v. Bartolomé de Gil, Domingo, Elvira, García, Gracia, Íñigo, Jimeno, Juan, Juan Pérez, Lorenzo, María, Martín, Miguel, Oria, Pascual, Pedro, Sancha, Sancho
García, hijo García Pastor, 20-8, 10
García, hijo García Pérez Ferrero, 7-10
García, hijo Íñigo Arena, 11-31
García, hijo Íñigo López, 31-7
García, hijo Lope García de Opacua, 9-2
García, hijo María Jiménez, 9-140
García, hijo Marta, 7-22
García, hijo Martín Bernán, 19-4
García, hijo Pedro Pelegrín, 9-171
García Adam, 9-87
García de Ahos, 20-10
García Alfonso, 9-152
García de Aniz, 30-11
García de Antoñana, 15-7
García de Añorbe, 14-3
García Artajona, 25-8
García de Behizáquiz, 25-10
García Berceo, 7-49
García Blasco, 30-5

García de la Calva, 8-36
García Crement, 11-9bis
García Cuervo el Menor, 19-25
García Domingullo, 24-12
García de Echave, 15-10
García Estajero, 18-76
García Fernández, 9-100
García Ferrero, 11-33
García Galar, 20-5
García Garcés, 10-36; 29-1, 3
García Ibáñez, 7-22
García Jiménez, 8-7
García Jiménez de Toledo, 8-5
García Lareco, 10-9
García de Lascoz, 8-19
García Lonieto, 8-35
García López, 9-79; 11-8, 9, 21, 8bis; 24-9
García Macua, 7-50
García Martín, 9-87
García Martínez, 9-36, 67; 10-10, 18; 19-20
García Martínez, abad Baigorri, 25-10
García Martínez de Arracia, 10-9, 11, 15
García Martínez de Goñi, 18-57, 59, 62
García Martínez de Oger, 15-3, 4
García Miguel, 9-92, 128; 11-41
García Miguel de Murugarren, 24-10
García Miguel de Urre, 10-13
García Miguel Numinza, 10-30
García Muel, 32-2
García Navarra, 7-39, 41, 53
García Navarro, 14-10
García Ochoa, 16-3; 19-16
García Olot de Luquin, 29-3
García Ortiz, 11-25, 23bis; 21-18
García Ortiz de Armañanzas, 9-144
García Ortiz de Larraza, 15-11
García Pastor, 20-8, 10
García de Pedro Grand, 8-35
García de Pedro Onieca, 8-33; 10-14
García de Pedro Tejedor, 24-7
García Pérez, 9-9, 64, 70, 97, 114, 139, 141, 142; 11-42; 18-15, 16; 19-2
García Pérez, hijo Elvira de Muez, 8-25
García Pérez, hijo Pedro Barbarin, 11-15bis

- García Pérez, hijo Pedro Garcés Ezquerro,** 9-55
- García Pérez, hijo Pedro Lurín Palán,** 8-4
- García Pérez, hijo Pedro Sánchez Mañera,** 10-33
- García Pérez, hijo Toda Pérez de Barrionuevo,** 10-18
- García Pérez Centol,** 29-3
- García Pérez Ferrero,** 7-10
- García Pérez de Muru,** 9-43
- García Pérez Rey,** 10-7
- García Pérez Tardano,** 7-13
- García Pérez de la Tienda,** 8-27
- García Pérez de Urbiola,** 31-6
- García Rey,** 9-19, 36, 111, 112
- García Salvador,** 17-2
- García de San Bartolomé,** 9-53
- García de San Pedro,** 10-32
- García Sánchez,** 8-34; 10-37; 11-14bis; 19-10
- García Sánchez, criado doña Teresa de Arellano,** 9-33; 11-16bis
- García Sánchez de Aramendía,** 10-25
- García Sanz,** 11-9bis, 20bis; 21-1
- García Sanz el Chico,** 21-19
- García Sanz de Lana,** 10-44
- García de Segura,** 9-78
- García Soroa,** 25-3
- García Ungaya,** 24-1
- García de Urroz, Ap.**
- García Vélaz,** 8-7
- García Verráiz,** 38-48
- García Vizcaíno,** 9-4
- García,** v. Bartolomea, Domingo, Fernando, Fortún, Gonzalo, Íñigo, Jimeno, Juan, Lope, Marañón, María, Martín, Miguel, Miguel Pérez, Ortí, Pedro, Ramiro, Ruy, Sancha, Sancho, Urraca
- Garisoáin,** 18-6, 7
- Garmón (término),** 9-180
- Garnando,** v. Juan
- Garra,** v. Fortún, Marín
- Gazólanz,** v. Jimeno Pérez
- Gazterruiz,** v. Lope
- Gento, hermano Jámila, viuda Ezmel Abed,** 28-31
- Gento, hijo Samuel Ebendino,** 13-1, 2
- Gento Albeldano,** 13-1, 2
- Gento Alborge,** 57
- Gento Alcaraví,** 33-30, 36, 57; 34-15
- Gento Alfada, Ap.**
- Gento Alfaquín,** 33-119; 34-30; 35-5, 7, 9; 37-104, 138, 149, 187
- Gento de Alfaro,** 39-18
- Gento Aliamin,** 36-144, 183, 198
- Gento Amatu,** 25-35, 37
- Gento Arueti,** 42-2
- Gento Azafar,** 58
- Gento Azaya,** 33-5, 11, 44, 51, 52, 58, 64, 65, 70, 72, 76, 78, 81, 82, 84, 85, 88-90, 93-96, 100, 101, 103, 106, 112, 113, 115, 124, 133, 134, 141, 142, 147, 150-165, 167-173; 34-11, 36, 38-49, 51-68, 70-92, 95-102
- Gento Bazo, Ap.**
- Gento Bonisac,** 33-11, 48
- Gento de Calahorra,** 37-174
- Gento Cámiz,** 56
- Gento Cerru,** 13-1, 2
- Gento Ebenluengo,** 13-1, 2
- Gento Embolat,** 33-1, 22, 32, 37, 43, 49, 60; 34-5, 10, 13, 23; 35-4, 6-10, 12, 16; 37-150; 39-2, 7, 11, 13, 25, 31
- Gento Encave,** 33-21, 35, 40, 41, 53, 54, 56; 34-6, 21; 36-318; 37-34, 63, 95, 133, 161, 184, 185
- Gento Enegriel,** 6
- Gento Ensabrut,** 24-3-5, 7-9, 11
- Gento Evenayón,** 6; 15-17; 16-9
- Gento Ezquerria,** 14-36, 37
- Gento Farach,** 7-46, 53; 13-1, 2; 29-10
- Gento Hanoní,** 56
- Gento Leví,** 36-3, 13, 24, 44, 49, 65
- Gento Leví el Viejo,** 22
- Gento Mizrón,** 37-162
- Gento Murcia,** 36-2, 22, 28, 30, 77, 79-81, 133, 178, 192, 278, 283, 289, 298, 330, 343, 352, 393, 403
- Gento Naamán,** 19-26; 36-8, 17, 18, 52, 68, 102, 241, 279, 281, 300, 315, 331, 386
- Gento Nafarrillo,** 33-15; 37-27, 40, 79, 101, 124, 141, 173, 186

- Gento Padre, 35-5**
Gento, v. t. Yom Tob
Gil, carnicero, 9-179
Gil, hijo Juan Blanc, 9-88
Gil, nieto García Navarra, 7-41
Gil García, 9-105
Gil García de Aniz, 9-85
Gil Martín, 7-35
Gil Martínez, 31-11
Gil Martínez Centol, 19-21
Gil Pérez, 9-159, 175
Gil Ramírez, 9-18, 62
Gil Romero, 11-16bis
Gil Ruiz de Ciriza, 29-7
Gil de San Lorenzo, 19-5
Gil, v. Bartolomé, Domingo, Elvira, Fernando, Juan, Lope, María, Martín, Sancho, Teresa
Gila, cuñada Miguel Jiménez, 9-170
Gilia, hija García de Antoñana, 15-7
Godó, madre Lope Ruiz, 9-94
Golpeyar (término), 28-3
Gomenza, v. Sancho
Gómez de Legaria, 18-1, 2
Gonto de Arratoz, 50-2, 3
González, v. Diego, Elvira, Jimeno, Juan, Martín, Sancho
Gonzalo, hijo Juan Martínez de Esquidi, 18-65
Gonzalo Fernández, 18-64; 31-3
Gonzalo García, 9-144; 19-10
Gonzalo Martínez, 9-28
Gonzalo de Mendavia, 9-92
Gonzalo Miguel, 8-34
Gonzalo Miguel, hijo Miguelicho, 10-21
Gonzalo de Morentín, 9-47
Gonzalo Pasalero, 32-1
Gonzalo de Pedro Ibáñez, 8-35
Gonzalo Pérez, 9-37, 109; 19-3
Gonzalo Sánchez de Dicastillo, 18-7
Gonzalvo, v. Domingo, Fortuño de Miguel, Juan
Goñi, v. García Martínez, Juan Martínez, Pascual
Gordilla, v. Juana
Gordo, v. Jimeno
Gormezano, v. Jacob
Gota, v. Judas, Salomón
Gracia, hija María Juan, 25-6
Gracia, mujer Fernando Ruiz de Arinzano, 10-40
Gracia, mujer Gonzalo de Morentín, 9-47
Gracia, mujer Íñigo Pérez, 8-2
Gracia, mujer Juan Mazor, 25-4
Gracia, mujer Juan Pérez de Learza, 9-95
Gracia, mujer Martín López de Piedra-millera, 8-23
Gracia, mujer Martín Pérez, 11-12
Gracia, mujer Miguel Pérez, 11-45
Gracia, mujer Pedro López, 11-7bis
Gracia, mujer Pedro Miguel, 29-5
Gracia, mujer Pedro Soroa, 25-3
Gracia, mujer Ponz, 10-26
Gracia, nieta García Martínez, 25-10
Gracia, viuda Miguel Martín de Segura, 19-16
Gracia Garcés, 9-128
Gracia Pérez, 9-131; 24-13
Gran, v. Lope
Granada, mujer Pedro Pascual, 10-38
Granada, v. Samuel
Grand, v. García de Pedro, Martín, Pedro de Pedro
Gregorio Centol, 9-135, 136
Gregorio, v. Pedro
Grisa, v. Ben Grisa
Grocín, 8-37; 18-1, 2
Grocín, v. Jimeno Pérez, Juan Pérez, Martín Garcés, Sancho Pérez
Guardieno, v. Íñigo López, Juan
Guedalyá bar Séset, llamado Cidello, 13-1, 2
Guelsa, v. Juan Pérez
Güerta, v. Huerta
Guevara, v. Martín Ibáñez, Sancha
Guillén, v. Catalina, Pascual, Pedro Sánchez
Guillermo de Ágreda, 38-42
Guillermo Domínguez, Ap.
Guirguillano, 16-6

- Guirguitiáin**, v. Martico
Guitarte, v. Toda Jiménez
Guri, v. Miguel
Gurrea, v. Pedro, Sancho Pérez
Gutierre, 52-3, 6

Habo, v. Salomón
Hadassa, suegra Abraham Evenzoher, 57
Hadida, v. Azac
Hanoní, v. Gento, Saúl
Hararjales (*término*), 38-26
Harbón Andosilla, 36-325
Harbón de Tafalla, 36-262
Harbón, v. Ester
Hasday, v. Azday
Hassán, v. Abenazán
Hayyim, hijo Jacob ben Galid, 19-24
Hayyim, R., 37-12, 18, 120, 136, 164; 38-8, 20
Hayyim, R., escribano, 38
Hayyim bar Isaac, 1-1
Hayyim bar Sem Tob, 2
Hayyim, v. t. Vitas
Helbo, v. Abraham
Hen, hija Muhammad, cadí, 28-13
Heregortes, 9-142, 159
Herminia Pérez, 9-22
Hiyya ha-Leví, 35-3, 7, 18; 37-56; Ap.
Hiyya, v. Elí, Manóaj
Hizquiyá, v. Azquía
Huarte, v. Pedro
Huecha (*río*), 59
Huerta, v. Meír, Mosse, Samuel
Hurtado Díaz, 9-105
Hurtado, v. Juan
Husú Oficial, 40; 41
Husúá, v. t. Yehosúa

Ibáñez, v. Alvar, Diego, Domingo, Elvira, Fernando, García, Gonzalo, Juan, Lope, Martín, Miguel, Pedro, Pedro de Pedro, Pelegrín, Rodrigo, Teresa
Ibón de Pamplona, 34-36, 97
Ignacia Martínez de Abáigar, 9-4
Ina, v. Miguel

Inés de Learza, 9-150; 18-25
Iñicoz, v. María
Íñigo, hijo Pascual de Iriberry, 16-3
Íñigo, hijo Sancho Alamán, 11-22bis
Íñigo, vicario San Juan, 10-3, 29
Íñigo Arena, 11-31
Íñigo Garcés, 11-31
Íñigo Garcés, hijo Ortí, 21-16
Íñigo García, 21-17
Íñigo de Irache, 9-143
Íñigo Jordán, 18-43
Íñigo López, 9-24; 21-17; 31-4, 7, 9
Íñigo López, abad Etayo, 18-20
Íñigo López de Améscoa, 8-6
Íñigo López de Guardiengo, 7-4
Íñigo Lorende, 8-2
Íñigo Martínez, 9-24
Íñigo Miguel, 9-39
Íñigo Miguel Macua, 9-1
Íñigo Pérez, 7-51; 9-36, 117, 175; 19-11
Íñigo Pérez, hijo Iñigo Lorende, 8-2
Íñigo Pérez de la Botica, 9-111, 112
Íñigo Pérez Lorende, 8-22
Íñigo Sanz, 8-10; 9-101, 105
Iñiguez, v. Dominga, Fernando, Jimeno, Lope, María, Martín, Pedro, Sancho, Toda
Irache, 9-106, 179; 31-2
Irache, v. Íñigo, Juan
Iriarte, v. Sancho
Iriberry, 16-3; 25-9
Iriberry, v. Íñigo, Pascual
Iruñola, v. Miguel, Sancho
Irurzun, v. Juan Martín
Isaac bar Abraham Escallo, 1-3, 14
Isaac bar Samuel, 1-8, 15, 16
Isaac bar Sasón ben al-Rabiza, 1-3
Isaac bar Saúl, 26
Isaac bar Sem Tob, 1-14; 12
Isaac bar Yom Tob, 12
Isaac bar Yom Tob Cocoleq, 27
Isaac ben Grisa, 27
Isaac ben Saltiel, 49
Isaac Platas, 18-46
Isaac, v. t. Azac

- Ísaba, 18-19**
Iza, 29-7
Izurra, v. María, Pedro, Pedro Miguel, Sancho
- Jacob, hijo Saúl Abolfaza, 13-1, 2**
Jacob, zapatero, 34-18, 22, 25, 78, 83, 91, 93, 96
Jacob de Ágreda, 42-2
Jacob Aljaén, 13-1, 2
Jacob Almacarén, 33-25; 34-12
Jacob Arueti, 13-1, 2; 42-2
Jacob ben Galid, 19-24
Jacob de Burgos, 36-302
Jacob Castellano, 36-323
Jacob Celma, 56
Jacob Cortez, Ap.
Jacob Evendeut, 36-7, 21, 35, 46, 53, 64, 79, 122, 135, 137, 149, 160, 165, 196, 206, 216, 218, 229, 234, 246, 267, 274, 294, 301, 309, 312, 316, 335, 342, 358, 363, 396, 405
Jacob Ezquerria, 7-53; 15-19
Jacob Gormezano, 60
Jacob Macho, 7-53
Jacob Mibnayyán, 49
Jacob Naamán, 33-46; 36-5, 6, 14, 36, 42, 54, 69, 78, 97, 101, 124, 134, 147, 150, 158, 162, 179, 188, 200, 219, 225, 236, 245, 254, 259, 266, 269, 285, 287, 304, 319, 321, 328, 340, 357, 372, 387, 388, 406
Jacob de Narbona, 59
Jacob de la Rebiza, 57; 58; 60
Jacob de Tarazona, 34-75; 36-23, 80, 93, 117, 175, 187; Ap.
Jaime, hijo Íñigo Pérez Lorend, 8-22
Jaime Sanz, 9-43
Jámila, hija Azac Bibach, 4
Jámila, mujer Juce Arueti, 35-3; 37-1, 7, 22
Jámila, viuda Ezmel Abed, 28
Jámila la Daudelana, 37-68, 127
Jehuda Cohén, 38-45
Jehuda, v. t. Judá, Judas
Jiménez, v. Diego, Elvira, Fernando, Fortún, García, Juan, Lope, María, Marín, Martín, Miguel, Pedro, Sancho, Toda
- Jimeno, hijo Piria de Lahera, 21-13**
Jimeno Bardalo, 7-37
Jimeno Caravón, 10-31
Jimeno de Compán, 38-45
Jimeno de Echávarri, Ap.
Jimeno Galbarra, 10-16
Jimeno Garcés, 9-17, 63, 128; 10-8, 21; 11-16
Jimeno García, 8-38; 24-1
Jimeno González, abad de Morentin, 9-28
Jimeno Gordo, 7-40, 41, 53
Jimeno Íñiguez, 9-176
Jimeno López, 14-1, 30
Jimeno de Marcilla, 14-2
Jimeno Misquero, 25-13
Jimeno Ortiz de Arrizala, 9-30
Jimeno de Pedro Pardo, 24-14
Jimeno Peler, 7-3, 24
Jimeno Peñales, 25-23
Jimeno Pérez, 9-56, 114; 10-3; 11-20, 24, 42; 18-4
Jimeno Pérez de Artieda, 25-14
Jimeno Pérez de Gazólaz, 18-21
Jimeno Pérez de Grocin, 18-3
Jimeno Pérez de Tudón, 8-31
Jimeno de Puente la Reina, hijo Ortí, 9-125
Jimeno Sánchez, 9-19, 36; 11-28
Jimeno Sánchez de Falces, 31-7-9
Jimeno de Santo Fuego, 56
Jimeno de Villamayor, 9-87
Jimeno Zurón, 25-22, 33
Jimeno, v. María, Ortí, Pedro
Joalit Amatu, 36-104
Jordán, v. Íñigo, Juan
Jordana de Lator, 21-10, 21
Juan, abad, 14-16
Juan, abad Fortuño, 18-62
Juan, abad Miranda, 7-38
Juan, escudero, 18-70, 73
Juan, fray, 55-6
Juan, hijo Bartolomé Ositano, 25-11
Juan, hijo Domingo Gonzalvo, 30-2
Juan, hijo Domingo Pascual, 8-36
Juan, hijo Fortún Pérez, 31-5, 6

- Juan, hijo Íñigo de Irache, 9-143**
Juan, hijo Juan Pérez Bordel, 18-75
Juan, hijo Juan Tardano, 7-27
Juan, hijo Pascual Dominicos, 8-26, 36
Juan, hijo Pascual Ibáñez, 8-35
Juan, hijo Pedro Ezquerria, 9-143
Juan, hijo Pelegrín de Milia, 9-169
Juan, yerno Martín Calvo, 8-36
Juan de Ablitas, 56
Juan de Acedo, 9-5
Juan de Anco Navarro, 14-12
Juan de Aniz, 9-122, 123, 126
Juan Anzina, 7-49
Juan de Azqueta, Ap.
Juan de Barbazán, Ap.
Juan Bardalo, 7-31
Juan Barriga, 9-157
Juan Blanc, 9-88
Juan Bon, 9-25
Juan Bon de San Martín, 25-24
Juan de Calahorra, 56
Juan Capellán, 18-26
Juan Caridad, 38-22
Juan de Ciriza, 29-7
Juan Continén, 56
Juan de Corella, 56
Juan Crement, 19-24
Juan de Echarri, Ap.
Juan Esteban, 10-27; 18-63, 71
Juan de Estella, 11-27
Juan de Estúñiga, 18-39, 41
Juan Ezquerria, 10-18
Juan Fernando, 25-27
Juan de la Ferrera, 20-1; 24-2
Juan Ferrero, 30-4
Juan Fortuño, 7-9
Juan Furón, 14-18
Juan Garcés, 7-36; 8-40; 9-69; 17-1
Juan Garcés de Cuevas, 9-45
Juan García, 9-35, 66, 99, 102, 104; 18-3, 6; 25-6
Juan García de Lizaldecu, 10-17
Juan de Garnando, 19-8
Juan Gil, 9-45
Juan González, 7-12; 18-17, 48, 49, 64; 19-3; 30-9
Juan González de Oyón, 18-66
Juan Guardiño, 7-8, 28
Juan Hurtado, 10-34
Juan Ibáñez, 30-10; 31-10
Juan Jiménez, 10-21; 11-9; 18-47
Juan Jordán, 18-43
Juan de Juan Pérez, 18-63
Juan de don Juanes, 8-35
Juan de Lana, 7-39, 53; 18-7
Juan de Lope, 11-6bis
Juan López, 9-108; 11-22; 15-15; 20-6; 21-17
Juan López de Villatuerta, 11-13bis
Juan López Pescador, 56
Juan del Llano, 18-60
Juan de Magallón, 56
Juan Mamón, 21-2
Juan Marañón, 7-5
Juan Marín, 7-21
Juan Martín, 10-23
Juan Martín Baigorri, 30-1
Juan Martín de Irurzun, 43; 46
Juan Martín de Mañeru, 9-119
Juan Martínez, 7-45, 49; 9-64, 65, 71, 134, 140, 141; 10-15; 18-25, 27-29, 43; 19-25
Juan Martínez, hijo Martín Galbarra, 10-12
Juan Martínez de Esquidi, 18-65
Juan Martínez de Ganuza, 9-21
Juan Martínez de Goñi, 18-59
Juan Martínez de Medrano, 9-46
Juan Martínez de Mianta, 9-21
Juan Martínez de Miavilla, 18-61
Juan Martínez de Mirafuentes, 9-5
Juan Martínez de Peciña, 9-94
Juan Martínez de Zábal, 18-81
Juan Mateo, 7-22; 31-10
Juan Mazor, 25-4
Juan de Medrano, 18-64
Juan Miguel, 11-41; 29-10
Juan Miguel, hijo Sancha de la Cámara, 8-4
Juan Miguel de Urdiáin, 8-19
Juan Mileurri, 7-50
Juan Montero, 7-1

- Juan Moscot, 9-20**
Juan Mues, 9-133
Juan de Murillo, 21-19
Juan de Murugarri, 38-47
Juan de Navarra, 9-169
Juan Navarro de Fustiñana, 56
Juan Ochoa, 7-2; 21-12
Juan Ortiz, 9-124
Juan Ortiz de Lacuesta, 18-72
Juan de Oteiza, 56
Juan Pascual, 30-9
Juan Pascual de Arbizu, 19-17
Juan de Pedro Lurín, 7-51
Juan Pelier, 7-8, 14
Juan Pérez, 7-14; 8-7; 9-30, 57, 96, 100, 140, 142, 151, 154, 159; 10-24; 11-4, 5, 14; 18-28, 31, 54; 29-6
Juan Pérez, hijo Juan Ezquerria, 10-18
Juan Pérez, hijo juez de Olite, 8-27
Juan Pérez, hijo Pascual de Torres, 5-1
Juan Pérez, hijo Pedro Alcalde, 9-92
Juan Pérez, hijo Pedro Garcés, 7-49
Juan Pérez, hijo Pedro Miguel de Morentín, 31-14
Juan Pérez, hijo Toda Zabala, 7-50
Juan Pérez de Azcona, 19-2
Juan Pérez Balzán, 10-17
Juan Pérez Bordel, 18-75
Juan Pérez de la Cort, 19-7
Juan Pérez de Estúñiga, 9-163
Juan Pérez de Grocín, 8-3, 37; 29-5
Juan Pérez de la Guelsa, 25-18
Juan Pérez de Lacueva, 9-134
Juan Pérez de Larraona, 9-42
Juan Pérez de Lazagurría, 9-166, 179
Juan Pérez de Learza, 9-95
Juan Pérez de Orisoáin, 8-16
Juan Pérez Remón, 10-44
Juan Pérez de Riezu, 21-5
Juan Pérez de Salvatierra, 8-13
Juan Pérez de Torres, 9-23
Juan Pérez de Vía Sarta, 9-164
Juan Pérez de Vidaurre, 8-18
Juan Pérez Zabala, 8-4
Juan Porco, 9-161
Juan de Portilla, 5-2
Juan de Puente la Reina, 30-7
Juan Renal, 38-29-37; 53; 55-8
Juan Rizal, 56
Juan Rodrigo, 30-3
Juan de Roitegui, 8-9
Juan Ruiz, 25-24
Juan de Salvatierra, Ap.
Juan Sánchez, 9-140, 151, 168; 11-19
Juan Sánchez de Verráiz, 9-1
Juan Sanz, 8-8; 20-12
Juan Sanz de Artaberri, 9-41
Juan Sanz Eulate, 10-29
Juan Sanz Pérez, 36-327, 333, 334, 344, 345, 355, 361, 362, 368, 369, 374, 375, 390, 391, 399, 400, 409, 410
Juan de Sarta, 18-48
Juan Selván el Mayor, 18-67
Juan Tardano, 7-13, 27
Juan Terrén, 56
Juan de Urroz, 19-24; Ap.
Juan de Viana, 9-90
Juan de Yécora, 56
Juan Zaragoza, 24-7
Juan, v. Domingo, Gracia, Juan, María, Miguel, Oria, Pedro, Sancho, Urraca
Juana, hija Pedro Pelegrín, 9-171
Juana, madre Íñigo, vicario de San Juan, 10-3
Juana, mujer Bibiano Domínguez, 11-11
Juana, mujer Juan de Aniz, 9-122
Juana, mujer Juan Sanz de Eulate, 10-29
Juana, mujer Pedro López de Miranda, 21-6, 7
Juana, viuda Pedro Pelegrín, 9-171
Juana la Gordilla, 14-7
Juanchu, ferrero, 47
Juanes, v. Elvira, Fernando, Juan, Lope, Martín, Miguel, Pascual, Pedro, Rodrigo
Juce, hijo Samuel Ebendino, 13-1, 2
Juce Abenabez, 42-2
Juce Aboacar, Ap.
Juce Alborge, 36-20; 50; Ap.
Juce Alfaquín, 33-10, 12; 35-18; 37-15, 37, 106, 123

- Juce Aljaén**, 13-1, 2; 25-12
Juce Almacarén, 9-177; 35-9
Juce Amatu, 25-35
Juce Arueti, 35-3; 37-1, 7
Juce bar Natán, 25-1, 2, 4-8, 10, 16, 22, 26, 27, 29
Juce ben Falaquera, 1-8, 16; 42-2; 50-3
Juce de Calahorra, 33-21, 27, 30, 35, 56, 59; 34-1
Juce Cámiz, 18-13, 55, 80
Juce Cayat, 13-1, 2
Juce Embolat, 5-3; 8-43; 16-9; 31-10; 33-4; 37-41
Juce Enegriel, 17
Juce Evenayón, 16-9; 20-13
Juce Evendeut, 1-1, 8, 15, 16; 32-4; 42-2; 50-1-4
Juce Evenminir, 56
Juce Evensabrut, 16-9; 36-4, 15, 34, 41, 56, 66, 76, 82, 89, 97, 107, 116, 129, 145, 154, 166, 173, 184, 194, 201, 215, 221, 251, 258, 265, 273, 278, 283, 291, 307, 330, 336, 343, 352, 359, 372, 379, 387, 394, 408
Juce Evenzoher, 37-61
Juce Ezquerria, 14-36, 37
Juce Falaquero, 42-2
Juce del Gabay, 1-8, 16
Juce Gaón, 56
Juce Leví, 9-1; 11-23bis; 16-8; 34-25-27; 46
Juce Macho, 7-53; 37-97
Juce Mainos, 24-16
Juce Matascón, 33-1, 22, 26, 32, 36, 37, 42, 43, 47, 49, 60; 34-2, 3, 5, 9, 10, 13, 19, 23, 33, 37; 35-4, 5, 8-11, 14, 17, 20; 37-27, 40, 79, 101, 124, 141, 173, 186; 39-2, 7, 13, 25, 31
Juce Medelín, 37-70
Juce Mehe, 6-3
Juce Namías, 33-28; 34-8, 29
Juce Oficial, 35-9; 37-24, 35, 76, 82, 86, 94, 113, 130; 39-4, 12, 16
Juce Orabuena, 40; 41; 42-2; 54; Ap.
Juce de Rabi David, Ap.
Juce Sarsalom, 42-2
Juce Turiel, 50-3
Juce, v. t. Yosef
Judá bar Moisés, 1-8, 15, 16
Judá bar Saadia ben Natán, 27
Judá bar Samuel, 2
Judá Xetabí, 28-1
Judá, v. t. Judas, Jehuda
Judas, zapatero, 33-11, 40, 46, 48, 51, 53, 59, 65, 138, 140-142, 147, 149, 151, 155, 159, 162, 172; 34-1, 3, 12, 16, 26, 27, 38, 41, 43, 45, 48, 50, 60, 61, 65, 68, 69, 76, 78, 82, 95, 96, 99
Judas Abenabez, 38-24
Judas Abenardut, 23
Judas Alfaquín, 35-3; 36-47, 57, 59, 72, 83, 91, 100, 113, 120, 127, 141, 152, 170, 181, 212, 224, 231, 247, 249, 256, 277, 296, 305, 350, 370, 376, 389, 398, 402, 411
Judas de Alfaro, 42-2
Judas Almacarén, 35-3; 36-103; 37-28, 171
Judas Altamira, 37-153; 39-30
Judas Castellano, 33-130, 132-134, 136, 144
Judas Cohén, 42-2
Judas Enxoeb, Ap.
Judas Evenayón, 16-9; 18-11; 19-23; 35-11; 37-44, 102
Judas Evendeut, 42-2; 56
Judas Evenpesat, 37-166
Judas Evenzoher, 34-8
Judas Ezquerria, 19-24; 37-135
Judas Gota, 33-27, 29, 42, 59; 34-1; 37-100
Judas León, 36-176, 284, 346, 365, 367, 378
Judas Leví, 33-1-3; 35-1-4, 10; 39-33; 57; Ap.
Judas Leví el Joven, 39-23
Judas Leví el Viejo, 35-18
Judas Matascón, 7-53; 8-40
Judas Orabuena, 42-2; Ap.
Judas Rahena, 13-1, 2
Judas de la Rebiza, 49; 56
Judas del Rencón, 38-35; 42-2
Judas Saldaña, 35-3, 5
Judas Sarfati, 33-1-3, 22, 32, 37, 43, 49, 60, 73, 74; 34-4, 5, 10, 13, 19, 23, 33, 37, 94; 35-1, 9; 36-16, 20, 37, 40, 341; 37-87, 109, 116, 142, 144, 157; 39-24

- Judas Xaitilla**, 37-65
Judas, v. t. Jehuda, Judá
Juliana, de Puente la Reina, 20-6
Julien Bigot, 6-3
- La Muga del Chantre** (*término*), 56
La Partición (*término*), 17-1
La Planilla (*barrio de Tudela*), 59
La Regadera (*término*), 5-3
Labarca, v. Ortí Ederra
Labarga (*término*), 9-180
Labarozano, v. Domingo
Lacambra, v. Pedro Ibáñez
Lacarra, v. Minbat
Lacilla, v. Miguel
Lacuesta, v. Juan Ortiz, Pedro
Lacueva, v. Juan Pérez
Lada, v. Sancho Martínez
Laguardia, 8-8; 18-51, 56, 59, 62-64, 73
Lahera, v. Jimeno, María, Piria, Sancho, Toda
Lalanda, v. Domingo
Lana, v. Catalina, García, Juan, Lope, Pedro, Pedro Arce, Pedro García, Sancho, Toda
Lapieza, v. Pascual
Lareco, v. García, Sancho García
Larenzal, v. Miguel
Larracico, v. Urraca
Larraga, 7-30, 53; 8-26, 33, 35, 36; 9-73; 10-14; 14-34; 18-4; 24-7
Larraga, v. Dominga, Domingo Juan
Larraona, 10-35
Larraona, v. Juan Pérez
Larraza, v. Blasco, García Ortíz, Martín Martínez
Larrea, v. Miguel Pérez, Pascual
Larricosa (*término*), 14-32
Las Axueras (*término*), 56
Las Fuentes (*término*), 14-30, 31
Lascoz, v. García
Latemí, v. Moisés
Lator, v. Jordana
Lavia, v. Miguel
Lavit, v. Pascual
- Lazagurría**, 9-166, 179
Lazagurría, v. Juan Pérez, Pascual Pérez, Pedro Garcés
Lázaro de Estella, 9-31
Leache, v. Andrés, Pascual
Learza, 9-87, 150; 18-22-26
Learza, v. Inés, Juan Pérez, Martín Pérez, Pascuala
Leas, v. Pedro
Legarda, 11-11bis
Legardeta, 17-2; 21-12
Legardeta, v. Pascual
Legaria, 15-12, 13
Legaria, v. Catalina, Gómez, Martín Sanz, Sancho Díaz, Sanz
Leiza, v. Martín Sánchez, Teresa
León, v. Judas, Orodueña
Leorín, 10-30
Leorín, v. Fernando Martínez
Lerga, v. Domingo, María, Pedro
Lerín, 9-146
Lesaca, v. María, Pedro Martínez
Leví, v. Abraham, Azac, Gento, Hiyya, Juce, Judas, Moisés, Oro, Salomón, Samuel, Saúl, Sento, Vitas
Lezáun, 29-10
Libra, v. Martín Pérez, Miguel Pérez, Sanz
Linar (*campo en Los Arcos*), 9-179
Lizaldecu, v. Juan García
Lizárraga, v. Miguel Garcés
Lodosa, 9-154
Logroño, 34-30
Lojedor, v. Sancho
Lonieto, v. García
Lope, abad Mendilivarri, 20-6
Lope, carnicero Estella, 9-14
Lope, conde de Arellano, 11-21, 22, 15bis
Lope, hijo Toda de Gárate, 24-13
Lope de Ardanaz, 8-31
Lope de la Barda, 15-13
Lope Capellán, 20-2; 24-9
Lope Cibiel del Pueyo, 25-9
Lope Díaz Puerco, 8-31
Lope de Estella, 9-42
Lope de Eulate, 14-1

- Lope Garcés, 11-25**
Lope García de Opacua, 9-2
Lope Gaztarruiz, 8-17
Lope Gil de Sarasa, 9-91
Lope Gran, 9-79
Lope Ibáñez, 9-150
Lope Íñiguez, 18-52
Lope Íñiguez, hijo Íñigo Pérez Lorend, 8-22
Lope Jiménez, 9-23
Lope Juanes, 19-25
Lope de Lana, 9-162
Lope Martínez, 18-32; 25-30
Lope Miguel, 11-32
Lope Miguel de Olcoz, 25-9
Lope Ortíz de Merindano, 18-8, 10
Lope Pérez, 9-87
Lope Pérez, conde de Arellano, 9-27, 172
Lope Ruiz, 9-94
Lope Sanz, 25-12
Lope de Urroz, 14-9
Lope Urruarteu, 8-25
Lope Zamarguín, 11-38
Lope, v. Juan, Pascuala, Pedro Martínez
López, v. Catalina, Diego, Domingo, Esteban, Fernando, García, Íñigo, Jimeno, Juan, María, Marín, Martín, Miguel, Nicolás, Ochoa, Ortí García, Pascual de Toda, Pedro, Ruy, Sancha, Sancho, Teresa, Toda
Lorend, v. Íñigo Pérez, Jaime, Lope Íñiguez
Lorende, v. Íñigo
Lorente, v. Domingo, Pascual
Lorenzo, hijo Domingo Garcés, 10-5
Lorenzo, v. María, Martín
Los Algarces (término), 51
Los Arcos, 9-133-138, 154, 155, 157-159, 162, 163, 165, 178, 179; 19-1, 4, 5, 7, 12, 20, 21, 25
Los Arcos, v. Pelegrina
Los Citones (término), 56
Los Yernos, v. Pedro
Lozano de Labarga (término), 9-180
Lozano, v. Domingo
- Lua, v. Miguel Ortíz**
Lucena, 14-38; 15-19; 56
Lucía Mañera, 25-23
Luengo, v. Ebenluengo
Luquin, v. Bartolomé, García Olot, Pedro Sánchez
Lurín, v. Juan, Pascual, Pedro
- Llano, v. Juan**
- Macua, v. García, Íñigo Miguel**
Macho, v. Abraham, Ester, Jacob, Juce, Salomón
Magallón, v. Bartolomé, Juan
Magaña, v. Ahmed
Mahoma Aljafar, 44; 45
Mahoma Duramín de Pedriz, 56
Mahoma Roldán, 56
Maimón Amato, Ap.
Mainos, v. Juce, Rubén, Saúl
Mala Barba, v. Pelegrín
Malaj, v. Salomón
Malaj, v. t. Abenabez
Malón, v. Alí
Mamón, v. Juan
Manchíz, v. Zalama
Manój Bar Hiyya, 43
Manso, v. Martín
Mañera, v. Lucía, García Pérez, Pedro Sánchez, Salvador
Mañeru, v. Benita, Domingo, Juan Martín, María Jimeno
Marañón, hijo García de Pedro Tejedor, 24-7
Marañón de García, 8-36
Marañón, v. Juan
Marcilla, 14-39
Marcilla, v. Jimeno
Marco, zapatero, 9-124
Marco, v. María
Margalit, 37-5, 19
Margán, Ap.
Margelina, v. Doña Margelina
María, hija Jimeno Pérez, 11-42
María, mujer Bartolomé de Gil Garcés, 24-8

- María, mujer Domingo de Lerga, 25-2**
María, mujer Fernando Martín, 9-160
María, mujer García Sanz el Chico, 21-19
María, mujer Juan de la Ferrera, 24-2
María, mujer Martín Lorenzo, 25-26
María, mujer Pedro Martínez de Lesaca, 25-21
María, mujer Pedro Turco, 11-34
María, mujer Ruy Pérez de Zudaire, 9-42
María, mujer Sancho García, 10-36
María, mujer Sancho Izurra, 11-36
María, vaquera, 28-11
María, viuda Íñigo Pérez, 19-11
María, viuda Martín Íñiguez, 19-9
María Añorbe, 18-42
María Arce, 25-2
María Eterra, 21-20
María Fernández, 19-15
María Garcés, 11-7, 39, 3bis; 19-18
María García, 9-83; 17-2; 30-9
María García, viuda Jimeno Galbarra, 10-16
María Gil, 19-22
María Iñicoz, 43; 46
María Jiménez, 9-140
María Jimeno de Mañeru, 7-48
María Juan, 9-1, 88; 25-6
María Lahera, 11-21bis
María López, 7-46; 9-132; 11-19bis; 25-18; 31-11
María Marco, 11-2bis
María Martín, 11-41; 14-30
María Martínez, 19-8; 25-22
María Miguel, 24-11, 17; 25-14
María Ortiz, 11-23bis; 21-18; 24-4
María Pérez, 8-20; 9-80, 95; 20-8; 21-9; 25-28; 29-6; 31-6
María Pérez, clavera Lope Miguel de Olcoz, 25-9
María Pérez, mujer Juan Miguel de Urdiáin, 8-19
María Pérez, mujer Sancho Donat, 24-5
María Pérez, viuda Fortuño de Barindano, 9-42
María Pérez de Merindano, 18-9
María Ramírez, 9-2
María Rodríguez, 28-31
María Sánchez, 11-17; 18-29, 30
María Sancho, 7-41; 32-1
María Sanz, 8-40; 9-72; 11-12bis; 17-2; 21-8, 10
María Sanz de Merindano, 15-14
Marín, hijo Fortún Garra, 8-7
Marín de Estella, 8-32
Marín Jiménez de Miranda, 10-23
Marín López, 36-12, 23, 80, 320, 326, 327, 333, 334, 341, 344, 345, 354, 355, 361, 362, 368, 369, 374, 375, 390, 391, 399, 400, 409, 410
Marín, v. Domingo, Juan, Pedro
Marjuan, v. Yuce
Marquesa, doña, 14-8
Márquez, v. Domingo
Marta, v. García
Martelo de Eulate, 8-20
Martín de Guirguitiáin, 55-7
Martín, abad Orisoáin, 9-87
Martín, hijo Diego Pérez de San Martín, 19-18, 19
Martín, hijo Domingo de Labarozano, 18-44
Martín, hijo Fernando Pérez, 9-49
Martín, hijo García Sanz, 11-20bis
Martín, hijo Juan Pérez Bordel, 18-75
Martín, hijo Pascual, carpintero, 7-18
Martín, hijo Tomás de Olite, 9-81
Martín, jurado, 8-35
Martín, vicario Verico, 9-30
Martín, yerno Elvira Nadal, 9-149
Martín de Acedo, 9-85
Martín de Arana, 9-165
Martín de Arracia, 10-9, 15
Martín de Arróniz, 9-180
Martín de Asarta, 18-60
Martín Baigorri, 8-35
Martín Beltrán, 11-5
Martín Bergara, 10-31
Martín Bernán, 19-4
Martín Bretón, 14-27
Martín Calvo, 8-36

- Martín Cortés, 10-17**
Martín Díaz de Obanos, 10-8
Martín de Eraña, 9-165
Martín Fernández, 9-58, 60, 61, 97, 108
Martín Fernández, clérigo Dicastillo, 9-32; 19-6
Martín Fernández de Morentín, 9-180
Martín Fernández de Sarasa, 9-91
Martín Floria, 56
Martín Galbarra, 10-12
Martín Garcés, 11-7; 56
Martín Garcés de Grocin, 8-3
Martín García, 8-18; 9-69; 10-10; 18-32, 33, 58, 60; 21-14
Martín García de Arellano, 18-11
Martín García de Ayegui, 15-13
Martín García de Zabal, 9-7, 8
Martín Gil de Armañanzas, 9-147
Martín González, 32-1
Martín Grand, 10-10
Martín Ibáñez, 8-37; 9-5, 143, 176; 14-32; 25-7
Martín Ibáñez de Guevara, 15-8
Martín Íñiguez, 8-19; 9-175; 19-9
Martín Íñiguez de Monreal, 8-12
Martín Jiménez, 8-34; 9-12, 82, 114; 10-23
Martín Jiménez de Aransos, 9-114
Martín de Juan Fernando, 16-9
Martín Juanes, 10-28
Martín López, 9-132
Martín López Peñalén, 5-1
Martín López de Piedramillera, 6-2; 8-23
Martín Lorenzo, 25-26
Martín Manso, 18-45
Martín Martínez, 10-15
Martín Martínez, abad Arróniz, 9-64, 71, 105
Martín Martínez, abad Sartaguda, 31-10
Martín Martínez de Barbarin, 18-15, 16
Martín Martínez Larraza, 9-68; 10-17
Martín de Mendigorria, 6-3
Martín Miguel, 9-134, 152, 156; 11-26
Martín Miguel, abad Arandigoyen, 18-5
Martín Miguel de Arbizu, 8-13
Martín de Oro Vita, 19-1
Martín Pascual, 9-140
Martín de Pedro Berbinzana, 7-25
Martín Pérez, 6-3; 9-19, 22, 24, 37, 78, 98, 154, 156, 160, 172, 173; 10-12, 28; 11-2, 12, 14, 39; 18-24
Martín Pérez, hijo Pedro Martín de Muniáin, 31-4
Martín Pérez, hijo Pedro Martínez de Arínzano, 6-1
Martín Pérez, hijo Pedro Martoliz, 29-2
Martín Pérez, hijo Pedro Sánchez de Ayala, 10-29
Martín Pérez de la Bodega, 10-7, 8
Martín Pérez de Galdeano, 5-1
Martín Pérez de Learza, 9-87
Martín Pérez Libra, 9-29
Martín Pérez de Oro Velza, 19-10
Martín Pérez de la Tienda, 8-27
Martín Pérez de Vicuña, 10-24
Martín Pérez Zantol, 14-15
Martín de Piédrola, 9-137
Martín Porco, 10-10
Martín del Pueyo, 25-29
Martín de Rada, 56
Martín Royo, 25-24
Martín Ruiz, 9-155; 11-19
Martín Ruiz de Albizu, 8-8
Martín Sánchez, 8-10; 9-17, 18, 58, 62, 87, 97, 138, 141, 152, 153, 180; 10-15, 31; 11-3, 13, 23, 41; 18-8, 10, 20
Martín Sánchez, criado doña Teresa de Arellano, 11-44
Martín Sánchez de Armañanzas, 9-137
Martín Sánchez de Leiza, 9-62
Martín Sánchez de Zudaire, 8-15
Martín de Sangüesa, 31-10
Martín Sanz, 9-105; 21-20
Martín Sanz de Legaria, 9-84
Martín Sanz de Sangüesa, 21-8
Martín Sanz de Zarpauiz, 22-5
Martín Tomás, 14-11
Martín de Vera, 25-33
Martín de Vitoria, Ap.
Martín Zabal, 48
Martín de Zegama, 21-3

- Martín**, v. Domingo, Fernando, Fortuño, García, Gil, Juan, María, Miguel, Pascual, Pascuala, Pedro, Sancha, Sancho
- Martínez de Olite**, 10-1
- Martínez**, v. Amigo, Aznar, Diego, Domingo, Elvira, Fernando, García, Gil, Gonzalo, Gracia, Ignacia, Íñigo, Juan, Lope, María, Martín, Miguel, Oliva, Pedro, Romeo, Ruy, Sancha, Sancho, Teresa, Toda, Urraca
- Martoliz**, v. Pedro
- Matascón**, v. Juce, Judas
- Mateo**, escribano, 7-53
- Mateo Sánchez**, 18-36
- Mateo**, v. Juan, Pedro
- Maya**, v. Sancho
- Mayor**, madre Ruy López de Barasoáin, 25-30
- Mayora**, mujer don Esteban, 21-5
- Mazor**, v. Gracia, Juan
- Medelín**, v. Azac, Juce
- Medelín**, v. t. Ben Nataf
- Medrano**, v. Aldonza, Juan, Juan Martínez
- Mehe**, v. Abraham, Juce
- Meír bar Yosef**, 1-8, 15, 16
- Meír Evendeut**, 56
- Meír de Huerta**, 42-2; **Ap.**
- Meír Oficial**, 40
- Meír de la Rebiza**, 56
- Meír**, v. David
- Mena**, v. Pedro
- Menahem Alborge**, 16-9; 19
- Menahem Sarfati**, 35-5, 9; 37-66, 99, 119, 155, 182
- Mendavia**, 9-92
- Mendoza**, 9-139, 140, 168
- Mendoza**, v. Domingo, Pedro Martínez
- Mendía**, v. Miguel Martínez, Toda Pérez
- Mendigorría**, 9-121; 16-9; 20-1; 24-2
- Mendigorría**, v. Martín, Pascual
- Mendigorrriena**, v. Ferrero, Oria
- Mendilivarri**, 20-6
- Menir**, v. Evenminir
- Merindano**, v. María Pérez, María Sanz, Pedro Jiménez
- Metiri**, v. Domingo, Miguel, Pascual
- Mianta**, v. Juan Martínez
- Miavilla**, v. Elvira, Juan Martínez, Pedro Sánchez, Sancho
- Mibnayán**, v. Jacob
- Miguel**, de Cirauqui, 24-6
- Miguel**, hijo Bartolomé Ositano, 25-11
- Miguel**, hijo García Miguel, 17-1
- Miguel**, hijo Juan Fortuño, 7-9
- Miguel**, hijo Pascual Metiri, 7-23
- Miguel**, hijo Pedro Miguel Naharro, 19-5
- Miguel**, maestro, 11-41
- Miguel Adar**, 60
- Miguel de Aldaba**, **Ap.**
- Miguel Arcez**, 7-49
- Miguel de Arínzano**, 21-18
- Miguel Aznar**, 7-7; 18-19
- Miguel Baldobín**, 15-15
- Miguel Deza**, 13-1, 2
- Miguel Donamaria**, 7-17
- Miguel de Echarri**, 8-41
- Miguel de Esquivá**, 20-7
- Miguel Garcés**, 9-104
- Miguel Garcés de Echarri**, 9-20
- Miguel Garcés de Lizárraga Sarría**, 9-21
- Miguel García**, 9-35, 64; 36-392
- Miguel de Guri**, 56
- Miguel Ibáñez**, hijo Miguel Pérez de Orisoáin, 8-16
- Miguel Ibáñez de Zubielqui**, 18-17
- Miguel del Ina**, 30-13
- Miguel de Iruñola**, 9-30
- Miguel Jiménez**, 8-37; 9-128, 130, 170
- Miguel de Juan Andrés**, 25-19
- Miguel Juanes**, 10-27
- Miguel Lacilla**, **Ap.**
- Miguel de Larenzal**, 50-1
- Miguel de Lavia**, 10-26
- Miguel López**, 7-42; 8-37
- Miguel Martín**, 7-35; 21-20
- Miguel Martín de Segura**, 19-16
- Miguel Martínez**, 8-37; 9-156; 10-10; 11-18; 14-18; 31-10
- Miguel Martínez de Mendía**, 9-97
- Miguel Miri**, 9-113

- Miguel Mues**, 9-133
Miguel Navarro, 9-92
Miguel de Ortaz, 55-1
Miguel Ortiz de Lua, 24-4
Miguel de Palmas, 36-29, 38, 48, 58, 70, 88, 98, 111, 119, 126, 136, 140, 151, 161, 169, 180, 190, 193, 199, 209, 211, 217, 223, 230, 237, 248, 255, 260, 268, 275, 279, 281, 286, 295, 303, 311, 320, 326, 327
Miguel de Pamplona, 38-23
Miguel Pascual de Albizu, 8-21
Miguel Peitebas, 16-4
Miguel Pérez, 9-65, 69, 173; 10-17, 20; 11-43, 45; 15-10; 18-18, 20; 25-1, 5
Miguel Pérez, capellán Arzoz, 9-83
Miguel Pérez, hijo García Galar, 20-5
Miguel Pérez, hijo Jordana de Lator, 21-10, 21
Miguel Pérez, hijo Pedro Vengoa, 16-6
Miguel Pérez de Ariemán, 25-10
Miguel Pérez de Ayuca, 9-44
Miguel Pérez de Echávarri, 10-10
Miguel Pérez de Eslava, 21-3
Miguel Pérez García, 14-14
Miguel Pérez de Larrea, 20-8
Miguel Pérez Libra, 9-29; 21-10, 21
Miguel Pérez de Orisoáin, 8-16
Miguel Pérez de Pedro Pascual, 14-36
Miguel de Ráez, 56
Miguel de Roa, 38-25
Miguel Roldán, 9-138
Miguel Ros, 19-12
Miguel de San Guillermo, 7-23
Miguel Sánchez, 15-7
Miguel Sánchez de Aguilar, 9-93
Miguel Sanz, 8-2; 9-130; 11-19bis
Miguel Sanz de Acedo, Ap.
Miguel Sanz de Aldaba, 8-24
Miguel Sanz de Muez, 9-40, 41
Miguel de Sarasa, 15-9
Miguel de Tarazona, 9-106
Miguel Urtasu, 38-43
Miguel Zuría, 25-5
Miguel, v. Andrea, Fortuño, García, Gonzalo, Gracia, Íñigo, Juan, Lope, María, Martín, Miguel, Ochoa, Pascual, Pedro, Sancho, Toda
Miguelicho, 10-21
Milagro, 4
Mileurri, v. Juan
Milia Fernández, 38-9
Milia, v. Juan, Pelegrín
Minbat de Lacarra, Ap.
Minir, v. Evenminir
Miqueliona, 18-18
Mira, hija Sento Evenayón, 35-3, 5, 9
Mira, mujer Azac Azaya, 33-10
Mirafuentes, 9-5
Mirafuentes, v. Pedro Jiménez
Miranda de Arga, 7-38, 39, 41-43, 53; 32-3
Miranda, v. Elvira, Juana, Marín Jiménez, Pedro López, Pedro Sanz
Miri, v. Miguel
Miriam, la de Acitero, 35-9
Misquero, v. Jimeno
Mizrón, v. Gento
Moisés el Viejo, 28-5
Moisés Asayueli, 42-2
Moisés bar Isaac, 1-14
Moisés bar Sasón ben al-Rabiza, 1-3
Moisés bar Yoel, 1-8, 15, 16
Moisés ben Latemí, 42-2
Moisés ben Maimón (Maimónides), 1-1, 12
Moisés Eflah, 12
Moisés Leví, 25-36
Moisés de Narbona, 59
Moisés, v. t. Mosse
Moncayo, v. Sancho
Monreal, 19-24; 24-3; 36-142
Monreal, v. Martín Íñiguez
Montero, v. Domingo, Juan, Pascual
Morcoro, v. Fernando Sánchez
Moreda, 18-53-55
Morentín, 9-6, 28, 37, 56, 58, 108, 109; 11-43; 15-15; 31-3, 11; 36-142
Morentin, v. Gonzalo, Gracia, Martín Fernández, Pedro Miguel, Ruy
Morín, v. Domingo, Pascual
Moscot, v. Juan
Mosquera (término), 38-3, 22, 36, 51; 56

- Mosse Abed**, 28-32
Mosse Abenabez, 42-2; 56
Mosse Abenazán, 59
Mosse Abuzac, 33-55, 165, 166, 168, 170; 37-25
Mosse Alfaquín, 34-3, 7, 11, 14, 20, 24, 35, 49, 50, 101; 35-1, 2, 4, 6, 8, 10-12, 14, 16, 19, 20; 37-14, 50, 145; 39-1, 10, 14, 15, 21, 22, 27
Mosse Arama, 33-8, 10, 12; 35-5, 9; 37-8, 110, 165; 39-20
Mosse Arueti, 36-385
Mosse Axenilí, 38-50
Mosse Bencida, 38-48; 56; 59
Mosse de Calahorra, 33-52, 153; 36-112, 244
Mosse Cámiz, 14-38; 15-4; 18
Mosse Castellano, 35- 3, 5
Mosse Cortez, 33-38
Mosse doña Margelina, 38-42-44; 42-2; 52-1; 55-1
Mosse Embolat, 8-39; 33-2, 17, 48; 34-25-27; 35-2, 9; 37-67, 122, 169, 170
Mosse Evenayón, 20-11, 13, 14; 36-8, 17, 27, 39, 62, 85
Mosse Evendeut, 56
Mosse Evenminir, 38-30; 53
Mosse Evenzoher, 33-28
Mosse Farach, 37-6, 20
Mosse del Gabay, 60
Mosse de Huerta, 38-39; 42-2
Mosse Quinto, 37-72
Mosse, v. t. Moisés
Muel, v. García, Pedro
Muelas, v. Pedro
Mues, v. Elvira, Juan, Miguel, Pedro
Muez, 9-40
Muez, v. Elvira, García Pérez, Miguel Sanz
Muhammad, cadí, 28-13
Muhammad, el ferrero, 28-21
Muhammad el Bellito, 28-27
Muhammad Peropérez, 28-26
Muhammad Rigil, 28-15
Muniáin, v. Pedro Martín
Murcia, v. Gento, Pedro, Reina
Murciel, v. Abraham
Murillo, v. Juan
Muru, v. García Pérez
Murugarren, 18-1
Murugarren, v. García Miguel, Rodrigo
Murugarri, v. Juan
Murundoa, v. Pedro Jiménez
Muruzábal, 16-9; 24-3
Mutajal, v. Ahmed
Muza, el ferrero, 28-19
Muza el Bellito, 28-29
Muza Zuayda, 28-2

Naamán, v. Gento, Jacob, Oroceti, Orosol, Salomón
Nadal, hijo Pedro de Aniz de Roitegui, 19-1
Nadal, v. Elvira, Martín
Nafarrillo, v. Gento
Naharro, v. Miguel, Pedro Miguel
Namías, v. Juce
Napal, v. Sancho
Narbona, v. Aljoher, Jacob, Moisés, Natán
Nataf, v. Ben Nataf
Natán ben Falaquera, Ap
Natán del Gabay, Ap.
Natán de Narbona, 59
Natán, v. Juce, Judá
Navarra (reino), 23; 47; 49; 50; 59; 60; Ap.
Navarra, v. García, Gil, Juan
Navarro, v. García, Juan, Juan de Anco, Miguel, Pedro, Sancho
Nazar, 9-154
Nazar, v. Pedro
Nazir, v. Azac
Nicolás Baigorri, 8-35
Nicolás López, 7-42
Nicolás, v. Pedro
Nicones, v. Pascual de Pedro
Numinza, v. García Miguel, Salvador

Obadia bar Yosef, 30
Obadia del Gabay, 14-39
Obanos, 7-47; 8-1, 2, 22; 9-117, 128; 20-11; 24-1
Obanos, v. Martín Díaz
Oco, 18-18

- Ochanda, hijo Toda de Gárate, 24-13**
Ochoa López, 8-37
Ochoa Miguel, 11-2
Ochoa Pérez, 9-30
Ochoa del Pueyo, 25-15
Ochoa Sánchez, 8-34
Ochoa, v. García, Juan, Pascual
Oficial, v. Azac, Husuá, Juce, Meír, Salomón
Oger, v. García Martínez
Ojos de Buey, v. Pedro Martínez
Olcoz, 9-114
Olcoz, v. Lope Miguel
Olite, 8-27; 9-1, 81; 14-1-7, 9, 11-15, 27, 36, 37; 25-1-3; 26; Ap.
Olite, v. Martínez, Orosol, Samuel
Oliva, mujer Fernando Martínez, 9-81
Oliva, v. Domingo
Olot, v. García
Olza, v. Pedro
Onieca, v. Belenguera, García de Pedro
Opacua, v. García, Lope García
Orabuena (fam.), 1-16
Orabuena, v. Azac, Ezmel, Juce, Judas, Salomón
Ordoiz (término), 19-24
Ordozpi, v. Pedro Sanz, Sancho
Oria, hermana Ferrero de la Mendigorriena, 7-6
Oria, mujer Juan Pérez, 8-7
Oria, mujer Juan Tardano, 7-27
Oria, mujer Miguel de Juan Andrés, 25-19
Oria, mujer Pedro Garcés de Unciti, 20-11
Orisoáin, v. Juan Pérez, Miguel Ibáñez, Miguel Pérez, Sancho García
Oro, mujer Ochoa del Pueyo, 25-15
Oro, viuda Gento Leví, 36-3, 13, 24, 44, 49, 65, 74
Oro Vita, hija Gento Evenayón, 6
Oro Vita, v. Martín, Pedro
Oroceti, hija Azac Ezquerria, 14-36, 37
Oroceti, mujer Jacob Naamán, 36-150, 182, 193, 199, 204, 293
Oroceti, mujer Juce Evensabrut, 36-107, 129, 404
Oroceti Franco, 36-87, 94, 114, 132, 139, 159, 186, 207, 228, 243, 280, 292, 310, 317, 332, 339, 353, 381; 48
Orodueña León, 36-240
Oromadre, 37-51, 62, 93
Oromadre, hija Abraham, 32-5
Orosol, mujer Jacob Naamán, 36-134
Orosol, mujer Samuel Aliamin, 36-121, 128
Orosol, mujer Samuel de Olite, 36-137
Orozco, v. Pedro Sanz
Ortaz, v. Miguel
Ortí, hijo Jimeno, 11-30
Ortí, padre Íñigo Garcés, 21-16
Ortí, padre Pedro Ortíz, 21-15
Ortí Alamán, 11-36
Ortí Ederra de Labarca, 6-2
Ortí García López, 31-7, 9
Ortiz, v. García, Jimeno, Juan, María, Miguel, Pascual de Pedro, Pedro, Rodrigo, Sancha, Teresa, Toda, Urraca
Ortos, v. Pedro Sánchez
Ositano, v. Bartolomé, Juan, Miguel
Oteiza, 11-2, 28-38, 21bis-23bis; 15-11; 21-13-16, 18; 31-9
Oteiza, v. Blasco, Juan, Pascual, Sancho, Sancho Íñiguez
Otiñano, 7-49
Oyón, 18-48-50
Oyón, v. Juan González
Padre, v. Gento
Palacio, v. Pedro Garcés
Palán, v. Pedro Lurín
Palmas, v. Miguel
Pamplona, 8-33, 36; 13-1, 2; 23; 25-30; 32-1, 2; 34-36, 97; 36-31; 39-6; 48; 50; Ap.
Pamplona, v. Miguel
Papón, v. Pedro Jiménez
Pardo, v. Domingo de Juan, Jimeno
Parte Casa (barrio de Corella), 28-4, 5, 31
Pasalero, v. Gonzalo
Pascual, abad Desiñana, 9-164
Pascual, carpintero, 7-18
Pascual, hijo Domingo Pedro Martín, 7-11
Pascual, hijo Pedro Sanz de Berbinzana, 15-16

- Pascual, yerno Lope Miguel, 11-32, 33**
Pascual del Alcalde, 25-11
Pascual Amores, 14-31
Pascual Anzina, 7-49
Pascual de Arguiñáriz, 16-7
Pascual de Bearin, 6-3
Pascual de Berbinzana, 25-20
Pascual de Boca Chica, 14-6
Pascual Bueno, 14-6
Pascual de Caparrosa, 14-19
Pascual Cruzat, 38-26
Pascual Dominicos, 8-26, 35
Pascual Donat, 9-118
Pascual Ezquerro, 17-2
Pascual Farón, 14-27
Pascual Fernández, 14-2
Pascual Galopín, 8-28, 29
Pascual Garcés Ezquerro, 9-53
Pascual de Goñi, 6-3
Pascual Guillén, 21-9, 11
Pascual de Iriberrí, 16-3
Pascual de don Juanes, 8-36; 10-27
Pascual Lapieza, 7-38
Pascual de Larrea, 20-8
Pascual de Lavit, 25-32
Pascual de Leache, 9-86
Pascual de Legardeta, 21-12
Pascual Lorente, 8-35
Pascual de Mendigorria Calonge, 56
Pascual Metiri, 7-23
Pascual Montero, 7-1
Pascual Morín, 25-18, 24
Pascual Ochoa, 21-12
Pascual de Oteiza, Ap.
Pascual de Pedro Estebanía, 14-35
Pascual de Pedro Lurín, 7-51
Pascual de Pedro Nicones, 7-30
Pascual de Pedro Ortiz, 8-35
Pascual Pérez de Lazagurría, 9-179
Pascual de Pila, 38-11
Pascual Sánchez, 18-42, 43
Pascual de Toda López, 7-43
Pascual de Torres, 5-1
Pascual de Urroz, 56
Pascual de Villatuerta, 18-5
Pascual Zabalecu, 11-1
Pascual, v. Domingo, Granada, Juan, Martín, Miguel, Pedro
Pascuala, mujer Juan Blanc, 9-88
Pascuala, mujer Juan de Lope, 11-6bis
Pascuala, mujer Juan Martín, 10-23
Pascuala, mujer Juan Pérez de Azcona, 19-2
Pascuala, mujer Juan de Puente la Reina, 30-7
Pascuala, mujer Sancho Pérez, 10-32
Pascuala de Learza, 9-148
Pastor, v. García
Peciña, v. Juan Martínez
Pedro, baldreser, 6-3
Pedro, de Cirauqui, 24-6
Pedro, escudero, 18-77
Pedro, hermano Lope Zamarguín, 11-38
Pedro, hijo Diego Pérez de San Martín, 19-19
Pedro, hijo Domingo de Labarozano, 18-44
Pedro, hijo Domingo de Lerga, 25-2
Pedro, hijo Fernando Pérez, 9-49, 50
Pedro, hijo Juan Marín, 7-21
Pedro, hijo Martín de Oro Vita, 19-1
Pedro, hijo Navarro, 55-10
Pedro, hijo Pedro Martín, maestro, 14-5
Pedro, mercader, 21-18
Pedro, yerno García Muel, 32-2
Pedro Aimeric, 9-77
Pedro Alamán, 24-17
Pedro Alcalde, 9-92
Pedro Álvarez, 38-27
Pedro Andosilla, 28-10
Pedro de Aniz de Roitegui, 9-178; 19-1
Pedro de Ansa, 52-5
Pedro Aparicio, 28-14
Pedro de Arazuri, Ap
Pedro Arce de Lana, 19-16
Pedro de Ayerbe, 8-9
Pedro Azari, 7-7
Pedro Barbarin, 11-15bis
Pedro Blázquez, 9-155
Pedro Calvet, 7-34

- Pedro Cambra, 18-74**
Pedro Caridad, 38-14
Pedro Coloma, 58
Pedro de Dicastillo, 19-9
Pedro de Domingo Barba, 18-38
Pedro Estíbaliz, 18-54
Pedro Ezquerro, 9-143
Pedro Fernández, 8-32
Pedro Fernández de Acedo, 18-35
Pedro Fernández Cebrián, 18-37
Pedro de Galdeano, 8-14
Pedro de Ganuza, 29-4
Pedro Garcés, 7-47, 49; 9-9, 172; 11-6, 10; 19-11
Pedro Garcés, hijo María García, 17-2
Pedro Garcés, hijo Pedro Miguel de Arnedo, 8-1
Pedro Garcés de Arróniz, 10-1
Pedro Garcés de Echávarri, 17-1
Pedro Garcés Ezquerro, 9-53, 54
Pedro Garcés de Lazagurria, 5-3
Pedro Garcés del Palacio, 11-28
Pedro Garcés de Tafalla, 30-8
Pedro Garcés de Unciti, 20-11
Pedro Garcés Unguera, 24-11
Pedro Garcés de Villatuerta, 18-4
Pedro García, 9-35, 38, 49, 50, 120; 18-18, 26, 56-58, 60; 19-13, 14; 60
Pedro García de Aniz, 9-2, 91, 175
Pedro García de Eulate, 8-20
Pedro García Galopin, 8-28, 29
Pedro García de Lana, 9-158
Pedro García de las Peñas, 20-8-10
Pedro Gregorio, 18-46
Pedro Gurrea, 14-12
Pedro de Huarte, 9-12, 14, 15; 10-4
Pedro Ibáñez, 8-35; 9-97; 18-51; 29-5
Pedro Ibáñez de Lacambra, 9-73
Pedro Íñiguez, 11-34, 21bis
Pedro Izurra, 8-34
Pedro Jiménez, 8-30; 9-114; 11-3bis; 14-36; 18-47
Pedro Jiménez Adorobil, 38-44
Pedro Jiménez de Ainsa, 38-12, 13
Pedro Jiménez de Améscoa, 15-14
Pedro Jiménez de Barrionuevo, 10-17, 20
Pedro Jiménez de Funes, 28-5
Pedro Jiménez de Merindano, 18-10
Pedro Jiménez de Mirafuentes, 9-176
Pedro Jiménez de Murundoa, 9-114
Pedro Jiménez Papón, 14-26
Pedro Jiménez de Verráiz, 9-176
Pedro Jimeno del Río, 14-33
Pedro Juan, 9-158
Pedro Juanes, 10-14, 44
Pedro Juanes de la Calva, 10-14
Pedro Lacuesta, 9-121
Pedro de Lana, 11-15
Pedro Leas, 11-49
Pedro López, 9-5; 11-27, 34, 7bis, 18bis; 18-9; 21-2
Pedro López de Miranda, 21-6, 7
Pedro López de Vasta, 8-30
Pedro Lurín Palán, 8-4
Pedro Marín, 6-3
Pedro Martín, maestro, 14-5
Pedro Martín de Muniáin, 31-4
Pedro Martínez, 6-2; 9-36, 52, 64, 110, 139; 15-1, 2, 12; 18-29, 30, 53, 65; 19-15; 21-22; 25-30
Pedro Martínez, hijo Amigo, 9-101-103; 10-10
Pedro Martínez, hijo Martín Galbarra, 10-12
Pedro Martínez, nieto Lope Urruartecu, 8-25
Pedro Martínez, Ojos de Buey, 18-41, 43
Pedro Martínez de Abáigar, 9-4
Pedro Martínez de Arinzano, 6-1
Pedro Martínez Beloy, 9-107
Pedro Martínez de Lesaca, 25-21
Pedro Martínez de Lope, 9-66, 67, 99
Pedro Martínez de Mendaza, 9-139
Pedro Martínez Rodero, 18-39
Pedro Martínez de San Martín, 8-20
Pedro Martoliz, 29-2
Pedro Mateo, 7-22
Pedro de Mena, 56
Pedro Miguel, 8-4; 9-69; 11-26; 29-5
Pedro Miguel, cura de Dicastillo, 10-6

- Pedro Miguel de Arnedo, 8-1**
Pedro Miguel Izurra, 8-20, 34
Pedro Miguel de Morentín, 31-14
Pedro Miguel Naharro, 19-5
Pedro Muelas, 14-2
Pedro Mues Bellido, 9-133, 136
Pedro de Murcia, 8-13
Pedro de Nazar, 8-38
Pedro Nicolás, 30-8
Pedro de Olza, 16-5
Pedro Ortiz, 8-34; 9-8; 10-22; 11-33; 15-6
Pedro Ortiz, hijo Ortí, 21-15
Pedro Ortiz de Estuarzegui, 18-19
Pedro Pascual, 10-38
Pedro Pelegrín, 9-171
Pedro de Pedro Grand, 8-35
Pedro de Pedro Ibáñez, 8-35
Pedro Pérez, 7-38; 8-7, 21, 34; 9-56, 97, 129, 154; 11-39, 43, 12bis; 14-7; 15-15; 18-14, 56; 25-14; 31-13
Pedro Pérez, hijo Bernal, 19-17
Pedro Pérez, hijo Hurtado, 9-6
Pedro Pérez, hijo Pedro de Nazar, 8-38
Pedro Pérez de Allo, 18-13
Pedro Pérez de Arínzano, 6-1
Pedro Pérez de Beriáin, 25-25
Pedro Pérez de la Roda, 25-1
Pedro Pérez Rodero, 14-9
Pedro Pérez Vengoa, 8-4
Pedro Ramírez, 7-6; 31-4, 12
Pedro Ramírez de Arínzano, 31-3, 4, 12
Pedro Ratal, 8-41
Pedro Roger, 11-37
Pedro Ruiz, 9-107
Pedro Ruiz de Arínzano, 9-22-24; 10-40, 41
Pedro Sánchez, 5-1, 5, 13, 19, 59; 9-13, 59, 151, 167, 174; 10-20, 37; 11-17; 18-8, 10, 51, 76; 38-18
Pedro Sánchez, abad Nazar, 9-154
Pedro Sánchez de Ayala, 10-29
Pedro Sánchez de Dicastillo, 18-6, 7
Pedro Sánchez de Guillén, 28-16
Pedro Sánchez de Luquin, 10-13; 15-13
Pedro Sánchez Mañera, 10-33
Pedro Sánchez de Miavilla, 18-66, 68
Pedro Sánchez de los Ortos, 5-1
Pedro Sánchez de Saruslada el Mayor, 9-167
Pedro Sánchez de Saruslada el Menor, 9-5, 167
Pedro Sánchez de Villatuerta, 9-19
Pedro Sancho, 7-51
Pedro Sancho Peler, 7-8, 24
Pedro Sanz, 9-22, 104, 113, 116, 130; 11-1, 11bis; 16-5; 18-22
Pedro Sanz, hijo don Andrés, 21-1
Pedro Sanz, hijo Sancho Ordozpi, 11-23bis
Pedro Sanz de Berbinzana, 15-16
Pedro Sanz Echevarría, 18-14, 16
Pedro Sanz de Miranda, 9-3
Pedro Sanz Orozco, 31-7, 9
Pedro Sanz de Sarría, 9-115
Pedro Sevilla, 7-5
Pedro Soroa, 25-3
Pedro Tardano, 14-29
Pedro Tejedor, 14-24
Pedro Turco, 11-34
Pedro de Unx, 9-158
Pedro Vengoa, 16-6
Pedro de los Yernos el Mayor, 8-36
Pedro, v. García, Miguel Pérez, Pascual
Peitebas, v. Miguel
Pelegrín, capellán, 19-16
Pelegrín de Baigorri, 21-4
Pelegrín Barrena, 9-39
Pelegrín de Estella, 9-31; 11-18bis
Pelegrín Ibáñez, 25-7
Pelegrín Mala Barba, 9-72
Pelegrín de Milia, 9-169
Pelegrín, v. García, Juana, Pedro
Pelegrina, de Los Arcos, 9-157
Pelegrina, mujer Miguel Ros, 19-12
Peler, v. Juan, Pedro Sancho, Sancho, Urraca
Peña Aguda (término), 19-26
Peñalén, v. Martín López
Peñales, v. Jimeno
Peñas, v. Pedro García
Peón, v. Belenguer
Per Abad de Moreda, 18-53, 54, 62

Per Abad de Torralba, 18-34

Peralta, 18-77

Peralta, v. Bartolomé, Pierres

Pérez, v. Benita, Benito, Catalina, Diego, Domingo, Domingo Juan, Elvira, Fernando, Fortún, García, Gil, Gonzalo, Gracia, Herminia, Íñigo, Jimeno, Juan, Juan Sanz, Lope, María, Marín, Martín, Miguel, Ochoa, Oria, Pascual, Pascuala, Pedro, Ramiro, Ruy, Sancha, Sancho, Sebastián, Teresa, Toda, Tomás

Perñíguez, 55-8, 9; 56

Perocanta, 18-18

Perojurra, 18-24

Peropérez, v. Muhammad

Pesat, v. Evenpesat

Pidmi, v. Ahmed

Piedramillera, 9-143; 18-21

Piedramillera, v. Catalina, Gracia, Martín López

Piédrola, v. Martín

Pierres de Peralta, Ap.

Pila, v. Pascual

Piria, argenter, 21-9

Piria de Lahera, 21-13

Pitillas, 14-17, 24

Pitillas, v. Belenguer

Platas, v. Isaac

Pollo, v. Azac

Ponz, hijo Domingo Ponz, 10-26

Ponz, zapatero, 21-4

Ponz, v. Domingo, Gracia, Sancho

Porco, v. Juan, Martín

Portilla, v. Juan

Pozuelo, 18-37-43

Preciosa, viuda Vidal Ferrer, 49

Primicia, v. Sancho

Puente la Reina, 8-41; 9-115, 118, 120, 122, 124-127; 16-1, 2, 4, 7, 9; 20-2, 6, 8, 11; 24-4, 5, 9, 10, 17; 26

Puente la Reina, v. Jimeno, Juan, Juliana, Pascuala, Teresa

Puerco, v. Lope Díaz

Pueyo, v. Lope Cibiel, Martín, Ochoa, Oro, Sancha

Quinto, v. Mosse

Rabatoso, v. Samuel

Rabatoso, v. t. Doña Margelina, Falaquera, Gabay

Rabiza, v. Rebiza, Evenrrabiza

Rada, v. Fortún, Martín

Ráez, v. Miguel

Rahena, v. Judas

Ramírez, v. Gil, María, Pedro, Sancha, Sancho

Ramiro García, 9-145

Ramiro García Calvet, 19-22

Ramiro Pérez, 10-5; 11-17bis

Ramiro Sánchez, 9-62; 10-8; 11-3, 21, 15bis

Ramón, el sillero, 56

Ramón Adorobil, 38-21, 24

Raquel, hija Gento Alborge, 57

Ratal, v. Pedro

Rebiza, v. Abraham, Jacob, Judas, Meír, Sasón

Rebiza, v. t. Evenrrabiza

Reina, mujer Gento Murcia, 36-77, 81

Remón, v. Juan Pérez

Renal, v. Juan

Rencón, v. Judas

Rey, v. García, García Pérez

Riba, v. Sancho López

Riezu, v. Juan Pérez

Rigil, v. Muhammad, Zalama

Río, v. Pedro Jimeno

Rizal, v. Juan

Roa, v. Miguel

Roda, v. Pedro Pérez

Rodero, v. Pedro Martínez, Pedro Pérez

Rodrigo, de Murugarren, 18-1

Rodrigo Ibáñez, 9-34, 94, 97; 11-44, 17bis; 29-5

Rodrigo Juanes, 10-6

Rodrigo Ortiz, 10-22

Rodrigo de Urriz, Ap.

Rodrigo, v. Juan

Rodríguez, v. María

Roger, v. Domingo, Pedro, Sancho

Roitegui, v. Juan, Nadal, Pedro de Aniz

Roldán, carniceiro de Estella, 9-14, 15

- Roldán**, v. Mahoma, Miguel
Romeo, hijo Lope Sanz, 25-12
Romeo de Baño, 9-162
Romeo Baralla, 8-27
Romeo de María Pascual de Andrió, 14-25
Romeo Martínez, 9-58, 61, 75, 76
Romeo Torter, 28-1
Romero, v. Gil
Roncal, v. Aznar, Vicente
Ros, v. Miguel, Pelegrina
Royo, v. Martín
Rubén Mainos, 20-14
Rueti, v. Arueti
Ruiz, v. Fernando, Gil, Juan, Lope, Martín, Pedro, Sancha, Sancho
Ruy Díaz, 9-24; 18-50
Ruy Fernández, 18-1
Ruy Fernández de Morentin, 15-15
Ruy García, 9-145
Ruy López, 10-1
Ruy López de Barasoáin, 25-30
Ruy Martínez, 14-18; 25-17
Ruy Martínez de Armañanzas, 5-1
Ruy Pérez, 9-38, 141, 152, 153, 160; 11-17bis
Ruy Pérez de Zudaire, 8-6, 17; 9-42
Ruy Sánchez, 18-51
- Sabrut**, v. Evensabrut
Saldaña, v. Judas, Salomón
Salomón Abenabez, 38-4, 6-11, 14-23, 26-28, 36-38; 56
Salomón Abenazán, 37-129
Salomón de Ablitas, 55-2-4, 6, 10; Ap.
Salomón Abuzac, 33-5, 6, 9, 12, 14, 15, 17, 25, 28, 31, 36, 61, 62, 67, 68, 71, 72, 85, 89, 94, 96, 98, 100, 103, 105, 106, 108, 111, 112; 35-5; 37-17
Salomón Acitero, 34-21, 79, 81, 85, 92; 35-9
Salomón Alborge, 36-20; 47
Salomón Alcastiel, 58
Salomón Alparga, 2
Salomón bar Isaac ben al-Rabiza, 1-14
Salomón bar Sasón ben al-Rabiza, 1-3
Salomón ben Falaquera, 42-2
Salomón Bonisac, 29
Salomón Cámiz, 18-13
Salomón Cerru, 59
Salomón Cortez, Ap.
Salomón Enegriel, 17
Salomón Enfora, 39-5
Salomón Franco, 34-8, 15, 51, 52; 36-11, 32, 45, 397; 48
Salomón del Gabay, 60
Salomón Gota, 33-47, 50, 58; 34-16; 35-3, 5, 11
Salomón Habo, 33-51, 52; 35-18; 37-43, 71
Salomón Leví, 33-5-7, 9, 16, 19, 23; 34-4, 11, 14, 16; 37-143
Salomón Macho, 33-50
Salomón Malaj, 56
Salomón Naamán, 7-54
Salomón Oficial, 33-24, 44; Ap.
Salomón Orabuena, 56
Salomón Saldaña, 13-1, 2
Salomón Sarsalom, 57
Saltiel, hijo Isaac ben Saltiel, 49
Salvador, de Estella, 9-87; 11-19bis
Salvador, hijo García Miguel Numinza, 10-30
Salvador, hijo Lucía Mañera, 25-23
Salvador, vicario, 38-46; 52-4
Salvador de Alberta, 7-3
Salvador, v. García
Salvatierra, v. Juan, Juan Pérez, Toda
Samuel R., escribano, 38
Samuel, rabí, matarife, 33-61; 35-3
Samuel Abed, 36-31
Samuel Abenabez, 1-8, 16; 38-5, 9, 36; 42-2
Samuel Abenazán, 43; 47
Samuel Abolfaza, 36-211, 217
Samuel Albelia, 59
Samuel Alborge, 37-2, 42
Samuel Alfaquin, Ap.
Samuel Aliamin, 36-9, 19, 25, 33, 43, 55, 63, 75, 84, 92, 111, 118, 121, 128, 144, 153, 163, 171, 189, 191, 208, 213, 220,

- 226, 232, 238, 250, 257, 264, 270, 276,
282, 288, 297, 306, 313, 325, 329, 338,
351, 360, 364, 373, 382-385, 392, 403,
404
- Samuel Altisifi, 59**
Samuel Amarillo, 40; 41; Ap.
Samuel Arueti, 42-2
Samuel Axebilí, 59
Samuel Azafar, 58
Samuel Badquis, 42-2
Samuel bar David Piede, 47
Samuel bar Elisa, 42-2
Samuel bar Judá, 1-1
Samuel bar Yosef, 1-1, 8, 14-16
Samuel ben Falaquera, 27
Samuel Bienbenist, Ap.
Samuel Ebendino, 13-1, 2
Samuel Embolat, 50-4
Samuel Evenayón, 33-4, 5, 61-63, 66-69,
 71, 75, 77, 79, 80, 83, 86, 87, 91, 92,
 97-99, 102, 104, 105, 107-111, 114,
 116-118, 120-123, 125-132, 135-140,
 143-146, 148, 149; **34-21; 57**
Samuel Evendeut, 40; 56
Samuel Evenpesat, 1-8, 15, 16; 13-1, 2;
 33-5, 25, 44; **39-9**
Samuel Falcón, 55-4, 5
Samuel Farach, 36-401; 39-6
Samuel de Granada, Ap.
Samuel de Huerta, 42-2
Samuel Leví, 9-89, 177; Ap.
Samuel de Olite, 36-137
Samuel Rabatoso, 38-51, 52; 42-2
Samuel Sarsalom, 42-2; 60
Samuel de Serez, Ap.
Samuel Zurí, 4
San Bartolomé (iglesia en Arellano), 9-
 180
San Bartolomé, v. García
San Guillermo, v. Miguel
San Lorente (término), 6-3
San Lorenzo, v. Gil
San Martín, v. Diego Pérez, Juan Bon,
 Martín, Pedro Martínez
San Miguel (barrio de Olite), 14-36, 37
San Millán de Yécora, 18-51
San Pedro, v. García
San Vicente de la Sonsierra, 9-94; Ap.
Sancha, hija García Sanz, 11-20bis
Sancha, hija Pedro Sanz de Berbinzana,
 15-16
Sancha, mujer Bartolomé, carnicero, 28-6
Sancha, mujer Jimeno Pérez, 11-42
Sancha, mujer Juan Barriga, 9-157
Sancha, mujer Martín del Pueyo, 25-29
Sancha, mujer Pedro Garcés, 9-9
Sancha, suegra Domingo Martín, 7-32
Sancha de la Cámara, 8-4
Sancha Garcés, 11-13, 42
Sancha García, 10-11; 18-34
Sancha de Guevara, 15-8
Sancha López, 19-25
Sancha Martínez, 6-2; 25-17
Sancha Ortiz, 18-22
Sancha Pérez, 9-116, 131; 16-2; 25-14; 29-
 2
Sancha Ramírez, 10-1
Sancha Ruiz, 18-73; 24-3
Sancha Ruiz, clavera Ruy López de
Barasoáin, 25-30
Sancha Vidal, 14-17
Sánchez, v. Beltrán, Diego, Elvira,
 Fernando, Fortún, García, Gonzalo,
 Jimeno, Juan, María, Martín, Mateo,
 Miguel, Ochoa, Pascual, Pedro, Rami-
 ro, Ruy, Sancho, Teresa, Toda
Sancho, abad Villanueva, 20-7
Sancho, hijo Íñigo Garcés, 11-31; 21-16
Sancho, hijo Juan de Anco Navarro, 14-
 12
Sancho, hijo María Lahera, 11-21bis
Sancho, hijo Pedro Roger, 11-37
Sancho, hijo Pedro Sánchez de Miavilla,
 18-66, 68
Sancho, el maestro, 56
Sancho Alamán, 11-22bis
Sancho Aparicio de Sarta, 9-5
Sancho de Ayegui, 6-3
Sancho Baño, 19-22
Sancho Belza, 10-37

- Sancho Bergara, 10-31**
Sancho Bordel, 14-33
Sancho Cortés, 10-15
Sancho Díaz de Legaria, 18-18
Sancho Dominguillo, 24-12
Sancho Donat, 24-5
Sancho Esteban, 16-9
Sancho Ezquerria, 9-126
Sancho García, 8-34; 9-65, 99; 10-33, 36
Sancho García de Améscoa, 10-25
Sancho García Lareco, 9-70; 10-9
Sancho García de Orisoáin, 10-39
Sancho Gil de Calchetas, 56
Sancho Gomenza, 8-37
Sancho González, 9-6
Sancho Íñiguez de Oteiza, 9-13; 11-29
Sancho de Iriarte, 16-5
Sancho de Iruñola, 9-30
Sancho Izurra, 11-36
Sancho Jiménez, 9-71; 10-16; 20-3
Sancho Jiménez, hijo Domingo Belza, 10-12
Sancho Jiménez de Arróniz, 10-1
Sancho de Juan Peler, 7-19
Sancho de Lana, 10-19
Sancho Lojedor, 9-163
Sancho López, 9-87, 116, 151
Sancho López, hijo Lope de la Barda, 15-13
Sancho López, hijo Martín López Peñalén, 5-1
Sancho López de la Riba, 15-12
Sancho de Maya, Ap.
Sancho Martín, 9-114
Sancho Martínez, 9-59, 60, 97, 101, 103; 10-10, 28; 11-5, 24; 18-28
Sancho Martínez de Abáigar, 9-4
Sancho Martínez Belza, 10-20
Sancho Martínez de Esquidi, 18-52
Sancho Martínez de Lada, 10-21, 22, 35, 37
Sancho Miguel, 17-2
Sancho Miguel de Abaz, 18-9
Sancho Miguel de Villatuerta, 21-10, 21
Sancho de Moncayo, 38-8
Sancho Napal, 56
Sancho Ordozpi, 11-23bis
Sancho Ortiz de Rada, 25-1
Sancho de Oteiza, 11-1
Sancho Pérez, 9-159; 10-32, 34, 37; 29-4
Sancho Pérez, abad Leorín, 10-30
Sancho Pérez, hijo Juan Pérez, 9-159
Sancho Pérez, hijo Pedro Jiménez, 11-3bis, 4bis
Sancho Pérez, hijo Pedro Miguel, 8-4
Sancho Pérez, hijo Pedro Sánchez, 9-13, 110
Sancho Pérez de Arróniz, 10-28
Sancho Pérez Capellán, 6-2
Sancho Pérez de Ciriza, 29-10
Sancho Pérez de Etayo, 9-87
Sancho Pérez de Grocin, 8-3
Sancho Pérez Gurrea, 14-37
Sancho Pérez de Urbiola, 29-1
Sancho Pérez de Villamayor, 29-1
Sancho Ponz, 31-13
Sancho Primicia, Ap.
Sancho Ramírez, 10-8
Sancho Ruiz, 9-155
Sancho de Soracoiz, 9-120
Sancho Tomás, 14-28
Sancho Torres, 18-52
Sancho de Urquizu el Joven, 8-11
Sancho de Urquizu el Viejo, 8-11
Sancho, v. María, Pedro
Sangüesa, Ap.
Sangüesa, v. Martín, Martín Sanz
Santa María (iglesia de Arellano), 9-180
Santo Fuego, v. Jimeno
Sanz de Legaria, 9-25
Sanz Libra, Ap.
Sanz, v. Domingo, Elvira, García, Íñigo, Jaime, Juan, Lope, María, Martín, Miguel, Pedro, Romeo, Toda
Saprut, v. Evensabrut
Sarasa, v. Fernando Gil, Lope Gil, Martín Fernández, Miguel
Sarfati, v. Abraham, Judas, Menahem
Sarría, 20-8-10
Sarría, v. Pedro Sanz

- Sarsalom**, v. Juce, Salomón, Samuel, Solbella
- Sarta**, v. Juan, Sancho Aparicio
- Sartaguda**, 10-1, 5; 31-10
- Saruq**, v. Cerru
- Saruslada**, v. Pedro Sánchez
- Sasón Abolfaza**, 36-95
- Sasón bar Abraham Escallo**, 1-3, 14
- Sasón ben Dabach**, 15-17
- Sasón de la Rabiza**, 23
- Sasón**, v. t. Sazón
- Saúl Abolfaza**, 13-1, 2
- Saúl Abulfeda el Mayor**, 25-1, 3, 11, 13-15, 17-21, 23-25, 28-30
- Saúl Enxoeb**, 1-8, 15, 16; 55-9
- Saúl Hanoní**, 42-2
- Saúl Leví**, 48; 56; Ap.
- Saúl Mainos**, 14-5
- Saúl el Mayor de Tafalla**, v. Saúl Abulfeda
- Sazón Amillo**, 38-35
- Sazón Azaya**, 33-15; 34-3, 29; 37-27, 40, 79, 101, 124, 141, 173, 178, 186
- Sazón**, v. t. Sazón
- Sebastián Pérez**, 56
- Segura**, v. García, Gracia, Miguel Martín
- Selván**, v. Juan
- Sem Tob**, v. Sento
- Sémah**, v. Cema
- Sendero de Enmedio (término)**, 56
- Sendero de los Olmos (término)**, 56
- Sendero de Villar (término)**, 38-50
- Sento Abenabez**, 42-2
- Sento Benjamil**, 58
- Sento Evenayón**, 15-1; 35-5, 7, 9; 37-108
- Sento Evenminir**, 38-53; 42-2
- Sento Evensabrut**, 24-15; Ap.
- Sento Farach**, 57
- Sento Gabay**, 33-9, 13, 20, 26, 41, 53, 54, 57, 173; 34-2, 3, 7, 11, 14, 39, 49, 50, 57, 58, 63, 66, 67, 70, 71; 35-3, 7, 11, 13, 19; 37-36, 105, 158
- Sento Leví**, 42-2; 56
- Serez**, v. Samuel
- Séset**, v. Guedalyá
- Sesma**, 10-5
- Sevilla**, v. Pedro
- Silos**, v. Tomás
- Simjá, viuda**, 19-24
- Simón, don, padre don Esteban**, 21-5
- Simón, hijo Sancho Miguel de Villatuerta**, 21-10, 21
- Solbella, hija Samuel Sarsalom**, 60
- Solbellita, madre Menahem Alborge**, 19-8
- Soli, hija Vitas Galaf**, 2
- Soloro Arueti**, 36-157, 172, 242
- Soracoiz**, v. Sancho
- Sorlada**, 9-149, 167
- Soroa**, v. García, Gracia, Pedro
- Sotladrón (término)**, 38-16; 56
- Sumillo (término)**, 9-180
- Tafalla**, 14-18, 25, 26; 25-1, 11-13, 15, 16, 18-24, 26-29, 32, 33
- Tafalla**, v. Harbón, Pedro Garcés
- Tarazona**, v. Jacob, Miguel
- Tardano**, v. Domingo, García Pérez, Juan, Oria, Pedro
- Tejedor**, v. García de Pedro, Pedro
- Temple, el**, 19-25
- Temple**, v. Fortún García
- Tendilla (barrio de Tudela)**, 15-19
- Teresa, concubina Lope Capellán**, 24-9
- Teresa, hija Pedro Martínez Beloy**, 9-107
- Teresa, mujer Alvar Ibáñez**, 11-40
- Teresa, mujer Fernando Ibáñez**, 9-10, 11
- Teresa, mujer García Miguel de Murugarren**, 24-10
- Teresa, mujer Juan Pérez**, 11-4
- Teresa, mujer Martín Sánchez de Leiza**, 9-62
- Teresa, mujer Ruy Pérez**, 9-38
- Teresa, de Puente la Reina**, 20-2
- Teresa, la de Ramón Adorobil**, 38-21, 24
- Teresa de Arellano**, 9-33; 11-44, 16bis
- Teresa Gil**, 9-180; 11-1bis
- Teresa López**, 24-3
- Teresa Ortíz**, 11-23bis
- Terrén**, v. Juan
- Tienda**, v. García Pérez, Martín Pérez, Tomás Pérez
- Tijero**, v. Bartolomé

- Tilch, v. Andrés
Toda, hija María Lahera, 11-21bis
Toda, hija Pelegrina, de Los Arcos, 9-157
Toda, mujer García Pérez, 19-2
Toda, mujer Juan Martín Baigorri, 30-1
Toda, mujer Miguel Pérez, 11-43; 16-6
Toda, mujer Pedro de Lana, 11-15
Toda, mujer Pelegrín de Estella, 11-18bis
Toda, mujer Sancho Pérez de Ciriza, 29-10
Toda, viuda Marín de Estella, 8-32
Toda Arce, 11-11bis
Toda Fernández, 18-73
Toda de Gárate, 24-3, 13
Toda Íñiguez, 11-36
Toda Jiménez, 14-13; 18-33
Toda Jiménez Guitarte, 14-13
Toda Martínez, 25-17
Toda Miguel, mujer Juan Pérez de Vidaurre, 8-18
Toda Miguel, mujer Martín García de Zabal, 9-7
Toda Ortiz, 9-42
Toda Pérez, 9-114, 119
Toda Pérez, viuda Juan Pérez de Salvatierra, 8-13
Toda Pérez de Barrionuevo, 10-18
Toda Pérez de Mendía, 10-18
Toda Sánchez, 10-30; 11-2bis
Toda Sanz, 17-1
Toda Sanz, mujer García Vélaz, 8-7
Toda Zabala, 7-50
 Toledo, v. García Jiménez
Tomás, hijo Pascual de Boca Chica, 14-16
Tomás Pérez de la Tienda, 8-27
Tomás de Silos, 38-19; 55-2, 3
 Tomás, v. Benito, García, Martín, Sancho
Torralba del Río, 18-31-36
Torres, 5-3
 Torres, v. Juan Pérez, Pascual, Sancho
 Torter, v. Romeo
 Tova, v. Azac
Traslapiente (término), 56
 Trigo, v. Abraham
Tudela, 1-1, 2, 4, 10-12; 2; 9-176; 12; 14-38; 15-19; 27; 28-1, 33; 49; 56; 57; 58; 59; 60; Ap.
Tudón, v. Jimeno Pérez
Turco, v. María, Pedro
Turiel, v. Juce
 Unciti, v. Oria, Pedro Garcés
 Ungaya, v. Catalina, García
 Unguera, v. Pedro Garcés
 Unx, v. Pedro
Urbiola, v. García Pérez, Sancho Pérez
Urdiáin, v. Juan Miguel
Urquizu, v. Sancho
 Urra, v. García Miguel
Urraca, mujer García Martínez, 19-20
Urraca, mujer García Sanz, 11-20bis
Urraca, mujer Juan Dominicos, 8-26
Urraca, mujer Pascual, carpintero, 7-18
Urraca, mujer Pedro Ortíz, 11-33
Urraca, mujer Sancho de Juan Peler, 7-19
Urraca, suegra Gonzalo García, 19-10
Urraca Larracico, 24-11
 Urriz, v. Rodrigo
 Urroz, v. García, Juan, Lope, Pascual
Urruategu, v. Lope, Pedro Martínez
Urtasu, v. Miguel
 Vaca, v. Domingo
Valmayor (término), 6-3; 10-44; 24-18
Valladar (término), 38-23; 56
 Vasta, v. Pedro López
 Vélaz, v. García, Toda Sanz
Velilla (término), 38-19
 Velza, v. Elvira, Martín Pérez
 Vengoa, v. Miguel Pérez, Pedro, Pedro Pérez
Ventoso (término), 10-44
 Vera, v. Domingo Martín, Martín
Verráiz, v. García, Juan Sánchez, Pedro Jiménez
Vía Caballera (camino), 14-26, 29
Vía Sarta, v. Juan Pérez
Viana, 8-31; 9-45, 170; 18-28, 44, 45, 47, 50, 69, 77, 80
 Viana, v. Benito, Juan
Vicente de Felicia, 14-1, 15
Vicente Roncal, 38-17
 Vicuña, v. Elvira, Martín Pérez

- Vidal Evendeut, Ap.**
Vidal Ferrer, 49
Vidal, v. Dolza, Ferrer, Sancha
Vidaurre, v. Juan Pérez, Toda
Villamayor, 29-1, 3
Villamayor, v. Jimeno, Sancho Pérez
Villanueva, 9-130, 141, 142; 20-3, 7
Villatuerta, 18-5
Villatuerta, v. Juan López, Pascual, Pedro
     Garcés, Pedro Sánchez, Sancho
     Miguel, Simón
Viñaspre, 18-56-59
Vital, v. Bartolomé
Vitas, hijo Gento Ebenluengo, 13-1, 2
Vitas, judío de Peralta, Ap.
Vitas, zapatero, 34-22, 25, 26, 78, 91, 93,
     94, 96
Vitas Abulafia, 42-2
Vitas Altamira, 33-40, 41, 44, 46, 51, 54,
     58, 71, 119, 121, 123, 126, 128, 133,
     134, 141, 142, 147, 149, 152, 156, 158,
     163, 167; 34-53; 35-7
Vitas bar Samuel, 33-2; 35-2
Vitas Benjamil, 42-2
Vitas Cardeniel, 30-13
Vitas Cerru, 13-1, 2
Vitas Evendeut, 27; 38-35; 42-2; 54
Vitas Evenminir, 1-1, 8, 15, 16
Vitas Galaf, 2
Vitas Leví, 35-3
Vitas Xaitilla, 33-18; 34-3, 9, 83, 99
Vitas, v. t. Hayyim
Vitoria, v. Martín
Vizcaíno, v. García
- Xaitilla, v. Judas, Vitas**
Xetabí, v. Judá
- Yécora, 18-27, 49, 51, 52, 61-76**
Yécora, v. Juan
Yehosúa bar Samuel, 1-1, 14
Yehosúa, v. t. Husuá
Yoel bar Samuel, 2
Yojébet, mujer Azac Evenzoher, 57
- Yom Tob Aldib, 1-3**
Yom Tob bar Sasón, 1-3
Yom Tob, v. t. Gento
Yoná bar Salomón, 2
Yosef, hijo Jacob ben Galid, 19-24
Yosef bar Isaac, 1-1, 8, 14-16
Yosef bar Judá, 1-16
Yosef bar Samuel, 1-14
Yosef bar Sem Tob ben Falaquera, v.
     Juce del Gabay
Yosef bar Yom Tob ben Bahlol, 43
Yosef, v. t. Juce
Yuce ben Ziyat, 44; 45
Yuce Chadad, 44; 45
Yuce Marjuan, 44; 45
- Zábal, v. Juan Martínez, Martín, Martín**
     García, Toda
Zabala, v. Juan Pérez, Toda
Zabalecu, v. Pascual
Zacuto, v. Cema
Zagui, 35-3, 5
Zalama, el ferrero, 28-20
Zalama el Manchiz, 28-28
Zalama Rigil, 28-4, 34
Zamarguín, v. Lope, Pedro
Zantol, v. Martín Pérez
Zaragoza, 49; 61; Ap.
Zaragoza, v. Ferrero, Juan
Zarapuiz, v. Martín Sanz
Zarapuz, 11-12bis
Zegama, v. Martín
Ziyat, v. Yuce
Zonena, v. Azac
Zuayda, v. Muza
Zubía, v. Bartolomé
Zubielqui, 18-17
Zubielqui, v. Miguel Ibáñez
Zubiurrutia, 9-129; 24-4
Zudaire, v. María, Martín Sánchez, Ruy
     Pérez
Zurí, v. Samuel
Zuría, v. Fernando, Miguel
Zurón, v. Jimeno